[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

THE

HYMNS OF THE RIG-VEDA

IN THE

PADA TEXT.

REPRINTED FROM THE EDITIO PRINCEPS.

BY

F. MAX MÜLLER, M.A.

MEMBRE ÉTRANGER DE L'INSTITUT DE FRANCE, ETC.

LONDON:

TRÜBNER & CO., 57 AND 59, LUDGATE HILL.

1873.

Printed by E. B. Gardner, E. Pickard Hall, and J. H. Stacy,
at the Clarendon Press, Oxford,
and
By Stephen Austin and Sons, Hertford.
1873.

DEDICATED TO

M. ADOLPHE REGNIER,

MEMBRE DE L'INSTITUT DE FRANCE,

AS A TOKEN OF SINCERE ADMIRATION

FOR THE THOROUGHNESS OF HIS SCHOLARSHIP,

THE ELEVATION OF HIS CHARACTER,

AND HIS LIFE-LONG DEVOTION TO HIS CONVICTIONS.

BY

MAX MÜLLER.

PREFACE.

THIS edition of the text of the Rig-Veda, the first complete edition of that ancient text in both the Samhitā and Pada forms, is chiefly intended to answer the requirements of students in India. The Rig-Veda, the oldest book of Indian literature, has very properly been made one of the principal class-books for those who study Sanskrit in the schools and colleges in India, and though at present a scholar-like knowledge of the Vedic hymns is in the examinations required of the more advanced students only, yet, as soon as editions, translations, grammars, and dictionaries shall have rendered the study of these ancient documents more accessible, I doubt not that the time will come when no one in India will call himself a Sanskrit scholar, who cannot construe the hymns of the ancient Rishis of his country. What should we think of a Greek scholar who could read Euripides or Anakreon, but could not construe Homer? Yet that is, or, at all events, will be the position of a Sanskrit scholar who professes to pass in Sakuntalā and Amaru, but is unable to understand the best hymns of the Rig-Veda.

When this new demand for a complete edition of the Rig-Veda arose, it was clearly impossible to meet it by a reprint of my large edition, containing both text and commentary. The first volume of that edition is nearly out of print, and, without the liberal assistance of the Government, no reprint of it could be brought out, except at a price that would place the book beyond the reach of most scholars. All that might be done, would be to reprint the first Adhyāya for schools; for it may be safely said, to use the words of Sāyana, that he who has honestly worked his way through that first book, is able to understand all the rest of Sāyana's commentary.

But even a reprint of the text only of the Rig-Veda was by no means an easy undertaking. I have sometimes been blamed for not having published such an edition long ago. All that I can say is that I was most anxious, but that I was too poor to do it. I began an edition of the two texts of the Rig-Veda in the year 1856, but, though everything was ready, the expense of the undertaking proved

too great to allow the German publisher to continue the work to the end. It was only with the assistance of the German Oriental Society, and through the liberality of a Royal Academy, that the Editor of the "Indische Studien" was enabled to publish a transcript into Roman letters by Prof. Aufrecht, and this for the Sa*m*hitā-text only, with extracts from the Pada-text. In answer to certain ill-natured misrepresentations reflecting on the promoters of that undertaking, I can only say that if I did not complain because the text of two out of ten Ma*nd*alas might thus seem to have been snatched from my edition, it was hardly for others to complain in my name. What I said in the preface to the first volume of my translation of the Rig-Veda, I say here again: "No one could have rejoiced more sincerely than I did at the publication of the Romanised transliteration of the Rig-Veda, carried out with so much patience and accuracy by Prof. Aufrecht. It showed that there was a growing interest in this, the only true Veda; it showed that even those who could not read Sanskrit in the original Devanāgarī, wished to have access to the original text of these ancient hymns; it showed that the study of the Veda had a future before it like no other book of Sanskrit literature. My learned friend Prof. Aufrecht has been most unfairly charged with having printed his Romanised text *me insciente vel invito*. My edition of the Rig-Veda is *publici juris*, like any edition of Homer or Plato, and anybody might have reprinted it, either in Roman or Devanāgarī letters. But far from keeping me in ignorance of his useful enterprise, Prof. Aufrecht applied to me for the loan of the MSS. of the two Ma*nd*alas which I had not yet published, and I lent them to him most gladly, because, by seeing them printed at once, I felt far less guilty in delaying the publication of the last volumes of my edition of the text and commentary." And, in order to remove all possible misunderstandings, I take this opportunity of stating, that when Professor Aufrecht applied to me, I lent him, not my transcript of these MSS., but the MSS. themselves on which my text is founded (see Preface to the first volume of my edition, 1849, pp. vii–x), because without them, as he wrote to me, he found it impossible to give a correct text of that portion which I had not yet published.

An edition of the Rig-Veda in Roman letters, however useful in Europe, was of course of little assistance in India. It had no doubt the advantage of being cheap, and this chiefly owing to the liberal subsidy from two learned societies; but it proved again, what was known before, that it is physically impossible to avoid a large number of mistakes and misprints in transcribing Sanskrit texts, more particularly with accents, in any European alphabet.

After the reprint of the Sa*m*hitā and Pada-texts which I had begun in 1856 at Leipzig had to be discontinued, a complete edition of the Rig-Veda in Devanāgarī characters remained for a long time a desideratum, till at last Mr. Trübner, encouraged by promises of support from Indian and European subscribers, declared himself ready to undertake the risk. I gladly promised to supply the MS. with all the corrections marked in my own copy during the last twenty years, and I only stipulated that I should be relieved from the task of correcting the proof-sheets. All promised well, when the printing was interrupted, twice by strikes, and again by the war, which delayed the delivery of new types from Germany. By these untoward accidents not only was the publication unavoidably retarded, but the estimated expense of the undertaking nearly doubled. Subscribers, however, will receive their copies at the price which was fixed before these strikes, and which even then would only have been sufficient to cover the real outlay, without allowing any remuneration either to the publisher or to the editor. The large pecuniary loss thus incurred will have to be borne by Mr. Trübner and myself. It will be seen that to subscribers the price of each copy in Devanāgarī letters is no more than the price of the reprint in Roman letters, published at Berlin.

In order to secure the greatest possible amount of correctness in reprinting the two texts of the Rig-Veda, a young, but already distinguished Sanskrit scholar, Dr. Thibaut, was engaged to read the proof-sheets. They were read three or even four times before they were finally ordered for press, and I have that confidence in his accuracy that I believe few texts, particularly texts with accents, will prove so free from misprints as the present. While all the credit for this part of the work belongs to him, he gratefully acknowledges the zeal of the printers, both at Oxford and Hertford, who vied with each other in producing the most faultless proof-sheets. However, there is nothing perfect on earth, and I am bound to confess that, during the printing, some letters have here and there been spoiled, and some accents broken,—a mishap against which even the gods fight in vain.

The plan followed in reprinting the two texts has been to begin with the Pada-text, as requiring far more space than the Sa*m*hitā-text, to print the former as close as possible, and then to set up the Sa*m*hitā-text, so as to make each page of Pada correspond to a page of Sa*m*hitā. In order to preserve the parallelism of the pages, it was necessary to leave out the small lines which separate the padas, also the *iti's*, and the *iti's* with the repetition of the words. The omission of the separating lines was of no consequence, but

when the MSS. give an *iti*, I have used instead the sign •, when they give *iti* and repeat the word, I have marked this by the sign ∘. As there was still some space over on the Sa*m*hitā page, the number of verses of each hymn, the names of the authors, deities, and metres were added, as much as possible in the words of the Sarvānukrama, and we have thus succeeded in the difficult task of producing an edition in which, from beginning to end, one page of Pada corresponds to one page of Sa*m*hitā-text. Had I printed the Sa*m*hitā-text by itself, the saving of space would have been considerable; but it will be seen that even thus the number of pages occupied by the Sa*m*hitā-text, printed in the largest Devanāgarī characters, is less than that of the Romanised transcript. No one who knows the peculiarity of the Sanskrit alphabet would suppose that a Roman transcript could ever occupy less space than the original Devanāgarī. We have here used the largest Devanāgarī types, we have lost much space in having to print the accents above and below the letters, and had thus only twenty-four lines on each page against twenty-seven lines in the Romanised text (exclusive of notes), and yet the sum total of our pages is only 844, against 920 pages required for the transcript in Roman letters. The expense of printing with Devanāgarī letters is unfortunately becoming greater every year, and with the competition of native publishers in India, it will soon become impossible to print any Sanskrit texts in Europe. I am, however, authorized to state by Mr. Trübner, who undertook this work from a purely literary interest, that as soon as the loss which we have incurred shall be covered, the price of the work will be considerably reduced, so as to make it the cheapest Sanskrit text ever published.

I had prepared an index of the names of the authors, deities, metres, the beginnings of each verse, also a long list of errata which may be useful to those who possess either my original edition of the Rig-Veda or Professor Aufrecht's transcript, enabling them in each passage to see (1) the errata in the editio princeps, (2) the errata either repeated or corrected in Professor Aufrecht's reprint, (3) the errata, now corrected for the first time in this edition, either on the authority of Prâtisâkhya, or of the best MSS. All this, however, must wait for the present, till there are new funds available for printing.

M. M.

Oxford,
March, 1873.

॥ पदपाठः ॥

॥ ओं ॥

॥१॥ अग्निं ईळे पुरःऽहितं यज्ञस्यं देवं ऋत्विजं होतारं
रत्नऽधातमं ॥१॥ अग्निः पूर्वेभिः ऋषिऽभिः ईड्यः नूतनैः
उत सः देवान् आ इह वक्षति ॥२॥ अग्निना रयिं अश्नवत्
पोषं एव दिवेऽदिवे यशसं वीरवत्ऽतमं ॥३॥ अग्ने यं यज्ञं
अध्वरं विश्वतः परिऽभूः असि सः इत् देवेषु गच्छति ॥४॥
अग्निः होता कविऽक्रतुः सत्यः चित्रश्रवःऽतमः देवः देवेभिः
आ गमत् ॥५॥१॥ यत् अंग दाशुषे त्वं अग्ने भद्रं करिष्यसि
तव इत् तत् सत्यं अंगिरः ॥६॥ उप त्वा अग्ने दिवेऽदिवे
दोषाऽवस्तः धिया वयं नमः भरंतः आ इमसि ॥७॥ राजंतं
अध्वराणां गोपां ऋतस्य दीदिविं वर्धमानं स्वे दमे ॥८॥
सः नः पिताऽइव सूनवे अग्ने सुऽउपायनः भव सचस्व नः
स्वस्तये ॥९॥२॥

॥२॥ वायो आ याहि दर्शत इमे सोमाः अरंऽकृताः तेषां
पाहि श्रुधि हवं ॥१॥ वायो उक्थेभिः जरंते त्वां अच्छ जरि-
तारः सुतऽसोमाः अहःऽविदः ॥२॥ वायो तव प्रऽपृंचती
धेना जिगाति दाशुषे उरूची सोमऽपीतये ॥३॥ इंद्रवायू
इमे सुताः उप प्रयःऽभिः आ गतं इंदवः वां उशंति हि ॥४॥
वायो इंद्रः च चेतथः सुतानां वाजिनीऽवसू इति तौ आ यातं उप

द्रवत् ॥५॥३॥ वायो इंद्रः च सुन्वतः आ यातं उप निःऽकृतं मक्षु इत्था धिया नरा ॥६॥ मित्रं हुवे पूतऽदक्षं वरुणं च रिशादसं धियं घृताचीं साधंता ॥७॥ ऋतेन मित्रावरुणौ ऋतऽवृधौ ऋतऽस्पृशा क्रतुं बृहंतं आशाथे ॥८॥ कवी नः मित्रावरुणा तुविऽजातौ उरुऽक्षया दक्षं दधाते अपसं ॥९॥४॥

॥३॥ अश्विना यज्वरीः इषः द्रवत्ऽपाणी॰ शुभः पती॰ पुरुऽभुजा चनस्यतं ॥१॥ अश्विना पुरुऽदंससा नरा शवीरया धिया धिष्ण्या वनतं गिरः ॥२॥ दस्रा युवाकवः सुताः नासत्या वृक्तऽबर्हिषः आ यातं रुद्रऽवर्तनी॰ ॥३॥ इंद्र आ याहि चित्रऽभानो॰ सुताः इमे त्वाऽयवः अण्वीभिः तना पूतासः ॥४॥ इंद्र आ याहि धिया इषितः विप्रऽजूतः सुतऽवतः उप ब्रह्माणि वाघतः ॥५॥ इंद्र आ याहि तूतुजानः उप ब्रह्माणि हरिऽवः सुते दधिष्व नः चनः ॥६॥५॥ ओमासः चर्षणिऽधृतः विश्वे देवासः आ गत दाश्वांसः दाशुषः सुतं ॥७॥ विश्वे देवासः अप्ऽतुरः सुतं आ गंत तूर्णयः उस्राःऽइव स्वसराणि ॥८॥ विश्वे देवासः अस्रिधः एहिऽमायासः अद्रुहः मेधं जुषंत वह्नयः ॥९॥ पावका नः सरस्वती वाजेभिः वाजिनीऽवती यज्ञं वष्टु धियाऽवसुः ॥१०॥ चोदयित्री सूनृतानां चेतंती सुऽमतीनां यज्ञं दधे सरस्वती ॥११॥ महः अर्णः सरस्वती प्र चेतयति केतुना धियः विश्वाः वि राजति ॥१२॥६॥१॥

॥४॥ सुरूपऽकृत्नुं ऊतये सुदुघांऽइव गोऽदुहे जुहूमसि द्यविऽद्यवि ॥१॥ उप नः सवना आ गहि सोमस्य सोमऽपाः

पिब गोऽदाः इत् रेवतः मदः ॥ २॥ अथ ते अंतमानां विद्याम सुऽमतीनां मा नः अति ख्यः आ गहि ॥ ३॥ परा इहि विग्रं अस्तृतं इंद्रं पृच्छ विपःऽचितं यः ते सखिऽभ्यः आ वरं ॥ ४॥ उत ब्रुवंतु नः निदः निः अन्यतः चित् आरत दधानाः इंद्रे इत् दुवः ॥ ५॥ ७॥ उत नः सुऽभगान् अरिः वोचेयुः दस्म कृष्टयः स्याम इत् इंद्रस्य शर्मणि ॥ ६॥ आ ईं आशुं आशवे भर यज्ञऽश्रियं नृऽमादनं पतयत् मंदयत्ऽसखं ॥ ७॥ अस्य पीत्वा शतक्रतो॰ घनः वृत्राणां अभवः प्र आवः वाजेषु वाजिनं ॥ ८॥ तं त्वा वाजेषु वाजिनं वाजयामः शतक्रतो॰ धनानां इंद्र सातये ॥ ९॥ यः रायः अवनिः महान् सुऽपारः सुन्वतः सखा तस्मै इंद्राय गायत ॥ १०॥ ८॥

॥ ५॥ आ तु आ इत नि सीदत इंद्रं अभि प्र गायत सखायः स्तोमऽवाहसः ॥ १॥ पुरुऽतमं पुरूणां ईशानं वार्याणां इंद्रं सोमे सचा सुते ॥ २॥ सः घ नः योगे आ भुवत् सः राये सः पुरंऽध्यां गमत् वाजेभिः आ सः नः ॥ ३॥ यस्य संऽस्थे न वृण्वते हरी॰ समत्ऽसु शत्रवः तस्मै इंद्राय गायत ॥ ४॥ सुतऽपाव्ने सुताः इमे शुचयः यंति वीतये सोमासः दधिऽआशिरः ॥ ५॥ ९॥ त्वं सुतस्य पीतये सद्यः वृद्धः अजायथाः इंद्र ज्यैष्ठ्याय सुऽक्रतो॰ ॥ ६॥ आ त्वा विशंतु आशवः सोमासः इंद्र गिर्वणः शं ते संतु प्रऽचेतसे ॥ ७॥ त्वां स्तोमाः अवीवृधन् त्वां उक्था शतऽक्रतो॰ त्वां वर्धंतु नः गिरः ॥ ८॥ अक्षितऽऊतिः सनेत् इमं वाजं इंद्रः सहस्रिणं यस्मिन् विश्वानि पौंस्या ॥ ९॥ मा नः मर्ताः अभि द्रुहन् तनूनां इंद्र गिर्वणः ईशानः यवय वधं ॥ १०॥ १०॥

॥ ६ ॥ युंजंति ब्रध्नं अरुषं चरंतं परि तस्थुषः रोचंते रोचना दिवि ॥ १ ॥ युंजंति अस्य काम्या हरी इति विऽपक्षसा रथे शोणा धृष्णू इति नृऽवाहसा ॥ २ ॥ केतुं कृण्वन् अकेतवे पेशः मर्याः अपेशसे सं उषत्ऽभिः अजायथाः ॥ ३ ॥ आत् अह स्वधां अनु पुनः गर्भऽत्वं आऽईरिरे दधानाः नाम यज्ञियं ॥ ४ ॥ वीळु चित् आरुजत्नुऽभिः गुहा चित् इंद्र वह्निऽभिः अविंदः उस्रियाः अनु ॥ ५ ॥ ११ ॥ देवऽयंतः यथा मतिं अच्छ विदत्ऽवसुं गिरः महां अनूषत श्रुतं ॥ ६ ॥ इंद्रेण सं हि दृक्षसे संऽजग्मानः अबिभ्युषा मंदू इति समानऽवर्चसा ॥ ७ ॥ अनवद्यैः अभिद्युऽभिः मखः सहस्वत् अर्चति गणैः इंद्रस्य काम्यैः ॥ ८ ॥ अतः परिऽज्मन् आ गहि दिवः वा रोचनात् अधि सं अस्मिन् ऋंजते गिरः ॥ ९ ॥ इतः वा सातिं ईमहे दिवः वा पार्थिवात् अधि इंद्रं महः वा रजसः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥ ७ ॥ इंद्रं इत् गाथिनः बृहत् इंद्रं अर्केभिः अर्किणः इंद्रं वाणीः अनूषत ॥ १ ॥ इंद्रः इत् हर्योः सचा संऽमिश्लः आ वचःऽयुजा इंद्रः वज्री हिरण्ययः ॥ २ ॥ इंद्रः दीर्घाय चक्षसे आ सूर्यं रोहयत् दिवि वि गोभिः अद्रिं ऐरयत् ॥ ३ ॥ इंद्र वाजेषु नः अव सहस्रऽप्रधनेषु च उग्रः उग्राभिः ऊतिऽभिः ॥ ४ ॥ इंद्रं वयं महाऽधने इंद्रं अर्भे हवामहे युजं वृत्रेषु वज्रिणं ॥ ५ ॥ १३ ॥ सः नः वृषन् अमुं चरुं सत्राऽदावन् अप वृधि अस्मभ्यं अप्रतिऽस्कुतः ॥ ६ ॥ तुंजेऽतुंजे ये उत्ऽतरे स्तोमाः इंद्रस्य वज्रिणः न विंधे अस्य सुऽस्तुतिं ॥ ७ ॥ वृषा यूथाऽइव वंसगः कृष्टीः इयर्ति ओजसा ईशानः अप्रतिऽस्कुतः ॥ ८ ॥ यः एकः चर्षणीनां

वसूनां इरज्यति इंद्रः पंच क्षितीनां ॥९॥ इंद्रं वः विश्वतः परि हवामहे जनेभ्यः अस्माकं अस्तु केवलः ॥१०॥१४॥२॥

॥८॥ आ इंद्र सानसिं रयिं सऽजित्वानं सदाऽसहं वर्षिष्ठं ऊतये भर ॥१॥ नि येन मुष्टिऽहत्यया नि वृत्रा रुणधामहै त्वाऽऊतासः नि अर्वता ॥२॥ इंद्र त्वाऽऊतासः आ वयं वज्रं घना ददीमहि जयेम सं युधि स्पृधः ॥३॥ वयं शूरेभिः अस्तृऽभिः इंद्र त्वया युजा वयं ससह्याम पृतन्यतः ॥४॥ महान् इंद्रः परः च नु महिऽत्वं अस्तु वज्रिणे द्यौः न प्रथिना शवः ॥५॥१५॥ संऽओहे वा ये आशत नरः तोकस्य सनितौ विप्रासः वा धियाऽयवः ॥६॥ यः कुक्षिः सोमऽपातमः समुद्रःऽइव पिन्वते उर्वीः आपः न काकुदः ॥७॥ एव हि अस्य सूनृता विऽरप्शी गोऽमती मही पक्वा शाखा न दाशुषे ॥८॥ एव हि ते विऽभूतयः ऊतयः इंद्र माऽवते सद्यः चित् संति दाशुषे ॥९॥ एव हि अस्य काम्या स्तोमः उक्थं च शंस्या इंद्राय सोमऽपीतये ॥१०॥१६॥

॥९॥ इंद्र आ इहि मत्सि अंधसः विश्वेभिः सोमपर्वऽभिः महान् अभिष्टिः ओजसा ॥१॥ आ ईं एनं सृजत सुते मंदिं इंद्राय मंदिने चक्रिं विश्वानि चक्रये ॥२॥ मत्स्व सुऽशिप्र मंदिऽभिः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षणे सचा एषु सवनेषु आ ॥३॥ असृग्रं इंद्र ते गिरः प्रति त्वां उत् अहासत अजोषाः वृषभं पतिं ॥४॥ सं चोदय चित्रं अर्वाक् राधः इंद्र वरेण्यं असत् इत् ते विऽभु प्रऽभु ॥५॥१७॥ अस्मान् सु तत्र चोदय इंद्र राये

रभंस्वतः तुविऽद्युम्न यशस्वतः ॥६॥ सं गोऽमत् इंद्र वाजऽवत् अस्मे पृथु श्रवः बृहत् विश्वऽआयुः धेहि अक्षितं ॥७॥ अस्मे धेहि श्रवः बृहत् द्युम्नं सहस्रऽसातमं इंद्र ताः रथिनीः इषः ॥८॥ वसोः इंद्रं वसुऽपतिं गीःऽभिः गृणंतः ऋग्मियं होम गंतारं ऊतये ॥९॥ सुतेऽसुते निऽओकसे बृहत् बृहते आ इत् अरिः इंद्राय शूषं अर्चति ॥१०॥१८॥

॥१०॥ गायंति त्वा गायत्रिणः अर्चंति अर्कं अर्किणः ब्रह्माणः त्वा शतऽक्रतो॰ उत् वंशंऽइव येमिरे ॥१॥ यत् सानोः सानुं आ अरुहत् भूरि अस्पष्ट कर्त्वं तत् इंद्रः अर्थं चेतति यूथेन वृष्णिः एजति ॥२॥ युक्ष्व हि केशिना हरी वृषणा कक्ष्यऽप्रा अथ नः इंद्र सोमऽपाः गिरां उपऽश्रुतिं चर ॥३॥ आ इहि स्तोमान् अभि स्वर अभि गृणीहि आ रुव ब्रह्म च नः वसो सचा इंद्र यज्ञं च वर्धय ॥४॥ उक्थं इंद्राय शंस्यं वर्धनं पुरुनिःऽसिधे शक्रः यथा सुतेषु नः ररणत् सख्येषु च ॥५॥ तम् इत् सखिऽत्वे ईमहे तं राये तं सुऽवीर्ये सः शक्रः उत नः शकत् इंद्रः वसु दयमानः ॥६॥१९॥ सुऽविवृतं सुनिःऽअजं इंद्र त्वाऽदातं इत् यशः गवां अप व्रजं वृधि कृणुष्व राधः अद्रिऽवः ॥७॥ नहि त्वा रोदसी उभे ऋघायमाणं इन्वतः जेषः स्वःऽवतीः अपः सं गाः अस्मभ्यं धूनुहि ॥८॥ आश्रुत्ऽकर्ण श्रुधि हवं नु चित् दधिष्व मे गिरः इंद्र स्तोमं इमं मम कृष्व युजः चित् अंतरं ॥९॥ विद्म हि त्वा वृषन्ऽतमं वाजेषु हवनऽश्रुतं वृषन्ऽतमस्य हूमहे ऊतिं सहस्रऽसातमां ॥१०॥ आ तु नः इंद्र कौशिक मंदसानः सुतं पिब नव्यं आयुः प्र सु तिर कृधि सहस्रऽसां

ऋषिं ॥११॥ परि त्वा गिर्वणः गिरः इमाः भवंतु विश्वतः वृद्धऽआयुं अनु वृद्धयः जुष्टाः भवंतु जुष्टयः ॥१२॥२०॥

॥११॥ इंद्रं विश्वाः अवीवृधन् समुद्रऽव्यचसं गिरः रथिऽतमं रथिनां वाजानां सत्ऽपतिं पतिं ॥१॥ सख्ये ते इंद्र वाजिनः मा भेम शवसः पते त्वां अभि प्र नोनुमः जेतारं अपराऽजितं ॥२॥ पूर्वीः इंद्रस्य रातयः न वि दस्यंति ऊतयः यदि वाजस्य गोऽमतः स्तोतृऽभ्यः मंहते मघं ॥३॥ पुरां भिंदुः युवा कविः अमितऽओजाः अजायत इंद्रः विश्वस्य कर्मणः धर्ता वज्री पुरुऽस्तुतः ॥४॥ त्वं वलस्य गोऽमतः अप अवः अद्रिऽवः बिलं त्वां देवाः अबिभ्युषः तुज्यमानासः आविषुः ॥५॥ तव अहं शूर रातिऽभिः प्रति आयं सिंधुं आऽवदन् उप अतिष्ठंत गिर्वणः विदुः ते तस्य कारवः ॥६॥ मायाभिः इंद्र मायिनं त्वं शुष्णं अव अतिरः विदुः ते तस्य मेधिराः तेषां श्रवांसि उत् तिर ॥७॥ इंद्रं ईशानं ओजसा अभि स्तोमाः अनूषत सहस्रं यस्य रातयः उत वा संति भूयसीः ॥८॥२१॥३॥

॥१२॥ अग्निं दूतं वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं अस्य यज्ञस्य सुऽक्रतुं ॥१॥ अग्निंऽअग्निं हवीमऽभिः सदा हवंत विश्पतिं हव्यऽवाहं पुरुऽप्रियं ॥२॥ अग्ने देवान् इह आ वह जज्ञानः वृक्तऽबर्हिषे असि होता नः ईड्यः ॥३॥ तान् उशतः वि बोधय यत् अग्ने यासि दूत्यं देवैः आ सत्सि बर्हिषि ॥४॥ घृतऽआहवन दीदिऽवः प्रति स्म रिषतः दह अग्ने त्वं रक्षस्विनः ॥५॥ अग्निना अग्निः सं इध्यते कविः गृहऽपतिः युवा हव्यऽवाट् जुहुऽआ-

स्यः ॥ ६ ॥ २२ ॥ कविं अग्निं उप स्तुहि सत्यऽधर्माणं अध्वरे देवं अमीवऽचातनं ॥ ७ ॥ यः त्वां अग्ने हविःऽपतिः दूतं देव सपर्यति तस्य स्म प्रऽअविता भव ॥ ८ ॥ यः अग्निं देवऽवीतये हविष्मान् आऽविवासति तस्मै पावक मृळय ॥ ९ ॥ सः नः पावक दीदिऽवः अग्ने देवान् इह आ वह उप यज्ञं हविः च नः ॥ १० ॥ सः नः स्तवानः आ भर गायत्रेण नवीयसा रयिं वीरऽवतीं इषं ॥ ११ ॥ अग्ने शुक्रेण शोचिषा विश्वाभिः देवहूतिऽभिः इमं स्तोमं जुषस्व नः ॥ १२ ॥ २३ ॥

॥ १३ ॥ सुऽसमिद्धः नः आ वह देवान् अग्ने हविष्मते होतः पावक यक्षि च ॥ १ ॥ मधुऽमंतं तनूऽनपात् यज्ञं देवेषु नः कवे अद्य कृणुहि वीतये ॥ २ ॥ नराशंसं इह प्रियं अस्मिन् यज्ञे उप ह्वये मधुऽजिह्वं हविःऽकृतं ॥ ३ ॥ अग्ने सुखऽतमे रथे देवान् ईळितः आ वह असि होता मनुःऽहितः ॥ ४ ॥ स्तृणीत बर्हिः आनुषक् घृतऽपृष्ठं मनीषिणः यत्र अमृतस्य चक्षणं ॥ ५ ॥ वि श्रयंतां ऋतऽवृधः द्वारः देवीः असश्चतः अद्य नूनं च यष्टवे ॥ ६ ॥ २४ ॥ नक्तोषसा सुऽपेशसा अस्मिन् यज्ञे उप ह्वये इदं नः बर्हिः आऽसदे ॥ ७ ॥ ता सुऽजिह्वौ उप ह्वये होतारा दैव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं ॥ ८ ॥ इळा सरस्वती मही तिस्रः देवीः मयःऽभुवः बर्हिः सीदंतु अस्रिधः ॥ ९ ॥ इह त्वष्टारं अग्रियं विश्वऽरूपं उप ह्वये अस्माकं अस्तु केवलः ॥ १० ॥ अव सृज वनस्पते देव देवेभ्यः हविः प्र दातुः अस्तु चेतनं ॥ ११ ॥ स्वाहा यज्ञं कृणोतन इंद्राय यज्वनः गृहे तत्र देवान् उप ह्वये ॥ १२ ॥ २५ ॥

॥ १४ ॥ आ एभिः अग्ने दुवः गिरः विश्वेभिः सोमऽपीतये
देवेभिः याहि यक्षि च ॥ १ ॥ आ त्वा कण्वाः अहूषत गृणंति
विप्र ते धियः देवेभिः अग्ने आ गहि ॥ २ ॥ इंद्रवायू बृहस्पतिं
मित्रा अग्निं पूषणं भगं आदित्यान् मारुतं गणं ॥ ३ ॥ प्र वः
भ्रियंते इंदवः मत्सराः मादयिष्णवः द्रप्साः मध्वः चमूऽसदः ॥ ४ ॥
ईळते त्वां अवस्यवः कण्वासः वृक्तऽबर्हिषः हविष्मंतः अरंऽकृ-
तः ॥ ५ ॥ घृतऽपृष्ठाः मनःऽयुजः ये त्वा वहंति वह्नयः आ
देवान् सोमऽपीतये ॥ ६ ॥ २६ ॥ तान् यजत्रान् ऋतऽवृधः अग्ने
पत्नीऽवतः कृधि मध्वः सुऽजिह्व पायय ॥ ७ ॥ ये यजत्राः ये
ईड्याः ते ते पिबंतु जिह्वया मधोः अग्ने वषट्ऽकृति ॥ ८ ॥ आकीं
सूर्यस्य रोचनात् विश्वान् देवान् उषःऽबुधः विप्रः होता इह
वक्षति ॥ ९ ॥ विश्वेभिः सोम्यं मधु अग्ने इंद्रेण वायुना पिब
मित्रस्य धामऽभिः ॥ १० ॥ त्वं होता मनुःऽहितः अग्ने यज्ञेषु
सीदसि सः इमं नः अध्वरं यज ॥ ११ ॥ युक्ष्व हि अरुषीः रथे
हरितः देव रोहितः ताभिः देवान् इह आ वह ॥ १२ ॥ २७ ॥

॥ १५ ॥ इंद्र सोमं पिब ऋतुना आ त्वा विशंतु इंदवः मत्स-
रासः तत्ऽओकसः ॥ १ ॥ मरुतः पिबत ऋतुना पोत्रात् यज्ञं
पुनीतन यूयं हि स्थ सुऽदानवः ॥ २ ॥ अभि यज्ञं गृणीहि नः
ग्नावः नेष्टः पिब ऋतुना त्वं हि रत्नऽधाः असि ॥ ३ ॥ अग्ने
देवान् इह आ वह सादय योनिषु त्रिषु परि भूष पिब ऋतु-
ना ॥ ४ ॥ ब्राह्मणात् इंद्र राधसः पिब सोमं ऋतून् अनु तव
इत् हि सख्यं अस्तृतं ॥ ५ ॥ युवं दक्षं धृतऽव्रता मित्रावरुणा
दुःऽदभं ऋतुना यज्ञं आशाथे ॥ ६ ॥ २८ ॥ द्रविणःऽदाः द्रविणसः

ग्रावऽहस्तासः अध्वरे यज्ञेषु देवं ईळते ॥७॥ द्रविणःऽदाः
ददातु नः वसूनि यानि शृण्विरे देवेषु ता वनामहे ॥८॥ द्रवि-
णःऽदाः पिपीषति जुहोत प्र च तिष्ठत नेष्ट्रात् ऋतुऽभिः
इष्यत ॥९॥ यत् त्वा तुरीयं ऋतुऽभिः द्रविणःऽदः यजामहे अध
स्म नः ददिः भव ॥१०॥ अश्विना पिबतं मधु दीदिऽअग्नी॰
शुचिऽव्रता ऋतुना यज्ञऽवाहसा ॥११॥ गार्हऽपत्येन संत्य
ऋतुना यज्ञऽनीः असि देवान् देवऽयते यज ॥१२॥२९॥

॥१६॥ आ त्वा वहंतु हरयः वृषणं सोमऽपीतये इंद्र त्वा
सूरऽचक्षसः ॥१॥ इमाः धानाः घृतऽस्नुवः हरी इह उप वक्षतः
इंद्रं सुखऽतमे रथे ॥२॥ इंद्रं प्रातः हवामहे इंद्रं प्रऽयति अध्वरे
इंद्रं सोमस्य पीतये ॥३॥ उप नः सुतं आ गहि हरिऽभिः इंद्र
केशिऽभिः सुते हि त्वा हवामहे ॥४॥ सः इमं नः स्तोमं आ
गहि उप इदं सवनं सुतं गौरः न तृषितः पिब ॥५॥३०॥ इमे
सोमासः इंदवः सुतासः अधि बर्हिषि तान् इंद्र सहसे पिब ॥६॥
अयं ते स्तोमः अग्रियः हृदिऽस्पृक् अस्तु शम्ऽतमः अथ सोमं
सुतं पिब ॥७॥ विश्वं इत् सवनं सुतं इंद्रः मदाय गच्छति
वृत्रऽहा सोमऽपीतये ॥८॥ सः इमं नः कामं आ पृण गोभिः
अश्वैः शतऽक्रतो॰ स्तवाम त्वा सुऽआध्यः ॥९॥३१॥

॥१७॥ इंद्रावरुणयोः अहं सम्ऽराजोः अवः आ वृणे ता नः
मृळातः ईदृशे ॥१॥ गंतारा हि स्थः अवसे हवं विप्रस्य माऽव-
तः धर्तारा चर्षणीनां ॥२॥ अनुऽकामं तर्पयेथां इंद्रावरुणा
रायः आ ता वां नेदिष्ठं ईमहे ॥३॥ युवाकु हि शचीनां युवाकु

सुऽमतीनां भूयाम वाजऽदाव्नां ॥४॥ इंद्रः सहस्रऽदाव्नां वरुणः शंस्यानां क्रतुः भवति उक्थ्यः ॥५॥३२॥ तयोः इत् अवसा वयं सनेम नि च धीमहि स्यात् उत प्रऽरेचनं ॥६॥ इंद्रावरुणा वां अहं हुवे चित्राय राधसे अस्मान् सु जिग्युषः कृतं ॥७॥ इंद्रावरुणा नु नु वां सिसासंतीषु धीषु आ अस्मभ्यं शर्म यच्छतं ॥८॥ प्र वां अश्नोतु सुऽस्तुतिः इंद्रावरुणा यां हुवे यां ऋधाथे सधऽस्तुतिं ॥९॥३३॥४॥

॥१८॥ सोमानं स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणः पते कक्षीवंतं यः औशिजः ॥१॥ यः रेवान् यः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः सः नः सिसक्तु यः तुरः ॥२॥ मा नः शंसः अररुषः धूर्तिः प्रणक् मर्त्यस्य रक्ष नः ब्रह्मणः पते ॥३॥ सः घ वीरः न रिष्यति यं इंद्रः ब्रह्मणः पतिः सोमः हिनोति मर्त्यं ॥४॥ त्वं तं ब्रह्मणः पते सोमः इंद्रः च मर्त्यं दक्षिणा पातु अंहसः ॥५॥३४॥ सदसः पतिं अद्भुतं प्रियं इंद्रस्य काम्यं सनिं मेधां अयासिषं ॥६॥ यस्मात् ऋते न सिध्यति यज्ञः विपःऽचितः चन सः धीनां योगं इन्वति ॥७॥ आत् ऋध्नोति हविःऽकृतिं प्रांचं कृणोति अध्वरं होत्रा देवेषु गच्छति ॥८॥ नराशंसं सुऽधृष्टमं अपश्यं सप्रथःऽतमं दिवः न सद्मऽमखसं ॥९॥३५॥

॥१९॥ प्रति त्यं चारुं अध्वरं गोऽपीथाय प्र हूयसे मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥१॥ नहि देवः न मर्त्यः महः तव क्रतुं परः मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥२॥ ये महः रजसः विदुः विश्वे देवासः अद्रुहः मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥३॥ ये उग्राः अर्कं

आनृचुः अनाधृष्टासः ओजसा मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥४॥ ये शुभ्राः घोरऽवर्पसः सुऽक्षत्रासः रिशादसः मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥५॥३६॥ ये नाकस्य अधि रोचने दिवि देवासः आसते मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥६॥ ये ईङ्खयंति पर्वतान् तिरः समुद्रं अर्णवं मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥७॥ आ ये तन्वंति रश्मिऽभिः तिरः समुद्रं ओजसा मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥८॥ अभि त्वा पूर्वऽपीतये सृजामि सोम्यं मधु मरुत्ऽभिः अग्ने आ गहि ॥९॥३७॥१॥

॥२०॥ अयं देवाय जन्मने स्तोमः विप्रेभिः आसया अकारि रत्नऽधातमः ॥१॥ ये इंद्राय वचःऽयुजा ततक्षुः मनसा हरी इति शमीभिः यज्ञं आशत ॥२॥ तक्षन् नासत्याभ्यां परिऽज्मानं सुऽखं रथं तक्षन् धेनुं सबःऽदुघां ॥३॥ युवाना पितरा पुनरिति सत्यऽमंत्राः ऋजुऽयवः ऋभवः विष्टी अक्रत ॥४॥ सं वः मदासः अग्मत इंद्रेण च मरुत्वता आदित्येभिः च राजऽभिः ॥५॥१॥ उत त्यं चमसं नवं त्वष्टुः देवस्य निःऽकृतं अकर्त चतुरः पुनरिति ॥६॥ ते नः रत्नानि धत्तन त्रिः आ साप्तानि सुन्वते एकंऽएकं सुशस्तिऽभिः ॥७॥ अधारयंत वह्नयः अभजंत सुऽकृत्यया भागं देवेषु यज्ञियं ॥८॥२॥

॥२१॥ इह इंद्राग्नी इति उप ह्वये तयोः इत् स्तोमं उश्मसि ता सोमं सोमऽपातमा ॥१॥ ता यज्ञेषु प्र शंसत इंद्राग्नी इति शुंभत नरः ता गायत्रेषु गायत ॥२॥ ता मित्रस्य प्रऽशस्तये इंद्राग्नी इति ता हवामहे सोमऽपा सोमऽपीतये ॥३॥ उग्रा संता हवामहे उप इदं सवनं सुतं इंद्राग्नी इति आ इह गच्छतां ॥४॥ ता महांता

सदस्पती इंद्राग्नी रक्षः उब्जतं अप्रजाः संतु अत्रिणः ॥५॥ तेन सत्येन जागृतं अधि प्रऽचेतुने पदे इंद्राग्नी शर्म यच्छतं ॥६॥३॥

॥२२॥ प्रातःऽयुजा वि बोधय अश्विनौ आ इह गच्छतां अस्य सोमस्य पीतये ॥१॥ या सुऽरथा रथिऽतमा उभा देवा दिविऽस्पृशा अश्विना ता हवामहे ॥२॥ या वां कशा मधुऽमती अश्विना सूनृताऽवती तया यज्ञं मिमिक्षतं ॥३॥ नहि वां अस्ति दूरके यत्र रथेन गच्छथः अश्विना सोमिनः गृहं ॥४॥ हिरण्यऽपाणिं ऊतये सवितारं उप ह्वये सः चेत्ता देवता पदं ॥५॥४॥ अपां नपातं अवसे सवितारं उप स्तुहि तस्य व्रतानि उश्मसि ॥६॥ विऽभक्तारं हवामहे वसोः चित्रस्य राधसः सवितारं नृऽचक्षसं ॥७॥ सखायः आ नि सीदत सविता स्तोम्यः नु नः दाता राधांसि शुंभति ॥८॥ अग्ने पत्नीः इह आ वह देवानां उशतीः उप त्वष्टारं सोमऽपीतये ॥९॥ आ ग्नाः अग्ने इह अवसे होत्रां यविष्ठ भारतीं वरूत्रीं धिषणां वह ॥१०॥५॥ अभि नः देवीः अवसा महः शर्मणा नृऽपत्नीः अच्छिन्नऽपत्राः सचंतां ॥११॥ इह इंद्राणीं उप ह्वये वरुणानीं स्वस्तये अग्नायीं सोमऽपीतये ॥१२॥ मही द्यौः पृथिवी च नः इमं यज्ञं मिमिक्षतां पिपृतां नः भरीमऽभिः ॥१३॥ तयोः इत् घृतऽवत् पयः विप्राः रिहंति धीतिऽभिः गंधर्वस्य ध्रुवे पदे ॥१४॥ स्योना पृथिवि भव अनृक्षरा निऽवेशनी यच्छ नः शर्म सऽप्रथः ॥१५॥६॥ अतः देवाः अवंतु नः यतः विष्णुः विऽचक्रमे पृथिव्याः सप्त धामऽभिः ॥१६॥ इदं विष्णुः वि चक्रमे त्रेधा नि दधे पदं संऽऊळ्हं अस्य पांसुरे ॥१७॥ त्रीणि पदा वि चक्रमे

विष्णुः गोपाः अदाभ्यः अतः धर्माणि धारयन् ॥१८॥ विष्णोः कर्माणि पश्यत यतः व्रतानि पस्पशे इंद्रस्य युज्यः सखा ॥१९॥ तत् विष्णोः परमं पदं सदा पश्यंति सूरयः दिविऽइव चक्षुः आऽततं ॥२०॥ तत् विप्रासः विपन्यवः जागृऽवांसः सं इंधते विष्णोः यत् परमं पदं ॥२१॥७॥

॥२३॥ तीव्राः सोमासः आ गहि आशीःऽवंतः सुताः इमे वायो तान् प्रऽस्थितान् पिब ॥१॥ उभा देवा दिविऽस्पृशा इंद्रवायू हवामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥२॥ इंद्रवायू मनःऽजुवा विप्राः हवंते ऊतये सहस्रऽअक्षा धियः पती ॥३॥ मित्रं वयं हवामहे वरुणं सोमऽपीतये जज्ञाना पूतऽदक्षसा ॥४॥ ऋतेन यौ ऋतऽवृधौ ऋतस्य ज्योतिषः पती ता मित्रावरुणा हुवे ॥५॥८॥ वरुणः प्रऽअविता भुवत् मित्रः विश्वाभिः ऊतिऽभिः करतां नः सुऽराधसः ॥६॥ मरुत्वंतं हवामहे इंद्रं आ सोमऽपीतये सऽजूः गणेन तृंपतु ॥७॥ इंद्रऽज्येष्ठाः मरुत्ऽगणाः देवासः पूषऽरातयः विश्वे मम श्रुत हवं ॥८॥ हत वृत्रं सुऽदानवः इंद्रेण सहसा युजा मा नः दुःशंसः ईशत ॥९॥ विश्वान् देवान् हवामहे मरुतः सोमऽपीतये उग्राः हि पृश्निऽमातरः ॥१०॥९॥ जयतांऽइव तन्यतुः मरुतां एति धृष्णुऽया यत् शुभं याथन नरः ॥११॥ हस्कारात् विऽद्युतः परि अतः जाताः अवंतु नः मरुतः मृळयंतु नः ॥१२॥ आ पूषन् चित्रऽबर्हिषं आघृणे धरुणं दिवः आ अज नष्टं यथा पशुं ॥१३॥ पूषा राजानं आघृणिः अपऽगूळ्हं गुहा हितं अविंदत् चित्रऽबर्हिषं ॥१४॥ उतो सः मह्यं इंदुऽभिः षट् युक्तान् अनुऽसे-

सिंधत् गोभिः यवं न चर्कृषत् ॥१५॥१०॥ अंबयः यंति अध्वऽभिः जामयः अध्वरिऽयतां पृंचतीः मधुना पयः ॥१६॥ अमूः याः उप सूर्ये याभिः वा सूर्यः सह ताः नः हिन्वंतु अध्वरं ॥१७॥ अपः देवीः उप ह्वये यत्र गावः पिबंति नः सिंधुऽभ्यः कर्त्वं हविः ॥१८॥ अप्ऽसु अंतः अमृतं अप्ऽसु भेषजं अपां उत प्रऽशस्तये देवाः भवत वाजिनः ॥१९॥ अप्ऽसु मे सोमः अब्रवीत् अंतः विश्वानि भेषजा अग्निं च विश्वऽशंभुवं आपः च विश्वऽभेषजीः ॥२०॥११॥ आपः पृणीत भेषजं वरूथं तन्वे मम ज्योक् च सूर्यं दृशे ॥२१॥ इदं आपः प्र वहत यत् किं च दुःऽइतं मयि यत् वा अहं अभिऽदुद्रोह यत् वा शेपे उत अनृतं ॥२२॥ आपः अद्य अनु अचारिषं रसेन सं अगस्महि पयस्वान् अग्ने आ गहि तं मा सं सृज वर्चसा ॥२३॥ सं मा अग्ने वर्चसा सृज सं प्रऽजया सं आयुषा विद्युः मे अस्य देवाः इंद्रः विद्यात् सह ऋषिऽभिः ॥२४॥१२॥५॥

॥२४॥ कस्य नूनं कतमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य नाम कः नः मह्यै अदितये पुनः दात् पितरं च दृशेयं मातरं च ॥१॥ अग्नेः वयं प्रथमस्य अमृतानां मनामहे चारु देवस्य नाम सः नः मह्यै अदितये पुनः दात् पितरं च दृशेयं मातरं च ॥२॥ अभि त्वा देव सवितः ईशानं वार्याणां सदा अवन् भागं ईमहे ॥३॥ यः चित् हि ते इत्था भगः शशमानः पुरा निदः अद्वेषः हस्तयोः दधे ॥४॥ भगऽभक्तस्य ते वयं उत् अशेम तव अवसा मूर्धानं रायः आऽरभे ॥५॥१३॥ नहि ते क्षत्रं न सहः न मन्युं वयः चन अमी पतयंतः आपुः न इमाः आपः

अनिऽमिषं चरंतीः न ये वातस्य प्रऽमिनंति अभ्वं ॥६॥ अबुध्ने राजा वरुणः वनस्य ऊर्ध्वं स्तूपं ददते पूतऽदक्षः नीचीनाः स्युः उपरि बुध्नः एषां अस्मे इति अंतः निऽहिताः केतवः स्युः ॥७॥ उरुं हि राजा वरुणः चकार सूर्याय पंथां अनुऽएतवै ऊं इति अपदे पादा प्रतिऽधातवे अकः उत अपऽवक्ता हृदयऽविधः चित् ॥८॥ शतं ते राजन् भिषजः सहस्रं उर्वी गभीरा सुऽमतिः ते अस्तु बाधस्व दूरे निःऽऋतिं पराचैः कृतं चित् एनः प्र मुमुग्धि अस्मत् ॥९॥ अमी इति ये ऋक्षाः निऽहितासः उच्चा नक्तं ददृश्रे कुह चित् दिवा ईयुः अदब्धानि वरुणस्य व्रतानि विऽचाकशत् चंद्रमाः नक्तं एति ॥१०॥१४॥ तत् त्वा यामि ब्रह्मणा वंदमानः तत् आ शास्ते यजमानः हविःऽभिः अहेळमानः वरुण इह बोधि उरुऽशंस मा नः आयुः प्र मोषीः ॥११॥ तत् इत् नक्तं तत् दिवा मह्यं आहुः तत् अयं केतः हृदः आ वि चष्टे शुनःशेपः यं अह्वत् गृभीतः सः अस्मान् राजा वरुणः मुमोक्तु ॥१२॥ शुनःशेपः हि अह्वत् गृभीतः त्रिषु आदित्यं द्रुपदेषु बद्धः अव एनं राजा वरुणः ससृज्यात् विद्वान् अदब्धः वि मुमोक्तु पाशान् ॥१३॥ अव ते हेळः वरुण नमःऽभिः अव यज्ञेभिः ईमहे हविःऽभिः क्षयन् अस्मभ्यं असुर प्रऽचेतः राजन् एनांसि शिश्रथः कृतानि ॥१४॥ उत् उत्ऽतमं वरुण पाशं अस्मत् अव अधमं वि मध्यमं श्रथय अथ वयं आदित्य व्रते तव अनागसः अदितये स्याम ॥१५॥१५॥

॥२५॥ यत् चित् हि ते विशः यथा प्र देव वरुण व्रतं मिनीमसि द्यविऽद्यवि ॥१॥ मा नः वधाय हत्नवे जिहीळानस्य

रीरधः मा हृणानस्य मन्यवे ॥ २ ॥ वि मृळीकाय ते मनः रथीः
अश्वं न संऽदितं गीःऽभिः वरुण सीमहि ॥ ३ ॥ परा हि मे
विऽमन्यवः पतन्ति वस्यःऽइष्टये वयः न वसतीः उप ॥ ४ ॥ कदा
क्षत्रऽश्रियं नरं आ वरुणं करामहे मृळीकाय उरुऽचक्ष-
सं ॥ ५ ॥ १८ ॥ तत् इत् समानं आशाते वेनन्ता न प्र युच्छतः
धृतऽव्रताय दाशुषे ॥ ६ ॥ वेद यः वीनां पदं अन्तरिक्षेण पतताम्
वेद नावः समुद्रियः ॥ ७ ॥ वेद मासः धृतऽव्रतः द्वादश प्रजाऽवतः
वेद यः उपऽजायते ॥ ८ ॥ वेद वातस्य वर्तनिं उरोः ऋष्वस्य
बृहतः वेद ये अधिऽआसते ॥ ९ ॥ नि ससाद धृतऽव्रतः वरुणः
पस्त्यासु आ साम्ऽराज्याय सुऽक्रतुः ॥ १० ॥ १७ ॥ अतः विश्वानि
अद्भुता चिकित्वान् अभि पश्यति कृतानि या च कर्त्वा ॥ ११ ॥
सः नः विश्वाहा सुऽक्रतुः आदित्यः सुऽपथा करत् प्र नः आयूंषि
तारिषत् ॥ १२ ॥ बिभ्रत् द्रापिं हिरण्ययं वरुणः वस्त निःऽनिजं
परि स्पशः नि सेदिरे ॥ १३ ॥ न यं दिप्सन्ति दिप्सवः न द्रुह्वाणः
जनानां न देवं अभिऽमातयः ॥ १४ ॥ उत यः मानुषेषु आ यशः
चक्रे असामि आ अस्माकं उदरेषु आ ॥ १५ ॥ १८ ॥ परा मे यन्ति
धीतयः गावः न गव्यूतीः अनु इच्छन्तीः उरुऽचक्षसं ॥ १६ ॥ सं
नु वोचावहै पुनः यतः मे मधु आऽभृतं होताऽइव क्षदसे
प्रियं ॥ १७ ॥ दर्शं नु विश्वऽदर्शतं दर्शं रथं अधि क्षमि एताः जुषत
मे गिरः ॥ १८ ॥ इमं मे वरुण श्रुधि हवं अद्य च मृळय त्वां
अवस्युः आ चके ॥ १९ ॥ त्वं विश्वस्य मेधिर दिवः च ग्मः
च राजसि सः यामनि प्रति श्रुधि ॥ २० ॥ उत् उत्ऽतमं
मुमुग्धि नः वि पाशं मध्यमं चृत अव अधमानि जी-
वसे ॥ २१ ॥ १९ ॥

॥२६॥ वसिष्व हि मियेध्य वस्त्राणि ऊर्जां पते सः इमं नः
अध्वरं यज ॥१॥ नि नः होता वरेण्यः सदा यविष्ठ मन्मऽभिः
अग्ने दिवित्मता वचः ॥२॥ आ हि स्म सूनवे पिता आपिः
यजति आपये सखा सख्ये वरेण्यः ॥३॥ आ नः बर्हिः रिशादसः
वरुणः मित्रः अर्यमा सीदंतु मनुषः यथा ॥४॥ पूर्व्य होतः अस्य
नः मंदस्व सख्यस्य च इमाः ऊं सु श्रुधि गिरः ॥५॥२०॥ यत्
चित् हि शश्वता तना देवंऽदेवं यजामहे त्वे इत् हूयते हविः ॥६॥
प्रियः नः अस्तु विश्पतिः होता मंद्रः वरेण्यः प्रियाः सुऽअग्नयः
वयं ॥७॥ सुऽअग्नयः हि वार्यं देवासः दधिरे च नः सुऽअग्नयः
मनामहे ॥८॥ अथ नः उभयेषां अमृत मर्त्यानां मिथः संतु
प्रऽशस्तयः ॥९॥ विश्वेभिः अग्ने अग्निऽभिः इमं यज्ञं इदं वचः
चनः धाः सहसः यहो ॥१०॥२१॥

॥२७॥ अश्वं न त्वा वारऽवंतं वंदध्यै अग्निं नमःऽभिः
संऽराजंतं अध्वराणां ॥१॥ सः घ नः सूनुः शवसा पृथुऽप्र-
गामा सुऽशेवः मीढ्वान् अस्माकं बभूयात् ॥२॥ सः नः दूरात्
च आसात् च नि मर्त्यात् अघऽयोः पाहि सदं इत् विश्वऽआ-
युः ॥३॥ इमं ऊं सु त्वं अस्माकं सनिं गायत्रं नव्यांसं अग्ने देवेषु
प्र वोचः ॥४॥ आ नः भज परमेषु आ वाजेषु मध्यमेषु शिक्ष
वस्वः अंतमस्य ॥५॥२२॥ विऽभक्ता असि चित्रऽभानो॰ सिं-
धोः ऊर्मौ उपाके आ सद्यः दाशुषे क्षरसि ॥६॥ यं अग्ने पृत्ऽसु
मर्त्यं अवाः वाजेषु यं जुनाः सः यंता शश्वतीः इषः ॥७॥ नकिः
अस्य सहंत्य परिऽएता कयस्य चित् वाजः अस्ति श्रवाय्यः ॥८॥
सः वाजं विश्वऽचर्षणिः अर्वत्ऽभिः अस्तु तरुता विप्रेभिः

अस्तु सनिता ॥ ९ ॥ जराऽबोध तत् विविड्ढि विशेऽविशे यज्ञि-
याय स्तोमं रुद्राय दृशीकं ॥ १० ॥ २३ ॥ सः नः महान् अनिऽमा-
नः धूमऽकेतुः पुरुऽचंद्रः धिये वाजाय हिन्वतु ॥ ११ ॥ सः
रेवान्ऽइव विश्पतिः दैव्यः केतुः शृणोतु नः उक्थैः अग्निः
बृहत्ऽभानुः ॥ १२ ॥ नमः महत्ऽभ्यः नमः अर्भकेभ्यः नमः
युवऽभ्यः नमः आशिनेभ्यः यजाम देवान् यदि शक्नवाम मा
ज्यायसः शंसं आ वृक्षि देवाः ॥ १३ ॥ २४ ॥

॥ २८ ॥ यत्र ग्रावा पृथुऽबुध्नः ऊर्ध्वः भवति सोतवे उलूख-
लऽसुतानां अव इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ १ ॥ यत्र द्वौऽइव
जघना अधिऽसवन्या कृता उलूखलऽसुतानां अव इत् ऊं
इंद्र जल्गुलः ॥ २ ॥ यत्र नारी अपऽच्यवं उपऽच्यवं च शिक्षते
उलूखलऽसुतानां अव इत् ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ ३ ॥ यत्र मंथां
विऽबध्नते रश्मीन् यमितवैऽइव उलूखलऽसुतानां अव इत्
ऊं इंद्र जल्गुलः ॥ ४ ॥ यत् चित् हि त्वं गृहेऽगृहे उलूखलक
युज्यसे इह द्युमत्ऽतमं वद जयतांऽइव दुंदुभिः ॥ ५ ॥ २५ ॥ उत
स्म ते वनस्पते वातः वि वाति अग्रं इत् अथो इंद्राय पातवे
सुनु सोमं उलूखल ॥ ६ ॥ आऽयजी॰ वाजऽसातमा ता हि
उच्चा विऽजर्भृतः हरीऽइव॰ अंधांसि बप्सता ॥ ७ ॥ ता नः
अद्य वनस्पती ऋष्वौ ऋष्वेभिः सोतृऽभिः इंद्राय मधुऽमत्
सुतं ॥ ८ ॥ उत् शिष्टं चम्वोः भर सोमं पवित्रे आ सृज नि धेहि
गोः अधि त्वचि ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ २९ ॥ यत् चित् हि सत्य सोमऽपाः अनाशस्ताःऽइव स्मसि
आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥ १ ॥

शिप्रिन् वाजानां पते शचीऽवः तव दंसना आ तु नः इंद्र शंसय
गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥२॥ नि स्वापय मि-
थुऽदृशा सस्तां अबुध्यमाने' आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु
शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥३॥ ससंतु त्याः अरातयः बोधंतु
शूर रातयः आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु
तुविऽमघ ॥४॥ सं इंद्र गर्दभं मृण नुवंतं पापया अमुया आ तु
नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥५॥
पताति कुंडृणाच्या दूरं वातः वनात् अधि आ तु नः इंद्र शंसय
गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु सहस्रेषु तुविऽमघ ॥६॥ सर्वं परिऽक्रोशं
जहि जंभय कृकदाश्वं आ तु नः इंद्र शंसय गोषु अश्वेषु शुभ्रिषु
सहस्रेषु तुविऽमघ ॥७॥२७॥

॥३०॥ आ वः इंद्रं क्रिविं यथा वाजऽयंतः शतऽक्रतुं मंहिष्ठं
सिंचे इंदुऽभिः ॥१॥ शतं वा यः शुचीनां सहस्रं वा संऽआशिरां
आ इत् ऊं' निम्नं न रीयते ॥२॥ सं यत् मदाय शुष्मिणे एना
हि अस्य उदरे समुद्रः न व्यचः दधे ॥३॥ अयं ऊं' ते सं अतसि
कपोतःऽइव गर्भऽधिं वचः तत् चित् नः ओहसे ॥४॥ स्तोत्रं
राधानां पते गिर्वाहः वीर यस्य ते विऽभूतिः अस्तु सूनृ-
ता ॥५॥२८॥ ऊर्ध्वः तिष्ठ नः ऊतये अस्मिन् वाजे शतऽक्रतो॰
सं अन्येषु ब्रवावहै ॥६॥ योगेऽयोगे तवःऽतरं वाजेऽवाजे
हवामहे सखायः इंद्रं ऊतये ॥७॥ आ घ गमत् यदि श्रवत् सह-
स्रिणीभिः ऊतिऽभिः वाजेभिः उप नः हवं ॥८॥ अनु प्रत्नस्य
ओकसः हुवे तुविऽप्रतिं नरं यं ते पूर्वं पिता हुवे ॥९॥ तं त्वा
वयं विश्वऽवार आ शास्महे पुरुऽहूत सखे वसो' जरि-

तृऽभ्यः ॥ १० ॥ २९ ॥ अस्माकं शिप्रिणीनां सोमऽपाः सो-
मऽपाव्नां सखे वज्रिन् सखीनां ॥ ११ ॥ तथा तत् अस्तु सो-
मऽपाः सखे वज्रिन् तथा कृणु यथा ते उश्मसि इष्टये ॥ १२ ॥
रेवतीः नः सधऽमादे इंद्रे संतु तुविऽवाजाः क्षुऽमंतः याभिः
मदेम ॥ १३ ॥ आ घ त्वाऽवान् त्मना आप्तः स्तोतृऽभ्यः धृष्णो
इयानः ऋणोः अक्षं न चक्र्योः ॥ १४ ॥ आ यत् दुवः शतऽक्रतो॰
आ कामं जरितृणां ऋणोः अक्षं न शचीभिः ॥ १५ ॥ ३० ॥ शश्वत्
इंद्रः पोप्रुथत्ऽभिः जिगाय नानदत्ऽभिः शाश्वसत्ऽभिः धना-
नि सः नः हिरण्यऽरथं दंसनाऽवान् सः नः सनिता सनये सः
नः अदात् ॥ १६ ॥ आ अश्विनौ अश्वऽवत्या इषा यातं शवीरया
गोऽमत् दस्रा हिरण्यऽवत् ॥ १७ ॥ समानऽयोजनः हि वां
रथः दस्रौ अमर्त्यः समुद्रे अश्विना ईयते ॥ १८ ॥ नि अघ्न्यस्य
मूर्धनि चक्रं रथस्य येमथुः परि द्यां अन्यत् ईयते ॥ १९ ॥ कः ते
उषः कधऽप्रिये भुजे मर्तः अमर्त्ये कं नक्षसे विभाऽवरि ॥ २० ॥
वयं हि ते अमन्महि आ अंतात् आ पराकात् अश्वे न चित्रे
अरुषि ॥ २१ ॥ त्वं त्येभिः आ गहि वाजेभिः दुहितः दिवः अस्मे
रयिं नि धारय ॥ २२ ॥ ३१ ॥ ६ ॥

॥ ३१ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिराः ऋषिः देवः देवानां अभवः
शिवः सखा तव व्रते कवयः विद्मनाऽअपसः अजायंत मरुतः
भ्राजत्ऽऋष्टयः ॥ १ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः अंगिरःऽतमः कविः
देवानां परि भूषसि व्रतं विऽभुः विश्वस्मै भुवनाय मेधिरः
द्विऽमाता शयुः कतिधा चित् आयवे ॥ २ ॥ त्वं अग्ने प्रथमः मा-
तरिश्वने आविः भव सुक्रतुऽया विवस्वते अरेजेतां रोदसी

होतृऽवूर्ये असघ्नोः भारं अयजः महः वसो ॥३॥ त्वं अग्ने मनवे
द्यां अवाशयः पुरूरवसे सुऽकृते सुकृत्ऽतरः श्वात्रेण यत् पित्रोः
मुच्यसे परि आ त्वा पूर्वं अनयन् आ अपरं पुनः ॥४॥ त्वं अग्ने
वृषभः पुष्टिऽवर्धनः उद्यतऽस्रुचे भवसि श्रवाय्यः यः आऽहुतिं
परि वेद वषट्ऽकृतिं एकऽआयुः अग्रे विशः आऽविवा-
ससि ॥५॥३२॥ त्वं अग्ने वृजिनऽवर्तनिं नरं सक्मन् पिपर्षि
विदथे विऽचर्षणे यः शूरऽसाता परिऽतक्म्ये धने दभ्रेभिः
चित् संऽऋता हंसि भूयसः ॥६॥ त्वं तं अग्ने अमृतऽत्वे उत्ऽतमे
मर्तं दधासि श्रवसे दिवेऽदिवे यः ततृषाणः उभयाय जन्मने
मयः कृणोषि प्रयः आ च सूरये ॥७॥ त्वं नः अग्ने सनये धनानां
यशसं कारुं कृणुहि स्तवानः ऋध्याम कर्म अपसा नवेन देवैः
द्यावापृथिवी प्र अवतं नः ॥८॥ त्वं नः अग्ने पित्रोः उपऽस्थे
आ देवः देवेषु अनवद्य जागृविः तनूऽकृत् बोधि प्रऽमतिः च
कारवे त्वं कल्याण वसु विश्वं आ ऊपिषे ॥९॥ त्वं अग्ने प्रऽमतिः
त्वं पिता असि नः त्वं वयःऽकृत् तव जामयः वयं सं त्वा रायः
शतिनः सं सहस्रिणः सुऽवीरं यंति व्रतऽपां अदाभ्य ॥१०॥३३॥
त्वां अग्ने प्रथमं आयुं आयवे देवाः अकृण्वन् नहुषस्य विश्पतिं
इळां अकृण्वन् मनुषस्य शासनीं पितुः यत् पुत्रः ममकस्य जा-
यते ॥११॥ त्वं नः अग्ने तव देव पायुऽभिः मघोनः रक्ष तन्वः च
वंद्य त्राता तोकस्य तनये गवां असि अनिऽमेषं रक्षमाणः
तव व्रते ॥१२॥ त्वं अग्ने यज्यवे पायुः अंतरः अनिषंगाय च-
तुःऽअक्षः इध्यसे यः रातऽहव्यः अवृकाय धायसे कीरेः चित्
मंत्रं मनसा वनोषि तं ॥१३॥ त्वं अग्ने उरुऽशंसाय वाघते
स्पार्हं यत् रेक्णः परमं वनोषि तत् आध्रस्य चित् प्रऽमतिः

उच्यसे पिता प्र पाकं शास्सि प्र दिशः विदुःऽतरः ॥ १४ ॥ त्वं अग्ने प्रयतऽदक्षिणं नरं वर्मऽइव स्यूतं परि पासि विश्वतः स्वादुऽक्षद्मा यः वसतौ स्योनऽकृत् जीवऽयाजं यजते सः उपऽमा दिवः ॥ १५ ॥ ३४ ॥ इमां अग्ने शरणिं मीमृषः नः इमं अध्वानं यं अगाम दूरात् आपिः पिता प्रऽमतिः सोम्यानां भृमिः असि ऋषिऽकृत् मर्त्यानां ॥ १६ ॥ मनुष्वत् अग्ने अंगिरस्वत् अंगिरः ययातिऽवत् सदने पूर्वऽवत् शुचे अच्छ याहि आ वह दैव्यं जनं आ सादय बर्हिषि यक्षि च प्रियं ॥ १७ ॥ एतेन अग्ने ब्रह्मणा वावृधस्व शक्ती वा यत् ते चकृम विदा वा उत प्र नेषि अभि वस्यः अस्मान् सं नः सृज सुऽमत्या वाजऽवत्या ॥ १८ ॥ ३५ ॥

॥ ३२ ॥ इंद्रस्य नु वीर्याणि प्र वोचं यानि चकार प्रथमानि वज्री अहन् अहिं अनु अपः ततर्द प्र वक्षणाः अभिनत् पर्वतानां ॥ १ ॥ अहन् अहिं पर्वते शिश्रियाणं त्वष्टा अस्मै वज्रं स्वर्यं ततक्ष वाश्राःऽइव धेनवः स्यंदमानाः अंजः समुद्रं अव जग्मुः आपः ॥ २ ॥ वृषऽयमाणः अवृणीत सोमं त्रिऽकद्रुकेषु अपिबत् सुतस्य आ सायकं मघऽवा अदत्त वज्रं अहन् एनं प्रथमऽजां अहीनां ॥ ३ ॥ यत् इंद्र अहन् प्रथमऽजां अहीनां आत् मायिनां अमिनाः प्र उत मायाः आत् सूर्यं जनयन् द्यां उषसं तादीत्ना शत्रुं न किल विवित्से ॥ ४ ॥ अहन् वृत्रं वृत्रऽतरं विऽअंसं इंद्रः वज्रेण महता वधेन स्कंधांसिऽइव कुलिशेन विऽवृक्णा अहिः शयते उपऽपृक् पृथिव्याः ॥ ५ ॥ ३६ ॥ अयोद्धाऽइव दुःऽमदः आ हि जुह्वे महाऽवीरं तुविऽबाधं ऋजीषं न अतारीत्

अस्य संऽऋतिं वधानां सं रुजानाः पिपिषे इंद्रऽशत्रुः ॥६॥
अपात् अहस्तः अपृतन्यत् इंद्रं आ अस्य वज्रं अधि सानौ
जघान वृष्णः वध्रिः प्रतिऽमानं बुभूषन् पुरुऽत्रा वृत्रः अशयत्
विऽअस्तः ॥७॥ नदं न भिन्नं अमुया शयानं मनः रुहाणाः
अति यंति आपः याः चित् वृत्रः महिना परिऽअतिष्ठत् तासां
अहिः पत्सुतःऽशीः बभूव ॥८॥ नीचाऽवयाः अभवत् वृत्रऽपुत्रा
इंद्रः अस्याः अव वधः जभार उत्ऽतरा सूः अधरः पुत्रः आसीत्
दानुः शये सहऽवत्सा न धेनुः ॥९॥ अतिष्ठंतीनां अनिऽवेश-
नानां काष्ठानां मध्ये निऽहितं शरीरं वृत्रस्य निण्यं वि चरंति
आपः दीर्घं तमः आ अशयत् इंद्रऽशत्रुः ॥१०॥३७॥ दासऽपत्नीः
अहिऽगोपाः अतिष्ठन् निऽरुद्धाः आपः पणिनाऽइव गावः
अपां बिलं अपिऽहितं यत् आसीत् वृत्रं जघन्वान् अप तत्
ववार ॥११॥ अश्व्यः वारः अभवः तत् इंद्र सृके यत् त्वा प्रतिऽअ-
हन् देवः एकः अजयः गाः अजयः शूर सोमं अव असृजः सर्तवे
सप्त सिंधून् ॥१२॥ न अस्मै विऽद्युत् न तन्यतुः सिसेध न यां
मिहं अकिरत् ह्रादुनिं च इंद्रः च यत् युयुधाते अहिः च उत
अपरीभ्यः मघऽवा वि जिग्ये ॥१३॥ अहेः यातारं कं अपश्यः
इंद्र हृदि यत् ते जघ्नुषः भीः अगच्छत् नव च यत् नवतिं च
स्रवंतीः श्येनः न भीतः अतरः रजांसि ॥१४॥ इंद्रः यातः
अवऽसितस्य राजा शमस्य च शृंगिणः वज्रऽबाहुः सः इत्
ऊं राजा क्षयति चर्षणीनां अरान् न नेमिः परि ता
बभूव ॥१५॥३८॥२॥

॥३३॥ आ इत अयाम उप गव्यंतः इंद्रं अस्माकं सु प्रऽमतिं
ववृधाति अनामृणः कुवित् आत् अस्य रायः गवां केतं परं

आऽवर्जते नः ॥१॥ उप इत् अहं धनऽदां अप्रतिऽइतं जुष्टां न
श्येनः वसतिं पतामि इंद्रं नमस्यन् उपऽमेभिः अर्कैः यः स्तो-
तृऽभ्यः हव्यः अस्ति यामन् ॥२॥ नि सर्वऽसेनः इषुऽधीन्
असक्त सं अर्यः गाः अजति यस्य वष्टि चोष्कूयमाणः इंद्र भूरि
वामं मा पणिः भूः अस्मत् अधि प्रऽवृद्ध ॥३॥ वधीः हि दस्युं
धनिनं घनेन एकः चरन् उपऽशाकेभिः इंद्र धनोः अधि विषु-
णक् ते वि आयन् अयज्वानः सनकाः प्रऽइतिं ईयुः ॥४॥ परा
चित् शीर्षा ववृजुः ते इंद्र अयज्वानः यज्वऽभिः स्पर्धमानाः प्र
यत् दिवः हरिऽवः स्थातः उग्र निः अव्रतान् अधमः रोद-
स्योः ॥५॥१॥ अयुयुत्सन् अनवद्यस्य सेनां अयातयंत क्षितयः
नवऽग्वाः वृषऽयुधः न वध्रयः निःऽअष्टाः प्रवत्ऽभिः इंद्रात्
चितयंतः आयन् ॥६॥ त्वं एतान् रुदतः जक्षतः च अयोधयः
रजसः इंद्र पारे अव अदहः दिवः आ दस्युं उच्चा प्र सुन्वतः स्तु-
वतः शंसं आवः ॥७॥ चक्राणासः परिऽनहं पृथिव्याः हिरण्येन
मणिना शुंभमानाः न हिन्वानासः तितिरुः ते इंद्रं परि स्पशः
अदधात् सूर्येण ॥८॥ परि यत् इंद्र रोदसी उभे अबुभोजीः
महिना विश्वतः सीं अमन्यमानान् अभि मन्यमानैः निः
ब्रह्मऽभिः अधमः दस्युं इंद्र ॥९॥ न ये दिवः पृथिव्याः अंतं आपुः
न मायाभिः धनऽदां परिऽअभूवन् युजं वज्रं वृषभः चक्रे इंद्रः
निः ज्योतिषा तमसः गाः अधुक्षत् ॥१०॥२॥ अनु स्वधां अक्ष-
रन् आपः अस्य अवर्धत मध्ये आ नाव्यानां सध्रीचीनेन मन-
सा तं इंद्रः ओजिष्ठेन हन्मना अहन् अभि द्यून् ॥११॥ नि
अविध्यत् इलीबिशस्य दृळ्हा वि शृंगिणं अभिनत् शुष्णं
इंद्रः यावत् तरः मघऽवन् यावत् ओजः वज्रेण शत्रुं अवधीः

पृतन्युं ॥१२॥ अभि सिध्मः अजिगात् अस्य शत्रून् वि तिग्मेन
वृषभेण पुरः अभेत् सं वज्रेण असृजत् वृत्रं इंद्रः प्र स्वां मतिं
अतिरत् शाशदानः ॥१३॥ आवः कुत्सं इंद्र यस्मिन् चाकन् प्र
आवः युध्यंतं वृषभं दशऽद्युं शफऽच्युतः रेणुः नक्षत द्यां उत्
श्वैत्रेयः नृऽसह्याय तस्थौ ॥१४॥ आवः शमं वृषभं तुग्र्यासु
क्षेत्रऽजेषे मघऽवन् श्वित्र्यं गां ज्योक् चित् अत्र तस्थिऽवांसः
अक्रन् शत्रुऽयतां अधरा वेदना अकः० ॥१५॥३॥

॥३४॥ त्रिः चित् नः अद्य भवतं नवेदसा विऽभुः वां यामः
उत रातिः अश्विना युवोः हि यंत्रं हिम्याऽइव वाससः
अभिऽआयंसेन्या भवतं मनीषिऽभिः ॥१॥ त्रयः पवयः
मधुऽवाहने रथे सोमस्य वेनां अनु विश्वे इत् विदुः त्रयः
स्कंभासः स्कभितासः आऽरभे त्रिः नक्तं याथः त्रिः ऊं अश्विना
दिवा ॥२॥ समाने अहन् त्रिः अवद्यऽगोहना त्रिः अद्य यज्ञं
मधुना मिमिक्षतं त्रिः वाजऽवतीः इषः अश्विना युवं दोषाः
अस्मभ्यं उषसः च पिन्वतं ॥३॥ त्रिः वर्तिः यातं त्रिः अनुऽव्रते
जने त्रिः सुप्रऽअव्ये त्रेधाऽइव शिक्षतं त्रिः नांद्यं वहतं अश्विना
युवं त्रिः पृक्षः अस्मे अक्षराऽइव पिन्वतं ॥४॥ त्रिः नः रयिं
वहतं अश्विना युवं त्रिः देवऽताता त्रिः उत अवतं धियः त्रिः
सौभगऽत्वं त्रिः उत श्रवांसि नः त्रिऽस्थं वां सूरे दुहिता आ
रुहत् रथं ॥५॥ त्रिः नः अश्विना दिव्यानि भेषजा त्रिः पार्थि-
वानि त्रिः ऊं दत्तं अत्ऽभ्यः ओमानं शंऽयोः ममकाय सूनवे
त्रिऽधातु शर्म वहतं शुभः पती ॥६॥४॥ त्रिः नः अश्विना
यजता दिवेऽदिवे परि त्रिऽधातु पृथिवीं अशायतं तिस्रः

नासत्या रथ्या पराऽवतः आत्माऽइव वातः स्वसराणि गच्छ-
तं ॥७॥ त्रिः अश्विना सिंधुऽभिः सप्तमातृऽभिः त्रयः आऽहा-
वाः त्रेधा हविः कृतं तिस्रः पृथिवीः उपरि प्रवा दिवः नाकं
रक्षेथे' द्युऽभिः अक्तुऽभिः हितं ॥८॥ क्व त्री चक्रा त्रिऽवृतः
रथस्य क्व त्रयः वंधुरः ये सऽनीळाः कदा योगः वाजिनः रासं-
भस्य येन यज्ञं नासत्या उपऽयाथः ॥९॥ आ नासत्या गच्छतं
हूयते हविः मध्वः पिबतं मधुऽपेभिः आसऽभिः युवोः हि पूर्वं
सविता उषसः रथं ऋताय चित्रं घृतऽवंतं इष्यति ॥१०॥ आ
नासत्या त्रिऽभिः एकादशैः इह देवेभिः यातं मधुऽपेयं अश्विना
प्र आयुः तारिष्टं निः रपांसि मृक्षतं सेधतं द्वेषः भवतं सचाऽभु-
वा ॥११॥ आ नः अश्विना त्रिऽवृता रथेन अर्वांचं रयिं वहतं
सुऽवीरं शृण्वंता वां अवसे जोहवीमि वृधे च नः भवतं वा-
जऽसातौ ॥१२॥५॥

॥३५॥ ह्वयामि अग्निं प्रथमं स्वस्तये ह्वयामि मित्रावरुणौ
इह अवसे ह्वयामि रात्रीं जगतः निऽवेशनीं ह्वयामि देवं
सवितारं ऊतये ॥१॥ आ कृष्णेन रजसा वर्तमानः निऽवेशयन्
अमृतं मर्त्यं च हिरण्ययेन सविता रथेन आ देवः याति भुव-
नानि पश्यन् ॥२॥ याति देवः प्रऽवता याति उत्ऽवता याति
शुभ्राभ्यां यजतः हरिऽभ्यां आ देवः याति सविता पराऽवतः
अप विश्वा दुःऽइता बाधमानः ॥३॥ अभिऽवृतं कृशनैः वि-
श्वऽरूपं हिरण्यऽशम्यं यजतः बृहंतं आ अस्थात् रथं सविता
चित्रऽभानुः कृष्णा रजांसि तविषीं दधानः ॥४॥ वि जनान्
श्यावाः शितिऽपादः अख्यन् रथं हिरण्यऽप्रउगं वहंतः शश्वत्

विशः सवितुः दैव्यस्य उपऽस्थे विश्वा भुवनानि तस्थुः ॥५॥ तिस्रः द्यावः सवितुः द्वौ उपऽस्था एका यमस्य भुवने विराषाट् आणिं न रथ्यं अमृता अधि तस्थुः इह ब्रवीतु यः ऊं तत् चिकेतत् ॥६॥६॥ वि सुऽपर्णः अंतरिक्षाणि अख्यत् गभीरऽवेपाः असुरः सुऽनीथः क्व इदानीं सूर्यः कः चिकेत कतमां द्यां रश्मिः अस्य आ ततान ॥७॥ अष्टौ वि अख्यत् ककुभः पृथिव्याः त्री धन्व योजना सप्त सिंधून् हिरण्यऽअक्षः सविता देवः आ अगात् दधत् रत्ना दाशुषे वार्याणि ॥८॥ हिरण्यऽपाणिः सविता विऽचर्षणिः उभे द्यावापृथिवी अंतः ईयते अप अमीवां बाधते वेति सूर्यं अभि कृष्णेन रजसा द्यां ऋणोति ॥९॥ हिरण्यऽहस्तः असुरः सुऽनीथः सुऽमृळीकः स्वऽवान् यातु अर्वाङ् अपऽसेधन् रक्षसः यातुऽधानान् अस्थात् देवः प्रतिऽदोषं गृणानः ॥१०॥ ये ते पंथाः सवितः पूर्व्यासः अरेणवः सुऽकृताः अंतरिक्षे तेभिः नः अद्य पथिऽभिः सुऽगेभिः रक्ष च नः अधि च ब्रूहि देव ॥११॥७॥७॥

॥३६॥ प्र वः यह्वं पुरूणां विशां देवऽयतीनां अग्निं सुऽउक्तेभिः वचःऽभिः ईमहे यं सीं इत् अन्ये ईळते ॥१॥ जनासः अग्निं दधिरे सहःऽवृधं हविष्मंतः विधेम ते सः त्वं नः अद्य सुऽमनाः इह अविता भव वाजेषु संत्य ॥२॥ प्र त्वा दूतं वृणीमहे होतारं विश्वऽवेदसं महः ते सतः वि चरंति अर्चयः दिवि स्पृशंति भानवः ॥३॥ देवासः त्वा वरुणः मित्रः अर्यमा सं दूतं प्रत्नं इंधते विश्वं सः अग्ने जयति त्वया धनं यः ते ददाश मर्त्यः ॥४॥ मंद्रः होता गृहऽपतिः अग्ने दूतः विशां असि त्वे

विश्वा सम्ऽगतानि व्रता ध्रुवा यानि देवाः अकृण्वत ॥५॥८॥ त्वे
इत् अग्ने सुऽभगे यविष्ठ्य विश्वं आ हूयते हविः सः त्वं नः अद्य
सुऽमनाः उत अपरं यक्षि देवान् सुऽवीर्या ॥६॥ तं घ ईं इत्था
नमस्विनः उप स्वऽराजं आसते होत्राभिः अग्निं मनुषः सं
इंधते तितिर्वांसः अति स्रिधः ॥७॥ घ्नंतः वृत्रं अतरन् रोदसी
अपः उरु क्षयाय चक्रिरे भुवत् कण्वे वृषा द्युम्नी आऽहुतः क्रंदत्
अश्वः गोऽइष्टिषु ॥८॥ सं सीदस्व महान् असि शोचस्व
देवऽवीतमः वि धूमं अग्ने अरुषं मियेध्य सृज प्रऽशस्त दर्श-
तं ॥९॥ यं त्वा देवासः मनवे दधुः इह यजिष्ठं हव्यऽवाहन यं
कण्वः मेध्यऽअतिथिः धनऽस्पृतं यं वृषा यं उपऽस्तुतः ॥१०॥९॥
यं अग्निं मेध्यऽअतिथिः कण्वः ईधे ऋतात् अधि तस्य प्र इषः
दीदियुः तं इमाः ऋचः तं अग्निं वर्धयामसि ॥११॥ रायः पूर्धि
स्वधाऽवः अस्ति हि ते अग्ने देवेषु आप्यं त्वं वाजस्य श्रुत्यस्य
राजसि सः नः मृळ महान् असि ॥१२॥ ऊर्ध्वः ऊं सु नः ऊतये
तिष्ठ देवः न सविता ऊर्ध्वः वाजस्य सनिता यत् अंजिऽभिः
वाघत्ऽभिः विऽह्वयामहे ॥१३॥ ऊर्ध्वः नः पाहि अंहसः नि
केतुना विश्वं सं अत्रिणं दह कृधि नः ऊर्ध्वान् चरथाय जीवसे
विदाः देवेषु नः दुवः ॥१४॥ पाहि नः अग्ने रक्षसः पाहि धूर्तेः
अराव्णः पाहि रिषतः उत वा जिघांसतः बृहत्ऽभानो॰
यविष्ठ्य ॥१५॥१०॥ घनाऽइव विष्वक् वि जहि अराव्णः
तपुःऽजंभ यः अस्मऽध्रुक् यः मर्त्यः शिशीते अति अक्तुऽभिः
मा नः सः रिपुः ईशत ॥१६॥ अग्निः वव्ने सुऽवीर्यं अग्निः
कण्वाय सौभगं अग्निः प्र आवत् मित्रा उत मेध्यऽअतिथिं
अग्निः सातौ उपऽस्तुतं ॥१७॥ अग्निना तुर्वशं यदुं पराऽवतः

उग्रऽदेवं हुवामहे अग्निः नयत् नवंऽवास्त्वं बृहत्ऽरथं तुर्वीतिं दस्यवे सहः ॥१८॥ नि त्वां अग्ने मनुः दधे ज्योतिः जनाय शश्वते दीदेथ कण्वे ऋतऽजातः उक्षितः यं नमस्यंति कृष्टयः ॥१९॥ त्वेषासः अग्नेः अमंऽवंतः अर्चयः भीमासः न प्रतिऽइतये रक्षस्विनः सदं इत् यातुऽमावंतः विश्वं सं अत्रिणं दह ॥२०॥११॥

॥३७॥ क्रीळं वः शर्धः मारुतं अनर्वाणं रथेऽशुभं कण्वाः अभि प्र गायत ॥१॥ ये पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः साकं वाशीभिः अंजिऽभिः अजायंत स्वऽभानवः ॥२॥ इहऽइव शृण्वे एषां कशाः हस्तेषु यत् वदान् नि यामन् चित्रं ऋंजते ॥३॥ प्र वः शर्धाय घृष्वये त्वेषऽद्युम्नाय शुष्मिणे देवत्तं ब्रह्म गायत ॥४॥ प्र शंस गोषु अघ्न्यं क्रीळं यत् शर्धः मारुतं जंभे रसस्य ववृधे ॥५॥१२॥ कः वः वर्षिष्ठः आ नरः दिवः च ग्मः च धूतयः यत् सीं अंतं न धूनुथ ॥६॥ नि वः यामाय मानुषः दध्रे उग्राय मन्यवे जिहीत पर्वतः गिरिः ॥७॥ येषां अज्मेषु पृथिवी जुजुर्वान्ऽइव विश्पतिः भिया यामेषु रेजते ॥८॥ स्थिरं हि जानं एषां वयः मातुः निःऽएतवे यत् सीं अनु द्विता शवः ॥९॥ उत् ऊं त्ये सूनवः गिरः काष्ठाः अज्मेषु अत्नत वाश्राः अभिऽज्ञु यातवे ॥१०॥१३॥ त्यं चित् घ दीर्घं पृथुं मिहः नपातं अमृध्रं प्र च्यवयंति यामऽभिः ॥११॥ मरुतः यत् ह वः बलं जनान् अचुच्यवीतन गिरीन् अचुच्यवीतन ॥१२॥ यत् ह यांति मरुतः सं ह ब्रुवते अध्वन् आ शृणोति कः चित् एषां ॥१३॥ प्र यात शीभं आशुऽभिः संति कण्वेषु वः दुवः तत्रो सु मादयाध्वै ॥१४॥ अस्ति हि स्म

मदाय वः स्मसि स्म वयं एषां विश्वं चित् आयुः जी-
वसे ॥१५॥१४॥

॥३८॥ कत् ह नूनं कधऽप्रियः पिता पुत्रं न हस्तयोः दधिध्वे
वृक्तऽबर्हिषः ॥१॥ क्व नूनं कत् वः अर्थं गंत दिवः न पृथिव्याः
क्व वः गावः न रण्यंति ॥२॥ क्व वः सुम्ना नव्यांसि मरुतः क्व
सुविता क्वो विश्वानि सौभगा ॥३॥ यत् यूयं पृश्निऽमातरः
मर्तासः स्यातन स्तोता वः अमृतः स्यात् ॥४॥ मा वः मृगः
न यवसे जरिता भूत् अजोष्यः पथा यमस्य गात् उप ॥५॥१५॥
मो सु नः पराऽपरा निःऽऋतिः दुःऽहना वधीत् पदीष्ट
तृष्णया सह ॥६॥ सत्यं त्वेषाः अमऽवंतः धन्वन् चित् आ रुद्रि-
यासः मिहं कृण्वंति अवातां ॥७॥ वाश्राऽइव विऽद्युत् मि-
माति वत्सं न माता सिसक्ति यत् एषां वृष्टिः असर्जि ॥८॥
दिवा चित् तमः कृण्वंति पर्जन्येन उदऽवाहेन यत् पृथिवीं
विऽउंदंति ॥९॥ अध स्वनात् मरुतां विश्वं आ सद्म पार्थिवं
अरेजंत प्र मानुषाः ॥१०॥१६॥ मरुतः वीळुपाणिऽभिः चि-
त्राः रोधस्वतीः अनु यात ईं अखिद्रयामऽभिः ॥११॥ स्थिराः
वः संतु नेमयः रथाः अश्वासः एषां सुऽसंस्कृताः अभीशवः ॥१२॥
अच्छ वद तना गिरा जरायै ब्रह्मणः पतिं अग्निं मित्रं न दर्श-
तं ॥१३॥ मिमीहि श्लोकं आस्ये पर्जन्यःऽइव ततनः गाय गायत्रं
उक्थ्यं ॥१४॥ वंदस्व मारुतं गणं त्वेषं पनस्युं अर्किणं अस्मे
वृद्धाः असन् इह ॥१५॥१७॥

॥३९॥ प्र यत् इत्था पराऽवतः शोचिः न मानं अस्यथ कस्य
क्रत्वा मरुतः कस्य वर्पसा कं याथ कं ह धूतयः ॥१॥ स्थिरा वः

संतु आयुधा पराऽनुदे वीळु उत प्रतिऽस्कभे युष्माकं अस्तु तविषी पनीयसी मा मर्त्यस्य मायिनः ॥२॥ परा ह यत् स्थिरं हथ नरः वर्तयथ गुरु वि याथन वनिनः पृथिव्याः वि आशाः पर्वतानां ॥३॥ नहि वः शत्रुः विविदे अधि द्यवि न भूम्यां रिशादसः युष्माकं अस्तु तविषी तना युजा रुद्रासः नु चित् आऽधृषे ॥४॥ प्र वेपयंति पर्वतान् वि विंचंति वनस्पतीन् प्रो आरत मरुतः दुर्मदाःऽइव देवासः सर्वया विशा ॥५॥१८॥ उपो रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं प्रष्टिः वहति रोहितः आ वः यामाय पृथिवी चित् अश्रोत् अबीभयंत मानुषाः ॥६॥ आ वः मक्षु तनाय कं रुद्राः अवः वृणीमहे गंत नूनं नः अवसा यथा पुरा इत्था कण्वाय बिभ्युषे॥७॥ युष्माऽइषितः मरुतः मर्त्यऽइषितः आ यः नः अभ्वः ईषते वि तं युयोत शवसा वि ओजसा वि युष्माकाभिः ऊतिऽभिः ॥८॥ असामि हि प्रऽयज्यवः कण्वं दद प्रऽचेतसः असामिऽभिः मरुतः आ नः ऊतिऽभिः गंत वृष्टिं न विऽद्युतः ॥९॥ असामि ओजः बिभृथ सुऽदानवः असामि धूतयः शवः ऋषिऽद्विषे मरुतः परिऽमन्यवे इषुं न सृजत द्विषं ॥१०॥१९॥

॥४०॥ उत् तिष्ठ ब्रह्मणः पते देवऽयंतः त्वा ईमहे उप प्र यंतु मरुतः सुऽदानवः इंद्र प्राशूः भव सचा ॥१॥ त्वां इत् हि सहसः पुत्र मर्त्यः उपऽब्रूते धने हिते सुऽवीर्यं मरुतः आ सुऽअश्व्यं दधीत यः वः आऽचके॥२॥ प्र एतु ब्रह्मणः पतिः प्र देवी एतु सूनृता अच्छ वीरं नर्यं पंक्तिऽराधसं देवाः यज्ञं नयंतु नः ॥३॥ यः वाघते ददाति सूनरं वसु सः धत्ते अक्षिति श्रवः

तस्मै इळां सुवीरां आ यजामहे सुऽप्रतूर्तिं अनेहसं ॥४॥ प्र नूनं ब्रह्मणः पतिः मंत्रं वदति उक्थ्यं यस्मिन् इंद्रः वरुणः मित्रः अर्यमा देवाः ओकांसि चक्रिरे ॥५॥२०॥ तं इत् वोचेम विदथेषु शंऽभुवं मंत्रं देवाः अनेहसं इमां च वाचं प्रतिऽहर्यथ नरः विश्वा इत् वामा वः अश्नवत् ॥६॥ कः देवऽयंतं अश्नवत् जनं कः वृक्तऽबर्हिषं प्रऽप्र दाश्वान् पस्त्याभिः अस्थित अंतःऽवावत् क्षयं दधे ॥७॥ उप क्षत्रं पृंचीत हंति राजऽभिः भये चित् सुऽक्षितिं दधे न अस्य वर्ता न तरुता महाऽधने न अर्भे अस्ति वज्रिणः ॥८॥२१॥

॥४१॥ यं रक्षंति प्रऽचेतसः वरुणः मित्रः अर्यमा नु चित् सः दभ्यते जनः ॥१॥ यं बाहुताऽइव पिप्रति पांति मर्त्यं रिषः अरिष्टः सर्वः एधते ॥२॥ वि दुःऽगा वि द्विषः पुरः घ्नंति राजानः एषां नयंति दुःऽइता तिरः ॥३॥ सुऽगः पंथाः अनृक्षरः आदित्यासः ऋतं यते न अत्र अवऽखादः अस्ति वः ॥४॥ यं यज्ञं नयथ नरः आदित्याः ऋजुना पथा प्र वः सः धीतये नशत् ॥५॥२२॥ सः रत्नं मर्त्यः वसु विश्वं तोकं उत त्मना अच्छ गच्छति अस्तृतः ॥६॥ कथा राधाम सखायः स्तोमं मित्रस्य अर्यम्णः महि प्सरः वरुणस्य ॥७॥ मा वः घ्नंतं मा शपंतं प्रति वोचे देवऽयंतं सुम्नैः इत् वः आ विवासे ॥८॥ चतुरः चित् ददमानात् बिभीयात् आ निऽधातोः न दुःऽउक्ताय स्पृहयेत् ॥९॥२३॥

॥४२॥ सं पूषन् अध्वनः तिर वि अंहः विऽमुचः नपात् सक्ष्व देव प्र नः पुरः ॥१॥ यः नः पूषन् अघः वृकः दुःऽशेवः

आऽदिदेशति अप स्म तं पथः जहि ॥२॥ अप त्यं परिऽपंथिनं
मुषीवाणं हुरःऽचितं दूरं अधि स्रुतेः अज ॥३॥ त्वं तस्य द्वया-
विनः अघऽशंसस्य कस्य चित् पदा अभि तिष्ठ तपुषिं ॥४॥ आ
तत् ते दस्र मंतुऽमः पूषन् अवः वृणीमहे येन पितॄन् अचो-
दयः ॥५॥२४॥ अध नः विश्वऽसौभग हिरण्यवाशीमत्ऽतम
धनानि सुऽसना कृधि ॥६॥ अति नः सश्चतः नय सुऽगा नः
सुऽपथा कृणु पूषन् इह क्रतुं विदः ॥७॥ अभि सुऽयवसं नय
न नवऽज्वारः अध्वने पूषन् इह क्रतुं विदः ॥८॥ शग्धि पूर्धि प्र
यंसि च शिशीहि प्रासि उदरं पूषन् इह क्रतुं विदः ॥९॥ न
पूषणं मेथामसि सुऽउक्थैः अभि गृणीमसि वसूनि दस्मं
ईमहे ॥१०॥२५॥

॥४३॥ कत् रुद्राय प्रऽचेतसे मीळ्हुःऽतमाय तव्यसे वोचेम
शंऽतमं हृदे ॥१॥ यथा नः अदितिः करत् पश्वे नृऽभ्यः यथा
गवे यथा तोकाय रुद्रियं ॥२॥ यथा नः मित्रः वरुणः यथा रुद्रः
चिकेतति यथा विश्वे सऽजोषसः ॥३॥ गाथऽपतिं मेधऽपतिं
रुद्रं जलाषऽभेषजं तत् शंऽयोः सुम्नं ईमहे ॥४॥ यः शुक्रःऽइव
सूर्यः हिरण्यंऽइव रोचते श्रेष्ठः देवानां वसुः ॥५॥२६॥ शं नः
करति अर्वते सुऽगं मेषाय मेष्ये नृऽभ्यः नारिऽभ्यः गवे ॥६॥
अस्मे सोम श्रियं अधि नि धेहि शतस्य नृणां महि श्रवः
तुविऽनृम्णं ॥७॥ मा नः सोमऽपरिबाधः मा अरातयः जुहुरंत
आ नः इंदो वाजे भज ॥८॥ याः ते प्रऽजाः अमृतस्य परस्मिन्
धामन् ऋतस्य मूर्धा नाभा सोम वेनः आऽभूषंतीः सोम
वेदः ॥९॥२७॥८॥

॥४४॥ अग्ने विवस्वत् उषसः चित्रं राधः अमर्त्य आ दाशुषे
जातऽवेदः वह त्वं अद्य देवान् उषःऽबुधः ॥१॥ जुष्टः हि दूतः
असि हव्यऽवाहनः अग्ने रथीः अध्वराणां सऽजूः अश्विऽभ्यां
उषसा सुऽवीर्यं अस्मे॰ धेहि श्रवः बृहत् ॥२॥ अद्य दूतं वृणी-
महे वसुं अग्निं पुरुऽप्रियं धूमऽकेतुं भाःऽऋजीकं विऽउष्टिषु
यज्ञानां अध्वरऽश्रियं ॥३॥ श्रेष्ठं यविष्ठं अतिथिं सुऽआहुतं
जुष्टं जनाय दाशुषे देवान् अच्छ यातवे जातऽवेदसं अग्निं ईळे
विऽउष्टिषु ॥४॥ स्तविष्यामि त्वां अहं विश्वस्य अमृत भोजन
अग्ने त्रातारं अमृतं मियेध्य यजिष्ठं हव्यऽवाहन ॥५॥२८॥
सुऽशंसः बोधि गृणते यविष्ठ्य मधुऽजिह्वः सुऽआहुतः
प्रस्कण्वस्य प्रऽतिरन् आयुः जीवसे नमस्य दैव्यं जनं ॥६॥
होतारं विश्वऽवेदसं सं हि त्वा विशः इंधते सः आ वह पुरुऽहूत
प्रऽचेतसः अग्ने देवान् इह द्रवत् ॥७॥ सवितारं उषसं अश्विना
भगं अग्निं विऽउष्टिषु क्षपः कण्वासः त्वा सुतऽसोमासः इंधते
हव्यऽवाहं सुऽअध्वर ॥८॥ पतिः हि अध्वराणां अग्ने दूतः विशां
असि उषःऽबुधः आ वह सोमऽपीतये देवान् अद्य स्वःऽदृ-
शः ॥९॥ अग्ने पूर्वाः अनु उषसः विभाऽवसो॰ दीदेथ वि-
श्वऽदर्शतः असि ग्रामेषु अविता पुरःऽहितः असि यज्ञेषु
मानुषः ॥१०॥२९॥ नि त्वा यज्ञस्य साधनं अग्ने होतारं ऋत्विजं
मनुष्वत् देव धीमहि प्रऽचेतसं जीरं दूतं अमर्त्यं ॥११॥ यत्
देवानां मित्रऽमहः पुरःऽहितः अंतरः यासि दूत्यं सिंधोःऽइव
प्रऽस्वनितासः ऊर्मयः अग्नेः भ्राजंते अर्चयः ॥१२॥ श्रुधि
श्रुत्ऽकर्ण वह्निऽभिः देवैः अग्ने सयावऽभिः आ सीदंतु बर्हिषि
मित्रः अर्यमा प्रातःऽयावानः अध्वरं ॥१३॥ शृण्वंतु स्तोमं

मरुतः सुऽदानवः अग्निऽजिह्वाः ऋतऽवृधः पिबंतु सोमं वरुणः धृतऽव्रतः अश्विऽभ्यां उषसा सऽजूः ॥ १४ ॥ ३० ॥

॥ ४५ ॥ त्वं अग्ने वसून् इह रुद्रान् आदित्यान् उत यज सुऽअध्वरं जनं मनुऽजातं घृतऽप्रुषं ॥ १ ॥ श्रुष्टीऽवानः हि दाशुषे देवाः अग्ने विऽचेतसः तान् रोहित्ऽअश्व गिर्वणः त्रयःऽत्रिंशतं आ वह ॥ २ ॥ प्रियमेधऽवत् अत्रिऽवत् जातऽवेदः विरूपऽवत् अंगिरस्वत् महिऽव्रत प्रस्कण्वस्य श्रुधि हवं ॥ ३ ॥ महिऽकेरवः ऊतये प्रियऽमेधाः अहूषत राजंतं अध्वराणां अग्निं शुक्रेण शोचिषा ॥ ४ ॥ घृतऽआहवन संत्य इमाः ऊं सु श्रुधि गिरः याभिः कण्वस्य सूनवः हवंते अवसे त्वा ॥ ५ ॥ ३१ ॥ त्वां चित्रश्रवःऽतम हवंते विक्षु जंतवः शोचिःऽकेशं पुरुऽप्रिय अग्ने हव्याय वोळ्हवे ॥ ६ ॥ नि त्वा होतारं ऋत्विजं दधिरे वसुवित्ऽतमं श्रुत्ऽकर्णं सप्रथःऽतमं विप्राः अग्ने दिविष्टिषु ॥ ७ ॥ आ त्वा विप्राः अचुच्यवुः सुतऽसोमाः अभि प्रयः बृहत् भाः बिभ्रतः हविः अग्ने मर्ताय दाशुषे ॥ ८ ॥ प्रातःऽयाव्नः सहःऽकृत सोमऽपेयाय संत्य इह अद्य दैव्यं जनं बर्हिः आ सादय वसो ॥ ९ ॥ अर्वाचं दैव्यं जनं अग्ने यक्ष्व सहूतिऽभिः अयं सोमः सुऽदानवः तं पात तिरःऽअह्न्यं ॥ १० ॥ ३२ ॥

॥ ४६ ॥ एषो उषाः अपूर्व्या वि उच्छति प्रिया दिवः स्तुषे वां अश्विना बृहत् ॥ १ ॥ या दस्रा सिंधुऽमातरा मनोतरा रयीणां धिया देवा वसुऽविदा ॥ २ ॥ वच्यंते वां ककुहासः

जूर्णायाँ अधि विष्टपि यत् वां रथः विऽभिः पतात् ॥३॥
हविषा जारः अपां पिपर्ति पपुरिः नरा पिता कुटस्य चर्ष-
णिः ॥४॥ आऽदारः वां मतीनां नासत्या मतऽवचसा पातं
सोमस्य धृष्णुऽया ॥५॥३३॥ या नः पीपरत् अश्विना ज्योति-
ष्मती तमः तिरः तां अस्मे रासाथां इषं ॥६॥ आ नः नावा
मतीनां यातं पाराय गंतवे युंजाथां अश्विना रथं ॥७॥ अरित्रं
वां दिवः पृथु तीर्थे सिंधूनां रथः धिया युयुज्रे इंदवः ॥८॥ दिवः
कण्वासः इंदवः वसु सिंधूनां पदे स्वं वव्रिं कुह धित्सथः ॥९॥
अभूत् ऊं भाः ऊं अंशवे हिरण्यं प्रति सूर्यः वि अख्यत्
जिह्वया असितः ॥१०॥३४॥ अभूत् ऊं पारं एतवे पंथाः
ऋतस्य साधुऽया अदर्शि वि स्रुतिः दिवः ॥११॥ तत्ऽतत् इत्
अश्विनोः अवः जरिता प्रति भूषति मदे सोमस्य पिप्रतोः ॥१२॥
ववसाना विवस्वति सोमस्य पीत्वा गिरा मनुष्वत् शंऽभू॰ आ
गतं ॥१३॥ युवोः उषाः अनु श्रियं परिऽज्मनोः उपऽआचरत्
ऋता वनथः अक्तुऽभिः ॥१४॥ उभा पिबतं अश्विना उभा नः
शर्म यच्छतं अविद्रियाभिः ऊतिऽभिः ॥१५॥३५॥३॥

॥४७॥ अयं वां मधुमत्ऽतमः सुतः सोमः ऋतऽवृधा तं
अश्विना पिबतं तिरःऽअह्न्यं धत्तं रत्नानि दाशुषे ॥१॥ त्रिऽवं-
धुरेण त्रिऽवृता सुऽपेशसा रथेन आ यातं अश्विना कण्वासः
वां ब्रह्म कृण्वंति अध्वरे तेषां सु शृणुतं हवं ॥२॥ अश्विना मधु-
मत्ऽतमं पातं सोमं ऋतऽवृधा अथ अद्य दस्रा वसु बिभ्रता
रथे दाश्वांसं उप गच्छतं ॥३॥ त्रिऽसधस्थे बर्हिषि विश्वऽवेदसा
मध्वा यज्ञं मिमिक्षतं कण्वासः वां सुतऽसोमाः अभिऽद्यवः

युवां हवंते अश्विना ॥४॥ याभिः कण्वं अभिष्टिऽभिः प्र आवंतं युवं अश्विना ताभिः सु अस्मान् अवतं शुभः पती पातं सोमं ऋतऽवृधा ॥५॥१॥ सुऽदासे दस्रा वसु बिभ्रंता रथे पृक्षः वहतं अश्विना रयिं समुद्रात् उत वा दिवः परि अस्मे धत्तं पुरुऽस्पृहं ॥६॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः अधि तुर्वशे अतः रथेन सुऽवृता नः आ गतं साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः ॥७॥ अर्वांचा वां सप्तयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सवना इत् उप इषं पृंचंता सुऽकृते सुऽदानवे आ बर्हिः सीदतं नरा ॥८॥ तेन नासत्या आ गतं रथेन सूर्यऽत्वचा येन शश्वत् ऊहथुः दाशुषे वसु मध्वः सोमस्य पीतये ॥९॥ उक्थेभिः अर्वाक् अवसे पुरुऽवसू० अर्कैः च नि ह्वयामहे शश्वत् कण्वानां सदसि प्रिये हि कं सोमं पपथुः अश्विना ॥१०॥२॥

॥४८॥ सह वामेन नः उषः वि उच्छ दुहितः दिवः सह द्युम्नेन बृहता विभाऽवरि राया देवि दास्वती ॥१॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः विश्वऽसुविदः भूरि च्यवंत वस्तवे उत् ईरय प्रति मा सूनृताः उषः चोद राधः मघोनां ॥२॥ उवास उषाः उच्छात् च नु देवी जीरा रथानां ये अस्याः आऽचरणेषु दध्रिरे समुद्रे न श्रवस्यवः ॥३॥ उषः ये ते प्र यामेषु युंजते मनः दानाय सूरयः अत्र अह तत् कण्वः एषां कण्वऽतमः नाम गृणाति नृणां ॥४॥ आ घ योषाऽइव सूनरी उषाः याति प्रऽभुंजती जरयंती वृजनं पत्ऽवत् ईयते उत् पातयति पक्षिणः ॥५॥३॥ वि या सृजति समनं वि अर्थिनः पदं न वेति ओदती वयः नकिः ते पप्तिऽवांसः आसते विऽउष्टौ वाजिनीऽवति ॥६॥ एषा अयुक्त

पराऽवतः सूर्यस्य उत्ऽअयनात् अधि शतं रथेभिः सुऽभगा
उषाः इयं वि याति अभि मानुषान् ॥७॥ विश्वं अस्याः ननाम
चक्षसे जगत् ज्योतिः कृणोति सूनरी अप द्वेषः मघोनी दुहिता
दिवः उषाः उच्छत् अप स्रिधः ॥८॥ उषः आ भाहि भानुना
चंद्रेण दुहितः दिवः आऽवहंती भूरि अस्मभ्यं सौभगं विऽउच्छं-
ती दिविष्टिषु ॥९॥ विश्वस्य हि प्राणनं जीवनं त्वे वि यत्
उच्छसि सूनरि सा नः रथेन बृहता विभाऽवरि श्रुधि चि-
त्रऽमघे हवं ॥१०॥४॥ उषः वाजं हि वंस्व यः चित्रः मानुषे
जने तेन आ वह सुऽकृतः अध्वरान् उप ये त्वा गृणंति वह्न-
यः ॥११॥ विश्वान् देवान् आ वह सोमऽपीतये अंतरिक्षात्
उषः त्वं सा अस्मासु धाः गोऽमत् अश्वऽवत् उक्थ्यं उषः वाजं
सुऽवीर्यं ॥१२॥ यस्याः रुशंतः अर्चयः प्रति भद्राः अदृक्षत सा
नः रयिं विश्वऽवारं सुऽपेशसं उषाः ददातु सुग्म्यं ॥१३॥ ये
चित् हि त्वां ऋषयः पूर्वे ऊतये जुहूरे अवसे महि सा नः स्तो-
मान् अभि गृणीहि राधसा उषः शुक्रेण शोचिषा ॥१४॥ उषः
यत् अद्य भानुना वि द्वारौ ऋणवः दिवः प्र नः यच्छतात्
अवृकं पृथु छर्दिः प्र देवि गोऽमतीः इषः ॥१५॥ सं नः राया
बृहता विश्वऽपेशसा मिमिक्ष्व सं इळाभिः आ सं द्युम्नेन वि-
श्वऽतुरा उषः महि सं वाजैः वाजिनीऽवति ॥१६॥५॥

॥४९॥ उषः भद्रेभिः आ गहि दिवः चित् रोचनात् अधि
वहंतु अरुणऽप्सवः उप त्वा सोमिनः गृहं ॥१॥ सुऽपेशसं सुऽखं
रथं यं अधिऽअस्थाः उषः त्वं तेन सुऽश्रवसं जनं प्र अव अद्य
दुहितः दिवः ॥२॥ वयः चित् ते पतत्रिणः द्विऽपत् चतुःऽपत्

अर्जुनि उषः प्र आरन् ऋतून् अनु दिवः अंतेभ्यः परि ॥३॥
विऽउच्छंती हि रश्मिऽभिः विश्वं आऽभासि रोचनं तां त्वां
उषः वसुऽयवः गीःऽभिः कण्वाः अहूषत ॥४॥६॥

॥५०॥ उत् ऊं' त्यं जातऽवेदसं देवं वहंति केतवः दृशे
विश्वाय सूर्यं ॥१॥ अप त्ये तायवः यथा नक्षत्रा यंति अक्तुऽभिः
सूराय विश्वऽचक्षसे ॥२॥ अदृश्रं अस्य केतवः वि रश्मयः
जनान् अनु भ्राजंतः अग्नयः यथा ॥३॥ तरणिः विश्वऽदर्शतः
ज्योतिःऽकृत् असि सूर्य विश्वं आ भासि रोचनं ॥४॥ प्रत्यङ्
देवानां विशः प्रत्यङ् उत् एषि मानुषान् प्रत्यङ् विश्वं स्वः
दृशे ॥५॥७॥ येन पावक चक्षसा भुरण्यंतं जनान् अनु त्वं वरुण
पश्यसि ॥६॥ वि द्यां एषि रजः पृथु अहा मिमानः अक्तुऽभिः
पश्यन् जन्मानि सूर्य ॥७॥ सप्त त्वा हरितः रथे वहंति देव सूर्य
शोचिःऽकेशं विऽचक्षण ॥८॥ अयुक्त सप्त शुंध्युवः सूरः रथस्य
नप्त्यः ताभिः याति स्वयुक्तिऽभिः ॥९॥ उत् वयं तमसः परि
ज्योतिः पश्यंतः उत्ऽतरं देवं देवऽत्रा सूर्यं अगन्म ज्योतिः
उत्ऽतमं ॥१०॥ उत्ऽयन् अद्य मित्रऽमहः आऽरोहन् उत्ऽतं-
रां दिवं हृत्ऽरोगं मम सूर्य हरिमाणं च नाशय ॥११॥ शुकेषु मे
हरिमाणं रोपणाकासु दध्मसि अथो' हारिद्रवेषु मे हरिमाणं
नि दध्मसि ॥१२॥ उत् अगात् अयं आदित्यः विश्वेन सहसा
सह द्विषंतं मह्यं रंधयन् मो' अहं द्विषते रधं ॥१३॥८॥९॥

॥५१॥ अभि त्यं मेषं पुरुऽहूतं ऋग्मियं इंद्रं गीःऽभिः मदत
वस्वः अर्णवं यस्य द्यावः न विऽचरंति मानुषा भुजे मंहिष्ठं

अभि विप्रं अर्चत ॥१॥ अभि ईं अवन्वन् सुऽअभिष्टिं ऊतयः
अंतरिक्षऽप्रां तविषीभिः आऽवृतं इंद्रं दक्षासः ऋभवः
मदऽच्युतं शतऽक्रतुं जवनी सूनृता आ अरुहत् ॥२॥ त्वं गोत्रं
अंगिरःऽभ्यः अवृणोः अप उत अत्रये शतऽदुरेषु गातुऽवित्
ससेनं चित् विऽमदाय अवहः वसु आजौ अद्रिं ववसानस्य
नर्तयन् ॥३॥ त्वं अपां अपिऽधाना अवृणोः अप अधारयः
पर्वते दानुऽमत् वसु वृत्रं यत् इंद्र शवसा अवधीः अहिं आत्
इत् सूर्यं दिवि आ अरोहयः दृशे ॥४॥ त्वं मायाभिः अप मायिनः
अधमः स्वधाभिः ये अधि शुप्तौ अजुह्वत त्वं पिप्रोः नृऽमनः प्र
अरुजः पुरः प्र ऋजिश्वानं दस्युऽहत्येषु आविथ ॥५॥९॥ त्वं
कुत्सं शुष्णऽहत्येषु आविथ अरंधयः अतिथिऽग्वाय शंबरं
महांतं चित् अर्बुदं नि क्रमीः पदा सनात् एव दस्युऽहत्याय
जज्ञिषे ॥६॥ त्वे विश्वा तविषी सध्र्यक् हिता तव राधः सो-
मऽपीथाय हर्षते तव वज्रः चिकिते बाह्वोः हितः वृश्च शत्रोः
अव विश्वानि वृष्ण्या ॥७॥ वि जानीहि आर्यान् ये च दस्यवः
बर्हिष्मते रंधय शासत् अव्रतान् शाकी भव यजमानस्य चो-
दिता विश्वा इत् ता ते सधऽमादेषु चाकन ॥८॥ अनुऽव्रताय
रंधयन् अपऽव्रतान् आऽभूभिः इंद्रः श्नथयन् अनाभुवः वृद्धस्य
चित् वर्धतः द्यां इनक्षतः स्तवानः वम्रः वि जघान संऽदिहः ॥९॥
तक्षत् यत् ते उशना सहसा सहः वि रोदसी मज्मना बाधते
शवः आ त्वा वातस्य नृऽमनः मनःऽयुजः आ पूर्यमाणं अवहन्
अभि श्रवः ॥१०॥१०॥ मंदिष्ट यत् उशने काव्ये सचा इंद्रः वंकू
वंकुऽतरा अधि तिष्ठति उग्रः ययिं निः अपः स्रोतसा असृजत्
वि शुष्णस्य दृंहिताः ऐरयत् पुरः ॥११॥ आ स्म रथं वृषऽपानेषु

तिष्ठसि शार्यातस्य प्रऽभृताः येषु मंदसे इंद्र यथा सुतऽसोमेषु
चाकनः अनर्वाणं श्लोकं आ रोहसे दिवि ॥१२॥ अददाः अर्भां
महते वचस्यवे कक्षीवते वृचयां इंद्र सुन्वते मेनां अभवः वृष-
णश्वस्य सुऽक्रतो इति विश्वा इत् ता ते सवनेषु प्रऽवाच्या ॥१३॥
इंद्रः अश्रायि सुऽध्यः निरेके पज्रेषु स्तोमः दुर्यः न यूपः अश्वऽयुः
गव्युः रथऽयुः वसुऽयुः इंद्रः इत् रायः क्षयति प्रऽयंता ॥१४॥
इदं नमः वृषभाय स्वऽराजे सत्यऽशुष्माय तवसे अवाचि
अस्मिन् इंद्र वृजने सर्वऽवीराः स्मत् सूरिऽभिः तव शर्मन्
स्याम ॥१५॥११॥

॥५२॥ त्यं सु मेषं महय स्वःऽविदं शतं यस्य सुऽभ्वः साकं
ईरते अत्यं न वाजं हवनऽस्यदं रथं आ इंद्रं ववृत्यां अवसे
सुवृक्तिऽभिः ॥१॥ सः पर्वतः न धरुणेषु अच्युतः सहस्रंऽऊतिः
तविषीषु ववृधे इंद्रः यत् वृत्रं अवधीत् नदीऽवृतं उब्जन्
अर्णांसि जर्हृषाणः अंधसा ॥२॥ सः हि द्वरः द्वरिषु वव्रः ऊधनि
चंद्रऽबुध्नः मदऽवृद्धः मनीषिऽभिः इंद्रं तं अह्वे सुऽअपस्यया
धिया मंहिष्ठऽरातिं सः हि पप्रिः अंधसः ॥३॥ आ यं पृणंति
दिवि सद्मऽबर्हिषः समुद्रं न सुऽभ्वः स्वाः अभिष्टयः तं वृत्रऽहत्ये
अनु तस्थुः ऊतयः शुष्माः इंद्रं अवाताः अहुतऽप्सवः ॥४॥
अभि स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः रघ्वीःऽइव प्रवणे सस्रुः ऊतयः
इंद्रः यत् वज्री धृषमाणः अंधसा भिनत् वलस्य परिधीन्ऽइव
त्रितः ॥५॥१२॥ परि ईं घृणा चरति तित्विषे शवः अपः वृत्वी
रजसः बुध्नं आ अशयत् वृत्रस्य यत् प्रवणे दुःऽगृभिश्वनः
निऽजघंथ हन्वोः इंद्र तन्यतुं ॥६॥ ह्रदं न हि त्वा निऽऋषंति

ऊर्मयः ब्रह्माणि इंद्र तव यानि वर्धना त्वष्टा चित् ते युज्यं ववृधे
शवः ततक्ष वज्रं अभिभूतिऽओजसं ॥७॥ जघन्वान् ऊंˈ
हरिऽभिः संभृतऽक्रतो॰ इंद्र वृत्रं मनुषे गातुऽयन् अपः
अयच्छथाः बाह्वोः वज्रं आयसं अधारयः दिवि आ सूर्यं
दृशे ॥८॥ बृहत् स्वऽचंद्रं अमऽवत् यत् उक्थ्यं अकृण्वत भि-
यसा रोहणं दिवः यत् मानुषऽप्रधनाः इंद्रं ऊतयः स्वः नृऽसाचः
मरुतः अमदन् अनु ॥९॥ द्यौः चित् अस्य अमऽवान् अहेः
स्वनात् अयोयवीत् भियसा वज्रः इंद्र ते वृत्रस्य यत् बद्बधा-
नस्य रोदसीˈ मदे सुतस्य शवसा अभिनत् शिरः ॥१०॥१३॥
यत् इत् नु इंद्र पृथिवी दशऽभुजिः अहानि विश्वा ततनंत
कृष्टयः अत्र अह ते मघऽवन् विऽश्रुतं सहः द्यां अनु शवसा
बर्हणा भुवत् ॥११॥ त्वं अस्य पारे रजसः विऽओमनः स्वभू-
तिऽओजाः अवसे धृषत्ऽमनः चकृषे भूमिं प्रतिऽमानं ओजसः
अपः स्वः॰ परिऽभूः एषि आ दिवं ॥१२॥ त्वं भुवः प्रतिऽमानं
पृथिव्याः ऋष्वऽवीरस्य बृहतः पतिः भूः विश्वं आ अप्राः अंत-
रिक्षं महिऽत्वा सत्यं अद्धा नकिः अन्यः त्वाऽवान् ॥१३॥ न
यस्य द्यावापृथिवीˈ अनु व्यचः न सिंधवः रजसः अंतं आनशुः
न उत स्वऽवृष्टिं मदे अस्य युध्यतः एकः अन्यत् चकृषे विश्वं
आनुषक् ॥१४॥ आर्चन् अत्र मरुतः सस्मिन् आजौ विश्वे
देवासः अमदन् अनु त्वा वृत्रस्य यत् भृष्टिऽमता वधेन नि त्वं
इंद्र प्रति आनं जघंथ ॥१५॥१४॥

॥५३॥ नि ऊंˈ सु वाचं प्र महे भरामहे गिरः इंद्राय सदने
विवस्वतः नु चित् हि रत्नं ससतांऽइव अविदत् न दुःऽस्तुतिः

द्रविणःऽदेषु शस्यते ॥१॥ दुरः अश्वस्य दुरः इंद्र गोः असि दुरः यवस्य वसुनः इनः पतिः शिक्षाऽनरः प्रऽदिवः अकामऽकर्शनः सखा सखिऽभ्यः तं इदं गृणीमसि ॥२॥ शचीऽवः इंद्र पुरुऽकृत् द्युमत्ऽतम तव इत् इदं अभितः चेकिते वसु अतः संऽगृभ्य अभिऽभूते आ भर मा त्वाऽयतः जरितुः कामं ऊनयीः ॥३॥ एभिः द्युऽभिः सुऽमनाः एभिः इंदुऽभिः निऽरुंधानः अमतिं गोभिः अश्विना इंद्रेण दस्युं दरयंतः इंदुऽभिः युतऽद्वेषसः सं इषा रभेमहि ॥४॥ सं इंद्र राया सं इषा रभेमहि सं वाजेभिः पुरुऽचंद्रैः अभिद्युऽभिः सं देव्या प्रऽमत्या वीरऽशुष्मया गोऽअग्रया अश्वऽवत्या रभेमहि ॥५॥१५॥ ते त्वा मदाः अमदन् तानि वृष्ण्या ते सोमासः वृत्रऽहत्येषु सत्ऽपते यत् कारवे दश वृत्राणि अप्रति बर्हिष्मते नि सहस्राणि बर्हयः ॥६॥ युधा युधं उप घ इत् एषि धृष्णुऽया पुरा पुरं सं इदं हंसि ओजसा नम्या यत् इंद्र सख्या पराऽवति निऽबर्हयः नमुचिं नाम मायिनं ॥७॥ त्वं करंजं उत पर्णयं वधीः तेजिष्ठया अतिथिऽग्वस्य वर्तनी त्वं शता वंगृदस्य अभिनत् पुरः अननुऽदः परिऽसूताः ऋजिश्वना ॥८॥ त्वं एतान् जनऽराज्ञः द्विः दश अबंधुना सुऽश्रवसा उपऽजग्मुषः षष्टिं सहस्रा नवतिं नव श्रुतः नि चक्रेण रथ्या दुःऽपदा अवृणक् ॥९॥ त्वं आविथ सुऽश्रवसं तव ऊतिऽभिः तव त्रामऽभिः इंद्र तूर्वयाणं त्वं अस्मै कुत्सं अतिथिऽग्वं आयुं महे राज्ञे यूने अरंधनायः ॥१०॥ ये उत्ऽऋचि इंद्र देवऽगोपाः सखायः ते शिवऽतमाः असाम त्वां स्तोषाम त्वया सुऽवीराः द्राघीयः आयुः प्रऽतरं दधानाः ॥११॥१६॥

॥५४॥ मा नः अस्मिन् मघऽवन् पृत्ऽसु अंहसि नहि ते
अंतः शवसः परिऽनशे अक्रंदयः नद्यः रोरुवत् वना कथा न
क्षोणीः भियसा सं आरत ॥१॥ अर्च शक्राय शाकिने शचीऽवते
शृण्वंतं इंद्रं महयन् अभि स्तुहि यः धृष्णुना शवसा रोदसी'
उभे' वृषा वृषऽत्वा वृषभः निऽऋंजते ॥२॥ अर्च दिवे बृहते
शूष्यं वचः स्वऽक्षत्रं यस्य धृषतः धृषत् मनः बृहत्ऽश्रवाः
असुरः बर्हणा कृतः पुरः हरिऽभ्यां वृषभः रथः हि सः ॥३॥ त्वं
दिवः बृहतः सानु कोपयः अव त्मना धृषता शंबरं भिनत् यत्
मायिनः व्रंदिनः मंदिना धृषत् शितां गभस्तिं अशनिं पृतन्य-
सि ॥४॥ नि यत् वृणक्षि श्वसनस्य मूर्धनि शुष्णस्य चित् व्रंदि-
नः रोरुवत् वना प्राचीनेन मनसा बर्हणाऽवता यत् अद्य
चित् कृणवः कः त्वा परि ॥५॥१७॥ त्वं आविथ नर्यं तुर्वशं यदुं
त्वं तुर्वीतिं वय्यं शतऽक्रतो° त्वं रथं एतशं कृत्व्ये धने त्वं पुरः
नवतिं दंभयः नव ॥६॥ सः घ राजा सत्ऽपतिः शूशुवत् जनः
रातऽहव्यः प्रति यः शासं इन्वति उक्था वा यः अभिऽगृणाति
राधसा दानुः अस्मै उपरा पिन्वते दिवः ॥७॥ असमं क्षत्रं
असमा मनीषा प्र सोमऽपाः अपसा संतु नेमे ये ते इंद्र ददुषः
वर्धयंति महि क्षत्रं स्थविरं वृष्ण्यं च ॥८॥ तुभ्यं इत् एते बहु-
लाः अद्रिऽदुग्धाः चमूऽसदः चमसाः इंद्रऽपानाः वि अश्नुहि
तर्पय कामं एषां अथ मनः वसुऽदेयाय कृष्व ॥९॥ अपां
अतिष्ठत् धरुणऽह्वरं तमः अंतः वृत्रस्य जठरेषु पर्वतः अभि ईं
इंद्रः नद्यः वव्रिणा हिताः विश्वाः अनुऽस्थाः प्रवणेषु जिघ्न-
ते ॥१०॥ सः शेऽवृधं अधि धाः द्युम्नं अस्मे' महि क्षत्रं जनाषाट्

इंद्र तव्यं रक्ष च नः मघोनः पाहि सूरीन् राये च नः सुऽअपत्यै इषे धाः ॥ ११ ॥ १८ ॥

॥ ५५ ॥ दिवः चित् अस्य वरिमा वि पप्रथे इंद्रं न मह्ना पृथिवी चन प्रति भीमः तुविष्मान् चर्षणिऽभ्यः आऽतपः शिशीते वज्रं तेजसे न वंसगः ॥ १ ॥ सः अर्णवः न नद्यः समुद्रियः प्रति गृभ्णाति विऽश्रिताः वरीमऽभिः इंद्रः सोमस्य पीतये वृषऽयते सनात् सः युध्मः ओजसा पनस्यते ॥ २ ॥ त्वं तं इंद्र पर्वतं न भोजसे महः नृम्णस्य धर्मणां इरज्यसि प्र वीर्येण देवता अति चेकिते विश्वस्मै उग्रः कर्मणे पुरःऽहितः ॥ ३ ॥ सः इत् वने नमस्युऽभिः वचस्यते चारु जनेषु प्रऽब्रुवाणः इंद्रियं वृषा छंदुः भवति हर्यतः वृषा क्षेमेण धेनां मघऽवा यत् इन्वंति ॥ ४ ॥ सः इत् महानि सम्ऽइथानि मज्मना कृणोति युध्मः ओजसा जनेभ्यः अध चन श्रत् दधति त्विषिऽमते इंद्राय वज्रं निऽघनिघ्नते वधं ॥ ५ ॥ १९ ॥ सः हि श्रवस्युः सदनानि कृत्रिमा क्ष्मया वृधानः ओजसा विऽनाशयन् ज्योतींषि कृण्वन् अवृकाणि यज्यवे अव सुऽक्रतुः सर्तवै अपः सृजत् ॥ ६ ॥ दानाय मनः सोमऽपावन् अस्तु ते अर्वाचा हरी वंदनऽश्रुत् आ कृधि यमिष्ठासः सारथयः ये इंद्र ते न त्वा केताः आ दभ्नुवंति भूर्णयः ॥ ७ ॥ अप्रऽक्षितं वसु बिभर्षि हस्तयोः अषाळ्हं सहः तन्वि श्रुतः दधे आऽवृतासः अवतासः न कर्तृऽभिः तनूषु ते क्रतवः इंद्र भूरयः ॥ ८ ॥ २० ॥

॥ ५६ ॥ एषः प्र पूर्वीः अव तस्य चम्रिषः अत्यः न योषां उत् अयंस्त भुर्वणिः दक्षं महे पाययते हिरण्ययं रथं आऽवृत्य

हरिऽयोगं ऋभ्वसं ॥१॥ तं गूर्तयः नेमन्ऽइषः परीणसः समुद्रं
न संऽचरणे सनिष्यवः पतिं दक्षस्य विदथस्य नु सहः गिरिं न
वेनाः अधि रोह तेजसा ॥२॥ सः तुर्वणिः महान् अरेणु पौंस्ये
गिरेः भृष्टिः न भ्राजते तुजा शवः येन शुष्णं मायिनं आयसः
मदे दुध्रः आभूषु रमयत् नि दामनि ॥३॥ देवी यदि तविषी
त्वाऽवृधा ऊतये इंद्रं सिसक्ति उषसं न सूर्यः यः धृष्णुना शवसा
बाधते तमः इयर्ति रेणुं बृहत् अर्हरिऽस्वनिः ॥४॥ वि यत्
तिरः धरुणं अच्युतं रजः अतिस्थिपः दिवः आतासु बर्हणा
स्वःऽमीळ्हे यत् मदे इंद्र हर्ष्या अहन् वृत्रं निः अपां औब्जः
अर्णवं ॥५॥ त्वं दिवः धरुणं धिषे ओजसा पृथिव्याः इंद्र सदनेषु
माहिनः त्वं सुतस्य मदे अरिणाः अपः वि वृत्रस्य समया पाष्या
अरुजः ॥६॥२१॥

॥५७॥ प्र मंहिष्ठाय बृहते बृहत्ऽरये सत्यऽशुष्माय तवसे
मतिं भरे अपांऽइव प्रवणे यस्य दुःऽधरं राधः विश्वऽआयु
शवसे अपऽवृतं ॥१॥ अध ते विश्वं अनु ह असत् इष्टये आपः
निम्नाऽइव सवना हविष्मतः यत् पर्वते न संऽअशीत हर्यतः
इंद्रस्य वज्रः श्नथिता हिरण्ययः ॥२॥ अस्मै भीमाय नमसा सं
अध्वरे उषः न शुभ्रे आ भर पनीयसे यस्य धाम श्रवसे नाम
इंद्रियं ज्योतिः अकारि हरितः न अयसे ॥३॥ इमे ते इंद्र ते वयं
पुरुऽस्तुत ये त्वा आऽरभ्य चरामसि प्रभुऽवसो॰ नहि त्वत्
अन्यः गिर्वणः गिरः सघत् क्षोणीःऽइव प्रति नः हर्य तत्
वचः ॥४॥ भूरि ते इंद्र वीर्यं तव स्मसि अस्य स्तोतुः मघऽवन्
कामं आ पृण अनु ते द्यौः बृहती वीर्यं ममे इयं च ते पृथिवी

नेमे ओज॑से ॥ ५ ॥ त्वं तं इं॒द्र॒ पर्व॑तं म॒हां उ॒रुं वज्रे॑ण व॒ज्रि॒न् प॒र्व॒ऽशः च॒क॒र्ति॒थ॒ अव॑ अ॒सृ॒जः॒ नि॒ऽवृ॑ताः सर्त॒वै अ॒पः स॒त्रा विश्वं॑ द॒धि॒षे॒ केव॑लं सहः॑ ॥ ६ ॥ २२ ॥ १० ॥

॥ ५८ ॥ नु चि॒त् स॒हः॒ऽजाः अ॒मृतः॑ नि तु॒द॒ते॒ होता॑ यत् दू॒तः अभ॑वत् वि॒वस्व॑तः वि साधि॑ष्ठेभिः प॒थिऽभिः॑ रजः॑ म॒मे॒ आ दे॒वऽता॑ता ह॒विषा॑ वि॒वा॒स॒ति॒ ॥ १ ॥ आ स्वं अद्म॑ यु॒वमा॑नः अ॒जरः॑ तृ॒षु अ॒वि॒ष्यन् अ॒त॒सेषु॑ ति॒ष्ठ॒ति॒ अत्यः॑ न पृ॒ष्ठं प्रु॒षि॒तस्य॑ रो॒च॒ते॒ दि॒वः न सानु॑ स्त॒नय॑न् अ॒चि॒क्र॒द॒त् ॥ २ ॥ क्रा॒णा रु॒द्रेभिः॑ वसु॑ऽभिः पु॒रःऽहि॑तः होता॑ निऽस॑त्तः र॒यि॒षाट् अम॑र्त्यः रथः॑ न वि॒क्षु ऋ॒ञ्ज॒सा॒नः॑ आ॒यु॒षु॑ वि आ॒नु॒षक् वार्या॑ दे॒वः ऋ॒ण्व॒ति॒ ॥ ३ ॥ वि वात॑ऽजूतः अ॒त॒सेषु॑ ति॒ष्ठ॒ते॒ वृथा॑ जु॒हूभिः॑ सृण्या॑ तु॒वि॒ऽस्वनिः॑ तृ॒षु यत् अ॒ग्ने॒ व॒निनः॑ वृ॒ष॒ऽयसे॑ कृ॒ष्णं ते॒ एम॑ रुश॑त्ऽऊर्मे अ॒ज॒र॒ ॥ ४ ॥ तपुः॑ऽजंभः वने॑ आ वात॑ऽचोदितः यू॒थे न स॒ह्वान् अव॑ वा॒ति॒ वंस॑गः अ॒भि॒ऽव्रज॑न् अक्षि॑तं पाज॑सा रजः॑ स्था॒तुः च॒रथं॑ भ॒य॒ते॒ प॒त॒त्रिणः॑ ॥ ५ ॥ २३ ॥ द॒धुः त्वा॒ भृग॑वः मानु॑षेषु आ र॒यिं न चारुं॑ सु॒ऽहवं॑ जने॑भ्यः होता॑रं अ॒ग्ने॒ अति॑थिं वरे॑ण्यं मि॒त्रं न शेवं॑ दि॒व्याय॑ जन्म॑ने ॥ ६ ॥ होता॑रं स॒प्त जु॒ह्वः॑ यजि॑ष्ठं यं वा॒घतः॑ वृ॒णते॑ अ॒ध्व॒रेषु॑ अ॒ग्निं विश्वे॑षां अ॒र॒तिं वसू॑नां स॒प॒र्यामि॑ प्रय॑सा यामि॑ रत्नं॑ ॥ ७ ॥ अच्छि॑द्रा सू॒नो॒ स॒ह॒सः॒ नः॒ अ॒द्य स्तो॒तृऽभ्यः॑ मि॒त्र॒ऽम॒हः॒ शर्म॑ य॒च्छ॒ अग्ने॑ गृ॒णन्तं॑ अंह॑सः उ॒रु॒ष्य॒ ऊर्जः॑ न॒पा॒त् पूः॑ऽभिः आय॑सीभिः ॥ ८ ॥ भव॑ वरू॑थं गृ॒ण॒ते वि॒भा॒ऽव॒ः भव॑ मघ॒ऽव॒न् मघव॑त्ऽभ्यः शर्म॑ उ॒रु॒ष्य अ॒ग्ने॒ अंह॑सः गृ॒णन्तं॑ प्रा॒तः म॒क्षु धि॒याऽव॑सुः ज॒ग॒म्या॒त् ॥ ९ ॥ २४ ॥

॥५९॥ व॒याः इत् अ॒ग्ने अ॒ग्नयः॑ ते॒ अ॒न्ये त्वे॑ विश्वे॑ अ॒मृताः॑
मा॒द॒यं॒ते॒ वैश्वा॑नर नाभिः॑ असि॒ क्षि॒ती॒नां स्थूणा॑ऽइव जना॑न्
उ॒प॒ऽमित् य॒यं॒थ॒ ॥१॥ मू॒र्धा दि॒वः नाभिः॑ अ॒ग्निः पृ॒थि॒व्याः
अथ॑ अ॒भ॒व॒त् अ॒र॒तिः रोद॑स्योः तं त्वा॒ दे॒वासः॑ अ॒ज॒न॒यं॒त॒ दे॒वं
वैश्वा॑नर ज्योतिः॑ इत् आर्या॑य ॥२॥ आ सूर्ये॑ न र॒श्मयः॑ ध्रु॒वासः॑
वै॒श्वा॒न॒रे द॒धि॒रे॒ अ॒ग्ना वसू॑नि या पर्व॑तेषु ओष॑धीषु अ॒प्ऽसु या
मानु॑षेषु असि॑ तस्य॑ राजा॑ ॥३॥ बृ॒ह॒ती॒ऽइ॑व सू॒नवे॑ रोद॑सी॒
गिरः॑ होता॑ म॒नु॒ष्यः॑ न दक्षः॑ स्वः॑ऽवते स॒त्यऽशु॑ष्माय पू॒र्वीः
वै॒श्वा॒न॒राय॑ नृ॒ऽत॑माय य॒ह्वीः ॥४॥ दि॒वः चि॒त् ते॒ बृ॒ह॒तः जा॒-
त॒ऽवे॒दः॒ वैश्वा॑नर प्र रि॒रि॒चे॒ म॒हि॒ऽत्वं राजा॑ कृ॒ष्टी॒नां अ॒सि॒
मानु॑षीणां यु॒धा दे॒वेभ्यः॑ वरि॑वः च॒क॒र्थ॒ ॥५॥ प्र नु म॒हि॒ऽत्वं
वृ॒ष॒भस्य॑ वो॒चं॒ यं पू॒रवः॑ वृ॒त्र॒ऽहनं॑ सचं॑ते वै॒श्वा॒न॒रः दस्युं॑ अ॒ग्निः
ज॒घ॒न्वान् अधू॑नोत् काष्ठाः॑ अव॑ शंब॑रं भे॒त् ॥६॥ वै॒श्वा॒-
न॒रः म॒हि॒म्ना वि॒श्वऽकृ॑ष्टिः भ॒र॒त्ऽवा॑जेषु य॒ज॒तः वि॒भाऽवा॑
शा॒त॒ऽव॒नेये॑ श॒तिनी॑भिः अ॒ग्निः पु॒रु॒ऽनी॒थे ज॒र॒ते॒ सू॒नृ॒-
ता॑ऽवान् ॥७॥२५॥

॥६०॥ वह्निं॑ य॒शसं॑ वि॒दथ॑स्य के॒तुं सु॒प्र॒ऽअ॒व्यं॑ दू॒तं स॒द्यः॒ऽअ॑र्थं
द्वि॒ऽजन्मा॑नं र॒यिंऽइ॑व प्र॒ऽश॒स्तं रा॒तिं भ॒र॒त् भृग॑वे मा॒त॒रि॒-
श्वा॑ ॥१॥ अ॒स्य शासुः॑ उ॒भया॑सः स॒चं॒ते॒ ह॒विष्मं॑तः उ॒शिजः॑ ये च॒
मर्ता॑ः दि॒वः चि॒त् पूर्वः॑ नि अ॒सा॒दि॒ होता॑ आ॒ऽपृच्छ्यः॑ वि॒श्पतिः॑ वि॒क्षु वे॒धाः ॥२॥ तं नव्य॑सी हृ॒दः आ जाय॑मानं अ॒स्मत्
सु॒ऽकी॒र्तिः मधु॑ऽजिह्वं अ॒श्याः॒ यं ऋ॒त्विजः॑ वृ॒जने॑ मानु॑षासः
प्रय॑स्वंतः आ॒यवः॑ जीजं॑नंत ॥३॥ उ॒शिक् पा॒व॒कः वसुः॑ मानु॑षेषु

वरेण्यः होता अधायि विक्षु दमूनाः गृहऽपतिः दमे आ अग्निः भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ॥४॥ तं त्वा वयं पतिं अग्ने रयीणां प्र शंसामः मतिऽभिः गोतमासः आशुं न वाजंऽभरं मर्जयंतः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥२६॥

॥६१॥ अस्मै इत् ऊं इति प्र तवसे तुराय प्रयः न हर्मि स्तोमं माहिनाय ऋचीषमाय अध्रिऽगवे ओहं इंद्राय ब्रह्माणि रातऽतमा ॥१॥ अस्मै इत् ऊं इति प्रयःऽइव प्र यंसि भरामि आंगूषं बाधे सुऽवृक्ति इंद्राय हृदा मनसा मनीषा प्रत्नाय पत्ये धियः मर्जयंत ॥२॥ अस्मै इत् ऊं इति त्यं उपऽमं स्वःऽसां भरामि आंगूषं आस्येन मंहिष्ठं अच्छोक्तिऽभिः मतीनां सुवृक्तिऽभिः सूरिं ववृधध्यै ॥३॥ अस्मै इत् ऊं इति स्तोमं सं हिनोमि रथं न तष्टाऽइव तत्ऽसिनाय गिरः च गिर्वाहसे सुऽवृक्ति इंद्राय विश्वंऽइन्वं मेधिराय ॥४॥ अस्मै इत् ऊं इति सप्तिंऽइव श्रवस्या इंद्राय अर्कं जुह्वा सं अंजे वीरं दानऽओकसं वंदध्यै पुरां गूर्तऽश्रवसं दर्माणं ॥५॥२७॥ अस्मै इत् ऊं इति त्वष्टा तक्षत् वज्रं स्वपःऽतमं स्वर्यं रणाय वृत्रस्य चित् विदत् येन मर्म तुजन् ईशानः तुजता कियेधाः ॥६॥ अस्य इत् ऊं इति मातुः सवनेषु सद्यः महः पितुं पपिऽवान् चारु अन्ना मुषायत् विष्णुः पचतं सहीयान् विध्यत् वराहं तिरः अद्रिं अस्ता ॥७॥ अस्मै इत् ऊं इति ग्नाः चित् देवऽपत्नीः इंद्राय अर्कं अहिऽहत्ये ऊवुः॰ परि द्यावापृथिवी इति जभ्रे उर्वी इति न अस्य ते इति महिमानं परि स्तः॰ ॥८॥ अस्य इत् एव प्र रिरिचे महिऽत्वं दिवः पृथिव्याः परि अंतरिक्षात् स्वऽराट् इंद्रः दमे आ विश्वऽगूर्तः सुऽअरिः अमत्रः ववक्षे रणाय ॥९॥

अस्य इत् एव शवसा शुषंतं वि वृश्चत् वज्रेण वृत्रं इंद्रः गाः न
व्राणाः अवनीः अमुंचत् अभि श्रवः दावने सऽचेताः ॥१०॥२८॥
अस्य इत् ऊं त्वेषसा रंत सिंधवः परि यत् वज्रेण सीं अयच्छत्
ईशानऽकृत् दाशुषे दशस्यन् तुर्वीतये गाधं तुर्वणिः कः॰ ॥११॥
अस्मै इत् ऊं प्र भर तूतुजानः वृत्राय वज्रं ईशानः कियेधाः गोः
न पर्व वि रद तिरश्चा इष्यन् अर्णांसि अपां चरध्यै ॥१२॥ अस्य
इत् ऊं प्र ब्रूहि पूर्व्याणि तुरस्य कर्माणि नव्यः उक्थैः युधे यत्
इष्णानः आयुधानि ऋघायमाणः निऽरिणाति शत्रून् ॥१३॥
अस्य इत् ऊं भिया गिरयः च दृळ्हाः द्यावा च भूम जनुषः
तुजेते उपो वेनस्य जोगुवानः ओणिं सद्यः भुवत् वीर्याय
नोधाः ॥१४॥ अस्मै इत् ऊं त्यत् अनु दायि एषां एकः यत् वव्ने
भूरेः ईशानः प्र एतशं सूर्ये पस्पृधानं सौवश्व्ये सुस्विं आवत्
इंद्रः ॥१५॥ एव ते हारिऽयोजन सुऽवृक्ति इंद्र ब्रह्माणि गोत-
मासः अक्रन् आ एषु विश्वऽपेशसं धियं धाः प्रातः मक्षु
धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१६॥२९॥४॥

॥६२॥ प्र मन्महे शवसानाय शूषं आंगूषं गिर्वणसे अंगि-
रस्वत् सुवृक्तिऽभिः स्तुवते ऋग्मियाय अर्चाम अर्कं नरे
विऽश्रुताय ॥१॥ प्र वः महे महि नमः भरध्वं आंगूष्यं शव-
सानाय साम येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः अर्चंतः अंगिरसः
गाः अविंदन् ॥२॥ इंद्रस्य अंगिरसां च इष्टौ विदत् सरमा तन-
याय धासिं बृहस्पतिः भिनत् अद्रिं विदत् गाः सं उस्रियाभिः
वावशंत नरः ॥३॥ सः सुऽस्तुभा सः स्तुभा सप्त विप्रैः स्वरेण
अद्रिं स्वर्यः नवऽग्वैः सरण्युऽभिः फलिऽगं इंद्र शक्र वलं

रवेण दरथः दशऽग्वैः ॥४॥ गृणानः अंगिरःऽभिः दस्म वि वः उषसा सूर्येण गोभिः अंधः वि भूम्याः अप्रथयः इंद्र सानु दिवः रजः उपरं अस्तभायः ॥५॥१॥ तत् ऊं प्रयक्षऽतमं अस्य कर्म दस्मस्य चारुऽतमं अस्ति दंसः उपऽह्वरे यत् उपराः अपिन्वत् मधुऽअर्णसः नद्यः चतस्रः ॥६॥ द्विता वि वव्रे सनऽजा सऽनीळे॰ अयास्यः स्तवमानेभिः अर्कैः भगः न मेने परमे विऽओमन् अधारयत् रोदसी सुऽदंसाः ॥७॥ सनात् दिवं परि भूम विऽरूपे पुनःऽभुवा युवती स्वेभिः एवैः कृष्णेभिः अक्ता उषाः रुशत्ऽभिः वपुःऽभिः आ चरतः अन्याऽअन्या ॥८॥ सनेमि सख्यं सुऽअपस्यमानः सूनुः दाधार शवसा सुऽदंसाः आमासु चित् दधिषे पक्कं अंतः पयः कृष्णासु रुशत् रोहिणीषु ॥९॥ सनात् सऽनीळाः अवनीः अवाताः व्रता रक्षंते अमृताः सहःऽभिः पुरु सहस्रा जनयः न पत्नीः दुवस्यंति स्वसारः अह्रयाणं ॥१०॥२॥ सनाऽयुवः नमसा नव्यः अर्कैः वसुऽयवः मतयः दस्म दद्रुः पतिं न पत्नीः उशतीः उशंतं स्पृशंति त्वा शवसाऽवन् मनीषाः ॥११॥ सनात् एव तव रायः गभस्तौ न क्षीयंते न उप दस्यंति दस्म द्युऽमान् असि क्रतुऽमान् इंद्र धीरः शिक्ष शचीऽवः तव नः शचीभिः ॥१२॥ सनाऽयते गोतमः इंद्र नव्यं अतक्षत् ब्रह्म हरिऽयोजनाय सुऽनीथाय नः शवसान नोधाः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१३॥३॥

॥६३॥ त्वं महान् इंद्र यः ह शुष्मैः द्यावा जज्ञानः पृथिवी अमे धाः यत् ह ते विश्वा गिरयः चित् अभ्वा भिया दृळ्हासः किरणाः न ऐजन् ॥१॥ आ यत् हरी इंद्र विऽव्रता वेः आ ते

वज्रं जरिता बाह्वोः धात् येन अविहर्यतऽक्रतो॰ अमित्रान् पुरः इष्णासि पुरुऽहूत पूर्वीः ॥२॥ त्वं सत्यः इंद्र धृष्णुः एतान् त्वं ऋभुक्षाः नर्यः त्वं षाट् त्वं शुष्णं वृजने पृक्षे आणौ यूने कुत्साय द्युऽमते सचा अहन् ॥३॥ त्वं ह त्यत् इंद्र चोदीः सखा वृत्रं यत् वज्रिन् वृषऽकर्मन् उभ्नाः यत् ह शूर वृषऽमनः पराचैः वि दस्यून् योनौ अकृतः वृथाषाट् ॥४॥ त्वं ह त्यत् इंद्र अरिषण्यन् दृळ्हस्य चित् मर्तानां अजुष्टौ वि अस्मत् आ काष्ठाः अर्वते वः घनाऽइव वज्रिन् श्नथिहि अमित्रान् ॥५॥४॥ त्वां ह त्यत् इंद्र अर्णऽसातौ स्वःऽमीळ्हे नरः आजा हवंते तव स्वधाऽवः इयं आ सऽमर्ये ऊतिः वाजेषु अतसाय्या भूत् ॥६॥ त्वं ह त्यत् इंद्र सप्त युध्यन् पुरः वज्रिन् पुरुऽकुत्साय दर्दः॰ बर्हिः न यत् सुऽदासे वृथा वर्क् अंहोः राजन् वरिवः पूरवे करः॰ ॥७॥ त्वं त्यां नः इंद्र देव चित्रां इषं आपः न पीपयः परिऽज्मन् यया शूर प्रति अस्मभ्यं यंसि त्मनं ऊर्जं न विश्वध क्षरध्यै ॥८॥ अकारि ते इंद्र गोतमेभिः ब्रह्माणि आऽउक्ता नमसा हरिऽभ्यां सुऽपेशसं वाजं आ भर नः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥९॥५॥

॥६४॥ वृष्णे शर्धाय सुऽमखाय वेधसे नोधः सुऽवृक्तिं प्र भर मरुत्ऽभ्यः अपः न धीरः मनसा सुऽहस्त्यः गिरः सं अंजे विदथेषु आऽभुवः ॥१॥ ते जज्ञिरे दिवः ऋष्वासः उक्षणः रुद्रस्य मर्याः असुराः अरेपसः पावकासः शुचयः सूर्याःऽइव सत्वानः न द्रप्सिनः घोरऽवर्पसः ॥२॥ युवानः रुद्राः अजराः अभोक्ऽहनः ववक्षुः अध्रिऽगावः पर्वताःऽइव दृळ्हा चित् विश्वा भुवनानि

पार्थिवा प्र च्यवयंति दिव्यानि मज्मना ॥३॥ चित्रैः अंजिऽभिः
वपुषे वि अंजते वक्षःऽसु रुक्मान् अधि येतिरे शुभे अंसेषु
एषां नि मिमृक्षुः ऋष्टयः साकं जज्ञिरे स्वधया दिवः नरः ॥४॥
ईशानऽकृतः धुनयः रिशादसः वातान् विऽद्युतः तविषीभिः
अक्रत दुहंति ऊधः दिव्यानि धूतयः भूमिं पिन्वंति पयसा
परिऽज्रयः ॥५॥६॥ पिन्वंति अपः मरुतः सुऽदानवः पयः
घृतऽवत् विदथेषु आऽभुवः अत्यं न मिहे वि नयंति वाजिनं
उत्सं दुहंति स्तनयंतं अक्षितं ॥६॥ महिषासः मायिनः चि-
त्रऽभानवः गिरयः न स्वऽतवसः रघुऽस्यदः मृगाःऽइव
हस्तिनः खादथ वना यत् आरुणीषु तविषीः अयुग्ध्वं ॥७॥ सिं-
हाःऽइव नानदति प्रऽचेतसः पिशाःऽइव सुऽपिशः विश्वऽवे-
दसः क्षपः जिन्वंतः पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः सं इत् सऽबाधः
शवसा अहिऽमन्यवः ॥८॥ रोदसी आ वदत गणऽश्रियः
नृऽसाचः शूराः शवसा अहिऽमन्यवः आ वंधुरेषु अमतिः न
दर्शता विऽद्युत् न तस्थौ मरुतः रथेषु वः ॥९॥ विश्वऽवेदसः
रयिऽभिः संऽओकसः संऽमिश्लासः तविषीभिः विऽरप्शिनः
अस्तारः इषुं दधिरे गभस्त्योः अनंतऽशुष्माः वृषऽखादयः
नरः ॥१०॥७॥ हिरण्ययेभिः पविऽभिः पयःऽवृधः उत् जिघ्नंते
आऽपथ्यः न पर्वतान् मखाः अयासः स्वऽसृतः ध्रुवऽच्युतः
दुध्रऽकृतः मरुतः भ्राजत्ऽऋष्टयः ॥११॥ घृषुं पावकं वनिनं
विऽचर्षणिं रुद्रस्य सूनुं हवसा गृणीमसि रजःऽतुरं तवसं
मारुतं गणं ऋजीषिणं वृषणं सश्चत श्रिये ॥१२॥ प्र नु सः
मर्तः शवसा जनान् अति तस्थौ वः ऊती मरुतः यं आवत
अर्वत्ऽभिः वाजं भरते धना नृऽभिः आऽपृच्छ्यं क्रतुं आ क्षेति

पुष्यंति ॥१३॥ चर्कृत्यं मरुतः पृत्ऽसु दुस्तरं द्युऽमंतं शुष्मं मघ-
वंत्ऽसु धत्तन धनऽस्पृतं उक्थ्यं विश्वऽचर्षणिं तोकं पुष्येम
तनयं शतं हिमाः ॥१४॥ नु स्थिरं मरुतः वीरऽवंतं ऋतिऽसहं
रयिं अस्मासु धत्त सहस्रिणं शतिनं शूशुऽवांसं प्रातः मक्षु
धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१५॥८॥११॥

॥६५॥ पश्वा न तायुं गुहा चतंतं नमः युजानं नमः वहंतं
सऽजोषाः धीराः पदैः अनु ग्मन् उप त्वा सीदन् विश्वे यज-
त्राः ॥१॥ ऋतस्य देवाः अनु व्रता गुः भुवत् परिष्टिः द्यौः न भूम
वर्धंति ईं आपः पन्वा सुऽशिश्विं ऋतस्य योना गर्भे सुऽजातं ॥२॥
पुष्टिः न रण्वा क्षितिः न पृथ्वी गिरिः न भुज्म क्षोदः न शंऽभु
अत्यः न अज्मन् सर्गऽप्रतक्तः सिंधुः न क्षोदः कः ईं वराते ॥३॥
जामिः सिंधूनां भ्राताऽइव स्वस्रां इभ्यान् न राजा वनानि अत्ति
यत् वातऽजूतः वना वि अस्थात् अग्निः ह दाति रोम पृथि-
व्याः ॥४॥ श्वसिति अप्ऽसु हंसः न सीदन् क्रत्वा चेतिष्ठः विशां
उषःऽभुत् सोमः न वेधाः ऋतऽप्रजातः पशुः न शिश्वा विऽभुः
दूरेऽभाः ॥५॥९॥

॥६६॥ रयिः न चित्रा सूरः न संऽदृक् आयुः न प्राणः नित्यः
न सूनुः तक्वा न भूर्णिः वना सिसक्ति पयः न धेनुः शुचिः वि-
भाऽवा ॥१॥ दाधार क्षेमं ओकः न रण्वः यवः न पक्वः जेता
जनानां ऋषिः न स्तुभ्वा विक्षु प्रऽशस्तः वाजी न प्रीतः वयः
दधाति ॥२॥ दुरोकऽशोचिः क्रतुः न नित्यः जायाऽइव योनौ
अरं विश्वस्मै चित्रः यत् अभ्राट् श्वेतः न विक्षु रथः न रुक्मी त्वेषः

समत्ऽसु ॥३॥ सेनाऽइव सृष्टा अमं दधाति अस्तुः न दिद्युत् त्वेषऽप्रतीका यमः ह जातः यमः जनिऽत्वं जारः कनीनां पतिः जनीनां ॥४॥ तं वः चराथा वयं वसत्या अस्तं न गावः नक्षंते इद्धं सिंधुः न क्षोदः प्र नीचीः ऐनोत् नवंत गावः स्वः दृशीके ॥५॥१०॥

॥६७॥ वनेषु जायुः मर्तेषु मित्रः वृणीते श्रुष्टिं राजाऽइव अजुर्यं क्षेमः न साधुः क्रतुः न भद्रः भुवत् सुऽआधीः होता हव्यऽवाट् ॥१॥ हस्ते दधानः नृम्णा विश्वानि अमे देवान् धात् गुहा निऽसीदन् विदंति ईं अत्र नरः धियंऽधाः हृदा यत् तष्टान् मंत्रान् अशंसन् ॥२॥ अजः न क्षां दाधार पृथिवीं तस्तंभ द्यां मंत्रेभिः सत्यैः प्रिया पदानि पश्वः नि पाहि विश्वऽआयुः अग्ने गुहा गुहं गाः ॥३॥ यः ईं चिकेत गुहा भवंतं आ यः ससाद धारां ऋतस्य वि ये चृतंति ऋता सपंतः आत् इत् वसूनि प्र ववाच अस्मै ॥४॥ वि यः वीरुत्ऽसु रोधत् महिऽत्वा उत प्रऽजाः उत प्रऽसूषु अंतः चित्तिः अपां दमे विश्वऽआयुः सद्मऽइव धीराः संऽमाय चक्रुः ॥५॥११॥

॥६८॥ श्रीणन् उप स्थात् दिवं भुरण्युः स्थातुः चरथं अक्तून् वि ऊर्णोत् परि यत् एषां एकः विश्वेषां भुवत् देवः देवानां महिऽत्वा ॥१॥ आत् इत् ते विश्वे क्रतुं जुषंत शुष्कात् यत् देव जीवः जनिष्ठाः भजंत विश्वे देवऽत्वं नाम ऋतं सपंतः अमृतं एवैः ॥२॥ ऋतस्य प्रेषाः ऋतस्य धीतिः विश्वऽआयुः विश्वे अपांसि चक्रुः यः तुभ्यं दाशात् यः वा ते शिक्षात् तस्मै चिकि-

त्वान् रयिं दयस्व ॥ ३ ॥ होता निऽसत्तः मनोः अपत्ये सः चित् नु आसां पतिः रयीणां इच्छंत रेतः मिथः तनूषु सं जानत स्वैः दक्षैः अमूराः ॥ ४ ॥ पितुः न पुत्राः क्रतुं जुषंत श्रोषन् ये अस्य शासं तुरासः वि रायः और्णोत् दुरः पुरुऽक्षुः पिपेश नाकं स्तृभिः दमूनाः ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥ ६९ ॥ शुक्रः शुशुक्वान् उषः न जारः पप्रा संऽईची॰ दिवः न ज्योतिः परि प्रऽजातः क्रत्वा बभूथ भुवः देवानां पिता पुत्रः सन् ॥ १ ॥ वेधाः अदृप्तः अग्निः विऽजानन् ऊधः न गोनां स्वाद्म पितूनां जनेः न शेवः आऽहूर्यः सन् मध्ये निऽसत्तः रण्वः दुरोणे ॥ २ ॥ पुत्रः न जातः रण्वः दुरोणे वाजी न प्रीतः विशः वि तारीत् विशः यत् अह्वे नृऽभिः सऽनीळाः अग्निः देवऽत्वा विश्वानि अश्याः ॥ ३ ॥ नकिः ते एता व्रता मिनंति नृऽभ्यः यत् एभ्यः श्रुष्टिं चकर्थ तत् तु ते दंसः यत् अहन् समानैः नृऽभिः यत् युक्तः विवेः रपांसि ॥ ४ ॥ उषः न जारः विभाऽवा उस्रः संज्ञातऽरूपः चिकेतत् अस्मै त्मना वहंतः दुरः वि ऋण्वन् नवंत विश्वे स्वः दृशीके ॥ ५ ॥ १३ ॥

॥ ७० ॥ वनेम पूर्वीः अर्यः मनीषा अग्निः सुऽशोकः विश्वानि अश्याः आ दैव्यानि व्रता चिकित्वान् आ मानुषस्य जनस्य जन्म ॥ १ ॥ गर्भः यः अपां गर्भः वनानां गर्भः च स्थातां गर्भः चरथां अद्रौ चित् अस्मै अंतः दुरोणे विशां न विश्वः अमृतः सुऽआधीः ॥ २ ॥ सः हि क्षपाऽवान् अग्निः रयीणां दाशत् यः अस्मै अरं सुऽउक्तैः एता चिकित्वः भूम नि पाहि देवानां जन्म

मर्तान् च विद्वान् ॥३॥ वर्धान् यं पूर्वीः क्षपः विऽरूपाः स्थातुः च रथं ऋतऽप्रवीतं अराधि होता स्वः निऽसत्तः कृण्वन् विश्वानि अपांसि सत्या ॥४॥ गोषु प्रऽशस्तिं वनेषु धिषे भरंत विश्वे बलिं स्वः नः वि त्वा नरः पुरुऽत्रा सपर्यन् पितुः न जिव्रेः वि वेदः भरंत ॥५॥ साधुः न गृध्नुः अस्ताऽइव शूरः याताऽइव भीमः त्वेषः समत्ऽसु ॥६॥१४॥

॥७१॥ उप प्र जिन्वन् उशतीः उशंतं पतिं न नित्यं जनयः सऽनीळाः स्वसारः श्यावीं अरुषीं अजुषन् चित्रं उच्छंतीं उषसं न गावः ॥१॥ वीळु चित् दृळ्हा पितरः नः उक्थैः अद्रिं रुजन् अंगिरसः रवेण चक्रुः दिवः बृहतः गातुं अस्मे अहः स्वः विविदुः केतुं उस्राः ॥२॥ दधन् ऋतं धनयन् अस्य धीतिं आत् इत् अर्यः दिधिष्वः विऽभृत्राः अतृष्यंतीः अपसः यंति अच्छ देवान् जन्म प्रयसा वर्धयंतीः ॥३॥ मथीत् यत् ईं विऽभृतः मातरिश्वा गृहेऽगृहे श्येतः जेन्यः भूत् आत् ईं राज्ञे न सहीयसे सचा सन् आ दूत्यं भृगवाणः विवाय ॥४॥ महे यत् पित्रे ईं रसं दिवे कः अव त्सरत् पृशन्यः चिकित्वान् सृजत् अस्ता धृषता दिद्युं अस्मै स्वायां देवः दुहितरि त्विषिं धात् ॥५॥१५॥ स्वे आ यः तुभ्यं दमे आ विऽभाति नमः वा दाशात् उशतः अनु द्यून् वर्धो अग्ने वयः अस्य द्विऽबर्हाः यासत् राया सऽरथं यं जुनासि ॥६॥ अग्निं विश्वाः अभि पृक्षः सचंते समुद्रं न स्रवतः सप्त यह्वीः न जामिऽभिः वि चिकिते वयः नः विदाः देवेषु प्रऽमतिं चिकित्वान् ॥७॥ आ यत् इषे नृऽपतिं तेजः आनट् शुचि रेतः निऽसिक्तं द्यौः अभीके अग्निः शर्धं अनवद्यं

युवानं सुऽआध्यं जनयत् सूदयत् च ॥८॥ मनः न यः अध्वनः
सद्यः एति एकः सत्रा सूरः वस्वः ईशे राजाना मित्रावरुणा
सुऽपाणी॰ गोषु प्रियं अमृतं रक्षमाणा ॥९॥ मा नः अग्ने
सख्या पित्र्याणि प्र मर्षिष्ठाः अभि विदुः कविः सन् नभः न रूपं
जरिमा मिनाति पुरा तस्याः अभिऽशस्तेः अधि इहि ॥१०॥१६॥

॥७२॥ नि काव्या वेधसः शश्वतः कः हस्ते दधानः नर्या पुरू-
णि अग्निः भुवत् रयिऽपतिः रयीणां सत्रा चक्राणः अमृतानि
विश्वा ॥१॥ अस्मे वत्सं परि संतं न विंदन् इच्छंतः विश्वे अमृताः
अमूराः श्रमऽयुवः पदऽव्यः धियंऽधाः तस्थुः पदे परमे चारु
अग्नेः ॥२॥ तिस्रः यत् अग्ने शरदः त्वां इत् शुचिं घृतेन शुचयः
सपर्यान् नामानि चित् दधिरे यज्ञियानि असूदयंत तन्वः
सुऽजाताः ॥३॥ आ रोदसी बृहती वेविदानाः प्र रुद्रिया ज-
भ्रिरे यज्ञियासः विदत् मर्तः नेमऽधिता चिकित्वान् अग्निं पदे
परमे तस्थिऽवांसं ॥४॥ संऽजानानाः उप सीदन् अभिऽज्ञु
पत्नीऽवंतः नमस्यं नमस्यन् रिरिक्वांसः तन्वः कृण्वत स्वाः सखा
सख्युः निऽमिषि रक्षमाणाः ॥५॥१७॥ त्रिः सप्त यत् गुह्यानि
त्वे इत् पदा अविदन् निऽहिता यज्ञियासः तेभिः रक्षंते अमृतं
सऽजोषाः पशून् च स्थातॄन् चरथं च पाहि ॥६॥ विद्वान् अग्ने
वयुनानि क्षितीनां वि आनुषक् शुरुधः जीवसे धाः अंतःऽवि-
द्वान् अध्वनः देवऽयानान् अतंद्रः दूतः अभवः हविःऽवाट् ॥७॥
सुऽआध्यः दिवः आ सप्त यह्वीः रायः दुरः वि ऋतऽज्ञाः अ-
जानन् विदत् गव्यं सरमा दृळ्हं ऊर्वं येन नु कं मानुषी भोजते
विट् ॥८॥ आ ये विश्वा सुऽअपत्यानि तस्थुः कृण्वानासः अमृ-

तऽत्वायं गातुं मह्ना महत्ऽभिः पृथिवी वि तस्थे माता पुत्रैः अदितिः धायसे वेः० ॥ ९ ॥ अधि श्रियं नि दधुः चारुं अस्मिन् दिवः यत् अक्षी अमृताः अकृण्वन् अध क्षरंति सिंधवः न सृष्टाः प्र नीचीः अग्ने अरुषीः अजानन् ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ७३ ॥ रयिः न यः पितृऽवित्तः वयःऽधाः सुऽप्रनीतिः चिकितुषः न शासुः स्योनऽशीः अतिथिः न प्रीणानः होताऽइव सद्म विधतः वि तारीत् ॥ १ ॥ देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा क्रत्वा निऽपाति वृजनानि विश्वा पुरुऽप्रशस्तः अमतिः न सत्यः आत्माऽइव शेवः दिधिषाय्यः भूत् ॥ २ ॥ देवः न यः पृथिवीं विश्वऽधायाः उपऽक्षेति हितऽमित्रः न राजा पुरःऽसदः शर्मऽसदः न वीराः अनवद्या पतिजुष्टाऽइव नारी ॥ ३ ॥ तं त्वा नरः दमे आ नित्यं इद्धं अग्ने सचंत क्षितिषु ध्रुवासु अधि द्युम्नं नि दधुः भूरि अस्मिन् भव विश्वऽआयुः धरुणः रयीणां ॥ ४ ॥ वि पृक्षः अग्ने मघऽवानः अश्युः वि सूरयः ददतः विश्वं आयुः सनेम वाजं संऽइथेषु अर्यः भागं देवेषु श्रवसे दधानाः ॥ ५ ॥ १९ ॥
ऋतस्य हि धेनवः वावशानाः स्मत्ऽऊध्नीः पीपयंत द्युऽभक्ताः पराऽवतः सुऽमतिं भिक्षमाणाः वि सिंधवः समया सस्रुः अद्रिं ॥ ६ ॥ त्वे अग्ने सुऽमतिं भिक्षमाणाः दिवि श्रवः दधिरे यज्ञियासः नक्ता च चक्रुः उषसा विऽरूपे० कृष्णं च वर्णं अरुणं च सं धुः० ॥ ७ ॥ यान् राये मर्तान् सुसूदः अग्ने ते स्याम मघऽवानः वयं च छायाऽइव विश्वं भुवनं सिसक्षि आपप्रिऽवान् रोदसी अंतरिक्षं ॥ ८ ॥ अर्वत्ऽभिः अग्ने अर्वतः नृऽभिः नॄन् वीरैः वीरान् वनुयाम त्वाऽऊताः ईशानासः पितृऽवित्तस्य रायः वि

सूरयः शतऽहिमाः नः अश्युः ॥ ९ ॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः जुष्टानि संतु मनसे हृदे च शकेम रायः सुऽधुरः यमं ते अधि श्रवः देवऽभक्तं दधानाः ॥ १० ॥ २० ॥ १२ ॥

॥ ७४ ॥ उपऽप्रयंतः अध्वरं मंत्रं वोचेम अग्नये आरे अस्मे च शृण्वते ॥ १ ॥ यः स्नीहितीषु पूर्व्यः संऽजग्मानासु कृष्टिषु अरक्षत् दाशुषे गयं ॥ २ ॥ उत ब्रुवंतु जंतवः उत् अग्निः वृत्रऽहा अजनि धनंऽजयः रणेऽरणे ॥ ३ ॥ यस्य दूतः असि क्षये वेषि हव्यानि वीतये दस्मत् कृणोषि अध्वरं ॥ ४ ॥ तं इत् सुऽहव्यं अंगिरः सुऽदेवं सहसः यहो जनाः आहुः सुऽबर्हिषं ॥ ५ ॥ २१ ॥ आ च वहासि तान् इह देवान् उप प्रऽशस्तये हव्या सुऽचंद्र वीतये ॥ ६ ॥ न योः उपब्दिः अश्व्यः शृण्वे रथस्य कत् चन यत् अग्ने यासि दूत्यं ॥ ७ ॥ त्वाऽऊतः वाजी अह्रयः अभि पूर्वस्मात् अपरः प्र दाश्वान् अग्ने अस्थात् ॥ ८ ॥ उत द्युऽमत् सुऽवीर्यं बृहत् अग्ने विवाससि देवेभ्यः देव दाशुषे ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥ ७५ ॥ जुषस्व सप्रथःऽतमं वचः देवप्सरःऽतमं हव्या जुह्वानः आसनि ॥ १ ॥ अथ ते अंगिरःऽतम अग्ने वेधःऽतम प्रियं वोचेम ब्रह्म सानसि ॥ २ ॥ कः ते जामिः जनानां अग्ने कः दाशुऽअध्वरः कः ह कस्मिन् असि श्रितः ॥ ३ ॥ त्वं जामिः जनानां अग्ने मित्रः असि प्रियः सखा सखिऽभ्यः ईड्यः ॥ ४ ॥ यज नः मित्रावरुणा यज देवान् ऋतं बृहत् अग्ने यक्षि स्वं दमं ॥ ५ ॥ २३ ॥

॥ ७६ ॥ का ते उपऽइतिः मनसः वराय भुवत् अग्ने शंऽतमा
का मनीषा कः वा यज्ञैः परि दक्षं ते आप केन वा ते मनसा
दाशेम ॥ १ ॥ आ इहि अग्ने इह होता नि सीद अदब्धः सु पुरःऽए-
ता भव नः अवतां त्वा रोदसी विश्वंऽइन्वे यज महे सौमन-
साय देवान् ॥ २ ॥ प्र सु विश्वान् रक्षसः धक्षि अग्ने भव यज्ञानां
अभिशस्तिऽपावा अथ आ वह सोमऽपतिं हरिऽभ्यां आतिथ्यं
अस्मै चकृम सुऽदाव्ने ॥ ३ ॥ प्रजाऽवता वचसा वह्निः आसा आ
च हुवे नि च सत्सि इह देवैः वेषि होत्रं उत पोत्रं यजत्र बोधि
प्रऽयंतः जनितः वसूनां ॥ ४ ॥ यथा विप्रस्य मनुषः हविःऽभिः
देवान् अयजः कविऽभिः कविः सन् एव होतः सत्यऽतर त्वं
अद्य अग्ने मंद्रया जुह्वा यजस्व ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥ ७७ ॥ कथा दाशेम अग्नये का अस्मै देवऽजुष्टा उच्यते भा-
मिने गीः यः मर्त्येषु अमृतः ऋतऽवा होता यजिष्ठः इत् कृणो-
ति देवान् ॥ १ ॥ यः अध्वरेषु शंऽतमः ऋतऽवा होता तं ऊं
नमःऽभिः आ कृणुध्वं अग्निः यत् वेः मर्ताय देवान् सः च बो-
धाति मनसा यजाति ॥ २ ॥ सः हि क्रतुः सः मर्यः सः साधुः मित्रः
न भूत् अद्भुतस्य रथीः तं मेधेषु प्रथमं देवऽयंतीः विशः उप
ब्रुवते दस्मं आरीः ॥ ३ ॥ सः नः नृणां नृऽतमः रिशादाः अग्निः
गिरः अवसा वेतु धीतिं तना च ये मघऽवानः शविष्ठाः वा-
जऽप्रसूताः इषयंत मन्म ॥ ४ ॥ एव अग्निः गोतमेभिः ऋतऽवा
विप्रेभिः अस्तोष्ट जातऽवेदाः सः एषु द्युम्नं पीपयत् सः वाजं सः
पुष्टिं याति जोषं आ चिकित्वान् ॥ ५ ॥ २५ ॥

॥७८॥ अभि त्वा गोतमाः गिरा जातऽवेदः विऽचर्षणे द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥१॥ तं ऊं त्वा गोतमः गिरा रायःऽकामः दुवस्यति द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥२॥ तं ऊं त्वा वाजऽसातमं अंगिरस्वत् हवामहे द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥३॥ तं ऊं त्वा वृत्रहन्ऽतमं यः दस्यून् अवऽधूनुषे द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥४॥ अवोचाम रहूगणाः अग्नये मधुऽमत् वचः द्युम्नैः अभि प्र नोनुमः ॥५॥२६॥

॥७९॥ हिरण्यऽकेशः रजसः विऽसारे अहिः धुनिः वातःऽइव ध्रजीमान् शुचिऽभ्राजाः उषसः नवेदाः यशस्वतीः अपस्युवः न सत्याः ॥१॥ आ ते सुऽपर्णाः अमिनंत एवैः कृष्णः नोनाव वृषभः यदि इदं शिवाभिः न स्मयमानाभिः आ अगात् पतंति मिहः स्तनयंति अभ्रा ॥२॥ यत् ईं ऋतस्य पयसा पियानः नयन् ऋतस्य पथिऽभिः रजिष्ठैः अर्यमा मित्रः वरुणः परिऽज्मा त्वचं पृंचंति उपरस्य योनौ ॥३॥ अग्ने वाजस्य गोऽमतः ईशानः सहसः यहो अस्मे धेहि जातऽवेदः महि श्रवः ॥४॥ सः इधानः वसुः कविः अग्निः ईळेन्यः गिरा रेवत् अस्मभ्यं पुरुऽअनीक दीदिहि ॥५॥ क्षपः राजन् उत त्मना अग्ने वस्तोः उत उषसः सः तिग्मऽजंभ रक्षसः दह प्रति ॥६॥२७॥ अव नः अग्ने ऊतिऽभिः गायत्रस्य प्रऽभर्मणि विश्वासु धीषु वंद्य ॥७॥ आ नः अग्ने रयिं भर सत्राऽसहं वरेण्यं विश्वासु पृत्ऽसु दुस्तरं ॥८॥ आ नः अग्ने सुऽचेतुना रयिं विश्वायुऽपोषसं मार्डीकं धेहि जीवसे ॥९॥ प्र पूताः तिग्मऽशोचिषे वाचः गोतम अग्नये भरस्व सुम्नऽयुः गिरः ॥१०॥ यः नः अग्ने

अभिऽदासंति अंतिं दूरे पदीष्ट सः अस्माकं इत् वृधे भव ॥११॥
सहस्रऽअक्षः विऽचर्षणिः अग्निः रक्षांसि सेधति होता गृणीते
उक्थ्यः ॥१२॥२८॥

॥८०॥ इत्था हि सोमे इत् मदे ब्रह्मा चकार वर्धनं शविष्ठ
वज्रिन् ओजसा पृथिव्याः निः शशाः अहिं अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१॥ सः त्वा अमदत् वृषा मदः सोमः श्येनऽआभृतः सुतः
येन वृत्रं निः अत्ऽभ्यः जघंथ वज्रिन् ओजसा अर्चन् अनु
स्वऽराज्यं ॥२॥ प्र इहि अभि इहि धृष्णुहि न ते वज्रः नि यंसते
इंद्र नृम्णं हि ते शवः हनः वृत्रं जयाः अपः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥३॥ निः इंद्र भूम्याः अधि वृत्रं जघंथ निः दिवः सृज मरु-
त्वतीः अव जीवऽधन्याः इमाः अपः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥४॥
इंद्रः वृत्रस्य दोधतः सानुं वज्रेण हीळितः अभिऽक्रम्य अव
जिघ्नते अपः सर्माय चोदयन् अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥५॥२९॥
अधि सानौ नि जिघ्नते वज्रेण शतऽपर्वणा मंदानः इंद्रः अंधसः
सखिऽभ्यः गातुं इच्छति अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥६॥ इंद्र तुभ्यं
इत् अद्रिऽवः अनुत्तं वज्रिन् वीर्यं यत् ह त्यं मायिनं मृगं तं ऊं
त्वं मायया अवधीः अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥७॥ वि ते वज्रासः
अस्थिरन् नवतिं नाव्याः अनु महत् ते इंद्र वीर्यं बाह्वोः ते बलं
हितं अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥८॥ सहस्रं साकं अर्चत परि स्तो-
भत विंशतिः शता एनं अनु अनोनवुः इंद्राय ब्रह्म उत्ऽयतं
अर्चन् अनु स्वऽराज्यं ॥९॥ इंद्रः वृत्रस्य तविषीं निः अहन्
सहसा सहः महत् तत् अस्य पौंस्यं वृत्रं जघन्वान् असृजत् अर्चन्
अनु स्वऽराज्यं ॥१०॥३०॥ इमे चित् तव मन्यवे वेपेते भि-

यस्मा मही' यत् इंद्र वज्रिन् ओजसा वृत्रं मरुत्वान् अवधीः अर्चन्
अनु स्वऽराज्यं ॥११॥ न वेपसा न तन्यता इंद्रं वृत्रः वि बीभ-
यत् अभि एनं वज्रः आयसः सहस्रऽभृष्टिः आयत अर्चन् अनु
स्वऽराज्यं ॥१२॥ यत् वृत्रं तव च अशनिं वज्रेण संऽअयोधयः
अहिं इंद्र जिघांसतः दिवि ते बद्बधे शवः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१३॥ अभिऽस्तने ते अद्रिऽवः यत् स्थाः जगत् च रेजते त्वष्टा
चित् तव मन्यवे इंद्र वेविज्यते भिया अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१४॥ नहि नु यात् अधिऽइमसि इंद्रं कः वीर्या परः तस्मिन्
नृम्णं उत क्रतुं देवाः ओजांसि सं दधुः अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१५॥ यां अथर्वा मनुः पिता दध्यङ् धियं अत्नत तस्मिन्
ब्रह्माणि पूर्वऽथा इंद्रे उक्था सं अग्मत अर्चन् अनु स्वऽरा-
ज्यं ॥१६॥३१॥५॥

॥८१॥ इंद्रः मदाय ववृधे शवसे वृत्रऽहा नृऽभिः तं इत्
महत्ऽसु आजिषु उत ईं अर्भे हवामहे सः वाजेषु प्र नः अवि-
षत् ॥१॥ असि हि वीर सेन्यः असि भूरि पराऽददिः असि दभ्रस्य
चित् वृधः यजमानाय शिक्षसि सुन्वते भूरि ते वसु ॥२॥ यत्
उत्ऽईरते आजयः धृष्णवे धीयते धना युक्ष्व मदऽच्युता हरी' कं
हनः कं वसौ दधः अस्मान् इंद्र वसौ दधः ॥३॥ क्रत्वा महान् अ-
नुऽस्वधं भीमः आ ववृधे शवः श्रिये ऋष्वः उपाकयोः नि शि-
प्री हरिऽवान् दधे हस्तयोः वज्रं आयसं ॥४॥ आ पप्रौ पार्थिवं
रजः बद्बधे रोचना दिवि न त्वाऽवान् इंद्र कः चन न जातः न
जनिष्यते अति विश्वं ववक्षिथ ॥५॥१॥ यः अर्यः मर्तऽभोजनं
पराऽददाति दाशुषे इंद्रः अस्मभ्यं शिक्षतु वि भज भूरि ते वसु

भक्षीय तव राधसः ॥ ६ ॥ मदेऽमदे हि नः ददिः यूथा गवां ऋजु-
ऽक्रतुः सं गृभाय पुरु शता उभयाहस्त्या वसु शिशीहि रायः
आ भर ॥ ७ ॥ मादयस्व सुते सचा शवसे शूर राधसे विद्म हि त्वा
पुरुऽवसुं उप कामान् ससृज्महे अथ नः अविता भव ॥ ८ ॥ एते
ते इंद्र जंतवः विश्वं पुष्यंति वार्यं अंतः हि ख्यः जनानां अर्यः वेदः
अदाशुषां तेषां नः वेदः आ भर ॥ ९ ॥ २ ॥

॥ ८२ ॥ उपो सु शृणुहि गिरः मघऽवन् मा अतथाःऽइव यदा
नः सूनृताऽवतः करः आत् अर्थयासे इत् योज नु इंद्र ते हरी ॥ १ ॥
अक्षन् अमीमदंत हि अव प्रियाः अधूषत अस्तोषत स्वऽभा-
नवः विप्राः नविष्ठया मती योज नु इंद्र ते हरी ॥ २ ॥ सुऽसंदृशं
त्वा वयं मघऽवन् वंदिषीमहि प्र नूनं पूर्णऽवंधुरः स्तुतः याहि
वशान् अनु योज नु इंद्र ते हरी ॥ ३ ॥ सः घ तं वृषणं रथं अधि
तिष्ठाति गोऽविदं यः पात्रं हारिऽयोजनं पूर्णं इंद्र चिकेतति
योज नु इंद्र ते हरी ॥ ४ ॥ युक्तः ते अस्तु दक्षिणः उत सव्यः श-
तऽक्रतो॰ तेन जायां उप प्रियां मंदानः याहि अंधसः योज नु
इंद्र ते हरी ॥ ५ ॥ युनज्मि ते ब्रह्मणा केशिना हरी उप प्र याहि
दधिषे गभस्त्योः उत् त्वा सुतासः रभसाः अमंदिषुः पूषण्ऽवान्
वज्रिन् सं ऊं पत्न्या अमदः ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥ ८३ ॥ अश्वऽवति प्रथमः गोषु गच्छति सुप्रऽअवीः इंद्र मर्त्यः
तव ऊतिऽभिः तं इत् पृणक्षि वसुना भवीयसा सिंधुं आपः यथा
अभितः विऽचेतसः ॥ १ ॥ आपः न देवीः उप यंति होत्रियं अवः
पश्यंति विऽततं यथा रजः प्राचैः देवासः प्र नयंति देवऽयुं

ब्रह्मऽप्रियं जोषयंते वराःऽइव ॥२॥ अधि द्वयोः अदधाः उक्थ्यं
वचः यतऽस्रुचा मिथुना या सपर्यतः असंऽयत्तः व्रते ते क्षेति
पुष्यति भद्रा शक्तिः यजमानाय सुन्वते ॥३॥ आत् अंगिराः प्रथमं
दधिरे वयः इद्धऽअग्नयः शम्या ये सुऽकृत्यया सर्वं पणेः सं अ-
विंदंत भोजनं अश्वऽवंतं गोऽमंतं आ पशुं नरः ॥४॥ यज्ञैः अथर्वा
प्रथमः पथः तते ततः सूर्यः व्रतऽपाः वेनः आ अजनि आ गाः
आजत् उशना काव्यः सचा यमस्य जातं अमृतं यजामहे ॥५॥
बर्हिः वा यत् सुऽअपत्याय वृज्यते अर्कः वा श्लोकं आऽघोषते
दिवि ग्रावा यत्र वदति कारुः उक्थ्यः तस्य इत् इंद्रः अभिऽपि-
त्वेषु रण्यति ॥६॥४॥

॥८४॥ असावि सोमः इंद्र ते शविष्ठ धृष्णो आ गहि आ त्वा
पृणक्तु इंद्रियं रजः सूर्यः न रश्मिऽभिः ॥१॥ इंद्रं इत् हरी वहतः
अप्रतिधृष्टऽशवसं ऋषीणां च स्तुतीः उप यज्ञं च मानुषा-
णां ॥२॥ आ तिष्ठ वृत्रऽहन् रथं युक्ता ते ब्रह्मणा हरी अर्वाचीनं
सु ते मनः ग्रावा कृणोतु वग्नुना ॥३॥ इमं इंद्र सुतं पिब ज्येष्ठं
अमर्त्यं मदं शुक्रस्य त्वा अभि अक्षरन् धाराः ऋतस्य सदने ॥४॥
इंद्राय नूनं अर्चत उक्थानि च ब्रवीतन सुताः अमत्सुः इंदवः
ज्येष्ठं नमस्यत सहः ॥५॥५॥ नकिः त्वत् रथिऽतरः हरी यत् इंद्र
यच्छसे नकिः त्वा अनु मज्मना नकिः सुऽअश्वः आनशे ॥६॥
यः एकः इत् विऽदयते वसु मर्ताय दाशुषे ईशानः अप्रतिऽस्कुतः
इंद्रः अंग ॥७॥ कदा मर्तं अराधसं पदा क्षुंपंऽइव स्फुरत् कदा नः
शुश्रवत् गिरः इंद्रः अंग ॥८॥ यः चित् हि त्वा बहुऽभ्यः आ
सुतऽवान् आऽविवासति उग्रं तत् पत्यते शवः इंद्रः अंग ॥९॥

स्वादोः इत्था विषुऽवतः मध्वः पिबंति गौर्यः याः इंद्रेण सऽयावरीः वृष्णा मदंति शोभसे वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥१०॥६॥ ताः अस्य पृशनऽयुवः सोमं श्रीणंति पृश्नयः प्रियाः इंद्रस्य धेनवः वज्रं हिन्वंति सायकं वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥११॥ ताः अस्य नमसा सहः सपर्यंति प्रऽचेतसः व्रतानि अस्य सश्चिरे पुरूणि पूर्वऽचित्तये वस्वीः अनु स्वऽराज्यं ॥१२॥ इंद्रः दधीचः अस्थऽभिः वृत्राणि अप्रतिऽस्कुतः जघान नवतीः नव ॥१३॥ इच्छन् अश्वस्य यत् शिरः पर्वतेषु अपऽश्रितं तत् विदत् शर्यणाऽवति ॥१४॥ अत्र अह गोः अमन्वत नाम त्वष्टुः अपीच्यं इत्था चंद्रमसः गृहे ॥१५॥७॥ कः अद्य युंक्ते धुरि गाः ऋतस्य शिमीऽवतः भामिनः दुःऽहृणायून् आसन्ऽइषून् हृत्सुऽअसः मयःऽभून् यः एषां भृत्यां ऋणधत् सः जीवात् ॥१६॥ कः ईषते तुज्यते कः बिभाय कः मंसते संतं इंद्रं कः अंति कः तोकाय कः इभाय उत राये अधि ब्रवत् तन्वे कः जनाय ॥१७॥ कः अग्निं ईट्टे हविषा घृतेन स्रुचा यजातै ऋतुऽभिः ध्रुवेभिः कस्मै देवाः आ वहान् आशु होम कः मंसते वीतिऽहोत्रः सुऽदेवः ॥१८॥ त्वं अंग प्र शंसिषः देवः शविष्ठ मर्त्यं न त्वत् अन्यः मघऽवन् अस्ति मर्डिता इंद्र ब्रवीमि ते वचः ॥१९॥ मा ते राधांसि मा ते ऊतयः वसो' अस्मान् कदा चन दभन् विश्वा च नः उपऽमिमीहि मानुष वसूनि चर्षणिऽभ्यः आ ॥२०॥८॥१३॥

॥८५॥ प्र ये शुंभंते जनयः न सप्तयः यामन् रुद्रस्य सूनवः सुऽदंससः रोदसी' हि मरुतः चक्रिरे वृधे मदंति वीराः विदथेषु घृष्वयः ॥१॥ ते उक्षितासः महिमानं आशत दिवि रुद्रासः

अधि चक्रिरे सदः अर्चंतः अर्कं जनयंतः इंद्रियं अधि श्रियः
दधिरे पृश्निऽमातरः ॥२॥ गोऽमातरः यत् शुभयंते अंजिऽभिः
तनूषु शुभ्राः दधिरे विरुक्मतः बाधंते विश्वं अभिऽमातिनं अप
वर्त्मानि एषां अनु रीयते घृतं ॥३॥ वि ये भ्राजंते सुऽमखासः
ऋष्टिऽभिः प्रऽच्यवयंतः अच्युता चित् ओजसा मनःऽजुवः यत्
मरुतः रथेषु आ वृषऽव्रातासः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥४॥ प्र यत्
रथेषु पृषतीः अयुग्ध्वं वाजे अद्रिं मरुतः रंहयंतः उत अरुषस्य
वि स्यंति धाराः चर्मऽइव उदऽभिः वि उंदंति भूम ॥५॥ आ वः
वहंतु सप्तयः रघुऽस्यदः रघुऽपत्वानः प्र जिगात बाहुऽभिः
सीदत आ बर्हिः उरु वः सदः कृतं मादयध्वं मरुतः मध्वः अं-
धसः ॥६॥९॥ ते अवर्धंत स्वऽतवसः महिऽत्वना आ नाकं तस्थुः
उरु चक्रिरे सदः विष्णुः यत् ह आवत् वृषणं मदऽच्युतं वयः न
सीदन् अधि बर्हिषि प्रिये ॥७॥ शूराःऽइव इत् युयुधयः न ज-
ग्मयः श्रवस्यवः न पृतनासु येतिरे भयंते विश्वा भुवना मरु-
त्ऽभ्यः राजानःऽइव त्वेषऽसंदृशः नरः ॥८॥ त्वष्टा यत् वज्रं
सुऽकृतं हिरण्ययं सहस्रऽभृष्टिं सुऽअपाः अवर्तयत् धत्ते इंद्रः
नरि अपांसि कर्तवे अहन् वृत्रं निः अपां औब्जत् अर्णवं ॥९॥
ऊर्ध्वं नुनुद्रे अवतं ते ओजसा दृहहाणं चित् बिभिदुः वि पर्वतं ध-
मंतः वाणं मरुतः सुऽदानवः मदे सोमस्य रण्यानि चक्रिरे ॥१०॥
जिह्मं नुनुद्रे अवतं तया दिशा असिंचन् उत्सं गोतमाय तृष्णऽजे
आ गच्छंति ईं अवसा चित्रऽभानवः कामं विप्रस्य तर्पयंत धा-
मऽभिः ॥११॥ या वः शर्म शशमानाय संति त्रिऽधातूनि दाशुषे
यच्छत अधि अस्मभ्यं तानि मरुतः वि यंत रयिं नः धत्त वृषणः
सुऽवीरं ॥१२॥१०॥

॥८६॥ मरुतः यस्य हि क्षये पाथ दिवः विऽमहसः सः सुऽगोपातमः जनः ॥१॥ यज्ञैः वा यज्ञऽवाहसः विप्रस्य वा मतीनां मरुतः शृणुत हवं ॥२॥ उत वा यस्य वाजिनः अनु विप्रं अतक्षत सः गंता गोऽमति व्रजे ॥३॥ अस्य वीरस्य बर्हिषि सुतः सोमः दिविष्टिषु उक्थं मदः च शस्यते ॥४॥ अस्य श्रोषंतु आ भुवः विश्वाः यः चर्षणीः अभि सूरं चित् सस्रुषीः इषः ॥५॥११॥ पूर्वीभिः हि ददाशिम शरत्ऽभिः मरुतः वयं अवःऽभिः चर्षणीनां ॥६॥ सुऽभगः सः प्रऽयज्यवः मरुतः अस्तु मर्त्यः यस्य प्रयांसि पर्षथ ॥७॥ शशमानस्य वा नरः स्वेदस्य सत्यऽशवसः विद काम॑स्य वेनतः ॥८॥ यूयं तत् सत्यऽशवसः आविः कर्त महिऽत्वना विध्यंत विऽद्युता रक्षः ॥९॥ गूहत गुह्यं तमः वि यात विश्वं अत्रिणं ज्योतिः कर्त यत् उश्मसि ॥१०॥१२॥

॥८७॥ प्रऽत्वक्षसः प्रऽतवसः विऽरप्शिनः अनानताः अविथुराः ऋजीषिणः जुष्टऽतमासः नृऽतमासः अंजिऽभिः वि आनज्रे के चित् उस्राःऽइव स्तृऽभिः ॥१॥ उपऽह्वरेषु यत् अचिध्वं ययिं वयःऽइव मरुतः केन चित् पथा श्चोतंति कोशाः उप वः रथेषु आ घृतं उक्षत मधुऽवर्णं अर्चते ॥२॥ प्र एषां अज्मेषु विथुराऽइव रेजते भूमिः यामेषु यत् ह युंजते शुभे ते क्रीळयः धुनयः भ्राजत्ऽऋष्टयः स्वयं महिऽत्वं पनयंत धूतयः ॥३॥ सः हि स्वऽसृत् पृषत्ऽअश्वः युवा गणः अया ईशानः तविषीभिः आऽवृतः असि सत्यः ऋणऽयावा अनेद्यः अस्याः धियः प्रऽअविता अथ वृषा गणः ॥४॥ पितुः प्रत्नस्य जन्मना वदामसि सोमस्य जिह्वा प्र जिगाति चक्षसा यत् ईं इंद्रं शमि ऋक्वाणः

आशंत आत् इत् नामानि यज्ञियानि दधिरे ॥ ५ ॥ श्रियसे कं भानुऽभिः सं मिमिक्षिरे ते रश्मिऽभिः ते ऋक्कऽभिः सुऽखादयः ते वाशीऽमंतः इष्मिणः अभीरवः विद्रे प्रियस्य मारुतस्य धाम्नः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥ ८८ ॥ आ विद्युन्मंत्ऽभिः मरुतः सुऽअर्कैः रथेभिः यात ऋष्टिमत्ऽभिः अश्वऽपर्णैः आ वर्षिष्ठया नः इषा वयः न पप्तत सुऽमायाः ॥ १ ॥ ते अरुणेभिः वरं आ पिशंगैः शुभे कं यांति रथतूःऽभिः अश्वैः रुक्मः न चित्रः स्वधितिऽवान् पव्या रथस्य जंघनंत भूम ॥ २ ॥ श्रिये कं वः अधि तनूषु वाशीः मेधा वना न कृणवंते ऊर्ध्वा युष्मभ्यं कं मरुतः सुऽजाताः तुविऽद्युम्नासः धनयंते अद्रिं ॥ ३ ॥ अहानि गृध्राः परि आ वः आ अगुः इमां धियं वार्कार्यां च देवीं ब्रह्म कृण्वंतः गोतमासः अर्कैः ऊर्ध्वं नुनुद्रे उत्सऽधिं पिबध्यै ॥ ४ ॥ एतत् त्यत् न योजनं अचेति सस्वः ह यत् मरुतः गोतमः वः पश्यन् हिरण्यऽचक्रान् अयःऽदंष्ट्रान् विऽधावंतः वराहून् ॥ ५ ॥ एषा स्या वः मरुतः अनुऽभर्त्री प्रति स्तोभति वाघतः न वाणी अस्तोभयत् वृथा आसां अनु स्वधां गभस्त्योः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥ ८९ ॥ आ नः भद्राः क्रतवः यंतु विश्वतः अदब्धासः अपरिऽइतासः उत्ऽभिदः देवाः नः यथा सदं इत् वृधे असन् अप्रऽआयुवः रक्षितारः दिवेऽदिवे ॥ १ ॥ देवानां भद्रा सुऽमतिः ऋजुऽयतां देवानां रातिः अभि नः नि वर्ततां देवानां सख्यं उप सेदिम वयं देवाः नः आयुः प्र तिरंतु जीवसे ॥ २ ॥ तान् पूर्वया निऽविदा हूमहे वयं भगं मित्रं अदितिं दक्षं अस्रिधं अर्यमणं वरुणं सोमं

अश्विना सरस्वती नः सुऽभगा मयः करत्॥३॥ तत् नः वातः म-
यःऽभु वातु भेषजं तत् माता पृथिवी तत् पिता द्यौः तत् ग्रावाणः
सोमऽसुतः मयःऽभुवः तत् अश्विना शृणुतं धिष्ण्या युवं॥४॥ तं
ईशानं जगतः तस्थुषः पतिं धियंऽजिन्वं अवसे हूमहे वयं पूषा नः
यथा वेदसां असत् वृधे रक्षिता पायुः अदब्धः स्वस्तये॥५॥१५॥
स्वस्ति नः इंद्रः वृद्धऽश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्वऽवेदाः स्वस्ति
नः तार्क्ष्यः अरिष्टऽनेमिः स्वस्ति नः बृहस्पतिः दधातु॥६॥ पृषत्-
ऽअश्वाः मरुतः पृश्निऽमातरः शुभंऽयावानः विदथेषु जग्मयः
अग्निऽजिह्वाः मनवः सूरऽचक्षसः विश्वे नः देवाः अवसा आ ग-
मन् इह॥७॥ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः भद्रं पश्येम अक्षऽभिः
यजत्राः स्थिरैः अंगैः तुस्तुऽवांसः तनूभिः वि अशेम देवऽहितं
यत् आयुः॥८॥ शतं इत् नु शरदः अंति देवाः यत्र नः चक्र जरसं त-
नूनां पुत्रासः यत्र पितरः भवंति मा नः मध्या रिरिषत आयुः गं-
तोः॥९॥ अदितिः द्यौः अदितिः अंतरिक्षं अदितिः माता सः पि-
ता सः पुत्रः विश्वे देवाः अदितिः पंच जनाः अदितिः जातं अदि-
तिः जनिऽत्वं॥१०॥१६॥

॥९०॥ ऋजुऽनीती नः वरुणः मित्रः नयतु विद्वान् अर्यमा
देवैः सऽजोषाः॥१॥ ते हि वस्वः वसवानाः ते अप्रऽमूराः
महःऽभिः व्रता रक्षंते विश्वाहा॥२॥ ते अस्मभ्यं शर्म यंसन् अ-
मृताः मर्त्येभ्यः बाधमानाः अप द्विषः॥३॥ वि नः पथः सुवि-
ताय चियंतु इंद्रः मरुतः पूषा भगः वंद्यासः॥४॥ उत नः धियः
गोऽअग्राः पूषन् विष्णो एवऽयावः कर्त नः स्वस्तिऽमतः
॥५॥१७॥ मधु वाताः ऋतऽयते मधु क्षरंति सिंधवः माध्वीः नः

संतु ओषधीः ॥६॥ मधु नक्तं उत उषसः मधुऽमत् पार्थिवं रजः
मधु द्यौः अस्तु नः पिता ॥७॥ मधुऽमान् नः वनस्पतिः
मधुऽमान् अस्तु सूर्यः माध्वीः गावः भवंतु नः ॥८॥ शं नः मित्रः
शं वरुणः शं नः भवतु अर्यमा शं नः इंद्रः बृहस्पतिः शं नः विष्णुः
उरुऽक्रमः ॥९॥१८॥

॥९१॥ त्वं सोम प्र चिकितः मनीषा त्वं रजिष्ठं अनु नेषि पंथां
तव प्रऽनीती पितरः नः इंदो’ देवेषु रत्नं अभजंत धीराः ॥१॥
त्वं सोम क्रतुऽभिः सुऽक्रतुः भूः त्वं दक्षैः सुऽदक्षः विश्वऽवेदाः त्वं
वृषा वृषऽत्वेभिः महिऽत्वा द्युम्नेभिः द्युम्नी अभवः नृऽचक्षाः ॥२॥
राज्ञः नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम शुचिः
त्वं असि प्रियः न मित्रः दक्षाय्यः अर्यमाऽइव असि सोम ॥३॥
या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेषु ओषधीषु अप्ऽसु
तेभिः नः विश्वैः सुऽमनाः अहेळन् राजन् सोम प्रति हव्या
गृभाय ॥४॥ त्वं सोम असि सत्ऽपतिः त्वं राजा उत वृत्रऽहा त्वं
भद्रः असि क्रतुः ॥५॥१९॥ त्वं च सोम नः वशः जीवातुं न मरामहे
प्रियऽस्तोत्रः वनस्पतिः ॥६॥ त्वं सोम महे भगं त्वं यूने ऋतऽयते
दक्षं दधासि जीवसे ॥७॥ त्वं नः सोम विश्वतः रक्ष राजन् अ-
घऽयतः न रिष्येत् त्वाऽवतः सखा ॥८॥ सोम याः ते मयःऽभुवः
ऊतयः संति दाशुषे ताभिः नः अविता भव ॥९॥ इमं यज्ञं इदं
वचः जुजुषाणः उपऽआगहि सोम त्वं नः वृधे भव ॥१०॥२०॥
सोम गीःऽभिः त्वा वयं वर्धयामः वचःऽविदः सुऽमृळीकः नः
आ विश ॥११॥ गयऽस्फानः अमीवऽहा वसुऽवित् पुष्टिऽवर्धनः
सुऽमित्रः सोम नः भव ॥१२॥ सोम रारंधि नः हृदि गावः न

यवसेषु आ मर्यः ऽइव स्वे ओक्ये ॥ १३ ॥ यः सोम सख्ये तव रारणत् देव मर्त्यः तं दक्षः सचते कविः ॥ १४ ॥ उरुष्य नः अभिऽशस्तेः सोम नि पाहि अंहसः सखा सुऽशेवः एधि नः ॥ १५ ॥ २१ ॥ आ प्यायस्व सं एतु ते विश्वतः सोम वृष्ण्यं भव वाजस्य संऽगथे ॥ १६ ॥ आ प्यायस्व मदिन्ऽतम सोम विश्वेभिः अंशुऽभिः भव नः सुश्रवःऽतमः सखा वृधे ॥ १७ ॥ सं ते पयांसि सं ऊं यंतु वाजाः सं वृष्ण्यानि अभिमातिऽसहः आऽप्यायमानः अमृताय सोम दिवि श्रवांसि उत्ऽतमानि धिष्व ॥ १८ ॥ या ते धामानि हविषा यजंति ता ते विश्वा परिऽभूः अस्तु यज्ञं गयऽस्फानः प्रऽतरणः सुऽवीरः अवीरऽहा प्र चर सोम दुर्यान् ॥ १९ ॥ सोमः धेनुं सोमः अर्वंतं आशुं सोमः वीरं कर्मण्यं ददाति सदन्यं विदथ्यं सभेयं पितृऽश्रवणं यः ददाशत् अस्मै ॥ २० ॥ २२ ॥ अषाळ्हं युत्ऽसु पृतनासु पप्रिं स्वःऽसां अप्सां वृजनस्य गोपां भरेषुऽजां सुऽक्षितिं सुऽश्रवसं जयंतं त्वां अनु मदेम सोम ॥ २१ ॥ त्वं इमाः ओषधीः सोम विश्वाः त्वं अपः अजनयः त्वं गाः त्वं आ ततंथ उरु अंतरिक्षं त्वं ज्योतिषा वि तमः ववर्थ ॥ २२ ॥ देवेन नः मनसा देव सोम रायः भागं सहसाऽवन् अभि युध्य मा त्वा आ तनत् ईशिषे वीर्यस्य उभयेभ्यः प्र चिकित्स गोऽइष्टौ ॥ २३ ॥ २३ ॥

॥ ९२ ॥ एताः ऊं त्याः उषसः केतुं अक्रत पूर्वे अर्धे रजसः भानुं अंजते निःऽकृण्वानाः आयुधानिऽइव धृष्णवः प्रति गावः अरुषीः यंति मातरः ॥ १ ॥ उत् अपप्तन् अरुणाः भानवः वृथा सुऽआयुजः अरुषीः गाः अयुक्षत अक्रन् उषसः वयुनानि पूर्वऽथा रुशंतं भानुं अरुषीः अशिश्रयुः ॥ २ ॥ अर्चंति नारीः

अपसः न विष्टिऽभिः समानेन योजनेन आ पराऽवतः इषं वहंतीः सुऽकृते सुऽदानवे विश्वा इत् अह यजमानाय सुन्वते ॥३॥ अधि पेशांसि वपते नृतूःऽइव अप ऊर्णुते वक्षः उस्राऽइव बर्जहं ज्योतिः विश्वस्मै भुवनाय कृण्वती गावः न व्रजं वि उषाः आवः॰ तमः ॥४॥ प्रति अर्चिः रुशत् अस्याः अदर्शि वि तिष्ठते बाधते कृष्णं अभ्वं स्वरुं न पेशः विदथेषु अंजन् चित्रं दिवः दुहिता भानुं अश्रेत् ॥५॥२४॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य उषाः उच्छंती वयुना कृणोति श्रिये छंदः न स्मयते विऽभाती सुऽप्रतीका सौमनसाय अजीगः ॥६॥ भास्वती नेत्री सूनृतानां दिवः स्तवे दुहिता गोतमेभिः प्रजाऽवतः नृऽवतः अश्वऽबुध्यान् उषः गोऽअंग्रान् उप मासि वाजान् ॥७॥ उषः तं अश्यां यशसं सुऽवीरं दासऽप्रवर्गं रयिं अश्वऽबुध्यं सुऽदंससा श्रवसा या विऽभासि वाजऽप्रसूता सुऽभगे बृहंतं ॥८॥ विश्वानि देवी भुवना अभिऽचक्ष्य प्रतीची चक्षुः उर्विया वि भाति विश्वं जीवं चरसे बोधयंती विश्वस्य वाचं अविदत् मनायोः ॥९॥ पुनःऽपुनः जायमाना पुराणी समानं वर्णं अभि शुंभमाना श्वघ्नीऽइव कृत्नुः विजः आऽमिनाना मर्तस्य देवी जरयंती आयुः ॥१०॥२५॥ विऽऊर्ण्वती दिवः अंतान् अबोधि अप स्वसारं सनुतः युयोति प्रऽमिनती मनुष्या युगानि योषा जारस्य चक्षसा वि भाति ॥११॥ पशून् न चित्रा सुऽभगा प्रथाना सिंधुः न क्षोदः उर्विया वि अश्वैत् अमिनती दैव्यानि व्रतानि सूर्यस्य चेति रश्मिऽभिः दृशाना ॥ १२॥ उषः तत् चित्रं आ भर अस्मभ्यं वाजिनीऽवति येन तोकं च तनयं च धामहे ॥१३॥ उषः अद्य इह गोऽमति अश्वऽवति विभाऽवरि रेवत् अस्मे वि उच्छ सूनृताऽवति ॥१४॥

युक्ष्व हि·वाजिनीऽवति अश्वान् अद्य अरुणान् उषः अथ नः विश्वा सौभगानि आ वह ॥ १५ ॥ २६ ॥ अश्विना वर्तिः अस्मत् आ गोऽमत् दस्रा हिरण्यऽवत् अर्वाक् रथं सऽमनसा नि यच्छतं ॥ १६ ॥ यौ इत्था श्लोकं आ दिवः ज्योतिः जनाय चक्रथुः आ नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं ॥ १७ ॥ आ इह देवा मयःऽभुवा दस्रा हिरण्यऽवर्तनी॰ उषःऽबुधः वहंतु सोमऽपीतये ॥ १८ ॥ २७ ॥

॥ ९३ ॥ अग्नीषोमौ इमं सु मे शृणुतं वृषणा हवं प्रति सुऽउक्तानि हर्यतं भवतं दाशुषे मयः ॥ १ ॥ अग्नीषोमा यः अद्य वां इदं वचः सपर्यति तस्मै धत्तं सुऽवीर्यं गवां पोषं सुऽअश्व्यं ॥ २ ॥ अग्नीषोमा यः आऽहुतिं यः वां दाशात् हविःऽकृतिं सः प्रऽजया सुऽवीर्यं विश्वं आयुः वि अश्नवत् ॥ ३ ॥ अग्नीषोमा चेति तत् वीर्यं वां यत् अमुष्णीतं अवसं पणिं गाः अव अतिरतं बृसयस्य शेषः अविंदतं ज्योतिः एकं बहुऽभ्यः ॥ ४ ॥ युवं एतानि दिवि रोचनानि अग्निः च सोम सऽक्रतू॰ अधत्तं युवं सिंधून् अभिऽशस्तेः अवद्यात् अग्नीषोमौ अमुंचतं गृभीतान् ॥ ५ ॥ आ अन्यं दिवः मातरिश्वा जभार अमथ्नात् अन्यं परि श्येनः अद्रेः अग्नीषोमा ब्रह्मणा ववृधाना उरुं यज्ञाय चक्रथुः ऊं लोकं ॥ ६ ॥ २८ ॥ अग्नीषोमा हविषः प्रऽस्थितस्य वीतं हर्यतं वृषणा जुषेथां सुऽशर्माणा सुऽअवसा हि भूतं अथ धत्तं यजमानाय शं योः ॥ ७ ॥ यः अग्नीषोमा हविषा सपर्यात् देवद्रीचा मनसा यः घृतेन तस्य व्रतं रक्षतं पातं अंहसः विशे जनाय महि शर्म यच्छतं ॥ ८ ॥ अग्नीषोमा सऽवेदसा सऽहूती॰ वनतं गिरः सं देवऽत्रा बभूवथुः ॥ ९ ॥ अग्नीषोमौ अनेन वां यः वां घृतेन दाशति तस्मै दीदयतं बृहत्

॥१०॥ अग्नीषोमौ इमानि नः युवं हव्या जुजोषतं आ यातं उप नः सचा ॥११॥ अग्नीषोमा पिपृतं अर्वतः नः आ प्यायंतां उस्रियाः हव्यऽसूदः अस्मे इति बलानि मघवत्ऽसु धत्तं कृणुतं नः अध्वरं श्रुष्टिऽमंतं ॥१२॥२९॥१४॥

॥९४॥ इमं स्तोमं अर्हते जातऽवेदसे रथंऽइव सं महेम मनीषया भद्रा हि नः प्रऽमतिः अस्य संऽसदि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥१॥ यस्मै त्वं आऽयजसे सः साधति अनर्वा क्षेति दधते सुऽवीर्यं सः तूताव न एनं अश्नोति अंहतिः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥२॥ शकेम त्वा संऽइधं साधय धियः त्वे इति देवाः हविः अदंति आऽहुतं त्वं आदित्यान् आ वह तान् हि उश्मसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥३॥ भराम इध्मं कृणवाम हवींषि ते चितयंतः पर्वणाऽपर्वणा वयं जीवातवे प्रऽतरं साधय धियः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥४॥ विशां गोपाः अस्य चरंति जंतवः द्विऽपत् च यत् उत चतुःऽपत् अक्तुऽभिः चित्रः प्रऽकेतः उषसः महान् असि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥५॥३०॥ त्वं अध्वर्युः उत होता असि पूर्व्यः प्रऽशास्ता पोता जनुषा पुरःऽहितः विश्वा विद्वान् आर्त्विज्या धीर पुष्यसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥६॥ यः विश्वतः सुऽप्रतीकः सऽदृङ् असि दूरे चित् सन् तळित्ऽइव अति रोचसे राम्याः चित् अंधः अति देव पश्यसि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥७॥ पूर्वः देवाः भवतु सुन्वतः रथः अस्माकं शंसः अभि अस्तु दुःऽध्यः तत् आ जानीत उत पुष्यत वचः अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥८॥ वधैः दुःऽशंसान् अप दुःऽध्यः जहि दूरे वा ये अंति वा के चित् अत्रिणः अथ

यज्ञाय गृणते सुऽगं कृधि अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ९ ॥
यत् अयुक्थाः अरुषा रोहिता रथे वातऽजूता वृषभस्यऽइव ते
रवः आत् इन्वसि वनिनः धूमऽकेतुना अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं
तव ॥ १० ॥ ३१ ॥ अध स्वनात् उत बिभ्युः पतत्रिणः द्रप्साः यत्
ते यवसऽअदः वि अस्थिरन् सुऽगं तत् ते तावकेभ्यः रथेभ्यः अग्ने
सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ ११ ॥ अयं मित्रस्य वरुणस्य धायसे
अवऽयातां मरुतां हेळः अद्भुतः मृळ सु नः भूतु एषां मनः पुनः
अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १२ ॥ देवः देवानां असि मित्रः
अद्भुतः वसुः वसूनां असि चारुः अध्वरे शर्मन् स्याम तव सप्र-
थःऽतमे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १३ ॥ तत् ते भद्रं यत्
संऽइद्धः स्वे दमे सोमऽआहुतः जरसे मृळयत्ऽतमः दधासि रत्नं
द्रविणं च दाशुषे अग्ने सख्ये मा रिषाम वयं तव ॥ १४ ॥ यस्मै त्वं
सुऽद्रविणः ददाशः अनागाःऽत्वं अदिते सर्वऽताता यं भद्रेण
शवसा चोदयासि प्रजाऽवता राधसा ते स्याम ॥ १५ ॥ सः त्वं
अग्ने सौभगऽत्वस्य विद्वान् अस्माकं आयुः प्र तिर इह देव तत्
नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः
॥ १६ ॥ ३२ ॥ ६ ॥

॥ ९५ ॥ द्वे विऽरूपे चरतः सुऽअर्थे अन्याऽअन्या वत्सं
उप धापयेते हरिः अन्यस्यां भवति स्वधाऽवान् शुक्रः अन्यस्यां
ददृशे सुऽवर्चाः ॥ १ ॥ दश इमं त्वष्टुः जनयंत गर्भं अतंद्रासः युव-
तयः विऽभृत्रं तिग्मऽअनीकं स्वऽयशसं जनेषु विऽरोचमानं
परि सीं नयंति ॥ २ ॥ त्रीणि जाना परि भूषंति अस्य समुद्रे एकं
दिवि एकं अप्ऽसु पूर्वां अनु प्र दिशं पार्थिवानां ऋतून् प्रऽशा-

संत् वि दधौ अनुष्टु ॥ ३ ॥ कः इमं वः निण्यं आ चिकेत वत्सः मातॄः जनयत स्वधाभिः बह्वीनां गर्भः अपसां उपऽस्थात् महान् कविः निः चरति स्वधाऽवान् ॥ ४ ॥ आविःऽत्यः वर्धते चारुः आसु जिह्मानां ऊर्ध्वः स्वऽयंशाः उपऽस्थे उभे त्वष्टुः बिभ्यतुः जायमानात् प्रतीची सिंहं प्रति जोषयेते ॥ ५ ॥ १ ॥ उभे भद्रे जोषयेते न मेने गावः न वाश्राः उप तस्थुः एवैः सः दक्षाणां दक्षऽपतिः बभूव अंजंति यं दक्षिणतः हविःऽभिः ॥ ६ ॥ उत् यंयमीति सविताऽइव बाहू उभे सिचौ यतते भीमः ऋंजन् उत् शुक्रं अत्कं अजते सिमस्मात् नवा मातृऽभ्यः वसना जहाति ॥ ७ ॥ त्वेषं रूपं कृणुते उत्ऽतरं यत् संऽपृंचानः सदने गोभिः अत्ऽभिः कविः बुध्नं परि मर्मृज्यते धीः सा देवऽताता संऽइतिः बभूव ॥ ८ ॥ उरु ते ज्रयः परि एति बुध्नं विऽरोचमानं महिषस्य धाम विश्वेभिः अग्ने स्वयंशःऽभिः इद्धः अदब्धेभिः पायुऽभिः पाहि अस्मान् ॥ ९ ॥ धन्वन् स्रोतः कृणुते गातुं ऊर्मिं शुक्रैः ऊर्मिऽभिः अभि नक्षति क्षां विश्वा सनानि जठरेषु धत्ते अंतः नवासु चरति प्रऽसूषु ॥ १० ॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावक श्रवसे वि भाहि तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ११ ॥ २ ॥

॥ ९६ ॥ सः प्रत्नऽथा सहसा जायमानः सद्यः काव्यानि बट् अधत्त विश्वा आपः च मित्रं धिषणा च साधन् देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ १ ॥ सः पूर्वया निऽविदा कव्यता आयोः इमाः प्रऽजाः अजनयत् मनूनां विवस्वता चक्षसा द्यां अपः च देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ २ ॥ तं ईळत प्रथमं यज्ञऽसाधं

विशः आरीः आऽहुतं ऋंजसानं ऊर्जः पुत्रं भरतं सृप्रऽदानुं देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ३ ॥ सः मातरिश्वा पुरुवारऽपुष्टिः विदत् गातुं तनयाय स्वःऽवित् विशां गोपाः जनिता रोदस्योः देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ४ ॥ नक्तोषसा वर्णं आऽमेम्याने॰ धापयेते॰ शिशुं एकं संऽईची॰ द्यावाक्षामा रुक्मः अंतः वि भाति देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ५ ॥ ३ ॥ रायः बुध्नः संऽगमनः वसूनां यज्ञस्य केतुः मन्मऽसाधनः वेः॰ अमृतऽत्वं रक्षमाणासः एनं देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ६ ॥ नु च पुरा च सदनं रयीणां जातस्य च जायमानस्य च क्षां सतः च गोपां भवतः च भूरेः देवाः अग्निं धारयन् द्रविणःऽदां ॥ ७ ॥ द्रविणःऽदाः द्रविणसः तुरस्य द्रविणःऽदाः सनरस्य प्र यंसत् द्रविणःऽदाः वीरऽवतीं इषं नः द्रविणःऽदाः रासते दीर्घं आयुः ॥ ८ ॥ एव नः अग्ने संऽइधा वृधानः रेवत् पावक श्रवसे वि भाहि तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥ ९७ ॥ अप नः शोशुचत् अघं अग्ने शुशुग्धि आ रयिं अप नः शोशुचत् अघं ॥ १ ॥ सुऽक्षेत्रिया सुगातुऽया वसुऽया च यजामहे अप नः शोशुचत् अघं ॥ २ ॥ प्र यत् भंदिष्ठः एषां प्र अस्माकासः च सूरयः अप नः शोशुचत् अघं ॥ ३ ॥ प्र यत् ते अग्ने सूरयः जायेमहि प्र ते वयं अप नः शोशुचत् अघं ॥ ४ ॥ प्र यत् अग्नेः सहस्वतः विश्वतः यंति भानवः अप नः शोशुचत् अघं ॥ ५ ॥ त्वं हि विश्वतःऽमुख विश्वतः परिऽभूः असि अप नः शोशुचत् अघं ॥ ६ ॥ द्विषः नः विश्वतःऽमुख अति नावाऽइव

पारय अप नः शोशुचत् अघं ॥ ७ ॥ सः नः सिंधुंऽइव नावया
अति पर्ष स्वस्तये अप नः शोशुचत् अघं ॥ ८ ॥ ५ ॥

॥ ९८ ॥ वैश्वानरस्य सुऽमतौ स्याम राजा हि कं भुवनानां
अभिऽश्रीः इतः जातः विश्वं इदं वि चष्टे वैश्वानरः यतते सूर्ये-
ण ॥ १ ॥ पृष्टः दिवि पृष्टः अग्निः पृथिव्यां पृष्टः विश्वाः ओषधीः आ
विवेश वैश्वानरः सहसा पृष्टः अग्निः सः नः दिवा सः रिषः पातु
नक्तं ॥ २ ॥ वैश्वानर तव तत् सत्यं अस्तु अस्मान् रायः मघऽवा-
नः सचंतां तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृ-
थिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ ६ ॥

॥ ९९ ॥ जातऽवेदसे सुनवाम सोमं अरातिऽयतः नि दहा-
ति वेदः सः नः पर्षत् अति दुःऽगानि विश्वा नावाऽइव सिंधुं
दुःऽइता अति अग्निः ॥ १ ॥ ७ ॥

॥ १०० ॥ सः यः वृषा वृष्ण्येभिः संऽओकाः महः दिवः पृथि-
व्याः च संऽराट् सतीनऽसत्वा हव्यः भरेषु मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः
ऊती ॥ १ ॥ यस्य अनाप्तः सूर्यस्यऽइव यामः भरेऽभरे वृत्रऽहा
शुष्मः अस्ति वृषन्ऽतमः सखिऽभिः स्वेभिः एवैः मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऊती ॥ २ ॥ दिवः न यस्य रेतसः दुघानाः पंथासः यंति
शवसा अपरिऽइताः तरत्ऽद्वेषाः ससहिः पौंस्येभिः मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऊती ॥ ३ ॥ सः अंगिरःऽभिः अंगिरःऽतमः भूत् वृषा
वृषऽभिः सखिऽभिः सखा सन् ऋग्मिऽभिः ऋग्मी गातुऽभिः
ज्येष्ठः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥ ४ ॥ सः सूनुऽभिः न रुद्रे-

भिः ऋभ्वा नृऽसह्ये सऽसह्वान् अमित्रान् सऽनीळेभिः श्रवस्या-
नि तूर्वन् मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥५॥८॥ सः मन्युऽमीः स-
ऽमदनस्य कर्ता अस्माकेभिः नृऽभिः सूर्यं सनत् अस्मिन् अहन्
सत्ऽपतिः पुरुऽहूतः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥६॥ तं ऊतयः
रणयन् शूरऽसातौ तं क्षेमस्य क्षितयः कृण्वत त्रां सः विश्वस्य
करुणस्य ईशे एकः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥७॥ तं अप्संत
शवसः उत्ऽसवेषु नरः नरं अवसे तं धनाय सः अंधे चित् तमसि
ज्योतिः विदत् मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥८॥ सः सव्येन
यमति व्राधतः चित् सः दक्षिणे संऽगृभीता कृतानि सः कीरि-
णा चित् सनिता धनानि मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥९॥ सः
ग्रामेभिः सनिता सः रथेभिः विदे विश्वाभिः कृष्टिऽभिः नु अद्य
सः पौंस्येभिः अभिऽभूः अशस्तीः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती
॥१०॥९॥ सः जामिऽभिः यत् संऽअजाति मीळ्हे अजामिऽभिः
वा पुरुऽहूतः एवैः अपां तोकस्य तनयस्य जेषे मरुत्वान् नः
भवतु इंद्रः ऊती ॥११॥ सः वज्रऽभृत् दस्युऽहा भीमः उग्रः सह-
स्रऽचेताः शतऽनीथः ऋभ्वा चम्रीषः न शवसा पांचऽजन्यः
मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१२॥ तस्य वज्रः क्रंदति स्मत्
स्वःऽसाः दिवः न त्वेषः रवथः शिमीऽवान् तं सचंते सनयः तं
धनानि मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१३॥ यस्य अजस्रं शवसा
मानं उक्थं परिऽभुजत् रोदसी' विश्वतः सीं सः पारिषत् क्र-
तुऽभिः मंदसानः मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१४॥ न यस्य
देवाः देवता न मर्ताः आपः चन शवसः अंतं आपुः सः प्रऽरिक्वा
त्वक्षसा क्ष्मः दिवः च मरुत्वान् नः भवतु इंद्रः ऊती ॥१५॥१०॥
रोहित् श्यावा सुमत्ऽअंशुः ललामीः द्युक्षा राये ऋज्रऽअ-

श्वस्य वृषण्ऽवंतं बिभ्रंती धूःऽसु रथं मंद्रा चिकेत नाहुषीषु
विक्षु ॥१६॥ एतत् त्यत् ते इंद्र वृष्णे उक्थं वार्षागिराः अभि
गृणंति राधः ऋज्रऽअश्वः प्रष्टिऽभिः अंबरीषः सहऽदेवः भयं-
मानः सुऽराधाः ॥१७॥ दस्यून् शिम्यून् च पुरुऽहूतः एवैः हत्वा
पृथिव्यां शर्वा नि बर्हीत् सनंत् क्षेत्रं सखिऽभिः श्वित्न्येभिः सनंत्
सूर्यं सनंत् अपः सुऽवज्रः ॥१८॥ विश्वाहा इंद्रः अधिऽवक्ता नः
अस्तु अपरिऽह्वृताः सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः मम-
हंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१९॥११॥

॥१०१॥ प्र मंदिने पितुऽमत् अर्चत वचः यः कृष्णऽगर्भाः
निःऽअहन् ऋजिश्वना अवस्यवः वृषणं वज्रऽदक्षिणं मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥१॥ यः विऽअंसं जहृषाणेन मन्युना यः शंबरं
यः अहन् पिप्रुं अव्रतं इंद्रः यः शुष्णं अशुषं नि अवृणक् मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥२॥ यस्य द्यावापृथिवी पौंस्यं महत् यस्य
व्रते वरुणः यस्य सूर्यः यस्य इंद्रस्य सिंधवः सश्चंति व्रतं मरुत्वंतं
सख्याय हवामहे ॥३॥ यः अश्वानां यः गवां गोऽपतिः वशी यः
आरितः कर्मणिऽकर्मणि स्थिरः वीळोः चित् इंद्रः यः असुन्वतः
वधः मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥४॥ यः विश्वस्य जगतः प्राणतः
पतिः यः ब्रह्मणे प्रथमः गाः अविंदत् इंद्रः यः दस्यून् अधरान्
अवऽअतिरत् मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥५॥ यः शूरेभिः हव्यः
यः च भीरुऽभिः यः धावंत्ऽभिः हूयते यः च जिग्युऽभिः इंद्रं यं
विश्वा भुवना अभि संऽदधुः मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥६॥१२॥
रुद्राणां एति प्रऽदिशा विऽचक्षणः रुद्रेभिः योषा तनुते पृथु ज्र-
यः इंद्रं मनीषा अभि अर्चति श्रुतं मरुत्वंतं सख्याय हवामहे ॥७॥

यत् वा मरुत्वः परमे सधऽस्थे यत् वा अवमे वृजने मादयासे अतः आ याहि अध्वरं नः अच्छ त्वाऽया हविः चकृम सत्यऽराधः ॥८॥ त्वाऽया इंद्र सोमं सुसुम सुऽदक्ष त्वाऽया हविः चकृम ब्रह्मऽवाहः अध मियुत्वः सऽगणः मरुत्ऽभिः अस्मिन् यज्ञे बर्हिषि मादयस्व ॥९॥ मादयस्व हरिऽभिः ये ते इंद्र वि स्यस्व शिप्रे वि सृजस्व धेने आ त्वा सुऽशिप्र हरयः वहंतु उशन् हव्यानि प्रति नः जुषस्व ॥१०॥ मरुत्ऽस्तोत्रस्य वृजनस्य गोपाः वयं इंद्रेण सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥११॥१३॥

॥१०२॥ इमां ते धियं प्र भरे महः महीं अस्य स्तोत्रे धिषणा यत् ते आनजे तं उत्ऽसवे च प्रऽसवे च ससहिं इंद्रं देवासः शवसा अमदन् अनु ॥१॥ अस्य श्रवः नद्यः सप्त बिभ्रति द्यावाक्षामा पृथिवी दर्शतं वपुः अस्मे सूर्याचंद्रमसा अभिऽचक्षे श्रद्धे कं इंद्र चरतः विऽतर्तुरं ॥२॥ तं स्म रथं मघऽवन् प्र अव सातये जैत्रं यं ते अनुऽमदाम संऽगमे आजा नः इंद्र मनसा पुरुऽस्तुत त्वायत्ऽभ्यः मघऽवन् शर्म यच्छ नः ॥३॥ वयं जयेम त्वया युजा वृतं अस्माकं अंशं उत् अव भरेऽभरे अस्मभ्यं इंद्र वरिवः सुऽगं कृधि प्र शत्रूणां मघऽवन् वृष्ण्या रुज ॥४॥ नाना हि त्वा हवमानाः जनाः इमे धनानां धर्तः अवसा विपन्यवः अस्माकं स्म रथं आ तिष्ठ सातये जैत्रं हि इंद्र निऽभृतं मनः तव ॥५॥१४॥ गोऽजिता बाहू अमितऽक्रतुः सिमः कर्मन्ऽकर्मन् शतंऽऊतिः खजंऽकरः अकल्पः इंद्रः प्रतिऽमानं ओजसा अथ जनाः वि ह्वयंते सिसासवः ॥६॥ उत् ते शतात् मघऽवन् उत् च भूयसः

उत् सहस्रात् रिरिचे कृष्टिषु श्रवः अमात्रं त्वा धिषणा तित्विषे मही अध वृत्राणि जिघ्नसे पुरंऽदर ॥ ७॥ त्रिविष्टिऽधातु प्रतिऽमानं ओजसः तिस्रः भूमीः नृऽपते त्रीणि रोचना अति इदं विश्वं भुवनं ववक्षिथ अशत्रुः इंद्र जनुषा सनात् असि ॥ ८॥ त्वां देवेषु प्रथमं हवामहे त्वं बभूथ पृतनासु ससहिः सः इमं नः कारुं उपऽमन्युं उत्ऽभिदं इंद्रः कृणोतु प्रऽसवे रथं पुरः ॥ ९॥ त्वं जिगेथ न धना रुरोधिथ अर्भेषु आजा मघऽवन् महत्ऽसु च त्वां उग्रं अवसे सं शिशीमसि अथ नः इंद्र हवनेषु चोदय ॥ १०॥ विश्वाहा इंद्रः अधिऽवक्ता नः अस्तु अपरिऽह्वृताः सनुयाम वाजं तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ११॥ १५॥

॥ १०३॥ तत् ते इंद्रियं परमं पराचैः अधारयंत कवयः पुरा इदं क्षमा इदं अन्यत् दिवि अन्यत् अस्य सं ईं पृच्यते समनाऽइव केतुः ॥ १॥ सः धारयत् पृथिवीं पप्रथत् च वज्रेण हत्वा निः अपः ससर्ज अहन् अहिं अभिनत् रौहिणं वि अहन् विऽअंसं मघऽवा शचीभिः ॥ २॥ सः जातूऽभर्मा श्रत्ऽदधानः ओजः पुरः विऽभिंदन् अचरत् वि दासीः विद्वान् वज्रिन् दस्यवे हेतिं अस्य आर्यं सहः वर्धय द्युम्नं इंद्र ॥ ३॥ तत् ऊचुषे मानुषा इमा युगानि कीर्तेन्यं मघऽवा नाम बिभ्रत् उपऽप्रयन् दस्युऽहत्याय वज्री यत् ह सूनुः श्रवसे नाम दधे ॥ ४॥ तत् अस्य इदं पश्यत भूरि पुष्टं श्रत् इंद्रस्य धत्तन वीर्याय सः गाः अविंदत् सः अविंदत् अश्वान् सः ओषधीः सः अपः सः वनानि ॥ ५॥ १६॥ भूरिऽकर्मणे वृषभाय वृष्णे सत्यऽशुष्माय सुनवाम सोमं यः आऽहत्य परि-

पथीऽइव सूरः अयज्वनः विऽभजन् एति वेदः ॥ ६ ॥ तत् इंद्र प्रऽइव वीर्यं चकर्थ यत् ससंतं वज्रेण अबोधयः अहिं अनु त्वा पत्नीः हृषितं वयः च विश्वे देवासः अमदन् अनु त्वा ॥ ७ ॥ शुष्णं पिप्रुं कुयवं वृत्रं इंद्र यदा अवधीः वि पुरः शंबरस्य तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ८ ॥ १७ ॥

॥ १०४ ॥ योनिः ते इंद्र निऽसदे अकारि तं आ नि सीद स्वानः न अर्वा विऽमुच्य वयः अवऽसाय अश्वान् दोषा वस्तोः वहीयसः प्रऽपित्वे ॥ १ ॥ ओ त्ये नरः इंद्रं ऊतये गुः नु चित् तान् सद्यः अध्वनः जगम्यात् देवासः मन्युं दासस्य श्चम्नन् ते नः आ वक्षन् सुविताय वर्णं ॥ २ ॥ अव त्मना भरते केतऽवेदाः अव त्मना भरते फेनं उदन् क्षीरेण स्नातः कुयवस्य योषे हते ते स्यातां प्रवणे शिफायाः ॥ ३ ॥ युयोप नाभिः उपरस्य आयोः प्र पूर्वाभिः तिरते राष्टि शूरः अंजसी कुलिशी वीरऽपत्नी पयः हिन्वानाः उदऽभिः भरंते ॥ ४ ॥ प्रति यत् स्या नीथा अदर्शि दस्योः ओकः न अच्छ सदनं जानती गात् अध स्म नः मघऽवन् चर्कृतात् इत् मा नः मघाऽइव निष्षपी परा दाः ॥ ५ ॥ १८ ॥ सः त्वं नः इंद्र सूर्ये सः अप्ऽसु अनागाःऽत्वे आ भज जीवऽशंसे मा अंतरां भुजं आ रिरिषः नः श्रद्धितं ते महते इंद्रियाय ॥ ६ ॥ अध मन्ये श्रत् ते अस्मै अधायि वृषा चोदस्व महते धनाय मा नः अकृते पुरुऽहूत योनौ इंद्र क्षुध्यत्ऽभ्यः वयः आऽसुतिं दाः ॥ ७ ॥ मा नः वधीः इंद्र मा परा दाः मा नः प्रिया भोजनानि प्र मोषीः आंडा मा नः मघऽवन् शक्र निः भेत् मा नः पात्रा भेत् सहऽजानुषाणि ॥ ८ ॥ अर्वाङ् आ इहि सोमऽकामं त्वा आहुः अयं सुतः तस्य पिब

मदाय उरुऽव्यचाः जठरे आ वृषस्व पिताऽइव नः शृणुहि
हूयमानः ॥९॥१९॥

॥१०५॥ चंद्रमाः अप्ऽसु अंतः आ सुऽपर्णः धावते दिवि
न वः हिरण्यऽनेमयः पदं विंदंति विऽद्युतः वित्तं मे अस्य रो-
दसी' ॥१॥ अर्थं इत् वै ऊं' अर्थिनः आ जाया युवते पतिं तुं-
जाते' वृष्ण्यं पयः परिऽदाय रसं दुहे वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥२॥
मो' सु देवाः अदः स्वः अव पादि दिवः परि मा सोम्यस्य शं-
ऽभुवः शूने भूम कदा चन वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥३॥ यज्ञं
पृच्छामि अवमं सः तत् दूतः वि वोचति क्व ऋतं पूर्व्यं गतं कः
तत् बिभर्ति नूतनः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥४॥ अमी' ये देवाः
स्थन त्रिषु आ रोचने दिवः कत् वः ऋतं कत् अनृतं क्व प्रत्ना वः
आऽहुतिः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥५॥२०॥ कत् वः ऋतस्य
धर्णसि कत् वरुणस्य चक्षणं कत् अर्यम्णः महः पथा अति क्रा-
मेम दुःऽध्यः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥६॥ अहं सः अस्मि यः पुरा
सुते वदामि कानि चित् तं मा व्यंति आऽध्यः वृकः न तृष्णऽजं
मृगं वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥७॥ सं मा तपंति अभितः सप-
त्नीःऽइव पर्शवः मूषः न शिश्ना वि अदंति मा आऽध्यः स्तो-
तारं ते शतऽक्रतो॰ वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥८॥ अमी' ये सप्त
रश्मयः तत्र मे नाभिः आऽतता त्रितः तत् वेद आप्त्यः सः जा-
मिऽत्वाय रेभति वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥९॥ अमी' ये पंच उ-
क्षणः मध्ये तस्थुः महः दिवः देवऽत्रा नु प्रऽवाच्यं सध्रीचीनाः
नि ववृतुः वित्तं मे अस्य रोदसी' ॥१०॥२१॥ सुऽपर्णाः एते
आसते मध्ये आऽरोधने दिवः ते सेधंति पथः वृकं तरंतं यह्व-

तीः अपः वित्तं मे अस्य रोदसी ॥११॥ नव्यं तत् उक्थ्यं हितं
देवासः सुऽप्रवाचनं ऋतं अर्षंति सिंधवः सत्यं ततान सूर्यः वित्तं
मे अस्य रोदसी ॥१२॥ अग्ने तव त्यत् उक्थ्यं देवेषु अस्ति आप्यं
सः नः सत्तः मनुष्वत् आ देवान् यक्षि विदुःऽतरः वित्तं मे अस्य
रोदसी ॥१३॥ सत्तः होता मनुष्वत् आ देवान् अच्छ विदुःऽतरः
अग्निः हव्या सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः वित्तं मे अस्य रोद-
सी ॥१४॥ ब्रह्म कृणोति वरुणः गातुऽविदं तं ईमहे वि ऊर्णो-
ति हृदा मतिं नव्यः जायतां ऋतं वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१५॥२२॥
असौ यः पंथाः आदित्यः दिवि प्रऽवाच्यं कृतः न सः देवाः अ-
तिऽक्रमे तं मर्तासः न पश्यथ वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१६॥
त्रितः कूपे अवऽहितः देवान् हवते ऊतये तत् शुश्राव बृहस्प-
तिः कृण्वन् अंहूरणात् उरु वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१७॥ अरुणः
मा सकृत् वृकः पथा यंतं ददर्श हि उत् जिहीते निऽचाय्य तष्टा-
ऽइव पृष्टिऽआमयी वित्तं मे अस्य रोदसी ॥१८॥ एना आंगूषेण
वयं इंद्रऽवंतः अभि स्याम वृजने सर्वऽवीराः तत् नः मित्रः वरु-
णः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१९॥२३॥१५॥

॥१०६॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं ऊतये मारुतं शर्धः अदितिं ह-
वामहे रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः
निः पिपर्तन ॥१॥ ते आदित्याः आ गत सर्वऽतातये भूत देवाः
वृत्रऽतूर्येषु शंऽभुवः रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्व-
स्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥२॥ अवंतु नः पितरः सुऽप्रवाच-
नाः उत देवी देवऽपुत्रे° ऋतऽवृधा रथं न दुःऽगात् वसवः सु-
ऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥३॥ नराशंसं वा-

जिन्वं वाजयन् इह क्षयत्ऽवीरं पूषणं सुम्नैः ईमहे रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥ ४ ॥ बृहस्पते सदं इत् नः सुऽगं कृधि शं योः यत् ते मनुःऽहितं तत् ईमहे रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥ ५ ॥ इंद्रं कुत्सः वृत्रऽहनं शचीऽपतिं काटे निऽबाळ्हः ऋषिः अह्वत् ऊतये रथं न दुःऽगात् वसवः सुऽदानवः विश्वस्मात् नः अंहसः निः पिपर्तन ॥ ६ ॥ देवैः नः देवी अदितिः नि पातु देवः त्राता त्रायतां अप्रऽयुच्छन् तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ७ ॥ २४ ॥

॥ १०७ ॥ यज्ञः देवानां प्रति एति सुम्नं आदित्यासः भवत मृळयंतः आ वः अर्वाची सुऽमतिः ववृत्यात् अंहोः चित् या वरिवोवित्ऽतरा असत् ॥ १ ॥ उप नः देवाः अवसा आ गमंतु अंगिरसां सामऽभिः स्तूयमानाः इंद्रः इंद्रियैः मरुतः मरुत्ऽभिः आदित्यैः नः अदितिः शर्म यंसत् ॥ २ ॥ तत् नः इंद्रः तत् वरुणः तत् अग्निः तत् अर्यमा तत् सविता चनः धात् तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥ ३ ॥ २५ ॥

॥ १०८ ॥ यः इंद्राग्नी चित्रऽतमः रथः वां अभि विश्वानि भुवनानि चष्टे तेन आ यातं सऽरथं तस्थिऽवांसा अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥ १ ॥ यावत् इदं भुवनं विश्वं अस्ति उरुऽव्यचा वरिमता गभीरं तावान् अयं पातवे सोमः अस्तु अरं इंद्राग्नी मनसे युवऽभ्यां ॥ २ ॥ चक्राथे हि सध्र्यक् नाम भद्रं सध्रीचीना वृत्रऽहनौ उत स्थः तौ इंद्राग्नी सध्र्यंचा निऽसद्य वृष्णः सोमस्य

वृषणा आ वृषेथां ॥३॥ संऽईद्वेषु अग्निषु आनजाना यतऽस्रुचा बर्हिः ऊं तिस्तिराणा तीव्रैः सोमैः परिऽसिक्तेभिः अर्वाक् आ इंद्राग्नी सौमनसाय यातं ॥४॥ यानि इंद्राग्नी चक्रथुः वीर्याणि यानि रूपाणि उत वृष्ण्यानि या वां प्रत्नानि सख्या शिवानि तेभिः सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥५॥२६॥ यत् अब्रवं प्रथमं वां वृणानः अयं सोमः असुरैः नः विऽहव्यः तां सत्यां श्रद्धां अभि आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥६॥ यत् इंद्राग्नी मदथः स्वे दुरोणे यत् ब्रह्मणि राजनि वा यजत्रा अतः परि वृषणौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥७॥ यत् इंद्राग्नी यदुषु तुर्वशेषु यत् द्रुह्युषु अनुषु पूरुषु स्थः अतः परि वृषणौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥८॥ यत् इंद्राग्नी अवमस्यां पृथिव्यां मध्यमस्यां परमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥९॥ यत् इंद्राग्नी परमस्यां पृथिव्यां मध्यमस्यां अवमस्यां उत स्थः अतः परि वृषणौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१०॥ यत् इंद्राग्नी दिवि स्थः यत् पृथिव्यां यत् पर्वतेषु ओषधीषु अप्ऽसु अतः परि वृषणौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥११॥ यत् इंद्राग्नी उतऽइता सूर्यस्य मध्ये दिवः स्वधया मादयेथे अतः परि वृषणौ आ हि यातं अथ सोमस्य पिबतं सुतस्य ॥१२॥ एव इंद्राग्नी पपिऽवांसा सुतस्य विश्वा अस्मभ्यं सं जयतं धनानि तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥१३॥२७॥

॥१०९॥ वि हि अख्यं मनसा वस्यः इच्छन् इंद्राग्नी ज्ञासः उत वा सऽजातान् न अन्या युवत् प्रऽमतिः अस्ति मह्यं सः

वां धियं वाजऽयंतीं अतक्षं ॥१॥ अश्रवं हि भूरिदावत्ऽतरा वां विऽजामातुः उत वा घ स्यालात् अथ सोमस्य प्रऽयंती युवऽभ्यां इंद्राग्नी स्तोमं जनयामि नव्यं ॥२॥ मा छेद्म रश्मीन् इति नाधमानाः पितॄणां शक्तीः अनुऽयच्छमानाः इंद्राग्निऽभ्यां कं वृषणः मदंति ता हि अद्री धिषणायाः उपऽस्थे ॥३॥ युवाभ्यां देवी धिषणा मदाय इंद्राग्नी सोमं उशती सुनोति तौ अश्विना भद्रऽहस्ता सुऽपाणी॰ आ धावतं मधुना पृंक्तं अपऽसु ॥४॥ युवां इंद्राग्नी वसुनः विऽभागे तवःऽतमा शुश्रव वृत्रऽहत्ये तौ आऽसद्य बर्हिषि यज्ञे अस्मिन् प्र चर्षणी मादयेथां सुतस्य ॥५॥२८॥ प्र चर्षणिऽभ्यः पृतनाऽहवेषु प्र पृथिव्याः रिरिचाथे दिवः च प्र सिंधुऽभ्यः प्र गिरिऽभ्यः महिऽत्वा प्र इंद्राग्नी विश्वा भुवना अति अन्या ॥६॥ आ भरतं शिक्षतं वज्रऽबाहू॰ अस्मान् इंद्राग्नी अवतं शचीभिः इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य येभिः सऽपित्वं पितरः नः आसन् ॥७॥ पुरंऽदरा शिक्षतं वज्रऽहस्ता अस्मान् इंद्राग्नी अवतं भरेषु तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥८॥२९॥

॥११०॥ ततं मे अपः तत् ऊं तायते पुनः स्वादिष्ठा धीतिः उचथाय शस्यते अयं समुद्रः इह विश्वऽदेव्यः स्वाहाऽकृतस्य सं ऊं तृप्णुत ऋभवः ॥१॥ आऽभोगयं प्र यत् इच्छंतः ऐतन अपाकाः प्रांचः मम के चित् आपयः सौधन्वनासः चरितस्य भूमना अगच्छत सवितुः दाशुषः गृहं ॥२॥ तत् सविता वः अमृतऽत्वं आ असुवत् अगोह्यं यत् श्रवयंतः ऐतन त्यं चित् चमसं असुरस्य भक्षणं एकं संतं अकृणुत चतुःऽवयं ॥३॥ विष्ट्वी शमी तरणिऽत्वेन

वाघतः मर्तासः संतः अमृतऽत्वं आनशुः सौधन्वनाः ऋभवः सूरऽचक्षसः संवत्सरे सं अपृच्यंत धीतिऽभिः ॥४॥ क्षेत्रंऽइव वि ममुः तेजनेन एकं पात्रं ऋभवः जेहमानं उपऽस्तुताः उपऽमं नाधमानाः अमर्त्येषु श्रवः इच्छमानाः ॥५॥३०॥ आ मनीषां अंतरिक्षस्य नृऽभ्यः स्रुचाऽइव घृतं जुहवाम विद्मना तरणिऽत्वा ये पितुः अस्य सश्चिरे ऋभवः वाजं अरुहन् दिवः रजः ॥६॥ ऋभुः नः इंद्रः शवसा नवीयान् ऋभुः वाजेभिः वसुऽभिः वसुः ददिः युष्माकं देवाः अवसा अहनि प्रिये अभि तिष्ठेम पृत्सुतीः असुन्वतां ॥७॥ निः चर्मणः ऋभवः गां अपिंशत सं वत्सेन असृजत मातरं पुनः सौधन्वनासः सुऽअपस्यया नरः जिव्री युवाना पितरा अकृणोतन ॥८॥ वाजेभिः नः वाजऽसातौ अविड्ढि ऋभुऽमान् इंद्र चित्रं आ दर्षि राधः तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥९॥३१॥

॥१११॥ तक्षन् रथं सुऽवृतं विद्मनाऽअपसः तक्षन् हरी इंद्रऽवाहा वृषण्ऽवसू॰ तक्षन् पितृऽभ्यां ऋभवः युवत् वयः तक्षन् वत्साय मातरं सचाऽभुवं ॥१॥ आ नः यज्ञाय तक्षत ऋभुऽमत् वयः क्रत्वे दक्षाय सुऽप्रजावतीं इषं यथा क्षयाम सर्वऽवीरया विशा तत् नः शर्धाय धासथ सु इंद्रियं ॥२॥ आ तक्षत सातिं अस्मभ्यं ऋभवः सातिं रथाय सातिं अर्वते नरः सातिं नः जैत्रीं सं महेत विश्वहा जामिं अजामिं पृतनासु सक्षणिं ॥३॥ ऋभुक्षणं इंद्रं आ हुवे ऊतये ऋभून् वाजान् मरुतः सोमऽपीतये उभा मित्रावरुणा नूनं अश्विना ते नः हिन्वंतु सातये धिये जिषे ॥४॥ ऋभुः भराय सं शिशातु सातिं समर्यऽजित् वाजः अस्मान्

अविष्टु तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥५॥३२॥

॥११२॥ ईळे द्यावापृथिवी पूर्वऽचित्तये अग्निं घर्मं सुऽरुचं यामन् इष्टये याभिः भरे कारं अंशाय जिन्वथः ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥१॥ युवोः दानाय सुऽभराः असश्चतः रथं आ तस्थुः वचसं न मंतवे याभिः धियः अवथः कर्मन् इष्टये ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥२॥ युवं तासां दिव्यस्य प्रऽशासने विशां क्षयथः अमृतस्य मज्मना याभिः धेनुं अस्वं पिन्वथः नरा ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥३॥ याभिः परिऽज्मा तनयस्य मज्मना द्विऽमाता तूर्षु तरणिः विऽभूषति याभिः त्रिऽमंतुः अभवत् विऽचक्षणः ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥४॥ याभिः रेभं निऽवृतं सितं अत्ऽभ्यः उत् वंदनं ऐरयतं स्वः दृशे याभिः कण्वं प्र सिसासंतं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥५॥३३॥ याभिः अंतकं जसमानं आऽअरणे भुज्युं याभिः अव्यथिऽभिः जिजिन्वथुः याभिः कर्कंधुं वय्यं च जिन्वथः ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥६॥ याभिः शुचंतिं धनऽसां सुऽसंसदं तप्तं घर्मं ओम्याऽवंतं अत्रये याभिः पृश्निऽगुं पुरुऽकुत्सं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥७॥ याभिः शचीभिः वृषणा पराऽवृजं प्र अंधं श्रोणं चक्षसे एतवे कृथः याभिः वर्तिकां ग्रसितां अमुंचतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥८॥ याभिः सिंधुं मधुऽमंतं असश्चतं वसिष्ठं याभिः अजरौ अजिन्वतं याभिः कुत्सं श्रुतर्यं नर्यं आवतं ताभिः ऊं सु ऊति-

ऽभिः अश्विना आ गतं ॥९॥ याभिः विश्पलां धनऽसां अथर्व्यं
सहस्रऽमीळ्हे आजौ अजिन्वतं याभिः वशं अश्व्यं प्रेणिं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥१०॥३४॥ याभिः
सुऽदानू औशिजाय वणिजे दीर्घऽश्रवसे मधु कोशः अक्षरत्
कक्षीवंतं स्तोतारं याभिः आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥११॥ याभिः रसां क्षोदसा उद्नः पिपिन्वथुः
अनश्वं याभिः रथं आवतं जिषे याभिः त्रिऽशोकः उस्रियाः
उत्ऽआजत ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥१२॥
याभिः सूर्यं परिऽयाथः पराऽवति मंधातारं क्षैत्रंऽपत्येषु आवतं
याभिः विप्रं प्र भरत्ऽवाजं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥१३॥ याभिः महां अतिथिऽग्वं कशःऽजुवं दि-
वःऽदासं शंबरऽहत्ये आवतं याभिः पूःऽभिद्ये त्रसदस्युं आवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥१४॥ याभिः वम्रं
विऽपिपानं उपऽस्तुतं कलिं याभिः वित्तऽजानिं दुवस्यथः या-
भिः विऽअश्वं उत पृथिं आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्वि-
ना आ गतं ॥१५॥३५॥ याभिः नरा शयवे याभिः अत्रये याभिः
पुरा मनवे गातुं ईषथुः याभिः शारीः आजतं स्यूमऽरश्मये ता-
भिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥१६॥ याभिः पठर्वा
जठरस्य मज्मना अग्निः न अदीदेत् चितः इद्धः अज्मन् आ
याभिः शर्यातं अवथः महाऽधने ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥१७॥ याभिः अंगिरः मनसा निऽरण्यथः अग्रं
गच्छथः विऽवरे गोऽअर्णसः याभिः मनुं शूरं इषा संऽआवतं
ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥१८॥ याभिः पत्नीः
विऽमदाय निऽऊहथुः आ घ वा याभिः अरुणीः अशिक्षतं या-

भिः सुऽदासे ऊहथुः सुऽदेव्यं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना
आ गतं ॥१९॥ याभिः शंऽताती॰ भवथः ददाशुषे भुज्युं याभिः
अवथः याभिः अध्रिऽगुं ओम्याऽवतीं सुऽभरां ऋतऽस्तुभं ता-
भिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥२०॥३६॥ याभिः कृ-
शानुं असने दुवस्यथः जवे याभिः यूनः अर्वंतं आवतं मधु प्रियं
भरथः यत् सरट्ऽभ्यः ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ
गतं॥२१॥ याभिः नरं गोषुऽयुधं नृऽसह्ये क्षेत्रस्य साता तनयस्य
जिन्वथः याभिः रथान् अवथः याभिः अर्वतः ताभिः ऊं सु ऊ-
तिऽभिः अश्विना आ गतं ॥२२॥ याभिः कुत्सं आर्जुनेयं शत-
ऽक्रतू॰ प्र तुर्वीतिं प्र च दभीतिं आवतं याभिः ध्वसंतिं पुरुऽसंतिं
आवतं ताभिः ऊं सु ऊतिऽभिः अश्विना आ गतं ॥२३॥ अप्न-
स्वतीं अश्विना वाचं अस्मे कृतं नः दस्रा वृषणा मनीषां अद्यूत्ये
अवसे नि ह्वये वां वृधे च नः भवतं वाजऽसातौ ॥२४॥ द्युऽभिः
अक्तुऽभिः परि पातं अस्मान् अरिष्टेभिः अश्विना सौभगेभिः
तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत
द्यौः ॥२५॥३७॥७॥

॥११३॥ इदं श्रेष्ठं ज्योतिषां ज्योतिः आ अगात् चित्रः प्रऽके-
तः अजनिष्ट विऽभ्वा यथा प्रऽसूता सवितुः सवाय एव रात्री
उषसे योनिं अरैक् ॥१॥ रुशत्ऽवत्सा रुशती श्वेत्या आ अगात्
अरैक् ऊं कृष्णा सदनानि अस्याः समानऽबंधू॰ अमृते अनू-
ची द्यावा वर्णं चरतः आऽमिनाने॰ ॥२॥ समानः अध्वा स्व-
स्रोः अनंतः तं अन्याऽअन्या चरतः देवऽशिष्टे॰ न मेथेते न
तस्थतुः सुऽमेके॰ नक्तोषसा सऽमनसा विऽरूपे॰ ॥३॥ भा-

स्वंती नेत्री सूनृतानां अचेति चित्रा वि दुरः नः आवरिति प्र- ऽअर्प्य जगत् वि ऊं इति नः रायः अख्यत् उषाः अजीगरिति भुवनानि विश्वा ॥४॥ जिह्मऽश्ये चरितवे मघोनी आऽभोगये इष्टये राये ऊं इति त्वं दभ्रं पश्यत्ऽभ्यः उर्विया विऽचक्षे उषाः अजीगरिति भुव- नानि विश्वा ॥५॥१॥ क्षत्राय त्वं श्रवसे त्वं महीयै इष्टये त्वं अर्थं- ऽइव त्वं इत्यै विऽसदृशा जीविता अभिऽप्रचक्षे उषाः अजीगरिति भुवनानि विश्वा ॥६॥ एषा दिवः दुहिता प्रति अदर्शि वि- ऽउच्छंती युवतिः शुक्रऽवासाः विश्वस्य ईशाना पार्थिवस्य वस्वः उषः अद्य इह सुऽभगे वि उच्छ ॥७॥ पराऽयतीनां अनु एति पाथः आऽयतीनां प्रथमा शश्वतीनां विऽउच्छंती जीवं उत्ऽईरयंती उषाः मृतं कं चन बोधयंती ॥८॥ उषः यत् अग्निं संऽइधे चकर्थ वि यत् आवः चक्षसा सूर्यस्य यत् मानुषान् यक्ष्यमाणान् अजीगरिति तत् देवेषु चकृषे भद्रं अप्नः ॥९॥ कियति आ यत् समया भवाति याः विऽऊषुः याः च नूनं विऽउच्छान् अनु पूर्वाः कृपते वावशाना प्रऽदीध्याना जोषं अन्याभिः ए- ति ॥१०॥२॥ ईयुः ते ये पूर्वऽतरां अपश्यन् विऽउच्छंतीं उषसं मर्त्यासः अस्माभिः ऊं इति नु प्रतिऽचक्ष्या अभूत् ओ इति ते यंति ये अपरीषु पश्यान् ॥११॥ यवयत्ऽद्वेषाः ऋतऽपाः ऋतेऽजाः सुम्नऽवरी सूनृताः ईरयंती सुऽमंगलीः बिभ्रती देवऽवीतिं इह अद्य उषः श्रेष्ठऽतमा वि उच्छ ॥१२॥ शश्वत् पुरा उषाः वि उ- वास देवी अथो इति अद्य इदं वि आवः मघोनी अथो इति वि उच्छात् उत्ऽतरान् अनु द्यून् अजरा अमृता चरति स्वधाभिः ॥१३॥ वि अंजिऽभिः दिवः आतासु अद्यौत् अप कृष्णां निःऽनिजं देवी आवरिति प्रऽबोधयंती अरुणेभिः अश्वैः आ उषाः याति सुऽयुजा

रथेन ॥ १४ ॥ आ॒ऽवहं॑ती पो॒ष्या॑ वार्या॑णि चि॒त्रं के॒तुं कृ॑णु॒ते॒ चे- कि॑ताना इ॒युषी॑णां उ॒प॒ऽमा शश्व॑तीनां वि॒ऽभा॒ती॒नां प्र॒थ॒मा उ॒षाः वि अ॒श्वै॒त् ॥ १५ ॥ ३ ॥ उत् ई॒र्ध्वं॒ जी॒वः अ॒सुः न॒ः आ अ॒- गा॒त् अप॑ प्र अ॒गा॒त् तमः॑ आ ज्योतिः॑ ए॒ति॒ अरै॑क् पंथां॑ यात॑वे सू॒र्या॑य अग॑न्म यत्र॑ प्र॒ऽति॒रंते॑ आयुः॑ ॥ १६ ॥ स्यूम॑ना वा॒चः उत् इ॒य॒र्ति॒ वह्निः॑ स्तवा॑नः रे॒भः उ॒षसः॑ वि॒ऽभा॒तीः अ॒द्य तत् उ॒च्छ॒ गृ॒ण॒ते मघो॒नि॒ अ॒स्मे आयुः॑ नि दि॒दी॒हि॒ प्र॒जाऽवं॑त् ॥ १७ ॥ याः गोऽमं॑तीः उ॒षसः॑ सर्व॑ऽवीराः वि॒ऽउ॒च्छंति॑ दा॒शुषे॑ मर्त्या॑य वा॒यो॒ःऽइ॑व सू॒नृता॑नां उ॒त्ऽअ॒र्के ताः अ॒श्व॒ऽदाः अ॒श्न॒व॒त् सो- म॒ऽसु॒त्वा॑ ॥ १८ ॥ मा॒ता दे॒वाना॑ं अदि॑तेः अनी॑कं य॒ज्ञस्य॑ के॒तुः बृ॒ह॒ती वि भा॒हि॒ प्र॒श॒स्ति॒ऽकृत् ब्रह्म॑णे न॒ः वि उ॒च्छ॒ आ न॒ः जने॑ ज॒न॒य॒ वि॒श्व॒ऽवा॒रे॒ ॥ १९ ॥ यत् चि॒त्रं अप्नः॑ उ॒षसः॑ वहं॑ति ई॒जा- ना॑य श॒श॒मा॒ना॑य भ॒द्रं तत् न॒ः मि॒त्रः वरु॑णः म॒म॒ह॒न्ता॒ं अदि॑तिः सिंधुः॑ पृ॒थि॒वी उ॒त द्यौः ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ११४ ॥ इ॒माः रु॒द्राय॑ त॒वसे॑ क॒प॒र्दिने॑ क्ष॒यत्ऽवी॑राय प्र भ॒रा॒- म॒हे॒ म॒तीः यथा॑ शं अस॑त् द्वि॒ऽपदे॑ चतुः॑ऽपदे विश्वं॑ पु॒ष्टं ग्रामे॑ अ॒स्मिन् अ॒ना॒तु॒रं ॥ १ ॥ मृ॒ळ न॒ः रु॒द्र॒ उ॒त न॒ः मयः॑ कृ॒धि॒ क्ष॒यत्- ऽवी॑राय नम॑सा वि॒धे॒म॒ ते॒ यत् शं च॒ योः च॒ मनुः॑ आ॒ऽये॒जे॒ पि॒ता तत् अ॒श्या॒म॒ तव॑ रु॒द्र॒ प्र॒ऽनी॑तिषु ॥ २ ॥ अ॒श्याम॑ ते॒ सु॒ऽम- तिं दे॒व॒ऽय॒ज्यया॑ क्ष॒यत्ऽवी॑रस्य तव॑ रु॒द्र॒ मी॒ढ्वः सु॒म्न॒ऽयन् इत् वि॒शः अ॒स्माकं॑ आ च॒र॒ अरि॑ष्टऽवीराः जु॒ह॒वा॒म॒ ते॒ ह॒विः ॥ ३ ॥ त्वे॒षं व॒यं रु॒द्रं य॒ज्ञ॒ऽसाधं॑ वं॒कुं क॒विं अव॑से नि ह्व॒या॒म॒हे॒ आ॒रे अ॒स्मत् दैव्यं॑ हेळः॑ अ॒स्य॒तु॒ सु॒ऽम॒तिं इत् व॒यं अ॒स्य॒ आ वृ॒णी-

महे ॥ ४ ॥ दिवः वराहं अरुषं कपर्दिनं त्वेषं रूपं नमसा नि ह्व-
यामहे हस्ते बिभ्रत् भेषजा वार्याणि शर्म वर्म छर्दिः अस्मभ्यं
यंसत् ॥ ५ ॥ ५ ॥ इदं पित्रे मरुतां उच्यते वचः स्वादोः स्वादीयः
रुद्राय वर्धनं रास्व च नः अमृत मर्तऽभोजनं त्मने तोकाय तन-
याय मृळ ॥ ६ ॥ मा नः महांतं उत मा नः अर्भकं मा नः उक्षंतं
उत मा नः उक्षितं मा नः वधीः पितरं मा उत मातरं मा नः
प्रियाः तन्वः रुद्र रिरिषः ॥ ७ ॥ मा नः तोके तनये मा नः आयौ
मा नः गोषु मा नः अश्वेषु रिरिषः वीरान् मा नः रुद्र भामितः
वधीः हविष्मंतः सदं इत् त्वा हवामहे ॥ ८ ॥ उप ते स्तोमान् पशु-
पाःऽइव आ अकरं रास्व पितः मरुतां सुम्नं अस्मे' भद्रा हि ते
सुऽमतिः मृळयत्ऽतमा अथ वयं अवः इत् ते वृणीमहे ॥ ९ ॥
आरे ते गोऽघ्नं उत पुरुषऽघ्नं क्षयंत्ऽवीर सुम्नं अस्मे' ते अस्तु
मृळ च नः अधि च ब्रूहि देव अध च नः शर्म यच्छ द्विऽब-
र्हाः ॥ १० ॥ अवोचाम नमः अस्मै अवस्यवः शृणोतु नः हवं रुद्रः
मरुत्वान् तत् नः मित्रः वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी
उत द्यौः ॥ ११ ॥ ६ ॥

॥ ११५ ॥ चित्रं देवानां उत् अगात् अनीकं चक्षुः मित्रस्य व-
रुणस्य अग्नेः आ अप्राः द्यावापृथिवी' अंतरिक्षं सूर्यः आत्मा
जगतः तस्थुषः च ॥ १ ॥ सूर्यः देवीं उषसं रोचमानां मर्यः न यो-
षां अभि एति पश्चात् यत्र नरः देवऽयंतः युगानि विऽतन्वते
प्रति भद्राय भद्रं ॥ २ ॥ भद्राः अश्वाः हरितः सूर्यस्य चित्राः एत-
ऽग्वाः अनुऽमाद्यासः नमस्यंतः दिवः आ पृष्ठं अस्थुः परि द्या-
वापृथिवी' यंति सद्यः ॥ ३ ॥ तत् सूर्यस्य देवऽत्वं तत् महिऽत्वं

मध्या कर्तोः विऽततं सं जभार यदा इत् अयुक्त हरितः सध-
ऽस्थात् आत् रात्री वासः तनुते सिमस्मै ॥४॥ तत् मित्रस्य वरु-
णस्य अभिऽचक्षे सूर्यः रूपं कृणुते द्योः उपऽस्थे अनंतं अन्यत्
रुशत् अस्य पाजः कृष्णं अन्यत् हरितः सं भरंति ॥५॥ अद्य देवाः
उत्ऽइता सूर्यस्य निः अंहसः पिपृत निः अवद्यात् तत् नः मित्रः
वरुणः ममहंतां अदितिः सिंधुः पृथिवी उत द्यौः ॥६॥७॥१६॥

॥११६॥ नासत्याभ्यां बर्हिःऽइव प्र वृंजे स्तोमान् इयर्मि
अभ्रियाऽइव वातः यौ अर्भगाय विऽमदाय जायां सेनाऽजुवा
निऽऊहतुः रथेन ॥१॥ वीळुपत्मऽभिः आशुहेमऽभिः वा देवा-
नां वा जूतिऽभिः शाशदाना तत् रासभः नासत्या सहस्रं आजा
यमस्य प्रऽधने जिगाय ॥२॥ तुग्रः ह भुज्युं अश्विना उदऽमेघे रयिं
न कः चित् ममृऽवान् अव अहाः तं ऊहथुः नौभिः आत्मन्ऽव-
तीभिः अंतरिक्षप्रुत्ऽभिः अपऽउदकाभिः ॥३॥ तिस्रः क्षपः त्रिः
अहा अतिव्रजत्ऽभिः नासत्या भुज्युं ऊहथुः पतंगैः समुद्रस्य
धन्वन् आर्द्रस्य पारे त्रिऽभिः रथैः शतपत्ऽभिः षट्ऽअश्वैः ॥४॥
अनारंभणे तत् अवीरयेथां अनास्थाने अग्रभणे समुद्रे यत् अ-
श्विनौ ऊहथुः भुज्युं अस्तं शतऽअरित्रां नावं आतस्थिऽवांसं
॥५॥८॥ यं अश्विना ददथुः श्वेतं अश्वं अघऽअश्वाय शश्वत् इत्
स्वस्ति तत् वां दात्रं महि कीर्तेन्यं भूत् पैद्वः वाजी सदं इत् हव्यः
अर्यः ॥६॥ युवं नरा स्तुवते पज्रियाय कक्षीवते अरदतं पुरंऽधिं
कारोतरात् शफात् अश्वस्य वृष्णः शतं कुंभान् असिंचतं सुरा-
याः ॥७॥ हिमेन अग्निं घ्रंसं अवारयेथां पितुऽमतीं ऊर्जं अस्मै
अधत्तं ऋबीसे अत्रिं अश्विना अवऽनीतं उत् निन्यथुः सर्वऽगणं

स्वस्ति ॥८॥ परा अवतं नासत्या अनुदेथां उच्चाऽबुध्नं चक्रथुः
जिह्मऽबारं क्षरन् आपः न पायनाय राये सहस्राय तृष्यते गोत-
मस्य ॥९॥ जुजुरुषः नासत्या उत वव्रिं प्र अमुंचतं द्रापिंऽइव
च्यवानात् प्र अतिरतं जहितस्य आयुः दस्रा आत् इत् पतिं अ-
कृणुतं कनीनां ॥१०॥९॥ तत् वां नरा शंस्यं राध्यं च अभिष्टिऽमत्
नासत्या वरूथं यत् विद्वांसा निधिंऽइव अपऽगूळ्हं उत् दर्शतात्
ऊपथुः वंदनाय ॥११॥ तत् वां नरा सनये दंसः उग्रं आविः कृ-
णोमि तन्यतुः न वृष्टिं दध्यङ् ह यत् मधु आथर्वणः वां अश्वस्य
शीर्ष्णा प्र यत् ईं उवाच ॥१२॥ अजोहवीत् नासत्या करा वां महे
यामन् पुरुऽभुजा पुरंऽधिः श्रुतं तत् शासुःऽइव वध्रिऽमत्याः
हिरण्यऽहस्तं अश्विनौ अदत्तं ॥१३॥ आस्नः वृकस्य वर्तिकां अ-
भीके युवं नरा नासत्या अमुमुक्तं उतो' कविं पुरुऽभुजा युवं ह
कृपमाणं अकृणुतं विऽचक्षे ॥१४॥ चरित्रं हि वेःऽइव अच्छेदि
पर्णं आजा खेलस्य परिऽतक्म्यायां सद्यः जंघां आयसीं विश्प-
लायै धने हिते सर्तवे प्रति अधत्तं ॥१५॥१०॥ शतं मेषान् वृक्ये
चक्षदानं ऋज्रऽअश्वं तं पिता अंधं चकार तस्मै अक्षी' नासत्या
विऽचक्षे आ अधत्तं दस्रा भिषजौ अनर्वन् ॥१६॥ आ वां रथं
दुहिता सूर्यस्य कार्ष्मऽइव अतिष्ठत् अर्वता जयंती विश्वे देवाः
अनु अमन्यंत हृत्ऽभिः सं ऊं' श्रिया नासत्या सचेथे' ॥१७॥ यत्
अयातं दिवःऽदासाय वर्तिः भरत्ऽवाजाय अश्विना हयंता
रेवत् उवाह सचनः रथः वां वृषभः च शिंशुमारः च युक्ता ॥१८॥
रयिं सुऽक्षत्रं सुऽअपत्यं आयुः सुऽवीर्यं नासत्या वहंता आ जह्ना-
वीं सऽमनसा उप वाजैः त्रिः अह्नः भागं दधतीं अयातं ॥१९॥
परिऽविष्टं जाहुषं विश्वतः सीं सुऽगेभिः नक्तं ऊहथुः रजःऽभिः

विऽभिंदुना नासत्या रथेन वि पर्वतान् अजरयू' अयातं ॥२०॥११॥ एकस्याः वस्तोः आवतं रणाय वशं अश्विना सनये सहस्रा निः अहतं दुच्छुनाः इंद्रऽवंता पृथुऽश्रवसः वृषणौ अरातीः ॥२१॥ शरस्य चित् आर्चत्ऽकस्य अवतात् आ नीचात् उच्चा चक्रथुः पातवे वाः॰ शयवे चित् नासत्या शचीभिः जसुरये स्तर्यं पिप्यथुः गां ॥२२॥ अवस्यते स्तुवते कृष्णियाय ऋजुऽयते नासत्या शचीभिः पशुं न नष्टंऽइव दर्शनाय विष्णाप्वं ददथुः विश्वकाय ॥२३॥ दश रात्रीः अशिवेन नव द्यून् अवऽनद्धं श्रथितं अप्ऽसु अंतः' विऽप्रुतं रेभं उदनि प्रऽवृक्तं उत् निन्यथुः सोमंऽइव स्रुवेण ॥२४॥ प्र वां दंसांसि अश्विनौ अवोचं अस्य पतिः स्यां सुऽगवः सुऽवीरः उत पश्यन् अश्नुवन् दीर्घं आयुः अस्तंऽइव इत् जरिमाणं जगम्यां ॥२५॥१२॥

॥११७॥ मध्वः सोमस्य अश्विना मदाय प्रत्नः होता आ विवासते वां बर्हिष्मती रातिः विऽश्रिता गीः इषा यातं नासत्या उप वाजैः ॥१॥ यः वां अश्विना मनसः जवीयान् रथः सुऽअश्वः विशः आऽजिगाति येन गच्छथः सुऽकृतः दुरोणं तेन नरा वर्तिः अस्मभ्यं यातं ॥२॥ ऋषिं नरौ अंहसः पांचऽजन्यं ऋबीसात् अत्रिं मुंचथः गणेन मिनंता दस्योः अशिवस्य मायाः अनुऽपूर्वं वृषणा चोदयंता ॥३॥ अश्वं न गूळ्हं अश्विना दुःऽएवैः ऋषिं नरा वृषणा रेभं अप्ऽसु सं तं रिणीथः विऽप्रुतं दंसःऽभिः न वां जूर्यंति पूर्व्या कृतानि ॥४॥ सुसुप्वांसं न निःऽऋतेः उपऽस्थे सूर्यं न दस्रा तमसि क्षियंतं शुभे रुक्मं न दर्शतं निऽखातं उत् ऊपथुः अश्विना वंदनाय ॥५॥१३॥ तत् वां नरा

शंस्यं पज्रियेण कक्षीवंता नासत्या परिऽज्मन् शफात् अश्वस्य वाजिनः जनाय शतं कुंभान् असिंचतं मधूनां ॥ ६ ॥ युवं नरा स्तुवते कृष्णियाय विष्णाप्वं ददथुः विश्वकाय घोषायै चित् पितृऽसदे दुरोणे पतिं जूर्यंत्यै अश्विनौ अदत्तं ॥ ७ ॥ युवं श्यावाय रुशंतीं अदत्तं महः क्षोणस्य अश्विना कण्वाय प्रऽवाच्यं तत् वृषणा कृतं वां यत् नार्सदाय श्रवः अधिऽअधत्तं ॥ ८ ॥ पुरु वर्पांसि अश्विना दधाना नि पेदवे ऊहथुः आशुं अश्वं सहस्रऽसां वाजिनं अप्रतिऽइतं अहिऽहनं श्रवस्यं तरुत्रं ॥ ९ ॥ एतानि वां श्रवस्या सुऽदानू॰ ब्रह्म आंगूषं सदनं रोदस्योः यत् वां पज्रासः अश्विना हवंते यातं इषा च विदुषे च वाजं ॥ १० ॥ १४ ॥ सूनोः मानेन अश्विना गृणाना वाजं विप्राय भुरणा रदंता अगस्त्ये ब्रह्मणा ववृधाना सं विश्पलां नासत्या अरिणीतं ॥ ११ ॥ कुह यांता सुऽस्तुतिं काव्यस्य दिवः नपाता वृषणा शयुऽत्रा हिरण्यस्यऽइव कलशं निऽखातं उत् ऊपथुः दशमे अश्विना अहन् ॥ १२ ॥ युवं च्यवानं अश्विना जरंतं पुनः युवानं चक्रथुः शचीभिः युवोः रथं दुहिता सूर्यस्य सह श्रिया नासत्या अवृणीत ॥ १३ ॥ युवं तुग्राय पूर्व्येभिः एवैः पुनःऽमन्यौ अभवतं युवाना युवं भुज्युं अर्णसः निः समुद्रात् विऽभिः ऊहथुः ऋज्रेभिः अश्वैः ॥ १४ ॥ अजोहवीत् अश्विना तौग्र्यः वां प्रऽऊळ्हः समुद्रं अव्यथिः जगन्वान् निः तं ऊहथुः सुऽयुजा रथेन मनःऽजवसा वृषणा स्वस्ति ॥ १५ ॥ १५ ॥ अजोहवीत् अश्विना वर्तिका वां आस्नः यत् सीं अमुंचतं वृकस्य वि जयुषा ययथुः सानु अद्रेः जातं विष्वाचः अहतं विषेण ॥ १६ ॥ शतं मेषान् वृक्ये ममहानं तमः प्रऽनीतं अशिवेन पित्रा आ अक्षी ऋज्रऽअश्वे अश्विनौ अ-

धत्तं ज्योतिः अंधाय चक्रथुः विऽचक्षे ॥ १७ ॥ शुनं अंधाय भरं
अह्वयत् सा वृकीः अश्विना वृषणा नरा इति जारः कनीनः
ऽइव चक्षदानः ऋज्रऽअश्वः शतं एकं च मेषान् ॥ १८ ॥ मही वां
ऊतिः अश्विना मयःऽभूः उत स्रामं धिष्ण्या सं रिणीथः अथ
युवां इत् अह्वयत् पुरंऽधिः आ अगच्छतं सीं वृषणौ अवः-
ऽभिः ॥ १९ ॥ अधेनुं दस्रा स्तर्यं विऽसक्तां अपिन्वतं शयवे अ-
श्विना गां युवं शचीभिः विऽमदाय जायां नि ऊहथुः पुरुऽमि-
त्रस्य योषां ॥ २० ॥ १६ ॥ यवं वृकेण अश्विना वपंता इषं दुहंता
मनुषाय दस्रा अभि दस्युं बकुरेण धमंता उरु ज्योतिः चक्रथुः
आर्याय ॥ २१ ॥ आथर्वणाय अश्विना दधीचे अश्व्यं शिरः प्रति
ऐरयतं सः वां मधु प्र वोचत् ऋतऽयन् त्वाष्ट्रं यत् दस्रौ अपि-
ऽकक्ष्यं वां ॥ २२ ॥ सदा कवी सुऽमतिं आ चके वां विश्वाः धियः
अश्विना प्र अवतं मे अस्मे रयिं नासत्या बृहंतं अपत्यऽसाचं
श्रुत्यं रराथां ॥ २३ ॥ हिरण्यऽहस्तं अश्विना रराणा पुत्रं नरा
वध्रिऽमत्याः अदत्तं त्रिधा ह श्यावं अश्विना विऽकस्तं उत् जी-
वसे ऐरयतं सुऽदानू॰ ॥ २४ ॥ एतानि वां अश्विना वीर्याणि प्र
पूर्व्याणि आयवः अवोचन् ब्रह्म कृण्वंतः वृषणा युवऽभ्यां सु-
ऽवीरासः विदथे आ वदेम ॥ २५ ॥ १७ ॥

॥ ११८ ॥ आ वां रथः अश्विना श्येनऽपत्वा सुऽमृळीकः
स्वऽवान् यातु अर्वाङ् यः मर्त्यस्य मनसः जवीयान् त्रिऽवंधुरः
वृषणा वातऽरंहाः ॥ १ ॥ त्रिऽवंधुरेण त्रिऽवृता रथेन त्रिऽच-
क्रेण सुऽवृता आ यातं अर्वाक् पिन्वतं गाः जिन्वतं अर्वतः नः
वर्धयतं अश्विना वीरं अस्मे ॥ २ ॥ प्रवत्ऽयामना सुऽवृता रथेन

दस्रौ इमं शृणुतं श्लोकं अद्रेः किं अंग वां प्रति अवर्तिं गमिष्ठा आहुः विप्रासः अश्विना पुराऽजाः ॥३॥ आ वां श्येनासः अश्विना वहंतु रथे युक्तासः आशवः पतंगाः ये अप्ऽतुरः दिव्यासः न गृध्राः अभि प्रयः नासत्या वहंति ॥४॥ आ वां रथं युवतिः तिष्ठत् अत्र जुष्ट्वी नरा दुहिता सूर्यस्य परि वां अश्वाः वपुषः पतंगाः वयः वहंतु अरुषाः अभीके ॥५॥१८॥ उत वंदनं ऐरतं दंसनाभिः उत रेभं दस्रा वृषणा शचीभिः निः तौग्र्यं पारयथः समुद्रात् पुनरिति च्यवानं चक्रथुः युवानं ॥६॥ युवं अत्रये अवऽनीताय तप्तं ऊर्जं ओमानं अश्विनौ अधत्तं युवं कण्वाय अपिऽरिप्ताय चक्षुः प्रति अधत्तं सुऽस्तुतिं जुजुषाणा ॥७॥ युवं धेनुं शयवे नाधिताय अपिन्वतं अश्विना पूर्व्याय अमुंचतं वर्तिकां अंहसः निः प्रति जंघां विश्पलायाः अधत्तं ॥८॥ युवं श्वेतं पेदवे इंद्रऽजूतं अहिऽहनं अश्विना अदत्तं अश्वं जोहूत्रं अर्यः अभिऽभूतिं उग्रं सहस्रऽसां वृषणं वीळुऽअंगं ॥९॥ ता वां नरा सु अवसे सुऽजाता हवामहे अश्विना नाधमानाः आ नः उप वसुऽमता रथेन गिरः जुषाणा सुविताय यातं ॥१०॥ आ श्येनस्य जवसा नूतनेन अस्मे इति यातं नासत्या सऽजोषाः हवे हि वां अश्विना रातऽहव्यः शश्वत्ऽतमायाः उषसः विऽउष्टौ ॥११॥१९॥

॥११९॥ आ वां रथं पुरुऽमायं मनःऽजुवं जीरऽअश्वं यज्ञियं जीवसे हुवे सहस्रऽकेतुं वनिनं शतत्ऽवसुं श्रुष्टीऽवानं वरिवःऽधां अभि प्रयः ॥१॥ ऊर्ध्वा धीतिः प्रति अस्य प्रऽयामनि अधायि शस्मन् सं अयंते आ दिशः स्वदामि घर्मं प्रति यंति ऊतयः आ वां ऊर्जानी रथं अश्विना अरुहत् ॥२॥ सं यत् मिथः

पस्पृधानासः अग्मंत शुभे मखाः अमिताः जायवः रणे युवोः
अह प्रवणे चेकिते रथः यत् अश्विना वहथः सूरिं आ वरं ॥३॥
युवं भुज्युं भुरमाणं विऽभिः गतं स्वयुक्तिऽभिः निऽवहंता पि-
तृऽभ्यः आ यासिष्टं वर्तिः वृषणा विऽजेन्यं दिवःऽदासाय महि
चेति वां अवः ॥४॥ युवोः अश्विना वपुषे युवाऽयुजं रथं वाणी
येमतुः अस्य शर्ध्यं आ वां पतिऽत्वं सख्याय जग्मुषी योषा अवृ-
णीत जेन्या युवां पती ॥५॥२०॥ युवं रेभं परिऽसूतेः उरुष्यथः
हिमेन घर्मं परिऽतप्तं अत्रये युवं शयोः अवसं पिप्यथुः गवि प्र
दीर्घेण वंदनः तारि आयुषा ॥६॥ युवं वंदनं निःऽऋतं जरण्य-
या रथं न दस्रा करणा सं इन्वथः क्षेत्रात् आ विप्रं जनथः वि-
पन्यया प्र वां अत्र विधते दंसना भुवत् ॥७॥ अगच्छतं कृपमाणं
पराऽवति पितुः स्वस्य त्यजसा निऽबाधितं स्वःऽवतीः इतः
ऊतीः युवोः अह चित्राः अभीके अभवन् अभिष्टयः ॥८॥ उत
स्या वां मधुऽमत् मक्षिका अरपत् मदे सोमस्य औशिजः हु-
वन्यति युवं दधीचः मनः आ विवासथः अथ शिरः प्रति वां
अश्व्यं वदत् ॥९॥ युवं पेदवे पुरुऽवारं अश्विना स्पृधां श्वेतं तरु-
तारं दुवस्यथः शर्यैः अभिऽद्युं पृतनासु दुस्तरं चर्कृत्यं इंद्रंऽइव
चर्षणिऽसहं ॥१०॥२१॥

॥१२०॥ का राधत् होत्रा अश्विना वां कः वां जोषे उभयोः
कथा विधाति अप्रऽचेताः ॥१॥ विद्वांसौ इत् दुरः पृच्छेत् अ-
विद्वान् इत्था अपरः अचेताः नु चित् नु मर्ते अक्रौ ॥२॥ ता
विद्वांसा हवामहे वां ता नः विद्वांसा मन्म वोचेतं अद्य प्र
आर्चत् दयमानः युवाकुः ॥३॥ वि पृच्छामि पाक्या न देवान् व-

षट्ऽकृतस्य अद्भुतस्य दस्रा पातं च सह्यसः युवं च रभ्यसः
नः ॥४॥ प्र या घोषे भृगवाणे न शोभे यया वाचा यजति पज्रि-
यः वां प्र इषऽयुः न विद्वान् ॥५॥२२॥ श्रुतं गायत्रं तकवानस्य
अहं चित् हि रिरेभ अश्विना वां आ अक्षी शुभः पती दन् ॥६॥
युवं हि आस्तं महः रन् युवं वा यत् निःऽअततंसतं ता नः वसू
सुऽगोपा स्यातं पातं नः वृकात् अघऽयोः ॥७॥ मा कस्मै धातं
अभि अमित्रिणे नः मा अकुत्र नः गृहेभ्यः धेनवः गुः स्तनऽभुजः
अशिश्वीः ॥८॥ दुहीयन् मित्रऽधितये युवाकु राये च नः मिमीतं
वाजऽवत्यै इषे च नः मिमीतं धेनुऽमत्यै ॥९॥ अश्विनोः असनं
रथं अनश्वं वाजिनीऽवतोः तेन अहं भूरि चाकन ॥१०॥ अयं
समह मा तनु ऊह्याते जनान् अनु सोमऽपेयं सुऽखः रथः ॥११॥
अध स्वप्नस्य निः विदे अभुंजतः च रेवतः उभा ता बस्रि नश्य-
तः ॥१२॥२३॥१७॥

॥१२१॥ कत् इत्था नॄन् पात्रं देवऽयतां श्रवत् गिरः अंगि-
रसां तुरण्यन् प्र यत् आनट् विशः आ हर्म्यस्य उरु क्रंसते अध्वरे
यजत्रः ॥१॥ स्तंभीत् ह द्यां सः धरुणं प्रुषायत् ऋभुः वाजाय
द्रविणं नरः गोः अनु स्वऽजां महिषः चक्षत व्रां मेनां अश्वस्य
परि मातरं गोः ॥२॥ नक्षत् हवं अरुणीः पूर्व्यं राट् तुरः विशां
अंगिरसां अनु द्यून् तक्षत् वज्रं निऽयुतं तस्तंभत् द्यां चतुःऽपदे
नर्याय द्विऽपादे ॥३॥ अस्य मदे स्वर्यं दाः ऋताय अपिऽवृतं
उस्रियाणां अनीकं यत् ह प्रऽसर्गे त्रिऽककुप् निऽवर्तत् अप द्रुहः
मानुषस्य दुरः वः० ॥४॥ तुभ्यं पयः यत् पितरौ अनीतां राधः
सुऽरेतः तुरणे भुरण्यू शुचि यत् ते रेक्णः आ अयजंत सबःऽदु-

घांयाः पयः उस्रियांयाः ॥ ५ ॥ २४ ॥ अर्ध प्र जज्ञे तरणिः ममत्तु
प्र रोचि अस्याः उषसः न सूरः इंदुः येभिः आष्ट स्वऽइदुहव्यैः सु-
वेण सिंचन् जरणा अभि धाम ॥ ६ ॥ सुऽइध्मा यत् वनऽधितिः
अपस्यात् सूरः अध्वरे परि रोधना गोः यत् ह प्रऽभासि कृव्यान्
अनु द्यून् अनर्विशे पश्वुऽइषे तुराय ॥ ७ ॥ अष्टा महः दिवः आदः
हरी इह द्युम्नऽसहं अभि योधानः उत्सं हरिं यत् ते मंदिनं धुक्षन्
वृधे गोऽरभसं अद्रिऽभिः वाताप्यं ॥ ८ ॥ त्वं आयसं प्रति वर्तयः
गोः दिवः अश्मानं उपऽनीतं ऋभ्वा कुत्साय यत्र पुरुऽहूत व-
न्वन् शुष्णं अनंतैः परिऽयासि वधैः ॥ ९ ॥ पुरा यत् सूरः तमसः
अपिऽइतेः तं अद्रिऽवः फलिऽगं हेतिं अस्य शुष्णस्य चित् परि-
ऽहितं यत् ओजः दिवः परि सुऽग्रथितं तत् आ अदः० ॥ १० ॥ २५ ॥
अनु त्वा मही पाजसी अचक्रे द्यावाक्षामा मदतां इंद्र कर्मन्
त्वं वृत्रं आऽशयानं सिरासु महः वज्रेण सिस्वपः वराहुं ॥ ११ ॥
त्वं इंद्र नर्यः यान् अवः नॄन् तिष्ठ वातस्य सुऽयुजः वहिष्ठान् यं
ते काव्यः उशना मंदिनं दात् वृत्रऽहनं पार्यं ततक्ष वज्रं ॥ १२ ॥
त्वं सूरः हरितः रमयः नॄन् भरत् चक्रं एतशः न अयं इंद्र प्रऽअस्य
पारं नवतिं नाव्यानां अपि कर्त अवर्तयः अयज्यून् ॥ १३ ॥ त्वं नः
अस्याः इंद्र दुःऽहनायाः पाहि वज्रिऽवः दुःऽइतात् अभीके प्र
नः वाजान् रथ्यः अश्वऽबुध्यान् इषे यंधि श्रवसे सूनृतायै ॥ १४ ॥
मा सा ते अस्मत् सुऽमतिः वि दसत् वाजऽप्रमहः सं इषः वरंत
आ नः भज मघऽवन् गोषु अर्यः मंहिष्ठाः ते सधऽमादः स्याम
॥ १५ ॥ २६ ॥ ८ ॥ १ ॥

॥ १२२ ॥ प्र वः पांतं रघुऽमन्यवः अंधः यज्ञं रुद्राय मीळ्हुषे

भरध्वं दिवः अस्तोषि असुरस्य वीरैः इषुध्याऽइव मरुतः रोद-
स्योः ॥१॥ पत्नीऽइव पूर्वऽहूतिं ववृधध्यै उषसानक्ता पुरुधा वि-
दाने स्तरीः न अत्कं विऽउतं वसाना सूर्यस्य श्रिया सुऽदृशी
हिरण्यैः ॥२॥ ममत्तु नः परिऽज्मा वसर्हा ममत्तु वातः अपां
वृषण्ऽवान् शिशीतं इंद्रापर्वता युवं नः तत् नः विश्वे वरिव-
स्यंतु देवाः ॥३॥ उत त्या मे यशसा श्वेतनायै व्यंता पांता औ-
शिजः हुवध्यै प्र वः नपातं अपां कृणुध्वं प्र मातरा रास्पिनस्य
आयोः ॥४॥ आ वः रुवण्युं औशिजः हुवध्यै घोषाऽइव शंसं
अर्जुनस्य नंशे प्र वः पूष्णे दावने आ अच्छ वोचेय वसुऽतातिं
अग्नेः ॥५॥१॥ श्रुतं मे मित्रावरुणा हवा इमा उत श्रुतं सदने
विश्वतः सीं श्रोतु नः श्रोतुऽरातिः सुऽश्रोतुः सुऽक्षेत्रा सिंधुः
अत्ऽभिः ॥६॥ स्तुषे सा वां वरुण मित्र रातिः गवां शता पृक्ष-
ऽयामेषु पज्रे श्रुतऽरथे प्रियऽरथे दधानाः सद्यः पुष्टिं निऽरुं-
धानासः अग्मन् ॥७॥ अस्य स्तुषे महिऽमघस्य राधः सचा स-
नेम नहुषः सुऽवीराः जनः यः पज्रेभ्यः वाजिनीऽवान् अश्व-
ऽवतः रथिनः मह्यं सूरिः ॥८॥ जनः यः मित्रावरुणौ अभिऽध्रुक्
अपः न वां सुनोति अक्ष्णयाऽध्रुक् स्वयं सः यक्ष्मं हृदये नि धत्ते
आप यत् ईं होत्राभिः ऋतऽवा ॥९॥ सः व्राधतः नहुषः दंऽसु-
जूतः शर्धःऽतरः नरां गूर्तऽश्रवाः विसृष्टऽरातिः याति बाळ्ह-
ऽसृत्वा विश्वासु पृत्ऽसु सदं इत् शूरः ॥१०॥२॥ अध ग्मंत नहु-
षः हवं सूरेः श्रोत राजानः अमृतस्य मंद्राः नभःऽजुवः यत् नि-
रवस्य राधः प्रऽशस्तये महिना रथऽवते ॥११॥ एतं शर्धं धाम
यस्य सूरेः इति अवोचन् दशऽतयस्य नंशे द्युम्नानि येषु वसु-
ऽतातिः ररन् विश्वे सन्वंतु प्रऽभृथेषु वाजं ॥१२॥ मंदामहे दश-

ऽतयस्य धासेः द्विः यत् पंच बिभ्रतः यंति अन्ना किं इष्टऽअश्वः इष्टऽरश्मिः एते ईशानासः तरुषः ऋंजते नॄन् ॥१३॥ हिरण्यऽकर्णं मणिऽग्रीवं अर्णः तत् नः विश्वे वरिवस्यंतु देवाः अर्यः गिरः सद्यः आ जग्मुषीः आ उस्राः चाकंतु उभयेषु अस्मे ॥१४॥ चत्वारः मा मशर्शारस्य शिश्वः त्रयः राज्ञः आयवसस्य जिष्णोः रथः वां मित्रावरुणा दीर्घऽअप्साः स्यूमंऽगभस्तिः सूरः न अद्यौत् ॥१५॥३॥

॥१२३॥ पृथुः रथः दक्षिणायाः अयोजि आ एनं देवासः अमृतासः अस्थुः कृष्णात् उत् अस्थात् अर्या विऽहायाः चिकित्संती मानुषाय क्षयाय ॥१॥ पूर्वा विश्वस्मात् भुवनात् अबोधि जयंती वाजं बृहती सनुत्री उच्चा वि अख्यत् युवतिः पुनःऽभूः आ उषाः अगन् प्रथमा पूर्वऽहूतौ ॥२॥ यत् अद्य भागं विऽभजासि नृऽभ्यः उषः देवि मर्त्यऽत्रा सुऽजाते देवः नः अत्र सविता दमूनाः अनागसः वोचति सूर्याय ॥३॥ गृहंऽगृहं अहना याति अच्छ दिवेऽदिवे अधि नाम दधाना सिसासंती द्योतना शश्वत् आ अगात् अग्रंऽअग्रं इत् भजते वसूनां ॥४॥ भगस्य स्वसा वरुणस्य जामिः उषः सूनृते प्रथमा जरस्व पश्चा सः दघ्याः यः अघस्य धाता जयेम तं दक्षिणया रथेन ॥५॥४॥ उत् ईरतां सूनृताः उत् पुरंऽधीः उत् अग्नयः शुशुचानासः अस्थुः स्पार्हा वसूनि तमसा अपऽगूळ्हा आविः कृण्वंति उषसः विऽभातीः ॥६॥ अप अन्यत् एति अभि अन्यत् एति विषुऽरूपे अहनी सं चरेते परिऽक्षितोः तमः अन्या गुहा अकः अद्यौत् उषाः शोशुचता रथेन ॥७॥ सऽदृशीः अद्य सऽदृशीः इत् ऊं श्वः दीर्घं सचंते वरु-

णस्य धाम अनवद्याः त्रिंशतं योजनानि एकाऽएका क्रतुं परि
यंति सद्यः ॥८॥ जानती अह्नः प्रथमस्य नाम शुक्रा कृष्णात् अ-
जनिष्ट श्वितीची ऋतस्य योषा न मिनाति धाम अहःऽअहः
निःऽकृतं आऽचरंती ॥९॥ कन्याऽइव तन्वा शाशदाना एषि देवि
देवं इयक्षमाणं संऽस्मयमाना युवतिः पुरस्तात् आविः वक्षांसि
कृणुषे विऽभाती ॥१०॥५॥ सुऽसंकाशा मातृमृष्टाऽइव योषा
आविः तन्वं कृणुषे दृशे कं भद्रा त्वं उषः विऽतरं वि उच्छ न तत्
ते अन्याः उषसः नशंत ॥११॥ अश्वऽवतीः गोऽमतीः विश्व-
ऽवाराः यतमानाः रश्मिऽभिः सूर्यस्य परा च यंति पुनः आ च
यंति भद्रा नाम वहमानाः उषसः ॥१२॥ ऋतस्य रश्मिं अ-
नुऽयच्छमाना भद्रंऽभद्रं क्रतुं अस्मासु धेहि उषः नः अद्य सुऽहवा
वि उच्छ अस्मासु रायः मघवत्ऽसु च स्युः ॥१३॥६॥

॥१२४॥ उषाः उच्छंती संऽइधाने अग्नौ उत्ऽयन् सूर्यः उर्वि-
या ज्योतिः अश्रेत् देवः नः अत्र सविता नु अर्थं प्र असावीत्
द्विऽपत् प्र चतुःऽपत् इत्यै ॥१॥ अमिनती दैव्यानि व्रतानि
प्रऽमिनती मनुष्या युगानि ईयुषीणां उपमा शश्वतीनां आ-
ऽयतीनां प्रथमा उषाः वि अद्यौत् ॥२॥ एषा दिवः दुहिता प्रति
अदर्शि ज्योतिः वसाना समना पुरस्तात् ऋतस्य पंथां अनु एति
साधु प्रजानतीऽइव न दिशः मिनाति ॥३॥ उपो अदर्शि शुंध्यु-
वः न वक्षः नोधाःऽइव आविः अकृत प्रियाणि अद्मऽसत् न
ससतः बोधयंती शश्वत्ऽतमा आ अगात् पुनः आऽईयुषीणां
॥४॥ पूर्वे अर्धे रजसः अघ्न्यस्य गवां जनित्री अकृत प्र केतुं वि ऊं
प्रथते विऽतरं वरीयः आ उभा पृणंती पित्रोः उपऽस्था ॥५॥७॥

एव इत् एषा पुरुऽतमा दृशे कं न अजामिं न परि वृणक्ति जामिं
अरेपसा तन्वा शाशदाना न अर्भात् ईषते न महः विऽभाती
॥ ६ ॥ अभ्राताऽइव पुंसः एति प्रतीची गर्तऽआरुगिव सनये
धनानां जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः उषाः हस्राऽइव नि
रिणीते अप्सः ॥ ७ ॥ स्वसा स्वस्रे ज्यायस्यै योनिं अरैक् अप एति
अस्याः प्रतिचक्ष्याऽइव विऽउच्छंती रश्मिऽभिः सूर्यस्य अंजि
अंक्ते समनगाःऽइव व्राः ॥ ८ ॥ आसां पूर्वासां अहऽसु स्वसॄणां
अपरा पूर्वां अभि एति पश्चात् ताः प्रत्नऽवत् नव्यसीः नूनं
अस्मे रेवत् उच्छंतु सुऽदिनाः उषसः ॥ ९ ॥ प्र बोधय उषः पृणतः
मघोनि अबुध्यमानाः पणयः ससंतु रेवत् उच्छ मघवत्ऽभ्यः
मघोनि रेवत् स्तोत्रे सूनृते जरयंती ॥ १० ॥ ८ ॥ अव इयं अश्वैत्
युवतिः पुरस्तात् युंक्ते गवां अरुणानां अनीकं वि नूनं उच्छात्
असति प्र केतुः गृहंऽगृहं उप तिष्ठाते अग्निः ॥ ११ ॥ उत् ते वयः
चित् वसतेः अपप्तन् नरः च ये पितुऽभाजः विऽउष्टौ अमा सते
वहसि भूरि वामं उषः देवि दाशुषे मर्त्याय ॥ १२ ॥ अस्तोढ्वं स्तो-
म्याः ब्रह्मणा मे अवीवृधध्वं उशतीः उषसः युष्माकं देवीः अ-
वसा सनेम सहस्रिणं च शतिनं च वाजं ॥ १३ ॥ ९ ॥

॥ १२५ ॥ प्रातः रत्नं प्रातःऽइत्वा दधाति तं चिकित्वान् प्रति-
ऽगृह्य नि धत्ते तेन प्रऽजां वर्धयमानः आयुः रायः पोषेण सचते
सुऽवीरः ॥ १ ॥ सुऽगुः असत् सुऽहिरण्यः सुऽअश्वः बृहत् अस्मै
वयः इंद्रः दधाति यः त्वा आऽयंतं वसुना प्रातःऽइत्वः मुक्षीजं-
याऽइव पदिं उत्ऽसिनाति ॥ २ ॥ आयं अद्य सुऽकृतं प्रातः इच्छन्
इष्टेः पुत्रं वसुऽमता रथेन अंशोः सुतं पायय मत्सरस्य क्षयत्ऽवीरं

वर्धय सूनृताभिः ॥३॥ उप क्षरंति सिंधवः मयःऽभुवः ईजानं च यक्ष्यमाणं च धेनवः पृणंतं च पपुरिं च श्रवस्यवः घृतस्य धाराः उप यंति विश्वतः ॥४॥ नाकस्य पृष्ठे अधि तिष्ठति श्रितः यः पृणाति सः ह देवेषु गच्छति तस्मै आपः घृतं अर्षंति सिंधवः तस्मै इयं दक्षिणा पिन्वते सदा ॥५॥ दक्षिणाऽवतां इत् इमानि चित्रा दक्षिणाऽवतां दिवि सूर्यासः दक्षिणाऽवंतः अमृतं भजंते दक्षि-णाऽवंतः प्र तिरंते आयुः ॥६॥ मा पृणंतः दुःऽइतं एनः आ अरन् मा जारिषुः सूरयः सुऽव्रतासः अन्यः तेषां परिऽधिः अस्तु कः चित् अपृणंतं अभि सं यंतु शोकाः ॥७॥१०॥

॥१२६॥ अमंदान् स्तोमान् प्र भरे मनीषा सिंधौ अधि क्षिय-तः भाव्यस्य यः मे सहस्रं अमिमीत सवान् अतूर्तः राजा श्रवः इच्छमानः ॥१॥ शतं राज्ञः नाधमानस्य निष्कान् शतं अश्वान् प्रऽयतान् सद्यः आदं शतं कक्षीवान् असुरस्य गोनां दिवि श्रवः अजरं आ ततान ॥२॥ उप मा श्यावाः स्वनयेन दत्ताः वधूऽमंतः दश रथासः अस्थुः षष्टिः सहस्रं अनु गव्यं आ अगात् सनत् क-क्षीवान् अभिऽपित्वे अह्नां ॥३॥ चत्वारिंशत् दशऽरथस्य शोणाः सहस्रस्य अग्रे श्रेणिं नयंति मदऽच्युतः कृशनऽवंतः अत्यान् कक्षीवंतः उत् अमृक्षंत पज्राः ॥४॥ पूर्वां अनु प्रऽयतिं आ ददे वः त्रीन् युक्तान् अष्टौ अरिऽधायसः गाः सुऽबंधवः ये विश्याः-ऽइव व्राः अनस्वंतः श्रवः ऐषंत पज्राः ॥५॥ आऽगधिता परि-ऽगधिता या कशीकाऽइव जंगहे ददाति मह्यं यादुरी याशूनां भोज्या शता ॥६॥ उपऽउप मे परा मृश मा मे दभ्राणि मन्यथाः सर्वा अहं अस्मि रोमशा गंधारीणांऽइव अविका ॥७॥११॥१८॥

॥ १२७ ॥ अग्निं होतारं मन्ये दास्वंतं वसुं सूनुं सहसः जात-
ऽवेदसं विप्रं न जातऽवेदसं यः ऊर्ध्वया सुऽअध्वरः देवः देवाच्या
कृपा घृतस्य विऽभ्राष्टिं अनु वष्टि शोचिषा आऽजुह्वानस्य
सर्पिषः ॥ १ ॥ यजिष्ठं त्वा यजमानाः हुवेम ज्येष्ठं अंगिरसां विप्र
मन्मऽभिः विप्रेभिः शुक्र मन्मऽभिः परिज्मानंऽइव द्यां होतारं
चर्षणीनां शोचिःऽकेशं वृषणं यं इमाः विशः प्र अवंतु जूतये
विशः ॥ २ ॥ सः हि पुरु चित् ओजसा विरुक्मता दीद्यानः भवति
द्रुहंऽतरः परशुः न द्रुहंऽतरः वीळु चित् यस्य संऽऋतौ श्रुवत्
वनाऽइव यत् स्थिरं निःऽसहमानः यमते न अयते धन्वऽसहा न
अयते ॥ ३ ॥ दृळ्हा चित् अस्मै अनु दुः यथा विदे तेजिष्ठाभिः अ-
रणिऽभिः दाष्टि अवसे अग्नये दाष्टि अवसे प्र यः पुरूणि गाहते
तक्षत् वनाऽइव शोचिषा स्थिरा चित् अन्ना नि रिणाति ओ-
जसा नि स्थिराणि चित् ओजसा ॥ ४ ॥ तं अस्य पृक्षं उपरासु
धीमहि नक्तं यः सुदर्शऽतरः दिवाऽतरात् अप्रऽआयुषे दिवा-
ऽतरात् आत् अस्य आयुः ग्रभणऽवत् वीळु शर्म न सूनवे भक्तं
अभक्तं अवः व्यंतः अजराः अग्नयः व्यंतः अजराः ॥ ५ ॥ १२ ॥ सः
हि शर्धः न मारुतं तुविऽस्वनिः अप्नस्वतीषु उर्वरासु इष्टनिः
आर्तनासु इष्टनिः आदत् हव्यानि आऽददिः यज्ञस्य केतुः अर्ह-
णा अध स्म अस्य हर्षतः हृषीवतः विश्वे जुषंत पंथां नरः शुभे न
पंथां ॥ ६ ॥ द्विता यत् ईं कीस्तासः अभिऽद्यवः नमस्यंतः उपऽवो-
चंत भृगवः मथ्नंतः दाशा भृगवः अग्निः ईशे वसूनां शुचिः यः
धर्णिः एषां प्रियान् अपिऽधीन् वनिषीष्ट मेधिरः आ वनिषीष्ट
मेधिरः ॥ ७ ॥ विश्वासां त्वा विशां पतिं हवामहे सर्वासां समानं
दंऽपतिं भुजे सत्यऽगिर्वाहसं भुजे अतिथिं मानुषाणां पितुः न

यस्य आसया अमी च विश्वे अमृतासः आ वयः हव्या देवेषु आ
वयः ॥८॥ त्वं अग्ने सहसा सहन्ऽतमः शुष्मिन्ऽतमः जायसे देव-
ऽतातये रयिः न देवऽतातये शुष्मिन्ऽतमः हि ते मदः द्युम्निन्-
ऽतमः उत क्रतुः अध स्म ते परि चरंति अजर श्रुष्टीऽवानः न
अजर ॥९॥ प्र वः महे सहसा सहस्वते उषःऽबुधे पशुऽसे न अग्नये
स्तोमः बभूतु अग्नये प्रति यत् ईं हविष्मान् विश्वासु क्षासु जोगुवे
अग्रे रेभः न जरते ऋषूणां जूर्णिः होता ऋषूणां ॥१०॥ सः नः ने-
दिष्ठं ददृशानः आ भर अग्ने देवेभिः सऽचनाः सुऽचेतुना महः
रायः सुऽचेतुना महि शविष्ठ नः कृधि संऽचक्षे भुजे अस्यै महि
स्तोतृऽभ्यः मघऽवन् सुऽवीर्यं मथीः उग्रः न शवसा ॥११॥१३॥

॥ १२८ ॥ अयं जायत मनुषः धरीमणि होता यजिष्ठः उशि-
जां अनु व्रतं अग्निः स्वं अनु व्रतं विश्वऽश्रुष्टिः सखिऽयते रयिः-
ऽइव श्रवस्यते अदब्धः होता नि सदत् इळः पदे परिऽवीतः इळः
पदे ॥१॥ तं यज्ञऽसाधं अपि वातयामसि ऋतस्य पथा नमसा
हविष्मता देवऽताता हविष्मता सः नः ऊर्जा उपऽआभृति अ-
या कृपा न जूर्यति यं मातरिश्वा मनवे पराऽवतः देवं भाः॰ प-
राऽवतः ॥२॥ एवेन सद्यः परि एति पार्थिवं मुहुःऽगीः रेतः
वृषभः कनिक्रदत् दधत् रेतः कनिक्रदत् शतं चक्षाणः अक्षऽभिः
देवः वनेषु तुर्वणिः सदः दधानः उपरेषु सानुषु अग्निः परेषु सा-
नुषु ॥३॥ सः सुऽक्रतुः पुरःऽहितः दमेऽदमे अग्निः यज्ञस्य अध्व-
रस्य चेतति क्रत्वा यज्ञस्य चेतति क्रत्वा वेधाः इषुऽयते विश्वा
जातानि पस्पशे यतः घृतऽश्रीः अतिथिः अजायत वह्निः वेधाः
अजायत ॥४॥ क्रत्वा यत् अस्य तविषीषु पृंचते अग्नेः अवेन म-

रुतां न भोज्या इषिराय न भोज्या सः हि स्म दानं इन्वति वसूनां
च मज्मना सः नः त्रासते दुःऽइतात् अभिऽह्रुतः शंसात् अघात्
अभिऽह्रुतः ॥५॥१४॥ विश्वः विऽहायाः अरतिः वसुः दधे हस्ते
दक्षिणे तरणिः न शिश्रथत् श्रवस्यया न शिश्रथत् विश्वस्मै इत्
इषुध्यते देवऽत्रा हव्यं आ ऊहिषे विश्वस्मै इत् सुऽकृते वारं ऋ-
ण्वति अग्निः द्वारा वि ऋण्वति ॥६॥ सः मानुषे वृजने शंऽतमः
हितः अग्निः यज्ञेषु जेन्यः न विश्पतिः प्रियः यज्ञेषु विश्पतिः सः
हव्या मानुषाणां इळा कृतानि पत्यते सः नः त्रासते वरुणस्य
धूर्तेः महः देवस्य धूर्तेः ॥७॥ अग्निं होतारं ईळते वसुऽधितिं प्रियं
चेतिष्ठं अरतिं नि एरिरे हव्यऽवाहं नि एरिरे विश्वऽआयुं वि-
श्वऽवेदसं होतारं यजतं कविं देवासः रण्वं अवसे वसुऽयवः गीः-
ऽभिः रण्वं वसुऽयवः ॥८॥१५॥

॥१२९॥ यं त्वं रथं इंद्र मेधऽसातये अपाका सन्तं इषिर प्रऽन-
यसि प्र अनवद्य नयसि सद्यः चित् तं अभिष्टये करः वशः च वा-
जिनं सः अस्माकं अनवद्य तूतुजान वेधसां इमां वाचं न वेध-
सां ॥१॥ सः श्रुधि यः स्म पृतनासु कासु चित् दक्षाय्यः इंद्र भर-
ऽहूतये नृऽभिः असि प्रऽतूर्तये नृऽभिः यः शूरैः स्वः० सनिता
यः विप्रैः वाजं तरुता तं ईशानासः इरधंत वाजिनं पृक्षं अत्यं न
वाजिनं ॥२॥ दस्मः हि स्म वृषणं पिन्वसि त्वचं कं चित् यावीः
अररुं शूर मर्त्यं परिऽवृणक्षि मर्त्यं इंद्र उत तुभ्यं तत् दिवे तत् रु-
द्राय स्वऽयशसे मित्राय वोचं वरुणाय सऽप्रथः सुऽमृळीकाय
सऽप्रथः ॥३॥ अस्माकं वः इंद्रं उश्मसि इष्टये सखायं विश्वऽआयुं
प्रऽसहं युजं वाजेषु प्रऽसहं युजं अस्माकं ब्रह्म ऊतये अव पृत्सुषु

कासु चित् नहि त्वा शत्रुः स्तरंते स्तृणोषि यं विश्वं शत्रुं स्तृणोषि यं
॥४॥ नि सु नम अतिऽमतिं कयस्य चित् तेजिष्ठाभिः अरणिऽभिः
न ऊतिऽभिः उग्राभिः उग्र ऊतिऽभिः नेषि नः यथा पुरा अनेनाः
शूर मन्यसे विश्वानि पूरोः अप पर्षि वह्निः आसा वह्निः नः अच्छ
॥५॥१६॥ प्र तत् वोचेयं भव्याय इंदवे हव्यः न यः इषऽवान् मन्म
रेजति रक्षःऽहा मन्म रेजति स्वयं सः अस्मत् आ निदः वधैः अ-
जेत दुःऽमतिं अव स्रवेत् अघऽशंसः अवऽतरं अव क्षुद्रंऽइव स्र-
वेत् ॥६॥ वनेम तत् होत्रया चितंत्या वनेम रयिं रयिऽवः सुऽवीर्यं
रण्वं संतं सुऽवीर्यं दुःऽमन्मानं सुमंतुऽभिः आ ईं इषा पृचीमहि
आ सत्याभिः इंद्रं द्युम्नहूतिऽभिः यजत्रं द्युम्नहूतिऽभिः ॥७॥ प्रऽप्र
वः अस्मे स्वयशःऽभिः ऊती परिऽवर्गे इंद्रः दुःऽमतीनां दरीमन्
दुःऽमतीनां स्वयं सा रिषयध्यै या नः उपऽईषे अत्रैः हता ईं असत्
न वक्षति क्षिप्ता जूर्णिः न वक्षति ॥८॥ त्वं नः इंद्र राया परीणसा
याहि पथा अनेहसा पुरः याहि अरक्षसा सचस्व नः पराके आ
सचस्व अस्तंऽईके आ पाहि नः दूरात् आरात् अभिष्टिऽभिः सदा
पाहि अभिष्टिऽभिः ॥९॥ त्वं नः इंद्र राया तरूषसा उग्रं चित् त्वा म-
हिमा सक्षत् अवसे महे मित्रं न अवसे ओजिष्ठ त्रातः अवितः
रथं कं चित् अमर्त्य अन्यं अस्मत् रिरिषेः कं चित् अद्रिऽवः रिरि-
क्षंतं चित् अद्रिऽवः ॥१०॥ पाहि नः इंद्र सुऽस्तुत स्रिधः अवऽयाता
सदं इत् दुःऽमतीनां देवः सन् दुःऽमतीनां हंता पापस्य रक्षसः
त्राता विप्रस्य माऽवतः अध हि त्वा जनिता जीजनत् वसो
रक्षःऽहनं त्वा जीजनत् वसो ॥११॥१७॥

॥१३०॥ आ इंद्र याहि उप नः पराऽवतः न अयं अच्छ विद-

थानिऽइव सत्ऽपतिः अस्तं राजाऽइव सत्ऽपतिः हवामहे त्वा वयं प्रयस्वंतः सुते सचा पुत्रासः न पितरं वाजऽसातये मंहिष्ठं वाजऽसातये॥१॥ पिब सोमं इंद्र सुवानं अद्रिऽभिः कोशेन सिक्तं अवतं न वंसगः ततृषाणः न वंसगः मदाय हर्यताय ते तुविःऽतमाय धायसे आ त्वा यच्छंतु हरितः न सूर्यं अहा विश्वाऽइव सूर्यं॥२॥ अविंदत् दिवः निऽहितं गुहा निऽधिं वेः न गर्भं परिऽवीतं अश्मनि अनंते अंतः अश्मनि व्रजं वज्री गवांऽइव सिसासन् अंगिरःऽतमः अप अवृणोत् इषः इंद्रः परिऽवृताः द्वारः इषः परिऽवृताः॥३॥ दृहहाणः वज्रं इंद्रः गभस्त्योः क्षद्मऽइव तिग्मं असनाय सं श्यत् अहिऽहत्याय सं श्यत् संऽविव्यानः ओजसा शवःऽभिः इंद्र मज्मना तष्टाऽइव वृक्षं वनिनः नि वृश्चसि परश्वाऽइव नि वृश्चसि॥४॥ त्वं वृथा नद्यः इंद्र सर्तवे अच्छ समुद्रं असृजः रथान्ऽइव वाजऽयतः रथान्ऽइव इतः ऊतीः अयुंजत समानं अर्थं अक्षितं धेनूःऽइव मनवे विश्वऽदोहसः जनाय विश्वऽदोहसः॥५॥१८॥ इमां ते वाचं वसुऽयंतः आयवः रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षिषुः सुम्नाय त्वां अतक्षिषुः शुंभंतः जेन्यं यथा वाजेषु विप्र वाजिनं अत्यंऽइव शवसे सातये धना विश्वा धनानि सातये॥६॥ भिनत् पुरः नवतिं इंद्र पूरवे दिवःऽदासाय महि दाशुषे नृतो वज्रेण दाशुषे नृतो अतिथिऽग्वाय शंबरं गिरेः उग्रः अव अभरत् महः धनानि दयमानः ओजसा विश्वा धनानि ओजसा॥७॥ इंद्रः समत्ऽसु यजमानं आर्यं प्र आवत् विश्वेषु शतंऽऊतिः आजिषु स्वःऽमीळ्हेषु आजिषु मनवे शासत् अव्रतान् त्वचं कृष्णां अरंधयत् धक्षत् न विश्वं ततृषाणं ओषति नि अर्शसानं ओषति॥८॥ सूरः चक्रं प्र

वृहत् जातः ओजसा प्रऽपित्वे वाचं अरुणः मुषायति ईशानः आ मुषायति उशना यत् पराऽवतः अजगन् ऊतये कवे सुम्नानि विश्वा मनुषाऽइव तुर्वणिः अहा विश्वाऽइव तुर्वणिः ॥ ९ ॥ सः नः नव्येभिः वृषऽकर्मन् उक्थैः पुरां दर्तः० पायुऽभिः पाहि शग्मैः दिवःऽदासेभिः इंद्र स्तवानः ववृधीथाः अहोभिःऽइव द्यौः ॥ १० ॥ १९ ॥

॥ १३१ ॥ इंद्राय हि द्यौः असुरः अनम्नत इंद्राय मही पृथिवी वरीमऽभिः द्युम्नऽसाता वरीमऽभिः इंद्रं विश्वे सऽजोषसः देवासः दधिरे पुरः इंद्राय विश्वा सवनानि मानुषा रातानि संतु मानुषा ॥ १ ॥ विश्वेषु हि त्वा सवनेषु तुंजते समानं एकं वृषऽमन्यवः पृथक् स्वः० सनिष्यवः पृथक् तं त्वा नावं न पर्षणिं शूषस्य धुरि धीमहि इंद्रं न यज्ञैः चितयंतः आयवः स्तोमेभिः इंद्रं आयवः ॥ २ ॥ वि त्वा ततस्रे मिथुनाः अवस्यवः व्रजस्य साता गव्यस्य निःऽसृजः सक्षंतः इंद्र निःऽसृजः यत् गव्यंता द्वा जना स्वः यंता संऽऊहसि आविः करिक्रत् वृषणं सचाऽभुवं वज्रं इंद्र सचाऽभुवं ॥ ३ ॥ विदुः ते अस्य वीर्यस्य पूरवः पुरः यत् इंद्र शारदीः अवऽअतिरः ससहानः अवऽअतिरः शासः तं इंद्र मर्त्यं अयज्युं शवसः पते महीं अमुष्णाः पृथिवीं इमाः अपः मंदसानः इमाः अपः ॥ ४ ॥ आत् इत् ते अस्य वीर्यस्य चर्किरन् मदेषु वृषन् उशिजः यत् आविथ सखिऽयतः यत् आविथ चकर्थ कारं एभ्यः पृतनासु प्रऽवंतवे ते अन्यांऽअन्यां नद्यं सनिष्णत श्रवस्यंतः सनिष्णत ॥ ५ ॥ उतो' नः अस्याः उषसः जुषेत हि अर्कस्य बोधि हविषः हवीमऽभिः स्वःऽसाता हवीमऽभिः यत् इंद्र

हंतवे मृधः वृषा वज्रिन् चिकेतसि आ मे अस्य वेधसः नवी-
यसः मन्म श्रुधि नवीयसः ॥ ६ ॥ त्वं तं इंद्र ववृधानः अस्मऽयुः
अमित्रऽयंतं तुविऽजात मर्त्यं वज्रेण शूर मर्त्यं जहि यः नः
अघऽयति शृणुष्व सुश्रवःऽतमः रिष्टं न यामन् अप भूतु दुः-
ऽमतिः विश्वा अप भूतु दुःऽमतिः ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ १३२ ॥ त्वया वयं मघऽवन् पूर्व्ये धने इंद्रत्वाऽऊताः सस-
ह्याम पृतन्यतः वनुयाम वनुष्यतः नेदिष्ठे अस्मिन् अहनि अधि
वोच नु सुन्वते अस्मिन् यज्ञे वि चयेम भरे कृतं वाजऽयंतः भरे
कृतं ॥१॥ स्वःऽजेषे भरे आप्रस्य वक्मनि उषःऽबुधः स्वस्मिन्
अंजसि क्राणस्य स्वस्मिन् अंजसि अहन् इंद्रः यथा विदे शी-
र्ष्णाऽशीर्ष्णा उपऽवाच्यः अस्मऽत्रा ते सध्र्यक् संतु रातयः भद्राः
भद्रस्य रातयः ॥२॥ तत् तु प्रयः प्रत्नऽथा ते शुशुक्वनं यस्मिन्
यज्ञे वारं अकृण्वत क्षयं ऋतस्य वाः असि क्षयं वि तत् वोचेः
अध द्विता अंतः॰ पश्यंति रश्मिऽभिः सः घ विदे अनु इंद्रः गो-
ऽएषणः बंधुक्षित्ऽभ्यः गोऽएषणः ॥३॥ नु इत्था ते पूर्वऽथा
च प्रऽवाच्यं यत् अंगिरःऽभ्यः अवृणोः अप व्रजं इंद्र शिक्षन्
अप व्रजं आ एभ्यः समान्या दिशा अस्मभ्यं जेषि योत्सि च सु-
न्वत्ऽभ्यः रंधय कं चित् अव्रतं हृणायंतं चित् अव्रतं ॥४॥ सं
यत् जनान् क्रतुऽभिः शूरः ईक्षयत् धने हिते तरुषंत श्रवस्यवः
प्र यक्षंत श्रवस्यवः तस्मै आयुः प्रजाऽवत् इत् बाधे अर्चंति
ओजसा इंद्रे ओक्यं दिधिषंत धीतयः देवान् अच्छ न धीतयः
॥५॥ युवं तं इंद्रापर्वता पुरःऽयुधा यः नः पृतन्यात् अप तंऽतं
इत् हतं वज्रेण तंऽतं इत् हतं दूरे चत्ताय छंत्सत् गहनं यत्

इनक्षत् अस्माकं शत्रून् परि शूर विश्वतः दर्मा दर्षीष्ट विश्वतः ॥६॥२१॥

॥१३३॥ उभे॰ पुनामि रोदसी॰ ऋतेन द्रुहः दहामि सं महीः अनिंद्राः अभिऽव्लग्य यत्र हताः अमित्राः वैलऽस्थानं परि तृळ्हाः अशेरन् ॥१॥ अभिऽव्लग्य चित् अद्रिऽवः शीर्षा यातुऽमतीनां छिंधि वटूरिणा पदा महाऽवटूरिणा पदा ॥२॥ अव आसां मघऽवन् जहि शर्धः यातुऽमतीनां वैलऽस्थानके अर्मके महाऽवैलस्थे अर्मके ॥३॥ यासां तिस्रः पंचाशतः अभिऽव्लंगैः अपऽअवपः तत् सु ते मनायति तकत् सु ते मनायति ॥४॥ पिशंगऽभृष्टिं अंभृणं पिशाचिं इंद्र सं मृण सर्वं रक्षः नि बर्हय ॥५॥ अवः महः इंद्र ददहि श्रुधि नः शुशोच हि द्यौः क्षाः न भीषा अद्रिऽवः घृणात् न भीषा अद्रिऽवः शुष्मिन्ऽतमः हि शुष्मिऽभिः वधैः उग्रेभिः ईयसे अपुरुषऽघ्नः अप्रतिऽइत शूर सत्वऽभिः त्रिऽसप्तैः शूर सत्वऽभिः ॥६॥ वनोति हि सुन्वन् क्षयं परीणसः सुन्वानः हि स्म यजति अव द्विषः देवानां अव द्विषः सुन्वानः इत् सिसासति सहस्रा वाजी अवृतः सुन्वानाय इंद्रः ददाति आऽभुवं रयिं ददाति आऽभुवं ॥७॥२२॥१९॥

॥१३४॥ आ त्वा जुवः रारहाणाः अभि प्रयः वायो॰ वहंतु इह पूर्वऽपीतये सोमस्य पूर्वऽपीतये ऊर्ध्वा ते अनु सूनृता मनः तिष्ठतु जानती नियुत्वता रथेन आ याहि दावने वायो॰ मखस्य दावने ॥१॥ मंदंतु त्वा मंदिनः वायो॰ इंदवः अस्मत् क्राणासः सुऽकृताः अभिऽद्यवः गोभिः क्राणाः अभिऽद्यवः यत् ह क्राणाः

इरध्यै दक्षं सचंते ऊतयः सध्रीचीनाः निऽयुतः दावने धियः उप ब्रुवते ईं धियः॥२॥ वायुः युंक्ते रोहिता वायुः अरुणा वायुः रथे अजिरा धुरि वोळ्हवे वहिष्ठा धुरि वोळ्हवे प्र बोधय पुरंऽधिं जारः आ ससतींऽइव प्र चक्षय रोदसी वासय उषसः श्रवसे वासय उषसः॥३॥ तुभ्यं उषसः शुचयः पराऽवति भद्रा वस्त्रा तन्वते दंऽसु रश्मिषु चित्रा नव्येषु रश्मिषु तुभ्यं धेनुः सबःऽदुघा विश्वा वसूनि दोहते अजनयः मरुतः वक्षणाभ्यः दिवः आ वक्षणाभ्यः॥४॥ तुभ्यं शुक्रासः शुचयः तुरण्यवः मदेषु उग्राः इषणंत भुर्वणि अपां इषंत भुर्वणि त्वां त्सारी दसमानः भगं ईट्टे तक्कऽवीये त्वं विश्वस्मात् भुवनात् पासि धर्मणा असुर्यात् पासि धर्मणा॥५॥ त्वं नः वायो एषां अपूर्व्यः सोमानां प्रथमः पीतिं अर्हसि सुतानां पीतिं अर्हसि उतो विहुत्मतीनां विशां ववर्जुषीणां विश्वाः इत् ते धेनवः दुह्रे आऽशिरं घृतं दुह्रते आऽशिरं॥६॥२३॥

॥१३५॥ स्तीर्णं बर्हिः उप नः याहि वीतये सहस्रेण निऽयुता नियुत्वते शतिनीभिः नियुत्वते तुभ्यं हि पूर्वऽपीतये देवाः देवाय येमिरे प्र ते सुतासः मधुऽमंतः अस्थिरन् मदाय क्रत्वे अस्थिरन् ॥१॥ तुभ्यं अयं सोमः परिऽपूतः अद्रिऽभिः स्पार्हा वसानः परि कोशं अर्षति शुक्रा वसानः अर्षति तव अयं भागः आयुषु सोमः देवेषु हूयते वह वायो निऽयुतः याहि अस्मऽयुः जुषाणः याहि अस्मऽयुः॥२॥ आ नः नियुत्ऽभिः शतिनीभिः अध्वरं सहस्रिणीभिः उप याहि वीतये वायो हव्यानि वीतये तव अयं भागः ऋत्वियः सऽरश्मिः सूर्ये सचा अध्वर्युऽभिः भरमा-

णाः अयंसत वायो॑ शुक्राः अयंसत ॥३॥ आ वां रथः नियुत्वान् वक्षत् अवसे अभि प्रयांसि सुऽधितानि वीतये वायो॑ हव्यानि वीतये पिबतं मध्वः अंधसः पूर्वऽपेयं हि वां हितं वायो॑ आ चंद्रेण राधसा आ गतं इंद्रः च राधसा आ गतं ॥४॥ आ वां धियः ववृत्युः अध्वरान् उप इमं इंदुं मर्मृजंत वाजिनं आशुं अत्यं न वाजिनं तेषां पिबतं अस्मऽयू आ नः गंतं इह ऊत्या इंद्रवायू॑ सुतानां अद्रिऽभिः युवं मदाय वाजऽदा युवं ॥५॥२४॥ इमे वां सोमाः अप्ऽसु आ सुताः इह अध्वर्युऽभिः भरमाणाः अयंसत वायो॑ शुक्राः अयंसत एते वां अभि असृक्षत तिरः पवित्रं आशवः युवाऽयवः अति रोमाणि अव्यया सोमासः अति अव्यया ॥६॥ अति वायो॑ ससतः याहि शश्वतः यत्र ग्रावा वदति तत्र गच्छतं गृहं इंद्रः च गच्छतं वि सूनृता ददृशे रीयते घृतं आ पूर्णया निऽयुता याथः अध्वरं इंद्रः च याथः अध्वरं ॥७॥ अत्र अह तत् वहेथे॑ मध्वः आऽहुतिं यं अश्वत्थं उपऽतिष्ठंत जायवः अस्मे॑ ते संतु जायवः साकं गावः सुवते पच्यते यवः न ते वायो॑ उप दस्यंति धेनवः न अप दस्यंति धेनवः ॥८॥ इमे ये ते सु वायो॑ बाहुऽओजसः अंतः नदी॑ ते पतयंति उक्षणः महि व्राधंतः उक्षणः धन्वन् चित् ये अनाशवः जीराः चित् अगिराऽओकसः सूर्यस्यऽइव रश्मयः दुःऽनियंतवः हस्तयोः दुःऽनियंतवः ॥९॥२५॥

॥१३६॥ प्र सु ज्येष्ठं निऽचिराभ्यां बृहत् नमः हव्यं मतिं भरत मृळयत्ऽभ्यां स्वादिष्ठं मृळयत्ऽभ्यां ता संऽराजा घृतऽआसुती॑ यज्ञेऽयज्ञे उपऽस्तुता अथ एनोः क्षत्रं न कुतः चन आऽधृषे देवऽत्वं नु चित् आऽधृषे ॥१॥ अदर्शि गातुः उरवे वरीयसी पंथाः

ऋतस्य॑ सं अ॒यं॒स्त॒ र॒श्मिऽभिः॑ चक्षुः॑ भग॑स्य र॒श्मिऽभिः॑ द्युक्षं मि॒त्रस्य॑ सद॑नं अ॒र्य॒म्णः॑ वरु॑णस्य च॒ अथ॑ द॒धा॒ते॒ बृ॒हत् उ॒क्थ्यं॑ वयः॑ उ॒प॒ऽस्तुत्यं॑ बृ॒हत् वयः॑॥२॥ ज्योति॑ष्मतीं अदि॑तिं धा॒र॒यत्ऽक्षि॑तिं स्वः॑ऽवतीं आ स॒चे॒ते॒ दि॒वेऽदि॑वे जा॒गृ॒ऽवांसा॑ दि॒वेऽदि॑वे ज्योति॑ष्मत् क्ष॒त्रं आ॒शा॒ते॒ आ॒दि॒त्या दानु॑नः पती॑ मि॒त्रः तयोः॑ वरु॑णः या॒त॒यत्ऽज॑नः अ॒र्य॒मा या॒त॒यत्ऽज॑नः॥३॥ अ॒यं मि॒त्राय॑ वरु॑णाय शंऽत॑मः सोमः॑ भू॒तु अ॒व॒ऽपाने॑षु आऽभ॑गः दे॒वः दे॒वेषु॑ आऽभ॑गः तं दे॒वासः॑ जु॒षे॒र॒त॒ विश्वे॑ अ॒द्य स॒ऽजोष॑सः तथा॑ रा॒जा॒ना॒ क॒र॒थः॒ यत् ईम॑हे ऋत॑ऽवाना यत् ईम॑हे॥४॥ यः मि॒त्राय॑ वरु॑णाय अवि॑धत् जनः॑ अ॒न॒र्वाणं॑ तं परि॑ पा॒तः॒ अंह॑सः दा॒श्वांसं॑ मर्तं॑ अंह॑सः तं अ॒र्य॒मा अ॒भि र॒क्ष॒ति॒ ऋ॒जु॒ऽयन्तं॑ अनु॑ व्र॒तं उ॒क्थैः॑ यः॑ ए॒नोः॒ प॒रि॒ऽभूष॑ति व्र॒तं स्तोमैः॑ आ॒ऽभूष॑ति व्र॒तं॥५॥ नमः॑ दि॒वे बृ॒ह॒ते रोद॑सीभ्यां मि॒त्राय॑ वो॒चं॒ वरु॑णाय मी॒ळ्हुषे॑ सु॒ऽमृ॒ळी॒काय॑ मी॒ळ्हुषे॑ इंद्रं॑ अ॒ग्निं उप॑ स्तु॒हि॒ द्यु॒क्षं अ॒र्य॒मणं॑ भगं॑ ज्योक् जीवं॑तः प्र॒ऽजया॑ स॒चे॒म॒हि॒ सोम॑स्य ऊ॒ती स॒चे॒म॒हि॒॥६॥ ऊ॒ती दे॒वानां॑ व॒यं इंद्र॑ऽवंतः मं॒सी॒महि॑ स्वऽय॑शसः म॒रुत्ऽभिः॑ अ॒ग्निः मि॒त्रः वरु॑णः शर्मं॑ यं॒स॒न् तत् अ॒श्या॒म॒ म॒घऽवा॑नः व॒यं च॒॥७॥२६॥१॥

॥१३७॥ सु॒सु॒म आ या॒त॒ं अद्रि॑ऽभिः गोऽश्री॑ताः म॒त्स॒राः इ॒मे सोमा॑सः म॒त्स॒राः इ॒मे आ रा॒जा॒ना॒ दि॒वि॒ऽस्पृ॒शा॒ अ॒स्म॒ऽत्रा गं॒तं उप॑ नः इ॒मे वां॒ मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒ गोऽआ॑शिरः सोमाः॑ शु॒क्राः गोऽआ॑शिरः॥१॥ इ॒मे आ या॒तं इंद॑वः सोमा॑सः दधि॑ऽआशिरः सु॒तासः॑ दधि॑ऽआशिरः उ॒त वां॒ उ॒षसः॑ बु॒धि सा॒कं सूर्य॑स्य र॒श्मि-

ऽभिः सुतः मित्राय वरुणाय पीतये चारुः ऋताय पीतये॥२॥
तां वां धेनुं न वासरीं अंशुं दुहंति अद्रिऽभिः सोमं दुहंति अद्रि-
ऽभिः अस्मऽत्रा गंतं उप नः अर्वाचा सोमऽपीतये अयं वां
मित्रावरुणा नृऽभिः सुतः सोमः आ पीतये सुतः॥ ३ ॥ १॥

॥१३८॥ प्रऽप्र पूष्णः तुविऽजातस्य शस्यते महिऽत्वं अस्य
तवसः न तंदते स्तोत्रं अस्य न तंदते अर्चामि सुम्नऽयन् अहं
अंतिऽऊतिं मयःऽभुवं विश्वस्य यः मनः आऽयुयुवे मखः देवः
आऽयुयुवे मखः॥१॥ प्र हि त्वा पूषन् अजिरं न यामनि स्तो-
मेभिः कृण्वे ऋणवः यथा मृधः उष्ट्रः न पीपरः मृधः हुवे यत् त्वा
मयःऽभुवं देवं सख्याय मर्त्यः अस्माकं आंगूषान् द्युम्निनः कृधि
वाजेषु द्युम्निनः कृधि॥२॥ यस्य ते पूषन् सख्ये विपन्यवः क्रत्वा
चित् संतः अवसा बुभुज्रिरे इति क्रत्वा बुभुज्रिरे तां अनु त्वा
नवीयसीं निऽयुतं रायः ईमहे अहेळमानः उरुऽशंस सरी भव
वाजेऽवाजे सरी भव॥३॥ अस्याः ऊं सु नः उप सातये भुवः
अहेळमानः ररिऽवान् अजऽअश्व श्रवस्यतां अजऽअश्व ओं
सु त्वा ववृतीमहि स्तोमेभिः दस्म साधुऽभिः नहि त्वा पूषन्
अतिऽमन्ये आघृणे न ते सख्यं अपऽह्नुवे॥ ४ ॥ २॥

॥१३९॥ अस्तु श्रौषट् पुरः अग्निं धिया दधे आ नु तत् शर्धः
दिव्यं वृणीमहे इंद्रवायू वृणीमहे यत् ह क्राणा विवस्वति
नाभा संऽदायि नव्यसी अध प्र सु नः उप यंतु धीतयः देवान्
अच्छ न धीतयः॥१॥ यत् ह त्यत् मित्रावरुणौ ऋतात् अधि

आऽददाथे॰ अनृतं स्वेन मन्युना दक्षस्य स्वेन मन्युना युवोः
इत्था अधि सद्मऽसु अपश्याम हिरण्ययं धीभिः चन मनसा
स्वेभिः अक्षऽभिः सोमस्य स्वेभिः अक्षऽभिः ॥२॥ युवां स्तो-
मेभिः देवऽयंतः अश्विना आश्रवयंतःऽइव श्लोकं आयवः युवां
हव्या अभि आयवः युवोः विश्वाः अधि श्रियः पृक्षः च विश्व-
ऽवेदसा प्रुषायंते वां पवयः हिरण्यये रथे दस्रा हिरण्यये॥३॥
अचेति दस्रा वि ऊं' नाकं ऋण्वथः युंजते वां रथऽयुजः दिवि-
ष्टिषु अध्वस्मानः दिविष्टिषु अधि वां स्याम वंधुरे रथे दस्रा
हिरण्यये पथाऽइव यंतौ अनुऽशासता रजः अंजसा शासता
रजः ॥४॥ शचीभिः नः शचीऽवसू॰ दिवा नक्तं दशस्यतं मा वां
रातिः उप दसत् कदा चन अस्मत् रातिः कदा चन ॥५॥३॥
वृषन् इंद्र वृषऽपानासः इंदवः इमे सुताः अद्रिऽसुतासः उत-
ऽभिदः तुभ्यं सुतासः उतऽभिदः ते त्वा मंदंतु दावने महे चित्राय
राधसे गीःऽभिः गिर्वाहः स्तवमानः आ गहि सुऽमृळीकः नः
आ गहि॥६॥ ओ' सु नः अग्ने शृणुहि त्वं ईळितः देवेभ्यः ब्रवसि
यज्ञियेभ्यः राजऽभ्यः यज्ञियेभ्यः यत् ह त्यां अंगिरःऽभ्यः धेनुं देवाः
अदत्तन वि तां दुह्रे अर्यमा कर्तरि सचा एषः तां वेद मे सचा॥७॥
मो' सु वः अस्मत् अभि तानि पौंस्या सना भूवन् द्युम्नानि मा
उत जारिषुः अस्मत् पुरा उत जारिषुः यत् वः चित्रं युगेऽयुगे
नव्यं घोषात् अमर्त्यं अस्मासु तत् मरुतः यत् च दुस्तरं दिधृत
यत् च दुस्तरं॥८॥ दध्यङ् ह मे जनुषं पूर्वः अंगिराः प्रियऽमेधः
कण्वः अत्रिः मनुः विदुः ते मे पूर्वे मनुः विदुः तेषां देवेषु आ-
ऽयतिः अस्माकं तेषु नाभयः तेषां पदेन महि आ नमे गिरा
इंद्राग्नी' आ नमे गिरा॥९॥ होता यक्षत् वनिनः वंत वार्यं बृ-

हस्पतिः यजति वेनः उक्षऽभिः पुरुऽवारेभिः उक्षऽभिः जगृभ्म दूरेऽआदिशं श्लोकं अद्रेः अध त्मना अधारयत् अररिंदानि सुऽक्रतुः पुरु सद्मानि सुऽक्रतुः ॥१०॥ ये देवासः दिवि एकादश स्थ पृथिव्यां अधि एकादश स्थ अप्सुऽक्षितः महिना एकादश स्थ ते देवासः यज्ञं इमं जुषध्वं ॥ ११ ॥ ४ ॥ २० ॥

॥१४०॥ वेदिऽसदे प्रियऽधामाय सुऽद्युते धासिंऽइव प्र भर योनिं अग्नये वस्त्रेणऽइव वासय मन्मना शुचिं ज्योतिःऽरथं शुक्रऽवर्णं तमःऽहनं ॥१॥ अभि द्विऽजन्मा त्रिऽवृत् अन्नं ऋज्यते संवत्सरे ववृधे जग्धं ईं इति पुनरिति अन्यस्य आसा जिह्वया जेन्यः वृषा नि अन्येन वनिनः मृष्ट वारणः ॥२॥ कृष्णऽप्रुतौ वेविजे इति अस्य सऽक्षितौ उभा तरेते इति अभि मातरा शिश्वुं प्राचाऽजिह्वं ध्वसयंतं तृषुऽच्युतं आ साच्यं कुपयं वर्धनं पितुः ॥३॥ मुमुक्ष्वः मनवे मानवस्यते रघुऽद्रुवः कृष्णऽसीतासः ऊं इति जुवः असमनाः अजिरासः रघुऽस्यदः वातऽजूताः उप युज्यंते आशवः ॥४॥ आत् अस्य ते ध्वसयंतः वृथा ईरते कृष्णं अभ्वं महि वर्पः करिक्रतः यत् सीं महीं अवनिं प्र अभि मर्मृशत् अभिऽश्वसन् स्तनयन् एति नानदत् ॥५॥५॥ भूषन् न यः अधि बभ्रूषु नम्नते वृषाऽइव पत्नीः अभि एति रोरुवत् ओजायमानः तन्वः च शुंभते भीमः न शृंगा दविधाव दुःऽगृभिः ॥६॥ सः संऽस्तिरः विऽस्तिरः सं गृभायति जानन् एव जानतीः नित्यः आ शये पुनः वर्धते अपि यंति देव्यं अन्यत् वर्पः पित्रोः कृण्वते सचा ॥७॥ तं अग्रुवः केशिनीः सं हि रेभिरे ऊर्ध्वाः तस्थुः मम्रुषीः प्र आयवे पुनरिति तासां जरां प्रऽमुंचन् एति नानदत् असुं परं जनयन् जीवं अस्तृतं ॥८॥ अधी-

वासं परि मातुः रिहन् अह तुविऽग्रेभिः सत्वंऽभिः याति वि ज्रयः
वयः दधत् पत्ऽवते रेरिहत् सदा अनु श्येनी सचते वर्तनिः अह
॥९॥ अस्माकं अग्ने मघवत्ऽसु दीदिहि अध श्वसीवान् वृषभः
दमूनाः अवऽअस्य शिशुऽमतीः अदीदेः वर्मऽइव युत्ऽसु परि-
ऽजर्भुराणः॥१०॥६॥ इदं अग्ने सुऽधितं दुःऽधितात् अधि प्रियात्
ऊं चित् मन्मनः प्रेयः अस्तु ते यत् ते शुक्रं तन्वः रोचते शुचि
तेन अस्मभ्यं वनसे रत्नं आ त्वं ॥११॥ रथाय नावं उत नः गृहाय
नित्यऽअरित्रां पत्ऽवतीं रासि अग्ने अस्माकं वीरान् उत नः म-
घोनः जनान् च या पारयात् शर्म या च ॥१२॥ अभि नः अग्ने
उक्थं इत् जुगुर्याः द्यावाक्षामा सिंधवः च स्वऽगूर्ताः गव्यं यव्यं
यंतः दीर्घा अहा इषं वरं अरुण्यः वरंत ॥१३॥७॥

॥१४१॥ बट् इत्था तत् वपुषे धायि दर्शतं देवस्य भर्गः सहसः
यतः जनि यत् ईं उप ह्वरते साधते मतिः ऋतस्य धेनाः अनयंत
सऽस्रुतः ॥१॥ पृक्षः वपुः पितुऽमान् नित्यः आ शये द्वितीयं आ
सप्तऽशिवासु मातृषु तृतीयं अस्य वृषभस्य दोहसे दशऽप्रमतिं
जनयंत योषणः ॥२॥ निः यत् ईं बुध्नात् महिषस्य वर्पसः ईशा-
नासः शवसा क्रंत सूरयः यत् ईं अनु प्रऽदिवः मध्वः आऽधवे
गुहा संतं मातरिश्वा मथायति ॥३॥ प्र यत् पितुः परमात् नीयते
परि आ पृक्षुधः वीरुधः दंऽसु रोहति उभा यत् अस्य जनुषं यत्
इन्वतः आत् इत् यविष्ठः अभवत् घृणा शुचिः ॥४॥ आत् इत्
मातृः आ अविशत् यासु आ शुचिः अहिंस्यमानः उर्विया वि
ववृधे अनु यत् पूर्वाः अरुहत् सनाऽजुवः नि नव्यसीषु अवरासु
धावते ॥५॥८॥ आत् इत् होतारं वृणते दिविष्टिषु भगंऽइव

पपृचानासः ऋृंजते देवान् यत् ऋत्वा मज्मना पुरुऽस्तुतः मर्तं शंसं विश्वधा वेति धायसे ॥ ६ ॥ वि यत् अस्थात् यजतः वातऽचोदितः ह्वारः न वक्वा जरणाः अनाकृतः तस्य पत्मन् धक्षुषः कृष्णऽजंहसः शुचिऽजन्मनः रजः आ विऽअध्वनः ॥ ७ ॥ रथः न यातः शिक्वऽभिः कृतः द्यां अंगेभिः अरुषेभिः ईयते आत् अस्य ते कृष्णासः धक्षि सूरयः शूरस्यऽइव त्वेषथात् ईषते वयः ॥ ८ ॥ त्वया हि अग्ने वरुणः धृतऽव्रतः मित्रः शाशद्रे अर्यमा सुऽदानवः यत् सीं अनु ऋतुना विश्वऽथा विऽभुः अरान् न नेमिः परिऽभूः अजायथाः ॥ ९ ॥ त्वं अग्ने शशमानाय सुन्वते रत्नं यविष्ठ देवऽतातिं इन्वसि तं त्वा नु नव्यं सहसः युवन् वयं भगं न कारे महिऽरत्न धीमहि ॥ १० ॥ अस्मे रयिं न सुऽअर्थं दमूनसं भगं दक्षं न पपृचासि धर्णसिं रश्मीनऽइव यः यमति जन्मनी उभे देवानां शंसं ऋृते आ च सुऽक्रतुः ॥ ११ ॥ उत नः सुऽद्योत्मा जीरऽअश्वः होता मंद्रः शृणवत् चंद्रऽरथः सः नः नेषत् नेषऽतमैः अमूरः अग्निः वामं सुवितं वस्यः अच्छ ॥ १२ ॥ अस्तावि अग्निः शिमीवत्ऽभिः अर्कैः सांऽराज्याय प्रऽतरं दधानः अमी च ये मघऽवानः वयं च मिहं न सूरः अति निः ततन्युः ॥ १३ ॥ ९ ॥

॥ १४२ ॥ संऽइद्धः अग्ने आ वह देवान् अद्य यतऽस्रुचे तंतुं तनुष्व पूर्व्यं सुतऽसोमाय दाशुषे ॥ १ ॥ घृतऽवंतं उप मासि मधुऽमंतं तनूऽनपात् यज्ञं विप्रस्य माऽवतः शशमानस्य दाशुषः ॥ २ ॥ शुचिः पावकः अद्भुतः मध्वा यज्ञं मिमिक्षति नराशंसः त्रिः आ दिवः देवः देवेषु यज्ञियः ॥ ३ ॥ ईळितः अग्ने आ वह इंद्रं

चित्रं इह प्रियं इयं हि त्वा मतिः ममं अच्छं सुऽजिह्व वच्यते ॥४॥
स्तृणानासः यतऽस्रुचः बर्हिः यज्ञे सुऽअध्वरे वृंजे देवव्यंचःऽतमं
इंद्राय शर्म सऽप्रथः ॥५॥ वि श्रयंतां ऋतऽवृधः प्रऽयै देवेभ्यः
महीः पावकासः पुरुऽस्पृहः द्वारः देवीः असश्चतः ॥६॥१०॥ आ
भंदमाने उपाके नक्तोषसा सुऽपेशसा यह्वी ऋतस्य मातरा
सीदतां बर्हिः आ सुऽमत ॥७॥ मंद्रऽजिह्वा जुगुर्वणी होतारा
दैव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं सिध्रं अद्य दिविऽस्पृशं ॥ ८ ॥
शुचिः देवेषु अर्पिता होत्रा मरुत्ऽसु भारती इळा सरस्वती
मही बर्हिः सीदंतु यज्ञियाः ॥९॥ तत् नः तुरीपं अद्भुतं पुरु वा
अरं पुरु त्मना त्वष्टा पोषाय वि स्यतु राये नाभा नः अस्मऽयुः
॥१०॥ अवऽसृजन् उप त्मना देवान् यक्षि वनस्पते अग्निः हव्या
सुसूदति देवः देवेषु मेधिरः ॥११॥ पूषण्ऽवते मरुत्वते विश्वऽदे-
वाय वायवे स्वाहा गायत्रऽवेपसे हव्यं इंद्राय कर्तन ॥ १२ ॥
स्वाहाऽकृतानि आ गहि उप हव्यानि वीतये इंद्र आ गहि
श्रुधि हवं त्वां हवंते अध्वरे ॥ १३ ॥ ११ ॥

॥१४३॥ प्र तव्यसीं नव्यसीं धीतिं अग्नये वाचः मतिं सहसः
सूनवे भरे अपां नपात् यः वसुऽभिः सह प्रियः होता पृथिव्यां
नि असीदत् ऋत्वियः ॥ १ ॥ सः जायमानः परमे विऽओमनि
आविः अग्निः अभवत् मातरिश्वने अस्य क्रत्वा संऽइधानस्य
मज्मना प्र द्यावा शोचिः पृथिवी अरोचयत् ॥२॥ अस्य त्वेषाः
अजराः अस्य भानवः सुऽसंदृशः सुऽप्रतीकस्य सुऽद्युतः भा-
ऽत्वक्षसः अति अक्तुः न सिंधवः अग्नेः रेजंते अससंतः अजराः
॥३॥ यं आऽईरिरे भृगवः विश्वऽवेदसं नाभा पृथिव्याः भुवनस्य

मज्मना अग्निं तं गीःऽभिः हिनुहि स्वे आ दमे यः एकः वस्वः
वरुणः न राजति ॥४॥ न यः वराय मरुतांऽइव स्वनः सेनाऽइव
सृष्टा दिव्या यथा अशनिः अग्निः जंभैः तिगितैः अत्ति भर्वति
योधः न शत्रून् सः वना नि ऋंजते ॥५॥ कुवित् नः अग्निः उच-
थस्य वीः असत् वसुः कुवित् वसुऽभिः कामं आऽवरत् चोदः
कुवित् तुतुज्यात् सातये धियः शुचिऽप्रतीकं तं अया धिया
गृणे ॥६॥ घृतऽप्रतीकं वः ऋतस्य धुःऽसदं अग्निं मित्रं न सं-
ऽइधानः ऋंजते इंधानः अक्रः विदथेषु दीद्यत् शुक्रऽवर्णां उत्
ऊं नः यंसते धियं ॥७॥ अप्रऽयुच्छन् अप्रयुच्छत्ऽभिः अग्ने
शिवेभिः नः पायुऽभिः पाहि शग्मैः अदब्धेभिः अदृपितेभिः
इष्टे अनिंमिषत्ऽभिः परि पाहि नः जाः ॥८॥१२॥

॥१४४॥ एति प्र होता व्रतं अस्य मायया ऊर्ध्वां दधानः शु-
चिऽपेशसं धियं अभि स्रुचः क्रमते दक्षिणाऽआवृतः याः अस्य
धाम प्रथमं ह निंसते ॥१॥ अभि ईं ऋतस्य दोहनाः अनूषत
योनौ देवस्य सदने परिऽवृताः अपां उपऽस्थे विऽभृतः यत् आ
अवसत् अध स्वधाः अधयत् याभिः ईयते ॥२॥ युयूषतः स-
ऽवयसा तत् इत् वपुः समानं अर्थं विऽतरित्रता मिथः आत्
ईं भगः न हव्यः सं अस्मत् आ वोळ्हुः न रश्मीन् सं अयंस्त सा-
रथिः ॥३॥ यं ईं द्वा सऽवयसा सपर्यतः समाने योना मिथुना
संऽओकसा दिवा न नक्तं पलितः युवा अजनि पुरु चरन् अजरः
मानुषा युगा ॥४॥ तं ईं हिन्वंति धीतयः दश व्रिशः देवं मर्तासः
ऊतये हवामहे धनोः अधि प्रऽवतः आ सः ऋण्वति अभिव्र-
जत्ऽभिः वयुना नवा अधित ॥५॥ त्वं हि अग्ने दिव्यस्य राजसि

त्वं पार्थिवस्य पशुपाःऽइव त्मना एनी ते एते बृहती अभि-
ऽश्रिया हिरण्ययी वक्करी बर्हिः आशाते ॥६॥ अग्ने जुषस्व प्रति
हर्य तत् वचः मंद्र स्वधाऽवः ऋतऽजात सुऽक्रतो॰ यः विश्वतः
प्रत्यङ् असि दर्शतः रण्वः संऽदृष्टौ पितुमान्ऽइव क्षयः ॥७॥१३॥

॥१४५॥ तं पृच्छत सः जगाम सः वेद सः चिकित्वान् ईयते
सः नु ईयते तस्मिन् संति प्रऽशिषः तस्मिन् इष्टयः सः वाजस्य
शवसः शुष्मिणः पतिः ॥१॥ तं इत् पृच्छंति न सिमः वि पृच्छति
स्वेनऽइव धीरः मनसा यत् अग्रभीत् न मृष्यते प्रथमं न अपरं
वचः अस्य क्रत्वा सचते अप्रऽदृपितः ॥२॥ तं इत् गच्छंति जुह्वः
तं अर्वतीः विश्वानि एकः शृणवत् वचांसि मे पुरुऽप्रैषः ततुरिः
यज्ञऽसाधनः अच्छिद्रऽऊतिः शिशुः आ अदत्त सं रभः ॥३॥ उप-
ऽस्थायं चरति यत् संऽआरत सद्यः जातः तत्सार युज्येभिः अभि
श्वांतं मृशते नांद्ये मुदे यत् ईं गच्छंति उशतीः अपिऽस्थितं ॥४॥
सः ईं मृगः अप्यः वनर्गुः उप त्वचि उपऽमस्यां नि धायि वि अब्र-
वीत् वयुना मर्त्येभ्यः अग्निः विद्वान् ऋतऽचित् हि सत्यः ॥५॥१४॥

॥१४६॥ त्रिऽमूर्धानं सप्तऽरश्मिं गृणीषे अनूनं अग्निं पित्रोः
उपऽस्थे निऽसत्तं अस्य चरतः ध्रुवस्य विश्वा दिवः रोचना आ-
पप्रिऽवांसं ॥१॥ उक्षा महान् अभि ववक्षे एने अजरः तस्थौ
इतःऽऊतिः ऋष्वः उर्व्याः पदः नि दधाति सानौ रिहंति ऊधः
अरुषासः अस्य ॥२॥ समानं वत्सं अभि संऽचरंती॰ विष्वक् धेनू
वि चरतः सुऽमेके॰ अनपऽवृज्यान् अध्वनः मिमाने विश्वान्
केतान् अधि महः दधाने ॥३॥ धीरासः पदं कवयः नयंति ना-

नां हृदा रक्षमाणाः अजुर्यं सिसासंतः परि अपश्यंत सिंधुं आ-
विः एभ्यः अभवत् सूर्यः नॄन् ॥४॥ दिदृक्षेण्यः परि काष्ठासु जेन्यः
ईळेन्यः महः अर्भाय जीवसे पुरुऽत्रा यत् अभवत् सूः अह एभ्यः
गर्भेभ्यः मघऽवा विश्वऽदर्शतः ॥ ५ ॥ १५ ॥

॥१४७॥ कथा ते अग्ने शुचयंतः आयोः ददाशुः वाजेभिः आ-
शुषाणाः उभे' यत् तोके' तनये दधानाः ऋतस्य सामन् रणयंत
देवाः ॥ १ ॥ बोध मे अस्य वचसः यविष्ठ मंहिष्ठस्य प्रऽभृतस्य
स्वधाऽवः पीयति त्वः अनु त्वः गृणाति वंदारुः ते तन्वं वंदे अग्ने
॥२॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंतः अंधं दुःऽइतात् अरक्षन्
ररक्ष तान् सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिपवः न अह देभुः
॥३॥ यः नः अग्ने अररिऽवान् अघऽयुः अरातिऽवा मर्चयति द्वयेन
मंत्रः गुरुः पुनः अस्तु सः अस्मै अनु मृक्षीष्ट तन्वं दुःऽउक्तैः ॥४॥ उत
वा यः सहस्य प्रऽविद्वान् मर्तः मर्तं मर्चयति द्वयेन अतः पाहि
स्तवमान स्तुवंतं अग्ने माकिः नः दुःऽइताय धायीः ॥५॥१६॥

॥१४८॥ मथीत् यत् ईं विष्टः मातरिश्वा होतारं विश्वऽअप्सुं
विश्वऽदेव्यं नि यं दधुः मनुष्यासु विक्षु स्वः न चित्रं वपुषे वि-
भाऽवं ॥१॥ ददानं इत् न ददभंत मन्म अग्निः वरूथं मम तस्य
चाकन् जुषंत विश्वानि अस्य कर्म उपऽस्तुतिं भरमाणस्य का-
रोः ॥२॥ नित्ये चित् नु यं सदने जगृभ्रे प्रशस्तिऽभिः दधिरे यज्ञि-
यासः प्र सु नयंत गृभयंतः इष्टौ अश्वासः न रथ्यः ररहाणाः ॥३॥
पुरूणि दस्मः नि रिणाति जंभैः आत् रोचते वने आ विभाऽवा
आत् अस्य वातः अनु वाति शोचिः अस्तुः न शर्यां असनां अनु

द्यून् ॥ ४ ॥ न यं रिपवः न रिषण्यवः गर्भे संतं रेषणाः रेषयंति
अंधाः अपश्याः न दभन् अभिऽख्या नित्यासः ईं प्रेतारः अर-
क्षन् ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥ १४९ ॥ महः सः रायः आ ईषते पतिः दन् इनः इनस्य वसुनः
पदे आ उप ध्रजंतं अद्रयः विधन् इत् ॥ १ ॥ सः यः वृषा नरां न
रोदस्योः श्रवःऽभिः अस्ति जीवपीतऽसर्गः प्र यः सस्राणः शि-
श्रीत योनौ ॥ २ ॥ आ यः पुरं नार्मिणीं अदीदेत् अत्यः कविः
नभन्यः न अर्वा सूरः न रुरुक्वान् शतऽआत्मा ॥ ३ ॥ अभि द्वि-
ऽजन्मा त्री रोचनानि विश्वा रजांसि शुशुचानः अस्थात् होता
यजिष्ठः अपां सधऽस्थे ॥ ४ ॥ अयं सः होता यः द्विऽजन्मा विश्वा
दधे वार्याणि श्रवस्या मर्तः यः अस्मै सुऽतुकः ददाश ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥ १५० ॥ पुरु त्वा दाश्वान् वोचे अरिः अग्ने तव स्वित् आ
तोदस्यऽइव शरणे आ महस्य ॥ १ ॥ वि अनिनस्य धनिनः प्र-
ऽहोषे चित् अररुषः कदा चन प्रऽजिगतः अदेवऽयोः ॥ २ ॥ सः
चंद्रः विप्र मर्त्यः महः व्राधनऽतमः दिवि प्रऽप्र इत् ते अग्ने
वनुषः स्याम ॥ ३ ॥ १९ ॥

॥ १५१ ॥ मित्रं न यं शिम्या गोषु गव्यवः सुऽआध्यः विदथे
अपऽसु जीजनन् अरेजेतां रोदसी पाजसा गिरा प्रति प्रियं
यजतं जनुषां अवः ॥ १ ॥ यत् ह त्यत् वां पुरुऽमीळ्हस्य सोमिनः
प्र मित्रासः न दधिरे सुऽआभुवः अध क्रतुं विदतं गातुं अर्चते
उत श्रुतं वृषणा पस्त्यऽवतः ॥ २ ॥ आ वां भूषन् क्षितयः जन्म

रोदस्योः प्रऽवाच्यं वृषणा दक्षसे महे यत् ईं ऋतायं भरथः यत्
अर्वंते प्र होत्रया शिम्यां वीथः अध्वरं ॥३॥ प्र सा क्षितिः असुरा
या महि प्रिया ऋतंऽवानौ ऋतं आ घोषथः बृहत् युवं दिवः
बृहतः दक्षं आऽभुवं गां न धुरि उप युंजाथे अपः ॥४॥ मही
अत्र महिना वारं ऋण्वथः अरेणवः तुजः आ सद्मन् धेनवः
स्वरंति ताः उपरऽताति सूर्यं आ निऽम्रुचः उषसः तक्ववीःऽइव
॥५॥२०॥ आ वां ऋतायं केशिनीः अनूषत मित्र यत्र वरुण
गातुं अर्चथः अव त्मना सृजतं पिन्वतं धियः युवं विप्रस्य मन्म-
नां इरज्यथः ॥६॥ यः वां यज्ञैः शशमानः ह दाशति कविः होता
यजति मन्मऽसाधनः उप अह तं गच्छथः वीथः अध्वरं अच्छ
गिरः सुऽमतिं गंतं अस्मऽयू० ॥७॥ युवां यज्ञैः प्रथमा गोभिः
अंजते ऋतंऽवाना मनसः न प्रऽयुक्तिषु भरंति वां मन्मना सं-
ऽयता गिरः अदृप्यता मनसा रेवत् आशाथे ॥८॥ रेवत् वयः
दधाथे रेवत् आशाथे नरा मायाभिः इतःऽऊति माहिनं न वां
द्यावः अहःऽभिः न उत सिंधवः न देवऽत्वं पणयः न आनशुः
मघं ॥९॥२१॥

॥१५२॥ युवं वस्त्राणि पीवसा वसाथे युवोः अच्छिद्राः मंतवः
ह सर्गाः अव अतिरतं अनृतानि विश्वा ऋतेन मित्रावरुणा
सचेथे ॥१॥ एतत् चन त्वः वि चिकेतत् एषां सत्यः मंत्रः कवि-
ऽशस्तः ऋघावान् त्रिःऽअश्रिं हंति चतुःऽअश्रिः उग्रः देवऽनिदः
ह प्रथमाः अजूर्यन् ॥२॥ अपात् एति प्रथमा पत्ऽवतीनां कः
तत् वां मित्रावरुणा आ चिकेत गर्भः भारं भरति आ चित्
अस्य ऋतं पिपर्ति अनृतं नि तारीत् ॥३॥ प्रऽयंतं इत् परि जारं

कनीनां पश्यामसि न उपऽनिपद्यमानं अनवऽपृग्णा विऽतता
वसानं प्रियं मित्रस्य वरुणस्य धाम ॥४॥ अनश्वः जातः अनभी-
शुः अर्वा कनिक्रदत् पतयत् ऊर्ध्वऽसानुः अचित्तं ब्रह्म जुजुषुः
युवानः प्र मित्रे धाम वरुणे गृणंतः ॥५॥ आ धेनवः मामतेयं
अवंतीः ब्रह्मऽप्रियं पीपयन् सस्मिन् ऊधन् पित्वः भिक्षेत वयु-
नानि विद्वान् आसा आऽविवासन् अदितिं उरुष्येत ॥६॥ आ
वां मित्रावरुणा हव्यऽजुष्टिं नमसा देवौ अवसा ववृत्यां अस्माकं
ब्रह्म पृतनासु सह्याः अस्माकं वृष्टिः दिव्या सुऽपारा ॥७॥२२॥

॥१५३॥ यजामहे वां महः सऽजोषाः हव्येभिः मित्रावरुणा
नमःऽभिः घृतैः घृतऽस्नू॰ अध यत् वां अस्मे॰ अध्वर्यवः न धी-
तिऽभिः भरंति ॥१॥ प्रऽस्तुतिः वां धाम न प्रऽयुक्तिः अयामि
मित्रावरुणा सुऽवृक्तिः अनक्ति यत् वां विदथेषु होता सुम्नं वां
सूरिः वृषणौ इयक्षन् ॥२॥ पीपाय धेनुः अदितिः ऋताय जनाय
मित्रावरुणा हविःऽदे हिनोति यत् वां विदथे सपर्यन् सः रा-
तऽहव्यः मानुषः न होता ॥३॥ उत वां विक्षु मद्यासु अंधः गावः
आपः च पीपयंत देवीः उतो॰ नः अस्य पूर्व्यः पतिः दन् वीतं
पातं पयसः उस्रियायाः ॥४॥२३॥

॥१५४॥ विष्णोः नु कं वीर्याणि प्र वोचं यः पार्थिवानि वि-
ऽममे रजांसि यः अस्कभायत् उत्ऽतरं सधऽस्थं विऽचक्रमाणः
त्रेधा उरुऽगायः ॥१॥ प्र तत् विष्णुः स्तवते वीर्येण मृगः न भीमः
कुचरः गिरिऽस्थाः यस्य उरुषु त्रिषु विऽक्रमणेषु अधिऽक्षि-
यंति भुवनानि विश्वा ॥२॥ प्र विष्णवे शूषं एतु मन्म गिरि-
ऽक्षिते उरुऽगायाय वृष्णे यः इदं दीर्घं प्रऽयतं सधऽस्थं एकः

विऽममे त्रिऽभिः इत् पदेभिः ॥ ३ ॥ यस्य त्री पूर्णा मधुना पदानि अक्षीयमाणा स्वधया मदंति यः ऊं त्रिऽधातु पृथिवीं उत द्यां एकः दाधार भुवनानि विश्वा ॥ ४ ॥ तत् अस्य प्रियं अभि पाथः अश्यां नरः यत्र देवऽयवः मदंति उरुऽक्रमस्य सः हि बंधुः इत्था विष्णोः पदे परमे मध्वः उत्सः ॥ ५ ॥ ता वां वास्तूनि उश्मसि गमध्यै यत्र गावः भूरिऽशृंगाः अयासः अत्र अह तत् उरुऽगायस्य वृष्णः परमं पदं अव भाति भूरि ॥ ६ ॥ २४ ॥

॥ १५५ ॥ प्र वः पांतं अंधसः धियाऽयते महे शूराय विष्णवे च अर्चत या सानुनि पर्वतानां अदाभ्या महः तस्थतुः अर्वताऽइव साधुना ॥ १ ॥ त्वेषं इत्था संऽअरणं शिमीऽवतोः इंद्राविष्णू सुतऽपाः वां उरुष्यति या मर्त्याय प्रतिऽधीयमानं इत् कृशानोः अस्तुः असनां उरुष्यथः ॥ २ ॥ ताः ईं वर्धंति महि अस्य पौंस्यं नि मातरा नयति रेतसे भुजे दधाति पुत्रः अवरं परं पितुः नाम तृतीयं अधि रोचने दिवः ॥ ३ ॥ तत्ऽतत् इत् अस्य पौंस्यं गृणीमसि इनस्य त्रातुः अवृकस्य मीळ्हुषः यः पार्थिवानि त्रिऽभिः इत् विगामऽभिः उरु क्रमिष्ट उरुऽगायाय जीवसे ॥ ४ ॥ द्वे इत् अस्य क्रमणे स्वःऽदृशः अभिऽख्याय मर्त्यः भुरण्यति तृतीयं अस्य नकिः आ दधर्षति वयः चन पतयंतः पतत्रिणः ॥ ५ ॥ चतुःऽभिः साकं नवतिं च नामऽभिः चक्रं न वृत्तं व्यतीन् अवीविपत् बृहत्ऽशरीरः विऽमिमानः ऋक्वऽभिः युवा अकुमारः प्रति एति आऽहवं ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥ १५६ ॥ भव मित्रः न शेव्यः घृतऽआसुतिः विभूतऽद्युम्नः एवऽयाः ऊं सऽप्रथाः अध ते विष्णो विदुषा चित् अर्ध्यः स्तोमः

यज्ञः च राध्यः हविष्मता ॥१॥ यः पूर्व्याय वेधसे नवीयसे सुमत्-
ऽजानये विष्णवे ददाशति यः जातं अस्य महतः महि ब्रवत् सः
इत् ऊं श्रवःऽभिः युज्यं चित् अभि असत् ॥२॥ तं ऊं स्तोतारः
पूर्व्यं यथा विद ऋतस्य गर्भं जनुषा पिपर्तन आ अस्य जानंतः
नाम चित् विवक्तन महः ते विष्णो सुऽमतिं भजामहे ॥३॥
तं अस्य राजा वरुणः तं अश्विना क्रतुं सचंत मारुतस्य वेधसः
दाधार दक्षं उत्ऽतमं अहःऽविदं व्रजं च विष्णुः सखिऽवान्
अपऽऊर्णुते ॥४॥ आ यः विवाय सचथाय दैव्यः इंद्राय विष्णुः
सुऽकृते सुकृत्ऽतरः वेधाः अजिन्वत् त्रिऽसधस्थः आर्यं ऋतस्य
भागे यजमानं आ अभजत् ॥५॥२६॥२१॥

॥१५७॥ अबोधि अग्निः ज्मः उत् एति सूर्यः वि उषाः चंद्रा
मही आवः अर्चिषा अयुक्षातां अश्विना यातवे रथं प्र असा-
वीत् देवः सविता जगत् पृथक् ॥१॥ यत् युंजाथे वृषणं अश्विना
रथं घृतेन नः मधुना क्षत्रं उक्षतं अस्माकं ब्रह्म पृतनासु जिन्वतं
वयं धना शूरऽसाता भजेमहि ॥२॥ अर्वाङ् त्रिऽचक्रः मधु-
ऽवाहनः रथः जीरऽअश्वः अश्विनोः यातु सुऽस्तुतः त्रिऽवंधुरः
मघऽवा विश्वऽसौभगः शं नः आ वक्षत् द्विऽपदे चतुःऽपदे ॥३॥
आ नः ऊर्जं वहतं अश्विना युवं मधुऽमत्या नः कशया मिमि-
क्षतं प्र आयुः तारिष्टं निः रपांसि मृक्षतं सेधतं द्वेषः भवतं सचा-
ऽभुवा ॥४॥ युवं ह गर्भं जगतीषु धत्थः युवं विश्वेषु भुवनेषु अंतः
युवं अग्निं च वृषणौ अपः च वनस्पतीन् अश्विनौ ऐरयेथां ॥५॥
युवं ह स्थः भिषजा भेषजेभिः अथो ह स्थः रथ्या रथ्येभिः अथो ह
क्षत्रं अधि धत्थः उग्रा यः वां हविष्मान् मनसा ददाश ॥६॥२७॥२॥

॥१५८॥ वसूइति रुद्रा पुरुऽमंतूइति वृधंता दशस्यतं नः वृषणौ अभिष्टौ दस्रा ह यत् रेक्णः औचथ्यः वां प्र यत् सस्राथेइति अकवाभिः ऊती ॥१॥ कः वां दाशत् सुऽमतये चित् अस्यै वसूइति यत् धेथेइति नमसा पदे गोः जिगृतं अस्मेइति रेवतीः पुरंऽधीः कामप्रेणऽइव मनसा चरंता ॥२॥ युक्तः ह यत् वां तौग्र्याय पेरुः वि मध्ये अर्णसः धायि पज्रः उप वां अवः शरणं गमेयं शूरः न अज्म पतयत्ऽभिः एवैः ॥३॥ उपऽस्तुतिः औचथ्यं उरुष्येत् मा मां इमेइति पतत्रिणीइति वि दुग्धां मा मां एधः दशऽतयः चितः धाक् प्र यत् वां बद्धः त्मनि खादति क्षां ॥४॥ न मा गरन् नद्यः माऽतृऽतमाः दासाः यत् ईं सुऽसमुब्धं अवऽअधुः शिरः यत् अस्य त्रैतनः विऽतक्षत् स्वयं दासः उरः अंसौ अपि ग्धेति ग्ध॰ ॥५॥ दीर्घऽतमाः मामतेयः जुजुर्वान् दशमे युगे अपां अर्थं यतीनां ब्रह्मा भवति सारथिः ॥६॥१॥

॥१५९॥ प्र द्यावा यज्ञैः पृथिवीइति ऋतऽवृधा महीइति स्तुषे विदथेषु प्रऽचेतसा देवेभिः येइति देवऽपुत्रेइति सुऽदंससा इत्था धिया वार्याणि प्रऽभूषतः ॥१॥ उत मन्ये पितुः अद्रुहः मनः मातुः महि स्वऽतवः तत् हवीमऽभिः सुऽरेतसा पितरा भूम चक्रतुः उरु प्रऽजायाः अमृतं वरीमऽभिः ॥२॥ ते सूनवः सुऽअपसः सुऽदंससः महीइति जज्ञुः मातरा पूर्वऽचित्तये स्थातुः च सत्यं जगतः च धर्मणि पुत्रस्य पाथः पदं अद्वयाविनः ॥३॥ ते मायिनः ममिरे सुऽप्रचेतसः जामीइति सऽयोनीइति मिथुना संऽओकसा नव्यंऽनव्यं तंतुं आ तन्वते दिवि समुद्रे अंतरिति कवयः सुऽदीतयः ॥४॥ तत् राधः अद्य सवितुः वरेण्यं वयं देवस्य प्रऽसवे मना-

महे अस्मभ्यं द्यावापृथिवी सुऽचेतुना रयिं धत्तं वसुऽमंतं
शतऽग्विनं ॥५॥२॥

॥१६०॥ ते हि द्यावापृथिवी विश्वऽशंभुवा ऋतऽवरी॰
रजसः धारयत्ऽकवी॰ सुऽजन्मनी॰ धिषणे अंतः ईयते देवः दे-
वी धर्मणा सूर्यः शुचिः ॥१॥ उरुऽव्यचसा महिनी असश्चता
पिता माता च भुवनानि रक्षतः सुऽधृष्टमे॰ वपुष्ये न रोदसी
पिता यत् सीं अभि रूपैः अवासयत् ॥२॥ सः वह्निः पुत्रः पित्रोः
पवित्रऽवान् पुनाति धीरः भुवनानि मायया धेनुं च पृश्निं वृषभं
सुऽरेतसं विश्वाहा शुक्रं पयः अस्य धुक्षत ॥३॥ अयं देवानां
अपसां अपःऽतमः यः जजान रोदसी विश्वऽशंभुवा वि यः ममे
रजसी सुक्रतुऽयया अजरेभिः स्कंभनेभिः सं आनृचे ॥४॥ ते
नः गृणाने महिनी महि श्रवः क्षत्रं द्यावापृथिवी धासथः
बृहत् येन अभि कृष्टीः ततनाम विश्वहा पनाय्यं ओजः अस्मे
सं इन्वतं ॥५॥३॥

॥१६१॥ किं ऊं श्रेष्ठः किं यविष्ठः नः आ अजगन् किं ईयते
दूत्यं कत् यत् ऊचिम न निंदिम चमसं यः महाऽकुलः अग्ने भ्रातः
द्रुणः इत् भूतिं ऊदिम ॥१॥ एकं चमसं चतुरः कृणोतन तत् वः
देवाः अब्रुवन् तत् वः आ अगमं सौधन्वनाः यदि एव करिष्यथ
साकं देवैः यज्ञियासः भविष्यथ ॥२॥ अग्निं दूतं प्रति यत् अब्र-
वीतन अश्वः कर्त्वः रथः उत इह कर्त्वः धेनुः कर्त्वा युवशा कर्त्वा
द्वा तानि भ्रातः अनु वः कृत्वी आ इमसि ॥३॥ चकृऽवांसः ऋभवः
तत् अपृच्छत क्व इत् अभूत् यः स्यः दूतः नः आ अजगन् यदा
अवऽअख्यत् चमसान् चतुरः कृतान् आत् इत् त्वष्टा ग्नासु अंतः

नि आनजे ॥४॥ हनाम एनान् इति त्वष्टा यत् अब्रवीत् चमसं
ये देवऽपानं अनिंदिषुः अन्या नामानि कृण्वते सुते सचा अन्यैः
एनान् कन्या नामऽभिः स्परत् ॥५॥४॥ इंद्रः हरी॰ युयुजे अश्विना
रथं बृहस्पतिः विश्वऽरूपां उप आजत ऋभुः विऽभ्वा वाजः दे-
वान् अगच्छत सुऽअपसः यज्ञियं भागं ऐतन ॥६॥ निः चर्मणः
गां अरिणीत धीतिऽभिः या जरंता युवशा ता अकृणोतन सौ-
धन्वनाः अश्वात् अश्वं अतक्षत युक्त्वा रथं उप देवान् अयातन
॥७॥ इदं उदकं पिबत इति अब्रवीतन इदं वा घ पिबत मुंज-
ऽनेजनं सौधन्वनाः यदि तत् नऽइव हर्यथ तृतीये घ सवने मा-
दयाध्वै ॥८॥ आपः भूयिष्ठाः इति एकः अब्रवीत् अग्निः भूयिष्ठः
इति अन्यः अब्रवीत् वधःऽयंतीं बहुऽभ्यः प्र एकः अब्रवीत् ऋता
वदंतः चमसान् अपिंशत ॥९॥ श्रोणां एकः उदकं गां अव अज-
ति मांसं एकः पिंशति सूनया आऽभृतं आ निऽम्रुचः शकृत् एकः
अप अभरत् किं स्वित् पुत्रेभ्यः पितरौ उप आवतुः ॥१०॥५॥
उद्वत्ऽसु अस्मै अकृणोतन तृणं निवत्ऽसु अपः सुऽअपस्य-
या नरः अगोह्यस्य यत् असस्तन गृहे तत् अद्य इदं ऋभवः
न अनु गच्छथ ॥११॥ संऽमील्य यत् भुवना परिऽअसर्पत
क्व स्वित् तात्या पितरा वः आसतुः अशपत यः करस्नं वः आ-
ऽददे यः प्र अब्रवीत् प्रो॰ तस्मै अब्रवीतन ॥१२॥ सुसुप्वांसः
ऋभवः तत् अपृच्छत अगोह्य कः इदं नः अबूबुधत् श्वानं
बस्तः बोधयितारं अब्रवीत् संवत्सरे इदं अद्य वि अख्यत
॥१३॥ दिवा यांति मरुतः भूम्या अग्निः अयं वातः अंतरि-
क्षेण याति अत्ऽभिः याति वरुणः समुद्रैः युष्मान् इच्छंतः
शवसः नपातः ॥१४॥६॥

॥१६२॥ मा नः मित्रः वरुणः अर्यमा आयुः इंद्रः ऋभुक्षाः
मरुतः परि ख्यन् यत् वाजिनः देवऽजातस्य सप्तेः प्रऽवक्ष्यामः
विदथे वीर्याणि ॥१॥ यत् निःऽनिजा रेक्णसा प्रावृतस्य रातिं
गृभीतां मुखतः नयंति सुऽप्राङ् अजः मेम्यत् विश्वऽरूपः इंद्रा-
पूष्णोः प्रियं अपि एति पाथः ॥२॥ एषः छागः पुरः अश्वेन वा-
जिना पूष्णः भागः नीयते विश्वऽदेव्यः अभिऽप्रियं यत् पुरो-
ळाशं अर्वता त्वष्टा इत् एनं सौश्रवसाय जिन्वति ॥३॥ यत्
हविष्यं ऋतुऽशः देवऽयानं त्रिः मानुषाः परि अश्वं नयंति अत्र
पूष्णः प्रथमः भागः एति यज्ञं देवेभ्यः प्रतिऽवेदयन् अजः ॥४॥
होता अध्वर्युः आऽवयाः अग्निंऽइंधः ग्रावऽग्राभः उत शंस्ता
सुऽविप्रः तेन यज्ञेन सुऽअरंकृतेन सुऽइष्टेन वक्षणाः आ पृणध्वं
॥५॥७॥ यूपऽव्रस्काः उत ये यूपऽवाहाः चषालं ये अश्वऽयूपाय
तक्षंति ये च अर्वते पचनं संऽभरंति उतो तेषां अभिऽगूर्तिः
नः इन्वतु ॥६॥ उप प्र अगात् सुऽमत् मे अधायि मन्म देवानां
आशाः उप वीतऽपृष्ठः अनु एनं विप्राः ऋषयः मदंति देवानां
पुष्टे चकृम सुऽबंधुं ॥७॥ यत् वाजिनः दाम संऽदानं अर्वतः या
शीर्षण्या रशना रज्जुः अस्य यत् वा घ अस्य प्रऽभृतं आस्ये तृणं
सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥८॥ यत् अश्वस्य क्रविषः मक्षि-
का आश यत् वा स्वरौ स्वऽधितौ रिप्तं अस्ति यत् हस्तयोः शमि-
तुः यत् नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥९॥ यत् ऊवध्यं
उदरस्य अपऽवाति यः आमस्य क्रविषः गंधः अस्ति सुऽकृता
तत् शमितारः कृण्वंतु उत मेधं शृतऽपाकं पचंतु ॥१०॥८॥ यत्
ते गात्रात् अग्निना पच्यमानात् अभि शूलं निऽहतस्य अव-
ऽधावति मा तत् भूम्यां आ श्रिषत् मा तृणेषु देवेभ्यः तत् उश-

तुऽभ्यं रातं अस्तु ॥११॥ ये वाजिनं परिऽपश्यंति पक्वं ये ईं आहुः
सुरभिः निः हर इति ये च अर्वतः मांसऽभिक्षां उपऽआसंते उतो
तेषां अभिऽगूर्तिः नः इन्वतु ॥१२॥ यत् निऽईक्षणं मांस्पचन्याः
उखायाः या पात्राणि यूष्णः आऽसेचनानि ऊष्मण्या अपि-
ऽधाना चरूणां अंकाः सूनाः परि भूषंति अश्वं ॥१३॥ निऽक्रमणं
निऽसदनं विऽवर्तनं यत् च पड्बीशं अर्वतः यत् च पपौ यत् च
घासिं जघास सर्वा ता ते अपि देवेषु अस्तु ॥१४॥ मा त्वा अग्निः
ध्वनयीत् धूमऽगंधिः मा उखा भ्राजंती अभि विक्त जघ्रिः इष्टं वी-
तं अभिऽगूर्तं वषट्ऽकृतं तं देवासः प्रति गृभ्णंति अश्वं ॥१५॥९॥
यत् अश्वाय वासः उपऽस्तृणंति अधीवासं या हिरण्यानि अस्मै
संऽदानं अर्वंतं पड्बीशं प्रिया देवेषु आ यमयंति ॥१६॥ यत् ते सादे
महसा शूकृतस्य पार्ष्ण्या वा कशया वा तुतोद स्रुचाऽइव ता
हविषः अध्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ॥१७॥ चतुः-
ऽत्रिंशत् वाजिनः देवऽबंधोः वंक्रीः अश्वस्य स्वऽधितिः सं एति
अच्छिद्रा गात्रा वयुना कृणोत परुःपरुः अनुऽघुष्य वि शस्त
॥१८॥ एकः त्वष्टुः अश्वस्य विऽशस्ता द्वा यंतारा भवतः तथा ऋतुः
या ते गात्राणां ऋतुऽथा कृणोमि ताऽता पिंडानां प्र जुहोमि
अग्नौ ॥१९॥ मा त्वा तपत् प्रियः आत्मा अपिऽयंतं मा स्वऽधि-
तिः तन्वः आ तिस्थिपत् ते मा ते गृध्नुः अविऽशस्ता अतिऽहाय
छिद्रा गात्राणि असिना मिथु करिति कः॰ ॥२०॥ न वै ऊं एतत् म्रियसे
न रिष्यसि देवान् इत् एषि पथिऽभिः सुऽगेभिः हरी इति ते युंजा पृष-
ती इति अभूतां उप अस्थात् वाजी धुरि रासभस्य ॥२१॥ सुऽगव्यं नः
वाजी सुऽअश्व्यं पुंसः पुत्रान् उत विश्वऽपुषं रयिं अनागाःऽत्वं
नः अदितिः कृणोतु क्षत्रं नः अश्वः वनतां हविष्मान् ॥२२॥१०॥

॥१६३॥ यत् अक्रंदः प्रथमं जायमानः उतऽयन् समुद्रात्
उत वा पुरीषात् श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपऽस्तुत्यं महि
जातं ते अर्वन् ॥१॥ यमेन दत्तं त्रितः एनं अयुनक् इंद्रः एनं
प्रथमः अधि अतिष्ठत् गंधर्वः अस्य रशनां अगृभ्णात् सूरात्
अश्वं वसवः निः अतष्ट ॥२॥ असि यमः असि आदित्यः अर्वन्
असि त्रितः गुह्येन व्रतेन असि सोमेन समया विऽपृक्तः आहुः
ते त्रीणि दिवि बंधनानि ॥३॥ त्रीणि ते आहुः दिवि बंधना-
नि त्रीणि अप्ऽसु त्रीणि अंतः समुद्रे उतऽइव मे वरुणः छंत्सि
अर्वन् यत्र ते आहुः परमं जनित्रं ॥४॥ इमा ते वाजिन् अव-
ऽमार्जनानि इमा शफानां सनितुः निऽधाना अत्र ते भद्राः
रशनाः अपश्यं ऋतस्य याः अभिऽरक्षंति गोपाः ॥५॥११॥ आ-
त्मानं ते मनसा आरात् अजानां अवः दिवा पतयंतं पतंगं शिरः
अपश्यं पथिऽभिः सुऽगेभिः अरेणुऽभिः जेहमानं पतत्रि ॥६॥
अत्र ते रूपं उत्ऽतमं अपश्यं जिगीषमाणं इषः आ पदे गोः
यदा ते मर्तः अनु भोगं आनट् आत् इत् ग्रसिष्ठः ओषधीः
अजीगः ॥७॥ अनु त्वा रथः अनु मर्यः अर्वन् अनु गावः अनु
भगः कनीनां अनु व्रातासः तव सख्यं ईयुः अनु देवाः ममिरे वीर्यं
ते ॥८॥ हिरण्यऽशृंगः अयः अस्य पादाः मनःऽजवाः अवरः इंद्रः
आसीत् देवाः इत् अस्य हविःऽअद्यं आयन् यः अर्वंतं प्रथमः
अधिऽअतिष्ठत् ॥९॥ ईर्मऽअंतासः सिलिकऽमध्यमासः सं शू-
रणासः दिव्यासः अत्याः हंसाःऽइव श्रेणिऽशः यतंते यत् आक्षि-
षुः दिव्यं अज्मं अश्वाः ॥१०॥१२॥ तव शरीरं पतयिष्णु अर्वन् तव
चित्तं वातःऽइव ध्रजीमान् तव शृंगाणि विऽस्थिता पुरुऽत्रा
अरण्येषु जर्भुराणा चरंति ॥११॥ उप प्र अगात् शसनं वाजी

अर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः अजः पुरः नीयते नाभिः अस्य
अनु पश्चात् कवयः यंति रेभाः ॥१२॥ उप प्र अगात् परमं यत्
सधऽस्थं अर्वान् अच्छ पितरं मातरं च अद्य देवान् जुष्टऽतमः
हि गम्याः अथ आ शास्ते दाशुषे वार्याणि ॥१३॥१३॥

॥१६४॥ अस्य वामस्य पलितस्य होतुः तस्य भ्राता मध्यमः
अस्ति अश्नः तृतीयः भ्राता घृतऽपृष्ठः अस्य अत्र अपश्यं वि-
श्पतिं सप्तऽपुत्रं ॥१॥ सप्त युंजंति रथं एकऽचक्रं एकः अश्वः
वहति सप्तऽनामा त्रिऽनाभि चक्रं अजरं अनर्वं यत्र इमा वि-
श्वा भुवना अधि तस्थुः ॥२॥ इमं रथं अधि ये सप्त तस्थुः सप्त-
ऽचक्रं सप्त वहंति अश्वाः सप्त स्वसारः अभि सं नवंते यत्र गवां
निऽहिता सप्त नाम ॥३॥ कः ददर्श प्रथमं जायमानं अस्थन्-
ऽवंतं यत् अनस्था बिभर्ति भूम्याः असुः असृक् आत्मा क्व स्वित्
कः विद्वांसं उप गात् प्रष्टुं एतत् ॥४॥ पाकः पृच्छामि मनसा
अविऽजानन् देवानां एना निऽहिता पदानि वत्से बष्कये
अधि सप्त तंतून् वि तत्निरे कवयः ओतवै ऊं ॥५॥१४॥
अचिकित्वान् चिकितुषः चित् अत्र कवीन् पृच्छामि विद्मने
न विद्वान् वि यः तस्तंभ षट् इमा रजांसि अजस्य रूपे किं
अपि स्वित् एकं ॥६॥ इह ब्रवीतु यः ईं अंग वेद अस्य वामस्य
निऽहितं पदं वेः॰ शीर्ष्णः क्षीरं दुह्रते गावः अस्य वव्रिं वसानाः
उदकं पदा अपुः ॥७॥ माता पितरं ऋते आ बभाज धीती
अग्रे मनसा सं हि जग्मे सा बीभत्सुः गर्भऽरसा निऽविद्धा नमः-
स्वंतः इत् उपऽवाकं ईयुः ॥८॥ युक्ता माता आसीत् धुरि दक्षि-

णायाः अतिष्ठत् गर्भः वृजनीषु अंतः अमीमेत् वत्सः अनु गां
अपश्यत् विश्वऽरूप्यं त्रिषु योजनेषु ॥ ९ ॥ तिस्रः मातृः त्रीन्
पितृन् बिभ्रत् एकः ऊर्ध्वः तस्थौ न ईं अव ग्लपयंति मंत्रयंते
दिवः अमुष्य पृष्ठे विश्वऽविदं वाचं अविश्वऽमिन्वां ॥ १० ॥ १५ ॥
द्वादशऽअरं नहि तत् जराय ववर्ति चक्रं परि द्यां ऋतस्य आ
पुत्राः अग्ने मिथुनासः अत्र सप्त शतानि विंशतिः च तस्थुः ॥ ११ ॥
पंचऽपादं पितरं द्वादशऽआकृतिं दिवः आहुः परे अर्धे पुरी-
षिणं अथ इमे अन्ये उपरे विऽचक्षणं सप्तऽचक्रे षट्ऽअरे
आहुः अर्पितं ॥ १२ ॥ पंचऽअरे चक्रे परिऽवर्तमाने तस्मिन् आ
तस्थुः भुवनानि विश्वा तस्य न अक्षः तप्यते भूरिऽभारः सनात्
एव न शीर्यते सऽनाभिः ॥ १३ ॥ सऽनेमि चक्रं अजरं वि ववृते
उत्तानायां दश युक्ताः वहंति सूर्यस्य चक्षुः रजसा एति आ-
ऽवृतं तस्मिन् आर्पिता भुवनानि विश्वा ॥ १४ ॥ साकंऽजानां
सप्तथं आहुः एकऽजं षट् इत् यमाः ऋषयः देवऽजाः इति तेषां
इष्टानि विऽहितानि धामऽशः स्थात्रे रेजंते विऽकृतानि रूप-
ऽशः ॥ १५ ॥ १६ ॥ स्त्रियः सतीः तान् ऊं मे पुंसः आहुः पश्यत्
अक्षण्ऽवान् न वि चेतत् अंधः कविः यः पुत्रः सः ईं आ चि-
केत यः ता विऽजानात् सः पितुः पिता असत् ॥ १६ ॥ अवः
परेण परः एना अवरेण पदा वत्सं बिभ्रती गौः उत् अस्थात्
सा कद्रीची कं स्वित् अर्धं परा अगात् क्व स्वित् सूते नहि यूथे
अंतः ॥ १७ ॥ अवः परेण पितरं यः अस्य अनुऽवेद परः एना अव-
रेण कविऽयमानः कः इह प्र वोचत् देवं मनः कुतः अधि प्रऽजातं
॥ १८ ॥ ये अर्वाचः तान् ऊं पराचः आहुः ये पराचः तान् ऊं अर्वा-
चः आहुः इंद्रः च या चक्रथुः सोम तानि धुरा न युक्ताः रजसः

वहंति ॥१९॥ द्वा सुऽपर्णा सऽयुजा सखाया समानं वृक्षं परि
सस्वजाते तयोः अन्यः पिप्पलं स्वादु अत्ति अनश्नन् अन्यः
अभि चाकशीति ॥ २० ॥ १७ ॥ यत्र सुऽपर्णाः अमृतस्य भागं
अनिऽमेषं विदथा अभिऽस्वरंति इनः विश्वस्य भुवनस्य गो-
पाः सः मा धीरः पाकं अत्र आ विवेश ॥२१॥ यस्मिन् वृक्षे मधु-
ऽअदः सुऽपर्णाः निऽविशंते सुवते च अधि विश्वे तस्य इत्
आहुः पिप्पलं स्वादु अग्रे तत् न उत् नशत् यः पितरं न वेद
॥२२॥ यत् गायत्रे अधि गायत्रं आऽहितं त्रैस्तुभात् वा त्रैस्तुभं
निःऽअतक्षत यत् वा जगत् जगति आऽहितं पदं ये इत् तत्
विदुः ते अमृतऽत्वं आनशुः ॥२३॥ गायत्रेण प्रति मिमीते अर्कं
अर्केण साम त्रैस्तुभेन वाकं वाकेन वाकं द्विऽपदा चतुःऽपदा
अक्षरेण मिमते सप्त वाणीः ॥२४॥ जगता सिंधुं दिवि अस्तभा-
यत् रथंऽतरे सूर्यं परि अपश्यत् गायत्रस्य संऽइधः तिस्रः आहुः
ततः मह्ना प्र रिरिचे महिऽत्वा ॥ २५ ॥ १८ ॥ उप ह्वये सुऽदुघां
धेनुं एतां सुऽहस्तः गोऽधुक् उत दोहत् एनां श्रेष्ठं सवं सविता
साविषत् नः अभिऽइद्धः घर्मः तत् ऊं सु प्र वोचं ॥२६॥ हिङ्-
ऽकृण्वती वसुऽपत्नी वसूनां वत्सं इच्छंती मनसा अभि आ
अगात् दुहां अश्विऽभ्यां पयः अघ्न्या इयं सा वर्धतां महते सौ-
भगाय ॥ २७ ॥ गौः अमीमेत् अनु वत्सं मिषंतं मूर्धानं हिङ्
अकृणोत् मातवै ऊं सृक्वाणं घर्मं अभि वावशाना मिमाति
मायुं पयते पयःऽभिः ॥ २८ ॥ अयं सः शिंक्ते येन गौः अभि-
ऽवृता मिमाति मायुं ध्वसनौ अधि श्रिता सा चित्तिऽभिः नि
हि चकार मर्त्यं विऽद्युत् भवंती प्रति वव्रिं औहत ॥२९॥ अनत्
शये तुरऽगातु जीवं एजत् ध्रुवं मध्ये आ पस्त्यानां जीवः मृ-

तस्य चरति स्वधाभिः अमर्त्यः मर्त्येन सऽयोनिः ॥ ३० ॥ १९ ॥
अपश्यं गोपां अनिऽपद्यमानं आ च परा च पथिऽभिः चरंतं सः
सध्रीचीः सः विषूचीः वसानः आ वरीवर्ति भुवनेषु अंतः ॥३१॥
यः ईं चकार न सः अस्य वेद यः ईं ददर्श हिरुक् इत् नु तस्मात् सः
मातुः योना परिऽवीतः अंतः बहुऽप्रजाः निःऽऋतिं आ विवेश
॥३२॥ द्यौः मे पिता जनिता नाभिः अत्र बंधुः मे माता पृथि-
वी मही इयं उत्तानयोः चम्वोः योनिः अंतः अत्र पिता दुहितुः
गर्भं आ अधात् ॥३३॥ पृच्छामि त्वा परं अंतं पृथिव्याः पृच्छामि
यत्र भुवनस्य नाभिः पृच्छामि त्वा वृष्णः अश्वस्य रेतः पृच्छामि
वाचः परमं विऽओम ॥ ३४ ॥ इयं वेदिः परः अंतः पृथिव्याः
अयं यज्ञः भुवनस्य नाभिः अयं सोमः वृष्णः अश्वस्य रेतः ब्रह्मा
अयं वाचः परमं विऽओम ॥३५॥ २० ॥ सप्त अर्धऽगर्भाः भुवनस्य
रेतः विष्णोः तिष्ठंति प्रऽदिशा विऽधर्मणि ते धीतिऽभिः मनसा
ते विपःऽचितः परिऽभुवः परि भवंति विश्वतः ॥ ३६ ॥ न वि
जानामि यत्ऽइव इदं अस्मि निण्यः संऽनद्धः मनसा चरामि
यदा मा आ अगन् प्रथमऽजाः ऋतस्य आत् इत् वाचः अश्नुवे
भागं अस्याः ॥३७॥ अपाङ् प्राङ् एति स्वधया गृभीतः अमर्त्यः
मर्त्येन सऽयोनिः ता शश्वंता विषूचीना विऽयंता नि अन्यं
चिक्युः न नि चिक्युः अन्यं ॥३८॥ ऋचः अक्षरे परमे विऽओमन्
यस्मिन् देवाः अधि विश्वे निऽसेदुः यः तत् न वेद किं ऋचा
करिष्यति ये इत् तत् विदुः ते इमे सं आसते ॥३९॥ सुयवसऽअत्
भगऽवती हि भूयाः अथो वयं भगऽवंतः स्याम अद्धि तृणं
अघ्न्ये विश्वऽदानीं पिब शुद्धं उदकं आऽचरंती ॥४०॥ २१ ॥ गौरीः
मिमाय सलिलानि तक्षती एकऽपदी द्विऽपदी सा चतुःऽपदी

अष्टाऽपदी नवऽपदी बभूवुषी सहस्रऽअक्षरा परमे विऽओमन्
॥४१॥ तस्याः समुद्राः अधि वि क्षरंति तेन जीवंति प्रऽदिशः
चतस्रः ततः क्षरति अक्षरं तत् विश्वं उप जीवति ॥४२॥ शक-
ऽमयं धूमं आरात् अपश्यं विषुऽवता परः एना अवरेण उक्षाणं
पृश्निं अपचंत वीराः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ॥४३॥
त्रयः केशिनः ऋतुऽथा वि चक्षते संवत्सरे वपते एकः एषां विश्वं
एकः अभि चष्टे शचीभिः ध्राजिः एकस्य ददृशे न रूपं ॥४४॥
चत्वारि वाक् परिऽमिता पदानि तानि विदुः ब्राह्मणाः ये मनी-
षिणः गुहा त्रीणि निऽहिता न इंगयंति तुरीयं वाचः मनुष्याः
वदंति ॥४५॥ इंद्रं मित्रं वरुणं अग्निं आहुः अथो॰ दिव्यः सः सु-
ऽपर्णः गरुत्मान् एकं सत् विप्राः बहुधा वदंति अग्निं यमं मा-
तरिश्वानं आहुः ॥४६॥२२॥ कृष्णं निऽयानं हरयः सुऽपर्णाः अपः
वसानाः दिवं उत् पतंति ते आ अववृत्रन् सदनात् ऋतस्य
आत् इत् घृतेन पृथिवी वि उद्यते ॥४७॥ द्वादश प्रऽधयः चक्रं
एकं त्रीणि नभ्यानि कः ऊं॰ तत् चिकेत तस्मिन् साकं त्रिऽशताः
न शंकवः अर्पिताः षष्टिः न चलाचलासः ॥४८॥ यः ते स्तनः
शशयः यः मयःऽभूः येन विश्वा पुष्यसि वार्याणि यः रत्नऽधाः
वसुऽवित् यः सुऽदत्रः सरस्वति तं इह धातवे कः॰ ॥४९॥ यज्ञेन
यज्ञं अयजंत देवाः तानि धर्माणि प्रथमानि आसन् ते ह नाकं
महिमानः सचंत यत्र पूर्वे साध्याः संति देवाः ॥५०॥ समानं
एतत् उदकं उत् च एति अव च अहऽभिः भूमिं पर्जन्याः जि-
न्वंति दिवं जिन्वंति अग्नयः ॥५१॥ दिव्यं सुऽपर्णं वायसं बृहंतं
अपां गर्भं दर्शतं ओषधीनां अभीपतः वृष्टिऽभिः तर्पयंतं सर-
स्वंतं अवसे जोहवीमि ॥५२॥२३॥२२॥

॥१६५॥ कया शुभा सऽवयसः सऽनीळाः समान्या मरुतः
सं मिमिक्षुः कया मती कुतः आऽइतासः एते अर्चंति शुष्मं
वृषणः वसुऽया ॥१॥ कस्य ब्रह्माणि जुजुषुः युवानः कः अध्वरे
मरुतः आ ववर्त श्येनान्ऽइव ध्रजतः अंतरिक्षे केन महा मनसा
रीरमाम ॥२॥ कुतः त्वं इंद्र माहिनः सन् एकः यासि सत्ऽपते
किं ते इत्था सं पृच्छसे संऽअराणः शुभानैः वोचेः तत् नः हरि-
ऽवः यत् ते अस्मे ॥३॥ ब्रह्माणि मे मतयः शं सुतासः शुष्मः
इयर्ति प्रऽभृतः मे अद्रिः आ शासते प्रति हर्यंति उक्था इमा
हरी वहतः ता नः अच्छ ॥४॥ अतः वयं अंतमेभिः युजानाः
स्वऽक्षत्रेभिः तन्वः शुंभमानाः महःऽभिः एतान् उप युज्महे
नु इंद्र स्वधां अनु हि नः बभूथ ॥५॥२४॥ क्व स्या वः मरुतः स्वधा
आसीत् यत् मां एकं संऽअधत्त अहिऽहत्ये अहं हि उग्रः तविषः
तुविष्मान् विश्वस्य शत्रोः अनमं वधऽस्नैः ॥६॥ भूरि चकर्थ
युज्येभिः अस्मे समानेभिः वृषभ पौंस्येभिः भूरीणि हि कृण-
वाम शविष्ठ इंद्र क्रत्वा मरुतः यत् वशाम ॥७॥ वधीं वृत्रं मरुतः
इंद्रियेण स्वेन भामेन तविषः बभूवान् अहं एताः मनवे विश्व-
ऽचंद्राः सुऽगाः अपः चकर वज्रऽबाहुः ॥८॥ अनुत्तं आ ते मघ-
ऽवन् नकिः नु न त्वाऽवान् अस्ति देवता विदानः न जायमानः
नशंते न जातः यानि करिष्या कृणुहि प्रऽवृद्ध ॥९॥ एकस्य
चित् मे विऽभु अस्तु ओजः या नु दधृष्वान् कृणवै मनीषा
अहं हि उग्रः मरुतः विदानः यानि च्यवं इंद्रः इत् ईशे एषां
॥१०॥२५॥ अमंदत् मा मरुतः स्तोमः अत्र यत् मे नरः श्रुत्यं ब्रह्म
चक्र इंद्राय वृष्णे सुऽमखाय मह्यं सख्ये सखायः तन्वे तनूभिः
॥११॥ एव इत् एते प्रति मा रोचमानाः अनेद्यः श्रवः आ इषः

दधानाः संऽचक्ष्यं मरुतः चंद्रऽवर्णाः अच्छांत मे छदयाथ च नूनं ॥१२॥ कः नु अत्र मरुतः ममहे वः प्र यातन सखीन् अच्छ सखायः मन्मानि चित्राः अपिऽवातयंतः एषां भूत नवेदाः मे ऋतानां ॥१३॥ आ यत् दुवस्यात् दुवसे न कारुः अस्मान् चक्रे मान्यस्य मेधा ओ सु वर्त मरुतः विप्रं अच्छ इमा ब्रह्माणि जरिता वः अर्चत् ॥ १४ ॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१५॥२६॥३॥

॥ १६६ ॥ तत् नु वोचाम रभसाय जन्मने पूर्वं महिऽत्वं वृषभस्य केतवे ऐधाऽइव यामन् मरुतः तुविऽस्वनः युधाऽइव शक्राः तविषाणि कर्तन ॥१॥ नित्यं न सूनुं मधु बिभ्रतः उप क्रीळंति क्रीळाः विदथेषु घृष्वयः नक्षंति रुद्राः अवसा नमस्विनं न मर्धंति स्वऽतवसः हविःऽकृतं ॥२॥ यस्मै ऊमासः अमृताः अरासत रायः पोषं च हविषा ददाशुषे उक्षंति अस्मै मरुतः हिताःऽइव पुरु रजांसि पयसा मयःऽभुवः ॥३॥ आ ये रजांसि तविषीभिः अव्यंत प्र वः एवासः स्वऽयंतासः अध्रजन् भयंते विश्वा भुवनानि हर्म्या चित्रः वः यामः प्रऽयतासु ऋष्टिषु ॥४॥ यत् त्वेषऽयामाः नदयंत पर्वतान् दिवः वा पृष्ठं नर्याः अचुच्यवुः विश्वः वः अज्मन् भयते वनस्पतिः रथियंतीऽइव प्र जिहीते ओषधिः ॥५॥१॥ यूयं नः उग्राः मरुतः सुऽचेतुना अरिष्टऽग्रामाः सुऽमतिं पिपर्तन यत्र वः दिद्युत् रदति क्रिविःऽदती रिणाति पश्वः सुधिताऽइव बर्हणा ॥६॥ प्र स्कंभऽदेष्णाः अनवभ्रऽराधसः अलातृणासः विदथेषु सुऽस्तुताः अर्चंति अर्कं

मदिरस्य पीतये विदुः वीरस्य प्रथमानि पौंस्या ॥ ७॥ शतभु-
जिऽभिः तं अभिऽहुतेः अघात् पूःऽभिः रक्षत मरुतः यं आवत
जनं यं उग्राः तवसः विऽरप्शिनः पाथन शंसात् तनयस्य पु-
ष्टिषु॥८॥ विश्वानि भद्रा मरुतः रथेषु वः मिथस्पृध्याऽइव तवि-
षाणि आऽहिता अंसेषु आ वः प्रऽपथेषु खादयः अक्षः वः चक्रा
समया वि ववृते ॥९॥ भूरीणि भद्रा नर्येषु बाहुषु वक्षःऽसु रु-
क्माः रभसासः अंजयः अंसेषु एताः पविषु क्षुराः अधि वयः न
पक्षान् वि अनु श्रियः धिरे ॥ १० ॥ २ ॥ महांतः मह्ना विऽभ्वः
विऽभूतयः दूरेऽदृशः ये दिव्याःऽइव स्तृऽभिः मंद्राः सुऽजिह्वाः
स्वरितारः आसऽभिः संऽमिश्लाः इंद्रे मरुतः परिऽस्तुभः ॥११॥
तत् वः सुऽजाताः मरुतः महिऽत्वनं दीर्घं वः दात्रं अदितेःऽइव
व्रतं इंद्रः चन त्यजसा वि हुणाति तत् जनाय यस्मै सुऽकृते अरा-
ध्वं॥१२॥ तत् वः जामिऽत्वं मरुतः परे युगे पुरु यत् शंसं अमृतासः
आवत अया धिया मनवे श्रुष्टिं आव्य साकं नरः दंसनैः आ चि-
कित्रिरे ॥१३॥ येन दीर्घं मरुतः शूशवाम युष्माकेन परीणसा
तुरासः आ यत् ततनन् वृजने जनासः एभिः यज्ञेभिः तत् अभि
इष्टिं अश्यां ॥ १४ ॥ एषः वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य
मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं
जीरऽदानुं ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥ १६७ ॥ सहस्रं ते इंद्र ऊतयः नः सहस्रं इषः हरिऽवः गूर्त-
ऽतमाः सहस्रं रायः मादयध्यै सहस्रिणः उप नः यंतु वाजाः ॥१॥
आ नः अवःऽभिः मरुतः यांतु अच्छ ज्येष्ठेभिः वा बृहत्ऽदिवैः
सुऽमायाः अध यत् एषां निऽयुतः परमाः समुद्रस्य चित् धनयंत

पारे ॥ २ ॥ मिम्यक्ष येषु सुऽधिता घृताची हिरण्यऽनिर्निक्
उपरा न ऋष्टिः गुहा चरंती मनुषः न योषा सभाऽवती वि-
दथ्याऽइव सं वाक् ॥३॥ परा शुभ्राः अयासः यव्या साधारण्या-
ऽइव मरुतः मिमिक्षुः न रोदसी अप नुदंत घोराः जुषंत वृधं
सख्याय देवाः ॥४॥ जोषत् यत् ईं असुर्या सचध्यै विसितऽस्तु-
का रोदसी नृऽमनाः आ सूर्याऽइव विधतः रथं गात् त्वेषऽप्रतीका
का नभसः न इत्या ॥ ५ ॥ ४ ॥ आ अस्थापयंत युवतिं युवानः
शुभे निऽमिश्लां विदथेषु पज्रां अर्कः यत् वः मरुतः हविष्मान्
गायत् गाथं सुतऽसोमः दुवस्यन् ॥६॥ प्र तं विवक्मि वक्म्यः
यः एषां मरुतां महिमा सत्यः अस्ति सचा यत् ईं वृषऽमनाः
अहंऽयुः स्थिरा चित् जनीः वहंते सुऽभागाः ॥७॥ पांति मि-
त्रावरुणौ अवद्यात् चयते ईं अर्यमो अप्रऽशस्तान् उत च्यवंते
अच्युता ध्रुवाणि ववृधे ईं मरुतः दातिऽवारः ॥८॥ नहि नु वः
मरुतः अंति अस्मे आरात्तात् चित् शवसः अंतं आपुः ते धृ-
ष्णुना शवसा शूशुऽवांसः अर्णः न द्वेषः धृषता परि स्थुः ॥९॥
वयं अद्य इंद्रस्य प्रेष्ठाः वयं श्वः वोचेमहि सऽमर्ये वयं पुरा महि
च नः अनु द्यून् तत् नः ऋभुक्षाः नरां अनु स्यात् ॥ १० ॥ एषः
वः स्तोमः मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा
यासीष्ट तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥११॥५॥

॥१६८॥ यज्ञाऽयज्ञा वः समना तुतुर्वणिः धियंऽधियं वः दे-
वऽयाः ऊं दधिध्वे आ वः अर्वाचः सुविताय रोदस्योः महे ववृ-
त्यां अवसे सुवृक्तिऽभिः ॥१॥ वव्रासः न ये स्वऽजाः स्वऽतवसः
इषं स्वः अभिऽजायंत धूतयः सहस्रियासः अपां न ऊर्मयः आसा

गावः वंद्रासः न उक्षणः ॥२॥ सोमासः न ये सुताः तृप्तऽअंशवः
हृत्ऽसु पीतासः दुवसः न आसते आ एषां अंसेषु रंभिणीऽइव
ररभे हस्तेषु खादिः च कृतिः च सं दधे ॥३॥ अव स्वऽयुक्ताः
दिवः आ वृथा ययुः अमर्त्याः कशया चोदत त्मना अरेणवः
तुविऽजाताः अचुच्यवुः दृळ्हानि चित् मरुतः भ्राजत्ऽऋष्टयः
॥४॥ कः वः अंतः मरुतः ऋष्टिऽविद्युतः रेजति त्मना हन्वा-
ऽइव जिह्वया धन्वऽच्युतः इषां न यामनि पुरुऽप्रैषाः अहन्यः
न एतशः ॥५॥६॥ क्व स्वित् अस्य रजसः महः परं क्व अवरं मरुतः
यस्मिन् आऽयय यत् च्यवयथ विथुराःऽइव संऽहितं वि अद्रि-
णा पतथ त्वेषं अर्णवं ॥६॥ सातिः न वः अमऽवती स्वःऽवती
त्वेषा विऽपाका मरुतः पिपिष्वती भद्रा वः रातिः पृणतः न
दक्षिणा पृथुऽज्रयी असुर्याऽइव जंजती ॥७॥ प्रति स्तोभंति
सिंधवः पविऽभ्यः यत् अभ्रियां वाचं उत्ऽईरयंति अव स्मयंत
विऽद्युतः पृथिव्यां यदि घृतं मरुतः प्रुष्णुवंति ॥८॥ असूत पृश्निः
महते रणाय त्वेषं अयासां मरुतां अनीकं ते सप्सरासः अजनयंत
अभ्वं आत् इत् स्वधां इषिरां परि अपश्यन् ॥९॥ एषः वः स्तोमः
मरुतः इयं गीः मांदार्यस्य मान्यस्य कारोः आ इषा यासीष्ट
तन्वे वयां विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥७॥

॥१६९॥ महः चित् त्वं इंद्र यतः एतान् महः चित् असि
त्यजसः वरूता सः नः वेधः मरुतां चिकित्वान् सुम्ना वनुष्व तव
हि प्रेष्ठा ॥१॥ अयुज्रन् ते इंद्र विश्वऽकृष्टीः विदानासः निःऽसिधः
मर्त्यऽत्रा मरुतां पृत्सुतिः हासमाना स्वःऽमीळ्हस्य प्रऽधनस्य
सातौ ॥२॥ अम्यक् सा ते इंद्र ऋष्टिः अस्मे सनेमि अभ्वं

मरुतः जुनंति अग्निः चित् हि स्म अतसे शुशुक्वान् आपः न
द्वीपं दधति प्रयांसि ॥३॥ त्वं तु नः इंद्र तं रयिं दाः ओजिष्ठया
दक्षिणयाऽइव रातिं स्तुतः च याः ते चकनंत वायोः स्तनं न
मध्वः पीपयंत वाजैः ॥४॥ त्वे' रायः इंद्र तोशऽतमाः प्रऽनेतारः
कस्य चित् ऋतऽयोः ते सु नः मरुतः मृळयंतु ये स्म पुरा गा-
तुयंतिऽइव देवाः ॥५॥८॥ प्रति प्र याहि इंद्र मीळ्हुषः नॄन् महः
पार्थिवे सदने यतस्व अध यत् एषां पृथुऽबुध्नासः एताः तीर्थे
न अर्यः पौंस्यानि तस्थुः ॥६॥ प्रति घोराणां एतानां अयासां
मरुतां शृण्वे आऽयतां उपब्दिः ये मर्त्यं पृतनाऽयंतं ऊमैः ऋ-
णऽवानं न पतयंत सर्गैः ॥७॥ त्वं मानेभ्यः इंद्र विश्वऽजन्या
रद मरुत्ऽभिः शुरुधः गोऽअग्राः स्तवानेभिः स्तवसे देव देवैः
विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥८॥९॥

॥१७०॥ न नूनं अस्ति नो' श्वः कः तत् वेद यत् अद्भुतं अन्यस्य
चित्तं अभि संऽचरेण्यं उत आऽधीतं वि नश्यति ॥१॥ किं नः
इंद्र जिघांससि भ्रातरः मरुतः तव तेभिः कल्पस्व साधुऽया मा
नः संऽअरणे वधीः ॥२॥ किं नः भ्रातः अगस्त्य सखा सन् अति
मन्यसे विद्म हि ते यथा मनः अस्मभ्यं इत् न दित्ससि ॥३॥
अरं कृण्वंतु वेदिं सं अग्निं इंधतां पुरः तत्र अमृतस्य चेतनं यज्ञं
ते तनवावहै ॥४॥ त्वं ईशिषे वसुऽपते वसूनां त्वं मित्राणां
मित्रऽपते धेष्ठः इंद्र त्वं मरुत्ऽभिः सं वदस्व अध प्र अशान
ऋतुऽथा हवींषि ॥५॥१०॥

॥१७१॥ प्रति वः एना नमसा अहं एमि सुऽउक्तेन भिक्षे सु-

ऽमतिं तुराणां रराणता मरुतः वेद्याभिः नि हेळः धत्त वि मु-
चध्वं अश्वान् ॥१॥ एषः वः स्तोमः मरुतः नमस्वान् हृदा तष्टः
मनसा धायि देवाः उप ईं आ यात मनसा जुषाणाः यूयं हि स्थ
नमसः इत् वृधासः ॥२॥ स्तुतासः नः मरुतः मृळयंतु उत स्तुतः
मघऽवा शंऽभविष्ठः ऊर्ध्वा नः संतु कोम्या वनानि अहानि
विश्वा मरुतः जिगीषा ॥३॥ अस्मात् अहं तविषात् ईषमाणः
इंद्रात् भिया मरुतः रेजमानः युष्मभ्यं हव्या निऽशितानि आ-
सन् तानि आरे चकृम मृळत नः ॥४॥ येन मानासः चितयंते
उस्राः विऽउष्टिषु शवसा शश्वतीनां सः नः मरुत्ऽभिः वृषभ
श्रवः धाः उग्रः उग्रेभिः स्थिरः सहःऽदाः ॥५॥ त्वं पाहि इंद्र
सहीयसः नॄन् भव मरुत्ऽभिः अवयातऽहेळाः सुऽप्रकेतेभिः
ससहिः दधानः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥६॥ ११॥

॥१७२॥ चित्रः वः अस्तु यामः चित्रः ऊती सुऽदानवः मरुतः
अहिऽभानवः ॥१॥ आरे सा वः सुऽदानवः मरुतः ऋंजती
शरुः आरे अश्मा यं अस्यथ ॥२॥ तृणऽस्कंदस्य नु विशः परि
वृंक्त सुऽदानवः ऊर्ध्वान् नः कर्त जीवसे ॥३॥ १२॥

॥१७३॥ गायत् साम नभन्यं यथा वेः अर्चाम तत् ववृधानं
स्वःऽवत् गावः धेनवः बर्हिषि अदब्धाः आ यत् सद्मानं दिव्यं
विवासान् ॥१॥ अर्चत् वृषा वृषऽभिः स्वऽइदुहव्यैः मृगः न अश्नः
अति यत् जुगुर्यात् प्र मंदयुः मना गूर्त होता भरते मर्यः मिथु-
ना यजत्रः ॥२॥ नक्षत् होता परि सद्म मिता यन् भरत् गर्भं
आ शरदः पृथिव्याः क्रंदत् अश्वः नयमानः रुवत् गौः अंतः दूतः न

रोदसी चरत् वाक् ॥३॥ ता कर्म अषऽतरा अस्मै प्र च्यौत्ना-
नि देवऽयंतः भरंते जुजोषत् इंद्रः दस्मऽवर्चाः नासत्याऽइव सु-
ग्म्यः रथेऽस्थाः ॥४॥ तं ऊं स्तुहि इंद्रं यः ह सत्वा यः शूरः मघ-
ऽवा यः रथेऽस्थाः प्रतीचः चित् योधीयान् वृषणऽवान् ववव्रुषः
चित् तमसः विऽहंता ॥५॥१३॥ प्र यत् इत्था महिना नृऽभ्यः
अस्ति अरं रोदसी कक्ष्ये न अस्मै सं विव्ये इंद्रः वृजनं न भूमं भर्ति
स्वधाऽवान् ओपशंऽइव द्यां ॥६॥ समत्ऽसु त्वा शूर सतां उराणं
प्रपथिन्ऽतमं परिऽतंसयध्यै सऽजोषसः इंद्रं मदे क्षोणीः सूरिं
चित् ये अनुऽमदंति वाजैः ॥७॥ एव हि ते शं सवना समुद्रे आपः
यत् ते आसु मदंति देवीः विश्वा ते अनु जोष्या भूत् गौः सूरीन्
चित् यदि धिषा वेषि जनान् ॥८॥ असाम यथा सुऽसखायः एन
सुऽअभिष्टयः नरां न शंसैः असत् यथा नः इंद्रः वंदनेऽस्थाः तुरः
न कर्म नयमानः उक्था ॥९॥ विऽस्पर्धसः नरां न शंसैः अस्माक
असत् इंद्रः वज्रऽहस्तः मित्रऽयुवः न पूःऽपतिं सुऽशिष्टौ मध्य-
ऽयुवः उप शिक्षंति यज्ञैः ॥१०॥१४॥ यज्ञः हि स्म इंद्रं कः चित्
ऋंधन् जुहुराणः चित् मनसा परिऽयन् तीर्थे न अच्छ ततृषाणं
ओकः दीर्घः न सिध्रं आ कृणोति अध्वा ॥११॥ मो सु नः इंद्र
अत्र पृत्ऽसु देवैः अस्ति हि स्म ते शुष्मिन् अवऽयाः महः चित्
यस्य मीळ्हुषः यव्या हविष्मंतः मरुतः वंदते गीः ॥ १२ ॥ एषः
स्तोमः इंद्र तुभ्यं अस्मे एतेन गातुं हरिऽवः विदः नः आ नः
ववृत्याः सुविताय देव विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१३॥१५॥

॥१७४॥ त्वं राजा इंद्र ये च देवाः रक्ष नॄन् पाहि असुर त्वं अ-
स्मान् त्वं सत्ऽपतिः मघऽवा नः तरुत्रः त्वं सत्यः वसवानः सहः-

ऽदाः ॥१॥ दर्नः विर्शः इंद्र मृध्रऽवाचः सप्त यत् पुरः शर्मं शारदीः
दर्त् ऋणोः अपः अनवद्य अर्णाः यूने वृत्रं पुरुऽकुत्साय रंधीः
॥२॥ अजं वृतः इंद्र शूरऽपत्नीः द्यां च येभिः पुरुऽहूत नूनं रक्षो
अग्निं अशुषं तूर्वयाणं सिंहः न दमे अपांसि वस्तोः ॥३॥ शेषन्
नु ते इंद्र सस्मिन् योनौ प्रऽशस्तये पवीरवस्य मह्ना सृजत् अर्णां-
सि अव यत् युधा गाः तिष्ठत् हरी धृषता मृष्ट वाजान् ॥४॥
वहं कुत्सं इंद्र यस्मिन् चाकन् स्यूमन्यू ऋज्रा वातस्य अश्वा
प्र सूरः चक्रं वृहतात् अभीके अभि स्पृधः यासिषत् वज्रऽबाहुः
॥५॥१६॥ जघन्वान् इंद्र मित्रेरून् चोदऽप्रवृद्धः हरिऽवः अदा-
शून् प्र ये पश्यन् अर्यमणं सचा आयोः त्वया शूताः वहमा-
नाः अपत्यं ॥६॥ रपत् कविः इंद्र अर्कऽसातौ क्षां दासाय उप-
ऽबर्हणीं कः॰ करत् तिस्रः मघऽवा दानुऽचित्राः नि दुर्योणे कु-
यवाचं मृधि श्रेत् ॥७॥ सना ता ते इंद्र नव्याः आ अगुः सहः
नभः अविऽरणाय पूर्वीः भिनत् पुरः न भिदः अदेवीः ननमः
वधः अदेवस्य पीयोः ॥ ८ ॥ त्वं धुनिः इंद्र धुनिऽमतीः ऋणोः
अपः सीराः न स्रवंतीः प्र यत् समुद्रं अति शूर पर्षि पारय तु-
र्वशं यदुं स्वस्ति ॥९॥ त्वं अस्माकं इंद्र विश्वध स्याः अवृकऽतमः
नरां नृऽपाता सः नः विश्वासां स्पृधां सहःऽदाः विद्याम इषं
वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥१७॥

॥१७५॥ मत्सि अपायि ते महः पात्रस्यऽइव हरिऽवः मत्सरः
मदः वृषा ते वृष्णे इंदुः वाजी सहस्रऽसातमः ॥ १ ॥ आ नः ते
गंतु मत्सरः वृषा मदः वरेण्यः सहऽवान् इंद्र सानसिः पृतना-
षाट् अमर्त्यः ॥२॥ त्वं हि शूरः सनिता चोदयः मनुषः रथं सह-

ऽवान् दस्युं अव्रतं ओषः पात्रं न शोचिषा ॥ ३ ॥ मुषाय सूर्यं
कवे चक्रं ईशानः ओजसा वह शुष्णाय वधं कुत्सं वातस्य अश्वैः
॥ ४ ॥ शुष्मिनऽतमः हि ते मदः द्युम्निनऽतमः उत क्रतुः वृत्र-
ऽघ्ना वरिवःऽविदा मंसीष्ठाः अश्वऽसातमः ॥ ५ ॥ यथा पूर्वेभ्यः
जरितृऽभ्यः इंद्र मयःऽइव आपः न तृष्यते बभूथ तां अनु त्वा
निऽविदं जोहवीमि विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ १८ ॥

॥ १७६ ॥ मत्सि नः वस्यःऽइष्टये इंद्रं इंदो' वृषा आ विश ऋ-
घायमाणः इन्वसि शत्रुं अंतिं न विंदसि ॥ १ ॥ तस्मिन् आ वे-
शय गिरः यः एकः चर्षणीनां अनु स्वधा यं उप्यते यवं न चर्कृ-
षत् वृषा ॥ २ ॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः पंच क्षितीनां वसु स्पा-
शयस्व यः अस्मऽध्रुक् दिव्याऽइव अशनिः जहि ॥ ३ ॥ असुन्वंतं
समं जहि दुःऽनशं यः न ते मयः अस्मभ्यं अस्य वेदनं दद्धि सूरिः
चित् ओहते ॥ ४ ॥ आवः यस्य द्विऽबर्हसः अर्केषु सानुषक् असत्
आजौ इंद्रस्य इंदो' प्र आवः वाजेषु वाजिनं ॥ ५ ॥ यथा पूर्वेभ्यः
जरितृऽभ्यः इंद्र मयःऽइव आपः न तृष्यते बभूथ तां अनु त्वा
निऽविदं जोहवीमि विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ६ ॥ १९ ॥

॥ १७७ ॥ आ चर्षणिऽप्राः वृषभः जनानां राजा कृष्टीनां पु-
रुऽहूतः इंद्रः स्तुतः श्रवस्यन् अवसा उप मद्रिक् युक्त्वा हरी' वृ-
षणा आ याहि अर्वाङ् ॥ १ ॥ ये ते वृषणः वृषभासः इंद्र ब्रह्म-
ऽयुजः वृषऽरथासः अत्याः तान् आ तिष्ठ तेभिः आ याहि अर्वाङ्
हवामहे त्वा सुते इंद्र सोमे ॥ २ ॥ आ तिष्ठ रथं वृषणं वृषा ते सुतः
सोमः परिऽसिक्ता मधूनि युक्त्वा वृषऽभ्यां वृषभ क्षितीनां हरि-

ऽभ्यां याहि प्रऽवता उप मद्रिक् ॥३॥ अयं यज्ञः देवऽयाः अयं मियेधः इमा ब्रह्माणि अयं इंद्र सोमः स्तीर्णं बर्हिः आ तु शक्र प्र याहि पिब निऽसद्य वि मुच हरी इह ॥४॥ ओ सुऽस्तुतः इंद्र याहि अर्वाङ् उप ब्रह्माणि मान्यस्य कारोः विद्याम वस्तोः अवसा गृणंतः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥५॥२०॥

॥१७८॥ यत् ह स्या ते इंद्र श्रुष्टिः अस्ति यया बभूथ जरितृऽभ्यः ऊती मा नः कामं महयंतं आ धक् विश्वा ते अश्यां परि आपः आयोः ॥१॥ न घ राजा इंद्रः आ दभत् नः या नु स्वसारा कृणवंत योनौ आपः चित् अस्मै सुऽतुकाः अवेषन् गमत् नः इंद्रः सख्या वयः च ॥२॥ जेता नृऽभिः इंद्रः पृतऽसु शूरः श्रोता हवं नाधमानस्य कारोः प्रऽभर्ता रथं दाशुषः उपाके उतऽयंता गिरः यदि च त्मना भूत् ॥३॥ एव नृऽभिः इंद्रः सुऽश्रवस्या प्रऽखादः पृक्षः अभि मित्रिणः भूत् सऽमर्ये इषः स्तवते विऽवाचि सत्राऽकरः यजमानस्य शंसः ॥४॥ त्वया वयं मघऽवन् इंद्र शत्रून् अभि स्याम महतः मन्यमानान् त्वं त्राता त्वं ऊं नः वृधे भूः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥५॥२१॥

॥१७९॥ पूर्वीः अहं शरदः शश्रमाणा दोषाः वस्तोः उषसः जरयंतीः मिनाति श्रियं जरिमा तनूनां अपि ऊं नु पत्नीः वृषणः जगम्युः ॥१॥ ये चित् हि पूर्वे ऋतऽसापः आसन् साकं देवेभिः अवदन् ऋतानि ते चित् अव असुः नहि अंतं आपुः सं ऊं नु पत्नीः वृषऽभिः जगम्युः ॥२॥ न मृषा श्रांतं यत् अवंति देवाः विश्वाः इत् स्पृधः अभि अश्नवाव जयाव इत् अत्र शत-

ऽनीथं आजिं यत् सम्यंचा मिथुनौ अभि अजाव ॥३॥ नदस्य मा रुधतः कामः आ अगन् इतः आऽजातः अमुतः कुतः चित् लोपामुद्रा वृषणं निः रिणाति धीरं अधीरा धयति श्वसंतं ॥४॥ इमं नु सोमं अंतितः हृत्ऽसु पीतं उप ब्रुवे यत् सीं आगः चकृम तत् सु मृळतु पुलुऽकामः हि मर्त्यः ॥५॥ अगस्त्यः खनमानः खनित्रैः प्रऽजां अपत्यं बलं इच्छमानः उभौ वर्णौ ऋषिः उग्रः पुपोष सत्याः देवेषु आऽशिषः जगाम ॥६॥२२॥२३॥

॥१८०॥ युवोः रजांसि सुऽयमासः अश्वाः रथः यत् वां परि अर्णांसि दीयत् हिरण्ययाः वां पवयः प्रुषायन् मध्वः पिबंतौ उषसः सचेथे ॥१॥ युवं अत्यस्य अव नक्षथः यत् विऽपत्मनः नर्यस्य प्रऽयज्योः स्वसा यत् वां विश्वऽगूर्ती॰ भराति वाजाय ईट्टे मधुऽपौ इषे च ॥२॥ युवं पयः उस्रियायां अधत्तं पक्वं आमायां अव पूर्व्यं गोः अंतः यत् वनिनः वां ऋतप्सू॰ ह्वारः न शुचिः यजते हविष्मान् ॥३॥ युवं ह घर्मं मधुऽमंतं अत्रये अपः न क्षोदः अवृणीतं एषे तत् वां नरौ अश्विना पश्वःऽइष्टिः रथ्याऽइव चक्रा प्रति यंति मध्वः ॥४॥ आ वां दानाय ववृतीय दस्रा गोः ओहेन तौग्र्यः न जिव्रिः अपः क्षोणी सचते माहिना वां जूर्णः वां अक्षुः अंहसः यजत्रा ॥५॥२३॥ नि यत् युवेथे निऽयुतः सुऽदानू॰ उप स्वधाभिः सृजथः पुरंऽधिं प्रेषत् वेषत् वातः न सूरिः आ महे ददे सुऽव्रतः न वाजं ॥६॥ वयं चित् हि वां जरितारः सत्याः विपन्यामहे वि पणिः हितऽवान् अध चित् हि स्म अश्विनौ अनिंद्या पाथः हि स्म वृषणौ अंतिऽदेवं ॥७॥ युवां चित् हि स्म अश्विनौ अनु द्यून् विऽरुद्रस्य प्रऽस्रवणस्य सा-

तौ अगस्त्यः नरां नृषु प्रऽशस्तः काराधुनीऽइव चितयत् सहस्रैः
॥८॥ प्र यत् वहेथे महिना रथस्य प्र स्यंद्रा याथः मनुषः न होता
धत्तं सूरिऽभ्यः उत वा सुऽअश्व्यं नासत्या रयिऽसाचः स्याम ॥९॥
तं वां रथं वयं अद्य हुवेम स्तोमैः अश्विना सुविताय नव्यं अरि-
ष्टऽनेमिं परि द्यां इयानं विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥१०॥२४॥

॥१८१॥ कत् ऊं प्रेष्ठौ इषां रयीणां अध्वर्यंता यत् उत्ऽनि-
नीथः अपां अयं वां यज्ञः अकृत प्रऽशस्तिं वसुऽधिती॰ अवि-
तारा जनानां ॥१॥ आ वां अश्वासः शुचयः पयःऽपाः वात-
ऽरंहसः दिव्यासः अत्याः मनःऽजुवः वृषणः वीतऽपृष्ठाः आ इह
स्वऽराजः अश्विना वहंतु ॥२॥ आ वां रथः अवनिः न प्रवत्वान्
सृप्रऽवंधुरः सुविताय गम्याः वृष्णः स्थातारा मनसः जवीयान्
अहंऽपूर्वः यजतः धिष्ण्या यः ॥३॥ इहऽइह जाता सं अवावशी-
तां अरेपसा तन्वा नामऽभिः स्वैः जिष्णुः वां अन्यः सुऽमखस्य
सूरिः दिवः अन्यः सुऽभगः पुत्रः ऊहे ॥४॥ प्र वां निऽचेरुः ककुहः
वशान् अनु पिशंगऽरूपः सदनानि गम्याः हरी अन्यस्य पी-
पयंत वाजैः मथ्रा रजांसि अश्विना वि घोषैः ॥५॥२५॥ प्र वां
शरत्ऽवान् वृषभः न निष्षाट् पूर्वीः इषः चरति मध्वः इष्णन्
एवैः अन्यस्य पीपयंत वाजैः वेषंतीः ऊर्ध्वाः नद्यः नः आ अगुः
॥६॥ असर्जि वां स्थविरा वेधसा गीः बाळ्हे अश्विना त्रेधा क्षरंती
उपऽस्तुतौ अवतं नाधमानं यामन् अयामन् शृणुतं हवं मे ॥७॥
उत स्या वां रुशतः वप्सः गीः त्रिऽबर्हिषि सदसि पिन्वते
नॄन् वृषा वां मेघः वृषणा पीपाय गोः न सेके मनुषः दशस्यन्
॥८॥ युवां पूषाऽइव अश्विना पुरंऽधिः अग्निं उषां न जरते हवि-

ष्मान् हुवे यत् वां वरिवस्या गृणानः विद्याम इषं वृजनं जीर-ऽदानुं ॥ ९ ॥ २६ ॥

॥ १८२ ॥ अभूत् इदं वयुनं ओ इति सु भूषत रथः वृषण्ऽवान् मदत मनीषिणः धियंऽजिन्वा धिष्ण्या विश्पलावसू इति दिवः नपाता सुऽकृते शुचिऽव्रता ॥ १ ॥ इंद्रऽतमा हि धिष्ण्या मरुत्ऽतमा दस्रा दंसिष्ठा रथ्या रथिऽतमा पूर्णं रथं वहेथे इति मध्वः आऽचितं तेन दाश्वांसं उप याथः अश्विना ॥ २ ॥ किं अत्र दस्रा कृणुथः किं आसाथे इति जनः यः कः चित् अहविः महीयते अति क्रमिष्टं जुरतं पणेः असुं ज्योतिः विप्राय कृणुतं वचस्यवे ॥ ३ ॥ जंभयतं अभितः रायतः शुनः हतं मृधः विदथुः तानि अश्विना वाचं-ऽवाचं जरितुः रत्निनीं कृतं उभा शंसं नासत्या अवतं मम ॥ ४ ॥ युवं एतं चक्रथुः सिंधुषु प्लवं आत्मन्ऽवंतं पक्षिणं तौग्र्याय कं येन देवऽत्रा मनसा निःऽऊहथुः सुऽपप्तनी पेतथुः क्षोदसः महः ॥ ५ ॥ २७ ॥ अवऽविद्धं तौग्र्यं अप्ऽसु अंतः अनारंभणे तमसि प्रऽविद्धं चतस्रः नावः जठलस्य जुष्टाः उत् अश्विऽभ्यां इषिताः पारयंति ॥ ६ ॥ कः स्वित् वृक्षः निःऽस्थितः मध्ये अर्णसः यं तौ-ग्र्यः नाधितः परिऽअसस्वजत् पर्णाः मृगस्य पतरोःऽइव आ-ऽरभे उत् अश्विनौ ऊहथुः श्रोमताय कं ॥ ७ ॥ तत् वां नरा ना-सत्यौ अनु स्यात् यत् वां मानासः उचथं अवोचन् अस्मात् अद्य सदसः सोम्यात् आ विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥ ८ ॥ २८ ॥

॥ १८३ ॥ तं युंजाथां मनसः यः जवीयान् त्रिऽवंधुरः वृषणा यः त्रिऽचक्रः येन उपऽयाथः सुऽकृतः दुरोणं त्रिऽधातुना पतथः

विः न पर्णैः ॥१॥ सुऽवृत् रथः वर्तते यन् अभि क्षां यत् तिष्ठथः क्रतुऽमंता अनु पृक्षे वपुः वपुष्या सचतां इयं गीः दिवः दुहित्रा उषसा सचेथे ॥२॥ आ तिष्ठतं सुऽवृतं यः रथः वां अनु व्रतानि वर्तते हविष्मान् येन नरा नासत्या इषयध्यै वर्तिः याथः तनयाय त्मने च ॥३॥ मा वां वृकः मा वृकीः आ दधर्षीत् मा परि वर्क्तं उत मा अति धक्तं अयं वां भागः निऽहितः इयं गीः दस्रौ इमे वां निऽधयः मधूनां ॥४॥ युवां गोतमः पुरुऽमीळ्हः अत्रिः दस्रा हवंते अवसे हविष्मान् दिशं न दिष्टां ऋजुयाऽइव यंता आ मे हवं नासत्या उप यातं ॥५॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य प्रति वां स्तोमः अश्विनौ अधायि आ इह यातं पथिऽभिः देवऽयानैः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥६॥२९॥४॥

॥१८४॥ ता वां अद्य तौ अपरं हुवेम उच्छंत्यां उषसि वह्निः उक्थैः नासत्या कुह चित् संतौ अर्यः दिवः नपाता सुदाःऽतराय ॥१॥ अस्मे’ ऊं’ सु वृषणा मादयेथां उत् पणीन् हतं ऊर्म्या मदंता श्रुतं मे अच्छोक्तिऽभिः मतीनां एष्टा नरा निऽचेतारा च कर्णैः ॥२॥ श्रिये पूषन् इषुकृताऽइव देवा नासत्या वहतुं सूर्यायाः वच्यंते वां ककुहाः अप्ऽसु जाताः युगा जूर्णाऽइव वरुणस्य भूरेः ॥३॥ अस्मे’ सा वां माध्वी’ रातिः अस्तु स्तोमं हिनोतं मान्यस्य कारोः अनु यत् वां श्रवस्या सुऽदानू॰ सुऽवीर्याय चर्षणयः मदंति ॥४॥ एषः वां स्तोमः अश्विनौ अकारि मानेभिः मघऽवाना सुऽवृक्ति यातं वर्तिः तनयाय त्मने च अगस्त्ये नासत्या मदंता ॥५॥ अतारिष्म तमसः पारं अस्य प्रति वां स्तोमः अश्विनौ अधायि आ इह यातं पथिऽभिः देवऽयानैः विद्याम इषं वृजनं जीरऽदानुं ॥६॥१॥

॥१८५॥ कतरा पूर्वा कतरा अपरा अयोः कथा जाते कवयः
कः वि वेद विश्वं त्मना बिभृतः यत् ह नाम वि वर्तेते अहनी
चक्रियाऽइव ॥१॥ भूरिं द्वे अचरन्ती चरन्तं पत्ऽवन्तं गर्भं अप-
दी दधाते नित्यं न सूनुं पित्रोः उपऽस्थे द्यावा रक्षतं पृथिवी
नः अभ्वात् ॥२॥ अनेहः दात्रं अदितेः अनर्वं हुवे स्वःऽवत् अवधं
नमस्वत् तत् रोदसी जनयतं जरित्रे द्यावा रक्षतं पृथिवी नः
अभ्वात् ॥३॥ अतप्यमाने अवसा अवन्ती अनु स्याम रोदसी
देवऽपुत्रे॰ उभे देवानां उभयेभिः अह्नां द्यावा रक्षतं पृथिवी
नः अभ्वात् ॥४॥ संऽगच्छमाने॰ युवती संऽअन्ते॰ स्वसारा जा-
मी पित्रोः उपऽस्थे अभिऽजिघ्रन्ती॰ भुवनस्य नाभिं द्यावा
रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥५॥२॥ उर्वी सद्मनी बृहती ऋतेन
हुवे देवानां अवसा जनित्री दधाते ये अमृतं सुऽप्रतीके॰ द्या-
वा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥६॥ उर्वी पृथ्वी बहुले दूरेऽअन्ते॰
उप ब्रुवे नमसा यज्ञे अस्मिन् दधाते ये सुऽभगे॰ सुऽप्रतूर्ती॰
द्यावा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥७॥ देवान् वा यत् चकृम
कत् चित् आगः सखायं वा सदं इत् जाःऽपतिं वा इयं धीः
भूयाः अवऽयानं एषां द्यावा रक्षतं पृथिवी नः अभ्वात् ॥८॥
उभा शंसा नर्या मां अविष्टां उभे मां ऊती अवसा सचेतां
भूरि चित् अर्यः सुदाःऽतराय इषा मदन्तः इषयेम देवाः ॥९॥
ऋतं दिवे तत् अवोचं पृथिव्यै अभिऽश्रावाय प्रथमं सुऽमेधाः
पातां अवद्यात् दुःऽइतात् अभीके पिता माता च रक्षतां अवः-
ऽभिः ॥१०॥ इदं द्यावापृथिवी सत्यं अस्तु पितः मातः यत् इह
उपऽब्रुवे वां भूतं देवानां अवमे अवःऽभिः विद्याम इषं वृजनं
जीरऽदानुं ॥११॥३॥

॥१८६॥ आ नः इळाभिः विदथे सुऽशस्ति विश्वानरः सविता
देवः एतु अपि यथा युवानः मत्सथ नः विश्वं जगत् अभिऽपित्वे
मनीषा ॥१॥ आ नः विश्वे आस्क्राः गमंतु देवाः मित्रः अर्यमा
वरुणः सऽजोषाः भुवन् यथा नः विश्वे वृधासः करन् सुऽसहा
विथुरं न शवः ॥२॥ प्रेष्ठं वः अतिथिं गृणीषे अग्निं शस्तिऽभिः
तुर्वणिः सऽजोषाः असत् यथा नः वरुणः सुऽकीर्तिः इषः च
पर्षत् अरिऽगूर्तः सूरिः ॥३॥ उप वः आ ईषे नमसा जिगीषा
उषसानक्ता सुदुघाऽइव धेनुः समाने अहन् विऽमिमानः अर्कं
विषुऽरूपे पयसि सस्मिन् ऊधन् ॥४॥ उत नः अहिः बुध्न्यः मयः
कः॰ शिशुं न पिप्युषीऽइव वेति सिंधुः येन नपातं अपां जुनाम
मनःऽजुवः वृषणः यं वहंति ॥५॥४॥ उत नः ईं त्वष्टा आ गंतु
अच्छ स्मत् सूरिऽभिः अभिऽपित्वे सऽजोषाः आ वृत्रऽहा इंद्रः
चर्षणिऽप्राः तुविःऽतमः नरां नः इह गम्याः ॥६॥ उत नः ईं
मतयः अश्वऽयोगाः शिशुं न गावः तरुणं रिहंति तं ईं गिरः ज-
नयः न पत्नीः सुरभिःऽतमं नरां नसंत ॥७॥ उत नः ईं मरुतः
वृद्धऽसेनाः स्मत् रोदसी' सऽमनसः सदंतु पृषत्ऽअश्वासः अ-
वनयः न रथाः रिशादसः मित्रऽयुजः न देवाः ॥८॥ प्र नु यत् एषां
महिना चिकित्रे प्र युंजते प्रऽयुजः ते सुऽवृक्ति अध यत् एषां
सुऽदिने न शरुः विश्वं आ इरिणं प्रुषायंत सेनाः ॥९॥ प्रो' अ-
श्विनौ अवसे कृणुध्वं प्र पूषणं स्वऽतवसः हि संति अद्वेषः वि-
ष्णुः वातः ऋभुक्षाः अच्छ सुम्नाय ववृतीय देवान् ॥१०॥ इयं
सा वः अस्मे' दीधितिः यजत्राः अपिऽप्राणी च सदनी च भू-
याः नि या देवेषु यतते वसुऽयुः विद्याम इषं वृजनं जीर-
ऽदानुं ॥११॥५॥

॥१८७॥ पितुं नु स्तोषं महः धर्माणं तविषीं यस्य त्रितः वि
ओजसा वृत्रं विऽपर्वं अर्दयत् ॥१॥ स्वादो॑ पितो॑ मधो॑ पितो॑
वयं त्वा ववृमहे अस्माकं अविता भव ॥२॥ उप नः पितो॑ आ
चर शिवः शिवाभिः ऊतिऽभिः मयःऽभुः अद्विषेण्यः सखा सु-
ऽशेवः अद्वयाः ॥३॥ तव त्ये पितो॑ रसाः रजांसि अनु विऽस्थि-
ताः दिवि वाताःऽइव श्रिताः ॥४॥ तव त्ये पितो॑ ददतः तव
स्वादिष्ठ ते पितो॑ प्र स्वाद्मानः रसानां तुविग्रीवाःऽइव ईरते
॥५॥६॥ त्वे॑ पितो॑ महानां देवानां मनः हितं अकारि चारु
केतुना तव अहिं अवसा अवधीत् ॥६॥ यत् अदः पितो॑ अज-
गन् विवस्व पर्वतानां अत्र चित् नः मधो॑ पितो॑ अरं भक्षाय
गम्याः ॥७॥ यत् अपां ओषधीनां परिंशं आऽरिशामहे वातापे
पीवः इत् भव ॥८॥ यत् ते सोम गोऽआशिरः यवऽआशिरः
भजामहे वातापे पीवः इत् भव ॥९॥ करम्भः ओषधे भव पीवः
वृक्कः उदारथिः वातापे पीवः इत् भव ॥१०॥ तं त्वा वयं पितो॑
वचःऽभिः गावः न हव्या सुसूदिम देवेभ्यः त्वा सधऽमादं अ-
स्मभ्यं त्वा सधऽमादं ॥११॥७॥

॥१८८॥ संऽइद्धः अद्य राजसि देवः देवैः सहस्रऽजित् दूतः
हव्या कविः वह ॥१॥ तनूऽनपात् ऋतं यते मध्वा यज्ञः सं अ-
ज्यते दधत् सहस्रिणीः इषः ॥२॥ आऽजुह्वानः नः ईड्यः देवान्
आ वक्षि यज्ञियान् अग्ने सहस्रऽसाः असि ॥३॥ प्राचीनं बर्हिः
ओजसा सहस्रऽवीरं अस्तृणन् यत्र आदित्याः विऽराजथ ॥४॥
विऽराट् संऽराट् विऽभ्वीः प्रऽभ्वीः बह्वीः च भूयसीः च याः दुरः
घृतानि अक्षरन् ॥५॥८॥ सुऽरुक्मे॰ हि सुऽपेशसा अधि श्रिया

विऽराजंतः उषसौ आ इह सीदतां॥६॥ प्रथमा हि सुऽवाचसा
होतारा दैव्या कवी यज्ञं नः यक्षतां इमं॥७॥ भारति इळे सर-
स्वति याः वः सर्वाः उपऽब्रुवे ताः नः चोदयत श्रिये॥८॥ त्वष्टा
रूपाणि हि प्रऽभुः पशून् विश्वान् संऽआनजे तेषां नः स्फा-
तिं आ यज॥९॥ उप त्मन्या वनस्पते पाथः देवेभ्यः सृज अग्निः
हव्यानि सिस्वदत॥१०॥ पुरःऽगाः अग्निः देवानां गायत्रेण सं
अज्यते स्वाहाऽकृतीषु रोचते॥११॥९॥

॥१८९॥ अग्ने नय सुऽपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयु-
नानि विद्वान् युयोधि अस्मत् जुहुराणं एनः भूयिष्ठां ते नमः-
ऽउक्तिं विधेम॥१॥ अग्ने त्वं पारय नव्यः अस्मान् स्वस्तिऽभिः
अति दुःऽगानि विश्वा पूः च पृथ्वी बहुला नः उर्वी भव तोकाय
तनयाय शं योः॥२॥ अग्ने त्वं अस्मत् युयोधि अमीवाः अनग्नि-
ऽत्राः अभि अमंत कृष्टीः पुनः अस्मभ्यं सुविताय देव क्षां वि-
श्वेभिः अमृतेभिः यजत्र॥३॥ पाहि नः अग्ने पायुऽभिः अजस्रैः
उत प्रिये सदने आ शुशुक्वान् मा ते भयं जरितारं यविष्ठ नूनं
विदत् मा अपरं सहस्वः॥४॥ मा नः अग्ने अव सृजः अघाय
अविष्यवे रिपवे दुच्छुनायै मा दत्वते दशते मा अदते नः मा रि-
षते सहसाऽवन् परा दाः॥५॥१०॥ वि घ त्वाऽवान् ऋतऽजात
यंसत् गृणानः अग्ने तन्वे वरूथं विश्वात् रिरिक्षोः उत वा नि-
नित्सोः अभिऽहुतां असि हि देव विष्पट्॥६॥ त्वं तान् अग्ने
उभयान् वि विद्वान् वेषि प्रऽपित्वे मनुषः यजत्र अभिऽपित्वे
मनवे शास्यः भूः मर्मृजेन्यः उशिक्ऽभिः न अक्रः॥७॥ अवो-

चाम निऽवचनानि अस्मिन् मानस्य सूनुः सहसाने अग्नौ
वयं सहस्रं ऋषिऽभिः सनेम विद्याम इषं वृजनं जीरऽदा-
नुं ॥ ८ ॥ ११ ॥

॥१९०॥ अनर्वाणं वृषभं मंद्रऽजिह्वं बृहस्पतिं वर्धय नव्यं
अर्कैः गाथान्यः सुऽरुचः यस्य देवाः आऽशृण्वंति नवमानस्य
मर्ताः ॥१॥ तं ऋत्वियाः उप वाचः सचंते सर्गः न यः देवऽयतां
असर्जि बृहस्पतिः सः हि अंजः वरांसि विऽभ्वा अभवत् सं ऋते
मातरिश्वा ॥२॥ उपऽस्तुतिं नमसः उतऽयतिं च श्लोकं यंसत्
सविताऽइव प्र बाहू अस्य क्रत्वा अहन्यः यः अस्ति मृगः न
भीमः अरक्षसः तुविष्मान् ॥३॥ अस्य श्लोकः दिवि ईयते पृथि-
व्यां अत्यः न यंसत् यक्षऽभृत् विऽचेताः मृगाणां न हेतयः यंति
च इमाः बृहस्पतेः अहिऽमायान् अभि द्यून् ॥ ४ ॥ ये त्वा देव
उस्रिकं मन्यमानाः पापाः भद्रं उपऽजीवंति पज्राः न दुःऽध्ये
अनु ददासि वामं बृहस्पते चयसे इत् पियारुं ॥ ५ ॥ १२ ॥ सु-
ऽप्रैतुः सुऽयवसः न पंथाः दुःऽनियंतुः परिऽप्रीतः न मित्रः अन-
र्वाणः अभि ये चक्षते नः अपिऽवृताः अपऽऊर्णुवंतः अस्थुः
॥६॥ सं यं स्तुभः अवनयः न यंति समुद्रं न स्रवतः रोधऽचक्राः
सः विद्वान् उभयं चष्टे अंतः बृहस्पतिः तरः आपः च गृध्रः ॥७॥
एव महः तुविऽजातः तुविष्मान् बृहस्पतिः वृषभः धायि देवः
सः नः स्तुतः वीरऽवत् धातु गोऽमत् विद्याम इषं वृजनं जी-
रऽदानुं ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥१९१॥ कंकतः न कंकतः अथो सतीनऽकंकतः द्वौ इति

प्रुषीं इति नि अदृष्टाः अलिप्सत ॥१॥ अदृष्टान् हंति आऽयती अथो हंति पराऽयती अथो अवऽघ्नती हंति अथो पिनष्टि पिंषती ॥२॥ शरासः कुशरासः दर्भासः सैर्याः उत मौंजाः अदृष्टाः वैरिणाः सर्वं साकं नि अलिप्सत ॥३॥ नि गावः गोऽस्थे असदन् नि मृगासः अविक्षत नि केतवः जनानां नि अदृष्टाः अलिप्सत ॥४॥ एते ऊं त्ये प्रति अदृश्रन् प्रऽदोषं तस्कराःऽइव अदृष्टाः विश्वंऽदृष्टाः प्रतिऽबुद्धाः अभूतन ॥५॥१४॥ द्यौः वः पिता पृथिवी माता सोमः भ्राता अदितिः स्वसा अदृष्टाः विश्वंऽदृष्टाः तिष्ठत इऌयत सु कं ॥६॥ ये अंस्याः ये अंग्याः सूचीकाः ये प्रऽकंकताः अदृष्टाः किं चन इह वः सर्वं साकं नि जस्यत ॥७॥ उत् पुरस्तात् सूर्यः एति विश्वऽदृष्टः अदृष्टऽहा अदृष्टान् सर्वान् जंभयन् सर्वाः च यातुऽधान्यः ॥८॥ उत् अपप्तत् असौ सूर्यः पुरु विश्वानि जूर्वन् आदित्यः पर्वतेभ्यः विश्वऽदृष्टः अदृष्टऽहा ॥९॥ सूर्ये विषं आ सजामि दृतिं सुराऽवतः गृहे सः चित् नु न मराति नो वयं मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥१०॥१५॥ इयत्तिका शकुंतिका सका जघास ते विषं सो चित् नु न मराति नो वयं मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥११॥ त्रिः सप्त विष्पुलिंगकाः विषस्य पुष्यं अक्षन् ताः चित् नु न मरंति नो वयं मराम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥१२॥ नवानां नवतीनां विषस्य रोपुषीणां सर्वासां अग्रभं नाम आरे अस्य योजनं हरिऽस्थाः मधु त्वा मधुला चकार ॥ १३ ॥ त्रिः सप्त मयूर्यः सप्त स्वसारः अग्रुवः ताः ते विषं वि जभ्रिरे उदकं कुंभिनीःऽइव ॥ १४ ॥ इयत्तकः कुषुंभकः तकं भिनद्मि अश्मना ततः विषं प्र

ववृते पराचीः अनु संऽवतः॥१५॥ कुषुंभकः तत् अब्रवीत् गिरेः प्रऽवर्तमानकः वृश्चिकस्य अरसं विषं अरसं वृश्चिक ते विषं ॥ १६ ॥ १६ ॥ २४ ॥ १ ॥

॥ इति प्रथमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं अग्ने द्युऽभिः त्वं आऽशुशुक्षणिः त्वं अत्ऽभ्यः त्वं अश्मनः परि त्वं वनेभ्यः त्वं ओषधीभ्यः त्वं नृणां नृऽपते जायसे शुचिः ॥१॥ तव अग्ने होत्रं तव पोत्रं ऋत्वियं तव नेष्ट्रं त्वं अग्नित् ऋतऽयतः तव प्रऽशास्त्रं त्वं अध्वरिऽयसि ब्रह्मा च असि गृहऽपतिः च नः दमे ॥२॥ त्वं अग्ने इंद्रः वृषभः सतां असि त्वं विष्णुः उरुऽगायः नमस्यः त्वं ब्रह्मा रयिऽवित् ब्रह्मणः पते त्वं विऽधर्तः० सचसे पुरंऽध्या ॥३॥ त्वं अग्ने राजा वरुणः धृतऽव्रतः त्वं मित्रः भवसि दस्मः ईड्यः त्वं अर्यमा सत्ऽपतिः यस्य संऽभुजं त्वं अंशः विदथे देव भाजयुः ॥४॥ त्वं अग्ने त्वष्टा विधते सुऽवीर्यं तव ग्नावः मित्रऽमहः सऽजात्यं त्वं आशुऽहेमा ररिषे सुऽअश्व्यं त्वं नरां शर्धः असि पुरुऽवसुः ॥५॥१७॥ त्वं अग्ने रुद्रः असुरः महः दिवः त्वं शर्धः मारुतं पृक्षः ईशिषे त्वं वातैः अरुणैः यासि शंऽगयः त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मना ॥६॥ त्वं अग्ने द्रविणःऽदाः अरंऽकृते त्वं देवः सविता रत्नऽधाः असि त्वं भगः नृऽपते वस्वः ईशिषे त्वं पायुः दमे यः ते अविधत् ॥७॥ त्वां अग्ने दमे आ विश्पतिं विशः त्वां राजानं सुऽविदत्रं ऋंजते त्वं विश्वानि सुऽअनीक पत्यसे त्वं सहस्राणि शता दश प्रति ॥८॥ त्वां अग्ने पितरं इष्टिऽभिः नरः त्वां भ्रात्राय शम्या तनूऽरुचं त्वं पुत्रः भवसि

यः ते अविधत् त्वं सखा सुऽशेवः पासि आऽधृषः ॥९॥ त्वं अग्ने
ऋभुः आके नमस्यः त्वं वाजस्य क्षुऽमतः रायः ईशिषे त्वं वि
भासि अनु धक्षि दावने त्वं विऽशिक्षुः असि यज्ञं आऽतनिः
॥१०॥१८॥ त्वं अग्ने अदितिः देव दाशुषे त्वं होत्रा भारती वर्धसे
गिरा त्वं इळा शतऽहिमा असि दक्षसे त्वं वृत्रऽहा वसुऽपते सर-
स्वती ॥११॥ त्वं अग्ने सुऽभृतः उत्ऽतमं वयः तव स्पार्हे वर्णे आ
संऽदृशि श्रियः त्वं वाजः प्रऽतरणः बृहन् असि त्वं रयिः बहुलः
विश्वतः पृथुः ॥१२॥ त्वां अग्ने आदित्यासः आस्यं त्वां जिह्वां शु-
चयः चक्रिरे कवे त्वां रातिऽसाचः अध्वरेषु सश्चिरे त्वे' देवाः हविः
अदंति आऽहुतं ॥१३॥ त्वे' अग्ने विश्वे अमृतासः अद्रुहः आसा
देवाः हविः अदंति आऽहुतं त्वया मर्तासः स्वदंते आऽसुतिं त्वं
गर्भः वीरुधां जज्ञिषे शुचिः ॥१४॥ त्वं तान् सं च प्रति च असि
मज्मना अग्ने सुऽजात प्र च देव रिच्यसे पृक्षः यत् अत्र महिना
वि ते भुवत् अनु द्यावापृथिवी' रोदसी' उभे' ॥१५॥ ये स्तोतृ-
ऽभ्यः गोऽअग्रां अश्वऽपेशसं अग्ने रातिं उपसृजंति सूरयः अ-
स्मान् च तान् च प्र हि नेषि वस्यः आ बृहत् वदेम विदथे सु-
ऽवीराः ॥१६॥१९॥

॥२॥ यज्ञेन वर्धत जातऽवेदसं अग्निं यजध्वं हविषा तना गि-
रा संऽइधानं सुऽप्रयसं स्वःऽनरं द्युक्षं होतारं वृजनेषु धूःऽसदं ॥१॥
अभि त्वा नक्तीः उषसः ववाशिरे अग्ने वत्सं न स्वसरेषु धेनवः
दिवःऽइव इत् अरतिः मानुषा युगा आ क्षपः भासि पुरुऽवार
संऽयतः ॥२॥ तं देवाः बुध्ने रजसः सुऽदंससं दिवःपृथिव्योः अरतिं
नि एरिरे रथंऽइव वेद्यं शुक्रऽशोचिषं अग्निं मित्रं न क्षितिषु

प्रऽशंस्यः ॥३॥ तं उक्षमाणं रजसि स्वे आ दमे चंद्रंऽइव सुऽरुचं
ह्वारे आ दधुः पृश्न्याः पतरं चितयंतं अक्षऽभिः पाथः न पायुं
जनसी' उभे' अनु ॥४॥ सः होता विश्वं परि भूतु अध्वरं तं ऊं'
हव्यैः मनुषः ऋंजते गिरा हिरिऽशिप्रः वृधसानासु जर्भुरत् द्यौः
न स्तृऽभिः चितयत् रोदसी' अनु ॥५॥२०॥ सः नः रेवत् संऽइधानः
स्वस्तये संऽददस्वान् रयिं अस्मासु दीदिहि आ नः कृणुष्व सु-
विताय रोदसी' अग्ने हव्या मनुषः देव वीतये ॥६॥ दाः नः अग्ने
बृहतः दाः सहस्रिणः दुरः न वाजं श्रुत्यै अप वृधि प्राची' द्या-
वापृथिवी' ब्रह्मणा कृधि स्वः न शुक्रं उषसः वि दिद्युतुः ॥७॥
सः इधानः उषसः राम्याः अनु स्वः न दीदेत् अरुषेण भानुना
होत्राभिः अग्निः मनुषः सुऽअध्वरः राजा विशां अतिथिः चारुः
आयवे ॥८॥ एव नः अग्ने अमृतेषु पूर्व्य धीः पीपाय बृहत्ऽदि-
वेषु मानुषा दुहाना धेनुः वृजनेषु कारवे त्मना शतिनं पुरुऽरूपं
इषणि ॥९॥ वयं अग्ने अर्वता वा सुऽवीर्यं ब्रह्मणा वा चितयेम
जनान् अति अस्माकं द्युम्नं अधि पंच कृष्टिषु उच्चा स्वः न शु-
शुचीत दुस्तरं ॥१०॥ सः नः बोधि सहस्य प्रऽशंस्यः यस्मिन्
सुऽजाताः इषयंत सूरयः यं अग्ने यज्ञं उपऽयंति वाजिनः नित्ये
तोके दीदिऽवांसं स्वे दमे ॥११॥ उभयासः जातऽवेदः स्याम ते
स्तोतारः अग्ने सूरयः च शर्मणि वस्वः रायः पुरुऽचंद्रस्य भूयसः प्र-
जाऽवतः सुऽअपत्यस्य शग्धि नः ॥१२॥ ये स्तोतृऽभ्यः गोऽअग्रां
अश्वऽपेशसं अग्ने रातिं उपऽसृजंति सूरयः अस्मान् च तान् च
प्र हि नेषि वस्यः आ बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥१३॥२१॥

॥३॥ संऽइद्धः अग्निः निऽहितः पृथिव्यां प्रत्यङ् विश्वानि भु-

वनानि अस्थात् होता पावकः प्रऽदिवः सुऽमेधाः देवः देवान् यजतु अग्निः अर्हन् ॥१॥ नराशंसः प्रति धामानि अंजन् तिस्रः दिवः प्रति मह्ना सुऽअर्चिः घृतऽप्रुषा मनसा हव्यं उंदन् मूर्धन् यज्ञस्य सं अनक्तु देवान् ॥२॥ ईळितः अग्ने मनसा नः अर्हन् देवान् यक्षि मानुषात् पूर्वः अद्य सः आ वह मरुतां शर्धः अच्युतं इंद्रं नरः बर्हिऽसदं यजध्वं ॥३॥ देव बर्हिः वर्धमानं सुऽवीरं स्तीर्णं राये सुऽभरं वेदी अस्यां घृतेन अक्तं वसवः सीदत इदं विश्वे देवाः आदित्याः यज्ञियासः ॥४॥ वि श्रयंतां उर्विया हूयमानाः द्वारः देवीः सुप्रऽअयनाः नमःऽभिः व्यचस्वतीः वि प्रथंतां अजुर्याः वर्णं पुनानाः यशसं सुऽवीरं ॥५॥२२॥ साधु अपांसि सनता नः उक्षिते उषसानक्ता वय्याऽइव रण्विते तंतुं ततं संऽवयंती॰ संऽईची॰ यज्ञस्य पेशः सुऽदुघे॰ पयस्वती ॥६॥ दैव्या होतारा प्रथमा विदुःऽतरा ऋजु यक्षतः सं ऋचा वपुःऽतरा देवान् यजंतौ ऋतुऽथा सं अंजतः नाभा पृथिव्याः अधि सानुषु त्रिषु ॥७॥ सरस्वती साधयंती धियं नः इळा देवी भारती विश्वऽतूर्तिः तिस्रः देवीः स्वधया बर्हिः आ इदं अच्छिद्रं पांतु शरणं निऽसद्य ॥८॥ पिशंगऽरूपः सुऽभरः वयःऽधाः श्रुष्टी वीरः जायते देवऽकामः प्रऽजां त्वष्टा वि स्यतु नाभिं अस्मे अथ देवानां अपि एतु पाथः ॥९॥ वनस्पतिः अवऽसृजन् उप स्थात् अग्निः हविः सूदयाति प्र धीभिः त्रिधा संऽअक्तं नयतु प्रऽजानन् देवेभ्यः दैव्यः शमिता उप हव्यं ॥१०॥ घृतं मिमिक्षे घृतं अस्य योनिः घृते श्रितः घृतं ऊं अस्य धाम अनुऽस्वधं आ वह मादयस्व स्वाहाऽकृतं वृषभ वक्षि हव्यं ॥११॥२३॥

॥४॥ हुवे वः सुऽद्योत्मानं सुऽवृक्तिं विशां अग्निं अतिथिं सु-

ऽप्रयसं मित्रःऽइव यः दिधिषाय्यः भूत् देवः आऽदेवे जने जातऽवेदाः ॥१॥ इमं विधंतः अपां सधऽस्थे द्विता अदधुः भृगवः विक्षु आयोः एषः विश्वानि अभि अस्तु भूम देवानां अग्निः अरतिः जीरऽअश्वः ॥२॥ अग्निं देवासः मानुषीषु विक्षु प्रियं धुः क्षेष्यंतः न मित्रं सः दीदयत् उशतीः ऊर्म्याः आ दक्षाय्यः यः दास्वंते दमे आ ॥३॥ अस्य रण्वा स्वस्यऽइव पुष्टिः संऽदृष्टिः अस्य हियानस्य धक्षोः वि यः भरिभ्रत् ओषधीषु जिह्वां अत्यः न रथ्यः दोधवीति वारान् ॥४॥ आ यत् मे अभ्वं वनदः पनंत उशिक्ऽभ्यः न अमिमीत वर्णं सः चित्रेण चिकिते रंऽसु भासा जुजुर्वान् यः मुहुः आ युवा भूत् ॥५॥२४॥ आ यः वना ततृषाणः न भाति वाः न पथा रथ्याऽइव स्वानीत् कृष्णऽअध्वा तपुः रण्वः चिकेत द्यौःऽइव स्मयमानः नभःऽभिः ॥६॥ सः यः वि अस्थात् अभि धक्षत् उर्वी पशुः न एति स्वऽयुः अगोपाः अग्निः शोचिष्मान् अतसानि उष्णन् कृष्णऽव्यथिः अस्वदयत् न भूम ॥७॥ नु ते पूर्वस्य अवसः अधिऽइतौ तृतीये विदथे मन्म शंसि अस्मे अग्ने संयतऽवीरं बृहंतं क्षुऽमंतं वाजं सुऽअपत्यं रयिं दाः ॥८॥ त्वया यथा गृत्सऽमदासः अग्ने गुहा वन्वंतः उपरान् अभि स्युः सुऽवीरासः अभिमातिऽसहः स्मत् सूरिऽभ्यः गृणते तत् वयः धाः ॥९॥२५॥

॥५॥ होता अजनिष्ट चेतनः पिता पितृऽभ्यः ऊतये प्रऽयक्षन् जेन्यं वसु शकेम वाजिनः यमं ॥१॥ आ यस्मिन् सप्त रश्मयः तताः यज्ञस्य नेतरि मनुष्वत् दैव्यं अष्टमं पोता विश्वं तत् इन्वति ॥२॥ दधन्वे वा यत् ईं अनु वोचत् ब्रह्माणि वेः ऊं तत् परि

विश्वानि काव्या नेमिः चक्रंऽइव अभवत् ॥३॥ साकं हि शु-
चिना शुचिः प्रऽशास्ता क्रतुना अजनि विद्वान् अस्य व्रता ध्रु-
वा वयाःऽइव अनु रोहते ॥४॥ ताः अस्य वर्णं आयुवः नेष्टुः
सचंत धेनवः कुवित् तिसृऽभ्यः आ वरं स्वसारः याः इदं ययुः
॥५॥ यदि मातुः उप स्वसा घृतं भरंती अस्थित तासां अध्वर्युः
आऽगतो यवः वृष्टीऽइव मोदते ॥६॥ स्वः स्वाय धायसे कृ-
णुतां ऋत्विक् ऋत्विजं स्तोमं यज्ञं च आत् अरं वनेम ररिम वयं
॥७॥ यथा विद्वान् अरं करत् विश्वेभ्यः यजतेभ्यः अयं अग्ने त्वे
अपि यं यज्ञं चकृम वयं ॥८॥ २६॥

॥ ६ ॥ इमां मे अग्ने संऽइधं इमां उपऽसदं वनेः० इमाः ऊं
सु श्रुधि गिरः ॥१॥ अया ते अग्ने विधेम ऊर्जः नपात् अश्वंऽइष्टे
एना सुऽउक्तेन सुऽजात ॥२॥ तं त्वा गीःऽभिः गिर्वणसं द्रवि-
णस्युं द्रविणःऽदः सपर्येम सपर्यवः ॥३॥ सः बोधि सूरिः मघ-
ऽवा वसुऽपते वसुऽदावन् युयोधि अस्मत् द्वेषांसि ॥४॥ सः
नः वृष्टिं दिवः परि सः नः वाजं अनर्वाणं सः नः सहस्रिणीः इषः
॥५॥ ईळानाय अवस्यवे यविष्ठ दूत नः गिरा यजिष्ठ होतः आ
गहि ॥६॥ अंतः हि अग्ने ईयसे विद्वान् जन्म उभया कवे दूतः
जन्यःऽइव मित्र्यः ॥७॥ सः विद्वान् आ च पिप्रयः यक्षि चि-
कित्वः आनुषक् आ च अस्मिन् सत्सि बर्हिषि ॥८॥२७॥

॥ ७ ॥ श्रेष्ठं यविष्ठ भारत अग्ने द्युऽमंतं आ भर वसो पुरु-
ऽस्पृहं रयिं ॥१॥ मा नः अरातिः ईशत देवस्य मर्त्यस्य च पर्षि
तस्याः उत द्विषः ॥२॥ विश्वाः उत त्वया वयं धाराः उदन्याःऽइव

अति गाहेमहि द्विषः ॥३॥ शुचिः पावक वंद्यः अग्ने बृहत् वि
रोचसे त्वं घृतेभिः आऽहुतः ॥४॥ त्वं नः असि भारत अग्ने वशाभिः
उक्षऽभिः अष्टाऽपदीभिः आऽहुतः ॥५॥ द्रुऽअन्नः सर्पिःऽआसु-
तिः प्रत्नः होता वरेण्यः सहसः पुत्रः अद्भुतः ॥६॥२८॥

॥८॥ वाजयन्ऽइव नु रथान् योगान् अग्नेः उप स्तुहि यशः-
ऽतमस्य मीळ्हुषः ॥१॥ यः सुऽनीथः ददाशुषे अजुर्यः जरयन्
अरिं चारुऽप्रतीकः आऽहुतः ॥२॥ यः ऊं श्रिया दमेषु आ दोषा
उषसि प्रऽशस्यते यस्य व्रतं न मीयते ॥३॥ आ यः स्वः न भा-
नुना चित्रः विऽभाति अर्चिषा अंजानः अजरैः अभि ॥४॥
अत्रिं अनु स्वऽराज्यं अग्निं उक्थानि ववृधुः विश्वाः अधि श्रियः
दधे ॥५॥ अग्नेः इंद्रस्य सोमस्य देवानां ऊतिऽभिः वयं अरिष्यंतः
सचेमहि अभि स्याम पृतन्यतः ॥६॥२९॥५॥

॥९॥ नि होता होतृऽसदने विदानः त्वेषः दीदिऽवान् अस-
दत् सुऽदक्षः अदब्धव्रतऽप्रमतिः वसिष्ठः सहस्रंऽभरः शुचि-
ऽजिह्वः अग्निः ॥१॥ त्वं दूतः त्वं ऊं नः परःऽपाः त्वं वस्यः आ
वृषभ प्रऽनेता अग्ने तोकस्य नः तने तनूनां अप्रऽयुच्छन् दी-
द्यत् बोधि गोपाः ॥२॥ विधेम ते परमे जन्मन् अग्ने विधेम
स्तोमैः अवरे सधऽस्थे यस्मात् योनेः उतऽआरिथ यजे तं प्र त्वे
हवींषि जुहुरे संऽइद्धे ॥३॥ अग्ने यजस्व हविषा यजीयान् श्रुष्टी
देष्णं अभि गृणीहि राधः त्वं हि असि रयिऽपतिः रयीणां त्वं
शुक्रस्य वचसः मनोता ॥४॥ उभयं ते न क्षीयते वसव्यं दिवे-
ऽदिवे जायमानस्य दस्म कृधि क्षुऽमंतं जरितारं अग्ने कृधि पतिं

सुऽअपत्यस्य रायः ॥५॥ सः एना अनीकेन सुऽविदत्रः अस्मे
यष्टा देवान् आऽयजिष्ठः स्वस्ति अदब्धः गोपाः उत नः परः-
ऽपाः अग्ने द्युऽमत् उत रेवत् दिदीहि ॥६॥१॥

॥१०॥ जोहूत्रः अग्निः प्रथमः पिताऽइव इळः पदे मनुषा यत्
संऽइद्धः श्रियं वसानः अमृतः विऽचेताः मर्मृजेन्यः श्रवस्यः सः
वाजी ॥१॥ श्रुयाः अग्निः चित्रऽभानुः हवं मे विश्वाभिः गीःऽभिः
अमृतः विऽचेताः श्यावा रथं वहतः रोहिता वा उत अरुषा
अह चक्रे विऽभृत्रः ॥२॥ उत्तानायां अजनयन् सुऽसूतं भुवत्
अग्निः पुरुऽपेशासु गर्भः शिरिणायां चित् अक्तुना महःऽभिः
अपरिऽवृतः वसति प्रऽचेताः ॥३॥ जिघर्मि अग्निं हविषा घृतेन
प्रतिऽक्षियंतं भुवनानि विश्वा पृथुं तिरश्चा वयसा बृहंतं व्यचिष्ठं
अन्नैः रभसं दृशानं ॥४॥ आ विश्वतः प्रत्यंचं जिघर्मि अरक्षसा
मनसा तत् जुषेत मर्यऽश्रीः स्पृहयत्ऽवर्णः अग्निः न अभिऽमृशे
तन्वा जर्भुराणः ॥५॥ ज्ञेयाः भागं सहसानः वरेण त्वाऽदूतासः
मनुऽवत् वदेम अनूनं अग्निं जुह्वा वचस्या मधुऽपृचं धनऽसाः
जोहवीमि ॥६॥२॥

॥११॥ श्रुधि हवं इंद्र मा रिषण्यः स्याम ते दावने वसूनां इमाः
हि त्वां ऊर्जः वर्धयंति वसुऽयवः सिंधवः न क्षरंतः ॥१॥ सृजः महीः
इंद्र याः अपिन्वः परिऽस्थिताः अहिना शूर पूर्वीः अमर्त्यं चित्
दासं मन्यमानं अव अभिनत् उक्थैः ववृधानः ॥२॥ उक्थेषु इत्
नु शूर येषु चाकन् स्तोमेषु इंद्र रुद्रियेषु च तुभ्यं इत् एताः यासु
मंदसानः प्र वायवे सिस्रते न शुभ्राः ॥३॥ शुभ्रं नु ते शुष्मं वर्धयंतः
शुभ्रं वज्रं बाह्वोः दधानाः शुभ्रः त्वं इंद्र ववृधानः अस्मे दासीः

विशः सूर्येण सह्याः ॥४॥ गुहा हितं गुह्यं गूळ्हं अप्ऽसु अपिं-
ऽवृतं मायिनं क्षियंतं उतो अपः द्यां तस्तभ्वांसं अहन् अहिं
शूर वीर्येण ॥५॥३॥ स्तवं नु ते इंद्र पूर्व्या महानि उत स्तवाम
नूतंना कृतानि स्तवं वज्रं बाह्वोः उशंतं स्तवं हरी सूर्यस्य केतू
॥६॥ हरी नु ते इंद्र वाजयंता घृतऽश्चुतं स्वारं अस्वार्ष्टां वि
समना भूमिः अप्रथिष्ट अरंस्त पर्वतः चित् सरिष्यन् ॥७॥ नि
पर्वतः सादि अप्रंऽयुच्छन् सं मातृऽभिः वावशानः अक्रान् दूरे
पारे वाणीं वर्धयंतः इंद्रऽइषितां धमनिं पप्रथन् नि ॥८॥ इंद्रः
महां सिंधुं आऽशयानं मायाऽविनं वृत्रं अस्फुरत् निः अरेजेतां
रोदसी भियाने कनिक्रदतः वृष्णः अस्य वज्रात् ॥९॥ अरो-
रवीत् वृष्णः अस्य वज्रः अमानुषं यत् मानुषः निऽजूर्वात् नि
मायिनः दानवस्य मायाः अपादयत् पपिऽवान् सुतस्य ॥१०॥४॥
पिबऽपिब इत् इंद्र शूर सोमं मंदंतु त्वा मंदिनः सुतासः पृणंतः
ते कुक्षी वर्धयंतु इत्था सुतः पौरः इंद्रं आव ॥११॥ त्वे इंद्र
अपि अभूम विप्राः धियं वनेम ऋतऽया सपंतः अवस्यवः धी-
महि प्रऽशस्तिं सद्यः ते रायः दावने स्याम ॥१२॥ स्याम ते ते
इंद्र ये ते ऊती अवस्यवः ऊर्जं वर्धयंतः शुष्मिन्ऽतमं यं चा-
कनाम देव अस्मे रयिं रासि वीरऽवंतं ॥१३॥ रासि क्षयं रासि
मित्रं अस्मे रासि शर्धः इंद्र मारुतं नः सऽजोषसः ये च मंदसा-
नाः प्र वायवः पांति अग्रंऽनीतिं ॥१४॥ व्यंतु इत् नु येषु मंदसानः
तृपत् सोमं पाहि द्रह्यत् इंद्र अस्मान् सु पृत्ऽसु आ तरुत्र अवं-
र्धयः द्यां बृहत्ऽभिः अर्कैः ॥१५॥५॥ बृहंतः इत् नु ये ते तरुत्र
उक्थेभिः वा सुम्नं आऽविवासान् स्तृणानासः बर्हिः पस्त्यंऽवत्
त्वाऽऊताः इत् इंद्र वाजं अग्मन् ॥१६॥ उग्रेषु इत् नु शूर मंदसानः

चिऽकद्रुकेषु पाहि सोमं इंद्र प्रऽदोधुवत् श्मश्रुषु प्रीणानः याहि हरिऽभ्यां सुतस्य पीतिं ॥१७॥ धिष्व शवः शूर येन वृत्रं अवऽअभिनत् दानुं और्णऽवाभं अप अवृणोः ज्योतिः आर्याय नि सव्यतः सादि दस्युः इंद्र॥१८॥ सनेम ये ते ऊतिऽभिः तरंतः विश्वाः स्पृधः आर्येण दस्यून् अस्मभ्यं तत् त्वाष्ट्रं विश्वऽरूपं अरंधयः साख्यस्य त्रिताय ॥१९॥ अस्य सुवानस्य मंदिनः त्रितस्य नि अर्बुदं ववृधानः अस्तरिति अस्तः॰ अवर्तयत् सूर्यः न चक्रं भिनत् वलं इंद्रः अंगिरस्वान्॥२०॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ २१ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥१२॥ यः जातः एव प्रथमः मनस्वान् देवः देवान् क्रतुना परिऽअभूषत् यस्य शुष्मात् रोदसी इति अभ्यसेतां नृम्णस्य मह्ना सः जनासः इंद्रः ॥१॥ यः पृथिवीं व्यथमानां अदृंहत् यः पर्वतान् प्रऽकुपितान् अरम्णात् यः अंतरिक्षं विऽममे वरीयः यः द्यां अस्तभ्नात् सः जनासः इंद्रः ॥ २ ॥ यः हत्वा अहिं अरिणात् सप्त सिंधून् यः गाः उत्ऽआजत् अपऽधा वलस्य यः अश्मनोः अंतः अग्निं जजान संऽवृक् समत्ऽसु सः जनासः इंद्रः ॥३॥ येन इमा विश्वा च्यवना कृतानि यः दासं वर्णं अधरं गुहा अकरित्यकः॰ श्वघ्नीऽइव यः जिगीवान् लक्षं आदत् अर्यः पुष्टानि सः जनासः इंद्रः॥४॥ यं स्म पृच्छंति कुह सः इति घोरं उत ईं आहुः न एषः अस्ति इति एनं सः अर्यः पुष्टीः विजःऽइव आ मिनाति श्रत् अस्मै धत्त सः जनासः इंद्रः ॥५॥७॥ यः रध्रस्य चोदिता यः कृशस्य यः ब्रह्मणः नाधमानस्य कीरेः युक्तऽग्राव्णः यः अविता सुऽशिप्रः सुत-

ऽसोमस्य सः जनासः इंद्रः ॥ ६ ॥ यस्य अश्वासः प्रऽदिशि यस्य गावः यस्य ग्रामाः यस्य विश्वे रथासः यः सूर्यं यः उषसं जजान यः अपां नेता सः जनासः इंद्रः ॥ ७ ॥ यं क्रंदसी॰ संऽयती॰ विऽह्वयेते॰ परे अवरे उभयाः अमित्राः समानं चित् रथं आतस्थिऽवांसा नाना हवेते॰ सः जनासः इंद्रः ॥ ८ ॥ यस्मात् न ऋते विऽजयंते जनासः यं युध्यमानाः अवसे हवंते यः विश्वस्य प्रतिऽमानं बभूव यः अच्युतऽच्युत् सः जनासः इंद्रः ॥ ९ ॥ यः शश्वतः महि एनः दधानान अमन्यमानान् शर्वा जघान यः शर्धते न अनुऽददाति शृध्यां यः दस्योः हंता सः जनासः इंद्रः ॥ १० ॥ ८ ॥ यः शंबरं पर्वतेषु क्षियंतं चत्वारिंश्यां शरदि अनुऽअविंदत् ओजायमानं यः अहिं जघान दानुं शयानं सः जनासः इंद्रः ॥ ११ ॥ यः सप्तऽरश्मिः वृषभः तुविष्मान् अवऽअसृजत् सर्तवे सप्त सिंधून् यः रौहिणं अस्फुरत् वज्रऽबाहुः द्यां आऽरोहंतं सः जनासः इंद्रः ॥ १२ ॥ द्यावा चित् अस्मै पृथिवी॰ नमेते॰ शुष्मात् चित् अस्य पर्वताः भयंते यः सोमऽपाः निऽचितः वज्रऽबाहुः यः वज्रऽहस्तः सः जनासः इंद्रः ॥ १३ ॥ यः सुन्वंतं अवति यः पचंतं यः शंसंतं यः शशमानं ऊती यस्य ब्रह्म वर्धनं यस्य सोमः यस्य इदं राधः सः जनासः इंद्रः ॥ १४ ॥ यः सुन्वते पचते दुध्रः आ चित् वाजं दर्दर्षि सः किल असि सत्यः वयं ते इंद्र विश्वह प्रियासः सुऽवीरासः विदथं आ वदेम ॥ १५ ॥ ९ ॥

॥ १३ ॥ ऋतुः जनित्री तस्याः अपः परि मक्षु जातः आ अविशत् यासु वर्धते तत् आहनाः अभवत् पिप्युषी पयः अंशोः पीयूषं प्रथमं तत् उक्थ्यं ॥ १ ॥ सध्री ईं आ यंति परि बिभ्रतीः पयः

विश्वऽपस्न्याय प्र भरंत भोजनं समानः अध्वा प्रऽवतां अनु-
ऽस्यदे यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥२॥ अनु एकः
वदति यत् ददाति तत् रूपा मिनन् ततऽअपाः एकः ईयते वि-
श्वाः एकस्य विऽनुदः तितिक्षते यः ता अकृणोः प्रथमं सः असि
उक्थ्यः ॥३॥ प्रऽजाभ्यः पुष्टिं विऽभजंतः आसते रयिंऽइव पृष्ठं
प्रऽभवंतं आऽयते असिन्वन् दंष्ट्रैः पितुः अत्ति भोजनं यः ता
अकृणोः प्रथमं सः असि उक्थ्यः ॥४॥ अध अकृणोः पृथिवीं
संऽदृशे दिवे यः धौतीनां अहिऽहन् अरिणक् पथः तं त्वा स्तो-
मेभिः उदऽभिः न वाजिनं देवं देवाः अजनन् सः असि उक्थ्यः
॥५॥१०॥ यः भोजनं च दयसे च वर्धनं आर्द्रात् आ शुष्कं मधु-
ऽमत् दुदोहिथ सः शेवऽधिं नि दधिषे विवस्वंति विश्वस्य एकः
ईशिषे सः असि उक्थ्यः ॥६॥ यः पुष्पिणीः च प्रऽस्वः च धर्मणा
अधि दाने वि अवनीः अधारयः यः च असमाः अजनः दिद्युतः
दिवः उरुः ऊर्वान् अभितः सः असि उक्थ्यः ॥७॥ यः नार्मरं
सहऽवसुं निऽहंतवे पृक्षाय च दासऽवेशाय च अवहः ऊर्जयं-
त्याः अपरिऽविष्टं आस्यं उत एव अद्य पुरुऽकृत् सः असि उ-
क्थ्यः ॥८॥ शतं वा यस्य दश साकं आ अद्यः एकस्य श्रुष्टौ यत्
ह चोदं आविथ अरज्जौ दस्यून् सं उनप् दभीतये सुप्रऽअव्यः
अभवः सः असि उक्थ्यः ॥९॥ विश्वा इत् अनु रोधनाः अस्य
पौंस्यं ददुः अस्मै दधिरे कृत्नवे धनं षट् अस्तभ्नाः विऽस्तिरः पंच
संऽदृशः परि परः अभवः सः असि उक्थ्यः ॥१०॥११॥ सुऽप्रवा-
चनं तव वीर वीर्यं यत् एकेन क्रतुना विंदसे वसु जातूऽस्थि-
रस्य प्र वयः सहस्वतः या चकर्थ सः इंद्र विश्वा असि उक्थ्यः
॥११॥ अरमयः सरःऽअपसः तराय कं तुर्वीतये च वय्याय च स्रु-

तिं नीचा संतं उत् अनयः पराऽवृजं प्र अंधं श्रोणं श्रवयन् सः
असि उक्थ्यः ॥१२॥ अस्मभ्यं तत् वसो इति दानाय राधः सं अर्थ-
यस्व बहु ते वसव्यं इंद्र यत् चित्रं श्रवस्याः अनु द्यून् बृहत्
वदेम विदथे सुऽवीराः ॥१३॥१२॥

॥१४॥ अध्वर्यवः भरत इंद्राय सोमं आ अमत्रेभिः सिंचत मद्यं
अंधः कामी हि वीरः सदं अस्य पीतिं जुहोत वृष्णे तत् इत् एषः
वष्टि ॥१॥ अध्वर्यवः यः अपः वव्रिऽवांसं वृत्रं जघान अशन्या-
ऽइव वृक्षं तस्मै एतं भरत तत्ऽवशाय एषः इंद्रः अर्हति पीतिं
अस्य ॥२॥ अध्वर्यवः यः दृभीकं जघान यः गाः उतऽआजत्
अप हि वलं वः॰ तस्मै एतं अंतरिक्षे न वातं इंद्रं सोमैः आ ऊ-
र्णुत जूः न वस्त्रैः ॥३॥ अध्वर्यवः यः उरणं जघान नव चख्वांसं
नवतिं च बाहून् यः अर्बुदं अव नीचा बबाधे तं इंद्रं सोमस्य
भृथे हिनोत ॥४॥ अध्वर्यवः यः सु अश्नं जघान यः शुष्णं अशुषं
यः विऽअंसं यः पिप्रुं नमुचिं यः रुधिऽक्रां तस्मै इंद्राय अंधसः
जुहोत ॥५॥ अध्वर्यवः यः शतं शंबरस्य पुरः बिभेद अश्मना-
ऽइव पूर्वीः यः वर्चिनः शतं इंद्रः सहस्रं अपऽअवपत् भरत सोमं
अस्मै ॥६॥१३॥ अध्वर्यवः यः शतं आ सहस्रं भूम्याः उपऽस्थे अव-
पत् जघन्वान् कुत्सस्य आयोः अतिथिऽग्वस्य वीरान् नि अवृ-
णक् भरत सोमं अस्मै ॥७॥ अध्वर्यवः यत् नरः कमयाध्वे श्रुष्टी
वहंतः नशथ तत् इंद्रे गभस्तिऽपूतं भरत श्रुताय इंद्राय सोमं
यज्यवः जुहोत ॥८॥ अध्वर्यवः कर्तन श्रुष्टिं अस्मै वने निऽपूतं
वने उत् नयध्वं जुषाणः हस्त्यं अभि वावशे वः इंद्राय सोमं मदिरं
जुहोत ॥९॥ अध्वर्यवः पयसा ऊधः यथा गोः सोमेभिः ईं पृणत

भोजं इंद्र वेदं अहं अस्य निऽभृतं मे एतत् दित्संतं भूयः यजतः चिकेत॥१०॥ अध्वर्यवः यः दिव्यस्य वस्वः यः पार्थिवस्य क्षम्यस्य राजा तं ऊर्दरं न पृणत यवेन इंद्रं सोमेभिः तत् अपः वः अस्तु ॥११॥ अस्मभ्यं तत् वसो' दानाय राधः सं अर्थयस्व बहु ते वसव्यं इंद्र यत् चित्रं श्रवस्याः अनु द्यून् बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥१२॥१४॥

॥१५॥ प्र घ नु अस्य महतः महानि सत्या सत्यस्य करणानि वोचं त्रिऽकद्रुकेषु अपिबत् सुतस्य अस्य मदे अहिं इंद्रः जघान ॥१॥ अवंशे द्यां अस्तभायत् बृहंतं आ रोदसी' अपृणत् अंतरिक्षं सः धारयत् पृथिवीं पप्रथत् च सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥२॥ सद्मऽइव प्राचः वि मिमाय मानैः वज्रेण खानि अतृणत् नदीनां वृथा असृजत् पथिऽभिः दीर्घऽयाथैः सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥३॥ सः प्रऽवोळ्हॄन् परिऽगत्य दभीतेः विश्वं अधाक् आयुधं इद्धे अग्नौ सं गोभिः अश्वैः असृजत् रथेभिः सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥४॥ सः ईं महीं धुनिं एतोः अरम्णात् सः अस्नातॄन् अपारयत् स्वस्ति ते उत्ऽस्नाय रयिं अभि प्र तस्थुः सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥५॥१५॥ सः उदंचं सिंधुं अरिणात् महिऽत्वा वज्रेण अनः उषसः सं पिपेष अजवसः जविनीभिः विऽवृश्चन् सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥६॥ सः विद्वान् अपऽगोहं कनीनां आविः भवन् उत् अतिष्ठत् पराऽवृक् प्रति श्रोणः स्थात् वि अनक् अचष्ट सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥७॥ भिनत् वलं अंगिरःऽभिः गृणानः वि पर्वतस्य दृंहितानि ऐरत् रिणक् रोधांसि कृत्रिमाणि एषां सोमस्य ता मदे इंद्रः

चकार ॥८॥ स्वप्नेन अभिऽउप्य चुमुरिं धुनिं च जघंथ दस्युं प्र दभीतिं आवः रंभी चित् अत्र विविदे हिरण्यं सोमस्य ता मदे इंद्रः चकार ॥९॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥ १० ॥ १६ ॥

॥ १६ ॥ प्र वः सतां ज्येष्ठऽतमाय सुऽस्तुतिं अग्नौऽइव संऽइधाने हविः भरे इंद्रं अजुर्यं जरयंतं उक्षितं सनात् युवानं अवसे हवामहे ॥१॥ यस्मात् इंद्रात् बृहतः किं चन ईं ऋते विश्वानि अस्मिन् संऽभृता अधि वीर्या जठरे सोमं तन्वि सहः महः हस्ते वज्रं भरति शीर्षणि क्रतुं ॥२॥ न क्षोणीभ्यां परिऽभ्वे ते इंद्रियं न समुद्रैः पर्वतैः इंद्र ते रथः न ते वज्रं अनु अश्नोति कः चन यत् आशुऽभिः पतसि योजना पुरु ॥३॥ विश्वे हि अस्मै यजताय धृष्णवे क्रतुं भरंति वृषभाय सश्चते वृषा यजस्व हविषा विदुःऽतरः पिब इंद्र सोमं वृषभेण भानुना ॥ ४ ॥ वृष्णः कोशः पवते मध्वः ऊर्मिः वृषभऽअन्नाय वृषभाय पातवे वृषणा अध्वर्यू वृषभासः अद्रयः वृषणं सोमं वृषभाय सुस्वति ॥५॥१७॥ वृषा ते वज्रः उत ते वृषा रथः वृषणा हरी वृषभाणि आयुधा वृष्णः मदस्य वृषभ त्वं ईशिषे इंद्र सोमस्य वृषभस्य तृप्णुहि ॥ ६ ॥ प्र ते नावं न समने वचस्युवं ब्रह्मणा यामि सवनेषु दधृषिः कुवित् नः अस्य वचसः निऽबोधिषत् इंद्रं उत्सं न वसुनः सिचामहे ॥७॥ पुरा संऽबाधात् अभि आ ववृत्स्व नः धेनुः न वत्सं यवसस्य पिप्युषी सकृत् सु ते सुमतिऽभिः शतऽक्रतो॰ सं पत्नीभिः न वृषणः नसीमहि ॥८॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र

दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत्
वदेम विदथे सुवीराः ॥९॥१८॥

॥१७॥ तत् अस्मै नव्यं अंगिरस्वत् अर्चत शुष्माः यत् अस्य
प्रत्नऽथा उत्ऽईरते विश्वा यत् गोत्रा सहसा परिऽवृता मदे
सोमस्य दृंहितानि ऐरयत् ॥१॥ सः भूतु यः ह प्रथमाय धायसे
ओजः मिमानः महिमानं आ अतिरत् शूरः यः युत्ऽसु तन्वं
परिऽव्यत शीर्षणि द्यां महिना प्रति अमुंचत ॥२॥ अध अकृणोः
प्रथमं वीर्यं महत् यत् अस्य अग्रे ब्रह्मणा शुष्मं ऐरयः रथेऽस्थेन
हरिऽअश्वेन विऽच्युताः प्र जीरयः सिस्रते सध्र्यक् पृथक् ॥३॥
अध यः विश्वा भुवना अभि मज्मना ईशानऽकृत् प्रऽवयाः
अभि अवर्धत आत् रोदसी ज्योतिषा वह्निः आ अतनोत् सी-
व्यन् तमांसि दुधिता सं अव्ययत् ॥४॥ सः प्राचीनान् पर्वतान्
दृंहत् ओजसा अधराचीनं अकृणोत् अपां अपः अधारयत् पृ-
थिवीं विश्वऽधायसं अस्तभ्नात् मायया द्यां अवऽस्रसः ॥५॥१९॥
सः अस्मै अरं बाहुऽभ्यां यं पिता अकृणोत् विश्वस्मात् आ
जनुषः वेदसः परि येन पृथिव्यां नि क्रिविं शयध्यै वज्रेण हत्वी
अवृणक् तुविऽस्वनिः ॥६॥ अमाजूःऽइव पित्रोः सचा सती
समानात् आ सदसः त्वां इये भगं कृधि प्रऽकेतं उप मासि आ
भर दद्धि भागं तन्वः येन ममहः ॥७॥ भोजं त्वां इंद्र वयं हुवेम
ददिः त्वं इंद्र अपांसि वाजान् अविड्ढि इंद्र चित्रया नः ऊती
कृधि वृषन् इंद्र वस्यसः नः ॥८॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे
दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक्
भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥९॥२०॥

॥१८॥ प्रातः रथः नवः योजि सस्निः चतुःऽयुगः त्रिऽकशः
सप्तऽरश्मिः दशऽअरित्रः मनुष्यः स्वःऽसाः सः इष्टिऽभिः म-
तिऽभिः रंह्यः भूत ॥१॥ सः अस्मै अरं प्रथमं सः द्वितीयं उतो
तृतीयं मनुषः सः होता अन्यस्याः गर्भं अन्ये ऊं जनंत सः अ-
न्येभिः सचते जेन्यः वृषा ॥२॥ हरी नु कं रथे इंद्रस्य योजं आऽयै
सुऽउक्तेन वचसा नवेन मो सु त्वां अत्र बहवः हि विप्राः नि
रीरमन् यजमानासः अन्ये ॥३॥ आ द्वाभ्यां हरिऽभ्यां इंद्र याहि
आ चतुःऽभिः आ षट्ऽभिः हूयमानः आ अष्टाभिः दशऽभिः
सोमऽपेयं अयं सुतः सुऽमख मा मृधः कः॰ ॥४॥ आ विंशत्या
त्रिंशता याहि अर्वाङ् आ चत्वारिंशता हरिऽभिः युजानः आ
पंचाशता सुऽरथेभिः इंद्र आ षष्ट्या सप्तत्या सोमऽपेयं॥५॥२१॥
आ अशीत्या नवत्या याहि अर्वाङ् आ शतेन हरिऽभिः उह्य-
मानः अयं हि ते शुनऽहोत्रेषु सोमः इंद्र त्वाऽया परिऽसिक्तः
मदाय ॥६॥ मम ब्रह्म इंद्र याहि अच्छ विश्वा हरी धुरि धिष्व
रथस्य पुरुऽत्रा हि विऽहव्यः बभूथ अस्मिन् शूर सवने माद-
यस्व ॥७॥ न मे इंद्रेण सख्यं वि योषत् अस्मभ्यं अस्य दक्षिणा
दुहीत उप ज्येष्ठे वरूथे गभस्तौ प्रायेऽप्राये जिगीवांसः स्याम
॥८॥ नूनं सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत इंद्र दक्षिणा मघोनी
शिक्ष स्तोतृऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सु-
वीराः ॥ ९ ॥ २२ ॥

॥१९॥ अपायि अस्य अंधसः मदाय मनीषिणः सुवानस्य
प्रयसः यस्मिन् इंद्रः प्रऽदिवि ववृधानः ओकः दधे ब्रह्मण्यंतः
च नरः॥१॥ अस्य मंदानः मध्वः वज्रऽहस्तः अहिं इंद्रः अर्णःऽवृतं

वि वृश्चत् प्र यत् वयः न स्वसराणि अच्छ प्रयांसि च नदीनां
चक्रमंत ॥२॥ सः माहिनः इंद्रः अर्णः अपां प्र ऐरयत् अहि-
ऽहा अच्छ समुद्रं अजनयत् सूर्यं विदत् गाः अक्तुना अह्नां वयु-
नानि साधत् ॥३॥ सः अप्रतीनि मनवे पुरूणि इंद्रः दाशत् दाशुषे
हंति वृत्रं सद्यः यः नृऽभ्यः अतसाय्यः भूत् पस्पृधानेभ्यः सूर्यस्य
सातौ ॥४॥ सः सुन्वते इंद्रः सूर्यं आ देवः रिणक् मर्त्याय स्तवान्
आ यत् रयिं गुहत्ऽअवद्यं अस्मै भरत् अंशं न एतशः दशस्यन्
॥५॥२३॥ सः रंधयत् सऽदिवः सारथये शुष्णं अशुषं कुयवं कुत्साय
दिवःऽदासाय नवतिं च नव इंद्रः पुरः वि ऐरत् शंबरस्य ॥६॥
एव ते इंद्र उचथं अहेम श्रवस्या न त्मना वाजयंतः अश्याम
तत् साप्तं आशुषाणाः ननमः वधः अदेवस्य पीयोः ॥७॥ एव
ते गृत्सऽमदाः शूर मन्म अवस्यवः न वयुनानि तक्षुः ब्रह्मण्यंतः
इंद्र ते नवीयः इषं ऊर्जं सुऽक्षितिं सुम्नं अश्युः ॥८॥ नूनं सा ते
प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृऽभ्यः
मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥९॥२४॥

॥२०॥ वयं ते वयः इंद्र विद्धि सु नः प्र भरामहे वाजऽयुः न
रथं विपन्यवः दीध्यतः मनीषा सुम्नं इयक्षंतः त्वाऽवतः नॄन् ॥१॥
त्वं नः इंद्र त्वाभिः ऊती त्वाऽयतः अभिष्टिऽपा असि जनान् त्वं
इनः दाशुषः वरूता इत्थाऽधीः अभि यः नक्षति त्वा ॥२॥ सः
नः युवा इंद्रः जोहूत्रः सखा शिवः नरां अस्तु पाता यः शंसंतं यः
शशमानं ऊती पचंतं च स्तुवंतं च प्रऽनेषत् ॥३॥ तं ऊं स्तुषे
इंद्रं तं गृणीषे यस्मिन् पुरा ववृधुः शाशदुः च सः वस्वः कामं
पीपरत् इयानः ब्रह्मण्यतः नूतनस्य आयोः ॥४॥ सः अंगिरसां

उचथा जुजुष्वान् ब्रह्म तूतोत् इंद्रः गातुं इष्णन् मुष्णन् उषसः
सूर्येण स्तवान् अश्नस्य चित् शिश्नथत् पूर्व्याणि ॥५॥२५॥ सः
ह श्रुतः इंद्रः नाम देवः ऊर्ध्वः भुवत् मनुषे दस्मऽतमः अव प्रियं
अर्शसानस्य सह्वान् शिरः भरत् दासस्य स्वधाऽवान् ॥६॥ सः
वृत्रऽहा इंद्रः कृष्णऽयोनीः पुरंऽदरः दासीः ऐरयत् वि अजनयत्
मनवे क्षां अपः च सत्रा शंसं यजमानस्य तूतोत् ॥७॥ तस्मै
तवस्यं अनु दायि सत्रा इंद्राय देवेभिः अर्णऽसातौ प्रति यत् अस्य
वज्रं बाह्वोः धुः हत्वी दस्यून् पुरः आयसीः नि तारीत् ॥८॥ नूनं
सा ते प्रति वरं जरित्रे दुहीयत् इंद्र दक्षिणा मघोनी शिक्ष स्तोतृ-
ऽभ्यः मा अति धक् भगः नः बृहत् वदेम विदथे सुवीराः ॥९॥२६॥

॥२१॥ विश्वऽजिते धनऽजिते स्वःऽजिते सत्राऽजिते नृऽजिते
उर्वराऽजिते अश्वऽजिते गोऽजिते अप्ऽजिते भर इंद्राय सोमं
यजताय हर्यतं ॥१॥ अभिऽभुवे अभिऽभंगाय वन्वते अषा-
ळ्हाय सहमानाय वेधसे तुविऽग्रये वह्नये दुस्तरीतवे सत्राऽसहे
नमः इंद्राय वोचत ॥२॥ सत्राऽसहः जनऽभक्षः जनंऽसहः च्यवनः
युध्मः अनु जोषं उक्षितः वृतंऽचयः सहुरिः विक्षु आरितः इंद्रस्य
वोचं प्र कृतानि वीर्या ॥३॥ अननुऽदः वृषभः दोधतः वधः
गंभीरः ऋष्वः असंमृष्टऽकाव्यः रध्रऽचोदः श्नथनः वीळितः पृथुः
इंद्रः सुऽयज्ञः उषसः स्वः जनत् ॥४॥ यज्ञेन गातुं अप्ऽतुरः वि-
विद्रिरे धियः हिन्वानाः उशिजः मनीषिणः अभिऽस्वरा नि-
ऽसदा गाः अवस्यवः इंद्रे हिन्वानाः द्रविणानि आशत ॥५॥
इंद्र श्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि चित्तिं दक्षस्य सुभगऽत्वं अस्मे पोषं
रयीणां अरिष्टिं तनूनां स्वाद्मानं वाचः सुदिनऽत्वं अह्नां ॥६॥२७॥

॥२२॥ त्रिऽकद्रुकेषु महिषः यवंऽआशिरं तुविऽशुष्मः तृपत् सोमं अपिबत् विष्णुना सुतं यथा अवंशत् सः ईं ममाद् महि कर्म कर्तवे महां उरुं सः एनं सश्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंदुः ॥१॥ अध त्विषिऽमान् अभि ओजसा क्रिविं युधा अभवत् आ रोदसी' अपृणत् अस्य मज्मना प्र ववृधे अधत्त अन्यं जठरे प्र ईं अरिच्यत सः एनं सश्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंदुः ॥ २ ॥ साकं जातः क्रतुना साकं ओजसा ववक्षिथ साकं वृद्धः वीर्यैः ससहिः मृधः विऽचर्षणिः दाता राधः स्तुवते काम्यं वसु सः एनं सश्चत् देवः देवं सत्यं इंद्रं सत्यः इंदुः ॥३॥ तव त्यत् नर्यं नृतो' अपः इंद्र प्रथमं पूर्व्यं दिवि प्रऽवाच्यं कृतं यत् देवस्य शवसा प्र अरिणाः असुं रिणन् अपः भुवत् विश्वं अभि अदेवं ओजसा विदात् ऊर्जं शतऽक्रतुः विदात् इषं ॥४॥२८॥२॥

॥२३॥ गणानां त्वा गणऽपतिं हवामहे कविं कवीनां उपमश्रवःऽतमं ज्येष्ठऽराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणः पते आ नः शृण्वन् ऊतिऽभिः सीद सदनं ॥१॥ देवाः चित् ते असुर्य प्रऽचेतसः बृहस्पते यज्ञियं भागं आनशुः उस्राःऽइव सूर्यः ज्योतिषा महः विश्वेषां इत् जनिता ब्रह्मणां असि ॥२॥ आ विऽबाध्य परिऽरपः तमांसि च ज्योतिष्मंतं रथं ऋतस्य तिष्ठसि बृहस्पते भीमं अमित्रऽदंभनं रक्षःऽहनं गोत्रऽभिदं स्वःऽविदं ॥ ३ ॥ सुनीतिऽभिः नयसि त्रायसे जनं यः तुभ्यं दाशात् न तं अंहः अश्नवत् ब्रह्मऽद्विषः तपनः मन्युऽमीः असि बृहस्पते महि तत् ते महिऽत्वनं ॥ ४ ॥ न तं अंहः न दुःऽइतं कुतः चन न अरातयः तितिरुः न द्वयाविनः विश्वाः इत् अस्मात् ध्वरसः वि बाधसे यं सुऽगोपाः

रक्षांसि ब्रह्मणः पते ॥५॥२९॥ त्वं नः गोपाः पथिऽकृत् विऽचक्षणः
तव व्रताय मतिऽभिः जरामहे बृहस्पते यः नः अभि ह्वरः दधे
स्वा तं मर्मर्तु दुच्छुना हरस्वती ॥६॥ उत वा यः नः मर्चयात्
अनागसः अरातिऽवा मर्तः सानुकः वृकः बृहस्पते अप तं वर्तय
पथः सुऽगं नः अस्यै देवऽवीतये कृधि ॥७॥ त्रातारं त्वा तनूनां
हवामहे अवऽस्पर्तः अधिऽवक्तारं अस्मऽयुं बृहस्पते देवऽनिदः
नि बर्हय मा दुःऽएवाः उत्ऽतरं सुम्नं उत् नशन् ॥८॥ त्वया वयं
सुऽवृधा ब्रह्मणः पते स्पार्हा वसु मनुष्या आ ददीमहि याः नः
दूरे तळितः याः अरातयः अभि संति जंभय ताः अनप्नसः ॥९॥
त्वया वयं उत्ऽतमं धीमहे वयः बृहस्पते पप्रिणा सस्निना युजा
मा नः दुःऽशंसः अभिऽदिप्सुः ईशत प्र सुऽशंसाः मतिऽभिः ता-
रिषीमहि ॥१०॥३०॥ अनानुऽदः वृषभः जग्मिः आऽहवं निःऽतप्ता
शत्रुं पृतनासु ससहिः असि सत्यः ऋणऽयाः ब्रह्मणः पते उ-
ग्रस्य चित् दमिता वीळुऽहर्षिणः ॥११॥ अदेवेन मनसा यः
रिषण्यति शासां उग्रः मन्यमानः जिघांसति बृहस्पते मा प्रणक्
तस्य नः वधः नि कर्म मन्युं दुःऽएवस्य शर्धतः ॥१२॥ भरेषु हव्यः
नमसा उपऽसद्यः गंता वाजेषु सनिता धनंऽधनं विश्वाः इत्
अर्यः अभिऽदिप्स्वः मृधः बृहस्पतिः वि ववर्ह रथान्ऽइव ॥१३॥
तेजिष्ठया तपनी रक्षसः तप ये त्वा निदे दधिरे दृष्टऽवीर्यं आविः
तत् कृष्व यत् असत् ते उक्थ्यं बृहस्पते वि परिऽरपः अर्दय
॥१४॥ बृहस्पते अति यत् अर्यः अर्हात् द्युऽमत् विऽभाति क्रतु-
ऽमत् जनेषु यत् दीदयत् शवसा ऋतऽप्रजात तत् अस्मासु
द्रविणं धेहि चित्रं ॥१५॥३१॥ मा नः स्तेनेभ्यः ये अभि द्रुहः
पदे निरामिणः रिपवः अन्नेषु जगृधुः आ देवानां ओहते वि

व्रयः हृदि बृहस्पते न परः साम्नः विदुः ॥१६॥ विश्वेभ्यः हि त्वा
भुवनेभ्यः परि त्वष्टा अजनत् साम्नःऽसाम्नः कविः सः ऋणऽचित्
ऋणऽयाः ब्रह्मणः पतिः द्रुहः हंता महः ऋतस्य धर्तरि ॥१७॥
तव श्रिये वि अजिहीत पर्वतः गवां गोत्रं उतऽअसृजः यत् अं-
गिरः इंद्रेण युजा तमसा परिऽवृतं बृहस्पते निः अपां औब्जः
अर्णवं ॥१८॥ ब्रह्मणः पते त्वं अस्य यंता सुऽउक्तस्य बोधि तनयं
च जिन्व विश्वं तत् भद्रं यत् अवंति देवाः बृहत् वदेम विदथे
सुऽवीराः ॥ १९ ॥ ३२ ॥ ६ ॥

॥२४॥ सः इमां अविड्ढि प्रऽभृतिं यः ईशिषे अया विधेम नव-
या महा गिरा यथा नः मीढ्वान् स्तवते सखा तव बृहस्पते सीसधः
सः उत नः मतिं ॥१॥ यः नंत्वानि अनमत् नि ओजसा उत अ-
दर्दः मन्युना शंबराणि वि प्र अच्यवयत् अच्युता ब्रह्मणः पतिः
आ च अविशत् वसुऽमंतं वि पर्वतं ॥२॥ तत् देवानां देवऽतमाय
कर्त्वं अश्रथ्नन् दृळ्हा अव्रदंत वीळिता उत् गाः आजत् अ-
भिनत् ब्रह्मणा वलं अगूहत् तमः वि अचक्षयत् स्वः॰ ॥ ३ ॥
अश्मऽआस्यं अवतं ब्रह्मणः पतिः मधुऽधारं अभि यं ओजसा
अतृणत् तं एव विश्वे पपिरे स्वःऽदृशः बहु साकं सिसिचुः उत्सं
उद्रिणं ॥४॥ सना ता का चित् भुवना भवीत्वा मात्ऽभिः शरत्-
ऽभिः दुरः वरंत वः अयतंता चरतः अन्यत्ऽअन्यत् इत् या चकार
वयुना ब्रह्मणः पतिः ॥५॥१॥ अभिऽनक्षंतः अभि ये तं आनशुः
निऽधिं पणीनां परमं गुहा हितं ते विद्वांसः प्रतिऽचक्ष्य अनृ-
ता पुनः यतः ऊं आयन् तत् उत् ईयुः आऽविशं ॥६॥ ऋतऽवा-
नः प्रतिऽचक्ष्य अनृता पुनः आ अतः आ तस्थुः कवयः महः पथः

ते बाहुऽभ्यां धमितं अग्निं अश्मनि नकिः सः अस्ति अरणः जहुः हि तं ॥७॥ ऋतऽज्येन क्षिप्रेण ब्रह्मणः पतिः यत्र वष्टि प्र तत् अश्नोति धन्वना तस्य साध्वीः इषवः याभिः अस्यति नृऽचक्षसः दृशये कर्णऽयोनयः ॥८॥ सः संऽनयः सः विऽनयः पुरःऽहितः सः सुऽस्तुतः सः युधि ब्रह्मणः पतिः चाक्ष्मः यत् वाजं भरते मती धना आत् इत् सूर्यः तपति तप्यतुः वृथा ॥९॥ विऽभु प्रऽभु प्रथमं मेहनाऽवतः बृहस्पतेः सुऽविदत्राणि राध्या इमा साताानि वेन्यस्य वाजिनः येन जनाः उभये भुंजते विशः ॥१०॥२॥ यः अवरे वृजने विश्वऽथा विऽभुः महां ऊं रण्वः शवसा ववक्षिथ सः देवः देवान् प्रति पप्रथे पृथु विश्वा इत् ऊं ता परिऽभूः ब्रह्मणः पतिः ॥११॥ विश्वं सत्यं मघऽवाना युवोः इत् आपः चन प्र मिनंति व्रतं वां अच्छ इंद्राब्रह्मणस्पती हविः नः अन्नं युजाऽइव वाजिना जिगातं ॥१२॥ उत आशिष्ठाः अनु शृण्वंति वह्नयः सभेयः विप्रः भरते मती धना वीळुऽद्वेषाः अनु वशा ऋणं आऽददिः सः ह वाजी संऽइथे ब्रह्मणः पतिः ॥१३॥ ब्रह्मणः पतेः अभवत् यथाऽवशं सत्यः मन्युः महि कर्म करिष्यतः यः गाः उत्ऽआजत् सः दिवे वि च अभजत् महीऽइव रीतिः शवसा असरत् पृथक् ॥१४॥ ब्रह्मणः पते सुऽयमस्य विश्वहा रायः स्याम रथ्यः वयस्वतः वीरेषु वीरान् उप पृङ्धि नः त्वं यत् ईशानः ब्रह्मणा वेषि मे हवं ॥१५॥ ब्रह्मणः पते त्वं अस्य यंता सुऽउक्तस्य बोधि तनयं च जिन्व विश्वं तत् भद्रं यत् अवंति देवाः बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥ १६ ॥ ३ ॥

॥ २५ ॥ इंधानः अग्निं वनवत् वनुष्यतः कृतऽब्रह्मा शूशु-

वत् रातऽहव्यः इत् जातेन जातं अति सः प्र सर्सृते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥१॥ वीरेभिः वीरान् वनवत् वनुष्यतः गोभिः रयिं पप्रथत् बोधति त्मना तोकं च तस्य तनयं च वर्धते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥२॥ सिंधुः न क्षोदः शिमीऽवान् ऋघायतः वृषाऽइव वध्रीन् अभि वष्टि ओजसा अग्नेःऽइव प्रऽसितिः न अह वर्तवे यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥३॥ तस्मै अर्षति दिव्याः असश्चतः सः सत्वऽभिः प्रथमः गोषु गच्छति अनिभृष्टऽतविषिः हंति ओजसा यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥४॥ तस्मै इत् विश्वे धुनयंत सिंधवः अच्छिद्रा शर्म दधिरे पुरूणि देवानां सुम्ने सुऽभगः सः एधते यंऽयं युजं कृणुते ब्रह्मणः पतिः ॥५॥४॥

॥२६॥ ऋजुः इत् शंसः वनवत् वनुष्यतः देवऽयन् इत् अदेवऽयंतं अभि असत् सुप्रऽअवीः इत् वनवत् पृत्ऽसु दुस्तरं यज्वा इत् अयज्योः वि भजाति भोजनं ॥१॥ यजस्व वीर प्र विहि मनायतः भद्रं मनः कृणुष्व वृत्रऽतूर्ये हविः कृणुष्व सुऽभगः यथा असंसि ब्रह्मणः पतेः अवः आ वृणीमहे ॥२॥ सः इत् जनेन सः विशा सः जन्मना सः पुत्रैः वाजं भरते धना नृऽभिः देवानां यः पितरं आऽविवासति श्रद्धाऽमनाः हविषा ब्रह्मणः पतिं ॥३॥ यः अस्मै हव्यैः घृतवत्ऽभिः अविधत् प्र तं प्राचा नयति ब्रह्मणः पतिः उरुष्यति ईं अंहसः रक्षति रिषः अंहोः चित् अस्मै उरुऽचक्रिः अद्भुतः ॥४॥५॥

॥२७॥ इमाः गिरः आदित्येभ्यः घृतऽस्नूः सनात् राजऽभ्यः जुह्वा जुहोमि शृणोतु मित्रः अर्यमा भगः नः तुविऽजातः वरुणः

दक्षः अंशः॥१॥ इमं स्तोमं सऽक्रतवः मे अद्य मित्रः अर्यमा वरुणः
जुषंत आदित्यासः शुचयः धारऽपूताः अवृजिनाः अनवद्याः अ-
रिष्टाः॥२॥ ते आदित्यासः उरवः गभीराः अदब्धासः दिप्संतः भूरि-
ऽअक्षाः अंतः पश्यंति वृजिना उत साधु सर्वं राजऽभ्यः परमा
चित् अंति॥३॥ धारयंतः आदित्यासः जगत् स्थाः देवाः वि-
श्वस्य भुवनस्य गोपाः दीर्घऽधियः रक्षमाणाः असुर्यं ऋतऽवानः
चयमानाः ऋणानि॥४॥ विद्यां आदित्याः अवसः वः अस्य यत्
अर्यमन् भये आ चित् मयःऽभु युष्माकं मित्रावरुणा प्रऽनीतौ
परि श्वभ्राऽइव दुःऽइतानि वृज्यां॥५॥६॥ सुऽगः हि वः अर्यमन्
मित्र पंथाः अनृक्षरः वरुण साधुः अस्ति तेन आदित्याः अधि
वोचत नः यच्छत नः दुःऽपरिहंतु शर्म॥६॥ पिपर्तु नः अदितिः
राजऽपुत्रा अति द्वेषांसि अर्यमा सुऽगेभिः बृहत् मित्रस्य वरु-
णस्य शर्म उप स्याम पुरुऽवीराः अरिष्टाः॥७॥ तिस्रः भूमीः धा-
रयन् त्रीन् उत द्यून् त्रीणि व्रता विदथे अंतः एषां ऋतेन आदि-
त्याः महि वः महिऽत्वं तत् अर्यमन् वरुण मित्र चारु॥८॥ त्री
रोचना दिव्या धारयंत हिरण्ययाः शुचयः धारऽपूताः अस्वप्न-
ऽजः अनिऽमिषाः अदब्धाः उरुऽशंसाः ऋजवे मर्त्याय॥९॥ त्वं
विश्वेषां वरुण असि राजा ये च देवाः असुर ये च मर्ताः शतं नः
रास्व शरदः विऽचक्षे अश्याम आयूंषि सुऽधितानि पूर्वा॥१०॥७॥
न दक्षिणा वि चिकिते न सव्या न प्राचीनं आदित्याः न उत
पश्चा पाक्या चित् वसवः धीर्या चित् युष्माऽनीतः अभयं ज्यो-
तिः अश्यां॥११॥ यः राजऽभ्यः ऋतनिऽभ्यः ददाश यं वर्धयंति
पुष्टयः च नित्याः सः रेवान् याति प्रथमः रथेन वसुऽदावा वि-
दथेषु प्रऽशस्तः॥१२॥ शुचिः अपः सुऽयवसाः अदब्धः उप क्षेति

वृद्धऽवंयाः सुऽवीरः नकिः तं घ्नंति अंतितः न दूरात् यः आदि-
त्यानां भवंति प्रऽनीतौ ॥ १३ ॥ अदिते मित्र वरुण उत मृळ यत्
वः वयं चकृम कत् चित् आगः उरु अश्यां अभयं ज्योतिः इंद्र
मा नः दीर्घाः अभि नशन् तमिस्राः ॥ १४ ॥ उभे अस्मै पीपयतः
संऽईची॰ दिवः वृष्टिं सुऽभगः नाम पुष्यन् उभा क्षयौ आऽजयन्
याति पृत्ऽसु उभौ अर्धौ भवतः साधू अस्मै ॥ १५ ॥ याः वः मायाः
अभिऽद्रुहे यजत्राः पाशाः आदित्याः रिपवे विऽचृत्ताः अश्वी-
ऽइव तान् अति येषं रथेन अरिष्टाः उरौ आ शर्मन् स्याम ॥ १६ ॥
मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदाव्नः आ विदं शूनं आपेः
मा रायः राजन् सुऽयमात् अव स्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥ १७ ॥ ८ ॥

॥ २८ ॥ इदं कवेः आदित्यस्य स्वऽराजः विश्वानि संति अभि
अस्तु मह्ना अति यः मंद्रः यजथाय देवः सुऽकीर्तिं भिक्षे वरुणस्य
भूरेः ॥ १ ॥ तव व्रते सुऽभगासः स्याम सुऽआध्यः वरुण तुस्तुऽवांसः
उपऽअयने उषसां गोऽमतीनां अग्नयः न जरमाणाः अनु द्यून्
॥ २ ॥ तव स्याम पुरुऽवीरस्य शर्मन् उरुऽशंसस्य वरुण प्र-
ऽनेतः॰ यूयं नः पुत्राः अदितेः अदब्धाः अभि क्षमध्वं युज्याय
देवाः ॥ ३ ॥ प्र सीं आदित्यः असृजत् विऽधर्ता ऋतं सिंधवः वरु-
णस्य यंति न श्राम्यंति न वि मुचंति एते वयः न पप्तुः रघुऽया
परिऽज्मन् ॥ ४ ॥ वि मत् श्रथय रशनांऽइव आगः ऋध्याम ते
वरुण खां ऋतस्य मा तंतुः छेदि वयतः धियं मे मा मात्रा शारि
अपसः पुरा ऋतोः ॥ ५ ॥ ९ ॥ अपो सु म्यक्ष वरुण भियसं मत्
संऽराट् ऋतऽवः अनु मा गृभाय दामऽइव वत्सात् वि मुमुग्धि

अंहः नहि त्वत् आरे निऽमिषः चन ईशे ॥६॥ मा नः वधैः वरुण
ये ते इष्टौ एनः कृण्वंतं असुर भ्रीणंति मा ज्योतिषः प्रऽवसथानि
गन्म वि सु मृधः शिश्रथः जीवसे नः ॥७॥ नमः पुरा ते वरुण उत
नूनं उत अपरं तुविऽजात ब्रवाम त्वे हि कं पर्वते न श्रितानि
अप्रऽच्युतानि दुःऽदभ व्रतानि ॥८॥ परा ऋणा सावीः अध मत्-
ऽकृतानि मा अहं राजन् अन्यऽकृतेन भोजं अविऽउष्टाः इत्
नु भूयसीः उषसः आ नः जीवान् वरुण तासु शाधि ॥९॥ यः मे
राजन् युज्यः वा सखा वा स्वप्ने भयं भीरवे मह्यं आह स्तेनः वा
यः दिप्संति नः वृकः वा त्वं तस्मात् वरुण पाहि अस्मान् ॥१०॥
मा अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदाव्नः आ विदं शूनं आपेः
मा रायः राजन् सुऽयमात् अव स्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥ ११ ॥ १० ॥

॥ २९ ॥ धृतऽव्रताः आदित्याः इषिराः आरे मत् कर्त रहसूःऽइव
आगः शृण्वतः वः वरुण मित्र देवाः भद्रस्य विद्वान् अवसे हुवे
वः ॥१॥ यूयं देवाः प्रऽमतिः यूयं ओजः यूयं द्वेषांसि सनुतः युयोत
अभिऽक्षत्तारः अभि च क्षमध्वं अद्य च नः मृळयत अपरं च ॥२॥
किं ऊं नु वः कृणवाम अपरेण किं सनेन वसवः आप्येन यूयं नः
मित्रावरुणा अदिते च स्वस्तिं इंद्रामरुतः दधात ॥३॥ हये देवाः
यूयं इत् आपयः स्थ ते मृळत नाधमानाय मह्यं मा वः रथः मध्य-
मऽवाट् ऋते भूत् मा युष्मावत्ऽसु आपिषु श्रमिष्म ॥४॥ प्र वः
एकः मिमय भूरि आगः यत् मा पिताऽइव कितवं शशास आरे
पाशाः आरे अघानि देवाः मा मा अधि पुत्रे विंऽइव ग्रभीष्ट ॥५॥
अर्वाचः अद्य भवत यजत्राः आ वः हार्दि भयमानः व्ययेयं त्राध्वं

नः देवाः निऽजुरः वृकस्य त्राध्वं कर्तात् अवऽपदः यजत्राः ॥६॥ मा
अहं मघोनः वरुण प्रियस्य भूरिऽदाव्नः आ विदं शूनं आपेः मा
रायः राजन् सुऽयमात् अवं स्थां बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः
॥७॥११॥

॥३०॥ ऋतं देवाय कृण्वते सवित्रे इंद्राय अहिऽघ्ने न रमंते आपः
अहःऽअहः याति अक्तुः अपां कियंति आ प्रथमः सर्गः आसां
॥१॥ यः वृत्राय सिनं अत्र अभरिष्यत् प्र तं जनित्री विदुषे उवाच
पथः रदंतीः अनु जोषं अस्मै दिवेऽदिवे धुनयः यंति अर्थं ॥२॥ ऊ-
र्ध्वः हि अस्थात् अधि अंतरिक्षे अध वृत्राय प्र वधं जभार मिहं
वसानः उप हि ईं अदुद्रोत् तिग्मऽआयुधः अजयत् शत्रुं इंद्रः ॥३॥
बृहस्पते तपुषा अश्नाऽइव विध्य वृकऽद्वरसः असुरस्य वीरान्
यथा जघंथ धृषता पुरा चित् एव जहि शत्रुं अस्माकं इंद्र ॥४॥ अव
क्षिप दिवः अश्मानं उच्चा येन शत्रुं मंदसानः निऽजूर्वाः तोकस्य
सातौ तनयस्य भूरेः अस्मान् अर्धं कृणुतात् इंद्र गोनां ॥५॥१२॥
प्र हि क्रतुं वृहथः यं वनुथः रध्रस्य स्थः यजमानस्य चोदौ इंद्रासो-
मा युवं अस्मान् अविष्टं अस्मिन् भयऽस्थे कृणुतं ऊं लोकं ॥६॥
न मा तमत् न श्रमत् न उत तंद्रत् न वोचाम मा सुनोत इति सोमं
यः मे पृणात् यः ददत् यः निऽबोधात् यः मा सुन्वंतं उप गोभिः
आ अयत् ॥७॥ सरस्वति त्वं अस्मान् अविड्ढि मरुत्वती धृषती
जेषि शत्रून् त्यं चित् शर्धंतं तविषीऽयमाणं इंद्रः हंति वृषभं शंडि-
कानां ॥८॥ यः नः सनुत्यः उत वा जिघत्नुः अभिऽख्याय तं तिगि-
तेन विध्य बृहस्पते आयुधैः जेषि शत्रून् द्रुहे रिषंतं परि धेहि राजन्
॥९॥ अस्माकेभिः सत्वऽभिः शूर शूरैः वीर्या कृधि यानि ते कर्त्वानि

ज्योक् अभूवन् अनुऽधूपितासः हत्वी तेषां आ भर नः वसूनि
॥१०॥ तं वः शर्धं मारुतं सुम्नऽयुः गिरा उप ब्रुवे नमसा दैव्यं जनं
यथा रयिं सर्वऽवीरं नशामहै अपत्यऽसाचं श्रुत्यं दिवेऽदिवे
॥११॥१३॥

॥३१॥ अस्माकं मित्रावरुणा अवतं रथं आदित्यैः रुद्रैः वसु-
ऽभिः सचाऽभुवा प्र यत् वयः न पप्तन् वस्मनः परि श्रवस्यवः
हृषीऽवंतः वनऽसदः ॥१॥ अध स्म नः उत् अवत सऽजोषसः रथं
देवासः अभि विक्षु वाजऽयुं यत् आशवः पद्याभिः तित्रतः रजः
पृथिव्याः सानौ जंघनंत पाणिऽभिः ॥२॥ उत स्यः नः इंद्रः विश्व-
ऽचर्षणिः दिवः शर्धेन मारुतेन सुऽक्रतुः अनु नु स्थाति अवृका-
भिः ऊतिऽभिः रथं महे सनये वाजऽसातये ॥३॥ उत स्यः देवः
भुवनस्य सक्षणिः त्वष्टा ग्नाभिः सऽजोषाः जूजुवत् रथं इळा भगः
बृहत्ऽदिवा उत रोदसी पूषा पुरंऽधिः अश्विनौ अध पती ॥४॥
उत त्ये देवी सुऽभगे॰ मिथुऽदृशा उषसानक्ता जगतां अपि-
ऽजुवा स्तुषे यत् वां पृथिवि नव्यसा वचः स्थातुः च वयः त्रिऽव-
याः उपऽस्तिरे ॥५॥ उत वः शंसं उशिजांऽइव श्मसि अहिः बुध्न्यः
अजः एकऽपात् उत त्रितः ऋभुक्षाः सविता चनः दधे अपां न-
पात् आशुऽहेमा धिया शमि ॥६॥ एता वः वश्मि उत्ऽयता य-
जत्राः अतक्षन् आयवः नव्यसे सं श्रवस्यवः वाजं चकानाः सप्तिः
न रथ्यः अह धीतिं अश्याः ॥७॥१४॥

॥३२॥ अस्य मे द्यावापृथिवी ऋतऽयतः भूतं अवित्री वचसः
सिसासतः ययोः आयुः प्रऽतरं ते इदं पुरः उपऽस्तुते॰ वसुऽयुः वां

महः दधे॥१॥ मा नः गुह्याः रिपः आयोः अहंन् दभन् मा नः आ-
भ्यः रीरधः दुच्छुनाभ्यः मा नः वि यौः सख्या विद्धि तस्य नः सुम्न-
ऽयता मनसा तत् त्वा ईमहे॥२॥ अहेळता मनसा श्रुष्टिं आ वह
दुहानां धेनुं पिप्युषीं असश्चतं पद्याभिः आशुं वचसा च वाजिनं
त्वां हिनोमि पुरुऽहूत विश्वहा॥३॥ राकां अहं सुऽहवां सुऽस्तुती
हुवे शृणोतु नः सुऽभगा बोधतु त्मना सीव्यतु अपः सूच्या अ-
च्छिद्यमानया ददातु वीरं शतऽदायं उक्थ्यं॥४॥ याः ते राके सु-
ऽमतयः सुऽपेशसः याभिः ददासि दाशुषे वसूनि ताभिः नः अद्य
सुऽमनाः उपऽआगहि सहस्रऽपोषं सुऽभगे रराणा॥५॥ सिनी-
वालि पृथुऽस्तुके या देवानां असि स्वसा जुषस्व हव्यं आऽहुतं
प्रऽजां देवि दिदिड्ढि नः॥६॥ या सुऽबाहुः सुऽअंगुरिः सुऽसूमा
बहुऽसूवरी तस्यै विश्पत्न्यै हविः सिनीवाल्यै जुहोतन॥७॥ या
गुंगूः या सिनीवाली या राका या सरस्वती इंद्राणी अह्वे ऊतये
वरुणानी स्वस्तये॥८॥१५॥३॥

॥३३॥ आ ते पितः मरुतां सुम्नं एतु मा नः सूर्यस्य संऽदृशः युयो-
थाः अभि नः वीरः अर्वति क्षमेत प्र जायेमहि रुद्र प्रऽजाभिः॥१॥
त्वाऽदत्तेभिः रुद्र शंऽतमेभिः शतं हिमाः अशीय भेषजेभिः वि अ-
स्मत् द्वेषः विऽतरं वि अंहः वि अमीवाः चातयस्व विषूचीः॥२॥
श्रेष्ठः जातस्य रुद्र श्रिया असि तवःऽतमः तवसां वज्रऽबाहो॰
पर्षि नः पारं अंहसः स्वस्ति विश्वाः अभिऽइतीः रपसः युयोधि
॥३॥ मा त्वा रुद्र चुक्रुधाम नमःऽभिः मा दुःऽस्तुती वृषभ मा स-
ऽहूती उत नः वीरान् अर्पय भेषजेभिः भिषक्ऽतमं त्वा भिषजां
शृणोमि॥४॥ हवीमऽभिः हवते यः हविःऽभिः अव स्तोमेभिः

रुद्रं दिषीय ऋदूदरः सुऽहवः मा नः अस्यै बभ्रुः सुऽशिप्रः रीरधत्
मनायै॥५॥१६॥ उत् मा ममंद वृषभः मरुत्वान् त्वक्षीयसा वयसा
नाधमानं घृणिंऽइव छायां अरपाः अशीय आ विवासेयं रुद्रस्य
सुम्नं॥६॥ क्व स्यः ते रुद्र मृळयाकुः हस्तः यः अस्ति भेषजः जलाषः
अपऽभर्ता रपसः दैव्यस्य अभि नु मा वृषभ चक्षमीथाः॥७॥ प्र
बभ्रवे वृषभाय श्वितीचे महः महीं सुऽस्तुतिं ईरयामि नमस्य क-
ल्मलीकिनं नमःऽभिः गृणीमसि त्वेषं रुद्रस्य नाम॥८॥ स्थिरेभिः
अंगैः पुरुऽरूपः उग्रः बभ्रुः शुक्रेभिः पिपिशे हिरण्यैः ईशानात्
अस्य भुवनस्य भूरेः न वै ऊं योषत् रुद्रात् असुर्यं॥९॥ अर्हन् बि-
भर्षि सायकानि धन्व अर्हन् निष्कं यजतं विश्वऽरूपं अर्हन् इदं
दयसे विश्वं अभ्वं न वै ओजीयः रुद्र त्वत् अस्ति॥१०॥१७॥ स्तुहि
श्रुतं गर्तेऽसदं युवानं मृगं न भीमं उपऽहत्नुं उग्रं मृळ जरित्रे रुद्र
स्तवानः अन्यं ते अस्मत् नि वपंतु सेनाः॥११॥ कुमारः चित् पितरं
वंदमानं प्रति ननाम रुद्र उपऽयंतं भूरेः दातारं सत्ऽपतिं गृणीषे
स्तुतः त्वं भेषजा रासि अस्मे॥१२॥ या वः भेषजा मरुतः शुचीनि
या शंऽतमा वृषणः या मयःऽभु यानि मनुः अवृणीत पिता नः
ता शं च योः च रुद्रस्य वश्मि॥१३॥ परि नः हेतिः रुद्रस्य वृज्याः
परि त्वेषस्य दुःऽमतिः मही गात् अव स्थिरा मघवत्ऽभ्यः तनुष्व
मीढ्वः तोकाय तनयाय मृळ॥१४॥ एव बभ्रो वृषभ चेकितान
यथा देव न हृणीषे न हंसि हवनऽश्रुत् नः रुद्र इह बोधि बृहत्
वदेम विदथे सुऽवीराः॥१५॥१८॥

॥३४॥ धारावराः मरुतः धृष्णुऽओजसः मृगाः न भीमाः तवि-
षीभिः अर्चिनः अग्नयः न शुशुचानाः ऋजीषिणः भृमिं धमंतः

अप गाः अवृण्वत ॥१॥ द्यावः न स्तृऽभिः चितयंत खादिनः वि
अभ्रियाः न द्युतयंत वृष्टयः रुद्रः यत् वः मरुतः रुक्मऽवक्षसः वृषा
अजनि पृश्न्याः शुक्रे ऊधनि ॥२॥ उक्षंते अश्वान् अत्यान्ऽइव
आजिषु नदस्य कर्णैः तुरयंते आशुऽभिः हिरण्यऽशिप्राः मरुतः
दविध्वतः पृक्षं याथ पृषतीभिः सऽमन्यवः ॥३॥ पृक्षे ता विश्वा भु-
वना ववक्षिरे मित्राय वा सदं आ जीरऽदानवः पृषत्ऽअश्वासः
अनवभ्रऽराधसः ऋजिप्यासः न वयुनेषु धूःऽसदः ॥४॥ इंधन्व-
ऽभिः धेनुऽभिः रप्शदूधऽभिः अध्वस्मऽभिः पथिऽभिः भ्राजत्-
ऽऋष्टयः आ हंसासः न स्वसराणि गंतन मधोः मदाय मरुतः स-
ऽमन्यवः ॥५॥१९॥ आ नः ब्रह्माणि मरुतः सऽमन्यवः नरां न शंसः
सवनानि गंतन अश्वांऽइव पिप्यत धेनुं ऊधनि कर्त धियं जरित्रे
वाजऽपेशसं ॥६॥ तं नः दात मरुतः वाजिनं रथे आपानं ब्रह्म चि-
तयत् दिवेऽदिवे इषं स्तोतृऽभ्यः वृजनेषु कारवे सनिं मेधां अरिष्टं
दुस्तरं सहः ॥७॥ यत् युंजते मरुतः रुक्मऽवक्षसः अश्वान् रथेषु भगे
आ सुऽदानवः धेनुः न शिश्वे स्वसरेषु पिन्वते जनाय रातऽहविषे
महीं इषं ॥८॥ यः नः मरुतः वृकऽताति मर्त्यः रिपुः दधे वसवः
रक्षत रिषः वर्तयत तपुषा चक्रिया अभि तं अव रुद्राः अशसः
हंतन वधः ॥९॥ चित्रं तत् वः मरुतः याम चेकिते पृश्न्याः
यत् ऊधः अपि आपयः दुहुः यत् वा निदे नवमानस्य रुद्रियाः
त्रितं जराय जुरतां अदाभ्याः ॥१०॥२०॥ तान् वः महः मरुतः एव-
ऽयाव्नः विष्णोः एषस्य प्रऽभृथे हवामहे हिरण्यऽवर्णान् ककुहा-
न् यतऽस्रुचः ब्रह्मण्यंतः शंस्यं राधः ईमहे ॥११॥ ते दशऽग्वाः प्रथ-
माः यज्ञं ऊहिरे ते नः हिन्वंतु उषसः विऽउष्टिषु उषाः न रामीः
अरुणैः अप ऊर्णुते महः ज्योतिषा शुचता गोऽअर्णसा ॥१२॥ ते

क्षो॒णीभिः॑ अ॒रु॒णेभिः॑ न अं॒जिऽभिः॑ रु॒द्राः ऋ॒तस्य॑ सद॑नेषु व॒वृ॒धुः॒
नि॒ऽमेघ॑मानाः अत्ये॑न पाज॑सा सु॒ऽचं॒द्रं वर्णं॑ द॒धि॒रे॒ सु॒ऽपेश॑सं
॥१३॥ तान् इ॒या॒नः महि॑ वरू॑थं ऊ॒तये॑ उप॑ घ॒ इ॒त् ए॒ना नम॑सा गृ॒-
णी॒म॒सि॒ त्रि॒तः न यान् पंच॑ होतॄ॑न् अ॒भिष्ट॑ये आ॒ऽव॒वर्त॑त् अव॑-
रान् च॒क्रिया॑ अव॑से ॥१४॥ यया॑ र॒ध्रं पा॒रय॑थ अति॑ अंहः॑ यया॑ नि॒-
दः मु॒ंचथ॑ वं॒दि॒तारं॑ अ॒र्वाची॑ सा म॒रु॒तः॒ या वः॒ ऊ॒तिः ओ॑ सु वा॒-
श्राऽइ॑व सु॒ऽम॒तिः जि॒गा॒तु ॥ १५ ॥ २१ ॥

॥३५॥ उप॑ ई॒म् अ॒सृ॒क्षि॒ वा॒ज॒ऽयुः व॒च॒स्यां॑ चनः॑ द॒धी॒त॒ ना॒द्यः॑
गिरः॑ मे॒ अ॒पां नपा॑त् आ॒शु॒ऽहेमा॑ कु॒वित् सः सु॒ऽपेश॑सः क॒र॒ति॒
जोषि॑षत् हि ॥१॥ इ॒मं सु अ॒स्मै॒ हृ॒दः आ सुऽत॑ष्टं मंत्रं॑ वो॒चे॒म॒ कु॒वित्
अ॒स्य॒ वेद॑त् अ॒पां नपा॑त् अ॒सु॒र्य॑स्य म॒ह्ना विश्वा॑नि अ॒र्यः भुव॑ना
ज॒जा॒न॒ ॥२॥ सं अ॒न्याः यंति॑ उप॑ यं॒ति॒ अ॒न्याः स॒मा॒नं ऊ॒र्वं न॒द्यः॑
पृ॒णं॒ति॒ तं ऊं॒ शुचिं॑ शुच॑यः दी॒दि॒ऽवांसं॑ अ॒पां नपा॑तं परि॑ त॒स्थुः॒
आपः॑ ॥३॥ तं अस्मे॑राः यु॒व॒तयः॑ युवा॑नं म॒र्मृ॒ज्यमा॑नाः परि॑ यं॒ति॒
आपः॑ सः शु॒क्रेभिः॑ शिक्व॑ऽभिः रे॒वत् अ॒स्मे दी॒दाय॑ अ॒नि॒ध्मः घृ॒त-
ऽनि॑र्निक् अ॒प्ऽसु ॥४॥ अ॒स्मै ति॒स्रः अ॒व्य॒थ्याय॑ नारीः॑ दे॒वाय॑ दे॒-
वीः दि॒धि॒षं॒ति॒ अन्नं॑ कृताः॑ऽइव उप॑ हि प्र॒ऽस॒र्स्रे अ॒प्ऽसु सः पी॒यूषं॑
ध॒य॒ति॒ पू॒र्व॒ऽसूनां॑ ॥५॥२२॥ अश्व॑स्य अत्र॑ जनि॑म अ॒स्य च॒ स्वः॑ द्रु॒हः
रि॒षः सं॒ऽपृचः॑ पा॒हि॒ सू॒रीन् आ॒मासु॑ पू॒र्षु प॒रः अ॒प्र॒ऽमृ॒ष्यं न अरा॑-
तयः वि न॒श॒न् न अनृ॑तानि ॥६॥ स्वे आ दमे॑ सु॒ऽदुघा॑ यस्य॑ धे॒नुः
स्व॒धां पी॒पा॒य॒ सु॒ऽभु अन्नं॑ अ॒त्ति॒ सः अ॒पां नपा॑त् ऊ॒र्जय॑न् अ॒प्-
सु अं॒तः व॒सु॒ऽदेया॑य वि॒ध॒ते वि भा॒ति॒ ॥७॥ यः अ॒प्ऽसु आ शुचि॑-
ना दैव्ये॑न ऋ॒तऽवा॑ अज॑स्रः उ॒र्वि॒या वि॒ऽभाति॑ व॒याः इ॒त् अ॒न्याः

भुवनानि अस्य प्र जायंते वीरुधः च प्रऽजाभिः ॥८॥ अपां नपात्
आ हि अस्थात् उपऽस्थं जिह्मानां ऊर्ध्वः विऽद्युतं वसानः तस्य
ज्येष्ठं महिमानं वहंतीः हिरण्यऽवर्णाः परि यंति यह्वीः ॥९॥ हि-
रण्यऽरूपः सः हिरण्यऽसंदृक् अपां नपात् सः इत् ऊं हिरण्य-
ऽवर्णः हिरण्ययात् परि योनेः निऽसद्य हिरण्यऽदाः ददति अन्नं
अस्मै ॥१०॥२३॥ तत् अस्य अनीकं उत चारु नाम अपीच्यं वर्धते
नप्तुः अपां यं इंधते युवतयः सं इत्था हिरण्यऽवर्णं घृतं अन्नं अस्य
॥११॥ अस्मै बहूनां अवमाय सख्ये यज्ञैः विधेम नमसा हविःऽभिः
सं सानु मार्ज्मि दिधिषामि बिल्मैः दधामि अन्नैः परि वंदे ऋक्-
ऽभिः ॥१२॥ सः ईं वृषा अजनयत् तासु गर्भं सः ईं शिशुः धयति तं
रिहंति सः अपां नपात् अनभिम्लातऽवर्णः अन्यस्यऽइव इह
तन्वा विवेष ॥१३॥ अस्मिन् पदे परमे तस्थिऽवांसं अध्वस्मऽभिः
विश्वहा दीदिऽवांसं आपः नप्त्रे घृतं अन्नं वहंतीः स्वयं अत्कैः परि
दीयंति यह्वीः ॥१४॥ अयांसं अग्ने सुऽक्षितिं जनाय अयांसं ऊं
मघवत्ऽभ्यः सुऽवृक्तिं विश्वं तत् भद्रं यत् अवंति देवाः बृहत् व-
देम विदथे सुऽवीराः ॥ १५ ॥ २४ ॥

॥३६॥ तुभ्यं हिन्वानः वसिष्ट गाः अपः अधुक्षन् सीं अविऽभिः
अद्रिऽभिः नरः पिब इंद्र स्वाहा प्रऽहुतं वषट्ऽकृतं होत्रात् आ
सोमं प्रथमः यः ईशिषे ॥१॥ यज्ञैः संऽमिश्लाः पृषतीभिः ऋष्टिऽभिः
यामन् शुभ्रासः अंजिषु प्रियाः उत आऽसद्य बर्हिः भरतस्य सून-
वः पोत्रात् आ सोमं पिबत दिवः नरः ॥२॥ अमाऽइव नः सुऽह-
वाः आ हि गंतन नि बर्हिषि सदतन रणिष्टन अथ मंदस्व जुजु-
षाणः अंधसः त्वष्टः देवेभिः जनिऽभिः सुमत्ऽगणः ॥३॥ आ वक्षि

देवान् इह विप्र यक्षि च उशन् होतः नि सद योनिषु त्रिषु प्रति वीहि प्रऽस्थितं सोम्यं मधु पिब आग्नीध्रात् तव भागस्य तृप्णुहि ॥४॥ एषः स्यः ते तन्वः नृम्णऽवर्धनः सहः ओजः प्रऽदिवि बाह्वोः हितः तुभ्यं सुतः मघऽवन् तुभ्यं आऽभृतः त्वं अस्य ब्राह्मणात् आ तृपत् पिब ॥५॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे सत्तः होता निऽविदः पूर्व्याः अनु अच्छ राजाना नमः एति आऽवृतं प्रऽशास्त्रात् आ पिबतं सोम्यं मधु ॥ ६ ॥ २५ ॥ ७ ॥

॥३७॥ मंदस्व होत्रात् अनु जोषं अंधसः अध्वर्यवः सः पूर्णां वष्टि आऽसिचं तस्मै एतं भरत तत्ऽवशः ददिः होत्रात् सोमं द्रविणःऽदः पिब ऋतुऽभिः ॥१॥ यं ऊं इति पूर्वं अहुवे तं इदं हुवे सः इत् ऊं इति हव्यः ददिः यः नाम पत्यंते अध्वर्युऽभिः प्रऽस्थितं सोम्यं मधु पोत्रात् सोमं द्रविणःऽदः पिब ऋतुऽभिः ॥२॥ मेद्यंतु ते वह्नयः येभिः ईयसे अरिषण्यन् वीळयस्व वनस्पते आऽयूय धृष्णो इति अभिऽगूर्य त्वं नेष्ट्रात् सोमं द्रविणःऽदः पिब ऋतुऽभिः ॥३॥ अपात् होत्रात् उत पोत्रात् अमत्त उत नेष्ट्रात् अजुषत प्रयः हितं तुरीयं पात्रं अमृक्तं अमर्त्यं द्रविणःऽदाः पिबतु द्राविणःऽदसः ॥४॥ अर्वाचं अद्य यय्यं नृऽवाहनं रथं युंजाथां इह वां विऽमोचनं पृंक्तं हवींषि मधुना आ हि कं गतं अथ सोमं पिबतं वाजिनीऽवसू इति ॥५॥ जोषि अग्ने संऽइधं जोषि आऽहुतिं जोषि ब्रह्म जन्यं जोषि सुऽस्तुतिं विश्वेभिः विश्वान् ऋतुना वसो इति महः उशन् देवान् उशतः पायय हविः ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३८॥ उत् ऊं इति स्यः देवः सविता सवाय शश्वत्ऽतमं तत्ऽअपाः

वह्निः अस्थात् नूनं देवेभ्यः वि हि धाति रत्नं अथ आ अभजत्
वीतिऽहोत्रं स्वस्तौ ॥१॥ विश्वस्य हि श्रुष्टये देवः ऊर्ध्वः प्र बाहवा
पृथुऽपाणिः सिसर्ति आपः चित् अस्य व्रते आ निऽमृग्राः अयं
चित् वातः रमते परिऽज्मन् ॥२॥ आशुऽभिः चित् यान् वि मु-
चाति नूनं अरीरमत् अतमानं चित् एतोः अह्यर्षूणां चित् नि
अयान् अविष्यां अनु व्रतं सवितुः मोकी आ अगात् ॥३॥ पुनः
सं अव्यत् विऽततं वयंती मध्या कर्तोः नि अधात् शक्म धीरः उत
संऽहाय अस्थात् वि ऋतून् अदर्धः अरमतिः सविता देवः आ
अगात् ॥४॥ नाना ओकांसि दुर्यः विश्वं आयुः वि तिष्ठते प्रऽभवः
शोकः अग्नेः ज्येष्ठं माता सूनवे भागं आ अधात् अनु अस्य केतं
इषितं सवित्रा ॥५॥२॥ संऽआववर्ति विऽस्थितः जिगीषुः विश्वे-
षां कामः चरतां अमा अभूत् शश्वान् अपः विऽकृतं हित्वी आ
अगात् अनु व्रतं सवितुः दैव्यस्य ॥६॥ त्वया हितं अप्यं अप्ऽसु भा-
गं धन्व अनु आ मृगयसः वि तस्थुः वनानि विऽभ्यः नकिः अस्य
तानि व्रता देवस्य सवितुः मिनंति ॥७॥ यात्ऽराध्यं वरुणः योनिं
अप्यं अनिऽशितं निऽमिषि जर्भुराणः विश्वः मार्तांडः व्रजं आ
पशुः गात् स्थऽशः जन्मानि सविता वि आ अकः॰ ॥८॥ न
यस्य इंद्रः वरुणः न मित्रः व्रतं अर्यमा न मिनंति रुद्रः न अरा-
तयः तं इदं स्वस्ति हुवे देवं सवितारं नमःऽभिः ॥९॥ भगं धियं वा-
जयंतः पुरंऽधिं नराशंसः ग्नाः पतिः नः अव्याः आऽअये वामस्य
संऽगथे रयीणां प्रियाः देवस्य सवितुः स्याम ॥ १० ॥ अस्मभ्यं
तत् दिवः अत्ऽभ्यः पृथिव्याः त्वया दत्तं काम्यं राधः आ गात्
शं यत् स्तोतृऽभ्यः आपये भवाति उरुऽशंसाय सवितः जरित्रे
॥ ११ ॥ ३ ॥

॥३९॥ ग्रावाणाऽइव तत् इत् अर्थं जरेथे गृध्राऽइव वृक्षं नि-
धिऽमंतं अच्छ ब्रह्माणाऽइव विदथे उक्थऽशसा दूताऽइव ह-
व्या जन्या पुरुऽत्रा ॥१॥ प्रातःऽयावाना रथ्याऽइव वीरा अ-
जाऽइव यमा वरं आ सचेथे मेनेऽइव॰ तन्वा शुंभमाने दंपती-
ऽइव॰ क्रतुऽविदा जनेषु ॥२॥ शृंगाऽइव नः प्रथमा गंतं अर्वाक्
शफौऽइव जर्भुराणा तरःऽभिः चक्रवाकाऽइव प्रति वस्तोः उस्रा
अर्वाचा यातं रथ्याऽइव शक्रा ॥३॥ नावाऽइव नः पारयतं यु-
गाऽइव नभ्याऽइव नः उपधीऽइव॰ प्रधीऽइव॰ श्वानाऽइव नः
अरिषण्या तनूनां खृगलाऽइव विऽस्रसः पातं अस्मान् ॥४॥
वाताऽइव अजुर्या नद्याऽइव रीतिः अक्षीऽइव॰ चक्षुषा आ यातं
अर्वाक् हस्तौऽइव तन्वे शंऽभविष्ठा पदाऽइव नः नयतं वस्यः
अच्छ ॥५॥४॥ ओष्ठौऽइव मधु आस्ने वदंता स्तनौऽइव पिप्यतं
जीवसे नः नासाऽइव नः तन्वः रक्षितारा कर्णौऽइव सुऽश्रुता
भूतं अस्मे ॥६॥ हस्ताऽइव शक्तिं अभि संऽददी॰ नः क्षामऽइव नः
सं अजतं रजांसि इमाः गिरः अश्विना युष्मऽयंतीः क्ष्णोत्रेण-
ऽइव स्वऽधितिं सं शिशीतं ॥७॥ एतानि वां अश्विना वर्धनानि
ब्रह्म स्तोमं गृत्सऽमदासः अक्रन् तानि नरा जुजुषाणा उप यातं
बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥८॥५॥

॥४०॥ सोमापूषणा जनना रयीणां जनना दिवः जनना पृ-
थिव्याः जातौ विश्वस्य भुवनस्य गोपौ देवाः अकृण्वन् अमृतस्य
नाभिं ॥१॥ इमौ देवौ जायमानौ जुषंत इमौ तमांसि गूहतां
अजुष्टा आभ्यां इंद्रः पक्वं आमासु अंतः सोमापूषऽभ्यां जनत्
उस्रियासु ॥२॥ सोमापूषणा रजसः विऽमानं सप्तऽचक्रं रथं अ-

विश्वऽमिन्वं विषुऽवृतं मनसा युज्यमानं तं जिन्वथः वृषणा पंचऽरश्मिं ॥३॥ दिवि अन्यः सदनं चक्रे उच्चा पृथिव्यां अन्यः अधि अंतरिक्षे तौ अस्मभ्यं पुरुऽवारं पुरुऽक्षुं रायः पोषं वि स्यतां नाभिं अस्मे ॥४॥ विश्वानि अन्यः भुवना जजान विश्वं अन्यः अभिऽचक्षाणः एति सोमापूषणौ अवतं धियं मे युवाभ्यां विश्वाः पृतनाः जयेम ॥५॥ धियं पूषा जिन्वतु विश्वंऽइन्वः रयिं सोमः रयिऽपतिः दधातु अवतु देवी अदितिः अनर्वा बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥६॥६॥

॥४१॥ वायो ये ते सहस्रिणः रथासः तेभिः आ गहि नियुत्वान् सोमऽपीतये ॥१॥ नियुत्वान् वायो आ गहि अयं शुक्रः अयामि ते गंता असि सुन्वतः गृहं ॥२॥ शुक्रस्य अद्य गोऽआशिरः इंद्रवायू नियुत्वंतः आ यातं पिबतं नरा ॥३॥ अयं वां मित्रावरुणा सुतः सोमः ऋतऽवृधा मम इत् इह श्रुतं हवं ॥४॥ राजानौ अनभिऽद्रुहा ध्रुवे सदसि उत्ऽतमे सहस्रऽस्थूणे आसाते ॥५॥७॥ ता संऽराजा घृतऽआसुती॰ आदित्या दानुनः पती सचेते अनवऽह्वरं ॥६॥ गोऽमत् ऊं सु नासत्या अश्वऽवत् यातं अश्विना वर्तिः रुद्रा नृऽपाय्यं ॥७॥ न यत् परः न अंतरः आऽदधर्षत् वृषण्ऽवसू॰ दुःऽशंसः मर्त्यः रिपुः ॥८॥ ता नः आ वोळ्हं अश्विना रयिं पिशंगऽसंदृशं धिष्ण्या वरिवःऽविदं ॥९॥ इंद्रः अंग महत् भयं अभि सत् अप चुच्यवत् सः हि स्थिरः विऽचर्षणिः ॥१०॥८॥ इंद्रः च मृळयाति नः न नः पश्चात् अघं नशत् भद्रं भवाति नः पुरः ॥११॥ इंद्रः आशाभ्यः परि सर्वाभ्यः अभयं करत् जेता शत्रून् विऽचर्षणिः ॥१२॥ विश्वे देवासः आ गत शृणुत मे इमं हवं आ इदं

बर्हिः नि सीदत ॥१३॥ तीव्रः वः मधुऽमान अयं शुनऽहोत्रेषु
मत्सरः एतं पिबत काम्यं ॥१४॥ इंद्रऽज्येष्ठाः मरुतऽगणाः दे-
वासः पूषऽरातयः विश्वे मम श्रुत हवं ॥१५॥९॥ अंबिऽतमे नदी-
ऽतमे देविऽतमे सरस्वति अप्रशस्ताःऽइव स्मसि प्रऽशस्तिं अंब
नः कृधि ॥१६॥ त्वे विश्वा सरस्वति श्रिता आयूंषि देव्यां शुन-
ऽहोत्रेषु मत्स्व प्रऽजां देवि दिदिड्ढि नः ॥१७॥ इमा ब्रह्म सरस्वति
जुषस्व वाजिनीऽवति या ते मन्म गृत्सऽमदाः ऋतऽवरि प्रिया
देवेषु जुह्वति ॥१८॥ प्र इतां यज्ञस्य शंऽभुवा युवां इत आ वृणी-
महे अग्निं च हव्यऽवाहनं ॥१९॥ द्यावा नः पृथिवी इमं सिध्रं अद्य
दिविऽस्पृशं यज्ञं देवेषु यच्छतां ॥२०॥ आ वां उपऽस्थं अद्रुहा दे-
वाः सीदंतु यज्ञियाः इह अद्य सोमऽपीतये ॥२१॥१०॥

॥४२॥ कनिक्रदत जनुषं प्रऽब्रुवाणः इयर्ति वाचं अरिताऽइव
नावं सुऽमंगलः च शकुने भवासि मा त्वा का चित अभिऽभा
विश्व्या विदत ॥१॥ मा त्वा श्येनः उत वधीत मा सुऽपर्णः मा त्वा
विदत इषुऽमान वीरः अस्ता पित्र्यां अनु प्रऽदिशं कनिक्रदत
सुऽमंगलः भद्रऽवादी वद इह ॥२॥ अव क्रंद दक्षिणतः गृहाणां
सुऽमंगलः भद्रऽवादी शकुंते मा नः स्तेनः ईशत मा अघऽशंसः
बृहत वदेम विदथे सुऽवीराः ॥३॥११॥

॥४३॥ प्रऽदक्षिणित अभि गृणंति कारवः वयः वदंतः ऋतु-
ऽथा शकुंतयः उभे वाचौ वदति सामगाःऽइव गायत्रं च त्रैस्तुभं
च अनु राजति ॥१॥ उद्गाताऽइव शकुने साम गायसि ब्रह्मऽपुत्रः-
ऽइव सवनेषु शंससि वृषाऽइव वाजी शिशुऽमतीः अपिऽइत्य

सर्वतः नः शकुने भद्रं आ वद विश्वतः नः शकुने पुण्यं आ वद ॥२॥
आऽवदन् त्वं शकुने भद्रं आ वद तूष्णीं आसीनः सुऽमतिं चिकि-
द्धि नः यत् उत्ऽपतन् वदसि कर्करिः यथा बृहत् वदेम विदथे
सुऽवीराः ॥३॥१२॥४॥२॥

॥ इति द्वितीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ सोमस्य मा तवसं वक्षि अग्ने वह्निं चकर्थ विदथे यजध्यै
देवान् अच्छ दीद्यत् युंजे अद्रिं शंऽआये अग्ने तन्वं जुषस्व ॥१॥
प्रांचं यज्ञं चकृम वर्धतां गीः समित्ऽभिः अग्निं नमसा दुवस्यन्
दिवः शशासुः विदथा कवीनां गृत्साय चित् तवसे गातुं ईषुः ॥२॥
मयः दधे मेधिरः पूतऽदक्षः दिवः सुऽबंधुः जनुषा पृथिव्याः अविं-
दन् ऊं दर्शतं अप्ऽसु अंतः देवासः अग्निं अपसि स्वसॄणां ॥३॥
अवर्धयन् सुऽभगं सप्त यह्वीः श्वेतं जज्ञानं अरुषं महिऽत्वा शिशुं
न जातं अभि आरुः अश्वाः देवासः अग्निं जनिमन् वपुष्यन् ॥४॥
शुक्रेभिः अंगैः रजः आऽततन्वान् क्रतुं पुनानः कविऽभिः पवि-
त्रैः शोचिः वसानः परि आयुः अपां श्रियः मिमीते बृहतीः अनू-
नाः ॥५॥१३॥ वव्राज सीं अनदतीः अदब्धाः दिवः यह्वीः अवसा-
नाः अनग्नाः सनाः अत्र युवतयः सऽयोनीः एकं गर्भं दधिरे सप्त
वाणीः ॥६॥ स्तीर्णाः अस्य संऽहतः विश्वऽरूपाः घृतस्य योनौ
स्रवथे मधूनां अस्थुः अत्र धेनवः पिन्वमानाः मही॰ दस्मस्य मा-
तरा संऽईची॰ ॥७॥ बभ्राणः सूनो॰ सहसः वि अद्यौत् दधानः शु-
क्रा रभसा वपूंषि श्चोतंति धाराः मधुनः घृतस्य वृषा यत्र ववृधे

काव्येन॥८॥ पितुः चित् ऊधः जनुषा विवेद वि अस्य धाराः असृजत् वि धेनाः गुहा चरंतं सखिऽभिः शिवेभिः दिवः यह्वीभिः न गुहा बभूव॥९॥ पितुः च गर्भं जनितुः च बभ्रे पूर्वीः एकः अधयत् पीप्यानाः वृष्णे सऽपत्नीः॰ शुचये सऽबंधू॰ उभे॰ अस्मै मनुष्ये॰ नि पाहि ॥ १० ॥ १४ ॥ उरौ महान् अनिऽबाधे ववर्ध आपः अग्निं यशसः सं हि पूर्वीः ऋतस्य योनौ अशयत् दमूनाः जामीनां अग्निः अपसि स्वसॄणां ॥११॥ अक्रः न बभ्रिः संऽइथे महीनां दिदृक्षेयः सूनवे भाःऽऋजीकः उत् उस्रियाः जनिता यः जजान अपां गर्भः नृऽतमः यह्वः अग्निः॥१२॥ अपां गर्भं दर्शतं ओषधीनां वना जजान सुऽभगा विऽरूपं देवासः चित् मनसा सं हि जग्मुः पनिष्ठं जातं तवसं दुवस्यन्॥१३॥ बृहंतः इत् भानवः भाःऽऋजीकं अग्निं सचंत विऽद्युतः न शुक्राः गुहाऽइव वृद्धं सदसि स्वे अंतः अपारे ऊर्वे अमृतं दुहानाः॥ १४॥ ईळे च त्वा यजमानः हविःऽभिः ईळे सखिऽत्वं सुऽमतिं निऽकामः देवैः अवः मिमीहि सं जरित्रे रक्ष च नः दम्येभिः अनीकैः॥१५॥१५॥ उपऽक्षेतारः तव सुऽप्रनीते अग्ने विश्वानि धन्या दधानाः सुऽरेतसा श्रवसा तुंजमानाः अभि स्याम पृतनाऽयून् अदेवान्॥१६॥ आ देवानां अभवः केतुः अग्ने मंद्रः विश्वानि काव्यानि विद्वान् प्रति मर्तान् अवासयः दमूनाः अनु देवान् रथिरः यासि साधन्॥१७॥ नि दुरोणे अमृतः मर्त्यानां राजा ससाद विदथानि साधन् घृतऽप्रतीकः उर्विया वि अद्यौत् अग्निः विश्वानि काव्यानि विद्वान्॥१८॥ आ नः गहि सख्येभिः शिवेभिः महान् महीभिः ऊतिऽभिः सरण्यन् अस्मे॰ रयिं बहुलं संऽतरुत्रं सुऽवाचं भागं यशसं कृधि नः॥१९॥ एता ते अग्ने जनिम सनानि प्र पूर्व्याय नूतनानि वोचं महांति

वृष्णे सवना कृता इमा जन्मन्ऽजन्मन् निऽहितः जातऽवेदाः ॥२०॥ जन्मन्ऽजन्मन् निऽहितः जातऽवेदाः विश्वामित्रेभिः इध्यते अजस्रः तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे स्याम ॥२१॥ इमं यज्ञं सहसाऽवन् त्वं नः देवऽत्रा धेहि सुऽक्रतो॰ रराणः प्र यंसि होतः बृहतीः इषः नः अग्ने महि द्रविणं आ यजस्व ॥२२॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥२३॥१६॥

॥२॥ वैश्वानराय धिषणां ऋतऽवृधे घृतं न पूतं अग्नये जनामसि द्विता होतारं मनुषः च वाघतः धिया रथं न कुलिशः सं ऋण्वति ॥१॥ सः रोचयत् जनुषा रोदसी उभे सः मात्रोः अभवत् पुत्रः ईड्यः हव्यऽवाट् अग्निः अजरः चनःऽहितः दुःऽदभः विशां अतिथिः विभाऽवसुः ॥२॥ क्रत्वा दक्षस्य तरुषः विऽधर्मणि देवासः अग्निं जनयन्त चित्तिऽभिः रुरुचानं भानुना ज्योतिषा महां अत्यं न वाजं सनिष्यन् उप ब्रुवे ॥३॥ आ मन्द्रस्य सनिष्यन्तः वरेण्यं वृणीमहे अह्रयं वाजं ऋग्मियं रातिं भृगूणां उशिजं कविऽक्रतुं अग्निं राजन्तं दिव्येन शोचिषा ॥४॥ अग्निं सुम्नाय दधिरे पुरः जनाः वाजऽश्रवसं इह वृक्तऽबर्हिषः यतऽस्रुचः सुऽरुचं विश्वऽदेव्यं रुद्रं यज्ञानां साधत्ऽइष्टिं अपसां ॥५॥१७॥ पावकऽशोचे तव हि क्षयं परि होतः यज्ञेषु वृक्तऽबर्हिषः नरः अग्ने दुवः इच्छमानासः आप्यं उप आसते द्रविणं धेहि तेभ्यः ॥६॥ आ रोदसी अपृणत् आ स्वः महत् जातं यत् एनं अपसः अधारयन् सः अध्वराय परि नीयते कविः अत्यः न वाजऽसातये चनःऽहितः ॥७॥ नमस्यत

हव्यऽदातिं सुऽअध्वरं दुवस्यत दम्यं जातऽवेदसं रथीः ऋतस्यं
बृहतः विऽचर्षणिः अग्निः देवानां अभवत् पुरःऽहितः॥८॥ तिस्रः
यह्वस्य संऽइधः परिऽज्मनः अग्नेः अपुनन् उशिजः अमृत्यवः ता-
सां एकां अदधुः मर्त्ये भुजं ऊं लोकं ऊं द्वे उप जामिं ईयतुः॥९॥
विशं कविं विश्पतिं मानुषीः इषः सं सीं अकृण्वन् स्वऽधितिं
न तेजसे सः उत्ऽवतः निऽवतः याति वेविषत् सः गर्भं एषु भु-
वनेषु दीधरत्॥१०॥१८॥ सः जिन्वते जठरेषु प्रजज्ञिऽवान् वृषा
चित्रेषु नानदत् न सिंहः वैश्वानरः पृथुऽपाजाः अमर्त्यः वसु रत्ना
दयमानः वि दाशुषे॥११॥ वैश्वानरः प्रत्नऽथा नाकं आ अरुहत्
दिवः पृष्ठं भंदमानः सुमन्मऽभिः सः पूर्वऽवत् जनयन् जंतवे धनं
समानं अज्मं परि एति जागृविः॥१२॥ ऋतऽवानं यज्ञियं विप्रं
उक्थ्यं आ यं दधे मातरिश्वा दिवि क्षयं तं चित्रऽयामं हरिऽकेशं
ईमहे सुऽदीतिं अग्निं सुविताय नव्यसे॥१३॥ शुचिं न यामन् इषिरं
स्वःऽदृशं केतुं दिवः रोचनऽस्थां उषःऽबुधं अग्निं मूर्धानं दिवः
अप्रतिऽस्कुतं तं ईमहे नमसा वाजिनं बृहत्॥१४॥ मंद्रं होतारं
शुचिं अद्वयाविनं दमूनसं उक्थ्यं विश्वऽचर्षणिं रथं न चित्रं व-
पुषाय दर्शतं मनुःऽहितं सदं इत् रायः ईमहे॥१५॥१९॥

॥३॥ वैश्वानराय पृथुऽपाजसे विपः रत्ना विधंत धरुणेषु गा-
तवे अग्निः हि देवान् अमृतः दुवस्यति अथ धर्माणि सनता न
दूदुषत्॥१॥ अंतः दूतः रोदसी दस्मः ईयते होता निऽसत्तः मनुषः
पुरःऽहितः क्षयं बृहंतं परि भूषति द्युऽभिः देवेभिः अग्निः इषितः
धियाऽवसुः॥२॥ केतुं यज्ञानां विदथस्य साधनं विप्रासः अग्निं
महयंत चित्तिऽभिः अपांसि यस्मिन् अधि संऽदधुः गिरः त-

स्मिन् सुम्नानि यजमानः आ चके॥३॥ पिता यज्ञानां असुरः वि-
पःऽचितां विऽमानं अग्निः वयुनं च वाघतां आ विवेश रोदसी॰
भूरिऽवर्पसा पुरुऽप्रियः भंदते धामऽभिः कविः॥४॥ चंद्रं अग्निं
चंद्रऽरथं हरिऽव्रतं वैश्वानरं अप्सुऽसदं स्वःऽविदं विऽगाहं तूर्णिं
तविषीभिः आऽवृतं भूर्णिं देवासः इह सुऽश्रियं दधुः॥५॥२०॥
अग्निः देवेभिः मनुषः च जंतुऽभिः तन्वानः यज्ञं पुरुऽपेशसं धिया
रथीः अंतः ईयते साधदिष्टिऽभिः जीरः दमूनाः अभिशस्तिऽचा-
तनः॥६॥ अग्ने जरस्व सुऽअपत्ये आयुनि ऊर्जा पिन्वस्व सं इषः
दिदीहि नः वयांसि जिन्व बृहतः च जागृवे उशिक् देवानां असि
सुऽक्रतुः विपां॥७॥ विश्पतिं यह्वं अतिथिं नरः सदा यंतारं धीनां
उशिजं च वाघतां अध्वराणां चेतनं जातऽवेदसं प्र शंसंति नम-
सा जूतिऽभिः वृधे॥८॥ विभाऽवा देवः सुऽरणः परि क्षितीः
अग्निः बभूव शवसा सुमत्ऽरथः तस्य व्रतानि भूरिऽपोषिणः
वयं उप भूषेम दमे आ सुवृक्तिऽभिः॥९॥ वैश्वानर तव धामानि
आ चके येभिः स्वःऽवित् अभवः विऽचक्षण जातः आ अपृणः
भुवनानि रोदसी॰ अग्ने ता विश्वा परिऽभूः असि त्मना॥१०॥ वै-
श्वानरस्य दंसनाभ्यः बृहत् अरिणात् एकः सुऽअपस्यया कविः
उभा पितरा महयन् अजायत अग्निः द्यावापृथिवी॰ भूरिऽरे-
तसा॥११॥२१॥

॥४॥ समित्ऽसमित् सुऽमनाः बोधि अस्मे॰ शुचाऽशुचा सु-
ऽमतिं रासि वस्वः आ देव देवान् यजथाय वक्षि सखा सखीन्
सुऽमनाः यक्षि अग्ने॥१॥ यं देवासः त्रिः अहन् आऽयजंते दिवेऽ
ऽदिवे वरुणः मित्रः अग्निः सः इमं यज्ञं मधुऽमंतं कृधि नः तनू-

ऽनपात् घृतऽयोनिं विधंतं ॥२॥ प्र दीधितिः विश्वऽवारा जिगा-
ति होतारं इळः प्रथमं यजध्यै अच्छ नमःऽभिः वृषभं वंदध्यै सः
देवान् यक्षत् इषितः यजीयान् ॥३॥ ऊर्ध्वः वां गातुः अध्वरे अका-
रि ऊर्ध्वा शोचींषि प्रऽस्थिता रजांसि दिवः वा नाभा नि असादि
होता स्तृणीमहि देवऽव्यचाः वि बर्हिः ॥४॥ सप्त होत्राणि मनसा
वृणानाः इन्वंतः विश्वं प्रति यन् ऋतेन नृऽपेशसः विदथेषु प्र
जाताः अभि इमं यज्ञं वि चरंत पूर्वीः ॥५॥२२॥ आ भंदमाने उषसा
उपाके उत स्मयेते तन्वा विऽरूपे० यथा नः मित्रः वरुणः जुजो-
षत् इंद्रः मरुत्वान् उत वा महःऽभिः ॥६॥ दैव्या होतारा प्रथमा
नि ऋंजे सप्त पृक्षासः स्वधया मदंति ऋतं शंसंतः ऋतं इत् ते
आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः दीध्यानाः ॥७॥ आ भारती भारतीभिः
सऽजोषाः इळा देवैः मनुष्येभिः अग्निः सरस्वती सारस्वतेभिः
अर्वाक् तिस्रः देवीः बर्हिः आ इदं सदंतु ॥८॥ तत् नः तुरीपं अध
पोषयित्नु देव त्वष्टः वि रराणः स्यस्व० यतः वीरः कर्मण्यः सुऽदक्षः
युक्तऽग्रावा जायते देवऽकामः ॥९॥ वनस्पते अव सृज उप देवान्
अग्निः हविः शमिता सूदयाति सः इत् ऊं होता सत्यऽतरः यजा-
ति यथा देवानां जनिमानि वेद ॥१०॥ आ याहि अग्ने संऽइधानः
अर्वाङ् इंद्रेण देवैः सऽरथं तुरेभिः बर्हिः नः आस्तां अदितिः सु-
ऽपुत्रा स्वाहा देवाः अमृताः मादयंतां ॥११॥२३॥

॥५॥ प्रति अग्निः उषसः चेकितानः अबोधि विप्रः पदऽवीः
कवीनां पृथुऽपाजाः देवयत्ऽभिः संऽइद्धः अप द्वारा तमसः
वह्निः आवः० ॥१॥ प्र इत् ऊं अग्निः ववृधे स्तोमेभिः गीःऽभिः
स्तोतॄणां नमस्यः उक्थैः पूर्वीः ऋतस्य संऽदृशः चकानः सं दूतः

अद्यौत् उषसः विऽरोके॥२॥ अधायि अग्निः मानुषीषु विक्षु अपां
गर्भः मित्रः ऋतेन साधन् आ हर्यतः यजतः सानु अस्थात् अभूत्
ऊं' विप्रः हव्यः मतीनां॥३॥ मित्रः अग्निः भवति यत् संऽइद्धः मि-
त्रः होता वरुणः जातऽवेदाः मित्रः अध्वर्युः इषिरः दमूनाः मित्रः
सिंधूनां उत पर्वतानां॥४॥ पाति प्रियं रिपः अग्रं पदं वेः पाति
यह्वः चरणं सूर्यस्य पाति नाभा सप्तऽशीर्षाणं अग्निः पाति देवा-
नां उपऽमादं ऋष्वः॥५॥२४॥ ऋभुः चक्रे ईड्यं चारु नाम विश्वा-
नि देवः वयुनानि विद्वान् ससस्य चर्म घृतऽवत् पदं वेः तत् इत्
अग्निः रक्षति अप्रऽयुच्छन्॥६॥ आ योनिं अग्निः घृतऽवंतं अ-
स्थात् पृथुऽप्रगानं उशंतं उशानः दीद्यानः शुचिः ऋष्वः पावकः
पुनःऽपुनः मातरा नव्यसी' कः॰ ॥७॥ सद्यः जातः ओषधीभिः
ववक्षे यदि वर्धंति प्रऽस्वः घृतेन आपःऽइव प्रऽवता शुंभमानाः
उरुष्यत् अग्निः पित्रोः उपऽस्थे॥८॥ उत ऊं' स्तुतः संऽइधा यह्वः
अद्यौत् वर्ष्मन् दिवः अधि नाभा पृथिव्याः मित्रः अग्निः ईड्यः
मातरिश्वा आ दूतः वक्षत् यजथाय देवान्॥९॥ उत अस्तभीत्
संऽइधा नाकं ऋष्वः अग्निः भवन् उत्ऽतमः रोचनानां यदि भृ-
गुऽभ्यः परि मातरिश्वा गुहा संतं हव्यऽवाहं संऽईधे॥१०॥ इळां
अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः
सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे' ॥११॥२५॥

॥६॥ प्र कारवः मनना वच्यमानाः देवद्रीचीं नयत देवऽयंतः
दक्षिणाऽवाट् वाजिनी प्राची एति हविः भरंती अग्नये घृताची
॥१॥ आ रोदसी' अपृणाः जायमानः उत प्र रिक्थाः अध नु प्र-
ऽयज्यो॰ दिवः चित् अग्ने महिना पृथिव्याः वच्यंतां ते वह्नयः सप्त-

ऽजिह्वाः॥२॥ द्यौः च त्वा पृथिवी यज्ञियासः नि होतारं सादयंते
दमाय यदि विशः मानुषीः देवऽयंतीः प्रयस्वतीः ईळते शुक्रं
अर्चिः॥३॥ महान् सधऽस्थे ध्रुवः आ निऽसत्तः अंतः द्यावा मा-
हिने हर्यमाणः आस्क्रे सऽपत्नी॰ अजरे अमृक्ते सबःऽदुघे॰ उ-
रुऽगायस्य धेनू॥४॥ व्रता ते अग्ने महतः महानि तव क्रत्वा रो-
दसी आ ततंथ त्वं दूतः अभवः जायमानः त्वं नेता वृषभ चर्षणी-
नां॥५॥२६॥ ऋतस्य वा केशिना योग्याभिः घृतऽस्नुवा रोहिता
धुरि धिष्व अथ आ वह देवान् देव विश्वान् सुऽअध्वरा कृणुहि
जातऽवेदः॥६॥ दिवः चित् आ ते रुचयंत रोकाः उषः विऽभातीः
अनु भासि पूर्वीः अपः यत् अग्ने उशधक् वनेषु होतुः मंद्रस्य पन-
यंत देवाः॥७॥ उरौ वा ये अंतरिक्षे मदंति दिवः वा ये रोचने संति
देवाः ऊमाः वा ये सुऽहवासः यजत्राः आऽयेमिरे रथ्यः अग्ने अ-
श्वाः॥८॥ आ एभिः अग्ने सऽरथं याहि अर्वाङ् नानाऽरथं वा वि-
ऽभवः हि अश्वाः पत्नीऽवतः त्रिंशतं त्रीन् च देवान् अनुऽस्वधं
आ वह मादयस्व॥९॥ सः होता यस्य रोदसी चित् उर्वी यज्ञं-
ऽयज्ञं अभि वृधे गृणीतः प्राची अध्वराऽइव तस्थतुः सुऽमेके॰
ऋतऽवरी॰ ऋतऽजातस्य सत्ये॥१०॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं
गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजा-
ऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे॥११॥२७॥८॥२॥

॥७॥ प्र ये आरुः शितिऽपृष्ठस्य धासेः आ मातरा विविशुः सप्त
वाणीः परिऽक्षिता पितरा सं चरेते प्र सस्राते दीर्घं आयुः प्र-
ऽयक्षे॥१॥ दिविक्षसः धेनवः वृष्णः अश्वाः देवीः आ तस्थौ मधु-
ऽमत् वहंतीः ऋतस्य त्वा सदसि क्षेमऽयंतं परि एका चरति वर्त-

निं गोः ॥२॥ आ सीं अरोहत् सुऽयमाः भवंतीः पतिः चिकित्वान्
रयिऽवित् रयीणां प्रनीलऽपृष्ठः अतसस्य धासेः ताः अवासयत्
पुरुधऽप्रतीकः ॥३॥ महिं त्वाष्ट्रं ऊर्जयंतीः अजुर्यं स्तभुऽयमानं व-
हतः वहंति वि अंगेभिः दिद्युतानः सधऽस्थे एकांऽइव रोदसी'
आ विवेश ॥४॥ जानंति वृष्णः अरुषस्य शेवं उत ब्रध्नस्य शासने
रणंति दिवःऽरुचः सुऽरुचः रोचमानाः इळा येषां गण्या माहिं-
ना गीः ॥५॥१॥ उतो' पितृऽभ्यां प्रऽविदा अनु घोषं महः महत्-
ऽभ्यां अनयंत शूषं उक्षा ह यत्र परि धानं अक्तोः अनु स्वं धाम
जरितुः ववक्ष ॥६॥ अध्वर्युऽभिः पंचऽभिः सप्त विप्राः प्रियं रक्षंते
निऽहितं पदं वेः॰ प्रांचः मदंति उक्षणः अजुर्याः देवाः देवानां
अनु हि व्रता गुः॰ ॥७॥ दैव्या होतारा प्रथमा नि ऋंजे सप्त पृक्षासः
स्वधया मदंति ऋतं शंसंतः ऋतं इत् ते आहुः अनु व्रतं व्रतऽपाः
दीध्यानाः ॥८॥ वृषऽयंते महे अत्याय पूर्वीः वृष्णे चित्राय रश्मयः
सुऽयामाः देव होतः मंद्रऽतरः चिकित्वान् महः देवान् रोदसी'
आ इह वक्षि ॥९॥ पृक्षऽप्रयजः द्रविणः सुऽवाचः सुऽकेतवः उ-
षसः रेवत् ऊषुः उतो' चित् अग्ने महिना पृथिव्याः कृतं चित्
एनः सं महे दशस्य ॥१०॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्-
ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा
ते सुऽमतिः भूतु अस्मे' ॥११॥२॥

॥८॥ अंजंति त्वां अध्वरे देवऽयंतः वनस्पते मधुना दैव्येन यत्
ऊर्ध्वः तिष्ठाः द्रविणा इह धत्तात् यत् वा क्षयः मातुः अस्याः उप-
ऽस्थे ॥१॥ संऽइद्धस्य श्रयमाणः पुरस्तात् ब्रह्म वन्वानः अजरं सु-
ऽवीरं आरे अस्मत् अमतिं बाधमानः उत् श्रयस्व महते सौभ-

गाय॥२॥ उत श्रयस्व वनस्पते वर्ष्मन् पृथिव्याः अधि सुऽमिती मीयमानः वर्चः धाः यज्ञऽवाहसे॥३॥ युवा सुऽवासाः परिऽवीतः आ अगात् सः ऊं श्रेयान् भवति जायमानः तं धीरासः कवयः उत् नयंति सुऽआध्यः मनसा देवऽयंतः॥४॥ जातः जायते सुदिनऽत्वे अह्नां सऽमर्ये आ विदथे वर्धमानः पुनंति धीराः अपसः मनीषा देवऽयाः विप्रः उत् इयर्ति वाचं॥५॥३॥ यान् वः नरः देवऽयंतः निऽमिम्युः वनस्पते स्वऽधितिः वा ततक्ष ते देवासः स्वरवः तस्थिऽवांसः प्रजाऽवत् अस्मे दिधिषंतु रत्नं॥६॥ ये वृक्णासः अधि क्षमि निऽमितासः यतऽस्रुचः ते नः व्यंतु वार्यं देवऽत्रा क्षेत्रऽसाधसः॥७॥ आदित्याः रुद्राः वसवः सुऽनीथाः द्यावाक्षामा पृथिवी अंतरिक्षं सऽजोषसः यज्ञं अवंतु देवाः ऊर्ध्वं कृण्वंतु अध्वरस्य केतुं॥८॥ हंसाःऽइव श्रेणिऽशः यतानाः शुक्रा वसानाः स्वरवः नः आ अगुः उत्ऽनीयमानाः कविऽभिः पुरस्तात् देवाः देवानां अपि यंति पाथः॥९॥ शृंगाणिऽइव इत् शृंगिणां सं ददृश्रे चषालऽवंतः स्वरवः पृथिव्यां वाघतऽभिः वा विऽहवे श्रोषमाणाः अस्मान् अवंतु पृतनाज्येषु॥१०॥ वनस्पते शतऽवल्शः वि रोह सहस्रऽवल्शाः वि वयं रुहेम यं त्वां अयं स्वऽधितिः तेजमानः प्रऽनिनाय महते सौभगाय॥ ११ ॥ ४ ॥

॥९॥ सखायः त्वा ववृमहे देवं मर्तासः ऊतये अपां नपातं सुऽभगं सुऽदीदितिं सुऽप्रतूर्तिं अनेहसं॥१॥ कायमानः वना त्वं यत् मातृः अजगन् अपः न तत् ते अग्ने प्रऽमृषे निऽवर्तनं यत् दूरे सन् इह अभवः॥२॥ अति तृष्टं ववक्षिथ अथ एव सुऽमनाः असि प्रऽप्र अन्ये यंति परि अन्ये आसते येषां सख्ये असि श्रितः॥३॥ ईयि-

ऽवांसं अति स्रिधः शश्वतीः अति सश्चतः अनु ईं अविंदन् नि-
ऽचिरासः अदुहः अप्ऽसु सिंहंऽइव श्रितं ॥४॥ ससृवांसंऽइव
त्मना अग्निं इत्था तिरःऽहितं आ एनं नयत् मातरिश्वा पराऽवतः
देवेभ्यः मथितं परि ॥५॥५॥ तं त्वा मर्ताः अगृभ्णत देवेभ्यः हव्य-
ऽवाहन विश्वान् यत् यज्ञान अभिऽपासि मानुष तव क्रत्वा य-
विष्ठ्य ॥६॥ तत् भद्रं तव दंसना पाकाय चित् छदयति त्वां यत्
अग्ने पशवः संऽआसते संऽइद्धं अपिऽशर्वरे ॥७॥ आ जुहोत सुऽअ-
ध्वरं शीरं पावकऽशोचिषं आशुं दूतं अजिरं प्रत्नं ईड्यं श्रुष्टी देवं
सपर्यत ॥८॥ त्रीणि शता त्री सहस्राणि अग्निं त्रिंशत् च देवाः नव
च असपर्यन् औक्षन् घृतैः अस्तृणन् बर्हिः अस्मै आत् इत् होतारं
नि असादयंत ॥९॥६॥

॥१०॥ त्वां अग्ने मनीषिणः संऽराजं चर्षणीनां देवं मर्तासः इं-
धते सं अध्वरे ॥१॥ त्वां यज्ञेषु ऋत्विजं अग्ने होतारं ईळते गोपाः
ऋतस्य दीदिहि स्वे दमे ॥२॥ सः घ यः ते ददाशति संऽइधा जात-
ऽवेदसे सः अग्ने धत्ते सुऽवीर्यं सः पुष्यति ॥३॥ सः केतुः अध्वराणां
अग्निः देवेभिः आ गमत् अंजानः सप्त होतृऽभिः हविष्मते ॥४॥ प्र
होत्रे पूर्व्यं वचः अग्नये भरत बृहत् विपां ज्योतींषि बिभ्रते न वेधसे
॥५॥७॥ अग्निं वर्धंतु नः गिरः यतः जायते उक्थ्यः महे वाजाय द्र-
विणाय दर्शतः ॥६॥ अग्ने यजिष्ठः अध्वरे देवान् देवऽयते यज हो-
ता मंद्रः वि राजसि अति स्रिधः ॥७॥ सः नः पावक दीदिहि द्यु-
ऽमत् अस्मे सुऽवीर्यं भव स्तोतृऽभ्यः अंतमः स्वस्तये ॥८॥ तं त्वा
विप्राः विपन्यवः जागृऽवांसः सं इंधते हव्यऽवाहं अमर्त्यं सहः-
ऽवृधं ॥९॥८॥

॥११॥ अग्निः होता पुरःऽहितः अध्वरस्य विऽचर्षणिः सः वेद
यज्ञं आनुषक् ॥१॥ सः हव्यऽवाट् अमर्त्यः उशिक् दूतः चनःऽहितः
अग्निः धिया सं ऋण्वति ॥२॥ अग्निः धिया सः चेतति केतुः यज्ञस्य
पूर्व्यः अर्थं हि अस्य तरणिं ॥३॥ अग्निं सूनुं सनःऽश्रुतं सहसः जा-
तऽवेदसं वह्निं देवाः अकृण्वत ॥४॥ अदाभ्यः पुरःऽएता विशां
अग्निः मानुषीणां तूर्णिः रथः सदा नवः ॥५॥९॥ सहान् विश्वाः अ-
भिऽयुजः क्रतुः देवानां अमृक्तः अग्निः तुविश्रवःऽतमः ॥६॥ अभि
प्रयांसि वाहसा दाश्वान् अश्नोति मर्त्यः क्षयं पावकऽशोचिषः
॥७॥ परि विश्वानि सुऽधिता अग्नेः अश्याम मन्मऽभिः विप्रासः
जातऽवेदसः ॥८॥ अग्ने विश्वानि वार्या वाजेषु सनिषामहे त्वे
देवासः आ ईरिरे ॥ ९ ॥ १० ॥

॥१२॥ इंद्राग्नी आ गतं सुतं गीःऽभिः नभः वरेण्यं अस्य पातं धि-
या इषिता ॥१॥ इंद्राग्नी जरितुः सचा यज्ञः जिगाति चेतनः अया
पातं इमं सुतं ॥२॥ इंद्रं अग्निं कविऽछदा यज्ञस्य जूत्या वृणे ता सो-
मस्य इह तृंपतां ॥३॥ तोशा वृत्रऽहना हुवे सऽजित्वाना अपरा-
ऽजिता इंद्राग्नी वाजऽसातमा ॥४॥ प्र वां अर्चंति उक्थिनः नी-
थऽविदः जरितारः इंद्राग्नी इषः आ वृणे ॥५॥११॥ इंद्राग्नी नवतिं
पुरः दासऽपत्नीः अधूनुतं साकं एकेन कर्मणा ॥६॥ इंद्राग्नी अपसः
परि उप प्र यंति धीतयः ऋतस्य पथ्याः अनु ॥७॥ इंद्राग्नी तवि-
षाणि वां सधऽस्थानि प्रयांसि च युवोः अप्ऽतूर्यं हितं ॥८॥
इंद्राग्नी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषथः तत् वां चेति प्र वीर्यं
॥ ९ ॥ १२ ॥ १ ॥

॥१३॥ प्र वः देवाय अग्नये बर्हिष्ठं अर्च अस्मै गमंत देवेभिः आ

सः नः यजिष्ठः बर्हिः आ सदत् ॥१॥ ऋतऽवा यस्य रोदसी दक्षं
सचंते ऊतयः हविष्मंतः तं ईळते तं सनिष्यंतः अवसे ॥२॥ सः यं-
ता विप्रः एषां सः यज्ञानां अथ हि सः अग्निं तं वः दुवस्यत दाता
यः वनिता मघं ॥३॥ सः नः शर्माणि वीतये अग्निः यच्छतु शंऽतमा
यतः नः प्रुष्णवत् वसु दिवि क्षितिऽभ्यः अप्ऽसु आ ॥४॥ दीदिऽवां-
सं अपूर्व्यं वस्वीभिः अस्य धीतिऽभिः ऋक्वाणः अग्निं इंधते होतारं
विश्पतिं विशां ॥५॥ उत नः ब्रह्मन् अविषः उक्थेषु देवऽहूतमः
शं नः शोच मरुत्ऽवृधः अग्ने सहस्रऽसातमः ॥६॥ नु नः रास्व स-
हस्रऽवत् तोकऽवत् पुष्टिऽमत् वसु द्युऽमत् अग्ने सुऽवीर्यं वर्षिष्ठं
अनुपऽक्षितं ॥७॥१३॥

॥१४॥ आ होता मंद्रः विदथानि अस्थात् सत्यः यज्वा कवि-
ऽतमः सः वेधाः विद्युत्ऽरथः सहसः पुत्रः अग्निः शोचिःऽकेशः
पृथिव्यां पाजः अश्रेत् ॥१॥ अयामि ते नमःऽउक्तिं जुषस्व ऋत-
ऽवः तुभ्यं चेतंते सहस्वः विद्वान् आ वक्षि विदुषः नि सत्सि मध्ये
आ बर्हिः ऊतये यजत्र ॥२॥ द्रवतां ते उषसा वाजयंती अग्ने वा-
तस्य पथ्याभिः अच्छ यत् सीं अंजंति पूर्व्यं हविःऽभिः आ वंधुरा-
ऽइव तस्थतुः दुरोणे ॥३॥ मित्रः च तुभ्यं वरुणः सहस्वः अग्ने विश्वे
मरुतः सुम्नं अर्चन् यत् शोचिषा सहसः पुत्र तिष्ठाः अभि क्षितीः
प्रथयन् सूर्यः नॄन् ॥४॥ वयं ते अद्य ररिम हि कामं उत्तानऽहस्ताः
नमसा उपऽसद्य यजिष्ठेन मनसा यक्षि देवान् अस्रेधता मन्मना
विप्रः अग्ने ॥५॥ त्वत् हि पुत्र सहसः वि पूर्वीः देवस्य यंति ऊ-
तयः वि वाजाः त्वं देहि सहस्रिणं रयिं नः अद्रोघेण वचसा सत्यं
अग्ने ॥६॥ तुभ्यं दक्ष कविऽक्रतो॰ यानि इमा देव मर्तासः अध्वरे

अर्कं त्वं विश्वस्य सुऽरथस्य बोधि सर्वं तत् अग्ने अमृत स्वद इह
॥ ७ ॥ १४ ॥

॥१५॥ वि पाजसा पृथुना शोशुचानः बाधस्व द्विषः रक्षसः
अमीवाः सुऽशर्मणः बृहतः शर्मणि स्यां अग्नेः अहं सुऽहवस्य प्र-
ऽनीतौ ॥१॥ त्वं नः अस्याः उषसः विऽउष्टौ त्वं सूरे उतऽइते बोधि
गोपाः जन्मऽइव नित्यं तनयं जुषस्व स्तोमं मे अग्ने तन्वा सुजात
॥२॥ त्वं नृऽचक्षाः वृषभ अनु पूर्वीः कृष्णासु अग्ने अरुषः वि भाहि
वसो' नेषि च पर्षि च अति अंहः कृधि नः राये उशिजः यविष्ठ
॥३॥ अषाळ्हः अग्ने वृषभः दिदीहि पुरः विश्वाः सौभगा संऽजि-
गीवान् यज्ञस्य नेता प्रथमस्य पायोः जातऽवेदः बृहतः सुऽप्र-
नीते ॥४॥ अच्छिद्रा शर्म जरितः' पुरूणि देवान् अच्छ दीद्यानः
सुऽमेधाः रथः न सस्निः अभि वक्षि वाजं अग्ने त्वं रोदसी' नः सु-
ऽमेके॰ ॥५॥ प्र पीपय वृषभ जिन्व वाजान् अग्ने त्वं रोदसी' नः सु-
ऽदोघे॰ देवेभिः देव सुऽरुचा रुचानः मा नः मर्तस्य दुःऽमतिः परि
स्यात् ॥६॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय
साध स्यात् नः सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु
अस्मे' ॥ ७ ॥ १५ ॥

॥१६॥ अयं अग्निः सुऽवीर्यस्य ईशे महः सौभगस्य रायः ईशे
सुऽअपत्यस्य गोऽमतः ईशे वृत्रऽहथानां ॥१॥ इमं नरः मरुतः
सश्चत वृधं यस्मिन् रायः शेऽवृधासः अभि ये संति पृतनासु दुः-
ऽध्यः विश्वाहा शत्रुं आऽदभुः ॥२॥ सः त्वं नः रायः शिशीहि मीढ्वः
अग्ने सुऽवीर्यस्य तुविऽद्युम्न वर्षिष्ठस्य प्रजाऽवतः अनमीवस्य

शुष्मिणः ॥३॥ चक्रिः यः विश्वा भुवना अभि सस्रहिः चक्रिः देवे-
षु आ दुवः आ देवेषु यतते आ सुऽवीर्ये आ शंसे उत नृणां ॥४॥ मा
नः अग्ने अमतये मा अवीरतायै रीरधः मा अगोतायै सहसः पुत्र
मा निदे अप द्वेषांसि आ कृधि ॥५॥ शग्धि वाजस्य सुऽभग प्रजा-
ऽवतः अग्ने बृहतः अध्वरे सं राया भूयसा सृज मयःऽभुना तुवि-
ऽद्युम्न यशस्वता ॥६॥१६॥

॥१७॥ संऽइध्यमानः प्रथमा अनु धर्म सं अक्तुऽभिः अज्यते
विश्वऽवारः शोचिःऽकेशः घृतऽनिर्निक् पावकः सुऽयज्ञः अग्निः
यजथाय देवान् ॥१॥ यथा अयजः होत्रं अग्ने पृथिव्याः यथा दिवः
जातऽवेदः चिकित्वान् एव अनेन हविषा यक्षि देवान् मनुष्वत्
यज्ञं प्र तिर इमं अद्य ॥२॥ त्रीणि आयूंषि तव जातऽवेदः तिस्रः
आऽजानीः उषसः ते अग्ने ताभिः देवानां अवः यक्षि विद्वान्
अथ भव यजमानाय शं योः ॥३॥ अग्निं सुऽदीतिं सुऽदृशं गृणंतः
नमस्यामः त्वा ईड्यं जातऽवेदः त्वां दूतं अरतिं हव्यऽवाहं देवाः
अकृण्वन् अमृतस्य नाभिं ॥४॥ यः त्वत् होता पूर्वः अग्ने यजीयान्
द्विता च सत्ता स्वधया च शंऽभुः तस्य अनु धर्म प्र यज चिकित्वः
अथ नः धाः अध्वरं देवऽवीतौ ॥५॥१७॥

॥१८॥ भव नः अग्ने सुऽमनाः उपऽइतौ सखाऽइव सख्ये पि-
तराऽइव साधुः पुरुऽद्रुहः हि क्षितयः जनानां प्रति प्रतीचीः दह-
तात् अरातीः ॥१॥ तपो' सु अग्ने अंतरान् अमित्रान् तप शंसं
अररुषः परस्य तपो' वसो' चिकितानः अचित्तान् वि ते तिष्ठंतां
अजराः अयासः ॥२॥ इध्मेन अग्ने इच्छमानः घृतेन जुहोमि हव्यं

तरसे बलाय यावत् ईशे ब्रह्मणा वंदमानः इमां धियं शतऽसेयाय देवी ॥३॥ उत शोचिषा सहसः पुत्र स्तुतः बृहत् वयः शशमानेषु धेहि रेवत् अग्ने विश्वामित्रेषु शं योः मर्मृज्म ते तन्वं भूरि कृत्वः ॥४॥ कृधि रत्नं सुऽसनितः धनानां सः घ इत् अग्ने भवसि यत् संऽइद्धः स्तोतुः दुरोणे सुऽभगस्य रेवत् सृप्रा करस्ना दधिषे वपूंषि ॥५॥१८॥

॥१९॥ अग्निं होतारं प्र वृणे मियेधे गृत्सं कविं विश्वऽविदं अमूरं सः नः यक्षत् देवऽताता यजीयान् राये वाजाय वनते मघानि ॥१॥ प्र ते अग्ने हविष्मंतीं इयर्मि अच्छ सुऽद्युम्नां रातिनीं घृताचीं प्रऽदक्षिणित् देवऽतातिं उराणः सं रातिऽभिः वसुऽभिः यज्ञं अश्रेत् ॥२॥ सः तेजीयसा मनसा त्वाऽऊतः उत शिक्ष सुऽअपत्यस्य शिक्षोः अग्ने रायः नृऽतमस्य प्रऽभूतौ भूयाम ते सुऽस्तुतयः च वस्वः ॥३॥ भूरीणि हि त्वे दधिरे अनीका अग्ने देवस्य यज्यवः जनासः सः आ वह देवऽतातिं यविष्ठ शर्धः यत् अद्य दिव्यं यजासि ॥४॥ यत् त्वा होतारं अनजन् मियेधे निऽसादयंतः यजथाय देवाः सः त्वं नः अग्ने अविता इह बोधि अधि श्रवांसि धेहि नः तनूषु ॥५॥१९॥

॥२०॥ अग्निं उषसं अश्विना दधिऽक्रां विऽउष्टिषु हवते वह्निः उक्थैः सुऽज्योतिषः नः शृण्वंतु देवाः सऽजोषसः अध्वरं वावशानाः ॥१॥ अग्ने त्री ते वाजिना त्री सधऽस्था तिस्रः ते जिह्वाः ऋतऽजात पूर्वीः तिस्रः ऊं ते तन्वः देवऽवाताः ताभिः नः पाहि गिरः अप्रऽयुच्छन् ॥२॥ अग्ने भूरीणि तव जातऽवेदः देव स्वधाऽवः

अमृतस्य नाम याः च मायाः मायिनां विश्वंऽइन्व त्वे पूर्वीः सं-
ऽदधुः पृष्टऽबंधो॰ ॥३॥ अग्निः नेता भगःऽइव क्षितीनां दैवीनां
देवः ऋतुऽपाः ऋतऽवा सः वृत्रऽहा सनयः विश्वऽवेदाः पर्षत्
विश्वा अति दुःऽइता गृणंतं ॥४॥ दधिऽक्रां अग्निं उषसं च देवीं
बृहस्पतिं सवितारं च देवं अश्विना मित्रावरुणा भगं च वसून् रु-
द्रान् आदित्यान् इह हुवे ॥ ५ ॥ २० ॥

॥२१॥ इमं नः यज्ञं अमृतेषु धेहि इमा हव्या जातऽवेदः जुषस्व
स्तोकानां अग्ने मेदसः घृतस्य होतः प्र अशान प्रथमः निऽसद्य
॥१॥ घृतऽवंतः पावक ते स्तोकाः श्चोतंति मेदसः स्वऽधर्मन् दे-
वऽवीतये श्रेष्ठं नः धेहि वार्यं ॥२॥ तुभ्यं स्तोकाः घृतऽश्चुतः अग्ने
विप्राय संत्य ऋषिः श्रेष्ठः सं इध्यसे यज्ञस्य प्रऽअविता भव ॥३॥
तुभ्यं श्चोतंति अध्रिऽगो॰ शचीऽवः स्तोकासः अग्ने मेदसः घृतस्य
कविऽशस्तः बृहता भानुना आ अगाः हव्या जुषस्व मेधिर ॥४॥
ओजिष्ठं ते मध्यतः मेदः उत्ऽभृतं प्र ते वयं ददामहे श्चोतंति ते
वसो॰ स्तोकाः अधि त्वचि प्रति तान् देवऽशः विहि ॥५॥२१॥

॥२२॥ अयं सः अग्निः यस्मिन् सोमं इंद्रः सुतं दधे जठरे वावशा-
नः सहस्रिणं वाजं अत्यं न सप्तिं ससऽवान् सन् स्तूयसे जातऽवेदः
॥१॥ अग्ने यत् ते दिवि वर्चः पृथिव्यां यत् ओषधीषु अप्ऽसु आ
यजत्र येन अंतरिक्षं उरु आऽततंथ त्वेषः सः भानुः अर्णवः नृ-
ऽचक्षाः ॥२॥ अग्ने दिवः अर्णं अच्छ जिगासि अच्छ देवान् ऊचिषे
धिष्ण्याः ये याः रोचने परस्तात् सूर्यस्य याः च अवस्तात् उप-
ऽतिष्ठंते आपः ॥३॥ पुरीष्यासः अग्नयः प्रवणेभिः सऽजोषसः जु-

षंतां यज्ञं अद्रुहः अनमीवाः इषः महीः ॥४॥ इळां अग्ने पुरुऽदंसं
सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः सूनुः तनयः वि-
जाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥ ५ ॥ २२ ॥

॥२३॥ निःऽमंथितः सुऽधितः आ सधऽस्थे युवा कविः अध्व-
रस्य प्रऽनेता जूर्यत्ऽसु अग्निः अजरः वनेषु अत्र दधे अमृतं जा-
तऽवेदाः ॥१॥ अमंथिष्टां भारता रेवत् अग्निं देवऽश्रवाः देवऽवातः
सुऽदक्षं अग्ने वि पश्य बृहता अभि राया इषां नः नेता भवतात्
अनु द्यून् ॥२॥ दश क्षिपः पूर्व्यं सीं अजीजनन् सुऽजातं मातृषु प्रि-
यं अग्निं स्तुहि देवऽवातं देवऽश्रवः यः जनानां असत् वशी ॥३॥
नि त्वा दधे वरे आ पृथिव्याः इळायाः पदे सुदिनऽत्वे अह्नां दृषत्-
ऽवत्यां मानुषे आपयायां सरस्वत्यां रेवत् अग्ने दिदीहि ॥४॥ इळां
अग्ने पुरुऽदंसं सनिं गोः शश्वत्ऽतमं हवमानाय साध स्यात् नः
सूनुः तनयः विजाऽवा अग्ने सा ते सुऽमतिः भूतु अस्मे ॥५॥२३॥

॥२४॥ अग्ने सहस्व पृतनाः अभिऽमातीः अप अस्य दुस्तरः
तरन् अरातीः वर्चः धाः यज्ञऽवाहसे ॥१॥ अग्ने इळा सं इध्यसे वी-
तिऽहोत्रः अमर्त्यः जुषस्व सु नः अध्वरं ॥२॥ अग्ने द्युम्नेन जागृवे
सहसः सूनो आऽहुत आ इदं बर्हिः सदः मम ॥३॥ अग्ने विश्वेभिः
अग्निऽभिः देवेभिः महय गिरः यज्ञेषु ये ऊं चायवः ॥४॥ अग्ने दाः
दाशुषे रयिं वीरऽवंतं परीणसं शिशीहि नः सूनुऽमतः ॥५॥२४॥

॥२५॥ अग्ने दिवः सूनुः असि प्रऽचेताः तना पृथिव्याः उत वि-
श्वऽवेदाः ऋधक् देवान् इह यज चिकित्वः ॥१॥ अग्निः सनोति

वीर्याणि विद्वान् सनोति वाजं अमृताय भूषन् सः नः देवान् आ
इह वह पुरुऽक्षो॰॥२॥ अग्निः द्यावापृथिवी विश्वऽजन्ये॰ आ भा-
ति देवी अमृते अमूरः क्षयन् वाजैः पुरुऽचंद्रः नमःऽभिः ॥३॥
अग्ने इंद्रः च दाशुषः दुरोणे सुतऽवतः यज्ञं इह उप यातं अमर्धता
सोमऽपेयाय देवा ॥४॥ अग्ने अपां सं इध्यसे दुरोणे नित्यः सूनो
सहसः जातऽवेदः सधऽस्थानि महयमानः ऊती ॥५॥२५॥

॥२६॥ वैश्वानरं मनसा अग्निं निऽचाय्य हविष्मंतः अनुऽसत्यं स्वःऽविदं सुऽदानुं देवं रथिरं वसुऽयवः गीःऽभिः रण्वं कुशिकासः हवामहे ॥१॥ तं शुभ्रं अग्निं अवसे हवामहे वैश्वानरं मातरिश्वानं उक्थ्यं बृहस्पतिं मनुषः देवऽतातये विप्रं श्रोतारं अतिथिं रघुऽस्यदं ॥२॥ अश्वः न क्रंदन् जनिऽभिः सं इध्यते वैश्वानरः कुशिकेभिः युगेऽयुगे सः नः अग्निः सुऽवीर्यं सुऽअश्व्यं दधातु रत्नं अमृतेषु जागृविः ॥३॥ प्र यंतु वाजाः तविषीभिः अग्नयः शुभे संऽमिश्लाः पृषतीः अयुक्षत बृहत्ऽउक्षः मरुतः विश्वऽवेदसः प्र वेपयंति पर्वतान् अदाभ्याः ॥४॥ अग्निऽश्रियः मरुतः विश्वऽकृष्टयः आ त्वेषं उग्रं अवः ईमहे वयं ते स्वानिनः रुद्रियाः वर्षऽनिर्निजः सिंहाः न हेषऽक्रतवः सुऽदानवः ॥५॥२६॥ व्रातंऽव्रातं गणंऽगणं सुशस्तिऽभिः अग्नेः भामं मरुतां ओजः ईमहे पृषत्ऽअश्वासः अनवभ्रऽराधसः गंतारः यज्ञं विदथेषु धीराः ॥६॥ अग्निः अस्मि जन्मना जातऽवेदाः घृतं मे चक्षुः अमृतं मे आसन् अर्कः त्रिऽधातुः रजसः विऽमानः अजस्रः घर्मः हविः अस्मि नाम ॥७॥ त्रिऽभिः पवित्रैः अपुपोत् हि अर्कं हृदा मतिं ज्योतिः अनु प्रऽजानन् वर्षिष्ठं रत्नं अकृत स्वधाभिः आत् इत् द्यावापृथिवी परि अपश्यत् ॥८॥ श-

तऽधारं उत्सं अक्षीयमाणं विपःऽचितं पितरं वक्त्वानां मेळिं म-
दंतं पित्रोः उपऽस्थे तं रोदसी॰ पिपृतं सत्यऽवाचं ॥ ९ ॥ २७ ॥

॥२७॥ प्र वः वाजाः अभिऽद्यवः हविष्मंतः घृताच्या देवान् जिगाति सुम्नयुः ॥१॥ ईळे अग्निं विपःऽचितं गिरा यज्ञस्य साधनं श्रुष्टीऽवानं धितऽवानं ॥२॥ अग्ने शकेम ते वयं यमं देवस्य वाजिनः अति द्वेषांसि तरेम ॥३॥ संऽइध्यमानः अध्वरे अग्निः पावकः ईड्यः शोचिःऽकेशः तं ईमहे ॥४॥ पृथुऽपाजाः अमर्त्यः घृतऽनिर्णिक् सुऽआहुतः अग्निः यज्ञस्य हव्यऽवाट् ॥५॥२८॥ तं सऽबाधः यतऽस्रुचः इत्था धिया यज्ञऽवंतः आ चक्रुः अग्निं ऊतये ॥६॥ होता देवः अमर्त्यः पुरस्तात् एति मायया विदथानि प्रऽचोदयन् ॥७॥ वाजी वाजेषु धीयते अध्वरेषु प्र नीयते विप्रः यज्ञस्य साधनः ॥८॥ धिया चक्रे वरेण्यः भूतानां गर्भं आ दधे दक्षस्य पितरं तना ॥९॥ नि त्वा दधे वरेण्यं दक्षस्य इळा सहःऽकृत अग्ने सुऽदीतिं उशिजं ॥१०॥२९॥ अग्निं यंतुरं अप्ऽतुरं ऋतस्य योगे वनुषः विप्राः वाजैः सं इंधते ॥११॥ ऊर्जः नपातं अध्वरे दीदिऽवांसं उप द्यवि अग्निं ईळे कविऽक्रतुं ॥१२॥ ईळेन्यः नमस्यः तिरः तमांसि दर्शतः सं अग्निः इध्यते वृषा ॥१३॥ वृषो॰ अग्निः सं इध्यते अश्वः न देवऽवाहनः तं हविष्मंतः ईळते ॥१४॥ वृषणं त्वा वयं वृषन् वृषणः सं इधीमहि अग्ने दीद्यतं बृहत् ॥ १५ ॥ ३० ॥

॥२८॥ अग्ने जुषस्व नः हविः पुरोळाशं जातऽवेदः प्रातःऽसावे धियाऽवसो॰ ॥१॥ पुरोळाः अग्ने पचतः तुभ्यं वा घ परिऽकृतः तं जुषस्व यविष्ठ्य ॥२॥ अग्ने वीहि पुरोळाशं आऽहुतं तिरःऽअह्न्यं

सहसः सूनुः असि अध्वरे हितः ॥३॥ माध्यंदिने सवने जातऽवेदः पुरोळाशं इह कवे जुषस्व अग्ने यह्वस्य तव भागऽधेयं न प्र मिनंति विदथेषु धीराः॥४॥ अग्ने तृतीये सवने हि कानिषः पुरोळाशं सहसः सूनो आऽहुतं अथ देवेषु अध्वरं विपन्यया धाः रत्नऽवंतं अमृतेषु जागृविं ॥५॥ अग्ने वृधानः आऽहुतिं पुरोळाशं जातऽवेदः जुषस्व तिरःऽअंह्न्यं ॥६॥३१॥

॥२९॥ अस्ति इदं अधिऽमंथनं अस्ति प्रऽजननं कृतं एतां विश्पत्नीं आ भर अग्निं मंथाम पूर्वऽथा ॥१॥ अरण्योः निऽहितः जातऽवेदाः गर्भःऽइव सुऽधितः गर्भिणीषु दिवेऽदिवे ईड्यः जागृवत्ऽभिः हविष्मंतऽभिः मनुष्येभिः अग्निः ॥२॥ उत्तानायां अव भर चिकित्वान् सद्यः प्रऽवीता वृषणं जजान अरुषऽस्तूपः रुशत् अस्य पाजः इळायाः पुत्रः वयुने अजनिष्ट ॥३॥ इळायाः त्वा पदे वयं नाभा पृथिव्याः अधि जातऽवेदः नि धीमहि अग्ने हव्याय वोळ्हवे ॥४॥ मंथत नरः कविं अद्वयंतं प्रऽचेतसं अमृतं सुऽप्रतीकं यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरस्तात् अग्निं नरः जनयत सुऽशेवं ॥५॥३२॥ यदि मंथंति बाहुऽभिः वि रोचते अश्वः न वाजी अरुषः वनेषु आ चित्रः न यामन् अश्विनोः अनिऽवृतः परि वृणक्ति अश्मनः तृणा दहन् ॥ ६ ॥ जातः अग्निः रोचते चेकितानः वाजी विप्रः कविऽशस्तः सुऽदानुः यं देवासः ईड्यं विश्वऽविदं हव्यऽवाहं अदधुः अध्वरेषु ॥७॥ सीद होतः स्वे ऊं लोके चिकित्वान् सादय यज्ञं सुऽकृतस्य योनौ देवऽअवीः देवान् हविषा यजासि अग्ने बृहत् यजमाने वयः धाः ॥८॥ कृणोत धूमं वृषणं सखायः अस्रेधंतः इतन वाजं अच्छ अयं अग्निः पृतनाषाट् सुऽवीरः येन देवासः असहंत

दस्यून् ॥९॥ अयं ते योनिः ऋत्वियः यतः जातः अरोचथाः तं जानन् अग्ने आ सीद अथ नः वर्धय गिरः ॥१०॥३३॥ तनूऽनपात् उच्यते गर्भः आसुरः नराशंसः भवति यत् विऽजायते मातरिश्वा यत् अमिमीत मातरि वातस्य सर्गः अभवत् सरीमणि ॥११॥ सुनिःऽमथा निःऽमथितः सुऽनिधा निऽहितः कविः अग्ने सुऽअध्वरा कृणु देवान् देवऽयते यज ॥१२॥ अजीजनन् अमृतं मर्त्यासः अस्रेमाणं तरणिं वीळुऽजंभं दश स्वसारः अग्रुवः संऽईचीः पुमांसं जातं अभि सं रभंते ॥१३॥ प्र सप्तऽहोता सनकात् अरोचत मातुः उपऽस्थे यत् अशोचत् ऊधनि न नि मिषति सुऽरणः दिवेऽदिवे यत् असुरस्य जठरात् अजायत ॥१४॥ अमित्रऽयुधः मरुतांऽइव प्रऽयाः प्रथमऽजाः ब्रह्मणः विश्वं इत् विदुः द्युम्नऽवत् ब्रह्म कुशिकासः आ ईरिरे एकःऽएकः दमे अग्निं सं ईधिरे ॥१५॥ यत् अद्य त्वा प्रऽयति यज्ञे अस्मिन् होतः चिकित्वः अवृणीमहि इह ध्रुवं अयाः ध्रुवं उत अशमिष्ठाः प्रऽजानन् विद्वान् उप याहि सोमं ॥१६॥३४॥१॥२॥

॥ ३० ॥ इच्छंति त्वा सोम्यासः सखायः सुन्वंति सोमं दधति प्रयांसि तितिक्षंते अभिऽशस्तिं जनानां इंद्र त्वत् आ कः चन हि प्रऽकेतः ॥१॥ न ते दूरे परमा चित् रजांसि आ तु प्र याहि हरिऽवः हरिऽभ्यां स्थिराय वृष्णे सवना कृता इमा युक्ताः ग्रावाणः संऽइधाने अग्नौ ॥२॥ इंद्रः सुऽशिप्रः मघऽवा तरुत्रः महाऽव्रातः तुविऽकूर्मिः ऋघावान् यत् उग्रः धाः बाधितः मर्त्येषु क्व त्या ते वृषभ वीर्याणि ॥३॥ त्वं हि स्म च्यवयन् अच्युतानि एकः वृत्रा चरसि जिघ्नमानः तव द्यावापृथिवी पर्वतासः अनु व्रताय नि-

मिंताऽइव तस्थुः॥४॥ उत अभये पुरुऽहूत श्रवःऽभिः एकः दृळ्हं
अवदः वृत्रऽहा सन इमे चित इंद्र रोदसी अपारे यत संऽगृभ्णाः
मघऽवन काशिः इत ते॥५॥१॥ प्र सु ते इंद्र प्रऽवता हरिऽभ्यां प्र ते
वज्रः प्रऽमृणन एतु शत्रून जहि प्रतीचः अनूचः पराचः विश्वं सत्यं
कृणुहि विष्टं अस्तु॥६॥ यस्मै धायुः अदधाः मर्त्याय अभक्तं चित्
भजते गेह्यं सः भद्रा ते इंद्र सुऽमतिः घृताची सहस्रऽदाना पुरुऽहू-
त रातिः॥७॥ सहऽदानुं पुरुऽहूत क्षियंतं अहस्तं इंद्र सं पिणक् कु-
णारुं अभि वृत्रं वर्धमानं पियारुं अपादं इंद्र तवसा जघंथ॥८॥
नि सामनां इषिरां इंद्र भूमिं महीं अपारां सदने ससत्थ अस्तभ्ना-
त् द्यां वृषभः अंतरिक्षं अर्षंतु आपः त्वया इह प्रऽसूताः॥९॥ अ-
लातृणः वलः इंद्र व्रजः गोः पुरा हंतोः भयमानः वि आर सुऽगान
पथः अकृणोत निःऽअजे गाः प्र आवन वाणीः पुरुऽहूतं धमंतीः
॥१०॥२॥ एकः द्वे वसुऽमती॰ संऽईची॰ इंद्रः आ पप्रौ पृथिवी उत
द्यां उत अंतरिक्षात अभि नः संऽईके इषः रथीः सऽयुजः शूर वा-
जान॥११॥ दिशः सूर्यः न मिनाति प्रऽदिष्टाः दिवेऽदिवे हर्यश्व-
ऽप्रसूताः सं यत आनट् अध्वनः आत इत अश्वैः विऽमोचनं कृणु-
ते तत तु अस्य॥१२॥ दिदृक्षंते उषसः यामन अक्तोः विवस्वत्याः
महि चित्रं अनीकं विश्वे जानंति महिना यत आ अगात इंद्रस्य
कर्म सुऽकृता पुरूणि॥१३॥ महि ज्योतिः निऽहितं वक्षणासु आ-
मा पक्वं चरति बिभ्रती गौः विश्वं स्वाद्म संऽभृतं उस्रियायां यत्
सीं इंद्रः अदधात भोजनाय॥१४॥ इंद्र दृह्य यामऽकोशाः अभूवन्
यज्ञाय शिक्ष गृणते सखिऽभ्यः दुःऽमायवः दुःऽएवाः मर्त्यासः
निषंगिणः रिपवः हंत्वासः॥१५॥३॥ सं घोषः शृण्वे अवमैः अमि-
त्रैः जहि नि एषु अशनिं तपिष्ठां वृश्च ईं अधस्तात वि रुज सहस्व

जहि रक्षः मघऽवन् रंधयस्व ॥१६॥ उत वृह रक्षः सहऽमूलं इंद्र वृश्च मध्यं प्रति अग्रं शृणीहि आ कीवंतः सललूकं चकर्थ ब्रह्मऽद्विषे तपुषिं हेतिं अस्य ॥१७॥ स्वस्तये वाजिऽभिः च प्रऽनेतः॰सं यत् महीः इषः आऽसत्सि पूर्वीः रायः वंतारः बृहतः स्याम अस्मे॰ अस्तु भगः इंद्र प्रजाऽवान् ॥१८॥ आ नः भर भगं इंद्र द्युऽमंतं नि ते देष्णस्य धीमहि प्रऽरेके ऊर्वःऽइव पप्रथे कामः अस्मे॰ तं आ पृण वसुऽपते वसूनां ॥१९॥ इमं कामं मंदय गोभिः अश्वैः चंद्रऽवंता राधसा पप्रथः च स्वःऽयवः मतिऽभिः तुभ्यं विप्राः इंद्राय वाहः कुशिकासः अक्रन् ॥२०॥ आ नः गोत्रा दर्दृहि गोऽपते गाः सं अस्मभ्यं सनयः यंतु वाजाः दिवक्षाः असि वृषभ सत्यऽशुष्मः अस्मभ्यं सु मघऽवन् बोधि गोऽदाः ॥२१॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥२२॥४॥

॥३१॥ शासत् वह्निः दुहितुः नप्त्यं गात् विद्वान् ऋतस्य दीधितिं सपर्यन् पिता यत्र दुहितुः सेकं ऋंजन् सं शग्म्येन मनसा दधन्वे ॥१॥ न जामये तान्वः रिक्थं अरैक् चकार गर्भं सनितुः निऽधानं यदि मातरः जनयंत वह्निं अन्यः कर्ता सुऽकृतोः अन्यः ऋंधन् ॥२॥ अग्निः जज्ञे जुह्वा रेजमानः महः पुत्रान् अरुषस्य प्रऽयक्षे महान् गर्भः महि आ जातं एषां मही प्रऽवृत् हरिऽअश्वस्य यज्ञैः ॥३॥ अभि जैत्रीः असचंत स्पृधानं महि ज्योतिः तमसः निः अजानन् तं जानतीः प्रति उत् आयन् उषसः पतिः गवां अभवत् एकः इंद्रः ॥४॥ वीळौ सतीः अभि धीराः अतृंदन् प्राचा अहिन्वन् मनसा सप्त विप्राः विश्वां अविंदन् पथ्यां ऋतस्य प्र-

ऽजानन् इत् ता नमसा आ विवेश ॥५॥५॥ विदत् यदि सरमा रु-
ग्णं अद्रेः महि पाथः पूर्व्यं सध्र्यक् कः० अग्रं नयत् सुऽपदी अक्षरा-
णां अच्छ रवं प्रथमा जानती गात् ॥६॥ अगच्छत् ऊं' विप्रऽतमः
सखिऽयन् असूदयत् सुऽकृते गर्भं अद्रिः ससान मर्यः युवऽभिः
मखस्यन् अथ अभवत् अंगिराः सद्यः अर्चन् ॥७॥ सतःऽसतः
प्रतिऽमानं पुरःऽभूः विश्वा वेद जनिम हंति शुष्णं प्र नः दिवः
पदऽवीः गव्युः अर्चन् सखा सखीन् अमुंचत् निः अवद्यात् ॥८॥
नि गव्यता मनसा सेदुः अर्कैः कृण्वानासः अमृतऽत्वाय गातुं
इदं चित् नु सदनं भूरि एषां येन मासान् असिसासन् ऋतेन
॥९॥ संऽपश्यमानाः अमदन् अभि स्वं पयः प्रत्नस्य रेतसः दुघा-
नाः वि रोदसी' अतपत् घोषः एषां जाते निःऽस्थां अदधुः गोषु
वीरान् ॥१०॥६॥ सः जातेभिः वृत्रऽहा सः इत् ऊं' हव्यैः उत् उस्रि-
याः असृजत् इंद्रः अर्कैः उरूची अस्मै घृतऽवत् भरंती मधु स्वाद्म
दुदुहे जेन्या गौः ॥११॥ पित्रे चित् चक्रुः सदनं सं अस्मै महि त्विषि-
ऽमत् सुऽकृतः वि हि ख्यन् विऽस्कभ्नंतः स्कंभनेन जनित्री' आ-
सीनाः ऊर्ध्वं रभसं वि मिन्वन् ॥१२॥ मही यदि धिषणा शिश्नथे
धात् सद्यःऽवृधं विऽभ्वं रोदस्योः गिरः यस्मिन् अनवद्याः संऽई-
चीः विश्वाः इंद्राय तविषीः अनुत्ताः ॥१३॥ महि आ ते सख्यं वश्मि
शक्तीः आ वृत्रऽघ्ने निऽयुतः यंति पूर्वीः महि स्तोत्रं अवः आ अ-
गन्म सूरेः अस्माकं सु मघऽवन् बोधि गोपाः ॥१४॥ महि क्षेत्रं पुरु
चंद्रं विविद्वान् आत् इत् सखिऽभ्यः चरथं सं ऐरत् इंद्रः नृऽभिः
अजनत् दीद्यानः साकं सूर्यं उषसं गातुं अग्निं ॥१५॥७॥ अपः चित्
एषः विऽभ्वः दमूनाः प्र सध्रीचीः असृजत् विश्वऽचंद्राः मध्वः पु-
नानाः कविऽभिः पवित्रैः द्युऽभिः हिन्वंति अक्तुऽभिः धनुत्रीः

॥१६॥ अनु कृष्णे वसुऽधिती॰ जिहाते उभे सूर्यस्य मंहना यज-
त्रे परि यत् ते महिमानं वृजध्यै सखायः इंद्र काम्याः ऋजिप्याः
॥१७॥ पतिः भव वृत्रऽहन् सूनृतानां गिरां विश्वऽआयुः वृषभः व-
यःऽधाः आ नः गहि सख्येभिः शिवेभिः महान् महीभिः ऊति-
ऽभिः सरण्यन् ॥१८॥ तं अंगिरस्वत् नमसा सपर्यन् नव्यं कृणोमि
सन्यसे पुराऽजां द्रुहः वि याहि बहुलाः अदेवीः स्वः॰ च नः मघ-
ऽवन् सातये धाः ॥१९॥ मिहः पावकाः प्रऽतताः अभूवन् स्वस्ति
नः पिपृहि पारं आसां इंद्र त्वं रथिरः पाहि नः रिषः मक्षुऽमक्षु कृणु-
हि गोऽजितः नः ॥२०॥ अदेदिष्ट वृत्रऽहा गोऽपतिः गाः अंतः कृ-
ष्णान् अरुषैः धामऽभिः गात् प्र सूनृताः दिशमानः ऋतेन दुरः च
विश्वाः अवृणोत् अप स्वाः ॥२१॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अ-
स्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं
वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ २२ ॥ ८ ॥

॥३२॥ इंद्र सोमं सोमऽपते पिब इमं माध्यंदिनं सवनं चारु यत्
ते प्रऽपुथ्यं शिप्रे मघऽवन् ऋजीषिन् विऽमुच्य हरी इह मादय-
स्व ॥१॥ गोऽआशिरं मंथिनं इंद्र शुक्रं पिब सोमं ररिम ते मदाय
ब्रह्मऽकृता मारुतेन गणेन सऽजोषाः रुद्रैः तृपत् आ वृषस्व ॥२॥
ये ते शुष्मं ये तविषीं अवर्धन् अर्चंतः इंद्र मरुतः ते ओजः माध्यं-
दिने सवने वज्रऽहस्त पिब रुद्रेभिः सऽगणः सुऽशिप्र ॥३॥ ते इत्
नु अस्य मधुऽमत् विविप्रे इंद्रस्य शर्धः मरुतः ये आसन् येभिः वृ-
त्रस्य इषितः विवेद अमर्मणः मन्यमानस्य मर्म ॥४॥ मनुष्वत् इंद्र
सवनं जुषाणः पिब सोमं शश्वते वीर्याय सः आ ववृत्स्व हरिऽअ-
श्व यज्ञैः सरण्युऽभिः अपः अर्णा सिसर्षि ॥५॥ ९॥ त्वं अपः यत् ह

वृत्रं जघन्वान् अत्यान्ऽइव प्र असृजः सर्तवै आजौ शयानं इंद्र
चरता वधेन वज्रिऽवांसं परि देवीः अदेवं ॥६॥ यजामः इत् नमसा
वृद्धं इंद्रं बृहंतं ऋष्वं अजरं युवानं यस्य प्रिये' ममतुः यज्ञियस्य न
रोदसी' महिमानं ममाते' ॥७॥ इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरूणि व्रता-
नि देवाः न मिनंति विश्वे दाधार यः पृथिवीं द्यां उत इमां जजान
सूर्यं उषसं सुऽदंसाः ॥८॥ अद्रोघ सत्यं तव तत् महिऽत्वं सद्यः यत्
जातः अपिबः ह सोमं न द्यावः इंद्र तवसः ते ओजः न अहा न मा-
साः शरदः वरंत ॥९॥ त्वं सद्यः अपिबः जातः इंद्र मदाय सोमं परमे
विऽओमन् यत् ह द्यावापृथिवी' आ अविवेशीः अथ अभवः पू-
र्व्यः कारुऽधायाः ॥१०॥१०॥ अहन् अहिं परिऽशयानं अर्णः ओ-
जायमानं तुविऽजात तव्यान् न ते महिऽत्वं अनु भूत् अध द्यौः
यत् अन्यया स्फिग्या क्षां अवस्थाः ॥११॥ यज्ञः हि ते इंद्र वर्धनः
भूत् उत प्रियः सुतऽसोमः मियेधः यज्ञेन यज्ञं अव यज्ञियः सन्
यज्ञः ते वज्रं अहिऽहत्ये आवत् ॥१२॥ यज्ञेन इंद्रं अवसा आ चक्रे
अर्वाक् आ एनं सुम्नाय नव्यसे ववृत्यां यः स्तोमेभिः ववृधे पूर्व्येभिः
यः मध्यमेभिः उत नूतनेभिः ॥१३॥ विवेष यत् मा धिषणा जजान
स्तवै पुरा पार्यात् इंद्रं अह्नः अंहसः यत्र पीपरत् यथा नः नावा-
ऽइव यांतं उभये हवंते ॥१४॥ आऽपूर्णः अस्य कलशः स्वाहा से-
क्ताऽइव कोशं सिसिचे पिबध्यै सं ऊं' प्रियाः आ अववृत्रन् मदाय
प्रऽदक्षिणित् अभि सोमासः इंद्रं ॥१५॥ न त्वा गभीरः पुरुऽहूत
सिंधुः न अद्रयः परि संतः वरंत इत्था सखिऽभ्यः इषितः यत् इंद्र
आ दृळ्हं चित् अरुजः गव्यं ऊर्वं ॥१६॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं
अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं
वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥१७॥११॥

॥३३॥ प्र पर्वतानां उशती' उपऽस्थात् अश्वेऽइव॰ विऽसिते॰
हासमाने' गावाऽइव शुभ्रे' मातरा रिहाणे' विऽपाट् शुतुद्री प-
यसा जवेते' ॥१॥ इंद्रेऽइषिते॰ प्रऽसवं भिक्षमाणे' अच्छ समुद्रं
रथ्याऽइव याथः संऽआराणे॰ ऊर्मिऽभिः पिन्वमाने' अन्या वां
अन्यां अपि एति शुभ्रे' ॥२॥ अच्छ सिंधुं मातृऽतमां अयासं वि-
ऽपाशं उर्वीं सुऽभगां अगन्म वत्संऽइव मातरा संऽरिहाणे॰ स-
मानं योनिं अनु संऽचरंती॰ ॥३॥ एना वयं पयसा पिन्वमानाः
अनु योनिं देवऽकृतं चरंतीः न वर्तवे प्रऽसवः सर्गऽतक्तः किंऽयुः
विप्रः नद्यः जोहवीति ॥४॥ रमध्वं मे वचसे सोम्याय ऋतऽवरीः
उप मुहूर्तं एवैः प्र सिंधुं अच्छ बृहती मनीषा अवस्युः अह्वे कुशि-
कस्य सूनुः ॥५॥१२॥ इंद्रः अस्मान् अरदत् वज्रऽबाहुः अप अहन्
वृत्रं परिऽधिं नदीनां देवः अनयत् सविता सुऽपाणिः तस्य वयं
प्रऽसवे यामः उर्वीः ॥६॥ प्रऽवाच्यं शश्वधा वीर्यं तत् इंद्रस्य कर्म
यत् अहिं विऽवृश्चत् वि वज्रेण परिऽसदः जघान आयन् आपः
अयनं इच्छमानाः ॥७॥ एतत् वचः जरितः मा अपि मृष्ठाः आ यत्
ते घोषान् उतऽतरा युगानि उक्थेषु कारो' प्रति नः जुषस्व मा
नः नि कः' पुरुषऽत्रा नमः ते ॥८॥ ओ' सु स्वसारः कारवे शृणोत
ययौ वः दूरात् अनसा रथेन नि सु नमध्वं भवत सुऽपाराः अधः-
ऽअक्षाः सिंधवः स्रोत्याभिः ॥९॥ आ ते कारो' शृणवाम वचांसि
ययाथ दूरात् अनसा रथेन नि ते नंसै पीप्यानाऽइव योषा मर्या-
यऽइव कन्या शश्वचै ते॰ ॥१०॥१३॥ यत् अंग त्वा भरताः संऽतरेयुः
गव्यन् ग्रामः इषितः इंद्रऽजूतः अर्षात् अह प्रऽसवः सर्गऽतक्तः
आ वः वृणे सुऽमतिं यज्ञियानां ॥११॥ अतारिषुः भरताः गव्यवः
सं अभक्त विप्रः सुऽमतिं नदीनां प्र पिन्वध्वं इषयंतीः सुऽराधाः

आ वक्षणाः पृणध्वं यात शीभं ॥१२॥ उत वः ऊर्मिः शम्याः हंतु
आपः योक्त्राणि मुंचत मा अदुःऽकृतौ विऽएनसा अघ्न्यौ शूनं
आ अरतां ॥ १३ ॥ १४ ॥

॥३४॥ इंद्रः पूःऽभित् आ अतिरत् दासं अर्कैः विदत्ऽवसुः
दयमानः वि शत्रून् ब्रह्मऽजूतः तन्वा ववृधानः भूरिऽदात्रः आ
अपृणत् रोदसी इति उभे इति ॥१॥ मखस्य ते तविषस्य प्र जूतिं इयर्मि
वाचं अमृताय भूषन् इंद्र क्षितीनां असि मानुषीणां विशां दै-
वीनां उत पूर्वऽयावा ॥२॥ इंद्रः वृत्रं अवृणोत् शर्धऽनीतिः प्र
मायिनां अमिनात् वर्पऽनीतिः अहन् विऽअंसं उशधक् वनेषु
आविः धेनाः अकृणोत् राम्याणां ॥३॥ इंद्रः स्वःऽसाः जनयन् अ-
हानि जिगाय उशिक्ऽभिः पृतनाः अभिष्टिः प्र अरोचयत् मनवे
केतुं अह्नां अविंदत् ज्योतिः बृहते रणाय ॥४॥ इंद्रः तुजः बर्हणाः
आ विवेश नृऽवत् दधानः नर्या पुरूणि अचेतयत् धियः इमाः
जरित्रे प्र इमं वर्णं अतिरत् शुक्रं आसां ॥५॥१५॥ महः महानि पन-
यंति अस्य इंद्रस्य कर्म सुऽकृता पुरूणि वृजनेन वृजिनान् सं पि-
पेष मायाभिः दस्यून् अभिभूतिऽओजाः ॥६॥ युधा इंद्रः मह्ना व-
रिवः चकार देवेभ्यः सत्ऽपतिः चर्षणिऽप्राः विवस्वतः सदने
अस्य तानि विप्राः उक्थेभिः कवयः गृणंति ॥७॥ सत्राऽसहं व-
रेण्यं सहःऽदां ससऽवांसं स्वः अपः च देवीः ससान यः पृथिवीं द्यां
उत इमां इंद्रं मदंति अनु धीऽरणासः ॥८॥ ससान अत्यान् उत सूर्यं
ससान इंद्रः ससान पुरुऽभोजसं गां हिरण्ययं उत भोगं ससान ह-
त्वी दस्यून् प्र आर्यं वर्णं आवत् ॥९॥ इंद्रः ओषधीः असनोत् अहा-
नि वनस्पतीन् असनोत् अंतरिक्षं बिभेद वलं नुनुदे विऽवाचः

अधं अभवत् दमिता अभिऽक्रंतूनां ॥१०॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजंऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥११॥१६॥

॥३५॥ तिष्ठं हरी' रथे आ युज्यमाना याहि वायुः न निऽयुतः नः अच्छं पिबसि अंधः अभिऽसृष्टः अस्मे' इंद्रं स्वाहा ररिम ते मदाय ॥१॥ उप अजिरा पुरुऽहूताय सप्ती' हरी' रथस्य धूःऽसु आ युनज्मि द्रवत् यथा संऽभृतं विश्वतः चित् उप इमं यज्ञं आ वहातः इंद्रं ॥२॥ उपो' नयस्व वृषणा तपुःऽपा उत ईं अव त्वं वृषभ स्वधाऽवः ग्रसेतां अश्वा वि मुच इह शोणा दिवेऽदिवे सऽदृशीः अद्धि धानाः ॥३॥ ब्रह्मणा ते ब्रह्मऽयुजा युनज्मि हरी' सखाया सधऽमादे आशू' स्थिरं रथं सुऽखं इंद्र अधिऽतिष्ठन् प्रऽजानन् विद्वान् उप याहि सोमं ॥४॥ मा ते हरी' वृषणा वीतऽपृष्ठा नि रीरमन् यजमानासः अन्ये अतिऽआयाहि शश्वतः वयं ते अरं सुतेभिः कृणवाम सोमैः ॥५॥१७॥ तव अयं सोमः त्वं आ इहि अर्वाङ् शश्वत्ऽतमं सुऽमनाः अस्य पाहि अस्मिन् यज्ञे बर्हिषि आ निऽसद्य दधिष्व इमं जठरे इंदुं इंद्र ॥६॥ स्तीर्णं ते बर्हिः सुतः इंद्र सोमः कृताः धानाः अत्तवे ते हरिऽभ्यां तत्ऽओकसे पुरुऽशाकाय वृष्णे मरुत्वते तुभ्यं राता हवींषि ॥७॥ इमं नरः पर्वताः तुभ्यं आपः सं इंद्र गोभिः मधुऽमंतं अक्रन् तस्य आऽगत्य सुऽमनाः ऋष्व पाहि प्रऽजानन् विद्वान् पथ्याः अनु स्वाः ॥८॥ यान् आ अभंजः मरुतः इंद्र सोमे ये त्वां अवर्धन् अभवन् गणः ते तेभिः एतं सऽजोषाः वावशानः अग्नेः पिब जिह्वया सोमं इंद्र ॥९॥ इंद्र पिब स्वधया चित् सुतस्य अग्नेः वा पाहि जिह्वया यजत्र अध्वर्योः वा प्रऽयतं शक्र

हस्तात् होतुः वा यज्ञं हविषः जुषस्व ॥१०॥ शुनं हुवेम मघऽवानं
इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्-
ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥११॥१८॥

॥३६॥ इमां ऊं सु प्रऽभृतिं सातये धाः शश्वत्ऽशश्वत् ऊति-
ऽभिः यादमानः सुतेऽसुते ववृधे वर्धनेभिः यः कर्मऽभिः महत्-
ऽभिः सुऽश्रुतः भूत् ॥१॥ इंद्राय सोमाः प्रऽदिवः विदानाः ऋभुः
येभिः वृषऽपर्वा विऽहायाः प्रऽयम्यमानान् प्रति सु गृभाय इंद्र
पिब वृषऽधूतस्य वृष्णः ॥२॥ पिब वर्धस्व तव घ सुतासः इंद्र सो-
मासः प्रथमाः उत इमे यथा अपिबः पूर्व्यान् इंद्र सोमान् एव पा-
हि पन्यः अद्य नवीयान् ॥३॥ महान् अमत्रः वृजने विऽरप्शी उग्रं
शवः पत्यते धृष्णु ओजः न अह विव्याच पृथिवी चन एनं यत् सो-
मासः हरिऽअश्वं अमंदन् ॥४॥ महान् उग्रः ववृधे वीर्याय संऽआ-
चक्रे वृषभः काव्येन इंद्रः भगः वाजऽदाः अस्य गावः प्र जायंते
दक्षिणाः अस्य पूर्वीः ॥५॥१९॥ प्र यत् सिंधवः प्रऽसवं यथा आयन्
आपः समुद्रं रथ्याःऽइव जग्मुः अतः चित् इंद्रः सदसः वरीयान् यत्
ईं सोमः पृणति दुग्धः अंशुः ॥६॥ समुद्रेण सिंधवः यादमानाः
इंद्राय सोमं सुऽसुतं भरंतः अंशुं दुहंति हस्तिनः भरित्रैः मध्वः पुनं-
ति धारया पवित्रैः ॥७॥ ह्रदाःऽइव कुक्षयः सोमऽधानाः सं ईं
विव्याच सवना पुरूणि अन्ना यत् इंद्रः प्रथमा विऽआश वृत्रं जघ-
न्वान् अवृणीत सोमं ॥८॥ आ तु भर माकिः एतत् परि स्थात् विद्म
हि त्वा वसुऽपतिं वसूनां इंद्र यत् ते माहिनं दत्रं अस्ति अस्मभ्यं
तत् हरिऽअश्व प्र यंधि ॥९॥ अस्मे प्र यंधि मघऽवन् ऋजीषिन्
इंद्र रायः विश्वऽवारस्य भूरेः अस्मे शतं शरदः जीवसे धाः अस्मे

वीरान् शश्वतः इंद्र शिप्रिन् ॥१०॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ ११ ॥ २० ॥

॥३७॥ वार्त्रऽहत्याय शवसे पृतनाऽसह्याय च इंद्र त्वा आ वर्तयामसि ॥१॥ अर्वाचीनं सु ते मनः उत चक्षुः शतऽक्रतो° इंद्र कृण्वंतु वाघतः ॥२॥ नामानि ते शतऽक्रतो° विश्वाभिः गीःऽभिः ईमहे इंद्र अभिमातिऽसह्ये ॥३॥ पुरुऽस्तुतस्य धामऽभिः शतेन महयामसि इंद्रस्य चर्षणिऽधृतः ॥४॥ इंद्रं वृत्राय हंतवे पुरुऽहूतं उप ब्रुवे भरेषु वाजऽसातये ॥५॥२१॥ वाजेषु सासहिः भव त्वां ईमहे शतऽक्रतो° इंद्र वृत्राय हंतवे ॥६॥ द्युम्नेषु पृतनाज्ये पृत्सुतूर्षु श्रवःऽसु च इंद्र साक्ष्व अभिऽमातिषु ॥७॥ शुष्मिन्ऽतमं नः ऊतये द्युम्निनं पाहि जागृविं इंद्र सोमं शतऽक्रतो° ॥८॥ इंद्रियाणि शतऽक्रतो° या ते जनेषु पंचऽसु इंद्र तानि ते आ वृणे ॥९॥ अगन् इंद्र श्रवः बृहत् द्युम्नं दधिष्व दुस्तरं उत ते शुष्मं तिरामसि ॥१०॥ अर्वाऽवतः नः आ गहि अथो' शक्र पराऽवतः ऊं' लोकः यः ते अद्रिऽवः इंद्र इह ततः आ गहि ॥ ११ ॥ २२ ॥

॥३८॥ अभि तष्टाऽइव दीधय मनीषां अत्यः न वाजी सुऽधुरः जिहानः अभि प्रियाणि मर्मृशत् पराणि कवीन् इच्छामि संऽदृशे सुऽमेधाः ॥१॥ इना उत पृच्छ जनिम कवीनां मनःऽधृतः सुऽकृतः तक्षत द्यां इमाः ऊं' ते प्रऽन्यः वर्धमानाः मनःऽवाताः अध नु धर्मणि ग्मन् ॥२॥ नि सीं इत् अत्र गुह्या दधानाः उत क्षत्राय रोदसी' सं अंजन् सं मात्राभिः ममिरे येमुः उर्वी' अंतः मही'

संऽऋते॰ धायसे धुः॰ ॥३॥ आऽतिष्ठंतं परि विश्वे अभूषन् श्रियः
वसानः चरति स्वऽरोचिः महत् तत् वृष्णः असुरस्य नाम आ वि-
श्वऽरूपः अमृतानि तस्थौ ॥४॥ असूत पूर्वः वृषभः ज्यायान् इमाः
अस्य शुरुधः संति पूर्वीः दिवः नपाता विदथस्य धीभिः क्षत्रं रा-
जाना प्रऽदिवः दधाथे ॥५॥२३॥ त्रीणि राजाना विदथे पुरूणि
परि विश्वानि भूषथः सदांसि अपश्यं अत्र मनसा जगन्वान् व्रते
गंधर्वान् अपि वायुऽकेशान् ॥६॥ तत् इत् नु अस्य वृषभस्य धेनोः
आ नामऽभिः ममिरे सक्म्यं गोः अन्यत्ऽअन्यत् असुर्यं वसानाः
नि मायिनः ममिरे रूपं अस्मिन् ॥७॥ तत् इत् नु अस्य सवितुः
नकिः मे हिरण्ययीं अमतिं यां अशिश्रेत् आ सुऽस्तुती रोदसी
विश्वंऽइन्वे॰ अपिऽइव योषा जनिमानि वव्रे ॥८॥ युवं प्रत्नस्य
साधथः महः यत् दैवी स्वस्तिः परि नः स्यातं गोपाजिह्वस्य तस्थु-
षः विऽरूपा विश्वे पश्यंति मायिनः कृतानि ॥९॥ शुनं हुवेम मघ-
ऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये
समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥ १० ॥ २४ ॥ ३ ॥

॥३९॥ इंद्रं मतिः हृदः आ वच्यमाना अच्छ पतिं स्तोमऽतष्टा
जिगाति या जागृविः विदथे शस्यमाना इंद्र यत् ते जायते विद्धि
तस्य ॥१॥ दिवः चित् आ पूर्व्या जायमाना वि जागृविः विदथे
शस्यमाना भद्रा वस्त्राणि अर्जुना वसाना सा इयं अस्मे सनऽजा
पित्र्या धीः ॥२॥ यमा चित् अत्र यमऽसूः असूत जिह्वायाः अग्रं
पतत् आ हि अस्थात् वपूंषि जाता मिथुना सचेते तमःऽहना
तपुषः बुध्ने आऽइता ॥३॥ नकिः एषां निंदिता मर्त्येषु ये अस्माकं
पितरः गोषु योधाः इंद्रः एषां दृंहिता माहिनऽवान् उत् गोत्रा-

णि ससृजे दंसनाऽवान ॥४॥ सखा ह यत्र सखिऽभिः नवऽग्वैः
अभिऽज्ञु आ सत्वंऽभिः गाः अनुऽग्मन सत्यं तत इंद्रः दशऽभिः द-
शऽग्वैः सूर्यं विवेद तमसि क्षियंतं ॥५॥२५॥ इंद्रः मधु संऽभृतं उस्रि-
यायां पत्ऽवत विवेद शफऽवत नमे गोः गुहा हितं गुह्यं गूळ्हं
अप्ऽसु हस्ते दधे दक्षिणे दक्षिणऽवान ॥६॥ ज्योतिः वृणीत तम-
सः विऽजानन आरे स्याम दुःऽइतात अभीके इमाः गिरः सोम-
ऽपाः सोमऽवृद्ध जुषस्व इंद्र पुरुऽतमस्य कारोः ॥७॥ ज्योतिः यज्ञाय
रोदसी' अनु स्यात आरे स्याम दुःऽइतस्य भूरेः भूरि चित हि तुजतः
मर्त्यस्य सुऽपारासः वसवः बर्हणाऽवत ॥८॥ शुनं हुवेम मघऽवा-
नं इंद्रं अस्मिन भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्-
ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां ॥९॥२६॥२॥

॥४०॥ इंद्र त्वा वृषभं वयं सुते सोमे हवामहे सः पाहि मध्वः अं-
धसः ॥१॥ इंद्र क्रतुऽविदं सुतं सोमं हर्य पुरुऽस्तुत पिब आ वृषस्व
ततृपिं ॥२॥ इंद्र प्र नः धितऽवानं यज्ञं विश्वेभिः देवेभिः तिरः स्त-
वान विश्पते ॥३॥ इंद्र सोमाः सुताः इमे तव प्र यंति सत्ऽपते क्षयं
चंद्रासः इंदवः ॥४॥ दधिष्व जठरे सुतं सोमं इंद्र वरेण्यं तव द्युक्षासः
इंदवः ॥५॥१॥ गिर्वणः पाहि नः सुतं मधोः धाराभिः अज्यसे इंद्र
त्वाऽदातं इत यशः ॥६॥ अभि द्युम्नानि वनिनः इंद्रं सचंते अक्षिता
पीत्वी सोमस्य ववृधे ॥७॥ अर्वाऽवतः नः आ गहि पराऽवतः च
वृत्रऽहन इमाः जुषस्व नः गिरः ॥८॥ यत अंतरा पराऽवतं अर्वा-
ऽवतं च हूयसे इंद्र इह ततः आ गहि ॥९॥२॥

॥४१॥ आ तु नः इंद्र मद्र्यक हुवानः सोमऽपीतये हरिऽभ्यां या-

हि अद्रिऽवः ॥१॥ सत्तः होता नः ऋत्वियः तिस्तिरे बर्हिः आनुषक्
अयुंजन् प्रातः अद्रयः ॥२॥ इमा ब्रह्म ब्रह्मऽवाहः क्रियंते आ बर्हिः
सीद वीहि शूर पुरोळाशं ॥३॥ ररंधि सवनेषु नः एषु स्तोमेषु वृत्र-
ऽहन् उक्थेषु इंद्र गिर्वणः ॥४॥ मतयः सोमऽपां उरुं रिहंति शवसः
पतिं इंद्रं वत्सं न मातरः ॥५॥३॥ सः मंदस्व हि अंधसः राधसे तन्वा
महे न स्तोतारं निदे करः ॥६॥ वयं इंद्र त्वाऽयवः हविष्मंतः जरामहे
उत त्वं अस्मऽयुः वसो ॥७॥ मा आरे अस्मत् वि मुमुचः हरिऽप्रिय
अर्वाङ् याहि इंद्र स्वधाऽवः मत्स्व इह ॥८॥ अर्वाचं त्वा सुऽखे रथे
वहतां इंद्र केशिना घृतऽस्नू॰ बर्हिः आऽसदे ॥ ९ ॥ ४ ॥

॥४२॥ उप नः सुतं आ गहि सोमं इंद्र गोऽआशिरं हरिऽभ्यां यः
ते अस्मऽयुः ॥१॥ तं इंद्र मदं आ गहि बर्हिःऽस्थां ग्रावऽभिः सुतं कु-
वित् नु अस्य तृप्णवः ॥२॥ इंद्रं इत्था गिरः मम अच्छ अगुः इषिताः
इतः आऽवृते सोमऽपीतये ॥३॥ इंद्रं सोमस्य पीतये स्तोमैः इह ह-
वामहे उक्थेभिः कुवित् आऽगमत् ॥४॥ इंद्र सोमाः सुताः इमे
तान् दधिष्व शतऽक्रतो॰ जठरे वाजिनीऽवसो॰ ॥५॥५॥ विद्म हि
त्वा धनंऽजयं वाजेषु दधृषं कवे अध ते सुम्नं ईमहे ॥६॥ इमं इंद्र
गोऽआशिरं यवऽआशिरं च नः पिब आऽगत्य वृषऽभिः सुतं ॥७॥
तुभ्यं इत् इंद्र स्वे ओक्ये सोमं चोदामि पीतये एषः ररंतु ते हृदि
॥८॥ त्वां सुतस्य पीतये प्रत्नं इंद्र हवामहे कुशिकासः अवस्यवः
॥ ९ ॥ ६ ॥

॥४३॥ आ याहि अर्वाङ् उप वंधुरेऽस्थाः तव इत् अनु प्रऽदि-
वः सोमऽपेयं प्रिया सखाया वि मुच उप बर्हिः त्वां इमे हव्यऽवा-

हः हवंते ॥१॥ आ याहि पूर्वीः अति चर्षणीः आ अर्यः आऽशिषः
उप नः हरिऽभ्यां इमाः हि त्वा मतयः स्तोमऽतष्टाः इंद्र हवंते सख्यं
जुषाणाः ॥२॥ आ नः यज्ञं नमःऽवृधं सऽजोषाः इंद्र देव हरिऽभिः
याहि तूयं अहं हि त्वा मतिऽभिः जोहवीमि घृतऽप्रयाः सधऽमादे
मधूनां ॥३॥ आ च त्वां एता वृषणा वहातः हरी सखाया सुऽधुरा
सुऽअंगा धानाऽवत् इंद्रः सवनं जुषाणः सखा सख्युः शृणवत्
वंदनानि ॥४॥ कुवित् मा गोपां करसे जनस्य कुवित् राजानं
मघऽवन् ऋजीषिन् कुवित् मा ऋषिं पपिऽवांसं सुतस्य कु-
वित् मे वस्वः अमृतस्य शिक्षाः ॥५॥ आ त्वा बृहंतः हरयः युजानाः
अर्वाक् इंद्र सधऽमादः वहंतु प्र ये द्विता दिवः ऋंजंति आताः
सुऽसंमृष्टासः वृषभस्य मूराः ॥६॥ इंद्र पिब वृषऽधूतस्य वृष्णः आ
यं ते श्येनः उशते जभार यस्य मदे च्यवयसि प्र कृष्टीः यस्य मदे
अप गोत्रा ववर्थ ॥७॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृ-
ऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि सं-
ऽजितं धनानां ॥८॥७॥

॥४४॥ अयं ते अस्तु हर्यतः सोमः आ हरिऽभिः सुतः जुषाणः इंद्र
हरिऽभिः नः आ गहि आ तिष्ठ हरितं रथं ॥१॥ हर्यन् उषसं अर्चयः
सूर्यं हर्यन् अरोचयः विद्वान् चिकित्वान् हरिऽअश्व वर्धसे इंद्र वि-
श्वाः अभि श्रियः ॥२॥ द्यां इंद्रः हरिऽधायसं पृथिवीं हरिऽवर्पसं
अधारयत् हरितोः भूरि भोजनं ययोः अंतः हरिः चरत् ॥३॥ जज्ञानः
हरितः वृषा विश्वं आ भाति रोचनं हरिऽअश्वः हरितं धत्ते आयुधं
आ वज्रं बाह्वोः हरिं ॥४॥ इंद्रः हर्यंतं अर्जुनं वज्रं शुक्रैः अभिऽवृतं
अप अवृणोत् हरिऽभिः अद्रिऽभिः सुतं उत् गाः हरिऽभिः आ-
जत ॥५॥८॥

॥४५॥ आ मंद्रैः इंद्र हरिऽभिः याहि मयूररोमऽभिः मा त्वा के चित् नि यमन् विं न पाशिनः अति धन्वऽइव तान् इहि॥१॥ वृत्रऽखादः वलंऽरुजः पुरां दर्मः अपां अजः स्थाता रथस्य हर्योः अभिऽस्वरे इंद्रः दृळ्हा चित् आऽरुजः॥२॥ गंभीरान् उदधीन्ऽइव क्रतुं पुष्यसि गाःऽइव प्र सुऽगोपाः यवसं धेनवः यथा हृदं कुल्याःऽइव आशत॥३॥ आ नः तुजं रयिं भर अंशं न प्रतिऽजानते वृक्षं पक्वं फलं अंकीऽइव धूनुहि इंद्र संऽपारणं वसु॥४॥ स्वऽयुः इंद्र स्वऽराट् असि स्मत्ऽदिष्टिः स्वयशःऽतरः सः ववृधानः ओजसा पुरुऽस्तुत भव नः सुश्रवःऽतमः॥५॥९॥

॥४६॥ युध्मस्य ते वृषभस्य स्वऽराजः उग्रस्य यूनः स्थविरस्य घृष्वेः अजूर्यतः वज्रिणः वीर्याणि इंद्र श्रुतस्य महतः महानि॥१॥ महान् असि महिष वृष्ण्येभिः धनऽस्पृत् उग्र सहमानः अन्यान् एकः विश्वस्य भुवनस्य राजा सः योधय च क्षयय च जनान्॥२॥ प्र मात्राभिः रिरिचे रोचमानः प्र देवेभिः विश्वतः अप्रतिऽइतः प्र मज्मना दिवः इंद्रः पृथिव्याः प्र उरोः महः अंतरिक्षात् ऋजीषी॥३॥ उरुं गभीरं जनुषा अभि उग्रं विश्वऽव्यचसं अवतं मतीनां इंद्रं सोमासः प्रऽदिवि सुतासः समुद्रं न स्रवतः आ विशंति॥४॥ यं सोमं इंद्र पृथिवीद्यावा गर्भं न माता बिभृतः त्वाऽया तं ते हिन्वंति तं ऊं' ते मृजंति अध्वर्यवः वृषभ पातवै ऊं' ॥५॥१०॥

॥४७॥ मरुत्वान् इंद्र वृषभः रणाय पिब सोमं अनुऽस्वधं मदाय आ सिंचस्व जठरे मध्वः ऊर्मिं त्वं राजा असि प्रऽदिवः सुतानां॥१॥ सऽजोषाः इंद्र सऽगणः मरुत्ऽभिः सोमं पिब वृत्रऽहा शूर वि-

ह्वान् जहि शत्रून् अप मृधः नुदस्व अथ अभयं कृणुहि विश्वतः नः
॥२॥ उत ऋतुऽभिः ऋतुऽपाः पाहि सोमं इंद्र देवेभिः सखिऽभिः
सुतं नः यान् आ अभजः मरुतः ये त्वा अनु अहन् वृत्रं अदधुः तुभ्यं
ओजः ॥३॥ ये त्वा अहिऽहत्ये मघऽवन् अवर्धन् ये शांबरे हरिऽवः
ये गोऽइष्टौ ये त्वा नूनं अनुऽमदंति विप्राः पिब इंद्र सोमं सऽगणः
मरुत्ऽभिः ॥४॥ मरुत्वंतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शासं
इंद्रं विश्वऽसहं अवसे नूतनाय उग्रं सहःऽदां इह तं हुवेम ॥५॥११॥

॥४८॥ सद्यः ह जातः वृषभः कनीनः प्रऽभर्तुं आवत् अंधसः सु-
तस्य साधोः पिब प्रतिऽकामं यथा ते रसऽआशिरः प्रथमं सोम्य-
स्य ॥१॥ यत् जायथाः तत् अहः अस्य कामे अंशोः पीयूषं अपिबः
गिरिऽस्थां तं ते माता परि योषा जनित्री महः पितुः दमे आ अ-
सिंचत् अग्रे ॥२॥ उपऽस्थाय मातरं अन्नं ऐट्ट तिग्मं अपश्यत्
अभि सोमं ऊधः प्रऽयवयन् अचरत् गृत्सः अन्यान् महानि चक्रे
पुरुधऽप्रतीकः ॥३॥ उग्रः तुराषाट् अभिभूतिऽओजाः यथाऽवशं
तन्वं चक्रे एषः त्वष्टारं इंद्रः जनुषा अभिऽभूय आऽमुष्य सोमं अ-
पिबत् चमूषु ॥४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं
वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं
धनानां ॥ ५ ॥ १२ ॥

॥४९॥ शंस महां इंद्रं यस्मिन् विश्वाः आ कृष्टयः सोमऽपाः कामं
अव्यन् यं सुऽक्रतुं धिषणे विभ्वऽतष्टं घनं वृत्राणां जनयंत देवाः
॥१॥ यं नु नकिः पृतनासु स्वऽराजं द्विता तरति नृऽतमं हरिऽस्थां
इनऽतमः सत्वऽभिः यः ह शूषैः पृथुऽज्रयाः अमिनात् आयुः द-

स्योः॥२॥ सहऽवा पृतऽसु तरणिः न अर्वा विऽआनशिः रोदसी मेहनाऽवान् भगः न कारे हव्यः मतीनां पिताऽइव चारुः सुऽहवः वयःऽधाः॥३॥ धर्ता दिवः रजसः पृष्टः ऊर्ध्वः रथः न वायुः वसुऽभिः नियुत्वान् क्षपां वस्ता जनिता सूर्यस्य विऽभक्ता भागं धिषणाऽइव वाजं॥४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां॥५॥१३॥

॥५०॥ इंद्रः स्वाहा पिबतु यस्य सोमः आऽगत्य तुम्रः वृषभः मरुत्वान् आ उरुऽव्यचाः पृणतां एभिः अन्नैः आ अस्य हविः तन्वः कामं ऋध्याः॥१॥ आ ते सपर्यू जवसे युनज्मि ययोः अनु प्रऽदिवः श्रुष्टिं आवः इह त्वा धेयुः हरयः सुऽशिप्र पिब तु अस्य सुऽसुतस्य चारोः॥२॥ गोभिः मिमिक्षुं दधिरे सुऽपारं इंद्रं ज्यैष्ठ्याय धायसे गृणानाः मंदानः सोमं पपिऽवान् ऋजीषिन् सं अस्मभ्यं पुरुधा गाः इषण्य॥३॥ इमं कामं मंदय गोभिः अश्वैः चंद्रऽवता राधसा पप्रथः च स्वःऽयवः मतिऽभिः तुभ्यं विप्राः इंद्राय वाहः कुशिकासः अक्रन्॥४॥ शुनं हुवेम मघऽवानं इंद्रं अस्मिन् भरे नृऽतमं वाजऽसातौ शृण्वंतं उग्रं ऊतये समत्ऽसु घ्नंतं वृत्राणि संऽजितं धनानां॥५॥१४॥

॥५१॥ चर्षणिऽधृतं मघऽवानं उक्थ्यं इंद्रं गिरः बृहतीः अभि अनूषत ववृधानं पुरुऽहूतं सुवृक्तिऽभिः अमर्त्यं जरमाणं दिवेऽदिवे॥१॥ शतऽक्रतुं अर्णवं शाकिनं नरं गिरः मे इंद्रं उप यंति विश्वतः वाजऽसनिं पूःऽभिदं तूर्णिं अप्ऽतुरं धामऽसाचं अभि-

ऽसाचं स्वःऽविदं ॥ २ ॥ आऽकरे वसोः जरिता पनस्यते अनेहसः
स्तुभः इंद्रः दुवस्यति विवस्वतः सदने आ हि पिप्रिये सचाऽसहं
अभिमातिऽहनं स्तुहि ॥ ३ ॥ नृणां ऊं त्वा नृऽतमं गीःऽभिः उक्थैः
अभि प्र वीरं अर्चत सऽबाधः सं सहसे पुरुऽमायः जिहीते नमः
अस्य प्रऽदिवः एकः ईशे ॥ ४ ॥ पूर्वीः अस्य निःऽसिधः मर्त्येषु पुरु
वसूनि पृथिवी बिभर्ति इंद्राय द्यावः ओषधीः उत आपः रयिं
रक्षंति जीरयः वनानि ॥ ५ ॥ १५ ॥ तुभ्यं ब्रह्माणि गिरः इंद्र तुभ्यं सत्रा
दधिरे हरिऽवः जुषस्व बोधि आपिः अवसः नूतनस्य सखे वसो
जरितृऽभ्यः वयः धाः ॥ ६ ॥ इंद्र मरुत्वः इह पाहि सोमं यथा शार्याते
अपिबः सुतस्य तव प्रऽनीती तव शूर शर्मन् आ विवासंति क-
वयः सुऽयज्ञाः ॥ ७ ॥ सः वावशानः इह पाहि सोमं मरुत्ऽभिः इंद्र
सखिऽभिः सुतं नः जातं यत् त्वा परि देवाः अभूषन् महे भराय पु-
रुऽहूत विश्वे ॥ ८ ॥ अप्ऽतूर्ये मरुतः आपिः एषः अमंदन् इंद्रं अनु
दातिऽवाराः तेभिः साकं पिबतु वृत्रऽखादः सुतं सोमं दाशुषः
स्वे सधऽस्थे ॥ ९ ॥ इदं हि अनु ओजसा सुतं राधानां पते पिब तु
अस्य गिर्वणः ॥ १० ॥ यः ते अनु स्वधां असत् सुते नि यच्छ तन्वं सः
त्वा ममत्तु सोम्यं ॥ ११ ॥ प्र ते अश्नोतु कुक्ष्योः प्र इंद्र ब्रह्मणा शिरः प्र
बाहू शूर राधसे ॥ १२ ॥ १६ ॥

॥ ५२ ॥ धानाऽवंतं करंभिणं अपूपऽवंतं उक्थिनं इंद्र प्रातः जु-
षस्व नः ॥ १ ॥ पुरोळाशं पचत्यं जुषस्व इंद्र आ गुरस्व च तुभ्यं ह-
व्यानि सिस्रते ॥ २ ॥ पुरोळाशं च नः घसः जोषयासे गिरः च नः
वधूयुःऽइव योषणां ॥ ३ ॥ पुरोळाशं सनऽश्रुत प्रातःऽसावे जु-
षस्व नः इंद्र क्रतुः हि ते बृहन् ॥ ४ ॥ माध्यंदिनस्य सवनस्य धानाः

पुरोळाशं इंद्र कृष्व इह चारुं प्र यत् स्तोता जरिता तूर्णिऽअर्थः
वृषऽयमाणः उप गीःऽभिः ईट्टे ॥५॥१७॥ तृतीये धानाः सवने
पुरुऽस्तुत पुरोळाशं आऽहुतं ममहस्व नः ऋभुऽमंतं वाजऽवंतं
त्वा कवे प्रयस्वंतः उप शिक्षेम धीतिऽभिः ॥६॥ पूषण्ऽवते ते
चकृम करंभं हरिऽवते हरिऽअश्वाय धानाः अपूपं अद्धि सऽगणः
मरुत्ऽभिः सोमं पिब वृत्रऽहा शूर विद्वान् ॥७॥ प्रति धानाः भरत
तूयं अस्मै पुरोळाशं वीरऽतमाय नृणां दिवेऽदिवे सऽदृशीः इंद्र
तुभ्यं वर्धंतु त्वा सोमऽपेयाय धृष्णो ॥८॥१८॥

॥५३॥ इंद्रापर्वता बृहता रथेन वामीः इषः आ वहतं सुऽवीराः
वीतं हव्यानि अध्वरेषु देवा वर्धेथां गीःऽभिः इळया मदंता ॥१॥
तिष्ठ सु कं मघऽवन् मा परा गाः सोमस्य नु त्वा सुऽसुतस्य यक्षि
पितुः न पुत्रः सिचं आ रभे ते इंद्र स्वादिष्ठया गिरा शचीऽवः ॥२॥
शंसाव अध्वर्यो प्रति मे गृणीहि इंद्राय वाहः कृणवाव जुष्टं आ
इदं बर्हिः यजमानस्य सीद अथ च भूत् उक्थं इंद्राय शस्तं ॥३॥ जा-
या इत् अस्तं मघऽवन् सा इत् ऊं योनिः तत् इत् त्वा युक्ताः हरयः
वहंतु यदा कदा च सुनवाम सोमं अग्निः त्वा दूतः धन्वाति अच्छ
॥४॥ परा याहि मघऽवन् आ च याहि इंद्र भ्रातः उभयत्र ते अर्थं य-
त्र रथस्य बृहतः निऽधानं विऽमोचनं वाजिनः रासभस्य ॥५॥१९॥
अपाः सोमं अस्तं इंद्र प्र याहि कल्याणीः जाया सुऽरणं गृहे ते यत्र
रथस्य बृहतः निऽधानं विऽमोचनं वाजिनः दक्षिणाऽवत् ॥६॥
इमे भोजाः अंगिरसः विऽरूपाः दिवः पुत्रासः असुरस्य वीराः वि-
श्वामित्राय ददतः मघानि सहस्रऽसावे प्र तिरंते आयुः ॥७॥ रूपं-

ऽरूपं मघऽवा बोभवीति मायाः कृण्वानः तन्वं परि स्वां त्रिः यत्
दिवः परि मुहूर्तं आ अगात् स्वैः मंत्रैः अनृतुऽपाः ऋतऽवा ॥८॥
महान् ऋषिः देवऽजाः देवऽजूतः अस्तभ्नात् सिंधुं अर्णवं नृऽच-
क्षाः विश्वामित्रः यत् अवहत् सुऽदासं अप्रियायत कुशिकेभिः
इंद्रः ॥९॥ हंसाःऽइव कृणुथ श्लोकं अद्रिऽभिः मदंतः गीःऽभिः अ-
ध्वरे सुते सचा देवेभिः विप्राः ऋषयः नृऽचक्षसः वि पिबध्वं कु-
शिकाः सोम्यं मधु ॥१०॥२०॥ उप प्र इत कुशिकाः चेतयध्वं अश्वं
राये प्र मुंचत सुऽदासः राजा वृत्रं जंघनत् प्राक् अपाक् उदक् अथ
यजाते वरे आ पृथिव्याः ॥११॥ यः इमे' रोदसी' उभे' अहं इंद्रं अतु-
स्तवं विश्वामित्रस्य रक्षति ब्रह्म इदं भारतं जनं ॥१२॥ विश्वामित्राः
अरासत ब्रह्म इंद्राय वज्रिणे करत् इत् नः सुऽराधसः ॥१३॥ किं ते
कृण्वंति कीकटेषु गावः न आऽशिरं दुह्रे न तपंति घर्मं आ नः भर
प्रऽमगंदस्य वेदः नैचाऽशाखं मघऽवन् रंधय नः ॥१४॥ ससर्परीः
अमतिं बाधमाना बृहत् मिमाय जमदग्निऽदत्ता आ सूर्यस्य दु-
हिता ततान श्रवः देवेषु अमृतं अजुर्यं ॥१५॥२१॥ ससर्परीः अभरत्
तूयं एभ्यः अधि श्रवः पांचऽजन्यासु कृष्टिषु सा पक्ष्या नव्यं आयुः
दधाना यां मे पलस्तिऽजमदग्नयः ददुः ॥१६॥ स्थिरौ गावौ भवतां
वीळुः अक्षः मा ईषा वि वर्हि मा युगं वि शारि इंद्रः पातल्ये' दद-
तां शरीतोः अरिष्टऽनेमे अभि नः सचस्व ॥१७॥ बलं धेहि तनूषु
नः बलं इंद्र अनळुत्ऽसु नः बलं तोकाय तनयाय जीवसे त्वं हि
बलऽदाः असि ॥१८॥ अभि व्ययस्व खदिरस्य सारं ओजः धेहि स्पं-
दने शिंशपायां अक्ष वीळो' वीळित वीळयस्व मा यामात्
अस्मात् अव जीहिपः नः ॥१९॥ अयं अस्मान् वनस्पतिः मा च
हाः मा च रिरिषत् स्वस्ति आ गृहेभ्यः आ अवऽसै आ विऽमो-

चनात् ॥२०॥२२॥ इंद्र ऊतिऽभिः बहुलाभिः नः अद्य यात्ऽश्रेष्ठाभिः मघऽवन् शूर जिन्व यः नः द्वेष्टि अधरः सः पदीष्ट यं ऊं द्विष्मः तं ऊं प्राणः जहातु ॥२१॥ परशुं चित् वि तपति शिंबलं चित् वि वृश्चति उखा चित् इंद्र येषंती प्रऽयस्ता फेनं अस्यति ॥२२॥ न सायकस्य चिकिते जनासः लोधं नयंति पशु मन्यमानाः न अवाजिनं वाजिना हासयंति न गर्दभं पुरः अश्वात् नयंति ॥२३॥ इमे इंद्र भरतस्य पुत्राः अपऽपित्वं चिकितुः न प्रऽपित्वं हिन्वंति अश्वं अरणं न नित्यं ज्याऽवाजं परि नयंति आजौ ॥२४॥२३॥४॥

॥५४॥ इमं महे विदथ्याय शूषं शश्वत् कृत्वः ईड्याय प्र जभ्रुः शृणोतु नः दम्येभिः अनीकैः शृणोतु अग्निः दिव्यैः अजस्रः ॥१॥ महि महे दिवे अर्च पृथिव्यै कामः मे इच्छन् चरति प्रऽजानन् ययोः ह स्तोमे विदथेषु देवाः सपर्यवः मादयंते सचा आयोः ॥२॥ युवोः ऋतं रोदसी सत्यं अस्तु महे सु नः सुविताय प्र भूतं इदं दिवे नमः अग्ने पृथिव्यै सपर्यामि प्रयसा यामि रत्नं ॥३॥ उतो हि वां पूर्व्याः आऽविविद्रे ऋतऽवरी॰ रोदसी सत्यऽवाचः नरः चित् वां संऽइथे शूरऽसातौ ववंदिरे पृथिवि वेविदानाः ॥४॥ कः अद्धा वेद कः इह प्र वोचत् देवान् अच्छ पथ्या का सं एति ददृश्रे एषां अवमा सदांसि परेषु या गुह्येषु व्रतेषु ॥५॥२४॥ कविः नृऽचक्षाः अभि सीं अचष्ट ऋतस्य योना विऽघृते॰ मदंती नाना चक्राते सदनं यथा वेः समानेन क्रतुना संऽविदाने॰ ॥६॥ समान्या विऽयुते॰ दूरेऽअंते॰ ध्रुवे पदे तस्थतुः जागरूके उत स्वसारा युवती भवंती आत् ऊं ब्रुवाते मिथुनानि नाम ॥७॥ विश्वा इत् एते जनिम सं विविक्तः महः देवान् बिभ्रती न व्यथेते एजत् ध्रुवं पत्यते विश्वं

एकं चरत् पतत्रि विषुणं वि जातं ॥८॥ सना पुराणं अधि एमि
आरात् महः पितुः जनितुः जामि तत् नः देवासः यत्र पनितारः
एवैः उरौ पथि विऽउंते तस्थुः अंतः'' ॥९॥ इमं स्तोमं रोदसी' प्र ब्र-
वीमि ऋदूदराः शृण्वन् अग्निऽजिह्वाः मित्रः संऽराजः वरुणः
युवानः आदित्यासः कवयः पप्रथानाः ॥१०॥२५॥ हिरण्यऽपाणिः
सविता सुऽजिह्वः त्रिः आ दिवः विदथे पत्यमानः देवेषु च सवि-
तः'' श्लोकं अश्रेः आत् अस्मभ्यं आ सुव सर्वऽतातिं ॥११॥ सुऽकृत्
सुऽपाणिः स्वऽवान् ऋतऽवा देवः त्वष्टा अवसे तानि नः धात्
पूषण्ऽवंतः ऋभवः मादयध्वं ऊर्ध्वऽग्रावाणः अध्वरं अतष्ट ॥१२॥
विद्युत्ऽरथाः मरुतः ऋष्टिऽमंतः दिवः मर्याः ऋतऽजाताः अ-
यासः सरस्वती शृण्वन् यज्ञियासः धात रयिं सहऽवीरं तुरासः
॥१३॥ विष्णुं स्तोमासः पुरुऽदस्मं अर्काः भगस्यऽइव कारिणः या-
मनि ग्मन् उरुऽक्रमः ककुहः यस्य पूर्वीः न मर्धंति युवतयः जनि-
त्रीः ॥१४॥ इंद्रः विश्वैः वीर्यैः पत्यमानः उभे' आ पप्रौ रोदसी' महि-
ऽत्वा पुरंऽदरः वृत्रऽहा धृष्णुऽसेनः संऽगृभ्य नः आ भर भूरि पश्वः
॥१५॥२६॥ नासत्या मे पितरा बंधुऽपृच्छा सऽजात्यं अश्विनोः चारु
नाम युवं हि स्थः रयिऽदौ नः रयीणां दात्रं रक्षेथे' अकवैः अदब्धा
॥१६॥ महत् तत् वः कवयः चारु नाम यत् ह देवाः भवथ विश्वे इंद्रे
सखा ऋभुऽभिः पुरुऽहूत प्रियेभिः इमां धियं सातये तक्षत नः
॥१७॥ अर्यमा नः अदितिः यज्ञियासः अदब्धानि वरुणस्य व्रता-
नि युयोत नः अनपत्यानि गंतोः प्रजाऽवान् नः पशुऽमान् अस्तु
गातुः ॥१८॥ देवानां दूतः पुरुध प्रऽसूतः अनागान् नः वोचतु सर्व-
ऽताता शृणोतु नः पृथिवी द्यौः उत आपः सूर्यः नक्षत्रैः उरु अं-
तरिक्षं ॥१९॥ शृण्वंतु नः वृषणः पर्वतासः ध्रुवऽक्षेमासः इळया

मदंतः आदित्यैः नः अदितिः शृणोतु यच्छंतु नः मरुतः शर्म भद्रं ॥२०॥ सदा सुऽगः पितुऽमान् अस्तु पंथाः मध्वा देवाः ओषधीः सं पिपृक्त भगः मे अग्ने सख्ये न मृध्याः उत् रायः अश्यां सदनं पुरुऽक्षोः ॥२१॥ स्वदस्व हव्या सं इषः दिदीहि अस्मद्र्यक् सं मिमीहि श्रवांसि विश्वान् अग्ने पृतऽसु तान् जेषि शत्रून् अहा विश्वा सुऽमनाः दीदिहि नः ॥ २२ ॥ २७ ॥

॥५५॥ उषसः पूर्वाः अध यत् विऽऊषुः महत् वि जज्ञे अक्षरं पदे गोः व्रता देवानां उप नु प्रऽभूषन् महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१॥ मो सु नः अत्र जुहुरंत देवाः मा पूर्वे अग्ने पितरः पदऽज्ञाः पुराण्योः सद्मनोः केतुः अंतः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२॥ वि मे पुरुऽत्रा पतयंति कामाः शमि अच्छ दीद्ये पूर्व्याणि सं‌ऽइद्धे अग्नौ ऋतं इत् वदेम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥३॥ समानः राजा विऽभृतः पुरुऽत्रा शये शयासु प्रऽयुतः वना अनु अन्या वत्सं भरंति क्षेति माता महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥४॥ आऽक्षित् पूर्वासु अपराः अनूरुत् सद्यः जातासु तरुणीषु अंतः अंतःऽवतीः सुवते अप्रऽवीताः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥५॥२८॥ शयुः परस्तात् अध नु द्विऽमाता अबंधनः चरति वत्सः एकः मित्रस्य ता वरुणस्य व्रतानि महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥६॥ द्विऽमाता होता विदथेषु संऽराट् अनु अग्रं चरति क्षेति बुध्नः प्र रण्यानि रण्यऽवाचः भरंते महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥७॥ शूरस्यऽइव युध्यतः अंतमस्य प्रतीचीनं ददृशे विश्वं आऽयत् अंतः मतिः चरति निःऽसिधं गोः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥८॥ नि वेवेति

पलितः दूतः आसु अंतः महान् चरति रोचनेन वपूंषि बिभ्रत् अ-
भि नः वि चष्टे महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥९॥ विष्णुः गोपाः
परमं पाति पाथः प्रिया धामानि अमृता दधानः अग्निः ता वि-
श्वा भुवनानि वेद महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१०॥२९॥ नाना
चक्राते॰ यम्या वपूंषि तयोः अन्यत् रोचते कृष्णं अन्यत् श्यावी च
यत् अरुषी च स्वसारौ महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥११॥ माता
च यत्र दुहिता च धेनू॰ सबःऽदुघे॰ धापयेते॰ संऽईची॰ ऋतस्य ते॰
सदसि ईळे अंतः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१२॥ अन्यस्याः
वत्सं रिहती मिमाय कया भुवा नि दधे धेनुः ऊधः ऋतस्य सा पय-
सा अपिन्वत इळा महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१३॥ पद्या वस्ते
पुरुऽरूपा वपूंषि ऊर्ध्वा तस्थौ त्रिऽअविं रेरिहाणा ऋतस्य सद्म
वि चरामि विद्वान् महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१४॥ पदेऽइव॰
निऽहिते॰ दस्मे अंतः तयोः अन्यत् गुह्यं आविः अन्यत् सध्रीची-
ना पथ्या सा विषूची महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१५॥३०॥
आ धेनवः धुनयंतां अशिश्वीः सबःऽदुघाः शशयाः अप्रऽदुग्धाः
नव्याःऽनव्याः युवतयः भवंतीः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१६॥
यत् अन्यासु वृषभः रोरवीति सः अन्यस्मिन् यूथे नि दधाति रेतः
सः हि क्षपाऽवान् सः भगः सः राजा महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
॥१७॥ वीरस्य नु सुऽअश्व्यं जनासः प्र नु वोचाम विदुः अस्य देवाः
षोळ्हा युक्ताः पंचऽपंच आ वहंति महत् देवानां असुरऽत्वं एकं
॥१८॥ देवः त्वष्टा सविता विश्वऽरूपः पुपोष प्रऽजाः पुरुधा जजान
इमा च विश्वा भुवनानि अस्य महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥१९॥
मही॰ सं ऐरत् चम्वा संऽईची॰ उभे॰ ते॰ अस्य वसुना निऽऋष्टे॰ शृ-
ण्वे वीरः विंदमानः वसूनि महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२०॥ इमां

च नः पृथिवी विश्वऽधायाः उप क्षेति हितऽमित्रः न राजा पुरः-
ऽसदः शर्मऽसदः न वीराः महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२१॥ निः-
ऽसिध्वरीः ते ओषधीः उत आपः रयिं ते इंद्र पृथिवी बिभर्ति सखा-
यः ते वामऽभाजः स्याम महत् देवानां असुरऽत्वं एकं ॥२२॥३१॥३॥

॥५६॥ न ता मिनंति मायिनः न धीराः व्रता देवानां प्रथमा ध्रु-
वाणि न रोदसी' अद्रुहा वेद्याभिः न पर्वताः निऽनमे तस्थिऽवां-
सः ॥१॥ षट् भारान् एकः अचरन् बिभर्ति ऋतं वर्षिष्ठं उप गावः
आ अगुः तिस्रः महीः उपराः तस्थुः अत्याः गुहा द्वे' निऽहिते°
दर्शि एका ॥२॥ त्रिऽपाजस्यः वृषभः विश्वऽरूपः उत त्रिऽउधा पु-
रुध प्रजाऽवान् त्रिऽअनीकः पत्यते माहिनऽवान् सः रेतःऽधाः
वृषभः शश्वतीनां ॥३॥ अभीके आसां पदऽवीः अबोधि आदि-
त्यानां अह्वे चारु नाम आपः चित् अस्मै अरमंत देवीः पृथक्
व्रजंतीः परि सीं अवृंजन् ॥४॥ त्री सधऽस्था सिंधवः त्रिः कवीनां
उत त्रिऽमाता विदथेषु संऽराट् ऋतऽवरीः योषणाः तिस्रः अ-
प्याः त्रिः आ दिवः विदथे पत्यमानाः ॥५॥ त्रिः आ दिवः सवितः
वार्याणि दिवेऽदिवे आ सुव त्रिः नः अह्नः त्रिऽधातु रायः आ सुव
वसूनि भग त्रातः धिषणे सातये धाः ॥६॥ त्रिः आ दिवः सविता
सोसवीति राजाना मित्रावरुणा सुऽपाणी° आपः चित् अस्य
रोदसी' चित् उर्वी' रत्नं भिक्षंत सवितुः सवाय ॥७॥ त्रिः उत्ऽत-
मा दुऽनशा रोचनानि त्रयः राजंति असुरस्य वीराः ऋतऽवानः
इषिराः दुःऽदभासः त्रिः आ दिवः विदथे संतु देवाः ॥८॥१॥

॥५७॥ प्र मे विविक्वान् अविदत् मनीषां धेनुं चरंती प्रऽयुतां

अगोपां सद्यः चित् या दुदुहे भूरि धासेः इंद्रः तत् अग्निः पनितारः
अस्याः ॥१॥ इंद्रः सु पूषा वृषणा सुऽहस्ता दिवः न प्रीताः शशयं
दुदुह्रे विश्वे यत् अस्यां रणयंत देवाः प्र वः अत्र वसवः सुम्नं अश्यां
॥२॥ याः जामयः वृष्णे इच्छंति शक्तिं नमस्यंतीः जानते गर्भं अ-
स्मिन् अच्छ पुत्रं धेनवः वावशानाः महः चरंति बिभ्रतं वपूंषि
॥३॥ अच्छ विवक्मि रोदसी′ सुऽमेके° ग्राव्णः युजानः अध्वरे म-
नीषा इमाः ऊं′ ते मनवे भूरिऽवाराः ऊर्ध्वाः भवंति दर्शताः यजत्राः
॥४॥ या ते जिह्वा मधुऽमती सुऽमेधाः अग्ने देवेषु उच्यते उरूची
तया इह विश्वान् अवसे यजत्रान् आ सादय पायय च मधूनि ॥५॥
या ते अग्ने पर्वतस्यऽइव धारा असश्चंती पीपयत् देव चित्रा तां
अस्मभ्यं प्रऽमतिं जातऽवेदः वसो′ रास्व सुऽमतिं विश्वऽजन्यां
॥ ६ ॥ २ ॥

॥५८॥ धेनुः प्रत्नस्य काम्यं दुहाना अंतः′ पुत्रः चरति दक्षिणा-
याः आ द्योतनिं वहति शुभ्रऽयामा उषसः स्तोमः अश्विनौ अ-
जीगः′ ॥१॥ सुऽयुक् वहंति प्रति वां ऋतेन ऊर्ध्वाः भवंति पितरा-
ऽइव मेधाः जरेथां अस्मत् वि पणेः मनीषां युवोः अवः चकृम आ
यातं अर्वाक् ॥२॥ सुयुक्ऽभिः अश्वैः सुऽवृता रथेन दस्रौ इमं शृ-
णुतं श्लोकं अद्रेः किं अंग वां प्रति अवर्तिं गमिष्ठा आहुः विप्रासः
अश्विना पुराऽजाः ॥३॥ आ मन्येथां आ गतं कत् चित् एवैः विश्वे
जनासः अश्विना हवंते इमा हि वां गोऽऋजीका मधूनि प्र मि-
त्रासः न ददुः उस्रः अग्ने ॥४॥ तिरः पुरु चित् अश्विना रजांसि आं-
गूषः वां मघऽवाना जनेषु आ इह यातं पथिऽभिः देवऽयानैः
दस्रौ इमे वां निऽधयः मधूनां ॥५॥३॥ पुराणं ओकः सख्यं शिवं वां

युवोः नरा द्रविणं जह्नाव्यां पुनः कृण्वानाः सख्या शिवानि म-
ध्वा मदेम सह नु समानाः ॥६॥ अश्विना वायुना युवं सुऽदक्षा
नियुत्ऽभिः च सऽजोषसा युवाना नासत्या तिरःऽअह्न्यं जुषाणा
सोमं पिबतं अस्रिधा सुऽदानू० ॥७॥ अश्विना परि वां इषः पुरू-
चीः ईयुः गीःऽभिः यतमानाः अमृध्राः रथः ह वां ऋतऽजाः अद्रि-
ऽजूतः परि द्यावापृथिवी' याति सद्यः ॥८॥ अश्विना मधुसुत्ऽतमः
युवाकुः सोमः तं पातं आ गतं दुरोणे रथः ह वां भूरि वर्पः करिक्रत्
सुतऽवतः निःऽकृतं आऽगमिष्ठः ॥९॥४॥

॥५९॥ मित्रः जनान् यातयति ब्रुवाणः मित्रः दाधार पृथिवीं
उत द्यां मित्रः कृष्टीः अनिऽमिषा अभि चष्टे मित्राय हव्यं घृत-
ऽवत् जुहोत ॥१॥ प्र सः मित्र मर्तः अस्तु प्रयस्वान् यः ते आदित्य
शिक्षति व्रतेन न हन्यते न जीयते त्वाऽऊतः न एनं अंहः अश्नोति
अंतितः न दूरात् ॥२॥ अनमीवासः इळया मदंतः मितऽज्ञवः
वरिमन् आ पृथिव्याः आदित्यस्य व्रतं उपऽक्षियंतः वयं मित्रस्य
सुऽमतौ स्याम ॥३॥ अयं मित्रः नमस्यः सुऽशेवः राजा सुऽक्षत्रः
अजनिष्ट वेधाः तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
स्याम ॥४॥ महान् आदित्यः नमसा उपऽसद्यः यातयत्ऽजनः
गृणते सुऽशेवः तस्मै एतत् पन्यऽतमाय जुष्टं अग्नौ मित्राय हविः
आ जुहोत ॥५॥ मित्रस्य चर्षणिऽधृतः अवः देवस्य सानसि द्युम्नं
चित्रश्रवःऽतमं ॥६॥ अभि यः महिना दिवं मित्रः बभूव सऽप्रथाः
अभि श्रवःऽभिः पृथिवीं ॥७॥ मित्राय पंच येमिरे जनाः अभिष्टि-
ऽशवसे सः देवान् विश्वान् बिभर्ति ॥८॥ मित्रः देवेषु आयुषु जना-
य वृक्तऽबर्हिषे इषः इष्टऽव्रताः अकः० ॥९॥६॥

॥६०॥ इहऽइह वः मनसा बंधुता नरः उशिजः जग्मुः अभि ता-
नि वेदसा याभिः मायाभिः प्रतिऽजूतिऽवर्पसः सौधन्वनाः यज्ञियं
भागं आनश ॥१॥ याभिः शचीभिः चमसान् अपिंशत यया धिया
गां अरिणीत चर्मणः येन हरी मनसा निःऽअतक्षत तेन देवऽत्वं
ऋभवः सं आनश ॥२॥ इंद्रस्य सख्यं ऋभवः सं आनशुः मनोः न-
पातः अपसः दधन्विरे सौधन्वनासः अमृतऽत्वं आ ईरिरे विष्ट्वी
शमीभिः सुऽकृतः सुऽकृत्यया ॥३॥ इंद्रेण याथ सऽरथं सुते सचा
अथो वशानां भवथ सह श्रिया न वः प्रतिऽमै सुऽकृतानि वा-
घतः सौधन्वनाः ऋभवः वीर्याणि च ॥४॥ इंद्र ऋभुऽभिः वाज-
वत्ऽभिः संऽउक्षितं सुतं सोमं आ वृषस्व गभस्त्योः धिया इषितः
मघऽवन् दाशुषः गृहे सौधन्वनेभिः सह मत्स्व नृऽभिः ॥५॥ इंद्र
ऋभुऽमान् वाजऽवान् मत्स्व इह नः अस्मिन् सवने शच्या पुरु-
ऽस्तुत इमानि तुभ्यं स्वसराणि येमिरे व्रता देवानां मनुषः च धर्म-
ऽभिः ॥६॥ इंद्र ऋभुऽभिः वाजिऽभिः वाजयन् इह स्तोमं जरितुः
उप याहि यज्ञियं शतं केतेभिः इषिरेभिः आयवे सहस्रऽनीथः
अध्वरस्य होमनि ॥७॥७॥

॥६१॥ उषः वाजेन वाजिनि प्रऽचेताः स्तोमं जुषस्व गृणतः
मघोनि पुराणी देवि युवतिः पुरंऽधिः अनु व्रतं चरसि विश्वऽवारे
॥१॥ उषः देवि अमर्त्या वि भाहि चंद्रऽरथा सूनृताः ईरयंती आ त्वा
वहंतु सुऽयमासः अश्वाः हिरण्यऽवर्णा पृथुऽपाजसः ये ॥२॥ उषः
प्रतीची भुवनानि विश्वा ऊर्ध्वा तिष्ठसि अमृतस्य केतुः समानं
अर्थं चरणीयमाना चक्रंऽइव नव्यसि आ ववृत्स्व ॥३॥ अव स्यू-
मऽइव चिन्वती मघोनी उषाः याति स्वसरस्य पत्नी स्वः जनंती

सुऽभगा सुऽदंसाः आ अंतात् दिवः पप्रथे आ पृथिव्याः ॥४॥ अच्छ
वः देवीं उषसं विऽभातीं प्र वः भरध्वं नमसा सुऽवृक्तिं ऊर्ध्वं मधुधा
दिवि पाजः अश्रेत् प्र रोचना रुरुचे रण्वऽसंदृक् ॥५॥ ऋतऽवरी
दिवः अर्कैः अबोधि आ रेवती रोदसी इति चित्रं अस्थात् आऽयतीं
अग्ने उषसं विऽभातीं वामं एषि द्रविणं भिक्षमाणः ॥६॥ ऋतस्य
बुध्ने उषसां इषण्यन् वृषा मही' रोदसी' आ विवेश मही मित्रस्य
वरुणस्य माया चंद्राऽइव भानुं वि दधे पुरुऽत्रा ॥७॥८॥

॥६२॥ इमाः ऊं' वां भृमयः मन्यमानाः युवाऽवते न तुज्याः अ-
भूवन् क्व त्यत् इंद्रावरुणा यशः वां येन स्म सिनं भरथः सखिऽभ्यः
॥१॥ अयं ऊं' वां पुरुऽतमः रयिऽयन् शश्वत्ऽतमं अवसे जोहवीति
सऽजोषौ इंद्रावरुणा मरुत्ऽभिः दिवा पृथिव्या शृणुतं हवं मे ॥२॥
अस्मे' तत् इंद्रावरुणा वसु स्यात् अस्मे' रयिः मरुतः सर्वऽवीरः
अस्मान् वरूत्रीः शरणैः अवंतु अस्मान् होत्रा भारती दक्षिणा-
भिः ॥३॥ बृहस्पते जुषस्व नः हव्यानि विश्वऽदेव्य रास्व रत्नानि
दाशुषे ॥४॥ शुचिं अर्कैः बृहस्पतिं अध्वरेषु नमस्यत अनामि ओ-
जः आ चके ॥५॥९॥ वृषभं चर्षणीनां विश्वऽरूपं अदाभ्यं बृहस्पतिं
वरेण्यं ॥६॥ इयं ते पूषन् आघृणे सुऽस्तुतिः देव नव्यसी अस्माभिः
तुभ्यं शस्यते ॥७॥ तां जुषस्व गिरं मम वाजऽयंतीं अव धियं व-
धूयुःऽइव योषणां ॥८॥ यः विश्वा अभि विऽपश्यति भुवना सं
च पश्यति सः नः पूषा अविता भुवत् ॥९॥ तत् सवितुः वरेण्यं
भर्गः देवस्य धीमहि धियः यः नः प्रऽचोदयात् ॥१०॥१०॥ देवस्य
सवितुः वयं वाजऽयंतः पुरंऽध्या भगस्य रातिं ईमहे ॥११॥ देवं

नरः सवितारं विप्राः यज्ञैः सुवृक्तिऽभिः नमस्यंति धिया इषिताः ॥१२॥ सोमः जिगाति गातुऽवित् देवानां एति निःऽकृतं ऋतस्यं योनिं आऽसदं ॥१३॥ सोमः अस्मभ्यं द्विऽपदे चतुःऽपदे च पशवे अनमीवाः इषः करत् ॥१४॥ अस्माकं आयुः वर्धयन् अभिऽमातीः सहमानः सोमः सधऽस्थं आ असदत् ॥१५॥ आ नः मित्रावरुणा घृतैः गव्यूतिं उक्षतं मध्वा रजांसि सुऽक्रतू ॥१६॥ उरुऽशंसा नमःऽवृधा मह्ना दक्षस्य राजथः द्राघिष्ठाभिः शुचिऽव्रता ॥१७॥ गृणाना जमत्ऽअग्निना योनौ ऋतस्यं सीदतं पातं सोमं ऋतऽवृधा ॥१८॥११॥५॥३॥

॥ इति तृतीयं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वां हि अग्ने सदं इत् सऽमन्यवः देवासः देवं अरतिं निऽएरिरे इति क्रत्वा निऽएरिरे अमर्त्यं यजत मर्त्येषु आ देवं आऽदेवं जनत प्रऽचेतसं विश्वं आऽदेवं जनत प्रऽचेतसं ॥१॥ सः भ्रातरं वरुणं अग्ने आ ववृत्स्व देवान् अच्छ सुऽमती यज्ञऽवनसं ज्येष्ठं यज्ञऽवनसं ऋतऽवानं आदित्यं चर्षणिऽधृतं राजानं चर्षणिऽधृतं ॥२॥ सखे सखायं अभि आ ववृत्स्व आशुं न चक्रं रथ्याऽइव रंह्या अस्मभ्यं दस्म रंह्या अग्ने मृळीकं वरुणे सचा विदः मरुत्ऽसु विश्वऽभानुषु तोकाय तुजे शुशुचान शं कृधि अस्मभ्यं दस्म शं कृधि ॥३॥ त्वं नः अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेळः अव यासिसीष्ठाः यजिष्ठः वह्निऽतमः शोशुचानः विश्वा द्वेषांसि प्र मुमुग्धि अस्मत् ॥४॥ सः त्वं नः अग्ने अवमः भव ऊती नेदिष्ठः अस्याः उषसः विऽउष्टौ अव

यक्ष्व नः वरुणं रराणः वीहि मृळीकं सुऽहवः नः एधि ॥५॥१२॥
अस्य श्रेष्ठा सुऽभगस्य संऽदृक् देवस्य चित्रऽतमा मर्त्येषु शुचि
घृतं न तप्तं अघ्न्यायाः स्पार्हा देवस्य मंहनाऽइव धेनोः ॥६॥ त्रिः
अस्य ता परमा संति सत्या स्पार्हा देवस्य जनिमानि अग्नेः अनंते
अंतः परिऽवीतः आ अगात् शुचिः शुक्रः अर्यः रोरुचानः ॥७॥ सः
दूतः विश्वा इत् अभि वष्टि सद्म होता हिरण्यऽरथः रंऽसुजिह्वः रो-
हितऽअश्वः वपुष्यः विभाऽवा सदा रण्वः पितुमतीऽइव संऽसत्
॥८॥ सः चेतयत् मनुषः यज्ञऽबंधुः प्र तं मह्या रशनया नयंति सः
क्षेति अस्य दुर्यासु साधन् देवः मर्तस्य सधनिऽत्वं आप ॥९॥ सः तु
नः अग्निः नयतु प्रऽजानन् अच्छ रत्नं देवऽभक्तं यत् अस्य धिया
यत् विश्वे अमृताः अकृण्वन् द्यौः पिता जनिता सत्यं उक्षन्
॥१०॥१३॥ सः जायत प्रथमः पस्त्यासु महः बुध्ने रजसः अस्य योनौ
अपात् अशीर्षा गुहमानः अंता आऽयोयुवानः वृषभस्य नीळे
॥११॥ प्र शर्धः आर्त प्रथमं विपन्या ऋतस्य योना वृषभस्य नीळे
स्पार्हः युवा वपुष्यः विभाऽवा सप्त प्रियासः अजनयंत वृष्णे ॥१२॥
अस्माकं अत्र पितरः मनुष्याः अभि प्र सेदुः ऋतं आशुषाणाः अ-
श्मऽव्रजाः सुऽदुघाः वव्रे अंतः उत् उस्राः आजन् उषसः हुवानाः
॥१३॥ ते मर्मृजत ददृऽवांसः अद्रिं तत् एषां अन्ये अभितः वि वो-
चन् पश्वऽयंत्रासः अभि कारं अर्चन् विदंत ज्योतिः चकृपंत धी-
भिः ॥१४॥ ते गव्यता मनसा दृध्रं उब्धं गाः येमानं परि संतं अद्रिं
दृळ्हं नरः वचसा दैव्येन व्रजं गोऽमंतं उशिजः वि वव्रुः ॥१५॥१४॥
ते मन्वत प्रथमं नाम धेनोः त्रिः सप्त मातुः परमाणि विंदन् तत्
जानतीः अभि अनूषत व्राः आविः भुवत् अरुणीः यशसा गोः
॥१६॥ नेशत् तमः दुधितं रोचत द्यौः उत् देव्याः उषसः भानुः अर्त

आ सूर्यः बृहतः तिष्ठत् अज्रान् ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन्
॥१७॥ आत् इत् पश्वा बुबुधानाः वि अख्यन् आत् इत् रत्नं धार-
यंत द्युऽभक्तं विश्वे विश्वासु दुर्यासु देवाः मित्र धिये वरुण सत्यं
अस्तु ॥ १८ ॥ अच्छ वोचेय शुशुचानं अग्निं होतारं विश्वऽभरसं
यजिष्ठं शुचि ऊधः अतृणत् न गवां अंधः न पूतं परिऽसिक्तं अंशोः
॥१९॥ विश्वेषां अदितिः यज्ञियानां विश्वेषां अतिथिः मानुषाणां
अग्निः देवानां अवः आऽवृणानः सुऽमृळीकः भवतु जातऽवेदाः
॥ २० ॥ १५ ॥

॥२॥ यः मर्त्येषु अमृतः ऋतऽवा देवः देवेषु अरतिः निऽधायि
होता यजिष्ठः मह्ना शुचध्यै हव्यैः अग्निः मनुषः ईरयध्यै ॥१॥ इह त्वं
सूनो॰ सहसः नः अद्य जातः जातान् उभयान् अंतः अग्ने दूतः ईयसे
युयुजानः ऋष्व ऋजुऽमुष्कान् वृषणः शुक्रान् च ॥२॥ अत्याः वृ-
धस्नू॰ रोहिता घृतस्नू॰ ऋतस्य मन्ये मनसा जविष्ठा अंतः ईयसे
अरुषा युजानः युष्मान् च देवान् विशः आ च मर्तान् ॥३॥ अर्य-
मणं वरुणं मित्रं एषां इंद्राविष्णू॰ मरुतः अश्विना उत सुऽअश्वः
अग्ने सुऽरथः सुऽराधाः आ इत् ऊं॰ वह सुऽहविषे जनाय ॥४॥ गो-
ऽमान् अग्ने अविऽमान् अश्वी यज्ञः नृवत्ऽसखा सदं इत् अप्र-
ऽमृष्यः इळाऽवान् एषः असुर प्रजाऽवान् दीर्घः रयिः पृथुऽबुध्नः
सभाऽवान् ॥५॥१६॥ यः ते इध्मं जभरत् सिस्विदानः मूर्धानं वा
ततपते त्वाऽया भुवः तस्य स्वऽतवान् पायुः अग्ने विश्वस्मात् सीं
अघऽयतः उरुष्य ॥६॥ यः ते भरात् अन्नियते चित् अन्नं निऽशि-
षत् मंद्रं अतिथिं उत्ऽईरत् आ देवऽयुः इनधते दुरोणे तस्मिन्
रयिः ध्रुवः अस्तु दास्वान् ॥७॥ यः त्वा दोषा यः उषसि प्रऽशं-

सात् प्रियं वात्वा कृणवंते हविष्मान् अश्वः न स्वे दमे आ हेम्या-
ऽवान् तं अंहसः पीपरः दाश्वांसं ॥८॥ यः तुभ्यं अग्ने अमृताय दाशत्
दुवः त्वे कृणवंते यतऽस्रुक् न सः राया शशमानः वि योषत् न एनं
अंहः परि वरत् अघऽयोः ॥९॥ यस्य त्वं अग्ने अध्वरं जुजोषः देवः
मर्तस्य सुऽधितं रराणः प्रीता इत् असत् होत्रा सा यविष्ठ असाम
यस्य विधतः वृधासः ॥१०॥१७॥ चित्तिं अचित्तिं चिनवत् वि वि-
द्वान् पृष्ठाऽइव वीता वृजिना च मर्तान् राये च नः सुऽअपत्याय
देव दितिं च रास्व अदितिं उरुष्य ॥११॥ कविं शशासुः कवयः अद-
ब्धाः निऽधारयंतः दुर्यासु आयोः अतः त्वं दृश्यान् अग्ने एतान् पट्-
ऽभिः पश्येः अद्भुतान् अर्यः एवैः ॥१२॥ त्वं अग्ने वाघते सुऽप्रनीतिः
सुतऽसोमाय विधते यविष्ठ रत्नं भर शशमानाय घृष्वे पृथु चंद्रं
अवसे चर्षणिऽप्राः ॥१३॥ अध ह यत् वयं अग्ने त्वाऽया पट्ऽभिः
हस्तेभिः चकृम तनूभिः रथं न क्रंतः अपसा भुरिजोः ऋतं येमुः
सुऽध्यः आशुषाणाः ॥१४॥ अध मातुः उषसः सप्त विप्राः जायेमहि
प्रथमाः वेधसः नॄन् दिवः पुत्राः अंगिरसः भवेम अद्रिं रुजेम ध-
निनं शुचंतः ॥१५॥१८॥ अध यथा नः पितरः परासः प्रत्नासः अग्ने
ऋतं आशुषाणाः शुचि इत् अयन् दीधितिं उक्थऽशसः क्षाम
भिंदंतः अरुणीः अप व्रन् ॥१६॥ सुऽकर्माणः सुऽरुचः देवऽयंतः
अयः न देवाः जनिम धमंतः शुचंतः अग्निं ववृधंतः इंद्रं ऊर्वं गव्यं
परिऽसदंतः अग्मन् ॥१७॥ आ यूथाऽइव क्षुऽमति पश्वः अख्यत्
देवानां यत् जनिम अंति उग्र मर्तानां चित् उर्वशीः अकृप्रन् वृधे
चित् अर्यः उपरस्य आयोः ॥१८॥ अकर्म ते सुऽअपसः अभूम ऋतं
अवस्रन् उषसः विऽभातीः अनूनं अग्निं पुरुधा सुऽचंद्रं देवस्य म-
र्मृजतः चारु चक्षुः ॥१९॥ एता ते अग्ने उचथानि वेधः अवोचाम

कवये ता जुषस्व उत शोचस्व कृणुहि वस्यसः नः महः रायः पुरु-
ऽवार प्र यंधि ॥ २० ॥ १९ ॥

॥३॥ आ वः राजानं अध्वरस्य रुद्रं होतारं सत्यऽयजं रोदस्योः
अग्निं पुरा तनयित्नोः अचित्तात् हिरण्यऽरूपं अवसे कृणुध्वं ॥१॥
अयं योनिः चकृम यं वयं ते जायाऽइव पत्ये उशती सुऽवासाः
अर्वाचीनः परिऽवीतः नि सीद इमाः ऊं ते सुऽअपाक प्रतीचीः
॥२॥ आऽशृण्वते अदृपिताय मन्म नृऽचक्षसे सुऽमृळीकाय वेधः
देवाय शस्तिं अमृताय शंस ग्रावाऽइव सोता मधुऽसुत् यं ईळे
॥३॥ त्वं चित् नः शम्यै अग्ने अस्याः ऋतस्य बोधि ऋतऽचित् सु-
ऽआधीः कदा ते उक्था सधऽमाद्यानि कदा भवंति सख्या गृहे
ते ॥४॥ कथा ह तत् वरुणाय त्वं अग्ने कथा दिवे गर्हसे कत् नः
आगः कथा मित्राय मीळ्हुषे पृथिव्यै ब्रवः कत् अर्यम्णे कत् भ-
गाय ॥५॥२०॥ कत् धिष्ण्यासु वृधसानः अग्ने कत् वाताय प्र-
ऽतवसे शुभंऽये परिऽज्मने नासत्याय क्षे ब्रवः कत् अग्ने रुद्राय
नृऽघ्ने ॥६॥ कथा महे पुष्टिंऽभराय पूष्णे कत् रुद्राय सुऽमखाय
हविःऽदे कत् विष्णवे उरुऽगायाय रेतः ब्रवः कत् अग्ने शरवे बृ-
हत्यै ॥७॥ कथा शर्धाय मरुतां ऋताय कथा सूरे बृहते पृच्छ्यमानः
प्रति ब्रवः अदितये तुराय साध दिवः जातऽवेदः चिकित्वान् ॥८॥
ऋतेन ऋतं निऽयतं ईळे आ गोः आमा सचा मधुऽमत् पक्वं अग्ने
कृष्णा सती रुशता धासिना एषा जामर्येण पयसा पीपाय ॥९॥
ऋतेन हि स्म वृषभः चित् अक्तः पुमान् अग्निः पयसा पृष्ठ्येन
अस्पंदमानः अचरत् वयःऽधाः वृषा शुक्रं दुदुहे पृश्निः ऊधः
॥१०॥२१॥ ऋतेन अद्रिं वि असन् भिदंतः सं अंगिरसः नवंत गो-

भिः शुनं नरः परि सदन् उषसं आविः स्वः अभवत् जाते अग्नौ
॥११॥ ऋतेन देवीः अमृताः अमृक्ताः अर्णःऽभिः आपः मधुमत्-
ऽभिः अग्ने वाजी न सर्गेषु प्रऽस्तुभानः प्र सदं इत् स्रवितवे दधन्युः
॥१२॥ मा कस्य यक्षं सदं इत् हुरः गाः मा वेशस्य प्रऽमिनतः मा
आपेः मा भ्रातुः अग्ने अनृजोः ऋणं वेः मा सख्युः दक्षं रिपोः भु-
जेम ॥१३॥ रक्ष नः अग्ने तव रक्षणेभिः ररक्षाणः सुऽमख प्रीणानः
प्रति स्फुर वि रुज वीळु अंहः जहि रक्षः महि चित् ववृधानं ॥१४॥
एभिः भव सुऽमनाः अग्ने अर्कैः इमान् स्पृश मन्मऽभिः शूर वा-
जान् उत ब्रह्माणि अंगिरः जुषस्व सं ते शस्तिः देवऽवाता जरेत
॥१५॥ एता विश्वा विदुषे तुभ्यं वेधः नीथानि अग्ने निण्या वचांसि
निऽवचना कवये काव्यानि अशंसिषं मतिऽभिः विप्रः उक्थैः
॥१६॥२२॥

॥४॥ कृणुष्व पाजः प्रऽसितिं न पृथ्वीं याहि राजाऽइव अम-
ऽवान् इभेन तृष्वी अनु प्रऽसितिं द्रूणानः अस्ता असि विध्य
रक्षसः तपिष्ठैः ॥१॥ तव भ्रमासः आशुऽया पतंति अनु स्पृश धृषता
शोशुचानः तपूंषि अग्ने जुह्वा पतंगान् असंऽदितः वि सृज वि-
ष्वक् उल्काः ॥२॥ प्रति स्पशः वि सृज तूर्णिऽतमः भव पायुः विशः
अस्याः अदब्धः यः नः दूरे अघऽशंसः यः अंति अग्ने माकिः ते व्य-
थिः आ दधर्षीत् ॥३॥ उत् अग्ने तिष्ठ प्रति आ तनुष्व नि अमित्रान्
ओषतात् तिग्मऽहेते यः नः अरातिं संऽइधान चक्रे नीचा तं
धक्षि अतसं न शुष्कं ॥४॥ ऊर्ध्वः भव प्रति विध्य अधि अस्मत्
आविः कृणुष्व दैव्यानि अग्ने अव स्थिरा तनुहि यातुऽजूनां जा-
मिं अजामिं प्र मृणीहि शत्रून् ॥५॥२३॥ सः ते जानाति सुऽमतिं

यविष्ठ यः ईवते ब्रह्मणे गातुं ऐरत् विश्वानि अस्मै सुऽदिनानि
रायः द्युम्नानि अर्यः वि दुरः अभि द्यौत् ॥६॥ सः इत् अग्ने अस्तु सु-
ऽभगः सुऽदानुः यः त्वा नित्येन हविषा यः उक्थैः पिप्रीषति स्वे
आयुषि दुरोणे विश्वा इत् अस्मै सुऽदिना सा असत् इष्टिः ॥७॥
अर्चामि ते सुऽमतिं घोषि अर्वाक् सं ते ववाता जरतां इयं गीः
सुऽअश्वाः त्वा सुऽरथाः मर्जयेम अस्मे क्षत्राणि धारयेः अनु द्यून्
॥८॥ इह त्वा भूरि आ चरेत् उप त्मन् दोषाऽवस्तः दीदिऽवांसं अनु
द्यून् क्रीळंतः त्वा सुऽमनसः सपेम अभि द्युम्ना तस्थिऽवांसः जना-
नां ॥९॥ यः त्वा सुऽअश्वः सुऽहिरण्यः अग्ने उपऽयाति वसुऽमता
रथेन तस्य त्राता भवसि तस्य सखा यः ते आतिथ्यं आनुषक् जु-
जोषत् ॥१०॥२४॥ महः रुजामि बंधुता वचःऽभिः तत् मा पितुः
गोतमात् अनु इयाय त्वं नः अस्य वचसः चिकिद्धि होतः यविष्ठ
सुऽक्रतो॰ दमूनाः ॥११॥ अस्वप्नऽजः तरणयः सुऽशेवाः अतंद्रासः
अवृकाः अश्रमिष्ठाः ते पायवः सध्र्यंचः निऽसद्य अग्ने तव नः पां-
तु अमूर ॥१२॥ ये पायवः मामतेयं ते अग्ने पश्यंतः अंधं दुःऽइतात्
अरक्षन् ररक्ष तान् सुऽकृतः विश्वऽवेदाः दिप्संतः इत् रिपवः न
अह देभुः ॥१३॥ त्वया वयं सऽधन्यः त्वाऽऊताः तव प्रऽनीती अ-
श्याम वाजान् उभा शंसा सूदय सत्यऽताते अनुष्ठुया कृणुहि
अह्रयाण ॥१४॥ अया ते अग्ने संऽइधा विधेम प्रति स्तोमं शस्य-
मानं गृभाय दह अशसः रक्षसः पाहि अस्मान् द्रुहः निदः मित्र-
ऽमहः अवद्यात् ॥१५॥२५॥४॥

॥५॥ वैश्वानराय मीळ्हुषे सऽजोषाः कथा दाशेम अग्नये बृहत्
भाः अनूनेन बृहता वक्षथेन उप स्तभायत् उपऽमित् न रोधः ॥१॥

मा निंदत यः इमां मह्यं रातिं देवः ददौ मर्त्याय स्वधाऽवान् पा-
कांय गृत्सः अमृतः विऽचेताः वैश्वानरः नृऽतमः यह्वः अग्निः॥२॥
सामं द्विऽबर्हाः महिं तिग्मऽभृष्टिः सहस्रंऽरेताः वृषभः तुविष्मान्
पदं न गोः अपंऽगूळ्हं विविद्वान् अग्निः मह्यं प्र इत् ऊं वोचत्
मनीषां॥३॥ प्र तान् अग्निः बभसत् तिग्मऽजंभः तपिंष्ठेन शोचि-
षां यः सुऽराधाः प्र ये मिनंति वरुणस्य धामं प्रिया मित्रस्यं चेततः
ध्रुवाणिं॥४॥ अभ्रातरः न योषणः व्यंतः पतिऽरिपः न जनयः दुः-
ऽएवाः पापासः संतः अनृताः असत्याः इदं पदं अजनत गभीरं
॥५॥१॥ इदं मे अग्ने कियंते पावक अमिनते गुरुं भारं न मन्मं बृहत्
दधाथ धृषता गभीरं यह्वं पृष्ठं प्रयंसा सप्तऽधातु॥६॥ तं इत् नु एव
समना समानं अभि क्रत्वा पुनती धीतिः अश्याः ससस्यं चर्मन्
अधिं चारुं पृश्नेः अग्रें रुपः आरुपितं जबारु॥७॥ प्रऽवाच्यं वचंसः
किं मे अस्य गुहां हितं उपं निणिक् वदंति यत् उस्रियाणां अपं
वाःऽइंव व्रन् पाति प्रियं रुपः अग्रं पदं वेः०॥८॥ इदं ऊं त्यत् महिं
महां अनीकं यत् उस्रिया सचंत पूर्व्यं गौः ऋतस्यं पदे अधिं दी-
द्यानं गुहां रघुऽस्यत् रघुऽयत् विवेद॥९॥ अध द्युतानः पित्रोः स-
चां आसा अमंनुत गुह्यं चारुं पृश्नेः मातुः पदे परमे अंतिं सत् गोः
वृष्णः शोचिषः प्रऽयंतस्य जिह्वा॥१०॥२॥ ऋतं वोचे नमंसा पृ-
च्छ्यमानः तव आऽशसां जातऽवेदः यदिं इदं त्वं अस्य क्षयसि यत्
ह विश्वं दिवि यत् ऊं द्रविणं यत् पृथिव्यां॥११॥ किं नः अस्य
द्रविणं कत् ह रत्नं वि नः वोचः जातऽवेदः चिकित्वान् गुहां अ-
ध्वनः परमं यत् नः अस्य रेकुं पदं न निदानाः अगंन्म॥१२॥ का
मर्यादां वयुनां कत् ह वामं अच्छं गमेम रघवः न वाजं कदा नः
देवीः अमृतस्य पत्नीः सूरः वर्णेन ततनन् उषसः॥१३॥ अनिरेणं

वचसा फल्ग्वेन प्रतीत्येन कृधुना अतृपासः अध ते अग्ने किं इह
वदंति अनायुधासः असता सचंतां ॥१४॥ अस्य श्रिये संऽइधा-
नस्य वृष्णः वसोः अनीकं दमे आ रुरोच रुशत् वसानः सुदृशीक-
ऽरूपः क्षितिः न राया पुरुऽवारः अद्यौत् ॥१५॥३॥

॥६॥ ऊर्ध्वः ऊं सु नः अध्वरस्य होतः अग्ने तिष्ठ देवऽताता यजी-
यान् त्वं हि विश्वं अभि असि मन्म प्र वेधसः चित् तिरसि मनीषां
॥१॥ अमूरः होता नि असादि विक्षु अग्निः मंद्रः विदथेषु प्रऽचेताः
ऊर्ध्वं भानुं सविताऽइव अश्रेत् मेताऽइव धूमं स्तभायत् उप द्यां
॥२॥ यता सुऽजूर्णिः रातिनी घृताची प्रऽदक्षिणित् देवऽतातिं
उराणः उत ऊं स्वरुः नवऽजाः न अक्रः पश्वः अनक्ति सुऽधितः
सुऽमेकः ॥३॥ स्तीर्णे बर्हिषि संऽइधाने अग्नौ ऊर्ध्वः अध्वर्युः जुजु-
षाणः अस्थात् परि अग्निः पशुऽपाः न होता त्रिऽविष्टि एति प्र-
ऽदिवः उराणः ॥४॥ परि त्मना मितऽद्रुः एति होता अग्निः मंद्रः
मधुऽवचाः ऋतऽवा द्रवंति अस्य वाजिनः न शोकाः भयंते वि-
श्वा भुवना यत् अभ्राट् ॥५॥४॥ भद्रा ते अग्ने सुऽअनीक संऽदृक्
घोरस्य सतः विषुणस्य चारुः न यत् ते शोचिः तमसा वरंत न
ध्वस्मानः तन्वि रेपः आ धुः॰ ॥६॥ न यस्य सातुः जनितोः अवारि
न मातरापितरा नु चित् इष्टौ अध मित्रः न सुऽधितः पावकः
अग्निः दीदाय मानुषीषु विक्षु ॥७॥ द्विः यं पंच जीजनन् संऽवसा-
नाः स्वसारः अग्निं मानुषीषु विक्षु उषःऽबुधं अथर्यः न दंतं शुक्रं
सुऽआसं परशुं न तिग्मं ॥८॥ तव त्ये अग्ने हरितः घृतऽस्नाः रोहि-
तासः ऋजुऽअंचः सुऽअंचः अरुषासः वृषणः ऋजुऽमुष्काः आ
देवऽतातिं अह्वंत दस्माः ॥९॥ ये ह त्ये ते सहमानाः अयासः त्वेषा-

सः अग्ने अर्चयः चरंति श्येनासः न दुवसनासः अर्थं तुविऽस्वनसः मारुतं न शर्धः ॥१०॥ अकारि ब्रह्म संऽइधान तुभ्यं शंसाति उक्थं यजते वि ऊं' धाः होतारं अग्निं मनुषः नि सेदुः नमस्यंतः उशिजः शंसं आयोः ॥११॥५॥

॥७॥ अयं इह प्रथमः धायि धातृऽभिः होता यजिष्ठः अध्वरेषु ईड्यः यं अप्नवानः भृगवः विऽरुरुचुः वनेषु चित्रं विऽभ्वं विशेऽविशे ॥१॥ अग्ने कदा ते आनुषक् भुवत् देवस्य चेतनं अध हि त्वा जगृभ्रिरे मर्तासः विक्षु ईड्यं ॥२॥ ऋतऽवानं विऽचेतसं पश्यंतः द्यांऽइव स्तृऽभिः विश्वेषां अध्वराणां हस्कर्तारं दमेऽदमे ॥३॥ आशुं दूतं विवस्वतः विश्वाः यः चर्षणीः अभि आ जभ्रुः केतुं आयवः भृगवाणं विशेऽविशे ॥४॥ तं ईं होतारं आनुषक् चिकित्वांसं नि सेदिरे रण्वं पावकऽशोचिषं यजिष्ठं सप्त धामऽभिः ॥५॥६॥ तं शश्वतीषु मातृषु वने आ वीतं अश्रितं चित्रं संतं गुहा हितं सुऽवेदं कूचित्ऽअर्थिनं ॥६॥ ससस्य यत् विऽयुता सस्मिन् ऊधन् ऋतस्य धामन् रणयंत देवाः महान् अग्निः नमसा रातऽहव्यः वेः अध्वराय सदं इत् ऋतऽवा ॥७॥ वेः अध्वरस्य दूत्यानि विद्वान् उभे' अंतः रोदसी' संऽचिकित्वान् दूतः ईयसे प्रऽदिवः उराणः विदुःऽतरः दिवः आऽरोधनानि ॥८॥ कृष्णं ते एम रुशतः पुरः भाः चरिष्णु अर्चिः वपुषां इत् एकं यत् अप्रऽवीता दधते ह गर्भं सद्यः चित् जातः भवसि इत् ऊं' दूतः ॥९॥ सद्यः जातस्य ददृशानं ओजः यत् अस्य वातः अनुऽवाति शोचिः वृणक्ति तिग्मां अतसेषु जिह्वां स्थिरा चित् अन्ना दयते वि जंभैः ॥१०॥ तृषु यत् अन्ना तृषुणा ववक्ष तृषुं दूतं कृणुते यह्वः अग्निः वातस्य मेळिं सचते निऽजूर्वन् आशुं न वाजयते हिन्वे अर्वा ॥११॥७॥

॥८॥ दूतं वः विश्वऽवेदसं हव्यऽवाहं अमर्त्यं यजिष्ठं ऋंजसे गि-
रा ॥१॥ सः हि वेद वसुऽधितिं महान् आऽरोधनं दिवः सः देवान्
आ इह वक्षति ॥२॥ सः वेद देवः आऽनमं देवान् ऋतऽयते दमे दा-
ति प्रियाणि चित् वसु ॥३॥ सः होता सः इत् ऊं' दूत्यं चिकित्वान्
अंतः ईयते विद्वान् आऽरोधनं दिवः ॥४॥ ते स्याम ये अग्नये द-
दाशुः हव्यदातिऽभिः ये ईं पुष्यंतः इंधते ॥५॥ ते राया ते सुऽवीर्यैः
ससऽवांसः वि शृण्विरे ये अग्ना दधिरे दुवः ॥६॥ अस्मे' रायः दि-
वेऽदिवे सं चरंतु पुरुऽस्पृहः अस्मे' वाजासः ईरतां ॥७॥ सः विप्रः
चर्षणीनां शवसा मानुषाणां अति क्षिप्राऽइव विध्यति ॥८॥८॥

॥९॥ अग्ने मृळ महान् असि यः ईं आ देवऽयुं जनं इयेथ बर्हिः
आऽसदं ॥१॥ सः मानुषीषु दुःऽदभः विक्षु प्रऽअवीः अमर्त्यः दूतः
विश्वेषां भुवत् ॥२॥ सः सद्म परि नीयते होता मंद्रः दिविष्टिषु उत
पोता नि सीदति ॥३॥ उत ग्नाः अग्निः अध्वरे उतो' गृहऽपतिः दमे
उत ब्रह्मा नि सीदति ॥४॥ वेषि हि अध्वरिऽयतां उपऽवक्ता जना-
नां हव्या च मानुषाणां ॥५॥ वेषि इत् ऊं' अस्य दूत्यं यस्य जुजोषः
अध्वरं हव्यं मर्तस्य वोळ्हवे ॥६॥ अस्माकं जोषि अध्वरं अस्माकं
यज्ञं अंगिरः अस्माकं शृणुधि हवं ॥७॥ परि ते दुःऽदभः रथः अ-
स्मान् अश्नोतु विश्वतः येन रक्षसि दाशुषः ॥८॥९॥

॥१०॥ अग्ने तं अद्य अश्वं न स्तोमैः क्रतुं न भद्रं हृदिऽस्पृशं ऋ-
ध्याम ते ओहैः ॥१॥ अध हि अग्ने क्रतोः भद्रस्य दक्षस्य साधोः रथीः
ऋतस्य बृहतः बभूथ ॥२॥ एभिः नः अर्कैः भव नः अर्वाङ् स्वः न

ज्योतिः अग्ने विश्वेभिः सुऽमनाः अनीकैः ॥३॥ आभिः ते अद्य गीःऽभिः गृणंतः अग्ने दाशेम प्र ते दिवः न स्तनयंति शुष्माः ॥४॥ तव स्वादिष्ठा अग्ने संऽदृष्टिः इदा चित् अह्नः इदा चित् अक्तोः श्रिये रुक्मः न रोचते उपाके ॥५॥ घृतं न पूतं तनूः अरेपाः शुचि हिरण्यं तत् ते रुक्मः न रोचत स्वधाऽवः ॥६॥ कृतं चित् हि स्म सनेमि द्वेषः अग्ने इनोषि मर्तात् इत्था यजमानात् ऋतऽवः ॥७॥ शिवा नः सख्या संतु भ्रात्रा अग्ने देवेषु युष्मे' सा नः नाभिः सदने सस्मिन् ऊधन् ॥८॥१०॥१॥

॥११॥ भद्रं ते अग्ने सहसिन् अनीकं उपाके आ रोचते सूर्यस्य रुशत् दृशे ददृशे नक्तऽया चित् अरूक्षितं दृशे आ रूपे अन्नं ॥१॥ वि साहि अग्ने गृणते मनीषां खं वेपसा तुविऽजात स्तवानः विश्वेभिः यत् ववनः शुक्र देवैः तत् नः रास्व सुऽमहः भूरि मन्म ॥२॥ त्वत् अग्ने काव्या त्वत् मनीषाः त्वत् उक्था जायंते राध्यानि त्वत् एति द्रविणं वीरऽपेशाः इत्थाऽधिये दाशुषे मर्ताय ॥३॥ त्वत् वाजी वाजंऽभरः विऽहायाः अभिष्टिऽकृत् जायते सत्यऽशुष्मः त्वत् रयिः देवऽजूतः मयःऽभुः त्वत् आशुः जूजुऽवान् अग्ने अर्वा ॥४॥ त्वां अग्ने प्रथमं देवऽयंतः देवं मर्ताः अमृत मंद्रऽजिह्वं द्वेषःऽयुतं आ विवासंति धीभिः दमूनसं गृहऽपतिं अमूरं ॥५॥ आरे अस्मत् अमतिं आरे अंहः आरे विश्वां दुःऽमतिं यत् निऽपासि दोषा शिवः सहसः सूनो' अग्ने यं देवः आ चित् सचसे स्वस्ति ॥६॥११॥

॥१२॥ यः त्वां अग्ने इनधते यतऽस्रुक् त्रिः ते अन्नं कृणवत् सस्मिन् अहन् सः सु द्युम्नैः अभि अस्तु प्रऽसक्षत् तव क्रत्वा जातऽवेदः चि-

कित्वान् ॥१॥ इध्मं यः ते जभरत् शुश्रमाणः महः अग्ने अनीकं आ
सपर्यन् सः इधानः प्रति दोषां उषसं पुष्यन् रयिं सचते घ्नन् अमि-
त्रान् ॥२॥ अग्निः ईशे बृहतः क्षत्रियस्य अग्निः वाजस्य परमस्य
रायः दधाति रत्नं विधते यविष्ठः वि आनुषक् मर्त्याय स्वधाऽवान्
॥३॥ यत् चित् हि ते पुरुषऽत्रा यविष्ठ अचित्तिऽभिः चकृम कत्
चित् आगः कृधि सु अस्मान् अदितेः अनागान् वि एनांसि शि-
श्रथः विष्वक् अग्ने ॥४॥ महः चित् अग्ने एनसः अभीके ऊर्वात्
देवानां उत मर्त्यानां मा ते सखायः सदं इत् रिषाम यच्छ तोकाय
तनयाय शं योः ॥५॥ यथा ह त्यत् वसवः गौर्यं चित् पदि सितां अ-
मुंचत यजत्राः एवो सु अस्मत् मुंचत वि अंहः प्र तारि अग्ने प्रऽतरं
नः आयुः ॥ ६ ॥ १२ ॥

॥१३॥ प्रति अग्निः उषसां अग्रं अख्यत् विऽभातीनां सुऽमनाः
रत्नऽधेयं यातं अश्विना सुऽकृतः दुरोणं उत् सूर्यः ज्योतिषा देवः
एति ॥१॥ ऊर्ध्वं भानुं सविता देवः अश्रेत् द्रप्सं दविध्वत् गोऽइषः
न सत्वा अनु व्रतं वरुणः यंति मित्रः यत् सूर्यं दिवि आऽरोहयंति
॥२॥ यं सीं अकृण्वन् तमसे विऽपृचे ध्रुवऽक्षेमाः अनवऽस्यंतः
अर्थं तं सूर्यं हरितः सप्त यह्वीः स्पशं विश्वस्य जगतः वहंति ॥३॥
वहिष्ठेभिः विऽहरन् यासि तंतुं अवऽव्ययन् असितं देव वस्म द-
विध्वतः रश्मयः सूर्यस्य चर्मऽइव अव अधुः तमः अप्ऽसु अंतः
॥४॥ अनायतः अनिऽबद्धः कथा अयं न्यङ् उत्तानः अव पद्यते न
कया याति स्वधया कः ददर्श दिवः स्कंभः संऽऋतः पाति नाकं
॥ ५ ॥ १३ ॥

॥१४॥ प्रति अग्निः उषसः जातऽवेदाः अख्यत् देवः रोचमानाः

महःऽभिः आ नासत्या उरुऽगाया रथेन इमं यज्ञं उप नः यातं
अच्छ॥१॥ऊर्ध्वं केतुं सविता देवः अश्रेत् ज्योतिः विश्वस्मै भुवनाय
कृण्वन् आ अप्राः द्यावापृथिवी अंतरिक्षं वि सूर्यः रश्मिऽभिः
चेकितानः॥२॥ आऽवहंती अरुणीः ज्योतिषा आ अगात् मही
चित्रा रश्मिऽभिः चेकिताना प्रऽबोधयंती सुविताय देवी उषाः
ईयते सुऽयुजा रथेन॥३॥ आ वां वहिष्ठाः इह ते वहंतु रथाः अश्वासः
उषसः विऽउष्टौ इमे हि वां मधुऽपेयाय सोमाः अस्मिन् यज्ञे वृ-
षणा मादयेथां॥४॥ अनायतः अनिऽबद्धः कथा अयं न्यङ् उत्तानः
अव पद्यते न कया याति स्वधया कः ददर्श दिवः स्कंभः संऽऋतः
पाति नाकं ॥५॥१४॥

॥१५॥ अग्निः होता नः अध्वरे वाजी सन् परि नीयते देवः देवेषु
यज्ञियः॥१॥ परि त्रिऽविष्टि अध्वरं याति अग्निः रथीःऽइव आ दे-
वेषु प्रयः दधत्॥२॥ परि वाजऽपतिः कविः अग्निः हव्यानि अ-
क्रमीत् दधत् रत्नानि दाशुषे॥३॥ अयं यः सृंजये पुरः दैवऽवाते
संऽइध्यते द्युऽमान् अमित्रऽदंभनः॥४॥ अस्य घ वीरः ईवतः अग्नेः
ईशीत मर्त्यः तिग्मऽजंभस्य मीळ्हुषः॥५॥१५॥ तं अर्वंतं न सानसिं
अरुषं न दिवः शिशुं मर्मृज्यंते दिवेऽदिवे॥६॥ बोधत् यत् मा ह-
रिऽभ्यां कुमारः साहऽदेव्यः अच्छ न हूतः उत् अरं॥७॥ उत त्या
यजता हरी कुमारात् साहऽदेव्यात् प्रऽयता सद्यः आ ददे॥८॥
एषः वां देवौ अश्विना कुमारः साहऽदेव्यः दीर्घऽआयुः अस्तु सो-
मकः॥९॥ तं युवं देवौ अश्विना कुमारं साहऽदेव्यं दीर्घऽआयुषं
कृणोतन ॥१०॥१६॥

॥१६॥ आ सत्यः यातु मघऽवान् ऋजीषी द्रवंतु अस्य हरयः उप
नः तस्मै इत् अंधः सुसुम सुऽदक्षं इह अभिऽपित्वं करते गृणानः॥१॥
अवं स्य शूर अध्वनः न अंते अस्मिन् नः अद्य सवने मंदध्यै शंसा-
ति उक्थं उशनाऽइव वेधाः चिकितुषे असुर्याय मन्म॥२॥ कविः
न निण्यं विदथानि साधन् वृषा यत् सेकं विऽपिपानः अर्चात्
दिवः इत्था जीजनत् सप्त कारून् अह्ना चित् चक्रुः वयुना गृणंतः
॥३॥ स्वः यत् वेदि सुऽदृशीकं अर्कैः महि ज्योतिः रुरुचुः यत् ह
वस्तोः अंधा तमांसि दुधिता विऽचक्षे नृऽभ्यः चकार नृऽतमः
अभिष्टौ॥४॥ ववक्षे इंद्रः अमितं ऋजीषी उभे' आ पप्रौ रोदसी'
महिऽत्वा अतः चित् अस्य महिमा वि रेचि अभि यः विश्वा भुव-
ना बभूव॥५॥१७॥ विश्वानि शक्रः नर्याणि विद्वान् अपः रिरेच
सखिऽभिः निऽकामैः अश्मानं चित् ये बिभिदुः वचःऽभिः व्रजं
गोऽमंतं उशिजः वि वव्रुः॰॥६॥ अपः वृत्रं वव्रिऽवांसं परा अहन्
प्र आवत् ते वज्रं पृथिवी सऽचेताः प्र अर्णांसि समुद्रियाणि ऐ-
नोः पतिः भवन् शवसा शूर धृष्णो'॥७॥ अपः यत् अद्रिं पुरुऽहूत
दर्दः आविः भुवत् सरमा पूर्व्यं ते सः नः नेता वाजं आ दर्षि भूरिं
गोत्रा रुजन् अंगिरःऽभिः गृणानः॥८॥ अच्छ कविं नृऽमनः गाः
अभिष्टौ स्वःऽसाता मघऽवन् नाधमानं ऊतिऽभिः तं इषणः द्यु-
म्नऽहूतौ नि मायाऽवान् अब्रह्मा दस्युः अर्त॥९॥ आ दस्युऽघ्ना
मनसा याहि अस्तं भुवत् ते कुत्सः सख्ये निऽकामः स्वे योनौ नि
सदतं सऽरूपा वि वां चिकित्सत् ऋतऽचित् ह नारी॥१०॥१८॥
यासि कुत्सेन सऽरथं अवस्युः तोदः वातस्य हर्योः ईशानः ऋज्रा
वाजं न गध्यं युयूषन् कविः यत् अहन् पार्याय भूषात्॥११॥ कु-
त्साय शुष्णं अशुषं नि बर्हीः प्रऽपित्वे अह्नः कुयवं सहस्रा सद्यः

दस्यून् प्र मृण कुत्सेन प्र सूरः चक्रं वृहतात् अभीके॥१२॥ त्वं पिप्रुं मृगयं शूशुऽवांसं ऋजिश्वने वैदथिनाय रंधीः पंचाशत् कृष्णा नि वपः सहस्रा अत्कं न पुरः जरिमा वि दर्दरिति॰॥१३॥ सूरः उपाके तन्वं दधानः वि यत् ते चेति अमृतस्य वर्पः मृगः न हस्ती तविषीं उषाणः सिंहः न भीमः आयुधानि बिभ्रत्॥१४॥ इंद्रं कामाः वसुऽयंतः अग्मन् स्वःऽमीळ्हे न सवने चकानाः श्रवस्यवः शशमानासः उक्थैः ओकः न रण्वा सुदृशीऽइव पुष्टिः॥१५॥१९॥ तं इत् वः इंद्रं सुऽहवं हुवेम यः ता चकार नर्या पुरूणि यः माऽवते जरित्रे गध्यं चित् मक्षु वाजं भरति स्पार्हऽराधाः॥१६॥ तिग्मा यत् अंतः अशनिः पताति कस्मिन् चित् शूर मुहुके जनानां घोरा यत् अर्य संऽऋतिः भवाति अध स्म नः तन्वः बोधि गोपाः॥१७॥ भुवः अविता वामऽदेवस्य धीनां भुवः सखा अवृकः वाजऽसातौ त्वां अनु प्रऽमतिं आ जगन्म उरुऽशंसः जरित्रे विश्वधं स्याः॥१८॥ एभिः नृऽभिः इंद्र त्वायुऽभिः त्वा मघवत्ऽभिः मघऽवन् विश्वे आजौ द्यावः न द्युम्नैः अभि संतः अर्यः क्षपः मदेम शरदः च पूर्वीः॥१९॥ एव इत् इंद्राय वृषभाय वृष्णे ब्रह्म अकर्म भृगवः न रथं नु चित् यथा नः सख्या विऽयोषत् असत् नः उग्रः अविता तनूऽपाः॥२०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेरिति॰ अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः॥२१॥२०॥

॥१७॥ त्वं महान् इंद्र तुभ्यं ह क्षाः अनु क्षत्रं मंहना मन्यत द्यौः त्वं वृत्रं शवसा जघन्वान् सृजः सिंधून् अहिना जग्रसानान्॥१॥ तव त्विषः जनिमन् रेजत द्यौः रेजत् भूमिः भियसा स्वस्य मन्योः ऋघायंत सुऽभ्वः पर्वतासः आर्दन् धन्वानि सरयंते आपः॥२॥ भि-

नत गिरिं शवसा वज्रं इष्णन् आविःऽकृण्वानः सहसानः ओजः
वधीत् वृत्रं वज्रेण मंदसानः सरन् आपः जवसा हतऽवृष्णीः॥३॥
सुऽवीरः ते जनिता मन्यत द्यौः इंद्रस्य कर्ता स्वपःऽतमः भूत् यः ईं
जजान स्वर्यं सुऽवज्रं अनपऽच्युतं सदसः न भूम॥४॥ यः एकः इत्
च्यवयति प्र भूम राजा कृष्टीनां पुरुऽहूतः इंद्रः सत्यं एनं अनु विश्वे
मदंति रातिं देवस्य गृणतः मघोनः॥५॥२१॥ सत्रा सोमाः अभवन्
अस्य विश्वे सत्रा मदासः बृहतः मदिष्ठाः सत्रा अभवः वसुऽपतिः
वसूनां दत्रे विश्वाः अधिथाः इंद्र कृष्टीः॥६॥ त्वं अध प्रथमं जाय-
मानः अमे विश्वाः अधिथाः इंद्र कृष्टीः त्वं प्रति प्रऽवतः आऽश-
यानं अहिं वज्रेण मघऽवन् वि वृश्चः॥७॥ सत्राऽहनं दधृषिं तुम्रं
इंद्रं महां अपारं वृषभं सुऽवज्रं हंता यः वृत्रं सनिता उत वाजं दा-
ता मघानि मघऽवा सुऽराधाः॥८॥ अयं वृतः चातयते संऽईचीः
यः आजिषु मघऽवा शृण्वे एकः अयं वाजं भरति यं सनोति अस्य
प्रियासः सख्ये स्याम॥९॥ अयं शृण्वे अध जयन् उत घ्नन् अयं उत
प्र कृणुते युधा गाः यदा सत्यं कृणुते मन्युं इंद्रः विश्वं दृळ्हं भयते ए-
जत् अस्मात्॥१०॥२२॥ सं इंद्रः गाः अजयत् सं हिरण्या सं अश्वि-
या मघऽवा यः ह पूर्वीः एभिः नृऽभिः नृऽतमः अस्य शाकैः रायः
विऽभक्ता संऽभरः च वस्वः॥११॥ कियत् स्वित् इंद्रः अधि एति
मातुः कियत् पितुः जनितुः यः जजान यः अस्य शुष्मं मुहुकैः इ-
यर्ति वातः न जूतः स्तनयत्ऽभिः अभ्रैः॥१२॥ क्षियंतं त्वं अक्षियंतं
कृणोति इयर्ति रेणुं मघऽवा संऽओहं विऽभंजनुः अशनिमान्-
ऽइव द्यौः उत स्तोतारं मघऽवा वसौ धात्॥१३॥ अयं चक्रं इषणत्
सूर्यस्य नि एतशं रीरमत् ससृमाणं आ कृष्णः ईं जुहुराणः जिघर्ति
त्वचः बुध्ने रजसः अस्य योनौ॥१४॥ असिक्न्यां यजमानः न होता

॥१५॥२३॥ गव्यंतः इंद्रं सख्याय विप्राः अश्वऽयंतः वृषणं वाजयंतः
जनिऽयंतः जनिऽदां अक्षितऽऊतिं आ च्यवयामः अवते न कोशं
॥१६॥ त्राता नः बोधि ददृशानः आपिः अभिऽख्याता मर्डिता
सोम्यानां सखा पिता पितृऽतमः पितॄणां कर्ता ईं ऊं लोकं उ-
शते वयोऽधाः ॥१७॥ सखिऽयतां अविता बोधि सखा गृणानः
इंद्र स्तुवते वयः धाः वयं हि आ ते चकृम सऽबाधः आभिः शमी-
भिः महयंतः इंद्र ॥१८॥ स्तुतः इंद्रः मघऽवा यत् ह वृत्रा भूरीणि एकः
अप्रतीनि हंति अस्य प्रियः जरिता यस्य शर्मन् नकिः देवाः वा-
रयंते न मर्ताः ॥१९॥ एव नः इंद्रः मघऽवा विऽरप्शी करत् सत्या
चर्षणिऽधृत् अनर्वा त्वं राजा जनुषां धेहि अस्मे॰ अधि श्रवः मा-
हिनं यत् जरित्रे ॥२०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न
पीपेः॰ अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः
॥ २१ ॥ २४ ॥

॥१८॥ अयं पंथाः अनुऽवित्तः पुराणः यतः देवाः उत्ऽअजायंत
विश्वे अतः चित् आ जनिषीष्ट प्रऽवृद्धः मा मातरं अमुया पत्तवे
कः॰ ॥१॥ न अहं अतः निः अय दुःऽगहा एतत् तिरश्चता पार्श्वात्
निः गमानि बहूनि मे अकृता कर्त्वानि युध्यै त्वेन सं त्वेन पृच्छै ॥२॥
पराऽयती मातरं अनु अचष्ट न न अनु गानि अनु नु गमानि त्वष्टुः
गृहे अपिबत् सोमं इंद्रः शतऽधन्यं चम्वोः सुतस्य ॥३॥ किं सः ऋ-
धक् कृणवत् यं सहस्रं मासः जभार शरदः च पूर्वीः नहि नु अस्य
प्रतिऽमानं अस्ति अंतः जातेषु उत ये जनिऽत्वाः ॥४॥ अवद्यं-
ऽइव मन्यमाना गुहा अकः इंद्रं माता वीर्येण निऽऋष्टं अथ उत्
अस्थात् स्वयं अत्कं वसानः आ रोदसी॰ अपृणात् जायमानः

॥५॥२५॥ एताः अर्षंति अललाऽभवंतीः ऋतवरीःऽइव संऽक्रो-
शमानाः एताः वि पृच्छ किं इदं भनंति कं आपः अद्रिं परिऽधिं
रुजंति ॥६॥ किं ऊं स्वित् अस्मै निऽविदः भनंत इंद्रस्य अवद्यं
दिधिषंते आपः मम एतान् पुत्रः महता वधेन वृत्रं जघन्वान् अ-
सृजत् वि सिंधून्॥७॥ममत् चन त्वा युवतिः पराऽआस ममत् चन
त्वा कुषवा जगार ममत् चित् आपः शिशवे ममृड्युः ममत् चित्
इंद्रः सहसा उत् अतिष्ठत्॥८॥ ममत् चन ते मघऽवन् विऽअंसः
निऽविविध्वान् अप हनू जघान अध निऽविद्धः उतऽतरः ब-
भूवान् शिरः दासस्य सं पिणक् वधेन ॥९॥ गृष्टिः ससूव स्थविरं
तवागां अनाधृष्यं वृषभं तुम्रं इंद्रं अरीळ्हं वत्सं चरथाय माता
स्वयं गातुं तन्वे इच्छमानं॥१०॥ उत माता महिषं अनु अवेनत्
अमी त्वा जहति पुत्र देवाः अथ अब्रवीत् वृत्रं इंद्रः हनिष्यन् सखे
विष्णो विऽतरं वि क्रमस्व ॥११॥ कः ते मातरं विधवां अचक्रत्
शयुं कः त्वां अजिघांसत् चरंतं कः ते देवः अधि मार्डीके आसीत्
यत् प्र अक्षिणाः पितरं पादऽगृह्य ॥१२॥ अवर्त्या शुनः आंत्राणि
पेचे न देवेषु विविदे मर्डितारं अपश्यं जायां अमहीयमानां अध
मे श्येनः मधु आ जभार ॥ १३ ॥ २६ ॥ ५ ॥

॥१९॥ एव त्वां इंद्र वज्रिन् अत्र विश्वे देवासः सुऽहवासः ऊमाः
महां उभे रोदसी वृद्धं ऋष्वं निः एकं इत् वृणते वृत्रऽहत्ये ॥ १ ॥
अव असृजंत जिव्रयः न देवाः भुवः संऽराट् इंद्र सत्यऽयोनिः अ-
हन् अहिं परिऽशयानं अर्णः प्र वर्तनीः अरदः विश्वऽधेनाः ॥२॥
अतृप्णुवंतं विऽयतं अबुध्यं अबुध्यमानं सुसुपानं इंद्र सप्त प्रति
प्रऽवतः आऽशयानं अहिं वज्रेण वि रिणाः अपर्वन् ॥३॥ अक्षो-

दयत् शवसा क्षामं बुध्नं वाः न वातः तविषीभिः इंद्रः दृळ्हा नि औभ्नात् उशमानः ओजः अव अभिनत् ककुभः पर्वतानां ॥४॥ अभि प्र दद्रुः जनयः न गर्भं रथाःऽइव प्र ययुः साकं अद्रयः अतर्पयः विऽसृतः उब्जः ऊर्मीन् त्वं वृतान् अरिणाः इंद्र सिंधून् ॥५॥१॥ त्वं मही अवनिं विश्वऽधेनां तुर्वीतये वय्याय क्षरंती अरमयः नमसा एजत् अर्णः सुऽतरणान् अकृणोः इंद्र सिंधून् ॥६॥ प्र अग्रुवः नभन्वः न वक्वाः ध्वस्राः अपिन्वत् युवतीः ऋतऽज्ञाः धन्वानि अज्रान् अपृणक् तृषाणान् अधोक् इंद्रः स्तर्यः दंऽसुपत्नीः ॥७॥ पूर्वीः उषसः शरदः च गूर्ताः वृत्रं जघन्वान् असृजत् वि सिंधून् परिऽस्थिताः अतृणत् बद्बधानाः सीराः इंद्रः स्रवितवे पृथिव्या ॥८॥ वम्रीभिः पुत्रं अग्रुवः अदानं निऽवेशनात् हरिऽवः आ जभर्थ वि अंधः अख्यत् अहिं आऽददानः निः भूत् उखऽछित् सं अरंत पर्व ॥९॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि विप्र आऽविद्वान् आह विदुषे करांसि यथाऽयथा वृष्ण्यानि स्वऽगूर्ता अपांसि राजन् नर्या अविवेषीः ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेः॰ अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥११॥२॥

॥२०॥ आ नः इंद्रः दूरात् आ नः आसात् अभिष्टिऽकृत् अवसे यासत् उग्रः ओजिष्ठेभिः नृऽपतिः वज्रऽबाहुः संऽगे समत्ऽसु तुर्वणिः पृतन्यून् ॥१॥ आ नः इंद्रः हरिऽभिः यातु अच्छ अर्वाचीनः अवसे राधसे च तिष्ठाति वज्री मघऽवा विऽरप्शी इमं यज्ञं अनु नः वाजऽसातौ ॥२॥ इमं यज्ञं त्वं अस्माकं इंद्र पुरः दधत् सनिष्यसि क्रतुं नः श्वघ्नीऽइव वज्रिन् सनये धनानां त्वया वयं अर्यः आजिं

जयेम ॥३॥ उशन् ऊं सु नः सुऽमनाः उपाके सोमस्य नु सुऽसुतस्य
स्वधाऽवः पाः इंद्र प्रतिऽभृतस्य मध्वः सं अंधसा ममदः पृष्ठ्येन
॥४॥ वि यः रप्शे ऋषिऽभिः नवेभिः वृक्षः न पक्वः सृण्यः न जेता
मर्यः न योषां अभि मन्यमानः अच्छ विवक्मि पुरुऽहूतं इंद्रं ॥५॥३॥
गिरिः न यः स्वऽतवान् ऋष्वः इंद्रः सनात् एव सहसे जातः उग्रः
आऽदर्ता वज्रं स्थविरं न भीमः उद्नाऽइव कोशं वसुना निऽऋष्टं
॥६॥ न यस्य वर्ता जनुषा नु अस्ति न राधसः आऽमरीता मघस्य
उतऽववृषाणः तविषीऽवः उग्र अस्मभ्यं दद्धि पुरुऽहूत रायः ॥७॥
ईक्षे रायः क्षयस्य चर्षणीनां उत व्रजं अपऽवर्ता असि गोनां शि-
क्षाऽनरः संऽइथेषु प्रहाऽवान् वस्वः राशिं अभिऽनेता असि भूरिं
॥८॥ कया तत् शृण्वे शच्या शचिष्ठः यया कृणोति मुहु का चित्
ऋष्वः पुरु दाशुषे विऽचयिष्ठः अंहः अथ दधाति द्रविणं जरित्रे
॥९॥ मा नः मर्धीः आ भर दद्धि तत् नः प्र दाशुषे दातवे भूरि यत् ते
नव्ये देष्णे शस्ते अस्मिन् ते उक्थे प्र ब्रवाम वयं इंद्र स्तुवंतः ॥१०॥
नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेः० अकारि ते हरि-
ऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥२१॥ आ यातु इंद्रः अवसे उप नः इह स्तुतः सधऽमात् अस्तु
शूरः ववृधानः तविषीः यस्य पूर्वीः द्यौः न क्षत्रं अभिऽभूति पुष्यात्
॥१॥ तस्य इत् इह स्तवथ वृष्ण्यानि तुविऽद्युम्नस्य तुविऽराधसः
नॄन् यस्य क्रतुः विदथ्यः न संऽराट् सह्वान् तरुत्रः अभि अस्ति कृ-
ष्टीः ॥२॥ आ यातु इंद्रः दिवः आ पृथिव्याः मक्षु समुद्रात् उत वा
पुरीषात् स्वःऽनरात् अवसे नः मरुत्वान् पराऽवतः वा सदनात्
ऋतस्य ॥३॥ स्थूरस्य रायः बृहतः यः ईशे तं ऊं स्तवाम विदथेषु इंद्रं

यः वायुना जयति गोऽमतीषु प्र धृष्णुऽया नयति वस्यः अच्छ
॥४॥ उप यः नमः नमसि स्तभायन् इयर्ति वाचं जनयन् यजध्यै
ऋंजसानः पुरुऽवारः उक्थैः आ इंद्रं कृण्वीत सदनेषु होता ॥५॥५॥
धिषा यदि धिषण्यंतः सरण्यान् सदंतः अद्रिं औशिजस्य गोहे
आ दुरोषाः पास्त्यस्य होता यः नः महान् संऽवरणेषु वह्निः ॥६॥
सत्रा यत् ईं भार्वरस्य वृष्णः सिसक्ति शुष्मः स्तुवते भराय गुहा यत्
ईं औशिजस्य गोहे प्र यत् धिये प्र अयसे मदाय ॥७॥ वि यत् वरां-
सि पर्वतस्य वृण्वे पयःऽभिः जिन्वे अपां जवांसि विदत् गौरस्य
गवयस्य गोहे यदि वाजाय सुऽध्यः वहंति ॥८॥ भद्रा ते हस्ता सु-
ऽकृता उत पाणी' प्रऽयंतारा स्तुवते राधः इंद्र का ते निऽसत्तिः
किं ऊं' नो' ममत्सि किं न उत्ऽउत् ऊं' हर्षसे दातवै ऊं' ॥९॥ एव
वस्वः इंद्रः सत्यः संऽराट् हंता वृत्रं वरिवः पूरवे कः॰ पुरुऽस्तुत
क्रत्वा नः शग्धि रायः भक्षीय ते अवसः दैव्यस्य ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र
नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेः॰ अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं
धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥ ११ ॥ ६ ॥ २ ॥

॥२२॥ यत् नः इंद्रः जुजुषे यत् च वष्टि तत् नः महान् करति शुष्मी
आ चित् ब्रह्म स्तोमं मघऽवा सोमं उक्था यः अश्मानं शवसा बि-
भ्रत् एति ॥१॥ वृषा वृषंधिं चतुःऽअश्रिं अस्यन् उग्रः बाहुऽभ्यां
नृऽतमः शचीऽवान् श्रिये परुष्णीं उषमाणः ऊर्णां यस्याः पर्वा-
णि सख्याय विव्ये ॥२॥ यः देवः देवऽतमः जायमानः महः वाजेभिः
महत्ऽभिः च शुष्मैः दधानः वज्रं बाह्वोः उशंतं द्यां अमेन रेजयत्
प्र भूम ॥३॥ विश्वा रोधांसि प्रऽवतः च पूर्वीः द्यौः ऋष्वात् जनि-
मन् रेजत क्षाः आ मातरा भरति शुष्मी आ गोः नृऽवत् परि-

ऽज्मन् नोनुवंत वाताः ॥४॥ ता तु ते इंद्र महतः महानि विश्वेषु
इत् सवनेषु प्रऽवाच्या यत् शूर धृष्णो' धृषता दधृष्वान् अहिं व-
ज्रेण शवसा अविवेषीः ॥५॥७॥ ता तु ते सत्या तुविऽनृम्ण विश्वा
प्र धेनवः सिस्रते वृष्णः ऊध्नः अध ह त्वत् वृषऽमनः भियानाः प्र
सिंधवः जवसा चक्रमंत ॥६॥ अत्र अह ते हरिऽवः ताः ऊं' देवीः
अवःऽभिः इंद्र स्तवंत स्वसारः यत् सीं अनु प्र मुचः बद्बधानाः दी-
र्घां अनु प्रऽसितिं स्यंदयध्यै ॥७॥ पिपीळे अंशुः मद्यः न सिंधुः आ
त्वा शमी शशमानस्य शक्तिः अस्मद्र्यक् शुशुचानस्य यम्याः आ-
शुः न रश्मिं तुविऽओजसं गोः ॥८॥ अस्मे' वर्षिष्ठा कृणुहि ज्येष्ठा
नृम्णानि सत्रा सहुरे सहांसि अस्मभ्यं वृत्रा सुऽहनानि रंधि जहि
वधः वनुषः मर्त्यस्य ॥९॥ अस्माकं इत् सु शृणुहि त्वं इंद्र अस्मभ्यं
चित्रान् उप माहि वाजान् अस्मभ्यं विश्वाः इषणः पुरंऽधीः अ-
स्माकं सु मघऽवन् बोधि गोऽदाः ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः
इषं जरित्रे नद्यः न पीपेः॰ अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम
रथ्यः सदाऽसाः ॥११॥८॥

॥२३॥ कथा महां अवृधत् कस्य होतुः यज्ञं जुषाणः अभि सोमं
ऊधः पिबन् उशानः जुषमाणः अंधः ववक्षे ऋष्वः शुचते धनाय
॥१॥ कः अस्य वीरः सधऽमादं आप सं आनंश सुमतिऽभिः कः
अस्य कत् अस्य चित्रं चिकिते कत् ऊती वृधे भुवत् शशमानस्य
यज्योः ॥२॥ कथा शृणोति हूयमानं इंद्रः कथा शृण्वन् अवसां
अस्य वेद काः अस्य पूर्वीः उपऽमातयः ह कथा एनं आहुः पपुरिं
जरित्रे ॥३॥ कथा सऽबाधः शशमानः अस्य नशत् अभि द्रविणं
दीध्यानः देवः भुवत् नवेदाः मे ऋतानां नमः जगृभ्वान् अभि

यत् जुजोषत् ॥४॥ कथा कत् अस्याः उषसः विऽउष्टौ देवः मर्तस्य सख्यं जुजोष कथा कत् अस्य सख्यं सखिऽभ्यः ये अस्मिन् कामं सुऽयुजं ततस्रे ॥५॥९॥ किं आत् अमत्रं सख्यं सखिऽभ्यः कदा नु ते भ्रात्रं प्र ब्रवाम श्रिये सुऽदृशः वपुः अस्य सर्गाः स्वः न चित्रऽतमं इषे आ गोः ॥६॥ द्रुहं जिघांसन् ध्वरसं अनिंद्रां तेतिक्ते तिग्मा तुजसे अनीका ऋणा चित् यत्र ऋणऽयाः नः उग्रः दूरे अज्ञाताः उषसः बबाधे ॥७॥ ऋतस्य हि शुरुधः संति पूर्वीः ऋतस्य धीतिः वृजिनानि हंति ऋतस्य श्लोकः बधिरा ततर्द कर्णा बुधानः शुचमानः आयोः ॥८॥ ऋतस्य दृळ्हा धरुणानि संति पुरूणि चंद्रा वपुषे वपूंषि ऋतेन दीर्घं इषणंत पृक्षः ऋतेन गावः ऋतं आ विवेशुः ॥९॥ ऋतं येमानः ऋतं इत् वनोति ऋतस्य शुष्मः तुरऽयाः ऊं इति गव्युः ऋताय पृथ्वी इति बहुले इति गभीरे इति ऋताय धेनू इति परमे इति दुहाते इति ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेरिति पीपेः अकारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥११॥१०॥

॥२४॥ का सुऽस्तुतिः शवसः सूनुं इंद्रं अर्वाचीनं राधसे आ ववर्तत् ददिः हि वीरः गृणते वसूनि सः गोऽपतिः निःऽसिधां नः जनासः ॥१॥ सः वृत्रऽहत्ये हव्यः सः ईड्यः सः सुऽस्तुतः इंद्रः सत्यऽराधाः सः यामन् आ मघऽवा मर्त्याय ब्रह्मण्यते सुस्वये वरिवः धात् ॥२॥ तं इत् नरः वि ह्वयंते संऽईके रिरिक्वांसः तन्वः कृण्वत त्रां मिथः यत् त्यागं उभयासः अग्मन् नरः तोकस्य तनयस्य सातौ ॥३॥ क्रतुऽयंति क्षितयः योगे उग्र आशुषाणासः मिथः अर्णऽसातौ सं यत् विशः अववृत्रंत युध्माः आत् इत् नेमे इंद्रयंते अभीके ॥४॥ आत् इत् ह नेमे इंद्रियं यजंते आत् इत् पक्तिः पुरोळाशं

रिरिच्यात् आत् इत् सोमः वि पपृच्यात् असुस्वीन् आत् इत् जु-
जोष वृषभं यजध्यै ॥५॥११॥ कृणोति अस्मै वरिवः यः इत्था इंद्राय
सोमं उशते सुनोति सध्रीचीनेन मनसा अविऽवेनन् तं इत् स-
खायं कृणुते समत्ऽसु ॥६॥ यः इंद्राय सुनवत् सोमं अद्य पचात्
पक्तीः उत भृज्जाति धानाः प्रति मनायोः उचथानि हर्यन् त-
स्मिन् दधत् वृषणं शुष्मं इंद्रः ॥७॥ यदा सऽमर्यं वि अचेत् ऋघा-
वा दीर्घं यत् आजिं अभि अख्यत् अर्यः अचिक्रदत् वृषणं पत्नी
अच्छ दुरोणे आ निऽशितं सोमसुत्ऽभिः ॥८॥ भूयसा वस्नं अचरत्
कनीयः अविऽक्रीतः अकानिषं पुनः यन् सः भूयसा कनीयः न
अरिरेचीत् दीनाः दक्षाः वि दुहंति प्र वाणं ॥९॥ कः इमं दशऽभिः
मम इंद्रं क्रीणाति धेनुऽभिः यदा वृत्राणि जंघनत् अथ एनं मे पु-
नः ददत् ॥१०॥ नु स्तुतः इंद्र नु गृणानः इषं जरित्रे नद्यः न पीपेः ० अ-
कारि ते हरिऽवः ब्रह्म नव्यं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥११॥१२॥

॥२५॥ कः अद्य नर्यः देवऽकामः उशन् इंद्रस्य सख्यं जुजोष कः
वा महे अवसे पार्याय संऽइद्धे अग्नौ सुतऽसोमः ईट्टे ॥१॥ कः न-
नाम वचसा सोम्याय मनायुः वा भवति वस्ते उस्राः कः इंद्रस्य
युज्यं कः सखिऽत्वं कः भ्रात्रं वष्टि कवये कः ऊती ॥२॥ कः देवानां
अवः अद्य वृणीते कः आदित्यान् अदितिं ज्योतिः ईट्टे कस्य अ-
श्विनौ इंद्रः अग्निः सुतस्य अंशोः पिबंति मनसा अविऽवेनं ॥३॥
तस्मै अग्निः भारतः शर्म यंसत् ज्योक् पश्यात् सूर्यं उत्ऽचरंतं यः
इंद्राय सुनवाम इति आह नरे नर्याय नृऽतमाय नृणां ॥४॥ न तं
जिनंति बहवः न दभ्राः उरु अस्मै अदितिः शर्म यंसत् प्रियः सु-
ऽकृत् प्रियः इंद्रे मनायुः प्रियः सुप्रऽअवीः प्रियः अस्य सोमी

॥५॥१३॥ सुप्रऽअव्यः प्राशुषाट् एषः वीरः सुस्वेः पक्तिं कृणुते केवला इंद्रः न असुस्वेः आपिः न सखा न जामिः दुःप्रऽअव्यः अवऽहंता इत् अवाचः ॥६॥ न रेवता पणिना सख्यं इंद्रः असुन्वता सुतऽपाः सं गृणीते आ अस्य वेदः खिदति हंति नग्नं वि सुस्वये पक्तये केवलः भूत् ॥७॥ इंद्रं परे अवरे मध्यमासः इंद्रं यांतः अवऽसितासः इंद्रं इंद्रं क्षियंतः उत युध्यमानाः इंद्रं नरः वाजऽयंतः हवंते ॥८॥१४॥

॥२६॥ अहं मनुः अभवं सूर्यः च अहं कक्षीवान् ऋषिः अस्मि विप्रः अहं कुत्सं आर्जुनेयं नि ऋंजे अहं कविः उशना पश्यत मा ॥१॥ अहं भूमिं अददां आर्याय अहं वृष्टिं दाशुषे मर्त्याय अहं अपः अनयं वावशानाः मम देवासः अनु केतं आयन् ॥२॥ अहं पुरः मंदसानः वि ऐरं नव साकं नवतीः शंबरस्य शतऽतमं वेश्यं सर्वऽताता दिवःऽदासं अतिथिऽग्वं यत् आवं ॥३॥ प्र सु सः विऽभ्यः मरुतः विः अस्तु प्र श्येनः श्येनेभ्यः आशुऽपत्वा अचक्रया यत् स्वधया सुऽपर्णः हव्यं भरत् मनवे देवऽजुष्टं ॥४॥ भरत् यदि विः अतः वेविजानः पथा उरुणा मनःऽजवाः असर्जि तूयं ययौ मधुना सोम्येन उत श्रवः विविदे श्येनः अत्र ॥५॥ ऋजीपी श्येनः ददमानः अंशुं पराऽवतः शकुनः मंद्रं मदं सोमं भरत् दृहाणः देवऽवान् दिवः अमुष्मात् उतऽतरात् आऽदाय ॥६॥ आऽदाय श्येनः अभरत् सोमं सहस्रं सवान् अयुतं च साकं अत्र पुरंऽधिः अजहात् अरातीः मदे सोमस्य मूराः अमूरः ॥७॥१५॥

॥२७॥ गर्भे नु सन् अनु एषां अवेदं अहं देवानां जनिमानि वि-

श्वा शतं मा पुरः आयसीः अरक्षन् अध श्येनः जवसा निः अदीयं
॥१॥ न घ सः मां अप जोषं जभार अभि ईं आस त्वक्षसा वीर्येण ई-
र्मा पुरंऽधिः अजहात् अरातीः उत वातान् अतरत् शूशुवानः
॥२॥ अव यत् श्येनः अस्वनीत् अध द्योः वि यत् यदि वा अतः ऊहुः
पुरंऽधिं सृजत् यत् अस्मै अव ह क्षिपत् ज्यां कृशानुः अस्ता मन-
सा भुरण्यन् ॥३॥ ऋजिप्यः ईं इंद्रऽवतः न भुज्युं श्येनः जभार बृहतः
अधि स्नोः अंतः पतत् पतत्रि अस्य पर्णं अध यामनि प्रऽसितस्य
तत् वेः० ॥४॥ अध श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं आऽपिप्यानं मघऽवा
शुक्रं अंधः अध्वर्युऽभिः प्रऽयतं मध्वः अग्रं इंद्रः मदाय प्रति धत्
पिबध्यै शूरः मदाय प्रति धत् पिबध्यै ॥५॥१६॥

॥२८॥ त्वा युजा तव तत् सोम सख्ये इंद्रः अपः मनवे सऽस्रुतः
कः० अहन् अहिं अरिणात् सप्त सिंधून् अप अवृणोत् अपिहि-
ताऽइव खानि ॥१॥ त्वा युजा नि खिदत् सूर्यस्य इंद्रः चक्रं सहसा
सद्यः इंदो' अधि स्नुना बृहता वर्तमानं महः द्रुहः अप विश्वऽआयु
धायि ॥२॥ अहन् इंद्रः अदहत् अग्निः इंदो' पुरा दस्यून् मध्यंदिनात्
अभीके दुःऽगे दुरोणे क्रत्वा न याता पुरु सहस्रा शर्वा नि बर्हीत्
॥३॥ विश्वस्मात् सीं अधमान् इंद्र दस्यून् विशः दासीः अकृणोः
अप्रऽशस्ताः अबाधेथां अमृणतं नि शत्रून् अविंदेथां अपऽचि-
तिं वधत्रैः ॥४॥ एव सत्यं मघऽवाना युवं तत् इंद्रः च सोम ऊर्वं
अश्व्यं गोः आ अदर्दृतं अपिऽहितानि अश्ना रिरिचथुः क्षाः चित्
ततृदाना ॥५॥१७॥

॥२९॥ आ नः स्तुतः उप वाजेभिः ऊती इंद्र याहि हरिऽभिः मं-

दसानः तिरः चित् अर्यः सवना पुरूणि आंगूषेभिः गृणानः सत्य-
ऽराधाः ॥१॥ आ हि स्म याति नर्यः चिकित्वान् हूयमानः सोतृऽभिः
उप यज्ञं सुऽअश्वः यः अभीरुः मन्यमानः सुस्वानेभिः मदति सं ह
वीरैः ॥२॥ श्रवय इत् अस्य कर्णा वाजयध्यै जुष्टां अनु प्र दिशं मं-
दयध्यै उत्ऽववृषाणः राधसे तुविष्मान् करत् नः इंद्रः सुऽतीर्था
अभयं च ॥३॥ अच्छ यः गंता नाधमानं ऊती इत्था विप्रं हवमानं
गृणंतं उप त्मनि दधानः धुरि आ शून् सहस्राणि शतानि वज्र-
ऽबाहुः ॥४॥ त्वाऽऊतासः मघऽवन् इंद्र विप्राः वयं ते स्याम सूरयः
गृणंतः भेजानासः बृहत्ऽदिवस्य रायः आऽकाय्यस्य दावने पुरु-
ऽक्षोः ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥३०॥ नकिः इंद्र त्वत् उत्ऽतरः न ज्यायान् अस्ति वृत्रऽहन्
नकिः एव यथा त्वं ॥१॥ सत्रा ते अनु कृष्टयः विश्वाः चक्राऽइव व-
वृतुः सत्रा महान् असि श्रुतः ॥२॥ विश्वे चन इत् अना त्वा देवासः
इंद्र युयुधुः यत् अहा नक्तं आ अतिरः ॥३॥ यत्र उत बाधितेभ्यः चक्रं
कुत्साय युध्यते मुषायः इंद्र सूर्यं ॥४॥ यत्र देवान् ऋघायतः विश्वान्
अयुध्यः एकः इत् त्वं इंद्र वनून् अहन् ॥५॥१९॥ यत्र उत मर्त्याय कं
अरिणाः इंद्र सूर्यं प्र आवः शचीभिः एतशं ॥६॥ किं आत् उत असि
वृत्रऽहन् मघऽवन् मन्युमत्ऽतमः अत्र अह दानुं आ अतिरः ॥७॥
एतत् घ इत् उत वीर्यं इंद्र चकर्थ पौंस्यं स्त्रियं यत् दुःऽहनायुवं व-
धीः दुहितरं दिवः ॥८॥ दिवः चित् घ दुहितरं महान् महीयमानां
उषसं इंद्र सं पिणक् ॥९॥ अप उषाः अनसः सरत् संऽपिष्टात् अह
बिभ्युषी नि यत् सीं शिश्नथत् वृषा ॥१०॥२०॥ एतत् अस्याः अनः
शये सुऽसंपिष्टं विऽपाशि आ ससार सीं पराऽवतः ॥११॥ उत सिंधुं

विऽबाल्यं विऽतस्थानां अधि क्षमिं परि स्थाः इंद्र मायया ॥१२॥ उत गृष्णांस्य धृष्णुऽया प्र मृक्षः अभि वेदनं पुरः यत् अस्य सं ऽपिणक् ॥१३॥ उत दासं कौलिऽतरं बृहतः पर्वतात् अधि अव अहन् इंद्र शंबरं ॥१४॥ उत दासस्य वर्चिनः सहस्राणि शता अवधीः अधि पंच प्रधीन्ऽइंव ॥१५॥२१॥ उत त्यं पुत्रं अग्रुवः पराऽवृक्तं शतऽक्रतुः उक्थेषु इंद्रः आ अभजत् ॥१६॥ उत त्या तुर्वशायदू अस्नातारा शचीऽपतिः इंद्रः विद्वान् अपारयत् ॥१७॥ उत त्या सद्यः आर्या सरयोः इंद्र पारतः अर्णाचित्ररथा अवधीः ॥१८॥ अनु द्वा जहिता नयः अंधं श्रोणं च वृत्रऽहन् न तत् ते सुम्नं अष्टवे ॥१९॥ शतं अश्मन्ऽमयीनां पुरां इंद्रः वि आस्यत् दिवःऽदासाय दाशुषे ॥२०॥२२॥ अस्वापयत् दभीतये सहस्रा त्रिंशतं हथैः दासानां इंद्रः मायया ॥२१॥ सः घ इत् उत असि वृत्रऽहन् समानः इंद्र गोऽपतिः यः ता विश्वानि चिच्युषे ॥२२॥ उत नूनं यत् इंद्रियं करिष्याः इंद्र पौंस्यं अद्य नकिः तत् आ मिनत् ॥२३॥ वामंऽवामं ते आऽदुरे देवः ददातु अर्यमा वामं पूषा वामं भगः वामं देवः करूळती ॥ २४ ॥ २३ ॥

॥३१॥ कया नः चित्रः आ भुवत् ऊती सदाऽवृधः सखा कया शचिंष्ठया वृता ॥१॥ कः त्वा सत्यः मदानां मंहिष्ठः मत्सत् अंधसः दृळ्हा चित् आऽरुजे वसु ॥२॥ अभि सु नः सखीनां अविता जरितॄणां शतं भवासि ऊतिऽभिः ॥३॥ अभि नः आ ववृत्स्व चक्रं न वृत्तं अर्वतः नियुत्ऽभिः चर्षणीनां ॥४॥ प्रऽवता हि क्रतूनां आ ह पदाऽइंव गच्छसि अभंक्षि सूर्ये सचा ॥५॥२४॥ सं यत् ते इंद्र मन्यवः सं चक्राणि दधन्विरे अध त्वे अध सूर्ये ॥६॥ उत स्म हि त्वां आहुः

इत् मघऽवानं शचीऽपते दातारं अविऽदीधयुं ॥७॥ उत स्म सद्यः
इत् परि शशमानाय सुन्वते पुरु चित् मंहसे वसु ॥८॥ नहि स्म ते
शतं चन राधः वरंते आऽमुरः न च्यौत्नानि करिष्यतः ॥९॥ अस्मान्
अवंतु ते शतं अस्मान् सहस्रं ऊतयः अस्मान् विश्वाः अभिष्टयः
॥१०॥२५॥ अस्मान् इह वृणीष्व सख्याय स्वस्तये महः राये दिवि-
त्मंते ॥११॥ अस्मान् अविड्ढि विश्वहा इंद्र राया परीणसा अस्मान्
विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥१२॥ अस्मभ्यं तान् अप वृधि व्रजान् अ-
स्ताऽइव गोऽमंतः नवाभिः इंद्र ऊतिऽभिः ॥१३॥ अस्माकं धृष्णु-
ऽया रथः द्युऽमान् इंद्र अनपऽच्युतः गव्युः अश्वऽयुः ईयते ॥१४॥
अस्माकं उत्ऽतमं कृधि श्रवः देवेषु सूर्य वर्षिष्ठं द्यांऽइव उपरि
॥ १५ ॥ २६ ॥

॥३२॥ आ तु नः इंद्र वृत्रऽहन् अस्माकं अर्धं आ गहि महान्
महीभिः ऊतिऽभिः ॥१॥ भृमिः चित् घ असि तूतुजिः आ चित्र
चित्रिणीषु आ चित्रं कृणोषि ऊतये ॥२॥ दभ्रेभिः चित् शशीयांसं
हंसि व्राधंतं ओजसा सखिऽभिः ये त्वे सचा ॥३॥ वयं इंद्र त्वे सचा
वयं त्वा अभि नोनुमः अस्मान्ऽअस्मान् इत् उत अव ॥४॥ सः नः
चित्राभिः अद्रिऽवः अनवद्याभिः ऊतिऽभिः अनाधृष्टाभिः आ
गहि ॥५॥२७॥ भूयामो सु त्वाऽवंतः सखायः इंद्र गोऽमंतः युजः
वाजाय घृष्वये ॥६॥ त्वं हि एकः ईशिषे इंद्र वाजस्य गोऽमंतः सः
नः यंधि महीं इषं ॥७॥ न त्वा वरंते अन्यथा यत् दित्ससि स्तुतः मघं
स्तोतृऽभ्यः इंद्र गिर्वणः ॥८॥ अभि त्वा गोतमाः गिरा अनूषत प्र
दावने इंद्रं वाजाय घृष्वये ॥९॥ प्र ते वोचाम वीर्या याः मंदसानः
आ अरुजः पुरः दासीः अभिऽइत्य ॥१०॥२८॥ ता ते गृणंति वेधसः

यानि चकर्थ पौंस्यानि सुतेषु इंद्र गिर्वणः ॥११॥ अवीवृधंत गोतमाः
इंद्र त्वे' स्तोमऽवाहसः आ एषु धाः वीरऽवंत यशः ॥१२॥ यत् चित्
हि शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं हवामहे ॥१३॥ अर्वा-
चीनः वसो' भव अस्मे' सु मत्स्व अंधसः सोमानां इंद्र सोमऽपाः
॥१४॥ अस्माकं त्वा मतीनां आ स्तोमः इंद्र यच्छतु अर्वाक् आ
वर्तय हरी' ॥१५॥ पुरोळाशं च नः घसः जोषयासे गिरः च नः वधू-
युःऽइव योषणां ॥१६॥२९॥ सहस्रं व्यतीनां युक्तानां इंद्रं ईमहे शतं
सोमस्य खार्यः ॥१७॥ सहस्रा ते शता वयं गवां आ च्यवयामसि
अस्मऽत्रा राधः एतु ते ॥१८॥ दश ते कलशानां हिरण्यानां अधी-
महि भूरिऽदाः असि वृत्रऽहन् ॥१९॥ भूरिऽदाः भूरि देहि नः मा
दभ्रं भूरि आ भर भूरि घ इत् इंद्र दित्ससि ॥२०॥ भूरिऽदाः हि असि
श्रुतः पुरुऽत्रा शूर वृत्रऽहन् आ नः भजस्व राधसि ॥२१॥ प्र ते बभ्रू'
विऽचक्षण शंसामि गोऽसनः नपात् मा आभ्यां गाः अनु शि-
श्रथः ॥२२॥ कनीनकाऽइव विद्रधे नवे द्रुऽपदे अर्भके बभ्रू' यामेषु
शोभेते' ॥२३॥ अरं मे उस्रऽयाम्णे अरं अनुस्रऽयाम्णे बभ्रू' यामेषु
अस्रिधा ॥२४॥३०॥६॥३॥

॥३३॥ प्र ऋभुऽभ्यः दूतंऽइव वाचं इष्ये उपऽस्तिरे श्वैतरीं धेनुं
ईळे ये वातऽजूताः तरणिऽभिः एवैः परि द्यां सद्यः अपसः बभूवुः
॥१॥ यदा अरं अक्रन् ऋभवः पितृऽभ्यां परिऽविष्टी वेषणा दंस-
नाभिः आत् इत् देवानां उप सख्यं आयन् धीरासः पुष्टिं अवहन्
मनायै ॥२॥ पुनः ये चक्रुः पितरा युवाना सना यूपाऽइव जरणा
शयाना ते वाजः विऽभ्वा ऋभुः इंद्रऽवंतः मधुऽप्सरसः नः अवंतु
यज्ञं ॥३॥ यत् संऽवत्सं ऋभवः गां अरक्षन् यत् संऽवत्सं ऋभवः माः

अपिंशन् यत् सम्ऽवत्सं अभरन् भासः अस्याः ताभिः शमीभिः
अमृतऽत्वं आशुः ॥४॥ ज्येष्ठः आह चमसा द्वा कर इति कनीयान्
त्रीन् कृणवाम इति आह कनिष्ठः आह चतुरः कर इति त्वष्टा ऋ-
भवः तत् पनयत वचः वः ॥५॥१॥ सत्यं ऊचुः नरः एव हि चक्रुः अनु
स्वधां ऋभवः जग्मुः एतां विऽभ्राजमानान् चमसान् अहाऽइव
अवेनत् त्वष्टा चतुरः ददृश्वान् ॥६॥ द्वादश द्यून् यत् अगोह्यस्य
आतिथ्ये रणन् ऋभवः ससंतः सुऽक्षेत्रा अकृण्वन् अनयंत सिंधून्
धन्व आ अतिष्ठन् ओषधीः निम्नं आपः ॥७॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृतं
नरेऽस्थां ये धेनुं विश्वऽजुवं विश्वऽरूपां ते आ तक्षंतु ऋभवः रयिं
नः सुऽअवसः सुऽअपसः सुऽहस्ताः ॥८॥ अपः हि एषां अजुषंत दे-
वाः अभि क्रत्वा मनसा दीध्यानाः वाजः देवानां अभवत् सुऽक-
र्मा इंद्रस्य ऋभुक्षाः वरुणस्य विऽभ्वा ॥९॥ ये हरी मेधया उक्था
मदंतः इंद्राय चक्रुः सुऽयुजा ये अश्वा ते रायः पोषं द्रविणानि
अस्मे धत्त ऋभवः क्षेमऽयंतः न मित्रं ॥१०॥ इदा अह्नः पीतिं उत
वः मदं धुः न ऋते श्रांतस्य सख्याय देवाः ते नूनं अस्मे ऋभवः
वसूनि तृतीये अस्मिन् सवने दधात ॥ ११ ॥ २ ॥

॥३४॥ ऋभुः विऽभ्वा वाजः इंद्रः नः अच्छ इमं यज्ञं रत्नऽधेया
उप यात इदा हि वः धिषणा देवी अह्नां अधात् पीतिं सं मदाः
अग्मत वः ॥१॥ विदानासः जन्मनः वाजऽरत्नाः उत ऋतुऽभिः
ऋभवः मादयध्वं सं वः मदाः अग्मत सं पुरंऽधिः सुऽवीरां अस्मे
रयिं आ ईरयध्वं ॥२॥ अयं वः यज्ञः ऋभवः अकारि यं आ मनुष्वत्
प्रऽदिवः दधिध्वे प्र वः अच्छ जुजुषाणासः अस्थुः अभूत विश्वे
अग्रिया उत वाजाः ॥३॥ अभूत् ऊं वः विधते रत्नऽधेयं इदा नरः

दाशुषे मर्त्याय पिबत वाजाः ऋभवः ददे वः महि तृतीयं सवनं
मदाय॥४॥ आ वाजाः यात उप नः ऋभुक्षाः महः नरः द्रविणसः
गृणानाः आ वः पीतयः अभिऽपित्वे अह्नां इमाः अस्तं नवस्वः-
ऽइव ग्मन्॥५॥३॥ आ नपातः शवसः यातन उप इमं यज्ञं नमसा
हूयमानाः सऽजोषसः सूरयः यस्य च स्थ मध्वः पात रत्नऽधाः इंद्र-
ऽवंतः॥६॥ सऽजोषाः इंद्र वरुणेन सोमं सऽजोषाः पाहि गिर्वणः
मरुत्ऽभिः अग्रेऽपाभिः ऋतुऽपाभिः सऽजोषाः ग्नाःपत्नीभिः
रत्नऽधाभिः सऽजोषाः॥७॥ सऽजोषसः आदित्यैः मादयध्वं स-
ऽजोषसः ऋभवः पर्वतेभिः सऽजोषसः दैव्येन सवित्रा सऽजोषसः
सिंधुऽभिः रत्नऽधेभिः॥८॥ ये अश्विना ये पितरा ये ऊती धेनुं
ततक्षुः ऋभवः ये अश्वा ये अंसत्रा ये ऋधक् रोदसी’ ये विऽभ्वः
नरः सुऽअपत्यानि चक्रुः॥९॥ ये गोऽमंतं वाजऽवंतं सुऽवीरं रयिं
धत्थ वसुऽमंतं पुरुऽक्षुं ते अग्रेऽपाः ऋभवः मंदसानाः अस्मे’ धत्त
ये च रातिं गृणंति॥१०॥ न अप अभूत न वः अतीतृषाम अनिः-
ऽशस्ताः ऋभवः यज्ञे अस्मिन् सं इंद्रेण मदथ सं मरुत्ऽभिः सं
राजऽभिः रत्नऽधेयाय देवाः॥११॥४॥

॥३५॥ इह उप यात शवसः नपातः सौधन्वनाः ऋभवः मा अप
भूत अस्मिन् हि वः सवने रत्नऽधेयं गमंतु इंद्रं अनु वः मदासः॥१॥
आ अगन् ऋभूणां इह रत्नऽधेयं अभूत् सोमस्य सुऽसुतस्य पीतिः
सुऽकृत्यया यत् सुऽअपस्यया च एकं विऽचक्र चमसं चतुःऽधा
॥२॥ वि अकृणोत चमसं चतुःऽधा सखे वि शिक्ष इति अब्रवीत
अथ ऐत वाजाः अमृतस्य पंथां गणं देवानां ऋभवः सुऽहस्ताः
॥३॥ किंऽमयः स्वित् चमसः एषः आस यं काव्येन चतुरः विऽचक्र

अथ सुनुध्वं सवनं मदाय पात ऋभवः मधुनः सोम्यस्य ॥४॥ शच्या
अकर्त पितरा युवाना शच्या अकर्त चमसं देवऽपानं शच्या हरी
धनुःऽतरौ अतष्ट इंद्रऽवाहौ ऋभवः वाजऽरत्नाः ॥५॥५॥ यः वः सु-
नोति अभिऽपित्वे अह्नां तीव्रं वाजासः सवनं मदाय तस्मै रयिं
ऋभवः सर्वऽवीरं आ तक्षत वृषणः मंदसानाः ॥६॥ प्रातः सुतं
अपिबः हरिऽअश्व माध्यंदिनं सवनं केवलं ते सं ऋभुऽभिः पि-
बस्व रत्नऽधेभिः सखीन् यान् इंद्र चकृषे सुऽकृत्या ॥७॥ ये दे-
वासः अभवत सुऽकृत्या श्येनाःऽइव इत् अधि दिवि निऽसेद ते
रत्नं धात शवसः नपातः सौधन्वनाः अभवत अमृतासः ॥८॥ यत्
तृतीयं सवनं रत्नऽधेयं अकृणुध्वं सुऽअपस्या सुऽहस्ताः तत् ऋ-
भवः परिऽसिक्तं वः एतत् सं मदेभिः इंद्रियेभिः पिबध्वं ॥९॥६॥

॥३६॥ अनश्वः जातः अनभीशुः उक्थ्यः रथः त्रिऽचक्रः परि व-
र्तते रजः महत् तत् वः देव्यस्य प्रऽवाचनं द्यां ऋभवः पृथिवीं यत्
च पुष्यथ ॥१॥ रथं ये चक्रुः सुऽवृतं सुऽचेतसः अविऽह्वरंतं मनसः
परि ध्यया तान् ऊं नु अस्य सवनस्य पीतये आ वः वाजाः ऋभवः
वेदयामसि ॥२॥ तत् वः वाजाः ऋभवः सुऽप्रवाचनं देवेषु विऽभ्वः
अभवत् महिऽत्वनं जिव्री यत् संता पितरा सनाऽजुरा पुनः यु-
वाना चरथाय तक्षथ ॥३॥ एकं वि चक्र चमसं चतुःऽवयं निः
चर्मणः गां अरिणीत धीतिऽभिः अथ देवेषु अमृतऽत्वं आनश
श्रुष्टी वाजाः ऋभवः तत् वः उक्थ्यं ॥४॥ ऋभुतः रयिः प्रथमश्रवः-
ऽतमः वाजऽश्रुतासः यं अजीजनन् नरः विभ्वऽतष्टः विदथेषु प्र-
ऽवाच्यः यं देवासः अवथ सः विऽचर्षणिः ॥५॥७॥ सः वाजी अर्वा
सः ऋषिः वचस्यया सः शूरः अस्ता पृतनासु दुस्तरः सः रायः पोषं

सः सुऽवीर्यं दधे यं वाजः विऽभ्वा ऋभवः यं आविषुः ॥६॥ श्रेष्ठं वः
पेशः अधि धायि दर्शतं स्तोमः वाजाः ऋभवः तं जुजुष्टन धीरासः
हि स्थ कवयः विपःऽचितः तान् वः एना ब्रह्मणा आ वेदयामसि
॥७॥ यूयं अस्मभ्यं धिषणाभ्यः परि विद्वांसः विश्वा नर्याणि भो-
जना द्युऽमंतं वाजं वृषऽशुष्मं उतऽतमं आ नः रयिं ऋभवः तक्षत
आ वयः ॥८॥ इह प्रऽजां इह रयिं रराणाः इह श्रवः वीरऽवत् तक्षत
नः येन वयं चितयेम अति अन्यान् तं वाजं चित्रं ऋभवः दद नः
॥ ९ ॥ ८ ॥

॥३७॥ उप नः वाजाः अध्वरं ऋभुक्षाः देवाः यात पथिऽभिः
देवऽयानैः यथा यज्ञं मनुषः विक्षु आसु दधिध्वे रण्वाः सुऽदिनेषु
अह्नां ॥१॥ ते वः हृदे मनसे संतु यज्ञाः जुष्टासः अद्य घृतऽनिर्निजः
गुः प्र वः सुतासः हरयंत पूर्णाः क्रत्वे दक्षाय हर्षयंत पीताः ॥२॥ त्रि-
ऽउदायं देवऽहितं यथा वः स्तोमः वाजाः ऋभुक्षणः ददे वः जुह्वे
मनुष्वत् उपरासु विक्षु युष्मे' सचा बृहत्ऽदिवेषु सोमं ॥३॥ पी-
वःऽअश्वाः शुचत्ऽरथाः हि भूत अयःऽशिप्राः वाजिनः सुऽनि-
ष्काः इंद्रस्य सूनो' शवसः नपातः अनु वः चेति अग्रियं मदाय
॥४॥ ऋभुं ऋभुक्षणः रयिं वाजे वाजिनऽतमं युजं इंद्रस्वंतं हवा-
महे सदाऽसातमं अश्विनं ॥५॥९॥ सः इत् ऋभवः यं अवथ यूयं
इंद्रः च मर्त्यं सः धीभिः अस्तु सनिता मेधऽसाता सः अर्वता ॥६॥
वि नः वाजाः ऋभुक्षणः पथः चितन यष्टवे अस्मभ्यं सूरयः स्तुताः
विश्वाः आशाः तरीषणि ॥७॥ तं नः वाजाः ऋभुक्षणः इंद्र नासत्या
रयिं सं अश्वं चर्षणिऽभ्यः आ पुरु शस्त मघत्तये ॥८॥१०॥

॥३८॥ उतो' हि वां दात्रा संति पूर्वा या पूरुऽभ्यः त्रसदस्युः नि-

ऽतोशे क्षेत्रऽसां दद्थुः उर्वराऽसां घनं दस्युंऽभ्यः अभिऽभूतिं उग्रं ॥१॥ उत वाजिनं पुरुनिःऽसिध्वानं दधिऽक्रां ऊं दद्थुः विश्वऽकृष्टिं ऋजिप्यं श्येनं प्रुषितऽप्सुं आशुं चर्कृत्यं अर्यः नृऽपतिं न शूरं ॥२॥ यं सीं अनु प्रवताऽइव द्रवंतं विश्वः पूरुः मदति हर्षमाणः पत्ऽभिः गृध्यंतं मेधऽयुं न शूरं रथऽतुरं वातंऽइव ध्रजंतं ॥३॥ यः स्म आऽरुंधानः गध्या समत्ऽसु सनुंऽतरः चरति गोषु गच्छन् आविःऽऋजीकः विदथा निऽचिक्यत् तिरः अरतिं परि आपः आयोः ॥४॥ उत स्म एनं वस्त्रऽमथिं न तायुं अनु क्रोशंति क्षितयः भरेषु नीचा अयमानं जसुरिं न श्येनं श्रवः च अच्छ पशुऽमत् च यूथं ॥५॥११॥ उत स्म आसु प्रथमः सरिष्यन् नि वेवेति श्रेणिऽभिः रथानां स्रजं कृण्वानः जन्यः न शुभ्वा रेणुं रेरिहत् किरणं दद्श्वान् ॥६॥ उत स्यः वाजी सहुरिः ऋतऽवा शुश्रूषमाणः तन्वा सऽमर्ये तुरं यतीषु तुरयन् ऋजिप्यः अधि भ्रुवोः किरते रेणुं ऋंजन् ॥७॥ उत स्म अस्य तन्यतोःऽइव द्योः ऋघायतः अभिऽयुजः भयंते यदा सहस्रं अभि सीं अयोधीत् दुःऽवर्तुः स्म भवति भीमः ऋंजन् ॥८॥ उत स्म अस्य प्रनयंति जनाः जूतिं कृष्टिऽप्रः अभिऽभूतिं आशोः उत एनं आहुः संऽइथे विऽयंतः परा दधिऽक्राः असरत् सहस्रैः ॥९॥ आ दधिऽक्राः शवसा पंच कृष्टीः सूर्यःऽइव ज्योतिषा अपः ततान सहस्रऽसाः शतऽसाः वाजी अर्वा पृणक्तु मध्वा सं इमा वचांसि ॥ १० ॥ १२ ॥

॥३९॥ आशुं दधिऽक्रां तं ऊं नु स्तवाम दिवः पृथिव्याः उत चर्किराम उच्छंतीः मां उषसः सूदयंतु अति विश्वानि दुःऽइतानि पर्षन् ॥१॥ महः चर्कर्मि अर्वतः क्रतुऽप्राः दधिऽक्राव्णः पुरुऽवा-

रस्य वृष्णः यं पूरुऽभ्यः दीदिऽवांसं न अग्निं ददथुः मित्रावरुणा
ततुरिं ॥२॥ यः अश्वस्य दधिऽक्राव्णः अकारीत् संऽइद्धे अग्नौ उ-
षसः विऽउष्टौ अनागसं तं अदितिः कृणोतु सः मित्रेण वरुणेन
सऽजोषाः ॥३॥ दधिऽक्राव्णः इषः ऊर्जः महः यत् अमन्महि मरु-
तां नाम भद्रं स्वस्तये वरुणं मित्रं अग्निं हवामहे इंद्रं वज्रऽबाहुं
॥४॥ इंद्रंऽइव इत् उभये वि ह्वयंते उत्ऽईराणाः यज्ञं उपऽप्रयंतः
दधिऽक्रां ऊं सूदनं मर्त्याय ददथुः मित्रावरुणा नः अश्वं ॥५॥ द-
धिऽक्राव्णः अकारिषं जिष्णोः अश्वस्य वाजिनः सुरभि नः मुखा
करत् प्र नः आयूंषि तारिषत् ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥४०॥ दधिऽक्राव्णः इत् ऊं नु चर्किराम विश्वाः इत् मां उषसः
सूदयंतु अपां अग्नेः उषसः सूर्यस्य बृहस्पतेः आंगिरसस्य जिष्णोः
॥१॥ सत्वा भरिषः गोऽइषः दुवन्यऽसत् श्रवस्यात् इषः उषसः तुर-
ण्यऽसत् सत्यः द्रवः द्रवरः पतंगरः दधिऽक्रावा इषं ऊर्जं स्वः जनत्
॥२॥ उत स्म अस्य द्रवतः तुरण्यतः पर्णं न वेः अनु वाति प्रऽगर्-
धिनः श्येनस्यऽइव ध्रजतः अंकसं परि दधिऽक्राव्णः सह ऊर्जा
तरित्रतः ॥३॥ उत स्यः वाजी क्षिपणिं तुरण्यति ग्रीवायां बद्धः अ-
पिऽकक्षे आसनि क्रतुं दधिऽक्राः अनु संऽतवीत्वत् पथां अंकांसि
अनु आऽपनीफणत् ॥४॥ हंसः शुचिऽसत् वसुः अंतरिक्षऽसत्
होता वेदिऽसत् अतिथिः दुरोणऽसत् नृऽसत् वरऽसत् ऋत-
ऽसत् व्योमऽसत् अप्ऽजाः गोऽजाः ऋतऽजाः अद्रिऽजाः ऋतं
॥ ५ ॥ १४ ॥

॥४१॥ इंद्रा कः वां वरुणा सुम्नं आप स्तोमः हविष्मान् अमृतः

नहोता यः वां हृदि क्रतुऽमान अस्मत उक्तः पस्पर्शत इंद्रावरुणा
नमस्वान ॥१॥ इंद्रा ह यः वरुणा चक्रे आपी देवौ मर्तः सख्याय
प्रयस्वान सः हंति वृत्रा संऽइथेषु शत्रून अवःऽभिः वा महतऽभिः
सः प्र शृण्वे ॥२॥ इंद्रा ह रत्नं वरुणा धेष्ठा इत्था नृऽभ्यः शशमानेभ्यः
ता यदि सखाया सख्याय सोमैः सुतेभिः सुऽप्रयसा मादयैते ॥३॥
इंद्रा युवं वरुणा दिद्युं अस्मिन ओजिष्ठं उग्रा नि वधिष्टं वज्रं यः
नः दुःऽएवः वृकतिः दभीतिः तस्मिन मिमाथां अभिऽभूति ओजः
॥४॥ इंद्रा युवं वरुणा भूतं अस्याः धियः प्रेतारा वृषभाऽइव धेनोः
सा नः दुहीयत यवसाऽइव गत्वी सहस्रऽधारा पयसा मही गौः
॥५॥१५॥ तोके हिते तनये उर्वरासु सूरः दृशीके वृषणः च पौंस्ये
इंद्रा नः अत्र वरुणा स्यातां अवःऽभिः दस्मा परिऽतक्म्यायां
॥६॥ युवां इत हि अवसे पूर्व्याय परि प्रऽभूती गोऽइषः सुऽआ-
पी वृणीमहे सख्याय प्रियाय शूरा मंहिष्ठा पितराऽइव शंऽभू
॥७॥ ताः वां धियः अवसे वाजऽयंतीः आजिं न जग्मुः युवऽयूः
सुऽदानू श्रिये न गावः उप सोमं अस्थुः इंद्रं गिरः वरुणं मे म-
नीषाः ॥८॥ इमाः इंद्रं वरुणं मे मनीषाः अग्मन उप द्रविणं इच्छ-
मानाः उप ईं अस्थुः जोष्टारःऽइव वस्वः रघ्वीःऽइव श्रवसः भिक्ष-
माणाः ॥९॥ अश्व्यस्य त्मना रथ्यस्य पुष्टेः नित्यस्य रायः पतयः
स्याम ता चक्राणौ ऊतिऽभिः नव्यसीभिः अस्मऽत्रा रायः नि-
ऽयुतः सचंतां ॥१०॥ आ नः बृहंता बृहतीभिः ऊती इंद्र यातं वरुण
वाजऽसातौ यत दिद्यवः पृतनासु प्रऽक्रीळान तस्य वां स्याम
सनितारः आजेः ॥११॥१६॥

॥४२॥ मम द्विता राष्ट्रं क्षत्रियस्य विश्वऽआयोः विश्वे अमृताः

यथां नः क्रतुं सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्यं वव्रेः ॥१॥ अहं राजा वरुणः मह्यं तानि असुर्याणि प्रथमा धारयंत क्रतुं सचंते वरुणस्य देवाः राजामि कृष्टेः उपमस्यं वव्रेः ॥२॥ अहं इंद्रः वरुणः ते' महिऽत्वा उर्वी' गभीरे' रजसी' सुऽमेके॰ त्वष्टाऽइव विश्वा भुवनानि विद्वान् सं ऐरयं रोदसी' धारयं च ॥३॥ अहं अपः अपिन्वं उक्षमाणाः धारयं दिवं सदने ऋतस्य ऋतेन पुत्रः अदितेः ऋतऽवा उत त्रिऽधातु प्रथयत् विभूमं ॥४॥ मां नरः सुऽअश्वाः वाजयंतः मां वृताः संऽअरणे हवंते कृणोमि आजिं मघऽवा अहं इंद्रः इयर्मि रेणुं अभिभूतिऽओजाः ॥५॥१७॥ अहं ता विश्वा चकरं नकिः मा दैव्यं सहः वरते अप्रतिऽइतं यत् मा सोमासः ममदन् यत् उक्था उभे' भयेते' रजसी' अपारे' ॥६॥ विदुः ते विश्वा भुवनानि तस्य ता प्र ब्रवीषि वरुणाय वेधः त्वं वृत्राणि शृण्विषे जघन्वान् त्वं वृतान् अरिणाः इंद्र सिंधून् ॥७॥ अस्माकं अत्र पितरः ते आसन् सप्त ऋषयः दौःऽगहे बध्यमाने ते आ अयजंत त्रसदस्युं अस्याः इंद्रं न वृत्रऽतुरं अर्धऽदेवं ॥८॥ पुरुऽकुत्सानी हि वां अदाशत् हव्येभिः इंद्रावरुणा नमःऽभिः अथ राजानं त्रसदस्युं अस्याः वृत्रऽहनं ददथुः अर्धऽदेवं ॥९॥ राया वयं ससऽवांसः मदेम हव्येन देवाः यवसेन गावः तां धेनुं इंद्रावरुणा युवं नः विश्वाहा धत्तं अनपऽस्फुरंतीं ॥ १० ॥ १८ ॥

॥४३॥ कः ऊं' श्रवत् कतमः यज्ञियानां वंदारु देवः कतमः जुषाते कस्य इमां देवीं अमृतेषु प्रेष्ठां हृदि श्रेषाम सुऽस्तुतिं सुऽहव्यां ॥१॥ कः मृळाति कतमः आऽगमिष्ठः देवानां ऊं' कतमः शंऽभविष्ठः रथं कं आहुः द्रवत्ऽअश्वं आशुं यं सूर्यस्य दुहिता अवृणीत

॥२॥ मक्षु हि स्म गच्छथः ईवतः द्यून इंद्रः न शक्तिं परिऽतक्म्यायां
दिवः आऽजाता दिव्या सुऽपर्णा कया शचीनां भवथः शचिष्ठा
॥३॥ का वां भूत् उपऽमातिः कया नः आ अश्विना गमथः हूय-
माना कः वां महः चित् त्यजसः अभीके उरुष्यतं माध्वी' दस्रा नः
ऊती ॥४॥ उरु वां रथः परि नक्षति द्यां आ यत् समुद्रात् अभि व-
र्तते वां मध्वा माध्वी' मधु वां प्रुषायन् यत् सीं वां पृक्षः भुरजंत
पक्काः ॥५॥ सिंधुः ह वां रसया सिंचत् अश्वान् घृणा वयः अरुषासः
परि ग्मन् तत् ऊं' सु वां अजिरं चेति यानं येन पती' भवथः सूर्या-
याः ॥६॥ इहऽइह यत् वां समना पपृक्षे सा इयं अस्मे' सुऽमतिः
वाजऽरत्ना उरुष्यतं जरितारं युवं ह श्रितः कामः नासत्या युव-
द्रिक् ॥७॥१९॥

॥४४॥ तं वां रथं वयं अद्य हुवेम पृथुऽज्रयं अश्विना संऽगतिं
गोः यः सूर्यां वहति वंधुरऽयुः गिर्वाहसं पुरुऽतमं वसुऽयुं ॥१॥ युवं
श्रियं अश्विना देवता तां दिवः नपाता वनथः शचीभिः युवोः
वपुः अभि पृक्षः सचंते वहंति यत् ककुहासः रथे वां ॥२॥ कः वां
अद्य करते रातऽहव्यः ऊतये वा सुतऽपेयाय वा अर्कैः ऋतस्य
वा वनुषे पूर्व्याय नमः येमानः अश्विना आ ववर्तत् ॥३॥ हिरण्य-
येन पुरुऽभू॰ रथेन इमं यज्ञं नासत्या उप यातं पिबाथः इत् मधुनः
सोम्यस्य दधथः रत्नं विधते जनाय ॥४॥ आ नः यातं दिवः अच्छ
पृथिव्याः हिरण्ययेन सुऽवृता रथेन मा वां अन्ये नि यमन् देव-
ऽयंतः सं यत् ददे नाभिः पूर्व्या वां ॥५॥ नु नः रयिं पुरुऽवीरं बृहंतं
दस्रा मिमाथां उभयेषु अस्मे' नरः यत् वां अश्विना स्तोमं आवन्
सधऽस्तुतिं आजऽमीह्ळासः अग्मन् ॥६॥ इहऽइह यत् वां समना

पपृक्षे सा इयं अस्मे सुऽमतिः वाजऽरत्ना उरुष्यतं जरितारं युवं ह श्रितः कामः नासत्या युवद्रिक् ॥ ७ ॥ २० ॥

॥ ४५ ॥ एषः स्यः भानुः उत् इयर्ति युज्यते रथः परिऽज्मा दिवः अस्य सानवि पृक्षासः अस्मिन् मिथुनाः अधि त्रयः दृतिः तुरीयः मधुनः वि रप्शते ॥ १ ॥ उत् वां पृक्षासः मधुऽमंतः ईरते रथाः अश्वासः उषसः विऽउष्टिषु अपऽऊर्णुवंतः तमः आ परिऽवृतं स्वः न शुक्रं तन्वंतः आ रजः ॥ २ ॥ मध्वः पिबतं मधुऽपेभिः आसऽभिः उत प्रियं मधुने युंजाथां रथं आ वर्तनिं मधुना जिन्वथः पथः दृतिं वहेथे मधुऽमंतं अश्विना ॥ ३ ॥ हंसासः ये वां मधुऽमंतः अस्रिधः हिरण्यऽपर्णाः उहुवः उषःऽबुधः उदऽप्रुतः मंदिनः मंदिऽनिस्पृशः मध्वः न मक्षः सवनानि गच्छथः ॥ ४ ॥ सुऽअध्वरासः मधुऽमंतः अग्नयः उस्रा जरंते प्रति वस्तोः अश्विना यत् निक्तऽहस्तः तरणिः विऽचक्षणः सोमं सुसाव मधुऽमंतं अद्रिऽभिः ॥ ५ ॥ आकेऽनिपासः अहऽभिः दविध्वतः स्वः न शुक्रं तन्वंतः आ रजः सूरः चित् अश्वान् युयुजानः ईयते विश्वान् अनु स्वधया चेतथः पथः ॥ ६ ॥ प्र वां अवोचं अश्विना धियंऽधाः रथः सुऽअश्वः अजरः यः अस्ति येन सद्यः परि रजांसि याथः हविष्मंतं तरणिं भोजं अच्छ ॥ ७ ॥ २१ ॥ ४ ॥

॥ ४६ ॥ अग्रं पिब मधूनां सुतं वायो दिविष्टिषु त्वं हि पूर्वऽपाः असि ॥ १ ॥ शतेन नः अभिष्टिऽभिः नियुत्वान् इंद्रऽसारथिः वायो सुतस्य तृंपतं ॥ २ ॥ आ वां सहस्रं हरयः इंद्रवायू अभि प्रयः वहंतु सोमऽपीतये ॥ ३ ॥ रथं हिरण्यऽवंधुरं इंद्रवायू सुऽअध्वरं आ हि

स्थाथः दिविऽस्पृशं ॥४॥ रथेन पृथुऽपाजसा दाश्वांसं उप गच्छतं
इंद्रवायू इह आ गतं ॥५॥ इंद्रवायू अयं सुतः तं देवेभिः सऽजोषसा
पिबतं दाशुषः गृहे ॥६॥ इह प्रऽयानं अस्तु वां इंद्रवायू विऽमो-
चनं इह वां सोमऽपीतये ॥ ७ ॥ २२ ॥

॥४७॥ वायो शुक्रः अयामि ते मध्वः अग्रं दिविष्टिषु आ या-
हि सोमऽपीतये स्पार्हः देव नियुत्वता ॥१॥ इंद्रः च वायो एषां
सोमानां पीतिं अर्हथः युवां हि यंति इंदवः निम्नं आपः न सध्र्यक्
॥२॥ वायो इंद्रः च शुष्मिणा सऽरथं शवसः पती नियुत्वंता नः
ऊतये आ यातं सोमऽपीतये ॥३॥ याः वां संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः
दाशुषे नरा अस्मे ताः यज्ञऽवाहसा इंद्रवायू नि यच्छतं ॥४॥२३॥

॥४८॥ विहि होत्राः अवीताः विपः न रायः अर्यः वायो आ
चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥१॥ निःऽयुवानः अशस्तीः नि-
युत्वान् इंद्रऽसारथिः वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये
॥२॥ अनु कृष्णे वसुऽधिती येमाते विश्वऽपेशसा वायो आ
चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥३॥ वहंतु त्वा मनःऽयुजः युक्ता-
सः नवतिः नव वायो आ चंद्रेण रथेन याहि सुतस्य पीतये ॥४॥
वायो शतं हरीणां युवस्व पोष्याणां उत वा ते सहस्रिणः रथः आ
यातु पाजसा ॥ ५ ॥ २४ ॥

॥४९॥ इदं वां आस्ये हविः प्रियं इंद्राबृहस्पती उक्थं मदः च
शस्यते ॥१॥ अयं वां परि सिच्यते सोमः इंद्राबृहस्पती चारुः
मदाय पीतये ॥२॥ आ नः इंद्राबृहस्पती गृहं इंद्रः च गच्छतं सोम-

ऽपा सोमंऽपीतये ॥३॥ अस्मे इंद्राबृहस्पती रयिं धत्तं शतऽग्विनं
अश्वंऽवंतं सहस्रिणं ॥४॥ इंद्राबृहस्पती वयं सुते गीःऽभिः हवा-
महे अस्य सोमंस्य पीतये ॥५॥ सोमं इंद्राबृहस्पती पिबंतं दाशुषः
गृहे मादयेथां ततऽओकसा ॥ ६ ॥ २५ ॥

॥५०॥ यः तस्तंभ सहंसा विऽज्मः अंतान् बृहस्पतिः त्रिऽसधस्थः
रवेण तं प्रत्नासः ऋषयः दीध्यानाः पुरः विप्राः दधिरे मंद्रऽजिह्वं
॥१॥ धुनऽइतयः सुऽप्रकेतं मदंतः बृहस्पते अभि ये नः ततस्रे पृषंतं
सृप्रं अदब्धं ऊर्वं बृहस्पते रक्षतात् अस्य योनिं ॥२॥ बृहस्पते या
परमा पराऽवत् अतः आ ते ऋतऽस्पृशः नि सेदुः तुभ्यं खाताः
अवताः अद्रिऽदुग्धाः मध्वः श्चोतंति अभितः विऽरप्शं ॥३॥ बृह-
स्पतिः प्रथमं जायमानः महः ज्योतिषः परमे विऽओमन् सप्त-
ऽआस्यः तुविऽजातः रवेण वि सप्तऽरश्मिः अधमत् तमांसि ॥४॥
सः सुऽस्तुभा सः ऋक्वता गणेन वलं रुरोज फलिऽगं रवेण बृह-
स्पतिः उस्रियाः हव्यऽसूदः कनिक्रदत् वावशतीः उत् आजत्
॥५॥२६॥ एव पित्रे विश्वऽदेवाय वृष्णे यज्ञैः विधेम नमसा हविः-
ऽभिः बृहस्पते सुऽप्रजाः वीरऽवंतः वयं स्याम पतयः रयीणां ॥६॥
सः इत् राजा प्रतिऽजन्यानि विश्वा शुष्मेण तस्थौ अभि वीर्येण
बृहस्पतिं यः सुऽभृतं बिभर्ति वल्गुऽयति वंदते पूर्वऽभाजं ॥७॥ सः
इत् क्षेति सुऽधितः ओकसि स्वे तस्मै इळा पिन्वते विश्वऽदानीं
तस्मै विशः स्वयं एव नमंते यस्मिन् ब्रह्मा राजनि पूर्वः एति ॥८॥
अप्रतिऽइतः जयति सं धनानि प्रतिऽजन्यानि उत या सऽजन्या
अवस्यवे यः वरिवः कृणोति ब्रह्मणे राजा तं अवंति देवाः ॥९॥
इंद्रः च सोमं पिबतं बृहस्पते अस्मिन् यज्ञे मंदसाना वृषण्ऽवसू॰

आ वां विशंतु इंदवः सुऽआभुवः अस्मे रयिं सर्वऽवीरं नि य-
च्छतं ॥१०॥ बृहस्पते इंद्र वर्धतं नः सचा सा वां सुऽमतिः भूतु
अस्मे अविष्टं धियः जिगृतं पुरंऽधीः जजस्तं अर्यः वनुषां अरा-
तीः ॥ ११ ॥ २७ ॥ ७ ॥

॥५१॥ इदं ऊं त्यत् पुरुऽतमं पुरस्तात् ज्योतिः तमसः वयुन-
ऽवत् अस्थात् नूनं दिवः दुहितरः विऽभातीः गातुं कृणवन् उ-
षसः जनाय ॥१॥ अस्थुः ऊं चित्राः उषसः पुरस्तात् मिताःऽइव
स्वरवः अध्वरेषु वि ऊं व्रजस्य तमसः द्वारा उच्छंतीः अव्रन् शु-
चयः पावकाः ॥२॥ उच्छंतीः अद्य चितयंत भोजान् राधःऽदेयाय
उषसः मघोनीः अचित्रे अंतः पणयः ससंतु अबुध्यमानाः त-
मसः विऽमध्ये ॥३॥ कुवित् सः देवीः सनयः नवः वा यामः बभूयात्
उषसः वः अद्य येन नवऽग्वे अंगिरे दशऽग्वे सप्तऽआस्ये रेवतीः
रेवत् ऊष ॥४॥ यूयं हि देवीः ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः परिऽप्रयाथ भु-
वनानि सद्यः प्रऽबोधयंतीः उषसः ससंतं द्विऽपात् चतुःऽपात्
चरथाय जीवं ॥५॥१॥ क्व स्वित् आसां कतमा पुराणी यया वि-
ऽधाना विऽदधुः ऋभूणां शुभं यत् शुभ्राः उषसः चरंति न वि
ज्ञायंते सऽदृशीः अजुर्याः ॥६॥ ताः घ ताः भद्राः उषसः पुरा आसुः
अभिष्टिऽद्युम्नाः ऋतजातऽसत्याः यासु ईजानः शशमानः उक्थैः
स्तुवन् शंसन् द्रविणं सद्यः आप ॥७॥ ताः आ चरंति समना पुर-
स्तात् समानतः समना पप्रथानाः ऋतस्य देवीः सदसः बुधानाः
गवां न सर्गाः उषसः जरंते ॥८॥ ताः इत् नु एव समना समानीः
अमीतऽवर्णाः उषसः चरंति गूहंतीः अभ्वं असितं रुशंतऽभिः
शुक्राः तनूभिः शुचयः रुचानाः ॥९॥ रयिं दिवः दुहितरः विऽभा-

तीः प्रजाऽवंतं यच्छत अस्मासु देवीः स्योनात् आ वः प्रतिऽबु-
ध्यमानाः सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥१०॥ तत् वः दिवः दुहितरः
विऽभातीः उप ब्रुवे उषसः यज्ञऽकेतुः वयं स्याम यशसः जनेषु तत्
द्यौः च धत्तां पृथिवी च देवी ॥ ११ ॥ २ ॥

॥५२॥ प्रति स्या सूनरी जनी विऽउच्छंती परि स्वसुः दिवः अ-
दर्शि दुहिता ॥१॥ अश्वाऽइव चित्रा अरुषी माता गवां ऋतऽवरी
सखा अभूत् अश्विनोः उषाः ॥२॥ उत सखा असि अश्विनोः उत
माता गवां असि उत उषः वस्वः ईशिषे ॥३॥ यवयत्ऽद्वेषसं त्वा
चिकित्वित् सूनृताऽवरि प्रति स्तोमैः अभुत्स्महि ॥४॥ प्रति भद्राः
अदृक्षत गवां सर्गाः न रश्मयः आ उषाः अप्राः उरु ज्रयः ॥५॥ आ-
ऽपप्रुषी विभाऽवरि वि आवः ज्योतिषा तमः उषः अनु स्वधां
अव ॥६॥ आ द्यां तनोषि रश्मिऽभिः आ अंतरिक्षं उरु प्रियं उषः
शुक्रेण शोचिषा ॥ ७ ॥ ३ ॥

॥५३॥ तत् देवस्य सवितुः वार्यं महत् वृणीमहे असुरस्य प्रऽचे-
तसः छर्दिः येन दाशुषे यच्छति त्मना तत् नः महान् उत अयान्
देवः अक्तुऽभिः ॥१॥ दिवः धर्ता भुवनस्य प्रजाऽपतिः पिशंगं द्रापिं
प्रति मुंचते कविः विऽचक्षणः प्रथयन् आऽपृणन् उरु अजीज-
नत् सविता सुम्नं उक्थ्यं ॥२॥ आ अप्राः रजांसि दिव्यानि पार्थिवा
श्लोकं देवः कृणुते स्वाय धर्मणे प्र बाहू' अस्राक् सविता सवीम-
नि निऽवेशयन् प्रऽसुवन् अक्तुऽभिः जगत् ॥३॥ अदाभ्यः भुवना-
नि प्रऽचाकशत् व्रतानि देवः सविता अभि रक्षते प्र अस्राक्
बाहू' भुवनस्य प्रऽजाभ्यः धृतऽव्रतः महः अज्मस्य राजति ॥४॥

त्रिः अंतरिक्षं सविता महिऽत्वना त्री रजांसि परिऽभूः त्रीणि रोचना तिस्रः दिवः पृथिवीः तिस्रः इन्वति त्रिऽभिः व्रतैः अभि नः रक्षति त्मना ॥५॥ बृहतऽसुम्नः प्रऽसविता निऽवेशनः जगतः स्थातुः उभयस्य यः वशी सः नः देवः सविता शर्म यच्छतु अस्मे क्षयाय त्रिऽवरूथं अंहसः ॥६॥ आ अगन देवः ऋतुऽभिः वर्धतु क्षयं दधातु नः सविता सुऽप्रजां इषं सः नः क्षपाभिः अहऽभिः च जिन्वतु प्रजाऽवंतं रयिं अस्मे सं इन्वतु ॥७॥४॥

॥५४॥ अभूत देवः सविता वंद्यः नु नः इदानीं अह्नः उपऽवाच्यः नृऽभिः वि यः रत्ना भजति मानवेभ्यः श्रेष्ठं नः अत्र द्रविणं यथा दधत ॥१॥ देवेभ्यः हि प्रथमं यज्ञियेभ्यः अमृतऽत्वं सुवसि भागं उतऽतमं आत इत दामानं सवितः वि ऊर्णुषे अनूचीना जीविता मानुषेभ्यः ॥२॥ अचित्ती यत चकृम दैव्ये जने दीनैः दक्षैः प्रऽभूती पुरुषत्वता देवेषु च सवितः मानुषेषु च त्वं नः अत्र सुवतात अनागसः ॥३॥ न प्रऽमिये सवितुः दैव्यस्य तत यथा विश्वं भुवनं धारयिष्यति यत पृथिव्याः वरिमन आ सुऽअंगुरिः वर्ष्मन दिवः सुवति सत्यं अस्य तत ॥४॥ इंद्रऽज्येष्ठान बृहतऽभ्यः पर्वतेभ्यः क्षयान एभ्यः सुवसि पस्त्यऽवतः यथाऽयथा पतयंतः विऽयेमिरे एव एव तस्थुः सवितः सवाय ते ॥५॥ ये ते त्रिः अहन सवितः सवासः दिवेऽदिवे सौभगं आऽसुवंति इंद्रः द्यावापृथिवी सिंधुः अतऽभिः आदित्यैः नः अदितिः शर्म यंसत ॥६॥५॥

॥५५॥ कः वः त्राता वसवः कः वरूता द्यावाभूमी अदिते त्रासीथां नः सहीयसः वरुण मित्र मर्तात कः वः अध्वरे वरिवः धाति

देवाः ॥१॥ प्र ये धामानि पूर्व्याणि अर्चान् वि यत् उच्छान् वि॰ऽयोतारः अमूराः वि॰ऽधातारः वि ते दधुः अजस्राः ऋत॰ऽधीतयः रुरुचंत दस्माः ॥२॥ प्र पस्त्यां अदितिं सिंधुं अर्कैः स्वस्तिं ईळे सख्याय देवी उभे इति यथा नः अहनी इति नि॰ऽपातः उषसानक्ता करतां अदब्धे इति ॥३॥ वि अर्यमा वरुणः चेति पंथां इषः पतिः सुवितं गातुं अग्निः इंद्राविष्णू इति नृ॰ऽवत् ऊं इति सु स्तवाना शर्म नः यंत अम॰ऽवत् वरूथं ॥४॥ आ पर्वतस्य मरुतां अवांसि देवस्य त्रातुः अव्रि भगस्य पात् पतिः जन्यात् अंहसः नः मित्रः मित्रियात् उत नः उरुष्येत् ॥५॥ नु रोदसी इति अहिना बुध्न्येन स्तुवीत देवी इति अप्येभिः इष्टैः समुद्रं न सं॰ऽचरणे सनिष्यवः घर्म॰ऽस्वरसः नद्यः अप व्रन् ॥६॥ देवैः नः देवी अदितिः नि पातु देवः त्राता त्रायतां अप्र॰ऽयुच्छन् नहि मित्रस्य वरुणस्य धासिं अर्हामसि प्र॰ऽमियं सानु अग्नेः ॥७॥ अग्निः ईशे वसव्यस्य अग्निः महः सौभगस्य तानि अस्मभ्यं रासते ॥८॥ उषः मघोनि आ वह सूनृते वार्या पुरु अस्मभ्यं वाजिनी॰ऽवति ॥९॥ तत् सु नः सविता भगः वरुणः मित्रः अर्यमा इंद्रः नः राधसा आ गमत् ॥१०॥ ७॥

॥५६॥ मही इति द्यावापृथिवी इति इह ज्येष्ठे इति रुचा भवतां शुचयत्॰ऽभिः अर्कैः यत् सीं वरिष्ठे इति बृहती इति वि॰ऽमिन्वन् रुवत् ह उक्षा पप्रथानेभिः एवैः ॥१॥ देवी इति देवेभिः यजते इति यजत्रैः अमिनती इति तस्थतुः उक्षमाणे इति ऋत॰ऽवरी॰ इति अद्रुहा देव॰ऽपुत्रे॰ इति यज्ञस्य नेत्री इति शुचयत्॰ऽभिः अर्कैः ॥२॥ सः इत् सु॰ऽअपाः भुवनेषु आस यः इमे इति द्यावापृथिवी इति जजान उर्वी इति गभीरे इति रजसी इति सु॰ऽमेके॰ इति अवंशे धीरः शच्या सं ऐरत् ॥३॥ नु रोदसी इति बृहत्॰ऽभिः नः वरूथैः पत्नीवत्॰ऽभिः

इषयंती सऽजोषाः उरूची विश्वे यजते नि पातं धिया स्याम रथ्यः सदाऽसाः ॥४॥ प्र वां महिं द्यवी अभि उपऽस्तुतिं भरामहे शुची उप प्रऽशस्तये ॥५॥ पुनाने तन्वा मिथः स्वेन दक्षेण राजथः ऊह्याथे सनात् ऋतं ॥६॥ मही मित्रस्य साधथः तरंती पिप्रती ऋतं परि यज्ञं नि सेदथुः ॥७॥८॥

॥५७॥ क्षेत्रस्य पतिना वयं हितेनऽइव जयामसि गां अश्वं पोषयित्नु आ सः नः मृळाति ईदृशे ॥१॥ क्षेत्रस्य पते मधुऽमंतं ऊर्मिं धेनुःऽइव पयः अस्मासु धुक्ष्व मधुऽश्चुतं घृतंऽइव सुऽपूतं ऋतस्य नः पतयः मृळयंतु ॥२॥ मधुऽमतीः ओषधीः द्यावः आपः मधुऽमत् नः भवतु अंतरिक्षं क्षेत्रस्य पतिः मधुऽमान् नः अस्तु अरिष्यंतः अनु एनं चरेम ॥३॥ शुनं वाहाः शुनं नरः शुनं कृषतु लांगलं शुनं वरत्राः बध्यंतां शुनं अष्ट्रां उत् इंगय ॥४॥ शुनासीरौ इमां वाचं जुषेथां यत् दिवि चक्रथुः पयः तेन इमां उप सिंचतं ॥५॥ अर्वाची सुऽभगे भव सीते वंदामहे त्वा यथा नः सुऽभगा अससि यथा नः सुऽफला अससि ॥६॥ इंद्रः सीतां नि गृह्णातु तां पूषा अनु यच्छतु सा नः पयस्वती दुहां उत्तरांऽउत्तरां समां ॥७॥ शुनं नः फालाः वि कृषंतु भूमिं शुनं कीनाशाः अभि यंतु वाहैः शुनं पर्जन्यः मधुना पयःऽभिः शुनासीरा शुनं अस्मासु धत्तं ॥८॥९॥

॥५८॥ समुद्रात् ऊर्मिः मधुऽमान् उत् आरत् उप अंशुना सं अमृतऽत्वं आनट् घृतस्य नाम गुह्यं यत् अस्ति जिह्वा देवानां अमृतस्य नाभिः ॥१॥ वयं नाम प्र ब्रवाम घृतस्य अस्मिन् यज्ञे

धारयाम नमःऽभिः उप ब्रह्मा शृणवत् शस्यमानं चतुःऽशृंगः अ-
वमीत् गौरः एतत् ॥२॥ चत्वारि शृंगा त्रयः अस्य पादाः द्वे शीर्षे
सप्त हस्तासः अस्य त्रिधा बद्धः वृषभः रोरवीति महः देवः मर्त्यान्
आ विवेश ॥३॥ त्रिधा हितं पणिऽभिः गुह्यमानं गवि देवासः घृतं
अनु अविंदन् इंद्रः एकं सूर्यः एकं जजान वेनात् एकं स्वधया निः
ततक्षुः ॥४॥ एताः अर्षंति हृद्यात् समुद्रात् शतऽव्रजाः रिपुणा न
अवऽचक्षे घृतस्य धाराः अभि चाकशीमि हिरण्ययः वेतसः मध्ये
आसां ॥५॥१०॥ सम्यक् स्रवंति सरितः न धेनाः अंतः हृदा मनसा
पूयमानाः एते अर्षंति ऊर्मयः घृतस्य मृगाःऽइव क्षिपणोः ईष-
माणाः ॥६॥ सिंधोःऽइव प्रऽअध्वने शूघनासः वातऽप्रमियः
पतयंति यह्वाः घृतस्य धाराः अरुषः न वाजी काष्ठाः भिंदन् ऊ-
र्मिऽभिः पिन्वमानः ॥७॥ अभि प्रवंत समनाःऽइव योषाः कल्या-
ण्यः स्मयमानासः अग्निं घृतस्य धाराः संऽइधः नसंत ताः जुषाणः
हर्यति जातऽवेदाः ॥८॥ कन्याःऽइव वहतुं एतवै ऊं अंजि अंजा-
नाः अभि चाकशीमि यत्र सोमः सूयते यत्र यज्ञः घृतस्य धाराः
अभि तत् पवंते ॥९॥ अभि अर्षत सुऽस्तुतिं गव्यं आजिं अस्मासु
भद्रा द्रविणानि धत्त इमं यज्ञं नयत देवता नः घृतस्य धाराः मधु-
ऽमत् पवंते ॥१०॥ धामन् ते विश्वं भुवनं अधि श्रितं अंतः समुद्रे
हृदि अंतः आयुषि अपां अनीके संऽइथे यः आऽभृतः तं अश्याम
मधुऽमंतं ते ऊर्मिं ॥११॥११॥५॥४॥

॥ इति चतुर्थं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ अबोधि अग्निः संऽइधा जनानां प्रति धेनुंऽइव आऽयतीं
उषसं यह्वाःऽइव प्र वयां उत्ऽजिहानाः प्र भानवः सिस्रते नाकं
अच्छ ॥१॥ अबोधि होता यजथाय देवान् ऊर्ध्वः अग्निः सुऽमनाः
प्रातः अस्थात् संऽइद्धस्य रुशंत् अदर्शि पाजः महान् देवः तमसः
निः अमोचि ॥२॥ यत् ईं गणस्य रशनां अजीगः शुचिः अंक्ते शु-
चिऽभिः गोभिः अग्निः आत् दक्षिणा युज्यते वाजऽयंती उत्ता-
नां ऊर्ध्वः अधयत् जुहूभिः ॥३॥ अग्निं अच्छ देवऽयतां मनांसि
चक्षूंषिऽइव सूर्ये सं चरंति यत् ईं सुवाते' उषसा विऽरूपे॰ श्वेतः
वाजी जायते अग्रे अह्नां ॥४॥ जनिष्ट हि जेन्यः अग्रे अह्नां हितः
हितेषु अरुषः वनेषु दमेऽदमे सप्त रत्ना दधानः अग्निः होता नि
ससाद यजीयान् ॥५॥ अग्निः होता नि असीदत् यजीयान् उप-
ऽस्थे मातुः सुरभौ ऊं' लोके युवा कविः पुरुनिःऽस्थः ऋतऽवा
धर्ता कृष्टीनां उत मध्ये इद्धः ॥६॥१२॥ प्र नु त्यं विप्रं अध्वरेषु साधुं
अग्निं होतारं ईळते नमःऽभिः आ यः ततान रोदसी' ऋतेन नित्यं
मृजंति वाजिनं घृतेन ॥७॥ मार्जाल्यः मृज्यते स्वे दमूनाः कवि-
ऽप्रशस्तः अतिथिः शिवः नः सहस्रऽशृंगः वृषभः तत्ऽओजाः
विश्वान् अग्ने सहसा प्र असि अन्यान् ॥८॥ प्र सद्यः अग्ने अति एषि
अन्यान् आविः यस्मै चारुऽतमः बभूथ ईळेन्यः वपुष्यः विभाऽवा
प्रियः विशां अतिथिः मानुषीणां ॥९॥ तुभ्यं भरंति क्षितयः
यविष्ठ बलिं अग्ने अंतितः आ उत दूरात् आ भंदिष्ठस्य सु-
ऽमतिं चिकिद्धि बृहत् ते अग्ने महि शर्म भद्रं ॥१०॥ आ अद्य
रथं भानुऽमः भानुऽमंतं अग्ने तिष्ठ यजतेभिः संऽअंतं विद्वान्
पथीनां उरु अंतरिक्षं आ इह देवान् हविःऽअद्याय वक्षि
॥११॥ अवोचाम कवये मेध्याय वचः वंदारु वृषभाय वृष्णे

गविंष्ठिरः नमंसा स्तोमं अ॒ग्नौ दि॒विऽइ॑व रु॒क्मं उ॒रु॒ऽव्यंचं अ॒श्रे॒त् ॥ १२ ॥ १३ ॥

॥२॥ कु॒मा॒रं मा॒ता यु॒व॒तिः संऽउंब्धं गुहां बि॒भ॒र्ति॒ न द॒दा॒ति पि॒त्रे अनींकं अ॒स्य॒ न मि॒नत् जनांसः पु॒रः प॒श्यं॒ति॒ निऽहिंतं अ॒र॒तौ ॥१॥ कं ए॒तं त्वं यु॒व॒ते कु॒मा॒रं पेषीं बि॒भ॒र्षि॒ महिंषी ज॒जा॒न पू॒र्वीः हि गर्भः श॒रदः व॒वर्ध अपंश्यं जा॒तं यत् असूंत मा॒ता ॥२॥ हिरंण्यऽदंतं शुचिंऽवर्णं आ॒रा॒त् क्षेत्रा॑त् अ॒प॒श्यं॒ आयुंधा मिमांनं द॒दा॒नः अ॒स्मै॒ अ॒मृतं॑ वि॒पृक्व॑त् किं मां अ॒निं॒द्राः कृ॒ण्व॒न् अ॒नु॒क्थाः ॥३॥ क्षेत्रा॑त् अ॒प॒श्यं॒ स॒नु॒तः॑ चरंतं सु॒ऽमत् यू॒थं न पु॒रु शोभंमानं न ताः अ॒गृ॒भ्र॒न् अजंनिष्ट हि सः पलिक्नीः इत् यु॒व॒तयः भ॒वं॒ति॒ ॥४॥ के मे॒ मर्यकं वि य॒वं॒त॒ गोभिः न येषां गो॒पाः अरंणः चि॒त् आसं ये ई॒ं ज॒गृ॒भुः अवं ते सृ॒जं॒तु॒ आ अ॒जा॒ति॒ प॒श्वः उपं न॒ः चि॒कि॒त्वान् ॥५॥ व॒सां रा॒जानं व॒स॒तिं जनांनां अरांतयः नि द॒धुः॒ मर्त्येषु ब्रह्मांणि अत्रैः अवं तं सृ॒जं॒तु॒ निं॒दि॒तारः निंद्यासः भ॒वं॒तु॒ ॥६॥१४॥ शुनः॒ऽशेपं चि॒त् निऽदिंतं स॒ह॒स्रा॑त् यूपा॑त् अ॒मुं॒चः॒ अ॒शंमिष्ट हि सः ए॒व अ॒स्मत् अ॒ग्ने॒ वि मु॒मु॒ग्धि॒ पाशांन् होतः॑ चि॒कि॒त्वः इ॒ह तु नि॒ऽसद्य ॥७॥ हृ॒णी॒यमानः अपं हि मत् ऐयैः प्र मे॒ दे॒वानां व्र॒त॒ऽपाः उ॒वा॒च॒ इंद्रः वि॒द्वान् अनुं हि त्वा॒ च॒च॒क्ष॑ तेनं अ॒हं अ॒ग्ने॒ अनुं॒ऽशिष्टः आ अ॒गां ॥८॥ वि ज्योतिंषा बृ॒ह॒ता भा॒ति॒ अ॒ग्निः आ॒विः विश्वांनि कृ॒णु॒ते॒ म॒हि॒ऽत्वा प्र अदेंवीः मा॒याः स॒ह॒ते॒ दुः॒ऽएवाः शिशीते शृंगे रक्षंसे वि॒ऽनिक्षे ॥९॥ उ॒त स्वा॒नासः दि॒वि सं॒तु॒ अ॒ग्नेः ति॒ग्मऽआयुधाः रक्षंसे हंत॒वै ऊं॒ मदें चि॒त् अ॒स्य॒ प्र रु॒जंति॒ भामांः न वरंते परिऽबाधः अदेंवीः ॥१०॥ ए॒तं ते॒ स्तोमं तु-

विऽजात विप्रः रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षं यदि इत् अग्ने प्रति त्वं देव हर्याः स्वःऽवतीः अपः एन जयेम ॥११॥ तुविऽग्रीवः वृषभः ववृधानः अशत्रु अर्यः सं अजाति वेदः इति इमं अग्निं अमृताः अवोचन् बर्हिष्मते मनवे शर्म यंसत् हविष्मते मनवे शर्म यंसत् ॥ १२ ॥ १५ ॥

॥३॥ त्वं अग्ने वरुणः जायसे यत् त्वं मित्रः भवसि यत् संऽइद्धः त्वे विश्वे सहसः पुत्र देवाः त्वं इंद्रः दाशुषे मर्त्याय ॥१॥ त्वं अर्यमा भवसि यत् कनीनां नाम स्वधाऽवन् गुह्यं बिभर्षि अंजंति मित्रं सुऽधितं न गोभिः यत् दंऽपती॰ सऽमनसा कृणोषि ॥२॥ तव श्रिये मरुतः मर्जयंत रुद्र यत् ते जनिम चारु चित्रं पदं यत् विष्णोः उ-पऽमं निऽधायि तेन पासि गुह्यं नाम गोनां ॥३॥ तव श्रिया सु-ऽदृशः देव देवाः पुरु दधानाः अमृतं सपंत होतारं अग्निं मनुषः नि सेदुः दशस्यंतः उशिजः शंसं आयोः ॥४॥ न त्वत् होता पूर्वः अग्ने यजीयान् न काव्यैः परः अस्ति स्वधाऽवः विशः च यस्याः अति-थिः भवासि सः यज्ञेन वनवत् देव मर्तान् ॥५॥ वयं अग्ने वनुयाम त्वाऽऊताः वसुऽयवः हविषा बुध्यमानाः वयं सऽमर्ये विदथेषु अह्नां वयं राया सहसः पुत्र मर्तान् ॥६॥१६॥ यः नः आगः अभि एनः भराति अधि इत् अघं अघऽशंसे दधात जहि चिकित्वः अ-भिऽशस्तिं एतां अग्ने यः नः मर्चयति द्वयेन ॥७॥ त्वां अस्याः वि-ऽउषि देव पूर्वे दूतं कृण्वानाः अयजंत हव्यैः संऽस्थे यत् अग्ने ईयसे रयीणां देवः मर्तैः वसुऽभिः इध्यमानः ॥८॥ अव स्पृधि पितरं योधि विद्वान् पुत्रः यः ते सहसः सूनो ऊहे कदा चिकित्वः अभि चक्षसे नः अग्ने कदा ऋतऽचित् यातयासे ॥९॥ भूरि नाम वंदमानः द-

धाति पिता वसो यदि तत् जोषयासे कुवित् देवस्य सहसा च-
कानः सुम्नं अग्निः वनते ववृधानः ॥१०॥ त्वं अंग जरितारं यविष्ठ
विश्वानि अग्ने दुःऽइता अति पर्षि स्तेनाः अदृश्रन् रिपवः जना-
सः अज्ञातऽकेताः वृजिनाः अभूवन् ॥११॥ इमे यामासः त्वद्रिक्
अभूवन् वसवे वा तत् इत् आगः अवाचि न अह अयं अग्निः अ-
भिऽशस्तये नः न रिषते ववृधानः परा दात् ॥१२॥१७॥

॥४॥ त्वां अग्ने वसुऽपतिं वसूनां अभि प्र मंदे अध्वरेषु राजन्
त्वया वाजं वाजऽयंतः जयेम अभि स्याम पृत्सुतीः मर्त्यानां ॥१॥
हव्यऽवाट् अग्निः अजरः पिता नः विऽभुः विभाऽवा सुऽदृशीकः
अस्मे सुऽगार्हपत्याः सं इषः दिदीहि अस्मद्र्यक् सं मिमीहि श्रवां-
सि ॥२॥ विशां कविं विश्पतिं मानुषीणां शुचिं पावकं घृतऽपृष्ठं
अग्निं नि होतारं विश्वऽविदं दधिध्वे सः देवेषु वनते वार्याणि
॥३॥ जुषस्व अग्ने इळया सऽजोषाः यतमानः रश्मिऽभिः सूर्यस्य
जुषस्व नः संऽइधं जातऽवेदः आ च देवान् हविःऽअद्याय वक्षि
॥४॥ जुष्टः दमूनाः अतिथिः दुरोणे इमं नः यज्ञं उप याहि विद्वान्
विश्वाः अग्ने अभिऽयुजः विऽहत्य शत्रुऽयतां आ भर भोजनानि
॥५॥१८॥ वधेन दस्युं प्र हि चातयस्व वयः कृण्वानः तन्वे स्वायै पि-
पर्षि यत् सहसः पुत्र देवान् सः अग्ने पाहि नृतम वाजे अस्मान्
॥६॥ वयं ते अग्ने उक्थैः विधेम वयं हव्यैः पावक भद्रऽशोचे अस्मे
रयिं विश्वऽवारं सं इन्व अस्मे विश्वानि द्रविणानि धेहि ॥७॥
अस्माकं अग्ने अध्वरं जुषस्व सहसः सूनो त्रिऽसधस्थ हव्यं वयं
देवेषु सुऽकृतः स्याम शर्मणा नः त्रिऽवरूथेन पाहि ॥८॥ विश्वानि
नः दुःऽगहा जातऽवेदः सिंधुं न नावा दुःऽइता अति पर्षि अग्ने

अत्रिऽवत् नमसा गृणानः अस्माकं बोधि अविता तनूनां ॥९॥
यः त्वा हृदा कीरिणा मन्यमानः अमर्त्यं मर्त्यः जोहवीमि जात-
ऽवेदः यशः अस्मासु धेहि प्रऽजाभिः अग्ने अमृतऽत्वं अश्यां ॥१०॥
यस्मै त्वं सुऽकृते जातऽवेदः ऊं लोकं अग्ने कृणवः स्योनं अश्विनं
सः पुत्रिणं वीरऽवंतं गोऽमंतं रयिं नशते स्वस्ति ॥११॥१९॥

॥५॥ सुऽसंमिद्धाय शोचिषे घृतं तीव्रं जुहोतन अग्नये जातऽवे-
दसे ॥१॥ नराशंसः सुसूदति इमं यज्ञं अदाभ्यः कविः हि मधुऽह-
स्त्यः ॥२॥ ईळितः अग्ने आ वह इंद्रं चित्रं इह प्रियं सुऽखैः रथेभिः
ऊतये ॥३॥ ऊर्णऽम्रदाः वि प्रथस्व अभि अर्काः अनूषत भव नः
शुभ्र सातये ॥४॥ देवीः द्वारः वि श्रयध्वं सुप्रऽअयनाः नः ऊतये
प्रऽप्र यज्ञं पृणीतन ॥५॥२०॥ सुऽप्रतीके॰ वयःऽवृधा यह्वी॰
ऋतस्य मातरा दोषां उषसं ईमहे ॥६॥ वातस्य पत्मन् ईळिता
दैव्या होतारा मनुषः इमं नः यज्ञं आ गतं ॥७॥ इळा सरस्वती म-
ही तिस्रः देवीः मयःऽभुवः बर्हिः सीदंतु अस्रिधः ॥८॥ शिवः त्वष्टः
इह आ गहि विऽभुः पोषे उत त्मना यज्ञेऽयज्ञे नः उत अव ॥९॥
यत्र वेत्थ वनस्पते देवानां गुह्या नामानि तत्र हव्यानि गमय
॥१०॥ स्वाहा अग्नये वरुणाय स्वाहा इंद्राय मरुत्ऽभ्यः स्वाहा
देवेभ्यः हविः ॥११॥२१॥

॥६॥ अग्निं तं मन्ये यः वसुः अस्तं यं यंति धेनवः अस्तं अर्वंतः
आशवः अस्तं नित्यासः वाजिनः इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥१॥ सः
अग्निः यः वसुः गृणे सं यं आऽयंति धेनवः सं अर्वंतः रघुऽद्रुवः सं
सुऽजातासः सूरयः इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥२॥ अग्निः हि वाजिनं

विशे ददाति विश्वऽचर्षणिः अग्निः राये सुऽआभुवं सः प्रीतः याति वार्यं इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥३॥ आ ते अग्ने इधीमहि द्युऽमंतं देव अजरं यत् ह स्या ते पनीयसी संऽइत् दीदयति द्यवि इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥४॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः शुक्रस्य शोचिषः पते सुऽचंद्र दस्म विश्पते हव्यऽवाट् तुभ्यं हूयते इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥५॥२२॥ प्रो' त्ये अग्नयः अग्निषु विश्वं पुष्यंति वार्यं ते हिन्विरे ते इन्विरे ते इषण्यंति आनुषक् इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥६॥ तव त्ये अग्ने अर्चयः महि व्राधंत वाजिनः ये पत्वऽभिः शफानां व्रजा भुरंत गोनां इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥७॥ नवाः नः अग्ने आ भर स्तोतृऽभ्यः सुऽक्षितीः इषः ते स्याम ये आनृचुः त्वाऽदूतासः दमेऽदमे इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥८॥ उभे' सुऽचंद्र सर्पिषः दर्वी' श्रीणीषे आसनि उतो' नः उत् पुपूर्याः उक्थेषु शवसः पते इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥९॥ एव अग्निं अजुर्यमुः गीःऽभिः यज्ञेभिः आनुषक् दधत् अस्मे' सुऽवीर्यं उत त्यत् आशुऽअश्व्यं इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥१०॥२३॥

॥७॥ सखायः सं वः सम्यंचं इषं स्तोमं च अग्नये वर्षिष्ठाय क्षितीनां ऊर्जः नप्त्रे सहस्वते ॥१॥ कुत्र चित् यस्य संऽऋतौ रण्वाः नरः नृऽसदने अर्हंतः चित् यं इंधते संऽजनयंति जंतवः ॥२॥ सं यत् इषः वनामहे सं हव्या मानुषाणां उत द्युम्नस्य शवसा ऋतस्य रश्मिं आ ददे ॥३॥ सः स्म कृणोति केतुं आ नक्तं चित् दूरे आ सते पावकः यत् वनस्पतीन् प्र स्म मिनाति अजरः ॥४॥ अव स्म यस्य वेषणे स्वेदं पथिषु जुह्वति अभि ईं अह स्वऽजेन्यं भूम पृष्ठाऽइव रुरुहुः ॥५॥२४॥ यं मर्त्यः पुरुऽस्पृहं विदत् विश्वस्य धायसे प्र स्वा-

दनं पितूनां अस्तंऽतातिं चित् आयवे ॥६॥ सः हि स्म धन्व आ-
ऽक्षितं दाता न दाति आ पशुः हरिऽश्मश्रुः शुचिऽदन् ऋभुः
अनिऽभृष्टऽतविषिः ॥७॥ शुचिः स्म यस्मै अत्रिऽवत् प्र स्वधितिः-
ऽइव रीयते सुऽसूः असूत माता क्राणा यत् आनशे भगं ॥८॥ आ
यः ते सर्पिःऽआसुते अग्ने शं अस्ति धायसे आ एषु द्युम्नं उत श्रवः
आ चित्तं मर्त्येषु धाः ॥९॥ इति चित् मन्युं अध्रिजः त्वाऽदातं आ
पशुं ददे आत् अग्ने अपृणतः अत्रिः ससह्यात् दस्यून् इषः सस-
ह्यात् नृन् ॥ १० ॥ २५ ॥

॥८॥ त्वां अग्ने ऋतऽयवः सं ईधिरे प्रत्नं प्रत्नासः ऊतये सहः-
ऽकृत पुरुऽचंद्रं यजतं विश्वऽधायसं दमूनसं गृहऽपतिं वरेण्यं ॥१॥
त्वां अग्ने अतिथिं पूर्व्यं विशः शोचिःऽकेशं गृहऽपतिं नि सेदिरे
बृहत्ऽकेतुं पुरुऽरूपं धनऽस्पृतं सुऽशर्माणं सुऽअवसं जरत्ऽविषं
॥ २ ॥ त्वां अग्ने मानुषीः ईळते विशः होत्राऽविदं विविचिं
रत्नऽधातमं गुहा संतं सुऽभग विश्वऽदर्शतं तुविऽस्वनसं सुऽयजं
घृतऽश्रियं ॥३॥ त्वां अग्ने धर्णसिं विश्वधा वयं गीःऽभिः गृणंतः
नमसा उप सेदिम सः नः जुषस्व संऽइधानः अंगिरः देवः मर्तस्य
यशसा सुदीतिऽभिः ॥ ४ ॥ त्वं अग्ने पुरुऽरूपः विशेऽविशे वयः
दधासि प्रत्नऽथा पुरुऽस्तुत पुरूणि अन्ना सहसा वि राजसि
त्विषिः सा ते तित्विषाणस्य न आऽधृषे ॥५॥ त्वां अग्ने संऽइधानं
यविष्ठ्य देवाः दूतं चक्रिरे हव्यऽवाहनं उरुऽज्रयसं घृतऽयोनिं
आऽहुतं त्वेषं चक्षुः दधिरे चोदयत्ऽमति ॥६॥ त्वां अग्ने प्रऽदिवः
आऽहुतं घृतैः सुम्नऽयवः सुऽसमिधा सं ईधिरे सः ववृधानः ओष-
धीभिः उक्षितः अभि ज्रयांसि पार्थिवा वि तिष्ठसे ॥७॥२६॥८॥३॥

॥९॥ त्वां अग्ने हविष्मंतः देवं मर्तासः ईळते मन्ये त्वा जातऽवेदसं सः हव्या वक्षि आनुषक् ॥१॥ अग्निः होता दास्वंतः क्षयस्य वृक्तऽबर्हिषः सं यज्ञासः चरंति यं सं वाजासः श्रवस्यवः ॥२॥ उत स्म यं शिशुं यथा नवं जनिष्ट अरणी' धर्तारं मानुषीणां विशां अग्निं सुऽअध्वरं ॥३॥ उत स्म दुःऽगृभीयसे पुत्रः न ह्वार्याणां पुरु यः दग्धा असि वना अग्ने पशुः न यवसे ॥४॥ अध स्म यस्य अर्चयः सम्यक् संऽयंति धूमिनः यत् ईं अह त्रितः दिवि उप ध्माताऽइव धमंति शिशीते ध्मातरि यथा ॥५॥ तव अहं अग्ने ऊतिऽभिः मित्रस्य च प्रशस्तिऽभिः द्वेषःऽयुतः न दुःऽइता तुर्याम मर्त्यानां ॥६॥ तं नः अग्ने अभि नरः रयिं सहस्वः आ भर सः क्षेपयत् सः पोषयत् भुवत् वाजस्य सातये उत एधि पृत्ऽसु नः वृधे ॥७॥१॥

॥१०॥ अग्ने ओजिष्ठं आ भर द्युम्नं अस्मभ्यं अध्रिऽगो॰ प्र नः राया परीणसा रत्सि वाजाय पंथां ॥१॥ त्वं नः अग्ने अद्भुत क्रत्वा दक्षस्य मंहना त्वे' असुर्यं आ अरुहत् क्राणा मित्रः न यज्ञियः ॥२॥ त्वं नः अग्ने एषां गयं पुष्टिं च वर्धय ये स्तोमेभिः प्र सूरयः नरः मघानि आनशुः ॥३॥ ये अग्ने चंद्र ते गिरः शुंभंति अश्वऽराधसः शुष्मेभिः शुष्मिणः नरः दिवः चित् येषां बृहत् सुऽकीर्तिः बोधति त्मना ॥४॥ तव त्ये अग्ने अर्चयः भ्राजंतः यंति धृष्णुऽया परिऽज्मानः न विऽद्युतः स्वानः रथः न वाजऽयुः ॥५॥ नु नः अग्ने ऊतये सऽबाधसः च रातये अस्माकासः च सूरयः विश्वाः आशाः तरीषणि ॥६॥ त्वं नः अग्ने अंगिरः स्तुतः स्तवानः आ भर होतः विभ्वऽसहं रयिं स्तोतृऽभ्यः स्तवसे च नः उत एधि पृत्ऽसु नः वृधे ॥७॥२॥

॥११॥ जनस्य गोपाः अजनिष्ट जागृविः अग्निः सुऽदक्षः सुवि-
ताय नव्यसे घृतऽप्रतीकः बृहता दिविऽस्पृशा द्युऽमत् वि भाति
भरतेभ्यः शुचिः ॥१॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरःऽहितं अग्निं नरः त्रि-
ऽसधस्थे सं ईधिरे इंद्रेण देवैः सऽरथं सः बर्हिषि सीदत् नि होता
यजथाय सुऽक्रतुः ॥२॥ असंऽमृष्टः जायसे मात्रोः शुचिः मंद्रः कविः
उत् अतिष्ठः विवस्वतः घृतेन त्वा अवर्धयन् अग्ने आऽहुत धूमः ते
केतुः अभवत् दिवि श्रितः ॥३॥ अग्निः नः यज्ञं उप वेतु साधुऽया
अग्निं नरः वि भरंते गृहेऽगृहे अग्निः दूतः अभवत् हव्यऽवाहनः
अग्निं वृणानाः वृणते कविऽक्रतुं ॥४॥ तुभ्यं इदं अग्ने मधुमत्ऽतमं
वचः तुभ्यं मनीषा इयं अस्तु शं हृदे त्वां गिरः सिंधुंऽइव अवनीः म-
हीः आ पृणंति शवसा वर्धयंति च ॥५॥ त्वां अग्ने अंगिरसः गुहा
हितं अनु अविंदन् शिश्रियाणं वनेऽवने सः जायसे मथ्यमानः
सहः महत् त्वां आहुः सहसः पुत्रं अंगिरः ॥६॥३॥

॥१२॥ प्र अग्नये बृहते यज्ञियाय ऋतस्य वृष्णे असुराय मन्म
घृतं न यज्ञे आस्ये सुऽपूतं गिरं भरे वृषभाय प्रतीचीं ॥१॥ ऋतं चि-
कित्वः ऋतं इत् चिकिद्धि ऋतस्य धाराः अनु तृंधि पूर्वीः न अहं
यातुं सहसा न द्वयेन ऋतं सपामि अरुषस्य वृष्णः ॥२॥ कया नः
अग्ने ऋतयन् ऋतेन भुवः नवेदाः उचथस्य नव्यः वेद मे देवः ऋ-
तुऽपाः ऋतूनां न अहं पतिं सनितुः अस्य रायः ॥३॥ के ते अग्ने
रिपवे बंधनासः के पायवः सनिषंत द्युऽमंतः के धासिं अग्ने अनृ-
तस्य पांति के असतः वचसः संति गोपाः ॥४॥ सखायः ते विषु-
णाः अग्ने एते शिवासः संतः अशिवाः अभूवन् अधूर्षत स्वयं एते
वचःऽभिः ऋजुऽयते वृजिनानि ब्रुवंतः ॥५॥ यः ते अग्ने नमसा

यज्ञं ईट्टं ऋतं सः पाति अरुषस्यं वृष्णः तस्यं क्षयः पृथुः आ साधुः एतु प्रऽसस्रीणस्य नहुषस्य शेषः ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥१३॥ अर्चंतः त्वा हवामहे अर्चंतः सं इधीमहि अग्ने अर्चंतः ऊतये ॥१॥ अग्नेः स्तोमं मनामहे सिध्रं अद्य दिविऽस्पृशः देवस्य द्रविणस्यवः ॥२॥ अग्निः जुषत नः गिरः होता यः मानुषेषु आ सः यक्षत् दैव्यं जनं ॥३॥ त्वं अग्ने सऽप्रथाः असि जुष्टः होता वरेण्यः त्वया यज्ञं वि तन्वते ॥४॥ त्वां अग्ने वाजऽसातमं विप्राः वर्धंति सुऽस्तुतं सः नः रास्व सुऽवीर्यं ॥५॥ अग्ने नेमिः अरान्ऽइव देवान् त्वं परिऽभूः असि आ राधः चित्रं ऋंजसे ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥१४॥ अग्निं स्तोमेन बोधय संऽइधानः अमर्त्यं हव्या देवेषु नः दधत् ॥१॥ तं अध्वरेषु ईळते देवं मर्ताः अमर्त्यं यजिष्ठं मानुषे जने ॥२॥ तं हि शश्वंतः ईळते स्रुचा देवं घृतऽश्चुता अग्निं हव्याय वोळ्हवे ॥३॥ अग्निः जातः अरोचत घ्नन् दस्यून् ज्योतिषा तमः अविंदत् गाः अपः स्वः ॥४॥ अग्निं ईळेन्यं कविं घृतऽपृष्ठं सपर्यत वेतु मे शृणवत् हवं ॥५॥ अग्निं घृतेन ववृधुः स्तोमेभिः विश्वऽचर्षणिं सुऽआधीभिः वचस्युऽभिः ॥ ६ ॥ ६ ॥ १ ॥

॥१५॥ प्र वेधसे कवये वेद्याय गिरं भरे यशसे पूर्व्याय घृतऽप्रसत्तः असुरः सुऽशेवः रायः धर्ता धरुणः वस्वः अग्निः ॥१॥ ऋतेन ऋतं धरुणं धारयंत यज्ञस्य शाके परमे विऽओमन् दिवः धर्मन् धरुणे सेदुषः नॄन् जातैः अजातान् अभि ये ननक्षुः ॥२॥ अंहःऽयुवः तन्वः तन्वते वि वयः महत् दुस्तरं पूर्व्याय सः संऽवतः नवऽजातः तुतु-

यात् सिंहं न क्रुद्धं अभितः परि स्थुः ॥३॥ माताऽइव यत् भरसे प-
प्रथानः जनंऽजनं धायसे चक्षसे च वयःऽवयः जरसे यत् दधानः
परि त्मना विषुऽरूपः जिगासि ॥४॥ वाजः नु ते शवसः पातु अंतं
उरुं दोघं धरुणं देव रायः पदं न तायुः गुहा दधानः महः राये चि-
तयन् अत्रिं अस्पः० ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥१६॥ बृहत् वयः हि भानवे अर्च देवाय अग्नये यं मित्रं न प्र-
शस्तिऽभिः मर्तासः दधिरे पुरः ॥१॥ सः हि द्युऽभिः जनानां होता
दक्षस्य बाह्वोः वि हव्यं अग्निः आनुषक् भगः न वारं ऋण्वति ॥२॥
अस्य स्तोमे मघोनः सख्ये वृद्धऽशोचिषः विश्वा यस्मिन् तुवि-
ऽस्वनि सं अर्ये शुष्मं आऽदधुः ॥३॥ अध हि अग्ने एषां सुऽवीर्यस्य
मंहना तं इत् यह्वं न रोदसी परि श्रवः बभूवतुः ॥४॥ नु नः आ इहि
वार्यं अग्ने गृणानः आ भर ये वयं ये च सूरयः स्वस्ति धामहे सचा
उत एधि पृत्ऽसु नः वृधे ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥१७॥ आ यज्ञैः देव मर्त्यः इत्था तव्यांसं ऊतये अग्निं कृते सु-
ऽअध्वरे पूरुः ईळीत अवसे ॥१॥ अस्य हि स्वयशःऽतरः आसा
विऽधर्मन् मन्यसे तं नाकं चित्रऽशोचिषं मंद्रं परः मनीषया ॥२॥
अस्य वै असौ ऊं अर्चिषा यः अयुक्त तुजा गिरा दिवः न यस्य रे-
तसा बृहत् शोचंति अर्चयः ॥३॥ अस्य क्रत्वा विऽचेतसः दस्मस्य
वसु रथे आ अध विश्वासु हव्यः अग्निः विक्षु प्र शस्यते ॥४॥ नु नः
इत् हि वार्यं आसा सचंत सूरयः ऊर्जः नपात् अभिष्टये पाहि श-
ग्धि स्वस्तये उत एधि पृत्ऽसु नः वृधे ॥ ५ ॥ ९ ॥

॥१८॥ प्रातः अग्निः पुरुऽप्रियः विशः स्तवेत अतिथिः विश्वा-

नि यः अमर्त्यः हव्या मर्तेषु रण्यंति ॥ १ ॥ द्विताय मृक्तऽवाहसे
स्वस्य दक्षस्य मंहना इंदुं सः धत्ते आनुषक् स्तोता चित् ते अमर्त्य
॥२॥ तं वः दीर्घायुऽशोचिषं गिरा हुवे मघोनां अरिष्टः येषां रथः
विअश्वऽदावन् ईयते ॥३॥ चित्रा वा येषु दीधितिः आसन् उक्था
पांति ये स्तीर्णं बर्हिः स्वःऽनरे श्रवांसि दधिरे परि ॥४॥ ये मे पं-
चाशतं ददुः अश्वानां सधऽस्तुति द्युऽमत् अग्ने महि श्रवः बृहत्
कृधि मघोनां नृऽवत् अमृत नृणां ॥ ५ ॥ १० ॥

॥१९॥ अभि अवऽस्थाः प्र जायंते प्र वव्रेः वव्रिः चिकेत उपऽस्थे
मातुः वि चष्टे ॥१॥ जुहुरे वि चितयंतः अनिऽमिषं नृम्णं पांति
आ दृळ्हां पुरं विविशुः ॥२॥ आ श्वैत्रेयस्य जंतवः द्युऽमत् वर्धंत
कृष्टयः निष्कऽग्रीवः बृहत्ऽउक्थः एना मध्वा न वाजऽयुः ॥३॥
प्रियं दुग्धं न काम्यं अजामि जाम्योः सचा घर्मः न वाजऽजठरः
अदब्धः शश्वतः दभः ॥४॥ क्रीळन् नः रश्मे आ भुवः सं भस्मना वा-
युना वेविदानः ताः अस्य सन् धृषजः न तिग्माः सुऽसंशिताः व-
क्ष्यः वक्षणेऽस्थाः ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥२०॥ यं अग्ने वाजऽसातम त्वं चित् मन्यसे रयिं तं नः गीःऽभिः
श्रवाय्यं देवऽत्रा पनय युजं ॥१॥ ये अग्ने न ईरयंति ते वृद्धाः उग्रस्य
शवसः अप द्वेषः अप ह्वरः अन्यऽव्रतस्य सश्चिरे ॥२॥ होतारं त्वा
वृणीमहे अग्ने दक्षस्य साधनं यज्ञेषु पूर्व्यं गिरा प्रयस्वंतः हवा-
महे ॥३॥ इत्था यथा ते ऊतये सहसाऽवन् दिवेऽदिवे राये ऋ-
ताय सुऽक्रतो॰ गोभिः स्याम सधऽमादः वीरैः स्याम सधऽमादः
॥ ४ ॥ १२ ॥

॥२१॥ मनुष्वत् त्वा नि धीमहि मनुष्वत् सं इधीमहि अग्ने मनु-
ष्वत् अंगिरः देवान् देवऽयते यज ॥१॥ त्वं हि मानुषे जने अग्ने
सुऽप्रीतः इध्यसे स्रुचः त्वा यंति आनुषक् सुऽजात सर्पिःऽआसुते
॥२॥ त्वां विश्वे सऽजोषसः देवासः दूतं अक्रत सपर्यंतः त्वा कवे य-
ज्ञेषु देवं ईळते ॥३॥ देवं वः देवऽयज्यया अग्निं ईळीत मर्त्यः सं-
ऽइद्धः शुक्र दीदिहि ऋतस्य योनिं आ असदः ससस्य योनिं आ
असदः ॥ ४ ॥ १३ ॥

॥२२॥ प्र विश्वऽसामन् अत्रिऽवत् अर्च पावकऽशोचिषे यः
अध्वरेषु ईड्यः होता मंद्रऽतमः विशि ॥१॥ नि अग्निं जातऽवेदसं
दधात देवं ऋत्विजं प्र यज्ञः एतु आनुषक् अद्य देवव्यचःऽतमः
॥२॥ चिकित्वत्ऽमनसं त्वा देवं मर्तासः ऊतये वरेण्यस्य ते अवसः
इयानासः अमन्महि ॥३॥ अग्ने चिकिद्धि अस्य नः इदं वचः सहस्य
तं त्वा सुऽशिप्र दंऽपते स्तोमैः वर्धंति अत्रयः गीःऽभिः शुंभंति
अत्रयः ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥२३॥ अग्ने सहंतं आ भर द्युम्नस्य प्रऽसहा रयिं विश्वाः यः चर्ष-
णीः अभि आसा वाजेषु ससहत् ॥१॥ तं अग्ने पृतनाऽसहं रयिं
सहस्वः आ भर त्वं हि सत्यः अद्भुतः दाता वाजस्य गोऽमतः ॥२॥
विश्वे हि त्वा सऽजोषसः जनासः वृक्तऽबर्हिषः होतारं सद्मऽसु
प्रियं व्यंति वार्या पुरु ॥३॥ सः हि स्म विश्वऽचर्षणिः अभिऽमाति
सहः दधे अग्ने एषु क्षयेषु आ रेवत् नः शुक्र दीदिहि द्युऽमत् पावक
दीदिहि ॥ ४ ॥ १५ ॥

॥२४॥ अग्ने त्वं नः अंतमः उत त्राता शिवः भव वरूथ्यः वसुः

अग्निः वसुंऽश्रवाः अच्छं नक्षि द्युमत्ऽतमं रयिं दाः ॥१॥२॥ सः नः बोधि श्रुधि हवं उरुष्य नः अघऽयतः समस्मात् तं त्वा शोचिष्ठ दीदिऽवः सुम्नाय नूनं ईमहे सखिंऽभ्यः ॥ ३ ॥ ४ ॥ १६ ॥

॥२५॥ अच्छ वः अग्निं अवसे देवं गासि सः नः वसुः रासत् पुत्रः ऋषूणां ऋतऽवा पर्षति द्विषः ॥१॥ सः हि सत्यः यं पूर्वे चित् देवासः चित् यं ईधिरे होतारं मंद्रऽजिह्वं इत् सुदीतिऽभिः विभाऽवसुं ॥२॥ सः नः धीती वरिष्ठया श्रेष्ठया च सुऽमत्या अग्ने रायः दिदीहि नः सुवृक्तिऽभिः वरेण्य ॥३॥ अग्निः देवेषु राजति अग्निः मर्तेषु आऽविशन् अग्निः नः हव्यऽवाहनः अग्निं धीभिः सपर्यत ॥४॥ अग्निः तुविश्रवःऽतमं तुविऽब्रह्माणं उत्ऽतमं अतूर्तं श्रवयत्ऽपतिं पुत्रं ददाति दाशुषे ॥५॥१७॥ अग्निः ददाति सत्ऽपतिं ससाहं यः युधा नृऽभिः अग्निः अत्यं रघुऽस्यदं जेतारं अपराऽजितं ॥६॥ यत् वाहिष्ठं तत् अग्नये बृहत् अर्च विभाऽवसो॰ महिषीऽइव त्वत् रयिः त्वत् वाजाः उत् ईरते ॥७॥ तव द्युऽमंतः अर्चयः ग्रावाऽइव उच्यते बृहत् उतो ते तन्यतुः यथा स्वानः अर्त त्मना दिवः ॥८॥ एव अग्निं वसुऽयवः सहसानं ववंदिम सः नः विश्वाः अति द्विषः पर्षत् नावाऽइव सुऽक्रतुः ॥ ९ ॥ १८ ॥

॥२६॥ अग्ने पावक रोचिषा मंद्रया देव जिह्वया आ देवान् वक्षि यक्षि च ॥१॥ तं त्वा घृतऽस्नो॰ ईमहे चित्रंऽभानो॰ स्वःऽदृशं देवान् आ वीतये वह ॥२॥ वीतिऽहोत्रं त्वा कवे द्युऽमंतं सं इधीमहि अग्ने बृहंतं अध्वरे ॥३॥ अग्ने विश्वेभिः आ गहि देवेभिः हव्यऽदातये होतारं त्वा वृणीमहे ॥४॥ यजमानाय सुन्वते आ अग्ने

सुऽवीर्यं वह देवैः आ सत्सि बर्हिषि ॥५॥१९॥ सम्ऽइधानः सहस्र-ऽजित् अग्ने धर्माणि पुष्यसि देवानां दूतः उक्थ्यः ॥६॥ नि अग्निं जातऽवेदसं होत्रऽवाहं यविष्ठ्यं दधात देवं ऋत्विजं ॥७॥ प्र यज्ञः एतु आनुषक् अद्य देवव्यचःऽतमः स्तृणीत बर्हिः आऽसदे ॥८॥ आ इदं मरुतः अश्विना मित्रः सीदंतु वरुणः देवासः सर्वया विशा ॥ ९ ॥ २० ॥

॥२७॥ अनस्वंता सत्ऽपतिः ममहे मे गावा चेतिष्ठः असुरः मघोनः त्रैवृष्णः अग्ने दशऽभिः सहस्रैः वैश्वानर त्रिऽअरुणः चिकेत ॥१॥ यः मे शता च विंशतिं च गोनां हरी च युक्ता सुऽधुरा ददाति वैश्वानर सुऽस्तुतः ववृधानः अग्ने यच्छ त्रिऽअरुणाय शर्म ॥२॥ एव ते अग्ने सुऽमतिं चकानः नविष्ठाय नवमं त्रसदस्युः यः मे गिरः तुविऽजातस्य पूर्वीः युक्तेन अभि त्रिऽअरुणः गृणाति ॥३॥ यः मे इति प्रऽवोचति अश्वऽमेधाय सूरये ददत् ऋचा सनिं यते ददत् मेधां ऋतऽयते ॥४॥ यस्य मा परुषाः शतं उत्ऽहर्षयंति उक्षणः अश्वऽमेधस्य दानाः सोमाःऽइव त्रिऽआशिरः ॥५॥ इंद्राग्नी शतदाव्नि अश्वऽमेधे सुऽवीर्यं क्षत्रं धारयतं बृहत् दिवि सूर्यःऽइव अजरं ॥ ६ ॥ २१ ॥

॥२८॥ सम्ऽइद्धः अग्निः दिवि शोचिः अश्रेत् प्रत्यङ् उषसं उर्विया वि भाति एति प्राची विश्वऽवारा नमःऽभिः देवान् ईळाना हविषा घृताची ॥१॥ सम्ऽइध्यमानः अमृतस्य राजसि हविः कृण्वंतं सचसे स्वस्तये विश्वं सः धत्ते द्रविणं यं इन्वसि आतिथ्यं अग्ने नि च धत्ते इत् पुरः ॥२॥ अग्ने शर्ध महते सौभगाय तव द्युम्ना-

निं उत्ऽतमानि संतु सं जाःऽपत्यं सुऽयमं आ कृणुष्व शत्रुऽयतां अभि तिष्ठ महांसि ॥३॥ संऽइंद्धस्य प्रऽमंहसः अग्ने वंदे तवं श्रियं वृषभः द्युम्नऽवान् असि सं अध्वरेषु इध्यसे ॥४॥ संऽइंद्धः अग्ने आऽहुत देवान् यक्षि सुऽअध्वर त्वं हि हव्यऽवाट् असि ॥५॥ आ जुहोत दुवस्यत अग्निं प्रऽयति अध्वरे वृणीध्वं हव्यऽवाहनं ॥६॥ २२ ॥

॥२९॥ त्री अर्यमा मनुंषः देवऽतांता त्री रोचना दिव्या धारयंत अर्चंति त्वा मरुतः पूतऽदक्षाः त्वं एषां ऋषिः इंद्र असि धीरः ॥१॥ अनु यत् ईं मरुतः मंदसानं आर्चन् इंद्रं पपिऽवांसं सुतस्य आ अदत्त वज्रं अभि यत् अहिं हन् अपः यह्वीः असृजत् सर्तवै ऊं ॥२॥ उत ब्रह्माणः मरुतः मे अस्य इंद्रः सोमंस्य सुऽसुतस्य पेयाः तत् हि हव्यं मनुंषे गाः अविंदत् अहंन् अहिं पपिऽवान् इंद्रः अस्य ॥३॥ आत् रोदसी वितरं वि स्कभायत् संऽविव्यानः चित् भियसे मृगं कः॰ जिगर्ति इंद्रः अपऽजर्गुराणः प्रति श्वसंतं अव दानवं हन्॰ ॥४॥ अधं क्रत्वा मघऽवन् तुभ्यं देवाः अनु विश्वे अददुः सोमऽपेयं यत् सूर्यस्य हरितः पतंतीः पुरः सतीः उपराः एतशे कः॰ ॥५॥ २३ ॥ नव यत् अस्य नवतिं च भोगान् साकं वज्रेण मघऽवा विऽवृश्चत् अर्चंति इंद्रं मरुतः सधऽस्थे त्रैस्तुभेन वचसा बाधत द्यां ॥६॥ सखा सख्ये अपचत् तूयं अग्निः अस्य क्रत्वा महिषा त्री शतानि त्री साकं इंद्रः मनुंषः सरांसि सुतं पिबत् वृत्रऽहत्याय सोमं ॥७॥ त्री यत् शता महिषाणां अघः माः त्री सरांसि मघऽवा सोम्या अपाः कारं न विश्वे अह्वंत देवाः भरं इंद्राय यत् अहिं जघान ॥८॥ उशना यत् सहस्यैः अयातं गृहं इंद्र जूजुवानेभिः अश्वैः वन्वानः अत्र सऽरथं ययाथ कुत्सेन देवैः अवनोः ह शुष्णं

॥९॥ प्र अन्यत् चक्रं अवृहः सूर्यस्य कुत्साय अन्यत् वरिवः यातवे अकः॰ अनासः दस्यून् अमृणः वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मृध्रऽवाचः ॥१०॥२४॥ स्तोमासः त्वा गौरिऽवीतेः अवर्धन् अरंधयः वैदथिनाय पिप्रुं आ त्वां ऋजिश्वा सख्याय चक्रे पचन् पक्तीः अपिबः सोमं अस्य ॥११॥ नवऽग्वासः सुतऽसोमासः इंद्रं दशऽग्वासः अभि अर्चंति अर्कैः गव्यं चित् ऊर्वं अपिधानऽवंतं तं चित् नरः शशमानाः अप व्रन् ॥१२॥ कथो नु ते परि चराणि विद्वान् वीर्या मघऽवन् या चकर्थ या चो नु नव्या कृणवः शविष्ठ प्र इत् ऊं ता ते विदथेषु ब्रवाम ॥१३॥ एता विश्वा चकृऽवान् इंद्र भूरि अपरिऽइतः जनुषा वीर्येण या चित् नु वज्रिन् कृणवः दधृष्वान् न ते वर्ता तविष्याः अस्ति तस्याः ॥१४॥ इंद्र ब्रह्म क्रियमाणा जुषस्व या ते शविष्ठ नव्याः अकर्म वस्त्राऽइव भद्रा सुऽकृता वसुऽयुः रथं न धीरः सुऽअपाः अतक्षं ॥ १५ ॥ २५ ॥

॥३०॥ क्व स्यः वीरः कः अपश्यत् इंद्रं सुखऽरथं ईयमानं हरिऽभ्यां यः राया वज्री सुतऽसोमं इच्छन् तत् ओकः गंता पुरुऽहूतः ऊती ॥१॥ अव अचचक्षं पदं अस्य सस्वः उग्रं निऽधातुः अनु आयं इच्छन् अपृच्छं अन्यान् उत ते मे आहुः इंद्रं नरः बुबुधानाः अशेम ॥२॥ प्र नु वयं सुते या ते कृतानि इंद्र ब्रवाम यानि नः जुजोषः वेदत् अविद्वान् शृणवत् च विद्वान् वहते अयं मघऽवा सर्वऽसेनः ॥३॥ स्थिरं मनः चकृषे जातः इंद्र वेषि इत् एकः युधये भूयसः चित् अश्मानं चित् शवसा दिद्युतः वि विदः गवां ऊर्वं उस्रियाणां ॥४॥ परः यत् त्वं परमः आऽजनिष्ठाः पराऽवति श्रुत्यं नाम बिभ्रत् अतः चित् इंद्रात् अभयंत देवाः विश्वाः अपः अजयत् दासऽप-

त्नीः॥५॥२६॥ तुभ्यं इत् एते मरुतः सुऽशेवाः अर्चंति अर्कं सुन्वंति
अंधः अहिं ओहानं अपः आऽशयानं प्र मायाभिः मायिनं सक्षत्
इंद्रः॥६॥ वि सु मृधः जनुषा दानं इन्वन् अहन् गवा मघऽवन्
संऽचकानः अत्र दासस्य नमुचेः शिरः यत् अवर्तयः मनवे गातुं
इच्छन्॥७॥ युजं हि मां अकृथाः आत् इत् इंद्र शिरः दासस्य न-
मुचेः मथायन् अश्मानं चित् स्वर्यं वर्तमानं प्र चक्रियाऽइव
रोदसी इति मरुत्ऽभ्यः॥८॥ स्त्रियः हि दासः आयुधानि चक्रे किं मा
करन् अबलाः अस्य सेनाः अंतः हि अख्यत् उभे इति अस्य धेने इति अथ
उप प्र ऐत् युधये दस्युं इंद्रः॥९॥ सं अत्र गावः अभितः अनवंत
इहऽइह वत्सैः विऽयुताः यत् आसन् सं ताः इंद्रः असृजत् अस्य
शाकैः यत् ईं सोमासः सुऽसुताः अमंदन्॥१०॥२७॥ यत् ईं सोमाः
बभ्रुऽधूताः अमंदन् अरोरवीत् वृषभः सदनेषु पुरंऽदरः पपि-
ऽवान् इंद्रः अस्य पुनः गवां अददात् उस्रियाणां॥११॥ भद्रं इदं
रुशमाः अग्ने अक्रन् गवां चत्वारि ददतः सहस्रा ऋणंऽचयस्य प्र-
ऽयता मघानि प्रति अग्रभीष्म नृऽतमस्य नृणां॥१२॥ सुऽपेशसं
मा अव सृजंति अस्तं गवां सहस्रैः रुशमासः अग्ने तीव्राः इंद्रं अ-
ममंदुः सुतासः अक्तोः विऽउष्टौ परिऽतक्म्यायाः॥१३॥ औच्छत्
सा रात्री परिऽतक्म्या या ऋणंऽचये राजनि रुशमानां अत्यः न
वाजी रघुः अज्यमानः बभ्रुः चत्वारि असनत् सहस्रा॥१४॥ चतुः-
ऽसहस्रं गव्यस्य पश्वः प्रति अग्रभीष्म रुशमेषु अग्ने घर्मः चित् तप्तः
प्रऽवृजे यः आसीत् अयस्मयः तं ऊं इति आदाम विप्राः॥१५॥२८॥

॥३१॥ इंद्रः रथाय प्रऽवतं कृणोति यं अधिऽअस्थात् मघऽवा

वाजऽयंतं यूथाऽइंव पश्वः वि उनोति गोपाः अरिष्टः याति प्र-
थमः सिसांसन् ॥१॥ आ प्र द्रव हरिऽवः मा वि वेनः पिशंगऽराते
अभि नः सचस्व नहि त्वत् इंद्र वस्यः अन्यत् अस्ति अमेनान् चित्
जनिंऽवतः चकर्थ ॥२॥ उत् यत् सहः सहसः आ अजनिष्ट देदिष्टे
इंद्रः इंद्रियाणि विश्वा प्र अचोदयत् सुऽदुघाः वव्रे अंतः वि ज्यो-
तिषा संऽववृत्वत् तमः अवः॰ ॥३॥ अनवः ते रथं अश्वाय तक्षन्
त्वष्टा वज्रं पुरुऽहूत द्युऽमंतं ब्रह्माणः इंद्रं महयंतः अर्कैः अवर्धयन्
अहये हंतवै ऊं॰ ॥४॥ वृष्णे यत् ते वृषणः अर्कं अर्चान् इंद्र ग्रावा-
णः अदितिः सऽजोषाः अनश्वासः ये पवयः अरथाः इंद्रऽइषिताः
अभि अवर्तंत दस्यून् ॥५॥२९॥ प्र ते पूर्वाणि करणानि वोचं प्र
नूतना मघऽवन् या चकर्थ शक्तिऽवः यत् विऽभराः रोदसी॰ उभे॰
जयन् अपः मनवे दानुऽचित्राः ॥६॥ तत् इत् नु ते करणं दस्म विप्र
अहिं यत् घ्नन् ओजः अत्र अमिमीथाः शुष्णस्य चित् परि मायाः
अगृभ्णाः प्रऽपित्वं यन् अप दस्यून् असेधः ॥७॥ त्वं अपः यदवे
तुर्वशाय अरमयः सुऽदुघाः पारः इंद्र उग्रं अयातं अवहः ह कुत्सं
सं ह यत् वां उशना अरंत देवाः ॥८॥ इंद्राकुत्सा वहमाना रथेन
आ वां अत्याः अपि कर्णे वहंतु निः सीं अतऽभ्यः धमथः निः स-
धऽस्थात् मघोनः हृदः वरथः तमांसि ॥९॥ वातस्य युक्तान् सुऽयुजः
चित् अश्वान् कविः चित् एषः अजगन् अवस्युः विश्वे ते अत्र
मरुतः सखायः इंद्र ब्रह्माणि तविषीं अवर्धन् ॥१०॥३०॥ सूरः चित्
रथं परिऽतक्म्यायां पूर्वं करत् उपरं जूजुऽवांसं भरत् चक्रं एतशः
सं रिणाति पुरः दधत् सनिष्यति क्रतुं नः ॥११॥ आ अयं जनाः अ-
भिऽचक्षे जगाम इंद्रः सखायं सुतऽसोमं इच्छन् वदन् ग्रावा अव
वेदिं भ्रियाते यस्य जीरं अध्वर्यवः चरंति ॥१२॥ ये चाकनंत चा-

कनैत नु ते मर्ताः अमृत मो ते अंहः आ अरन् ववंधि यज्यून् उत
तेषु धेहि ओजः जनेषु येषु ते स्याम ॥ १३ ॥ ३१ ॥

॥३२॥ अर्दर्दः उत्सं असृजः वि खानि त्वं अर्णवान् बद्बधानान्
अरम्णाः महांतं इंद्र पर्वतं वि यत् वः॰ सृजः वि धाराः अव दानवं
हन्॰॥१॥ त्वं उत्सान् ऋतुऽभिः बद्बधानान् अरंहः ऊधः पर्वतस्य
वज्रिन् अहिं चित् उग्र प्रऽयुतं शयानं जघन्वान् इंद्र तविषीं अ-
धत्थाः॥२॥ त्यस्य चित् महतः निः मृगस्य वधः जघान तविषीभिः
इंद्रः यः एकः इत् अप्रतिः मन्यमानः आत् अस्मात् अन्यः अज-
निष्ट तव्यान्॥३॥ त्यं चित् एषां स्वधया मदंतं मिहः नपातं सुऽवृधं
तमःऽगां वृषऽप्रभर्मा दानवस्य भामं वज्रेण वज्री नि जघान शु-
ष्णं॥४॥ त्यं चित् अस्य क्रतुऽभिः निऽसत्तं अमर्मणः विदत् इत् अस्य
मर्म यत् ईं सुऽक्षत्र प्रऽभृता मदस्य युयुत्संतं तमसि हर्म्ये धाः॥५॥
त्यं चित् इत्था कत्पयं शयानं असूर्ये तमसि ववृधानं तं चित् मं-
दानः वृषभः सुतस्य उच्चैः इंद्रः अपऽगूर्य जघान॥६॥३२॥ उत यत्
इंद्रः महते दानवाय वधः यमिष्ट सहः अप्रतिऽइतं यत् ईं वज्रस्य
प्रऽभृतौ ददाभ विश्वस्य जंतोः अधमं चकार॥७॥ त्यं चित् अर्णं
मधुऽपं शयानं असिन्वं वव्रं महि आदत् उग्रः अपादं अत्रं महता
वधेन नि दुर्योणे अवृणक् मृध्रऽवाचं॥८॥ कः अस्य शुष्मं तविषीं
वराते एकः धना भरते अप्रतिऽइतः इमे चित् अस्य ज्रयसः नु
देवी इंद्रस्य ओजसः भियसा जिहाते॥९॥ नि अस्मै देवी स्व-
ऽधितिः जिहीते इंद्राय गातुः उशतीऽइव येमे सं यत् ओजः युवते
विश्वं आभिः अनु स्वधाऽव्ने क्षितयः नमंत॥१०॥ एकं नु त्वा सत्-
ऽपतिं पांचऽजन्यं जातं शृणोमि यशसं जनेषु तं मे जगृभ्रे आ-

ऽशसः नविष्ठं दोषा वस्तोः हवमानासः इंद्रं ॥११॥ एव हि त्वां ऋतु-
ऽथा यातयंतं मघा विप्रेभ्यः ददतं शृणोमि किं ते ब्रह्माणः गृहते
सखायः ये त्वाऽया निऽदधुः कामं इंद्र ॥१२॥ ३३॥१॥२॥

॥३३॥ महि महे तवसे दीध्ये नॄन् इंद्राय इत्था तवसे अतव्यान्
यः अस्मै सुऽमतिं वाजऽसातौ स्तुतः जने सऽमर्यः चिकेत ॥१॥ सः
त्वं नः इंद्र धियसानः अर्कैः हरीणां वृषन् योक्त्रं अश्रेः याः इत्था
मघऽवन् अनु जोषं वक्षः अभि प्र अर्यः सक्षि जनान् ॥२॥ न ते ते
इंद्र अभि अस्मत् ऋष्व अयुक्तासः अब्रह्मता यत् असन् तिष्ठ रथं
अधि तं वज्रऽहस्त आ रश्मिं देव यमसे सुऽअश्वः ॥३॥ पुरु यत् ते
इंद्र संति उक्था गवे चकर्थ उर्वरासु युध्यन् ततक्षे सूर्याय चित्
ओकसि स्वे वृषा समत्ऽसु दासस्य नाम चित् ॥४॥ वयं ते ते इंद्र
ये च नरः शर्धः जज्ञानाः याताः च रथाः आ अस्मान् जगम्यात्
अहिऽशुष्म सत्वा भगः न हव्यः प्रऽभृथेषु चारुः ॥५॥१॥ पपृक्षेण्यं
इंद्र त्वे हि ओजः नृम्णानि च नृतमानः अमर्तः सः नः एनीं व-
सवानः रयिं दाः प्र अर्यः स्तुषे तुविऽमघस्य दानं ॥६॥ एव नः
इंद्र ऊतिऽभिः अव पाहि गृणतः शूर कारून् उत त्वचं ददतः
वाजऽसातौ पिप्रीहि मध्वः सुऽसुतस्य चारोः ॥७॥ उत त्ये मा
पौरुऽकुत्स्यस्य सूरेः त्रसदस्योः हिरणिनः रराणाः वहंतु मा दश
श्येतासः अस्य गैरिऽक्षितस्य क्रतुऽभिः नु सश्चे ॥८॥ उत त्ये मा
मारुतऽअश्वस्य शोणाः क्रत्वाऽमघासः विदथस्य रातौ सहस्रा
मे च्यवतानः ददानः आनूकं अर्यः वपुषे न आर्चत् ॥९॥ उत त्ये मा
ध्वन्यस्य जुष्टाः लक्ष्मण्यस्य सुऽरुचः यतानाः मह्ना रायः संऽवर-
णस्य ऋषेः व्रजं न गावः प्रऽयताः अपि ग्मन् ॥१०॥२॥

॥३४॥ अजातऽशत्रुं अजरा स्वःऽवती अनु स्वधा अमिता
दस्मं ईयते सुनोतन पचत ब्रह्मऽवाहसे पुरुऽस्तुताय प्रऽतरं दधा-
तन ॥१॥ आ यः सोमेन जठरं अपिप्रत अमंदत मघऽवा मध्वः
अंधसः यत् ईं मृगाय हंतवे महाऽवधः सहस्रऽभृष्टिं उशना वधं
यमत् ॥२॥ यः अस्मै घ्रंसे उत वा यः ऊधनि सोमं सुनोति भवति
द्युऽमान् अह अपऽअप शक्रः ततनुष्टिं ऊहति तनूऽशुभ्रं मघ-
ऽवा यः कवऽसखः ॥३॥ यस्य अवधीत् पितरं यस्य मातरं यस्य
शक्रः भ्रातरं न अतः ईषते वेति इत् ऊं अस्य प्रऽयता यतंऽकरः न
किल्बिषात् ईषते वस्वः आऽकरः ॥४॥ न पंचऽभिः दशऽभिः वष्टि
आऽरभं न असुन्वता सचते पुष्यता चन जिनाति वा इत् अमुया
हंति वा धुनिः आ देवऽयुं भजति गोऽमति व्रजे ॥५॥३॥ विऽत्व-
क्षणः संऽऋतौ चक्रऽआसजः असुन्वतः विषुणः सुन्वतः वृधः
इंद्रः विश्वस्य दमिता विऽभीषणः यथाऽवशं नयति दासं आर्यः
॥६॥ सं ईं पणेः अजति भोजनं मुषे वि दाशुषे भजति सूनरं वसु
दुःऽगे चन ध्रियते विश्वः आ पुरु जनः यः अस्य तविषीं अचुक्रुधत्
॥७॥ सं यत् जनौ सुऽधनौ विश्वऽशर्धसौ अवेत् इंद्रः मघऽवा गोषु
शुभ्रिषु युजं हि अन्यं अकृत प्रऽवेपनी उत् ईं गव्यं सृजते सत्व-
ऽभिः धुनिः ॥८॥ सहस्रऽसां आग्निऽवेशिं गृणीषे शत्रिं अग्ने उप-
ऽमां केतुं अर्यः तस्मै आपः संऽयतः पीपयंत तस्मिन् क्षत्रं अम-
ऽवत् त्वेषं अस्तु ॥९॥४॥

॥३५॥ यः ते साधिष्ठः अवसे इंद्र क्रतुः तं आ भर अस्मभ्यं चर्षणि-
ऽसहं सस्निं वाजेषु दुस्तरं ॥१॥ यत् इंद्र ते चतस्रः यत् शूर संति
तिस्रः यत् वा पंच क्षितीनां अवः तत् सु नः आ भर ॥२॥ आ ते अवः

वरेण्यं वृषन्ऽतमस्य हूमहे वृषंऽजूतिः हि जज्ञिषे आऽभूभिः इंद्र तुर्वणिः ॥३॥ वृषा हि असि राधसे जज्ञिषे वृष्णि ते शवः स्वऽक्षत्रं ते धृषत् मनः सत्राऽहं इंद्र पौंस्यं ॥४॥ त्वं तं इंद्र मर्त्यं अमित्रऽयंतं अद्रिऽवः सर्वऽरथा शतऽक्रतो॰ नि याहि शवसः पते ॥५॥५॥ त्वां इत् वृत्रहन्ऽतम जनासः वृक्तऽबर्हिषः उग्रं पूर्वीषु पूर्व्यं हवंते वाजंऽसातये ॥६॥ अस्माकं इंद्र दुस्तरं पुरःऽयावानं आजिषु सऽयावानं धनेऽधने वाजऽयंतं अव रथं ॥७॥ अस्माकं इंद्र आ इहि नः रथं अव पुरंऽध्या वयं शविष्ठ वार्यं दिवि श्रवः दधीमहि दिवि स्तोमं मनामहे ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥३६॥ सः आ गमत् इंद्रः यः वसूनां चिकेतत् दातुं दामनः रयीणां धन्वऽचरः न वंसगः तृषाणः चकमानः पिबतु दुग्धं अंशुं ॥१॥ आ ते हनू इति हरिऽवः शूर शिप्रे इति रुहत् सोमः न पर्वतस्य पृष्ठे अनु त्वा राजन् अर्वतः न हिन्वन् गीःऽभिः मदेम पुरुऽहूत विश्वे ॥२॥ चक्रं न वृत्तं पुरुऽहूत वेपते मनः भिया मे अमतेः इत् अद्रिऽवः रथात् अधि त्वा जरिता सदाऽवृध कुवित् नु स्तोषत् मघऽवन् पुरुऽवसुः ॥३॥ एषः ग्रावाऽइव जरिता ते इंद्र इयर्ति वाचं बृहत् आशुषाणः प्र सव्येन मघऽवन् यंसि रायः प्र दक्षिणित् हरिऽवः मा वि वेनः ॥४॥ वृषा त्वा वृषणं वर्धतु द्यौः वृषा वृषऽभ्यां वहसे हरिऽभ्यां सः नः वृषा वृषऽरथः सुऽशिप्र वृषऽक्रतो॰ वृषा वज्रिन् भरे धाः ॥५॥ यः रोहितौ वाजिनौ वाजिनीऽवान् त्रिऽभिः शतैः सचमानौ अदिष्ट यूने सं अस्मै क्षितयः नमंतां श्रुतऽरथाय मरुतः दुवःऽया ॥ ६ ॥ ७ ॥

॥३७॥ सं भानुना यतते सूर्यस्य आऽजुह्वानः घृतऽपृष्ठः सुऽअं-

चाः तस्मै अमृध्राः उषसः वि उच्छान् यः इंद्राय सुनवाम इति आह ॥१॥ समिद्धऽअग्निः वनवत् स्तीर्णऽबर्हिः युक्तऽग्रावा सुतऽसोमः जराते ग्रावाणः यस्य इषिरं वदंति अयत् अध्वर्युः हविषा अव सिंधुं ॥२॥ वधूः इयं पतिं इच्छंती एति यः ईं वहाते महिषीं इषिरां आ अस्य श्रवस्यात् रथः आ च घोषात् पुरु सहस्रा परि वर्तयाते ॥३॥ न सः राजा व्यथते यस्मिन् इंद्रः तीव्रं सोमं पिबति गोऽसखायं आ सत्वनैः अजति हंति वृत्रं क्षेति क्षितीः सुऽभगः नाम पुष्यन् ॥४॥ पुष्यात् क्षेमे अभि योगे भवाति उभे वृतौ संऽयती° सं जयाति प्रियः सूर्ये प्रियः अग्ना भवाति यः इंद्राय सुतऽसोमः ददाशत् ॥५॥८॥

॥३८॥ उरोः ते इंद्र राधसः विऽभ्वी रातिः शतऽक्रतो° अध नः विश्वऽचर्षणे द्युम्ना सुऽक्षत्र मंहय ॥१॥ यत् ईं इंद्र श्रवाय्यं इषं शविष्ठ दधिषे पप्रथे दीर्घश्रुत्ऽतमं हिरण्यऽवर्ण दुस्तरं ॥२॥ शुष्मासः ये ते अद्रिऽवः मेहना केतऽसापः उभा देवौ अभिष्टये दिवः च ग्मः च राजथः ॥३॥ उतो° नः अस्य कस्य चित् दक्षस्य तव वृत्रऽहन् अस्मभ्यं नृम्णं आ भर अस्मभ्यं नृऽमनस्यसे ॥४॥ नु ते आभिः अभिष्टिऽभिः तव शर्मन् शतऽक्रतो° इंद्र स्याम सुऽगोपाः शूर स्याम सुऽगोपाः ॥५॥९॥

॥३९॥ यत् इंद्र चित्र मेहना अस्ति त्वाऽदातं अद्रिऽवः राधः तत् नः विदत्ऽवसो° उभयाहस्ति आ भर ॥१॥ यत् मन्यसे वरेण्यं इंद्र द्युक्षं तत् आ भर विद्याम तस्य ते वयं अकूपारस्य दावने ॥२॥ यत् ते दित्सु प्रऽराध्यं मनः अस्ति श्रुतं बृहत् तेन दृळ्हा चित् अद्रिऽवः

आ वाजं दर्षि सातये ॥३॥ मंहिष्ठं वः मघोनां राजानं चर्षणीनां इंद्रं उप प्रऽशस्तये पूर्वीभिः जुजुषे गिरः ॥४॥ अस्मै इत् काव्यं वचः उक्थं इंद्राय शंस्यं तस्मै ऊं ब्रह्मऽवाहसे गिरः वर्धंति अत्रयः गिरः शुंभंति अत्रयः ॥ ५ ॥ १० ॥

॥४०॥ आ याहि अद्रिऽभिः सुतं सोमं सोमऽपते पिब वृषन् इंद्र वृषऽभिः वृत्रहन्ऽतम ॥१॥ वृषा ग्रावा वृषा मदः वृषा सोमः अयं सुतः वृषन् इंद्र वृषऽभिः वृत्रहन्ऽतम ॥२॥ वृषा त्वा वृषणं हुवे वज्रिन् चित्राभिः ऊतिऽभिः वृषन् इंद्र वृषऽभिः वृत्रहन्ऽतम ॥३॥ ऋजीषी वज्री वृषभः तुराषाट् शुष्मी राजा वृत्रऽहा सोमऽपावा युक्त्वा हरिऽभ्यां उप यासत् अर्वाङ् माध्यंदिने सवने मत्सत् इंद्रः ॥४॥ यत् त्वा सूर्य स्वःऽभानुः तमसा अविध्यत् आसुरः अक्षेत्रऽवित् यथा मुग्धः भुवनानि अदीधयुः ॥५॥११॥ स्वःऽभानोः अध यत् इंद्र मायाः अवः दिवः वर्तमानाः अवऽअहन् गूळ्हं सूर्यं तमसा अपऽव्रतेन तुरीयेण ब्रह्मणा अविंदत् अत्रिः ॥६॥ मा मां इमं तव संतं अत्रे इरस्या द्रुग्धः भियसा नि गारीत् त्वं मित्रः असि सत्यऽराधाः तौ मा इह अवतं वरुणः च राजा ॥७॥ ग्राव्णः ब्रह्मा युयुजानः सपर्यन् कीरिणा देवान् नमसा उपऽशिक्षन् अत्रिः सूर्यस्य दिवि चक्षुः आ अधात् स्वःऽभानोः अप मायाः अघुक्षत् ॥८॥ यं वै सूर्यं स्वःऽभानुः तमसा अविध्यत् आसुरः अत्रयः तं अनु अविंदन् नहि अन्ये अशक्नुवन् ॥ ९ ॥ १२ ॥

॥४१॥ कः नु वां मित्रावरुणा ऋतऽयन् दिवः वा महः पार्थि-

वस्य वा दे ऋतस्यं वा सदंसि त्रासीथां नः यज्ञऽयते वा पशुऽसः
न वाजान् ॥१॥ ते नः मित्रः वरुणः अर्यमा आयुः इंद्रः ऋभुक्षाः
मरुतः जुषंत नमःऽभिः वा ये दधते सुऽवृक्तिं स्तोमं रुद्राय मीळ्हुषे
सऽजोषाः ॥२॥ आ वां येष्ठा अश्विना हुवध्यै वातस्य पत्मन् रथ्यस्य
पुष्टौ उत वा दिवः असुराय मन्म प्र अंधांसिऽइव यज्यवे भरध्वं
॥३॥ प्र सक्षणः दिव्यः कण्वऽहोता त्रितः दिवः सऽजोषाः वातः अ-
ग्निः पूषा भगः प्रऽभृथे विश्वऽभोजाः आजिं न जग्मुः आश्वश्व-
ऽतमाः ॥४॥ प्र वः रयिं युक्तऽअश्वं भरध्वं रायः एषे अवसे दधीत
धीः सुऽशेवः एवैः औशिजस्य होता ये वः एवाः मरुतः तुराणां
॥५॥१३॥ प्र वः वायुं रथऽयुजं कृणुध्वं प्र देवं विप्रं पनितारं अर्कैः
इषुध्यवः ऋतऽसापः पुरंऽधीः वस्वीः नः अत्र पत्नीः आ धिये धुः॰
॥६॥ उप वः एषे वंद्येभिः शूषैः प्र यह्वी' दिवः चितयंत्ऽभिः अर्कैः
उषसानक्ता विदुषीऽइव॰ विश्वं आ ह वहतः मर्त्याय यज्ञं ॥७॥
अभि वः अर्चे पोष्याऽवतः नृन् वास्तोः पतिं त्वष्टारं रराणः धन्या
सऽजोषाः धिषणा नमःऽभिः वनस्पतीन् ओषधीः रायः एषे ॥८॥
तुजे नः तने पर्वताः संतु स्वऽएतवः ये वसवः न वीराः पनितः
आप्यः यजतः सदा नः वर्धात् नः शंसं नर्यः अभिष्टौ ॥९॥ वृष्णः अ-
स्तोषि भूम्यस्य गर्भं त्रितः नपातं अपां सुऽवृक्ति गृणीते अग्निः
एतरि न शूषैः शोचिःऽकेशः नि रिणाति वना ॥१०॥१४॥ कथा
महे रुद्रियाय ब्रवाम कत् राये चिकितुषे भगाय आपः ओषधीः
उत नः अवंतु द्यौः वना गिरयः वृक्षऽकेशाः ॥११॥ शृणोतु नः ऊ-
र्जां पतिः गिरः सः नभः तरीयान् इषिरः परिऽज्मा शृण्वंतु आपः
पुरः न शुभ्राः परि स्रुचः बबृहाणस्य अद्रेः ॥१२॥ विद चित् नु
महांतः ये वः एवाः ब्रवाम दस्माः वार्यं दधानाः वयः चन सुऽभ्वः

आ अवं यंति क्षुभा मर्तं अनुऽयतं वधऽस्नैः ॥१३॥ आ दैव्यानि पा-
र्थिवानि जन्मं अपः च अच्छं सुऽमखाय वोचं वर्धतां द्यावः गिरः
चंद्रऽअग्राः उदा वर्धतां अभिऽसाताः अर्णाः ॥१४॥ पदेऽपदे मे
जरिमा नि धायि वरूत्री वा शक्रा या पायुऽभिः च सिसंक्तु माता
मही रसा नः स्मत् सूरिऽभिः ऋजुऽहस्ता ऋजुऽवनिः ॥१५॥१५॥
कथा दाशेम नमसा सुऽदानून् एवऽया मरुतः अच्छंऽउक्तौ प्र-
ऽश्रवसः मरुतः अच्छंऽउक्तौ मा नः अहिः बुध्न्यः रिषे धात् अ-
स्माकं भूत् उपमातिऽवनिः ॥१६॥ इति चित् नु प्रऽजायै पशु-
ऽमत्यै देवासः वनते मर्त्यः वः आ देवासः वनते मर्त्यः वः अत्रं
शिवां तन्वः धासिं अस्याः जरां चित् मे निःऽऋतिः जग्रसीत
॥१७॥ तां वः देवाः सुऽमतिं ऊर्जयंती इषं अश्याम वसवः शसा
गोः सा नः सुऽदानुः मृळयंती देवी प्रति द्रवंती सुविताय गम्याः
॥१८॥ अभि नः इळा यूथस्य माता स्मत् नदीभिः उर्वशी वा गृ-
णातु उर्वशी वा बृहत्ऽदिवा गृणाना अभिऽऊर्ण्वाना प्रऽभृ-
थस्य आयोः ॥१९॥ सिसक्तु नः ऊर्जव्यस्य पुष्टेः ॥ २० ॥ १६ ॥

॥४२॥ प्र शंऽतमा वरुणं दीधिती गीः मित्रं भगं अदितिं नूनं
अश्याः पृषंत्ऽयोनिः पंचऽहोता शृणोतु अतूर्तऽपंथाः असुरः
मयःऽभुः ॥१॥ प्रति मे स्तोमं अदितिः जगृभ्यात् सूनुं न माता हृद्यं
सुऽशेवं ब्रह्म प्रियं देवऽहितं यत् अस्ति अहं मित्रे वरुणे यत् म-
यःऽभु ॥२॥ उत् ईरय कविऽतमं कवीनां उनत्त एनं अभि मध्वा
घृतेन सः नः वसूनि प्रऽयंता हितानि चंद्राणि देवः सविता सु-
वाति ॥३॥ सं इंद्र नः मनसा नेषि गोभिः सं सूरिऽभिः हरिऽवः सं
स्वस्ति सं ब्रह्मणा देवऽहितं यत् अस्ति सं देवानां सुऽमत्या य-

ज्रियानां ॥४॥ देवः भगः सविता रायः अंशः इंद्रः वृत्रस्य संऽजितः
धनानां ऋभुक्षाः वाजः उत वा पुरंऽधिः अवंतु नः अमृतासः तु-
रासः ॥५॥१७॥ मरुत्वंतः अप्रतिऽइतस्य जिष्णोः अजूर्यतः प्र ब्रवाम
कृतानि न ते पूर्वे मघऽवन् न अपरासः न वीर्यं नूतनः कः चन
आप ॥६॥ उप स्तुहि प्रथमं रत्नऽधेयं बृहस्पतिं सनितारं धनानां
यः शंसते स्तुवते शंऽभविष्ठः पुरुऽवसुः आऽगमत् जोहुवानं ॥७॥
तव ऊतिऽभिः सचमानाः अरिष्टाः बृहस्पते मघऽवानः सुऽवी-
राः ये अश्वऽदाः उत वा संति गोऽदाः ये वस्त्रऽदाः सुऽभगाः तेषु
रायः ॥८॥ विऽसर्माणं कृणुहि वित्तं एषां ये भुंजते अपृणंतः नः उ-
क्थैः अपऽव्रतान् प्रऽसवे ववृधानान् ब्रह्मऽद्विषः सूर्यात् यवयस्व
॥९॥ यः ओहते रक्षसः देवऽवीतौ अचक्रेभिः तं मरुतः नि यात
यः वः शमीं शशमानस्य निंदात् तुच्छ्यान् कामान् करते सि-
स्विदानः ॥१०॥१८॥ तं ऊं स्तुहि यः सुऽइषुः सुऽधन्वा यः विश्वस्य
क्षयति भेषजस्य यक्ष्व महे सौमनसाय रुद्रं नमःऽभिः देवं असुरं
दुवस्य ॥११॥ दमूनसः अपसः ये सुऽहस्ताः वृष्णः पत्नीः नद्यः वि-
भ्वऽतष्टाः सरस्वती बृहत्ऽदिवा उत राका दशस्यंतीः वरिवस्यंतु
शुभ्राः ॥१२॥ प्र सु महे सुऽशरणाय मेधां गिरं भरे नव्यसीं जायमा-
नां यः आहनाः दुहितुः वक्षणासु रूपा मिनानः अकृणोत् इदं नः
॥१३॥ प्र सुऽस्तुतिः स्तनयंतं रुवंतं इळः पतिं जरितः नूनं अश्याः
यः अब्दिऽमान् उदनिऽमान् इयर्ति प्र विऽद्युता रोदसी उक्ष-
माणः ॥१४॥ एषः स्तोमः मारुतं शर्धः अच्छ रुद्रस्य सूनून् युवन्यून्
उत् अश्याः कामः राये हवते मा स्वस्ति उप स्तुहि पृषत्ऽअश्वान्
अयासः ॥१५॥ प्र एषः स्तोमः पृथिवीं अंतरिक्षं वनस्पतीन् ओ-
षधीः राये अश्याः देवःऽदेवः सुऽहवः भूतु मह्यं मा नः माता पृ-

थिवी दुःऽमतौ धात ॥१६॥ उरौ देवाः अनिऽबाधे स्याम ॥१७॥
सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयःऽभुवा सुऽप्रनीती गमेम आ नः
रयिं वहतं आ उत वीरान आ विश्वानि अमृता सौभगानि
॥१८॥१९॥

॥४३॥ आ धेनवः पयसा तूर्णिऽअर्थाः अमर्धंतीः उप नः यंतु
मध्वा महः राये बृहतीः सप्त विप्रः मयःऽभुवः जरिता जोहवीति
॥१॥ आ सुऽस्तुती नमसा वर्तयध्यै द्यावा वाजाय पृथिवी अमृध्रे
पिता माता मधुऽवचाः सुऽहस्ता भरेऽभरे नः यशसौ अविष्टां
॥२॥ अध्वर्यवः चकृऽवांसः मधूनि प्र वायवे भरत चारु शुक्रं हो-
ताऽइव नः प्रथमः पाहि अस्य देव मध्वः ररिम ते मदाय ॥३॥ दश
क्षिपः युंजते बाहू अद्रिं सोमस्य या शमितारा सुऽहस्ता मध्वः
रसं सुऽगभस्तिः गिरिऽस्थां चनिश्चदत् दुदुहे शुक्रं अंशुः ॥४॥
असावि ते जुजुषाणाय सोमः क्रत्वे दक्षाय बृहते मदाय हरी रथे
सुऽधुरा योगे अर्वाक् इंद्र प्रिया कृणुहि हूयमानः ॥५॥२०॥ आ नः
महीं अरमतिं सऽजोषाः ग्नां देवीं नमसा रातऽहव्यां मधोः मदाय
बृहतीं ऋतऽज्ञां आ अग्ने वह पथिऽभिः देवऽयानैः ॥६॥ अंजंति
यं प्रथयंतः न विप्राः वपाऽवंतं न अग्निना तपंतः पितुः न पुत्रः
उपसि प्रेष्ठः आ घर्मः अग्निं ऋतयन् असादि ॥७॥ अच्छ मही बृ-
हती शंऽतमा गीः दूतः न गंतु अश्विना हुवध्यै मयःऽभुवा सऽरथा
आ यातं अर्वाक् गंतं निऽधिं धुरं आणिः न नाभिं ॥८॥ प्र तव्यसः
नमःऽउक्तिं तुरस्य अहं पूष्णः उत वायोः अदिक्षि या राधसा
चोदितारा मतीनां या वाजस्य द्रविणःऽदौ उत त्मन् ॥९॥ आ
नामऽभिः मरुतः वक्षि विश्वान् आ रूपेभिः जातऽवेदः हुवानः

यज्ञं गिरः जरितुः सुऽस्तुतिं च विश्वे गंत मरुतः विश्वे ऊती ॥१०॥२१॥ आ नः दिवः बृहतः पर्वतात् आ सरस्वती यजता गंतु यज्ञं हवं देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नः वाचं उशती शृणोतु ॥११॥ आ वेधसं नीलऽपृष्ठं बृहंतं बृहस्पतिं सदने सादयध्वं सादत्ऽयोनिं दमे आ दीदिऽवांसं हिरण्यऽवर्णं अरुषं सपेम ॥१२॥ आ धर्णसिः बृहत्ऽदिवः रराणः विश्वेभिः गंतु ओमऽभिः हुवानः ग्नाः वसानः ओषधीः अमृध्रः त्रिधातुऽशृंगः वृषभः वयःऽधाः ॥१३॥ मातुः पदे परमे शुक्रे आयोः विपन्यवः रास्पिरासः अग्मन् सुऽशेव्यं नमसा रातऽहव्याः शिशुं मृजंति आयवः न वासे ॥१४॥ बृहत् वयः बृहते तुभ्यं अग्ने धियाऽजुरः मिथुनासः सचंत देवःऽदेवः सुऽहवः भूतु मह्यं मा नः माता पृथिवी दुःऽमतौ धात् ॥१५॥ उरौ देवाः अनिऽबाधे स्याम ॥१६॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयःऽभुवा सुऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि अमृता सौभगानि ॥१७॥२२॥

॥४४॥ तं प्रत्नऽथा पूर्वऽथा विश्वऽथा इमऽथा ज्येष्ठऽतातिं बर्हिऽसदं स्वःऽविदं प्रतीचीनं वृजनं दोहसे गिरा आशुं जयंतं अनु यासु वर्धसे ॥१॥ श्रिये सुऽदृशीः उपरस्य याः स्वः विऽरोचमानः ककुभां अचोदते सुऽगोपाः असि न दभाय सुऽक्रतो॰ परः मायाभिः ऋते आस नाम ते ॥२॥ अत्यं हविः सचते सत् च धातु च अरिष्टऽगातुः सः होता सहःऽभरिः प्रऽसर्स्राणः अनु बर्हिः वृषा शिशुः मध्ये युवा अजरः विऽस्रुहा हितः ॥३॥ प्र वः एते सुऽयुजः यामन् इष्टये नीचीः अमुष्मै यम्यः ऋतऽवृधः सुयंतुऽभिः सर्वऽशासैः अभीशुऽभिः क्रिविः नामानि प्रवणे मुषायति ॥४॥ सं-

ऽजभुः राणः तरुःऽभिः सुतेऽगृभं वयाकिनं चित्तऽगर्भासु सुऽस्वरुः
धारुऽवाकेषु ऋजुऽगाथ शोभसे वर्धस्व पत्नीः अभि जीवः अ-
ध्वरे ॥५॥२३॥ यादृक् एव ददृशे तादृक् उच्यते सं छायया दधिरे
सिध्रया अप्ऽसु आ मही अस्मभ्यं उरुऽसां उरु ज्रयः बृहत् सु-
ऽवीरं अनपऽच्युतं सहः ॥६॥ वेति अग्रुः जनिऽवान् वै अति स्पृधः
सऽमर्यता मनसा सूर्यः कविः घ्रंसं रक्षंतं परि विश्वतः गयं अस्मा-
कं शर्म वनवत् स्वऽवसुः ॥७॥ ज्यायांसं अस्य यतुनस्य केतुना
ऋषिऽस्वरं चरति यासु नाम ते यादृश्मिन् धायि तं अपस्यया
विदत् यः ऊं स्वयं वहते सः अरं करत् ॥८॥ समुद्रं आसां अव तस्थे
अग्रिमा न रिष्यति सवनं यस्मिन् आऽयता अत्र न हार्दि क्रव-
णस्य रेजते यत्र मतिः विद्यते पूतऽबंधनी ॥९॥ सः हि क्षत्रस्य
मनसस्य चित्तिऽभिः एवऽवदस्य यजतस्य सध्रेः अवऽत्सारस्य
स्पृणवाम रण्वऽभिः शविष्ठं वाजं विदुषा चित् अर्ध्यं ॥१०॥२४॥
श्येनः आसां अदितिः कक्ष्यः मदः विश्वऽवारस्य यजतस्य मा-
यिनः सं अन्यंऽअन्यं अर्थयंति एतवे विदुः विऽसानं परिऽपानं
अंति ते ॥११॥ सदाऽपृणः यजतः वि द्विषः वधीत् बाहुऽवृक्तः
श्रुतऽवित् तर्यः वः सचा उभा सः वरा प्रति एति भाति च यत् ईं
गणं भजते सुप्रयावऽभिः ॥१२॥ सुतंऽभरः यजमानस्य सत्ऽपतिः
विश्वासां ऊधः सः धियां उतऽअंचनः भरत् धेनुः रसऽवत् शिश्रिये
पयः अनुऽब्रुवाणः अधि एति न स्वपन् ॥१३॥ यः जागार तं ऋचः
कामयंते यः जागार तं ऊं सामानि यंति यः जागार तं अयं सोमः
आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥१४॥ अग्निः जागार तं
ऋचः कामयंते अग्निः जागार तं ऊं सामानि यंति अग्निः जागार
तं अयं सोमः आह तव अहं अस्मि सख्ये निऽओकाः ॥१५॥२५॥३॥

॥४५॥ विदाः दिवः विऽस्यन् अद्रिं उक्थैः आऽयत्याः उषसः
अर्चिनः गुः अप अवृत व्रजिनीः उत् स्वः गात् वि दुरः मानुषीः
देवः आवः॰ ॥१॥ वि सूर्यः अमतिं न श्रियं सात् आ ऊर्वात् गवां
माता जानती गात् धन्वऽअर्णसः नद्यः खादःऽअर्णाः स्थूणा-
ऽइव सुऽमिता दृंहत द्यौः ॥२॥ अस्मै उक्थाय पर्वतस्य गर्भः
महीनां जनुषे पूर्व्याय वि पर्वतः जिहीत साधत द्यौः आऽवि-
वासंतः दसयंत भूम ॥३॥ सुऽउक्तेभिः वः वचःऽभिः देवऽजुष्टैः
इंद्रा नु अग्नी॰ अवसे हुवध्यै उक्थेभिः हि स्म कवयः सुऽयज्ञाः
आऽविवासंतः मरुतः यजंति ॥४॥ एतो॰ नु अद्य सुऽध्यः भवाम
प्र दुच्छुनाः मिनवाम वरीयः आरे द्वेषांसि सनुतः दधाम अयाम
प्रांचः यजमानं अच्छ ॥५॥२६॥ आ इत्त धियं कृणवाम सखायः
अप या माता ऋणुत व्रजं गोः यया मनुः विशिऽशिप्रं जिगाय
यया वणिक् वंकुः आप पुरीषं ॥६॥ अनूनोत् अत्र हस्तऽयतः
अद्रिः आर्चन् येन दश मासः नवऽग्वाः ऋतं यती सरमा गाः
अविंदत् विश्वानि सत्या अंगिराः चकार ॥७॥ विश्वे अस्याः
विऽउषि माहिनायाः सं यत् गोभिः अंगिरसः नवंत उत्सः आ-
सां परमे सधऽस्थे ऋतस्य पथा सरमा विदत् गाः ॥८॥ आ सूर्यः
यातु सप्तऽअश्वः क्षेत्रं यत् अस्य उर्विया दीर्घऽयाथे रघुः श्येनः
पतयत् अंधः अच्छ युवा कविः दीदयत् गोषु गच्छन् ॥९॥ आ
सूर्यः अरुहत् शुक्रं अर्णः अयुक्त यत् हरितः वीतऽपृष्ठाः उद्ना न
नावं अनयंत धीराः आऽशृण्वतीः आपः अर्वाक् अतिष्ठन् ॥१०॥
धियं वः अप्ऽसु दधिषे स्वःऽसां यया अतरन् दश मासः नव-
ऽग्वाः अया धिया स्याम देवऽगोपाः अया धिया तुतुर्याम अ-
ति अंहः ॥११॥२७॥

॥४६॥ हयः न विद्वान् अयुजि स्वयं धुरि तां वहामि प्रऽतरणीं अवस्युवं न अस्याः वश्मि विऽमुचं न आऽवृतं पुनः विद्वान् पथः पुरःऽएता ऋजु नेषति ॥१॥ अग्ने इंद्र वरुण मित्र देवाः शर्धः प्र यंत मारुत उत विष्णो उभा नासत्या रुद्रः अध ग्नाः पूषा भगः सरस्वती जुषंत ॥२॥ इंद्राग्नी मित्रावरुणा अदितिं स्वः॰ पृथिवीं द्यां मरुतः पर्वतान् अपः हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणः पतिं भगं नु शंसं सवितारं ऊतये ॥३॥ उत नः विष्णुः उत वातः अस्रिधः द्रविणःऽदाः उत सोमः मयः करत् उत ऋभवः उत राये नः अश्विना उत त्वष्टा उत विऽभ्वा अनु मंसते ॥४॥ उत त्यत् नः मारुतं शर्धः आ गमत् दिविऽक्षयं यजतं बर्हिः आऽसदे बृहस्पतिः शर्म पूषा उत नः यमत् वरूथ्यं वरुणः मित्रः अर्यमा ॥५॥ उत त्ये नः पर्वतासः सुऽशस्तयः सुऽदीतयः नद्यः त्रामणे भुवन् भगः विऽभक्ता शवसा अवसा आ गमत् उरुऽव्यचाः अदितिः श्रोतु मे हवं ॥६॥ देवानां पत्नीः उशतीः अवंतु नः प्र अवंतु नः तुजये वाजऽसातये याः पार्थिवासः याः अपां अपि व्रते ताः नः देवीः सुऽहवाः शर्म यच्छत ॥७॥ उत ग्नाः व्यंतु देवऽपत्नीः इंद्राणी अग्नायी अश्विनी राट् आ रोदसी वरुणानी शृणोतु व्यंतु देवीः यः ऋतुः जनीनां ॥८॥२८॥२॥

॥४७॥ प्रऽयुंजती दिवः एति ब्रुवाणा मही माता दुहितुः बोधयंती आऽविवासंती युवतिः मनीषा पितृऽभ्यः आ सदने जोहुवाना ॥१॥ अजिरासः तत्ऽअपः ईयमानाः आतस्थिऽवांसः अमृतस्य नाभिं अनंतासः उरवः विश्वतः सीं परि द्यावापृथिवी यंति पंथाः ॥२॥ उक्षा समुद्रः अरुषः सुऽपर्णः पूर्वस्य योनिं पितुः आ विवेश मध्ये दिवः निऽहितः पृश्निः अश्मा वि चक्रमे रज-

सः पाति अंतौ ॥३॥ चत्वारः ई बिभ्रति क्षेमऽयंतः दश गर्भं चरसे
धापयंते त्रिऽधातवः परमाः अस्य गावः दिवः चरंति परि सद्यः
अंतान् ॥४॥ इदं वपुः निऽवचनं जनासः चरंति यत् नद्यः तस्थुः
आपः द्वे' यत् ई बिभृतः मातुः अन्ये' इहऽइह जाते' यम्या सऽबंधू॰
॥५॥ वि तन्वते धियः अस्मै अपांसि वस्त्रा पुत्राय मातरः वयंति
उपऽप्रक्षे वृषणः मोदमानाः दिवः पथा वध्वः यंति अच्छ ॥६॥
तत् अस्तु मित्रावरुणा तत् अग्ने शं योः अस्मभ्यं इदं अस्तु शस्तं
अशीमहि गाधं उत प्रतिऽस्थां नमः दिवे बृहते सदनाय ॥७॥१॥

॥४८॥ कत् ऊं' प्रियाय धाम्ने मनामहे स्वऽक्षत्राय स्वऽयशसे
महे वयं आऽमेन्यस्य रजसः यत् अभ्रे आ अपः वृणाना विऽतनो-
ति मायिनी ॥१॥ ताः अत्नत वयुनं वीरऽवक्षणं समान्या वृतया
विश्वं आ रजः अपो' अपाचीः अपराः अप ईजते प्र पूर्वाभिः ति-
रते देवऽयुः जनः ॥२॥ आ ग्रावऽभिः अहन्येभिः अक्तुऽभिः वरिष्ठं
वज्रं आ जिघर्ति मायिनि शतं वा यस्य प्रऽचरन् स्वे दमे संऽवर्त-
यंतः वि च वर्तयन् अहा ॥३॥ तां अस्य रीतिं परशोःऽइव प्रति
अनीकं अख्यं भुजे अस्य वर्पसः सचा यदि पितुमंतंऽइव क्षयं रत्नं
दधाति भरऽहूतये विशे ॥४॥ सः जिह्वया चतुःऽअनीकः ऋंजते
चारु वसानः वरुणः यतन् अरिं न तस्य विद्म पुरुषत्वता वयं
यतः भगः सविता दाति वार्यं ॥५॥२॥

॥४९॥ देवं वः अद्य सवितारं आ ईषे भगं च रत्नं विऽभजंतं
आयोः आ वां नरा पुरुऽभुजा ववृत्यां दिवेऽदिवे चित् अश्विना
सखिऽयन् ॥१॥ प्रति प्रऽयानं असुरस्य विद्वान् सुऽउक्तैः देवं स-

वितारं दुवस्य उप ब्रुवीत नमसा विऽजानन् ज्येष्ठं च रत्नं विऽभ-
जंतं आयोः ॥२॥ अदत्रऽया दयते वार्याणि पूषा भगः अदितिः
वस्ते उस्रः इंद्रः विष्णुः वरुणः मित्रः अग्निः अहानि भद्रा जनयंत
दस्माः ॥३॥ तत् नः अनर्वा सविता वरूथं तत् सिंधवः इषयंतः
अनु ग्मन् उप यत् वोचे अध्वरस्य होता रायः स्याम पतयः वाज-
ऽरत्नाः ॥४॥ प्र ये वसुऽभ्यः ईवत् आ नमः दुः ये मित्रे वरुणे सूक्त-
ऽवाचः अव एतु अभ्वं कृणुत वरीयः दिवः पृथिव्योः अवसा
मदेम ॥५॥३॥

॥५०॥ विश्वः देवस्य नेतुः मर्तः वुरीत सख्यं विश्वः राये इषुध्यति
द्युम्नं वृणीत पुष्यसे ॥१॥ ते ते देव नेतः ये च इमान् अनुऽशसे ते
राया ते हि आऽपृचे सचेमहि सचथ्यैः ॥२॥ अतः नः आ नॄन् अति-
थीन् अतः पत्नीः दशस्यत आरे विश्वं पथेऽस्थां द्विषः युयोतु यु-
युविः ॥३॥ यत्र वह्निः अभिऽहितः दुद्रवत् द्रोण्यः पशुः नृऽमनाः
वीरऽपस्त्यः अर्णा धीराऽइव सनिता ॥४॥ एषः ते देव नेतः रथः-
पतिः शं रयिः शं राये शं स्वस्तये इषःऽस्तुतः मनामहे देवऽस्तुतः
मनामहे ॥५॥४॥

॥५१॥ अग्ने सुतस्य पीतये विश्वैः ऊमेभिः आ गहि देवेभिः
हव्यऽदातये ॥१॥ ऋतऽधीतयः आ गत सत्यऽधर्माणः अध्वरं अग्नेः
पिबत जिह्वया ॥२॥ विप्रेभिः विप्र संत्य प्रातर्यावऽभिः आ गहि
देवेभिः सोमऽपीतये ॥३॥ अयं सोमः चमू सुतः अमत्रे परि सिच्यते
प्रियः इंद्राय वायवे ॥४॥ वायो आ याहि वीतये जुषाणः हव्य-
ऽदातये पिब सुतस्य अंधसः अभि प्रयः ॥५॥५॥ इंद्रः च वायो एषां

सुतानां पीतिं अर्हथः तान् जुषेथां अरेपसौ अभि प्रयः ॥६॥ सुताः इंद्राय वायवे सोमासः दधिऽआशिरः निम्नं न यंति सिंधवः अभि प्रयः ॥७॥ सऽजूः विश्वेभिः देवेभिः अश्विऽभ्यां उषसा सऽजूः आ याहि अग्ने अत्रिऽवत् सुते रण ॥८॥ सऽजूः मित्रावरुणाभ्यां सऽजूः सोमेन विष्णुना आ याहि अग्ने अत्रिऽवत् सुते रण ॥९॥ सऽजूः आदित्यैः वसुऽभिः सऽजूः इंद्रेण वायुना आ याहि अग्ने अत्रिऽवत् सुते रण ॥१०॥६॥ स्वस्ति नः मिमीतां अश्विना भगः स्वस्ति देवी अदितिः अनर्वणः स्वस्ति पूषा असुरः दधातु नः स्वस्ति द्यावापृथिवी इति सुऽचेतुना ॥११॥ स्वस्तये वायुं उप ब्रवामहै सोमं स्वस्ति भुवनस्य यः पतिः बृहस्पतिं सर्वऽगणं स्वस्तये स्वस्तये आदित्यासः भवंतु नः ॥१२॥ विश्वे देवाः नः अद्य स्वस्तये वैश्वानरः वसुः अग्निः स्वस्तये देवाः अवंतु ऋभवः स्वस्तये स्वस्ति नः रुद्रः पातु अंहसः ॥१३॥ स्वस्ति मित्रावरुणा स्वस्ति पथ्ये रेवति स्वस्ति नः इंद्रः च अग्निः च स्वस्ति नः अदिते कृधि ॥१४॥ स्वस्ति पंथां अनु चरेम सूर्याचंद्रमसौऽइव पुनः ददता अघ्नता जानता सं गमेमहि ॥१५॥७॥

॥५२॥ प्र श्यावऽअश्व धृष्णुऽया अर्च मरुत्ऽभिः ऋक्वऽभिः ये अद्रोघं अनुऽस्वधं श्रवः मदंति यज्ञियाः ॥१॥ ते हि स्थिरस्य शवसः सखायः संति धृष्णुऽया ते यामन् आ धृषत्ऽविनः त्मना पांति शश्वतः ॥२॥ ते स्पंद्रासः न उक्षणः अति स्कंदंति शर्वरीः मरुतां अध महः दिवि क्षमा च मन्महे ॥३॥ मरुत्ऽसु वः दधीमहि स्तोमं यज्ञं च धृष्णुऽया विश्वे ये मानुषा युगा पांति मर्त्यं रिषः ॥४॥ अर्हंतः ये सुऽदानवः नरः असामिऽशवसः प्र यज्ञं यज्ञियेभ्यः दिवः अर्च

मरुत्ऽभ्यः ॥५॥८॥ आ रुक्मैः आ युधा नरः ऋष्वाः ऋष्टीः असृक्षत
अनु एनान् अह विऽद्युतः मरुतः जझ्झतीःऽइव भानुः अर्त त्मना
दिवः ॥६॥ ये ववृधंत पार्थिवाः ये उरौ अंतरिक्षे आ वृजने वा न-
दीनां सधऽस्थे वा महः दिवः ॥७॥ शर्धः मारुतं उत् शंस सत्यऽशंव-
सं ऋभ्वसं उत स्म ते शुभे नरः प्र स्यंद्राः युजत त्मना ॥८॥ उत स्म ते
परुष्ण्यां ऊर्णाः वसत शुंध्यवः उत पव्या रथानां अद्रिं भिंदंति
ओजसा ॥९॥ आऽपथयः विऽपथयः अंतःऽपथाः अनुऽपथाः ए-
तेभिः मह्यं नामंऽभिः यज्ञं विऽस्तारः ओहते ॥१०॥९॥ अध नरः नि
ओहते अध निऽयुतः ओहते अध पारावताः इति चित्रा रूपाणि
दृश्या ॥११॥ छंदःऽस्तुभः कुभन्यवः उत्सं आ कीरिणः नृतुः ते मे के
चित् न तायवः ऊमाः आसन् दृशि त्विषे ॥१२॥ ये ऋष्वाः ऋष्टि-
ऽविद्युतः कवयः संति वेधसः तं ऋषे मारुतं गणं नमस्य रमय
गिरा ॥१३॥ अच्छ ऋषे मारुतं गणं दाना मित्रं न योषणा दिवः
वा धृष्णवः ओजसा स्तुताः धीभिः इषण्यत ॥१४॥ नु मन्वानः एषां
देवान् अच्छ न वक्षणा दाना सचेत सूरिऽभिः यामऽश्रुतेभिः
अंजिऽभिः ॥१५॥ प्र ये मे बंधुऽएषे गां वोचंत सूरयः पृश्निं वोचंत
मातरं अध पितरं इष्मिणं रुद्रं वोचंत शिक्वसः ॥१६॥ सप्त मे सप्त
शाकिनः एकंऽएका शता ददुः यमुनायां अधि श्रुतं उत् राधः
गव्यं मृजे नि राधः अश्व्यं मृजे ॥ १७ ॥ १० ॥

॥५३॥ कः वेद जानं एषां कः वा पुरा सुम्नेषु आस मरुतां यत्
युयुज्रे किलास्यः ॥१॥ आ एतान् रथेषु तस्थुषः कः शुश्राव कथा
ययुः कस्मै सस्रुः सुऽदासे अनु आपयः इळाभिः वृष्टयः सह ॥२॥
ते मे आहुः ये आऽययुः उप द्युऽभिः विऽभिः मदे नरः मर्याः अरे-

पसंः इमान् पश्यंन् इतिं स्तुहि ॥३॥ ये अंजिषुं ये वाशींषु स्वऽभा-
नवः स्रक्षु रुक्मेषुं खादिषुं श्राया: रथेषु धन्वंऽसु ॥४॥ युष्माकं स्म
रथान् अनुं मुदे दधे मरुतः जीरऽदानवः वृष्टी द्यावंः यतीःऽइव
॥५॥११॥ आ यं नरंः सुऽदानंवः ददाशुषें दिवः कोशं अचुच्यवुः वि
पर्जन्यं सृजंति रोदंसी अनुं धन्वंना यंति वृष्टयंः ॥६॥ ततृदानाः
सिंधवः क्षोदंसा रजंः प्र सस्रुः धेनवंः यथा स्यन्नाः अश्वाःऽइव अ-
ध्वंनः विऽमोचंने वि यत् वर्तंते एन्यंः ॥७॥ आ यात मरुतः दिवः
आ अंतरिक्षात् अमात् उत मा अवं स्थात परांऽवतः ॥८॥ मा वः
रसा अनिंतभा कुभा क्रुमुः मा वः सिंधुः नि रीरमत् मा वः परि
स्थात् सरयुः पुरीषिणीं अस्मे इत् सुम्नं अस्तु वः ॥९॥ तं वः शर्धं
रथानां त्वेषं गणं मारुतं नव्यंसीनां अनुं प्र यंति वृष्टयंः ॥१०॥१२॥
शर्धंऽशर्धं वः एषां व्रातंऽव्रातं गणंऽगंणं सुशस्तिऽभिः अनुं क्रा-
मेम धीतिऽभिंः ॥११॥ कस्मैं अद्य सुऽजांताय रातऽहंव्याय प्र ययुः
एना यामेंन मरुतंः ॥१२॥ येनं तोकायं तनंयाय धान्यं बीजं वहंध्वे
अक्षिंतं अस्मभ्यं तत् धत्तन यत् वः ईमंहे राधंः विश्वऽआंयु सौभंगं
॥१३॥ अतिं इयाम निदः तिरः स्वस्तिऽभिंः हित्वा अवद्यं अरांतीः
वृष्ट्वी शं योः आपंः उस्रि भेषजं स्याम मरुतः सह ॥१४॥ सुऽदेवः
समह असति सुऽवीरंः नरः मरुतः सः मर्त्यंः यं त्रायंध्वे स्याम ते
॥१५॥ स्तुहि भोजान् स्तुवतः अस्य यामंनि रणंन् गावंः न यवंसे
यतः पूर्वान्ऽइव सखीन् अनुं ह्वय गिरा गृणीहि कामिनंः
॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५४॥ प्र शर्धाय मारुताय स्वऽभानवे इमां वाचं अनज पर्व-
तऽच्युतें घर्मऽस्तुभें दिवः आ पृष्ठऽयज्वंने द्युम्नऽश्रवसे महिं नृम्णं

अर्चत ॥१॥ प्र वः मरुतः तविषाः उदन्यवः वयःऽवृधः अश्वऽयुजः
परिऽज्रयः सं विऽद्युता दधति वाशति त्रितः स्वरंति आपः अव-
ना परिऽज्रयः ॥२॥ विद्युत्ऽमहसः नरः अश्मऽदिद्यवः वात-
ऽत्विषः मरुतः पर्वतऽच्युतः अब्दऽया चित् मुहुः आ ह्रादुनिऽवृतः
स्तनयत्ऽअमाः रभसाः उतऽओजसः ॥३॥ वि अक्तून् रुद्राः वि
अहानि शिक्वसः वि अंतरिक्षं वि रजांसि धूतयः वि यत् अज्रान्
अजथ नावः ईं यथा वि दुःऽगानि मरुतः न अह रिष्यथ ॥४॥ तत्
वीर्यं वः मरुतः महिऽत्वनं दीर्घं ततान सूर्यः न योजनं एताः न या-
मे अगृभीतऽशोचिषः अनश्वऽदां यत् नि अयातन गिरिं ॥५॥१४॥
अभ्राजि शर्धः मरुतः यत् अर्णसं मोषथ वृक्षं कपनाऽइव वेधसः
अध स्म नः अरमतिं सऽजोषसः चक्षुःऽइव यंतं अनु नेषथ सुऽगं
॥६॥ न सः जीयते मरुतः न हन्यते न स्रेधति न व्यथते न रिष्यति न
अस्य रायः उप दस्यंति न ऊतयः ऋषिं वा यं राजानं वा सुसूदथ
॥७॥ नियुत्वंतः ग्रामऽजितः यथा नरः अर्यमणः न मरुतः कबंधि-
नः पिन्वंति उत्सं यत् इनासः अस्वरन् वि उंदंति पृथिवीं मध्वः
अंधसा ॥८॥ प्रवत्वती इयं पृथिवी मरुत्ऽभ्यः प्रवत्वती द्यौः भवति
प्रयत्ऽभ्यः प्रवत्वतीः पथ्याः अंतरिक्ष्याः प्रवत्वंतः पर्वताः जीर-
ऽदानवः ॥९॥ यत् मरुतः सऽभरसः स्वःऽनरः सूर्ये उत्ऽइते मदथ
दिवः नरः न वः अश्वाः श्रथयंत अह सिस्रतः सद्यः अस्य अध्वनः
पारं अश्नुथ ॥१०॥१५॥ अंसेषु वः ऋष्टयः पत्ऽसु खादयः वक्षःऽसु
रुक्माः मरुतः रथे शुभः अग्निऽभ्राजसः विऽद्युतः गभस्त्योः शिप्राः
शीर्षऽसु विऽतताः हिरण्ययीः ॥११॥ तं नाकं अर्यः अगृभीतऽशो-
चिषं रुशत् पिप्पलं मरुतः वि धूनुथ सं अच्यंत वृजना अतित्वि-
षंत यत् स्वरंति घोषं विऽततं ऋतऽयवः ॥१२॥ युष्माऽदत्तस्य

मरुतः विऽचेतसः रायः स्याम रथ्यः वयस्वतः न यः युच्छति तिष्यः यथा दिवः अस्मे इति रारंत मरुतः सहस्रिणं ॥१३॥ यूयं रयिं मरुतः स्पार्हऽवीरं यूयं ऋषिं अवथ सामऽविप्रं यूयं अर्वंतं भरताय वाजं यूयं धत्थ राजानं श्रुष्टिऽमंतं ॥१४॥ तत् वः यामि द्रविणं सद्यःऽऊतयः येन स्वः न ततनाम नृन् अभि इदं सु मे मरुतः हर्यत वचः यस्य तरेम तरसा शतं हिमाः ॥१५॥१६॥

॥५५॥ प्रऽयज्यवः मरुतः भ्राजत्ऽऋष्टयः बृहत् वयः दधिरे रुक्मऽवक्षसः ईयंते अश्वैः सुऽयमेभिः आशुऽभिः शुभं याताः अनु रथाः अवृत्सत ॥१॥ स्वयं दधिध्वे तविषीं यथा विद बृहत् महांतः उर्विया वि राजथ उत अंतरिक्षं ममिरे वि ओजसा शुभं याताः अनु रथाः अवृत्सत ॥२॥ साकं जाताः सुऽभ्वः साकं उक्षिताः श्रिये चित् आ प्रऽतरं ववृधुः नरः विऽरोकिणः सूर्यस्यऽइव रश्मयः शुभं याताः अनु रथाः अवृत्सत ॥३॥ आऽभूषेण्यं वः मरुतः महिऽत्वनं दिदृक्षेण्यं सूर्यस्यऽइव चक्षणं उतो इति अस्मान् अमृतऽत्वे दधातन शुभं याताः अनु रथाः अवृत्सत ॥४॥ उत् ईरयथ मरुतः समुद्रतः यूयं वृष्टिं वर्षयथ पुरीषिणः न वः दस्राः उप दस्यंति धेनवः शुभं याताः अनु रथाः अवृत्सत ॥५॥१७॥ यत् अश्वान् धूःऽसु पृषतीः अयुग्ध्वं हिरण्ययान् प्रति अत्कान् अमुग्ध्वं विश्वाः इत् स्पृधः मरुतः वि अस्यथ शुभं याताः अनु रथाः अवृत्सत ॥६॥ न पर्वताः न नद्यः वरंत वः यत्र अचिध्वं मरुतः गच्छथ इत् ऊं इति तत् उत द्यावापृथिवी इति याथन परि शुभं याताः अनु रथाः अवृत्सत ॥७॥ यत् पूर्व्यं मरुतः यत् च नूतनं यत् उद्यते वसवः यत् च शस्यते विश्वस्य तस्य भवथ नवेदसः शुभं याताः अनु रथाः अवृत्सत ॥८॥ मृळत

नः मरुतः मा वधिष्टन अस्मभ्यं शर्म बहुलं वि यंतन अधि स्तो-
त्रस्य सख्यस्य गातन शुभं यातां अनु रथाः अवृत्सत ॥ ९ ॥ यूयं
अस्मान् नयत वस्यः अच्छ निः अंहतिऽभ्यः मरुतः गृणानाः जुष-
ध्वं नः हव्यऽदातिं यजत्राः वयं स्याम पतयः रयीणां ॥ १० ॥ १८ ॥

॥ ५६ ॥ अग्ने शर्धंतं आ गणं पिष्टं रुक्मेभिः अंजिभिः विशः अद्य
मरुतां अव ह्वये दिवः चित् रोचनात् अधि ॥ १ ॥ यथा चित् मन्यसे
हृदा तत् इत् मे जग्मुः आऽशसः ये ते नेदिष्ठं हवनानि आऽगमन्
तान् वर्ध भीमऽसंदृशः ॥ २ ॥ मीळ्हुष्मतीऽइव पृथिवी पराऽहता
मदंती एति अस्मत् आ ऋक्षः न वः मरुतः शिमीऽवान् अमः
दुध्रः गौःऽइव भीमऽयुः ॥ ३ ॥ नि ये रिणंति ओजसा वृथा गावः न
दुःऽधुरः अश्मानं चित् स्वर्यं पर्वतं गिरिं प्र च्यवयंति यामऽभिः
॥ ४ ॥ उत् तिष्ठ नूनं एषां स्तोमैः संऽउक्षितानां मरुतां पुरुऽतमं
अपूर्व्यं गवां सर्गंऽइव ह्वये ॥ ५ ॥ १९ ॥ युंग्ध्वं हि अरुषीः रथे युंग्ध्वं
रथेषु रोहितः युंग्ध्वं हरी अजिरा धुरि वोळ्हवे वहिष्ठा धुरि वो-
ळ्हवे ॥ ६ ॥ उत स्यः वाजी अरुषः तुविऽस्वनिः इह स्म धायि
दर्शतः मा वः यामेषु मरुतः चिरं करत् प्र तं रथेषु चोदत ॥ ७ ॥ रथं
नु मारुतं वयं श्रवस्युं आ हुवामहे आ यस्मिन् तस्थौ सुऽरणानि
बिभ्रती सचा मरुत्ऽसु रोदसी ॥ ८ ॥ तं वः शर्धं रथेऽशुभं त्वेषं पन-
स्युं आ हुवे यस्मिन् सुऽजाता सुऽभगा महीयते सचा मरुत्ऽसु
मीळ्हुषी ॥ ९ ॥ २० ॥ ४ ॥

॥ ५७ ॥ आ रुद्रासः इंद्रऽवंतः सऽजोषसः हिरण्यऽरथाः सुवि-
ताय गंतन इयं वः अस्मत् प्रति हर्यते मतिः तृष्णऽजे न दिवः

उत्साः उदन्यवे ॥१॥ वाशीऽमंतः ऋष्टिऽमंतः मनीषिणः सुऽध-
न्वानः इषुऽमंतः निषंगिणः सुऽअश्वाः स्थ सुऽरथाः पृश्निऽमातरः
सुऽआयुधाः मरुतः याथन शुभं ॥२॥ धूनुथ द्यां पर्वतान दाशुषे
वसु नि वः वना जिहते यामनः भिया कोपयथ पृथिवीं पृश्नि-
ऽमातरः शुभे यत् उग्राः पृषतीः अयुग्ध्वं ॥३॥ वातऽत्विषः मरुतः
वर्षऽनिर्निजः यमाःऽइव सुऽसदृशः सुऽपेशसः पिशंगऽअश्वाः
अरुणऽअश्वाः अरेपसः प्रऽत्वक्षसः महिना द्यौःऽइव उरवः ॥४॥
पुरुऽद्रप्साः अंजिऽमंतः सुऽदानवः त्वेषऽसंदृशः अनवभ्रऽराधसः
सुऽजातासः जनुषा रुक्मऽवक्षसः दिवः अर्काः अमृतं नाम भे-
जिरे ॥५॥२१॥ ऋष्टयः वः मरुतः अंसयोः अधि सहः ओजः बाह्वोः
वः बलं हितं नृम्णा शीर्षऽसु आयुधा रथेषु वः विश्वा वः श्रीः अधि
तनूषु पिपिशे ॥६॥ गोऽमंत् अश्वऽवत् रथऽवत् सुऽवीरं चंद्रऽवत्
राधः मरुतः दद नः प्रऽशस्तिं नः कृणुत रुद्रियासः भक्षीय वः अ-
वसः दैव्यस्य ॥७॥ हये नरः मरुतः मृळत नः तुविऽमघासः अमृताः
ऋतऽज्ञाः सत्यऽश्रुतः कवयः युवानः बृहत्ऽगिरयः बृहत् उक्ष-
माणाः ॥८॥२२॥

॥५८॥ तं ऊं नूनं तविषीऽमंतं एषां स्तुषे गणं मारुतं नव्यसीनां
ये आशुऽअश्वाः अमऽवत् वहंते उत ईशिरे अमृतस्य स्वऽराजः
॥१॥ त्वेषं गणं तवसं खादिऽहस्तं धुनिऽव्रतं मायिनं दातिऽवारं
मयःऽभुवः ये अमिताः महिऽत्वा वंदस्व विप्र तुविऽराधसः नॄन्
॥२॥ आ वः यंतु उदऽवाहासः अद्य वृष्टिं ये विश्वे मरुतः जुनंति
अयं यः अग्निः मरुतः संऽइद्धः एतं जुषध्वं कवयः युवानः ॥३॥ यूयं
राजानं इर्यं जनाय विभ्वऽतष्टं जनयथ यजत्राः युष्मत् एति मु-

ष्टिऽहा बाहुऽजूतः युष्मत् सत्ऽअश्वः मरुतः सुऽवीरः॥४॥ अराः-
ऽइव इत् अचरमाः अहाऽइव प्रऽप्र जायंते अकवाः महःऽभिः
पृश्नेः पुत्राः उपऽमासः रभिष्ठाः स्वया मत्या मरुतः सं मिमिक्षुः
॥५॥ यत् प्र अयासिष्ट पृषतीभिः अश्वैः वीळुपविऽभिः मरुतः
रथेभिः क्षोदंते आपः रिणते वनानि अव उस्रियः वृषभः क्रंदतु
द्यौः॥६॥ प्रथिष्ट यामन् पृथिवी चित् एषां भर्ताऽइव गर्भं स्वं इत्
शवः धुः वातान् हि अश्वान् धुरि आऽयुयुज्रे वर्षं स्वेदं चक्रिरे रु-
द्रियासः॥७॥ हये नरः मरुतः मृळत नः तुविऽमघासः अमृताः
ऋतऽज्ञाः सत्यऽश्रुतः कवयः युवानः बृहत्ऽगिरयः बृहत् उक्ष-
माणाः ॥ ८ ॥ २३ ॥

॥५९॥ प्र वः स्पट् अक्रन् सुविताय दावने अर्च दिवे प्र पृथिव्यै
ऋतं भरे उक्षंते अश्वान् तरुषंते आ रजः अनु स्वं भानुं श्रथयंते
अर्णवैः॥१॥ अमात् एषां भियसा भूमिः एजति नौः न पूर्णा क्ष-
रति व्यथिः यती दूरेऽदृशः ये चितयंते एमऽभिः अंतः महे विदथे
येतिरे नरः॥२॥ गवांऽइव श्रियसे शृंगं उत्ऽतमं सूर्यः न चक्षुः
रजसः विऽसर्जने अत्याःऽइव सुऽभ्वः चारवः स्थन मर्याःऽइव
श्रियसे चेतथ नरः॥३॥ कः वः महांति महतां उत् अश्नवत् कः
काव्या मरुतः कः ह पौंस्या यूयं ह भूमिं किरणं न रेजथ प्र यत् भरध्वे
सुविताय दावने॥४॥ अश्वाःऽइव इत् अरुषासः सऽबंधवः शू-
राःऽइव प्रऽयुधः प्र उत युयुधुः मर्याःऽइव सुऽवृधः ववृधुः नरः सू-
र्यस्य चक्षुः प्र मिनंति वृष्टिऽभिः॥५॥ ते अज्येष्ठाः अकनिष्ठासः
उत्ऽभिदः अमध्यमासः महसा वि ववृधुः सुऽजातासः जनुषा
पृश्निऽमातरः दिवः मर्याः आ नः अच्छ जिगातन॥६॥ वयः न ये
श्रेणीः पप्तुः ओजसा अंतान् दिवः बृहतः सानुनः परि अश्वासः

एषां उभये यथा विदुः प्र पर्वतस्य नभनून् अचुच्यवुः ॥७॥ मि-
मातु द्यौः अदितिः वीतये नः सं दानुऽचित्राः उषसः यतंतां आ
अचुच्यवुः दिव्यं कोशं एते ऋषे रुद्रस्य मरुतः गृणानाः ॥८॥२४॥

॥६०॥ ईळे अग्निं सुऽअवसं नमःऽभिः इह प्रऽसत्तः वि चयत
कृतं नः रथैःऽइव प्र भरे वाजयत्ऽभिः प्रऽदक्षिणित् मरुतां स्तोमं
ऋध्यां ॥१॥ आ ये तस्थुः पृषतीषु श्रुतासु सुऽखेषु रुद्राः मरुतः
रथेषु वना चित् उग्राः जिहते नि वः भिया पृथिवी चित् रेजते
पर्वतः चित् ॥२॥ पर्वतः चित् महि वृद्धः बिभाय दिवः चित् सानु
रेजत स्वने वः यत् क्रीळथ मरुतः ऋष्टिऽमंतः आपःऽइव सध्र्यं-
चः धवध्वे ॥३॥ वराःऽइव इत् रैवतासः हिरण्यैः अभि स्वधाभिः
तन्वः पिपिश्रे श्रिये श्रेयांसः तवसः रथेषु सत्रा महांसि चक्रिरे
तनूषु ॥४॥ अज्येष्ठासः अकनिष्ठासः एते सं भ्रातरः ववृधुः सौभ-
गाय युवा पिता सुऽअपाः रुद्रः एषां सुऽदुघा पृश्निः सुऽदिना
मरुत्ऽभ्यः ॥५॥ यत् उत्ऽतमे मरुतः मध्यमे वा यत् वा अवमे
सुऽभगासः दिवि स्थ अतः नः रुद्राः उत वा नु अस्य अग्ने वि-
त्तात् हविषः यत् यजाम ॥६॥ अग्निः च यत् मरुतः विश्वऽवेदसः
दिवः वहध्वे उत्ऽतरात् अधि स्नुऽभिः ते मंदसानाः धुनयः रि-
शादसः वामं धत्त यजमानाय सुन्वते ॥७॥ अग्ने मरुत्ऽभिः शु-
भयत्ऽभिः ऋक्वऽभिः सोमं पिब मंदसानः गणश्रिऽभिः पाव-
केभिः विश्वंऽइन्वेभिः आयुऽभिः वैश्वानर प्रऽदिवा केतुना स-
ऽजूः ॥८॥२५॥

॥६१॥ के स्थ नरः श्रेष्ठऽतमाः ये एकःऽएकः आऽयय परमस्याः

पराऽवतः ॥१॥ क्व वः अश्वाः क्व अभीशवः कथं शेक कथा यय पृष्ठे सदः नसोः यमः ॥२॥ जघने चोदः एषां वि सक्थानि नरः यमुः पुत्रऽकृथे न जनयः ॥३॥ परा वीरासः इतन मर्यासः भद्रऽजानयः अग्निऽतपः यथा असथ ॥४॥ सनत् सा अश्व्यं पशुं उत गव्यं शतऽअवयं श्यावाश्वऽस्तुताय या दोः वीराय उपऽबर्बृहत् ॥५॥२६॥

उत त्वा स्त्री शशीयसी पुंसः भवति वस्यसी अदेवऽत्रात् अराधसः ॥६॥ वि या जानाति जसुरिं वि तृष्यंतं वि कामिनं देवऽत्रा कृणुते मनः ॥७॥ उत घ नेमः अस्तुतः पुमान् इति ब्रुवे पणिः सः वैरऽदेये इत् समः ॥८॥ उत मे अरपत् युवतिः ममंदुषी प्रति श्यावाय वर्तनिं वि रोहिता पुरुऽमीळ्हाय येमतुः विप्राय दीर्घऽयशसे ॥९॥ यः मे धेनूनां शतं वैदत्ऽअश्विः यथा ददत् तरंतःऽइव मंहना ॥१०॥२७॥

ये ईं वहंते आशुऽभिः पिबंतः मदिरं मधु अत्र श्रवांसि दधिरे ॥११॥ येषां श्रिया अधि रोदसी विऽभ्राजंते रथेषु आ दिवि रुक्मःऽइव उपरि ॥१२॥ युवा सः मारुतः गणः त्वेषऽरथः अनेद्यः शुभंऽयावा अप्रतिऽस्कुतः ॥१३॥ कः वेद नूनं एषां यत्र मदंति धूतयः ऋतऽजाताः अरेपसः ॥१४॥ यूयं मर्तं विपन्यवः प्रऽनेतारः इत्था धिया श्रोतारः यामऽहूतिषु ॥१५॥२८॥

ते नः वसूनि काम्या पुरुऽचंद्राः रिशादसः आ यज्ञियासः ववृत्तन ॥१६॥ एतं मे स्तोमं ऊर्म्ये दार्भ्याय परा वह गिरः देवि रथीःऽइव ॥१७॥ उत मे वोचतात् इति सुतऽसोमे रथऽवीतौ न कामः अप वेति मे ॥१८॥ एषः क्षेति रथऽवीतिः मघऽवा गोऽमतीः अनु पर्वतेषु अपऽश्रितः ॥१९॥२९॥

॥६२॥ ऋतेन ऋतं अपिऽहितं ध्रुवं वां सूर्यस्य यत्र विऽमुचंति अश्वान् दश शता सह तस्थुः तत् एकं देवानां श्रेष्ठं वपुषां अपश्यं

॥१॥ तत् सु वां मित्रावरुणा महिऽत्वं ईर्मा तस्थुषीः अहंऽभिः दु-
दुह्रे विश्वाः पिन्वथः स्वसरस्य धेनाः अनु वां एकः पविः आ ववर्त
॥२॥ अधारयतं पृथिवीं उत द्यां मित्रंऽराजाना वरुणा महःऽभिः
वर्धयतं ओषधीः पिन्वतं गाः अव वृष्टिं सृजतं जीरऽदानू ॥३॥
आ वां अश्वासः सुऽयुजः वहंतु यतऽरश्मयः उप यंतु अर्वाक् घृ-
तस्य निःऽनिक् अनु वर्तते वां उप सिंधवः प्रऽदिवि क्षरंति ॥४॥
अनु श्रुतां अमतिं वर्धत् उर्वीं बर्हिःऽइव यजुषा रक्षमाणा नम-
स्वंता धृतऽदक्षा अधि गर्ते मित्र आसाथे वरुण इळासु अंतः॥
॥५॥३०॥ अक्रविऽहस्ता सुऽकृते परःऽपा यं त्रासाथे वरुणा
इळासु अंतः॥ राजाना क्षत्रं अहृणीयमाना सहस्रऽस्थूणं बि-
भृथः सह द्वौ ॥६॥ हिरण्यऽनिर्निक् अयः अस्य स्थूणा वि भ्राजते
दिवि अश्वाजनीऽइव भद्रे क्षेत्रे निऽमिता तिल्विले वा सनेम
मध्वः अधिऽगर्त्यस्य ॥७॥ हिरण्यऽरूपं उषसः विऽउष्टौ अयः-
ऽस्थूणं उतऽइता सूर्यस्य आ रोहथः वरुण मित्र गर्तं अतः चक्षा-
थे अदितिं दितिं च ॥८॥ यत् बंहिष्ठं न अतिऽविधे सुऽदानू
अच्छिद्रं शर्म भुवनस्य गोपा तेन नः मित्रावरुणौ अविष्टं सि-
सासंतः जिगीवांसः स्याम ॥९॥३१॥३॥

॥६३॥ ऋतस्य गोपौ अधि तिष्ठथः रथं सत्यऽधर्माणा परमे
विऽओमनि यं अत्र मित्रावरुणा अवथः युवं तस्मै वृष्टिः मधु-
ऽमत् पिन्वते दिवः ॥१॥ संऽराजौ अस्य भुवनस्य राजथः मित्रा-
वरुणा विदथे स्वःऽदृशा वृष्टिं वां राधः अमृतऽत्वं ईमहे द्यावा-
पृथिवी वि चरंति तन्यवः ॥२॥ संऽराजौ उग्रा वृषभा दिवः पती
पृथिव्याः मित्रावरुणा विऽचर्षणी चित्रेभिः अभ्रैः उप तिष्ठथः

रवं द्यां वर्षयथः असुरस्य मायया ॥३॥ माया वां मित्रावरुणा दिवि श्रिता सूर्यः ज्योतिः चरति चित्रं आयुधं तं अभ्रेण वृष्ट्या गूहथः दिवि पर्जन्य द्रप्साः मधुऽमंतः ईरते ॥४॥ रथं युंजते मरुतः शुभे सुऽखं शूरः न मित्रावरुणा गोऽइष्टिषु रजांसि चित्रा वि चरंति तन्यवः दिवः सं्ऽराजा पयसा नः उक्षतं ॥५॥ वाचं सु मित्रावरुणौ इराऽवतीं पर्जन्यः चित्रां वदति त्विषिऽमतीं अभ्रा वसत मरुतः सु मायया द्यां वर्षयतं अरुणां अरेपसं ॥६॥ धर्मणा मित्रावरुणा विपःऽचिता व्रता रक्षेथे असुरस्य मायया ऋतेन विश्वं भुवनं वि राजथः सूर्यं आ धत्थः दिवि चित्र्यं रथं ॥७॥१॥

॥६४॥ वरुणं वः रिशादसं ऋचा मित्रं हवामहे परि व्रजाऽइव बाह्वोः जगन्वांसा स्वःऽनरं ॥१॥ ता बाहवा सुऽचेतुना प्र यंतं अस्मै अर्चते शेवं हि जार्यं वां विश्वासु क्षासु जोगुवे ॥२॥ यत् नूनं अश्यां गतिं मित्रस्य यायां पथा अस्य प्रियस्य शर्मणि अहिंसानस्य सश्चिरे ॥३॥ युवाभ्यां मित्रावरुणा उपऽमं धेयां ऋचा यत् ह क्षये मघोनां स्तोतॄणां च स्पूर्धसे ॥४॥ आ नः मित्र सुदीतिऽभिः वरुणः च सधऽस्थे आ स्वे क्षये मघोनां सखीनां च वृधसे ॥५॥ युवं नः येषु वरुणा क्षत्रं बृहत् च बिभृथः उरु नः वाजऽसातये कृतं राये स्वस्तये ॥६॥ उच्छंत्यां मे यजता देवऽक्षत्रे रुशत्ऽगवि सुतं सोमं न हस्तिऽभिः आ पट्ऽभिः धावतं नरा बिभ्रतौ अर्चनानसं ॥७॥२॥

॥६५॥ यः चिकेत सः सुऽक्रतुः देवऽत्रा सः ब्रवीतु नः वरुणः यस्य दर्शतः मित्रः वा वनंते गिरः ॥१॥ ता हि श्रेष्ठऽवर्चसा राजाना

दीर्घश्रुत्ऽतमा ता सत्ऽपती॰ ऋतऽवृधा ऋतऽवाना जनेऽजने
॥२॥ ता वां इयानः अवसे पूर्वौ उप ब्रुवे सचा सुऽअश्वासः सु चे-
तुना वाजान् अभि प्र दावने ॥३॥ मित्रः अंहोः चित् आत् उरु
क्षयाय गातुं वनते मित्रस्य हि प्रऽतूर्वतः सुऽमतिः अस्ति विधतः
॥४॥ वयं मित्रस्य अवसि स्याम सप्रथःऽतमे अनेहसः त्वाऽऊतयः
सत्रा वरुणऽशेषसः ॥५॥ युवं मित्रा इमं जनं यतथः सं च नयथः
मा मघोनः परि ख्यतं मो' अस्माकं ऋषीणां गोऽपीथे नः उरु-
ष्यतं ॥ ६ ॥ ३ ॥

॥६६॥ आ चिकितान सुऽक्रतू॰ देवौ मर्त रिशादसा वरुणाय
ऋतऽपेशसे दधीत प्रयसे महे ॥१॥ ता हि क्षत्रं अविऽह्रुतं सम्यक्
असुर्यं आशाते' अध व्रताऽइव मानुषं स्वः न धायि दर्शतं ॥२॥ ता
वां एषे रथानां उर्वीं गव्यूतिं एषां रातऽहव्यस्य सुऽस्तुतिं दधृक्
स्तोमैः मनामहे ॥३॥ अध हि काव्या युवं दक्षस्य पूःऽभिः अद्भुता
नि केतुना जनानां चिकेथे' पूतऽदक्षसा ॥४॥ तत् ऋतं पृथिवि
बृहत् श्रवःऽएषे ऋषीणां ज्रयसानौ अरं पृथु अति क्षरन्ति याम-
ऽभिः ॥५॥ आ यत् वां ईयऽचक्षसा मित्रा वयं च सूरयः व्यचिष्ठे
बहुऽपाय्ये यतेमहि स्वऽराज्ये ॥ ६ ॥ ४ ॥

॥६७॥ बट् इत्था देवा निःऽकृतं आदित्या यजतं बृहत् वरुण
मित्र अर्यमन् वर्षिष्ठं क्षत्रं आशाथे' ॥१॥ आ यत् योनिं हिरण्ययं
वरुण मित्र सदथः धर्तारा चर्षणीनां यन्तं सुम्नं रिशादसा ॥२॥
विश्वे हि विश्वऽवेदसः वरुणः मित्रः अर्यमा व्रता पदाऽइव सश्चि-
रे पान्ति मर्त्यं रिषः ॥ ३ ॥ ते हि सत्याः ऋतऽस्पृशः ऋतऽवानः

जनेंऽजने सुऽनीथासः सुऽदानवः अंहोः चित् उरुऽचक्रयः ॥४॥
कः नु वां मित्र अस्तुतः वरुणः वा तनूनां तत् सु वां आ ईषते म-
तिः अत्रिंऽभ्यः आ ईषते मतिः ॥ ५ ॥ ५ ॥

॥६८॥ प्र वः मित्राय गायत वरुणाय विपा गिरा महिंऽक्षत्रौ
ऋतं बृहत् ॥१॥ संऽराजा या घृतऽयोनी॰ मित्रः च उभा वरुणः
च देवा देवेषु प्रऽशस्ता ॥२॥ ता नः शक्तं पार्थिवस्य महः रायः दि-
व्यस्य महि वां क्षत्रं देवेषु ॥३॥ ऋतं ऋतेन सपंता इषिरं दक्षं आ-
शाते अद्रुहा देवौ वर्धेते ॥४॥ वृष्टिऽद्यावा रीतिऽआपा इषः
पती दानुऽमत्याः बृहंतं गर्तं आशाते ॥ ५ ॥ ६ ॥

॥६९॥ त्री रोचना वरुण त्रीन् उत द्यून् त्रीणि मित्र धारयथः
रजांसि ववृधानौ अमतिं क्षत्रियस्य अनु व्रतं रक्षमाणौ अजुर्यं
॥१॥ इरावतीः वरुण धेनवः वां मधुऽमत् वां सिंधवः मित्र दुह्रे
त्रयः तस्थुः वृषभासः तिसृणां धिषणानां रेतःऽधाः वि द्युऽमंतः
॥२॥ प्रातः देवीं अदितिं जोहवीमि मध्यंदिने उत्ऽइता सूर्यस्य
राये मित्रावरुणा सर्वऽताता ईळे तोकाय तनयाय शं योः ॥३॥
या धर्तारा रजसः रोचनस्य उत आदित्या दिव्या पार्थिवस्य न
वां देवाः अमृताः आ मिनंति व्रतानि मित्रावरुणा ध्रुवाणि
॥ ४ ॥ ७ ॥

॥७०॥ पुरुऽउरुणा चित् हि अस्ति अवः नूनं वां वरुण मित्र
वंसि वां सुऽमतिं ॥१॥ ता वां सम्यक् अद्रुह्वाणा इषं अश्याम धा-
यसे वयं ते रुद्रा स्याम ॥२॥ पातं नः रुद्रा पायुऽभिः उत त्रायेथां

सुऽत्राचा तुर्याम दस्यून् तनूभिः ॥३॥ मा कस्य अद्भुतऽक्रतू॰ यक्षं भुजेम तनूभिः मा शेषसा मा तनसा ॥ ४ ॥ ८ ॥

॥७१॥ आ नः गंतं रिशादसा वरुण मित्र बर्हणा उप इमं चारुं अध्वरं ॥१॥ विश्वस्य हि प्रऽचेतसा वरुण मित्र राजथः ईशाना पिप्यतं धियः ॥२॥ उप नः सुतं आ गतं वरुण मित्र दाशुषः अस्य सोमस्य पीतये ॥ ३ ॥ ९ ॥

॥७२॥ आ मित्रे वरुणे वयं गीःऽभिः जुहुमः अत्रिऽवत् नि बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥१॥ व्रतेन स्थः ध्रुवऽक्षेमा धर्मणा यातयत्ऽजना नि बर्हिषि सदतं सोमऽपीतये ॥२॥ मित्रः च नः वरुणः च जुषेतां यज्ञं इष्टये नि बर्हिषि सदतां सोमऽपीतये ॥ ३ ॥ १० ॥ ५ ॥

॥७३॥ यत् अद्य स्थः पराऽवति यत् अर्वाऽवति अश्विना यत् वा पुरु पुरुऽभुजा यत् अंतरिक्षे आ गतं ॥१॥ इह त्या पुरुऽभूतमा पुरु दंसांसि बिभ्रता वरस्या यामि अध्रिऽगू॰ हुवे तुविःऽतमा भुजे ॥२॥ ईर्मा अन्यत् वपुषे वपुः चक्रं रथस्य येमथुः परि अन्या नाहुषा युगा मह्ना रजांसि दीयथः ॥३॥ तत् ऊं॰ सु वां एना कृतं विश्वा यत् वां अनु स्तवै नाना जातौ अरेपसा सं अस्मे॰ बंधुं आ ईयथुः ॥४॥ आ यत् वां सूर्या रथं तिष्ठत् रघुऽस्यदं सदा परि वां अरुषाः वयः घृणा वरंते आऽतपः ॥५॥११॥ युवोः अत्रिः चिकेतति नरा सुम्नेन चेतसा घर्मं यत् वां अरेपसं नासत्या आस्ना भुरण्यति ॥६॥ उग्रः वां ककुहः ययिः शृण्वे यामेषु संऽतनिः यत् वां दंसःऽभिः

अश्विना अर्चिः नरा आऽववर्तति ॥७॥ मध्वः ऊं सु मधुऽयुवा रुद्रा सिसक्ति पिप्युषी यत् समुद्रा अति पर्षथः पक्वाः पृक्षः भरंत वां ॥८॥ सत्यं इत् वै ऊं अश्विना युवां आहुः मयःऽभुवा ता यामन् यामऽहूतमा यामन् आ मृळयत्ऽतमा ॥९॥ इमा ब्रह्माणि वर्धना अश्विऽभ्यां संतु शंऽतमा या तक्षाम रथान्ऽइव अवोचाम बृहत् नमः ॥ १० ॥ १२ ॥

॥७४॥ कूऽस्थः देवौ अश्विना अद्य दिवः मनावसू तत् श्रवथः वृषण्ऽवसू॰ अत्रिः वां आ विवासति ॥१॥ कुह त्या कुह नु श्रुता दिवि देवा नासत्या कस्मिन् आ यतथः जने कः वां नदीनां सचा ॥२॥ कं याथः कं ह गच्छथः कं अच्छं युंजाथे रथं कस्य ब्रह्माणि रण्यथः वयं वां उश्मसि इष्टये ॥३॥ पौरं चित् हि उदऽप्रुतं पौर पौराय जिन्वथः यत् ईं गृभीतऽतातये सिंहंऽइव द्रुहः पदे ॥४॥ प्र च्यवानात् जुजुरुषः वव्रिं अत्कं न मुंचथः युवा यदि कृथः पुनः आ कामं ऋण्वे वध्वः ॥५॥१३॥ अस्ति हि वां इह स्तोता स्मसि वां संऽदृशि श्रिये नु श्रुतं मे आ गतं अवःऽभिः वाजिनीऽवसू॰ ॥६॥ कः वां अद्य पुरूणां आ वव्ने मर्त्यानां कः विप्रः विप्रऽवाहसा कः यज्ञैः वाजिनीऽवसू॰ ॥७॥ आ वां रथः रथानां येष्ठः यातु अश्विना पुरु चित् अस्मऽयुः तिरः आंगूषः मर्त्येषु आ ॥८॥ शं ऊं सु वां मधुऽयुवा अस्माकं अस्तु चर्कृतिः अर्वाचीना विऽचेतसा विऽभिः श्येनाऽइव दीयतं ॥९॥ अश्विना यत् ह कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं हवं वस्वीः ऊं सु वां भुजः पृंचंति सु वां पृचः ॥ १० ॥ १४ ॥

॥७५॥ प्रति प्रियऽतमं रथं वृषणं वसुऽवाहनं स्तोता वां अश्वि-

नौ ऋषिः स्तोमेन प्रति भूषति माध्वी' मम श्रुतं हवं ॥१॥ अति-
ऽआयातं अश्विना तिरः विश्वाः अहं सना दस्रा हिरण्यऽवर्तनी॰
सुऽसुम्ना सिंधुऽवाहसा माध्वी' मम श्रुतं हवं ॥२॥ आ नः रत्नानि
बिभ्रतौ अश्विना गच्छतं युवं रुद्रा हिरण्यऽवर्तनी॰ जुषाणा वा-
जिनीऽवसू॰ माध्वी' मम श्रुतं हवं ॥३॥ सुऽस्तुभः वां वृषण्ऽवसू॰
रथे वाणीची आऽहिता उत वां ककुहः मृगः पृक्षः कृणोति वा-
पुषः माध्वी' मम श्रुतं हवं ॥४॥ बोधितऽमनसा रथ्या इषिरा
हवनऽश्रुता विऽभिः च्यवानं अश्विना नि याथः अद्वयाविनं
माध्वी' मम श्रुतं हवं ॥५॥१५॥ आ वां नरा मनःऽयुजः अश्वासः प्रु-
षितऽप्सवः वयः वहंतु पीतये सह सुम्नेभिः अश्विना माध्वी' मम
श्रुतं हवं ॥६॥ अश्विनौ आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं तिरः
चित् अर्यऽया परि वर्तिः यातं अदाभ्या माध्वी' मम श्रुतं हवं ॥७॥
अस्मिन् यज्ञे अदाभ्या जरितारं शुभः पती' अवस्युं अश्विना युवं
गृणंतं उप भूषथः माध्वी' मम श्रुतं हवं ॥८॥ अभूत् उषाः रुशंत्-
ऽपशुः आ अग्निः अधायि ऋत्वियः अयोजि वां वृषण्ऽवसू॰ रथः
दस्रौ अमर्त्यः माध्वी' मम श्रुतं हवं ॥९॥१६॥

॥७६॥ आ भाति अग्निः उषसां अनीकं उत विप्राणां देवऽयाः
वाचः अस्थुः अर्वाचा नूनं रथ्या इह यातं पीपिऽवांसं अश्विना
घर्मं अच्छ ॥१॥ न संस्कृतं प्र मिमीतः गमिष्ठा अंति नूनं अश्विना
उपऽस्तुता इह दिवा अभिऽपित्वे अवसा आऽगमिष्ठा प्रति अ-
वर्तिं दाशुषे शंऽभविष्ठा ॥२॥ उत आ यातं संऽगवे प्रातः अह्नः म-
ध्यंदिने उत्ऽइता सूर्यस्य दिवा नक्तं अवसा शंऽतमेन न इदानीं
पीतिः अश्विना आ ततान ॥३॥ इदं हि वां प्रऽदिवि स्थानं ओकः

इमे गृहाः अश्विना इदं दुरोणं आ नः दिवः बृहतः पर्वतात् आ अत्ऽभ्यः यातं इषं ऊर्जं वहंता ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयःऽभुवा सुऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १७ ॥

॥७७॥ प्रातःऽयावाना प्रथमा यजध्वं पुरा गृध्रात् अररुषः पिबातः प्रातः हि यज्ञं अश्विना दधाते प्र शंसंति कवयः पूर्वऽभाजः ॥१॥ प्रातः यजध्वं अश्विना हिनोत न सायं अस्ति देवऽयाः अजुष्टं उत अन्यः अस्मत् यजते वि च आवः पूर्वःऽपूर्वः यजमानः वनीयान् ॥२॥ हिरण्यऽत्वक् मधुऽवर्णः घृतऽस्नुः पृक्षः वहन् आ रथः वर्तते वां मनःऽजवाः अश्विना वातऽरंहाः येन अतिऽयाथः दुःऽइतानि विश्वा ॥३॥ यः भूयिष्ठं नासत्याभ्यां विवेष चनिष्ठं पित्वः ररते विऽभागे सः तोकं अस्य पीपरत् शमीभिः अनूर्ध्वऽभासः सदं इत् तुतुर्यात् ॥४॥ सं अश्विनोः अवसा नूतनेन मयःऽभुवा सुऽप्रनीती गमेम आ नः रयिं वहतं आ उत वीरान् आ विश्वानि अमृता सौभगानि ॥ ५ ॥ १८ ॥

॥७८॥ अश्विनौ आ इह गच्छतं नासत्या मा वि वेनतं हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥१॥ अश्विना हरिणौऽइव गौरौऽइव अनु यवसं हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥२॥ अश्विना वाजिनीऽवसू॰ जुषेथां यज्ञं इष्टये हंसौऽइव पततं आ सुतान् उप ॥३॥ अत्रिः यत् वां अवऽरोहन् ऋबीसं अजोहवीत् नाधमानाऽइव योषा श्येनस्य चित् जवसा नूतनेन आ अगच्छतं अश्विना शंऽतमेन ॥४॥१९॥ वि जिहीष्व वनस्पते योनिः सूष्यंत्याःऽइव श्रुतं मे अ-

श्विना हवं सप्तऽवध्रिं च मुंचतं ॥५॥ भीताय नाधमानाय ऋषये
सप्तऽवध्रये मायाभिः अश्विना युवं वृक्षं सं च वि च अचथः ॥६॥
यथा वातः पुष्करिणीं संऽइंगयति सर्वतः एव ते गर्भः एजतु निः-
ऽएतु दशऽमास्यः ॥७॥ यथा वातः यथा वनं यथा समुद्रः एजति
एव त्वं दशऽमास्य सह अव इहि जरायुणा ॥८॥ दश मासान् श-
शयानः कुमारः अधि मातरि निःऽएतु जीवः अक्षतः जीवः जी-
वंत्याः अधि ॥ ९ ॥ २० ॥

॥७९॥ महे नः अद्य बोधय उषः राये दिवित्मंती यथा चित् नः
अबोधयः सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥१॥ या सु-
ऽनीथे शौचत्ऽरथे वि औच्छः दुहितः दिवः सा वि उच्छ सहीय-
सि सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥२॥ सा नः अद्य
आभरत्ऽवसुः वि उच्छ दुहितः दिवः यो' वि औच्छः सहीयसि
सत्यऽश्रवसि वाय्ये सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥३॥ अभि ये त्वा विभा-
ऽवरि स्तोमैः गृणंति वह्नयः मघैः मघोनि सुऽश्रियः दामन्ऽवंतः
सुऽरातयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥४॥ यत् चित् हि ते गणाः इमे
छदयंति मघत्तये परि चित् वष्टयः दधुः ददतः राधः अह्रयं सुऽजाते
अश्वऽसूनृते ॥५॥२१॥ आ एषु धाः वीरऽवत् यशः उषः मघोनि
सूरिषु ये नः राधांसि अह्रया मघऽवानः अरासत सुऽजाते अश्व-
ऽसूनृते ॥६॥ तेभ्यः द्युम्नं बृहत् यशः उषः मघोनि आ वह ये नः
राधांसि अश्व्या गव्या भजंत सूरयः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥७॥ उत
नः गोऽमतीः इषः आ वह दुहितः दिवः साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः
शुक्रैः शोचत्ऽभिः अर्चिऽभिः सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥८॥ वि उच्छ
दुहितः दिवः मा चिरं तनुथाः अपः न इत् त्वा स्तेनं यथा रिपुं

तपाति सूरः अर्चिषा सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥९॥ एतावत् वा इत्
उषः त्वं भूयः वा दातुं अर्हसि या स्तोतृऽभ्यः विभाऽवरि उच्छंती
न प्रऽमीयसे सुऽजाते अश्वऽसूनृते ॥ १० ॥ २२ ॥

॥ ८० ॥ द्युतत्ऽयामानं बृहती ऋतेन ऋतऽवरी अरुणऽप्सुं
विऽभाती देवी उषसं स्वः आऽवहंती प्रति विप्रासः मतिऽभिः
जरंते ॥१॥ एषा जनं दर्शता बोधयंती सुऽगान् पथः कृण्वती या-
ति अग्रे बृहत्ऽरथा बृहती विश्वम्ऽइन्वा उषाः ज्योतिः यच्छति
अग्रे अह्नां ॥२॥ एषा गोभिः अरुणेभिः युजाना अस्रेधंती रयिं
अप्रऽआयु चक्रे पथः रदंती सुविताय देवी पुरुऽस्तुता विश्व-
ऽवारा वि भाति ॥३॥ एषा विऽएनी भवति द्विऽबर्हाः आविः-
ऽकृण्वाना तन्वं पुरस्तात् ऋतस्य पंथां अनु एति साधु प्रजानती-
ऽइव न दिशः मिनाति ॥४॥ एषा शुभ्रा न तन्वः विदाना ऊर्ध्वाऽइव
स्नाती दृशये नः अस्थात् अप द्वेषः बाधमाना तमांसि उषाः दि-
वः दुहिता ज्योतिषा आ अगात् ॥५॥ एषा प्रतीची दुहिता दिवः
नॄन् योषाऽइव भद्रा नि रिणीते अप्सः विऽऊर्ण्वती दाशुषे वा-
र्याणि पुनः ज्योतिः युवतिः पूर्वऽथा अकः॰ ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥८१॥ युंजते मनः उत युंजते धियः विप्राः विप्रस्य बृहतः विपः-
ऽचितः वि होत्राः दधे वयुनऽवित् एकः इत् मही देवस्य सवितुः
परिऽस्तुतिः ॥१॥ विश्वा रूपाणि प्रति मुंचते कविः प्र असावीत्
भद्रं द्विऽपदे चतुःऽपदे वि नाकं अख्यत् सविता वरेण्यः अनु प्र-
ऽयानं उषसः वि राजति ॥२॥ यस्य प्रऽयानं अनु अन्ये इत् ययुः
देवाः देवस्य महिमानं ओजसा यः पार्थिवानि विऽममे सः ए-

तंशः रजांसि देवः सविता महिऽत्वना ॥३॥ उत यासि सवितः त्रीणि रोचना उत सूर्यस्य रश्मिऽभिः सं उच्यसि उत रात्रीं उभयतः परि ईयसे उत मित्रः भवसि देव धर्मऽभिः ॥४॥ उत ईशिषे प्रऽसवस्य त्वं एकः इत् उत पूषा भवसि देव यामऽभिः उत इदं विश्वं भुवनं वि राजसि श्यावऽअश्वः ते सवितः स्तोमं आनशे ॥५॥२४॥

॥८२॥ तत् सवितुः वृणीमहे वयं देवस्य भोजनं श्रेष्ठं सर्वऽधातमं तुरं भगस्य धीमहि ॥१॥ अस्य हि स्वयशःऽतरं सवितुः कत् चन प्रियं न मिनंति स्वऽराज्यं ॥२॥ सः हि रत्नानि दाशुषे सुवाति सविता भगः तं भागं चित्रं ईमहे ॥३॥ अद्य नः देव सवितः प्रजाऽवत् सावीः सौभगं परा दुःऽस्वप्न्यं सुव ॥४॥ विश्वानि देव सवितः दुःऽइतानि परा सुव यत् भद्रं तत् नः आ सुव ॥५॥२५॥ अनागसः अदितये देवस्य सवितुः सवे विश्वा वामानि धीमहि ॥६॥ आ विश्वऽदेवं सत्ऽपतिं सुऽउक्तैः अद्य वृणीमहे सत्यऽसवं सवितारं ॥७॥ यः इमे उभे अहनी पुरः एति अप्रऽयुच्छन् सुऽआधीः देवः सविता ॥८॥ यः इमा विश्वा जातानि आऽश्रवयति श्लोकेन प्र च सुवाति सविता ॥९॥२६॥

॥८३॥ अच्छ वद तवसं गीःऽभिः आभिः स्तुहि पर्जन्यं नमसा आ विवास कनिक्रदत् वृषभः जीरऽदानुः रेतः दधाति ओषधीषु गर्भं ॥१॥ वि वृक्षान् हंति उत हंति रक्षसः विश्वं बिभाय भुवनं महाऽवधात् उत अनागाः ईषते वृष्ण्यऽवतः यत् पर्जन्यः स्तनयन् हंति दुःऽकृतः ॥२॥ रथीऽइव कशया अश्वान् अभिऽक्षिपन् आ-

विः दूतान् कृणुते वर्ष्यान् अह दूरात् सिंहस्य स्तनथाः उत् ईरते
यत् पर्जन्यः कृणुते वर्ष्यं नभः ॥३॥ प्र वाताः वांति पतयंति वि-
ऽद्युतः उत् ओषधीः जिहते पिन्वते स्वः० इरा विश्वस्मै भुवनाय
जायते यत् पर्जन्यः पृथिवी रेतसा अवति ॥४॥ यस्य व्रते पृथिवी
नंनमीति यस्य व्रते शफऽवत् जर्भुरीति यस्य व्रते ओषधीः विश्व-
ऽरूपाः सः नः पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥५॥२७॥ दिवः नः वृष्टिं मरुतः
ररीध्वं प्र पिन्वत वृष्णः अश्वस्य धाराः अर्वाङ् एतेन स्तनयित्नुना
आ इहि अपः निऽसिंचन् असुरः पिता नः ॥६॥ अभि क्रंद स्तनय
गर्भं आ धाः उदन्ऽवता परि दीय रथेन दृतिं सु कर्ष विऽसितं
न्यंचं समाः भवंतु उतऽवतः निऽपादाः ॥७॥ महांतं कोशं उत् अच
नि सिंच स्यंदंतां कुल्याः विऽसिताः पुरस्तात् घृतेन द्यावापृथि-
वी' वि उंधि सुऽप्रपानं भवतु अघ्न्याभ्यः ॥८॥ यत् पर्जन्य कनि-
क्रदत् स्तनयन् हंसि दुःऽकृतः प्रति इदं विश्वं मोदते यत् किं च
पृथिव्यां अधि ॥९॥ अवर्षीः वर्षं उत् ऊं' सु गृभाय अकः धन्वानि
अतिऽएतवै ऊं' अजीजनः ओषधीः भोजनाय कं उत प्रऽजाभ्यः
अविदः मनीषां ॥ १० ॥ २८ ॥

॥८४॥ बट् इत्था पर्वतानां खिद्रं बिभर्षि पृथिवि प्र या भूमिं
प्रवत्वति मह्ना जिनोषि महिनि ॥१॥ स्तोमासः त्वा विऽचारिणि
प्रति स्तोभंति अक्तुऽभिः प्र या वाजं न हेषंतं पेरुं अस्यसि अर्जुनि
॥२॥ दृळ्हा चित् या वनस्पतीन् क्ष्मया दर्धर्षि ओजसा यत् ते अ-
भ्रस्य विऽद्युतः दिवः वर्षंति वृष्टयः ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥८५॥ प्र सम्ऽराजे बृहत् अर्च गभीरं ब्रह्म प्रियं वरुणाय श्रुताय

वि यः जघान शमिताऽइव चर्म उपऽस्तिरे पृथिवीं सूर्याय ॥१॥
वनेषु वि अंतरिक्षं ततान वाजं अर्वत्ऽसु पयः उस्रियासु हृत्ऽसु
क्रतुं वरुणः अप्ऽसु अग्निं दिवि सूर्यं अदधात् सोमं अद्रौ ॥२॥
नीचीनऽबारं वरुणः कवंधं प्र ससर्ज रोदसी' अंतरिक्षं तेन वि-
श्वस्य भुवनस्य राजा यवं न वृष्टिः वि उनत्ति भूम ॥३॥ उनत्ति भूमिं
पृथिवीं उत द्यां यदा दुग्धं वरुणः वष्टि आत् इत् सं अभ्रेण वसत
पर्वतासः तविषीऽयंतः श्रथयंत वीराः ॥४॥ इमां ऊं' सु आसुरस्य
श्रुतस्य महीं मायां वरुणस्य प्र वोचं मानेनऽइव तस्थिऽवान्
अंतरिक्षे वि यः ममे पृथिवीं सूर्येण ॥५॥३०॥ इमां ऊं' नु कविऽत-
मस्य मायां महीं देवस्य नकिः आ दधर्ष एकं यत् उद्ना न पृणंति
एनीः आऽसिंचंतीः अवनयः समुद्रं ॥६॥ अर्यम्यं वरुण मित्र्यं वा
सखायं वा सदं इत् भ्रातरं वा वेशं वा नित्यं वरुण अरणं वा यत्
सीं आगः चकृम शिश्रथः तत् ॥७॥ कितवासः यत् रिरिपुः न दीवि
यत् वा घ सत्यं उत यत् न विद्म सर्वा ता वि स्य शिथिराऽइव देव
अध ते स्याम वरुण प्रियासः ॥ ८ ॥ ३१ ॥

॥८६॥ इंद्राग्नी' यं अवथः उभा वाजेषु मर्त्यं दृह्ळा चित् सः प्र
भेदति द्युम्ना वाणीःऽइव त्रितः ॥१॥ या पृतनासु दुस्तरा या वाजेषु
श्रवाय्या या पंच चर्षणीः अभि इंद्राग्नी' ता हवामहे ॥२॥ तयोः
इत् अमऽवत् शवः तिग्मा दिद्युत् मघोनोः प्रति द्रुणा गभस्त्योः
गवां वृत्रऽघ्ने आ ईषते ॥३॥ ता वां एषे रथानां इंद्राग्नी' हवामहे
पती' तुरस्य राधसः विद्वांसा गिर्वणःऽतमा ॥४॥ ता वृधंतौ अनु
द्यून् मर्ताय देवौ अदभा अर्हंता चित् पुरः दधे अंशाऽइव देवौ

अर्वंते ॥५॥ एव इंद्राग्निऽभ्यां अहाॅवि हव्यं शूष्यं घृतं न पूतं अद्रिऽभिः ता सूरिषु श्रवः बृहत् रयिं गृणत्ऽसु दिधृतं इषं गृणत्ऽसु दिधृतं ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥८७॥ प्र वः महे मतयः यंतु विष्णवे मरुत्वते गिरिऽजाः एवयामरुत् प्र शर्धाय प्रऽयज्यवे सुऽखादये तवसे भंदत्ऽइष्टये धुनिऽव्रताय शवसे ॥१॥ प्र ये जाताः महिना ये च नु स्वयं प्र विद्मना ब्रुवते एवयामरुत् क्रत्वा तत् वः मरुतः न आऽधृषे शवः दाना मह्ना तत् एषां अधृष्टासः न अद्रयः ॥२॥ प्र ये दिवः बृहतः शृण्विरे गिरा सुऽशुक्वानः सुऽभ्वः एवयामरुत् न येषां इरी सधऽस्थे ईष्टे आ अग्नयः न स्वऽविद्युतः प्र स्यंद्रासः धुनीनां ॥३॥ सः चक्रमे महतः निः उरुऽक्रमः समानस्मात् सदसः एवयामरुत् यदा अयुक्त त्मना स्वात् अधि स्नुऽभिः विऽस्पर्धसः विऽमहसः जिगाति शेऽवृधः नृऽभिः ॥४॥ स्वनः न वः अमऽवान् रेजयत् वृषा त्वेषः ययिः तविषः एवयामरुत् येन सहंतः ऋंजत स्वऽरोचिषः स्थाःऽरश्मानः हिरण्ययाः सुऽआयुधासः इष्मिणः ॥५॥३३॥ अपारः वः महिमा वृद्धऽशवसः त्वेषं शवः अवतु एवयामरुत् स्थातारः हि प्रऽसितौ संऽदृशि स्थन ते नः उरुष्यत निदः शुशुक्वांसः न अग्नयः ॥६॥ ते रुद्रासः सुऽमखाः अग्नयः यथा तुविऽद्युम्नाः अवंतु एवयामरुत् दीर्घं पृथु पप्रथे सद्म पार्थिवं येषां अज्मेषु आ महः शर्धांसि अद्भुतऽएनसां ॥७॥ अद्वेषः नः मरुतः गातुं आ इतन श्रोत हवं जरितुः एवयामरुत् विष्णोः महः सऽमन्यवः युयोतन स्मत् रथ्यः न दंसना अप द्वेषांसि सनुतः ॥८॥ गंत नः यज्ञं यज्ञियाः सुऽशमि श्रोत हवं अरक्षः एवयामरुत् ज्येष्ठासः न

पर्वतासः विऽओमनि यूयं तस्य प्रऽचेतसः स्यात दुःऽधर्तवः निदः ॥ ९ ॥ ३४ ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥ इति पंचमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ त्वं हि अग्ने प्रथमः मनोता अस्याः धियः अभवः दस्म होता त्वं सीं वृषन् अकृणोः दुस्तरीतु सहः विश्वस्मै सहसे सहध्यै ॥१॥ अध होता नि असीदः यजीयान इळः पदे इषयन ईड्यः सन तं त्वा नरः प्रथमं देवऽयंतः महः राये चितयंतः अनु ग्मन ॥२॥ वृताऽइव यंतं बहुऽभिः वसव्यैः त्वे रयिं जागृऽवांसः अनु ग्मन् रुशंतं अग्निं दर्शतं बृहंतं वपाऽवंतं विश्वहा दीदिऽवांसं ॥३॥ पदं देवस्य नमसा व्यंतः श्रवस्यवः श्रवः आपन अमृक्तं नामानि चित् दधिरे यज्ञियानि भद्रायां ते रणयंत संऽदृष्टौ ॥४॥ त्वां वर्धंति क्षितयः पृथिव्यां त्वां रायः उभयासः जनानां त्वं त्राता तरणे चेत्यः भूः पिता माता सदं इत् मानुषाणां ॥५॥३५॥ सपर्येण्यः सः प्रियः विक्षु अग्निः होता मंद्रः नि ससाद् यजीयान् तं त्वा वयं दमे आ दीदिऽवांसं उप ज्ञुऽबाधः नमसा सदेम ॥६॥ तं त्वा वयं सुऽध्यः नव्यं अग्ने सुम्नऽयवः ईमहे देवऽयंतः त्वं विशः अनयः दीद्यानः दिवः अग्ने बृहता रोचनेन ॥७॥ विशां कविं विश्पतिं शश्वतीनां निऽतोशनं वृषभं चर्षणीनां प्रेतिऽइषणिं इषयंतं पावकं राजंतं अग्निं यजतं रयीणां ॥८॥ सः अग्ने ईजे शशमे च मर्तः यः ते आनट् संऽइधा हव्यऽदातिं यः आऽहुतिं परि वेद नमःऽभिः विश्वा इत् सः वामा दधते त्वाऽऊतः ॥९॥ अस्मै ऊं ते महि महे विधेम नमःऽभिः अग्ने संऽइधा उत हव्यैः वेदी सूनो सहसः गीःऽभिः उक्थैः आ ते भद्रायां सुऽमतौ

यतेम॥१०॥ आ यः ततंथ रोदसी' विभासा श्रवःऽभिः च श्रवस्यः
तरुत्रः बृहत्ऽभिः वाजैः स्थविरेभिः अस्मे' रेवत्ऽभिः अग्ने विऽतरं
वि भाहि ॥११॥ नृऽवत् वसो' सदं इत् धेहि अस्मे' भूरि तोकाय
तनयाय पश्वः पूर्वीः इषः बृहतीः आरेऽअघाः अस्मे भद्रा सौश्रव-
सानि संतु॥१२॥ पुरूणि अग्ने पुरुधा त्वाऽया वसूनि राजन् वसुता
ते अश्यां पुरूणि हि त्वे' पुरुऽवार संति अग्ने वसु विधते राजनि
त्वे' ॥ १३ ॥ ३६ ॥ ४ ॥

॥२॥ त्वं हि क्षैतऽवत् यशः अग्ने मित्रः न पत्यसे त्वं विऽचर्षणे
श्रवः वसो' पुष्टिं न पुष्यसि॥१॥ त्वां हि स्म चर्षणयः यज्ञेभिः गीः-
ऽभिः ईळते त्वां वाजी याति अवृकः रजःऽतूः विश्वऽचर्षणिः॥२॥
सऽजोषः त्वा दिवः नरः यज्ञस्य केतुं इंधते यत् ह स्यः मानुषः जनः
सुम्नऽयुः जुह्वे अध्वरे॥३॥ ऋधत् यः ते सुऽदानवे धिया मर्तः शश-
मंते ऊती सः बृहतः दिवः द्विषः अंहः न तरति॥४॥ संऽइधा यः ते
आऽहुतिं निऽशितिं मर्त्यः नशत् वयाऽवंतं सः पुष्यति क्षयं अग्ने
शतऽआयुषं॥५॥१॥ त्वेषः ते धूमः ऋण्वति दिवि सन् शुक्रः आ-
ऽततः सूरः न हि द्युता त्वं कृपा पावक रोचसे॥६॥ अध हि विक्षु
ईड्यः असि प्रियः नः अतिथिः रण्वः पुरिऽइव जूर्यः सूनुः न त्रयया-
य्यः॥७॥ क्रत्वा हि द्रोणे अज्यसे अग्ने वाजी न कृत्व्यः परिज्माऽइव
स्वधा गयः अत्यः न ह्वार्यः शिशुः॥८॥ त्वं त्या चित् अच्युता अग्ने
पशुः न यवसे धाम ह यत् ते अजर वना वृश्चंति शिक्वसः॥९॥ वेषि
हि अध्वरिऽयतां अग्ने होता दमे विशां संऽऋधः विश्पते कृणु जु-
षस्व हव्यं अंगिरः॥१०॥ अच्छ नः मित्रऽमहः देव देवान् अग्ने वो-
चः सुऽमतिं रोदस्योः वीहि स्वस्तिं सुऽक्षितिं दिवः नॄन् द्विषः
अंहांसि दुःऽइता तरेम ता तरेम तव अवसा तरेम॥११॥२॥

॥३॥ अग्ने सः क्षेषत् ऋतऽपाः ऋतेऽजाः उरु ज्योतिः नशते
देवऽयुः ते यं त्वं मित्रेण वरुणः सऽजोषाः देव पासि त्यजसा मर्तं
अंहः ॥१॥ ईजे यज्ञेभिः शशमे शमीभिः ऋधत्ऽवाराय अग्नये द-
दाश एव चन तं यशसा अजुष्टिः न अंहः मर्तं नशते न प्रऽदृप्तिः
॥२॥ सूरः न यस्य दृशतिः अरेपाः भीमा यत् एति शुचतः ते आ धीः
हेषस्वतः शुरुधः न अयं अक्तोः कुत्र चित् रण्वः वसतिः वनेऽजाः
॥३॥ तिग्मं चित् एम महि वर्पः अस्य भसत् अश्वः न यमसानः
आसा विऽजेहमानः परशुः न जिह्वां द्रविः न द्रवयति दारु धक्षत्
॥४॥ सः इत् अस्ताऽइव प्रति धात् असिष्यन् शिशीत तेजः अयसः
न धारा चित्रऽध्रजतिः अरतिः यः अक्तोः वेः न द्रुऽसद्वा रघुपत्म-
ऽजंहाः ॥५॥३॥ सः ईं रेभः न प्रति वस्ते उस्राः शोचिषा ररपीति
मित्रऽमहाः नक्तं यः ईं अरुषः यः दिवा नॄन् अमर्त्यः अरुषः यः दि-
वा नॄन् ॥६॥ दिवः न यस्य विधतः नवीनोत् वृषा रुक्षः ओषधीषु
नूनोत् घृणा न यः ध्रजसा पत्मना यन् आ रोदसी वसुना दं सु-
ऽपत्नी ॥७॥ धायःऽभिः वा यः युज्येभिः अर्कैः विऽद्युत् न दवि-
द्योत् स्वेभिः शुष्मैः शर्धः वा यः मरुतां ततक्ष ऋभुः न त्वेषः रभ-
सानः अद्यौत् ॥ ८ ॥ ४ ॥

॥४॥ यथा होतः मनुषः देवऽताता यज्ञेभिः सूनो सहसः यजा-
सि एव नः अद्य समना समानान् उशन् अग्ने उशतः यक्षि देवान्
॥१॥ सः नः विभाऽवा चक्षणिः न वस्तोः अग्निः वंदारु वेद्यः चनः
धात् विश्वऽआयुः यः अमृतः मर्त्येषु उषःऽभुत् भूत् अतिथिः जा-
तऽवेदाः ॥२॥ द्यावः न यस्य पनयंति अभ्वं भासांसि वस्ते सूर्यः न
शुक्रः वि यः इनोति अजरः पावकः अश्नस्य चित् शिश्नथत् पू-

व्योमाणि ॥३॥ वज्रा हि सूनो इति असि अद्मऽसद्वा चक्रे अग्निः जनुषा अज्म अन्नं सः त्वं नः ऊर्जेऽसने ऊर्जं धाः राजाऽइव जेः अवृके क्षेषि अंतः ॥४॥ निऽतिक्ति यः वारणं अन्नं अत्ति वायुः न राष्ट्री अति एति अक्तून् तुर्याम यः ते आऽदिशां अरातीः अत्यः न हुतः पततः परिऽहुत् ॥५॥५॥ आ सूर्यः न भानुमत्ऽभिः अर्कैः अग्ने ततंथ रोदसी इति विभासा चित्रः नयत् परि तमांसि अक्तः शोचिषा पत्मन् औशिजः न दीयन् ॥६॥ त्वां हि मंद्रऽतमं अर्कऽशोकैः ववृमहे महि नः श्रोषि अग्ने इंद्रं न त्वा शवसा देवता वायुं पृणंति राधसा नृऽतमाः ॥७॥ नु नः अग्ने अवृकेभिः स्वस्ति वेषि रायः पथिऽभिः पर्षि अंहः ता सूरिऽभ्यः गृणते रासि सुम्नं मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥५॥ हुवे वः सूनुं सहसः युवानं अद्रोघऽवाचं मतिऽभिः यविष्ठं यः इन्वति द्रविणानि प्रऽचेताः विश्वऽवाराणि पुरुऽवारः अध्रुक् ॥१॥ त्वे इति वसूनि पुरुऽअनीक होतः दोषा वस्तोः आ ईरिरे यज्ञियासः क्षामऽइव विश्वा भुवनानि यस्मिन् सं सौभगानि दधिरे पावके ॥२॥ त्वं विक्षु प्रऽदिवः सीदः आसु क्रत्वा रथीः अभवः वार्याणां अतः इनोषि विधते चिकित्वः वि आनुषक् जातऽवेदः वसूनि ॥३॥ यः नः सनुत्यः अभिऽदासत् अग्ने यः अंतरः मित्रऽमहः वनुष्यात् तं अजरेभिः वृषऽभिः तव स्वैः तप तपिष्ठ तपसा तपस्वान् ॥४॥ यः ते यज्ञेन संऽइधा यः उक्थैः अर्केभिः सूनो इति सहसः ददाशत् सः मर्त्येषु अमृत प्रऽचेताः राया द्युम्नेन श्रवसा वि भाति ॥५॥ सः तत् कृधि इषितः तूयं अग्ने स्पृधः बाधस्व सहसा सहस्वान् यत् शस्यसे द्युऽभिः अक्तः वचःऽभिः तत् जुषस्व जरितुः घोषि

मन्म॥६॥ अश्याम तं कामं अग्ने तव ऊती अश्याम रयिं रयिऽवः सुऽवीरं अश्याम वाजं अभि वाजयंतः अश्याम द्युम्नं अजर अजरं ते ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥६॥ प्र नव्यसा सहसः सूनुं अच्छ यज्ञेन गातुं अवः इच्छमानः वृश्चत्ऽवनं कृष्णऽयामं रुशंतं वीती होतारं दिव्यं जिगाति॥१॥ सः श्वितानः तन्यतुः रोचनऽस्थाः अजरेभिः नानदत्ऽभिः यविष्ठः यः पावकः पुरुऽतमः पुरूणि पृथूनि अग्निः अनुऽयाति भर्वन्॥२॥ वि ते विष्वक् वातऽजूतासः अग्ने भामासः शुचे शुचयः चरंति तुविऽम्रक्षासः दिव्याः नवऽग्वाः वना वनंति धृषता रुजंतः॥३॥ ये ते शुक्रासः शुचयः शुचिष्मः क्षां वपंति विऽसितासः अश्वाः अध भ्रमः ते उर्विया वि भाति यातयमानः अधि सानु पृश्नेः॥४॥ अध जिह्वा पापतीति प्र वृष्णः गोषुऽयुधः न अशनिः सृजाना शूरस्यऽइव प्रऽसितिः क्षातिः अग्नेः दुःऽवर्तुः भीमः दयते वनानि ॥५॥ आ भानुना पार्थिवानि ज्रयांसि महः तोदस्य धृषता ततंथ सः बाधस्व अप भया सहःऽभिः स्पृधः वनुष्यन् वनुषः नि जूर्व ॥६॥ सः चित्र चित्रं चितयंतं अस्मे चित्रऽक्षत्र चित्रऽतमं वयःऽधां चंद्रं रयिं पुरुऽवीरं बृहंतं चंद्र चंद्राभिः गृणते युवस्व॥७॥८॥

॥७॥ मूर्धानं दिवः अरतिं पृथिव्याः वैश्वानरं ऋते आ जातं अग्निं कविं संऽराजं अतिथिं जनानां आसन् आ पात्रं जनयंत देवाः॥१॥ नाभिं यज्ञानां सदनं रयीणां महां आऽहावं अभि सं नवंत वैश्वानरं रथ्यं अध्वराणां यज्ञस्य केतुं जनयंत देवाः ॥२॥ त्वत् विप्रः जायते वाजी अग्ने त्वत् वीरासः अभिमातिऽसहः वे-

श्वानर त्वं अस्मासु धेहि वसूनि राजन स्पृहयाय्याणि ॥३॥ त्वां
विश्वे अमृत जायमानं शिशुं न देवाः अभि सं नवंते तव क्रतुऽभिः
अमृतऽत्वं आयन् वैश्वानर यत् पित्रोः अदीदेः ॥४॥ वैश्वानर तव
तानि व्रतानि महानि अग्ने नकिः आ दधर्ष यत् जायमानः पि-
त्रोः उपऽस्थे अविंदः केतुं वयुनेषु अह्नां ॥५॥ वैश्वानरस्य विऽमिं-
तानि चक्षसा सानूनि दिवः अमृतस्य केतुना तस्य इत् ऊं॰ विश्वा
भुवना अधि मूर्धनि वयाःऽइव रुरुहुः सप्त विऽस्रुहः ॥६॥ वि यः
रजांसि अमिमीत सुऽक्रतुः वैश्वानरः वि दिवः रोचना कविः
परि यः विश्वा भुवनानि पप्रथे अदब्धः गोपाः अमृतस्य रक्षिता
॥७॥९॥

॥८॥ पृक्षस्य वृष्णः अरुषस्य नु सहः प्र नु वोचं विदथा जात-
ऽवेदसः वैश्वानराय मतिः नव्यसी शुचिः सोमःऽइव पवते चारुः
अग्नये ॥१॥ सः जायमानः परमे विऽओमनि व्रतानि अग्निः व्रत-
ऽपाः अरक्षत वि अंतरिक्षं अमिमीत सुऽक्रतुः वैश्वानरः महिना
नाकं अस्पृशत् ॥२॥ वि अस्तभ्नात् रोदसी॰ मित्रः अद्भुतः अंतः-
ऽवावत् अकृणोत् ज्योतिषा तमः वि चर्मणीऽइव॰ धिषणे॰ अ-
वर्तयत् वैश्वानरः विश्वं अधत्त वृष्ण्यं ॥३॥ अपां उपऽस्थे महिषाः
अगृभ्णत विशः राजानं उप तस्थुः ऋग्मियं आ दूतः अग्निं अभ-
रत् विवस्वतः वैश्वानरं मातरिश्वा पराऽवतः ॥४॥ युगेऽयुगे वि-
दथ्यं गृणत्ऽभ्यः अग्ने रयिं यशसं धेहि नव्यसीं पव्याऽइव राजन
अघऽशंसं अजर नीचा नि वृश्च वनिनं न तेजसा ॥५॥ अस्माकं
अग्ने मघवत्ऽसु धारय अनामि क्षत्रं अजरं सुऽवीर्यं वयं जयेम
शतिनं सहस्रिणं वैश्वानर वाजं अग्ने तव ऊतिऽभिः ॥६॥ अदब्धे-

भिः तव गोपाभिः इष्टे अस्माकं पाहि त्रिऽसधस्थ सूरीन् रक्ष च नः ददुषां शर्धः अग्ने वैश्वानर प्र च तारीः स्तवानः ॥ ७ ॥ १० ॥

॥९॥ अहः च कृष्णं अहः अर्जुनं च वि वर्तेते रजसी वेद्याभिः वैश्वानरः जायमानः न राजा अव अतिरत् ज्योतिषा अग्निः तमांसि ॥ १ ॥ न अहं तंतुं न वि जानामि ओतुं न यं वयंति संऽअरे अतमानाः कस्य स्वित् पुत्रः इह वक्त्वानि परः वदाति अवरेण पित्रा ॥२॥ सः इत् तंतुं सः वि जानाति ओतुं सः वक्त्वानि ऋतुऽथा वदाति यः ईं चिकेतत् अमृतस्य गोपाः अवः चरन् परः अन्येन पश्यन् ॥३॥ अयं होता प्रथमः पश्यत इमं इदं ज्योतिः अमृतं मर्त्येषु अयं सः जज्ञे ध्रुवः आ निऽसत्तः अमर्त्यः तन्वा वर्धमानः ॥ ४ ॥ ध्रुवं ज्योतिः निऽहितं दृशये कं मनः जविष्ठं पतयत्ऽसु अंतः विश्वे देवाः सऽमनसः सऽकेताः एकं क्रतुं अभि वि यंति साधु ॥५॥ वि मे कर्णा पतयतः वि चक्षुः वि इदं ज्योतिः हृदये आऽहितं यत् वि मे मनः चरति दूरेऽआधीः किं स्वित् वक्ष्यामि किं ऊं नु मनिष्ये ॥६॥ विश्वे देवाः अनमस्यन् भियानाः त्वां अग्ने तमसि तस्थिऽवांसं वैश्वानरः अवतु ऊतये नः अमर्त्यः अवतु ऊतये नः ॥ ७ ॥ ११ ॥

॥१०॥ पुरः वः मंद्रं दिव्यं सुऽवृक्तिं प्रऽयति यज्ञे अग्निं अध्वरे दधिध्वं पुरः उक्थेभिः सः हि नः विभाऽवा सुऽअध्वरा करति जातऽवेदाः ॥१॥ तं ऊं द्युऽमः पुरुऽअनीक होतः अग्ने अग्निऽभिः मनुषः इधानः स्तोमं यं अस्मै ममताऽइव शूषं घृतं न शुचि मतयः पवंते ॥२॥ पीपाय सः श्रवसा मर्त्येषु यः अग्नये ददाश विप्रः उक्थैः चि-

त्राभिः तं ऊतिऽभिः चित्रऽशोचिः व्रजस्य साता गोऽमतः दधाति ॥३॥ आ यः पप्रौ जायमानः उर्वी इति दूरेऽदृशा भासा कृष्णऽअध्वा अध बहु चित् तमः ऊर्म्यायाः तिरः शोचिषा ददृशे पावकः ॥४॥ नु नः चित्रं पुरुऽवाजाभिः ऊती अग्ने रयिं मघवत्ऽभ्यः च धेहि ये राधसा श्रवसा च अति अन्यान् सुऽवीर्येभिः च अभि संति जनान् ॥५॥ इमं यज्ञं चनः धाः अग्ने उशन् यं ते आसानः जुहुते हविष्मान् भरतऽवाजेषु दधिषे सुऽवृक्तिं अवीः वाजस्य गध्यस्य सातौ ॥६॥ वि द्वेषांसि इनुहि वर्धय इळां मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः ॥ ७ ॥ १२ ॥

॥११॥ यजस्व होतः इषितः यजीयान् अग्ने बाधः मरुतां न प्रऽयुक्ति आ नः मित्रावरुणा नासत्या द्यावा होत्राय पृथिवी इति ववृत्याः ॥१॥ त्वं होता मंद्रऽतमः नः अध्रुक् अंतः देवः विदथा मर्त्येषु पावकया जुह्वा वह्निः आसा अग्ने यजस्व तन्वं तव स्वां ॥२॥ धन्या चित् हि त्वे इति धिषणा वष्टि प्र देवान् जन्म गृणते यजध्यै वेपिष्ठः अंगिरसां यत् ह विप्रः मधु छंदः भनति रेभः इष्टौ ॥३॥ अदिद्युतत् सु अपाकः विऽभावा अग्ने यजस्व रोदसी इति उरूची इति आयुं न यं नमसा रातऽहव्याः अंजंति सुऽप्रयसं पंच जनाः ॥४॥ वृंजे ह यत् नमसा बर्हिः अग्नौ अयामि स्रुक् घृतऽवती सुऽवृक्तिः अम्यक्षि सद्म सदने पृथिव्याः अश्रायि यज्ञः सूर्ये न चक्षुः ॥५॥ दशस्य नः पुरुऽअनीक होतः देवेभिः अग्ने अग्निऽभिः इधानः रायः सूनो इति सहसः वावसानाः अति स्रसेम वृजनं न अंहः ॥ ६ ॥ १३ ॥

॥१२॥ मध्ये होता दुरोणे बर्हिषः राट् अग्निः तोदस्य रोदसी इति

यजध्यै अयं सः सूनुः सहसः ऋतऽवा दूरात् सूर्यः न शोचिषा तता-
न ॥१॥ आ यस्मिन् त्वे सु अपाके यजत्र यक्षत् राजन् सर्वताताऽ-
इव नु द्यौः चिऽसधस्थः ततरुषः न जंहः हव्या मघानि मानुषा
यजध्यै ॥२॥ तेजिष्ठा यस्य अरतिः वनेऽराट् तोदः अध्वन् न वृध-
सानः अद्यौत् अद्रोघः न द्रविता चेतति त्मन् अमर्त्यः अवर्त्रः
ओषधीषु ॥३॥ सः अस्माकेभिः एतरि न शूषैः अग्निः स्तवे दमे आ
जातऽवेदाः द्रुऽअन्नः वन्वन् क्रत्वा न अर्वा उस्रः पिताऽइव जा-
रयायि यज्ञैः ॥४॥ अध स्म अस्य पनयन्ति भासः वृथा यत् तक्षत्
अनुऽयाति पृथ्वीं सद्यः यः स्पन्द्रः विऽसितः धवीयान् ऋणः न
तायुः अति धन्व राट् ॥५॥ सः त्वं नः अर्वन् निदायाः विश्वेभिः अग्ने
अग्निऽभिः इधानः वेषि रायः वि यासि दुच्छुनाः मदेम शतऽहि-
माः सुऽवीराः ॥ ६ ॥ १४ ॥

॥१३॥ त्वत् विश्वा सुऽभग सौभगानि अग्ने वि यन्ति वनिनः न
वयाः श्रुष्टी रयिः वाजः वृत्रऽतूर्ये दिवः वृष्टिः ईड्यः रीतिः अपां
॥१॥ त्वं भगः नः आ हि रत्नं इषे परिज्माऽइव क्षयसि दस्मऽवर्चाः
अग्ने मित्रः न बृहतः ऋतस्य असि क्षत्ता वामस्य देव भूरेः ॥२॥ सः
सत्ऽपतिः शवसा हन्ति वृत्रं अग्ने विप्रः वि पणेः भर्ति वाजं यं त्वं
प्रऽचेतः ऋतऽजात राया सऽजोषाः नप्त्रा अपां हिनोषि ॥३॥ यः
ते सूनो' सहसः गीःऽभिः उक्थैः यज्ञैः मर्तः निऽशितिं वेद्या आनट्
विश्वं सः देव प्रति वा अरं अग्ने धत्ते धान्यं पत्यते वसव्यैः ॥४॥ ता
नृऽभ्यः आ सौश्रवसा सुऽवीरा अग्ने सूनो' सहसः पुष्यसे धाः कृ-
णोषि यत् शवसा भूरि पश्वः वयः वृकाय अरये जसुरये ॥५॥ वद्मा
सूनो' सहसः नः विऽहायाः अग्ने तोकं तनयं वाजि नः दाः विश्वा-

भिः गीःऽभिः अभि पूर्तिं अश्यां मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः ॥ ६ ॥ १५ ॥

॥१४॥ अग्ना यः मर्त्यः दुवः धियं जुजोष धीतिऽभिः भसत् नु सः प्र पूर्व्यः इषं वुरीत अवसे ॥१॥ अग्निः इत् हि प्रऽचेताः अग्निः वेधःऽतमः ऋषिः अग्निं होतारं ईळते यज्ञेषु मनुषः विशः ॥२॥ नाना हि अग्ने अवसे स्पर्धन्ते रायः अर्यः तूर्वन्तः दस्युं आयवः व्रतैः सीक्षन्तः अव्रतं ॥३॥ अग्निः अप्सां ऋतिऽसहं वीरं ददाति सत्ऽपतिं यस्य त्रसन्ति शवसः संऽचक्षि शत्रवः भिया ॥४॥ अग्निः हि विद्मना निदः देवः मर्तं उरुष्यति सहऽवा यस्य अवृतः रयिः वाजेषु अवृतः ॥५॥ अच्छ नः मित्रऽमहः देव देवान् अग्ने वोचः सुऽमतिं रोदस्योः वीहि स्वस्तिं सुऽक्षितिं दिवः नॄन् द्विषः अंहांसि दुःऽइता तरेम ता तरेम तव अवसा तरेम ॥ ६ ॥ १६ ॥

॥१५॥ इमं ऊं सु वः अतिथिं उषःऽबुधं विश्वासां विशां पतिं ऋंजसे गिरा वेति इत् दिवः जनुषा कत् चित् आ शुचिः ज्योक् चित् अत्ति गर्भः यत् अच्युतं ॥१॥ मित्रं न यं सुऽधितं भृगवः दधुः वनस्पतौ ईड्यं ऊर्ध्वऽशोचिषं सः त्वं सुऽप्रीतः वीतऽहव्ये अद्भुत प्रशस्तिऽभिः महयसे दिवेऽदिवे ॥२॥ सः त्वं दक्षस्य अवृकः वृधः भूः अर्यः परस्य अन्तरस्य तरुषः रायः सूनो सहसः मर्त्येषु आ छर्दिः यच्छ वीतऽहव्याय सऽप्रथः भरत्ऽवाजाय सऽप्रथः ॥३॥ द्युतानं वः अतिथिं स्वःऽनरं अग्निं होतारं मनुषः सुऽअध्वरं विप्रं न द्युक्षऽवचसं सुवृक्तिऽभिः हव्यऽवाहं अरतिं देवं ऋंजसे ॥४॥ पावकया

यः चितयंत्या कृपा क्षामन् रुरुचे उषसः न भानुना तूर्वन् न या-
मन् एतशस्य नु रणे आ यः घृणे न ततृषाणः अजरः ॥५॥१७॥ अ-
ग्निंऽअग्निं वः संऽइधा दुवस्यत प्रियंऽप्रियं वः अतिथिं गृणीषणि
उप वः गीःऽभिः अमृतं विवासत देवः देवेषु वनते हि वार्यं देवः
देवेषु वनते हि नः दुवः ॥६॥ संऽइद्धं अग्निं संऽइधा गिरा गृणे शुचिं
पावकं पुरः अध्वरे ध्रुवं विप्रं होतारं पुरुऽवारं अद्रुहं कविं सुम्नैः
ईमहे जातऽवेदसं ॥७॥ त्वां दूतं अग्ने अमृतं युगेऽयुगे हव्यऽवाहं
दधिरे पायुं ईड्यं देवासः च मर्तासः च जागृविं विऽभुं विश्पतिं
नमसा नि सेदिरे ॥८॥ विऽभूषन् अग्ने उभयान् अनु व्रता दूतः
देवानां रजसी' सं ईयसे यत् ते धीतिं सुऽमतिं आऽवृणीमहे
अध स्म नः त्रिऽवरूथः शिवः भव ॥९॥ तं सुऽप्रतीकं सुऽदृशं सु-
ऽअंचं अविद्वांसः विदुःऽतरं सपेम सः यक्षत् विश्वा वयुनानि
विद्वान् प्र हव्यं अग्निः अमृतेषु वोचत् ॥१०॥१८॥ तं अग्ने पासि उत
तं पिपर्षि यः ते आनट् कवये शूर धीतिं यज्ञस्य वा निऽशितिं वा
उतऽइतिं वा तं इत् पृणक्षि शवसा उत राया ॥११॥ त्वं अग्ने वनु-
ष्यतः नि पाहि त्वं ऊं' नः सहसाऽवन् अवद्यात् सं त्वा ध्वस्मन्ऽवत्
अभि एतु पाथः सं रयिः स्पृहयाय्यः सहस्री ॥१२॥ अग्निः होता
गृहऽपतिः सः राजा विश्वा वेद जनिमा जातऽवेदाः देवानां उत
यः मर्त्यानां यजिष्ठः सः प्र यजतां ऋतऽवा ॥१३॥ अग्ने यत् अद्य
विशः अध्वरस्य होतः' पावकऽशोचे वेः त्वं हि यज्वा ऋता यजासि
महिना वि यत् भूः हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य ॥१४॥ अभि प्रयां-
सि सुऽधितानि हि ख्यः नि त्वा दधीत रोदसी' यजध्यै अव नः
मघऽवन् वाजऽसातौ अग्ने विश्वानि दुःऽइता तरेम ता तरेम तव
अवसा तरेम ॥१५॥१९॥ अग्ने विश्वेभिः सुऽअनीक देवैः ऊर्णाऽवंतं

प्रथमः सीद योनिं कुलायिनं घृतऽवंतं सवित्रे यज्ञं नय यजमानाय साधु॥१६॥ इमं ऊं त्वं अथर्वऽवत् अग्निं मंथंति वेधसः यं अंकुऽयंतं आ अनयन् अमूरं श्याव्याभ्यः॥१७॥ जनिष्व देवऽवीतये सर्वऽताता स्वस्तये आ देवान् वक्षि अमृतान् ऋतऽवृधः यज्ञं देवेषु पिस्पृशः॥१८॥ वयं ऊं त्वा गृहऽपते जनानां अग्ने अकर्म संऽइधा बृहंतं अस्थूरि नः गार्हऽपत्यानि संतु तिग्मेन नः तेजसा सं शिशाधि ॥ १९ ॥ २० ॥ १ ॥

॥१६॥ त्वं अग्ने यज्ञानां होता विश्वेषां हितः देवेभिः मानुषे जने ॥१॥ सः नः मंद्राभिः अध्वरे जिह्वाभिः यज महः आ देवान् वक्षि यक्षि च॥२॥ वेत्थ हि वेधः अध्वनः पथः च देव अंजसा अग्ने यज्ञेषु सुऽक्रतो॰ ॥३॥ त्वां ईळे अध द्विता भरतः वाजिऽभिः शुनं ईजे यज्ञेषु यज्ञियं॥४॥ त्वं इमा वार्या पुरु दिवःऽदासाय सुन्वते भरतऽवाजाय दाशुषे॥५॥२१॥ त्वं दूतः अमर्त्यः आ वह दैव्यं जनं शृण्वन् विप्रस्य सुऽस्तुतिं॥६॥ त्वां अग्ने सुऽआध्यः मर्तासः देवऽवीतये यज्ञेषु देवं ईळते॥७॥ तव प्र यक्षि संऽदृशं उत क्रतुं सुऽदानवः विश्वे जुषंत कामिनः॥८॥ त्वं होता मनुःऽहितः वह्निः आसा विदुःऽतरः अग्ने यक्षि दिवः विशः॥९॥ अग्ने आ याहि वीतये गृणानः हव्यऽदातये नि होता सत्सि बर्हिषि॥१०॥२२॥ तं त्वा समित्ऽभिः अंगिरः घृतेन वर्धयामसि बृहत् शोच यविष्ठ्य॥११॥ सः नः पृथु श्रवाय्यं अच्छ देव विवाससि बृहत् अग्ने सुऽवीर्यं॥१२॥ त्वां अग्ने पुष्करात् अधि अथर्वा निः अमंथत मूर्ध्नः विश्वस्य वाघतः॥१३॥ तं ऊं त्वा दध्यङ् ऋषिः पुत्रः ईधे अथर्वणः वृत्रऽहनं पुरंऽदरं॥१४॥ तं ऊं त्वा पाथ्यः वृषा सं ईधे दस्युहनऽतमं धनंऽजयं रणेऽरणे

॥१५॥२३॥ आ इहि ऊं' सु ब्रवाणि ते अग्ने इत्था इतराः गिरः एभिः
वर्धासे इंदुऽभिः॥१६॥ यत्र क्व च ते मनः दक्षं दधसे उत्ऽतरं तत्र सदः
कृणवसे॥१७॥ नहि ते पूर्तं अक्षिऽपत् भुवत् नेमानां वसो' अथ
दुवः वनवसे॥१८॥ आ अग्निः अगामि भारतः वृत्रऽहा पुरुऽचे-
तनः दिवःऽदासस्य सत्ऽपतिः॥१९॥ सः हि विश्वा अति पार्थिवा
रयिं दाशत् महिऽत्वना वन्वन् अवातः अस्तृतः॥२०॥२४॥ सः प्र-
त्नऽवत् नवीयसा अग्ने द्युम्नेन संऽयता बृहत् ततंथ भानुना॥२१॥
प्र वः सखायः अग्नये स्तोमं यज्ञं च धृष्णुऽया अर्च गाय च वेधसे
॥२२॥ सः हि यः मानुषा युगा सीदत् होता कविऽक्रतुः दूतः च
हव्यऽवाहनः॥२३॥ ता राजाना शुचिऽव्रता आदित्यान् मारुतं
गणं वसो' यक्षि इह रोदसी'॥२४॥ वस्वी ते अग्ने संऽदृष्टिः इषऽयते
मर्त्याय ऊर्जः नपात् अमृतस्य॥२५॥२५॥ क्रत्वा दाः अस्तु श्रेष्ठः
अद्य त्वा वन्वन् सुऽरेक्णाः मर्तः आनाश सुऽवृक्तिं॥२६॥ ते ते अग्ने
त्वाऽऊताः इषयंतः विश्वं आयुः तरंतः अर्यः अरातीः वन्वंतः अर्यः
अरातीः॥२७॥ अग्निः तिग्मेन शोचिषा यासत् विश्वं नि अत्रिणं
अग्निः नः वनते रयिं॥२८॥ सुऽवीरं रयिं आ भर जातऽवेदः विऽच-
र्षणे जहि रक्षांसि सुऽक्रतो॰॥२९॥ त्वं नः पाहि अंहसः जातऽवेदः
अघऽयतः रक्ष नः ब्रह्मणः कवे॥३०॥२६॥ यः नः अग्ने दुःऽएवः आ
मर्तः वधाय दाशति तस्मात् नः पाहि अंहसः॥३१॥ त्वं तं देव
जिह्वया परि बाधस्व दुःऽकृतं मर्तः यः नः जिघांसति॥३२॥
भरतऽवाजाय सुऽप्रथः शर्म यच्छ सहंत्य अग्ने वरेण्यं वसु॥३३॥
अग्निः वृत्राणि जंघनत् द्रविणस्युः विपन्यया संऽइद्धः शुक्रः आ-
ऽहुतः॥३४॥ गर्भे मातुः पितुः पिता विऽदिद्युतानः अक्षरे सीदन्
ऋतस्य योनिं आ॥३५॥२७॥ ब्रह्म प्रजाऽवत् आ भर जातऽवेदः

विऽचर्षणे अग्ने यत् दीदयत् दिवि ॥३६॥ उप त्वा रण्वऽसंदृशं प्रयस्वंतः सहःऽकृत अग्ने ससृज्महे गिरः ॥३७॥ उप छायांऽइव घृणेः अगन्म शर्म ते वयं अग्ने हिरण्यऽसंदृशः ॥३८॥ यः उग्रःऽइव शर्यऽहा तिग्मऽशृंगः न वंसगः अग्ने पुरः रुरोजिथ ॥३९॥ आ यं हस्ते न खादिनं शिशुं जातं न बिभ्रति विशां अग्निं सुऽअध्वरं ॥४०॥२८॥ प्र देवं देवऽवीतये भरत वसुवित्ऽतमं आ स्वे योनौ नि सीदतु ॥४१॥ आ जातं जातऽवेदसि प्रियं शिशीत अतिथिं स्योने आ गृहऽपतिं ॥४२॥ अग्ने युक्ष्व हि ये तव अश्वासः देव साधवः अरं वहंति मन्यवे ॥४३॥ अच्छ नः याहि आ वह अभि प्रयांसि वीतये आ देवान् सोमऽपीतये ॥४४॥ उत् अग्ने भारत द्युऽमत् अजस्रेण दविद्युतत् शोच वि भाहि अजर ॥४५॥२९॥ वीती यः देवं मर्तः दुवस्येत् अग्निं ईळीत अध्वरे हविष्मान् होतारं सत्यऽयजं रोदस्योः उत्तानऽहस्तः नमसा आ विवासेत् ॥४६॥ आ ते अग्ने ऋचा हविः हृदा तष्टं भरामसि ते ते भवंतु उक्षणः ऋषभासः वशाः उत ॥४७॥ अग्निं देवासः अग्रियं इंधते वृत्रहन्ऽतमं येन वसूनि आऽभृता तृळ्हा रक्षांसि वाजिना ॥ ४८ ॥ ३० ॥ ५ ॥

॥१७॥ पिब सोमं अभि यं उग्र तर्दः ऊर्वं गव्यं महि गृणानः इंद्र वि यः धृष्णो वधिषः वज्रऽहस्त विश्वा वृत्रं अमित्रिया शवःऽभिः ॥१॥ सः ईं पाहि यः ऋजीषी तरुत्रः यः शिप्रऽवान् वृषभः यः मतीनां यः गोत्रऽभित् वज्रऽभृत् यः हरिऽस्थाः सः इंद्र चित्रान् अभि तृंधि वाजान् ॥२॥ एव पाहि प्रत्नऽथा मंदतु त्वा श्रुधि ब्रह्म ववृधस्व उत गीःऽभिः आविः सूर्यं कृणुहि पीपिहि इषः जहि शत्रून् अभि गाः इंद्र तृंधि ॥३॥ ते त्वा मदाः बृहत् इंद्र स्वधाऽवः इमे

पीताः उक्षयंत द्युऽमंतं महां अनूनं तवसं विऽभूतिं मत्सरासः
जर्हृषंत प्रऽसहं ॥४॥ येभिः सूर्यं उषसं मंदसानः अवासयः अप दृ-
ळ्हानि दर्द्रत् महां अद्रिं परि गाः इंद्र संतं नुत्थाः अच्युतं सदसः परि
स्वात् ॥५॥१॥ तव क्रत्वा तव तत् दंसनाभिः आमासु पक्कं शच्या नि
दीधः॰ और्णोः दुरः उस्रियाभ्यः वि दृळ्हा उत् ऊर्वात् गाः असृजः
अंगिरस्वान् ॥६॥ पप्राथ क्षां महि दंसः वि उर्वीं उप द्यां ऋष्वः
बृहत् इंद्र स्तभायः अधारयः रोदसी' देवऽपुत्रे॰ प्रत्ने' मातरा य-
ह्वी' ऋतस्य ॥७॥ अध त्वा विश्वे पुरः इंद्र देवाः एकं तवसं दधिरे भ-
राय अदेवः यत् अभि औहिष्ट देवान् स्वःऽसाता वृणते इंद्रं अत्र
॥८॥ अध द्यौः चित् ते अप सा नु वज्रात् द्विता अनमत् भियसा
स्वस्य मन्योः अहिं यत् इंद्रः अभि ओहसानं नि चित् विश्वऽआयुः
शयथे जघान ॥९॥ अध त्वष्टा ते महः उग्र वज्रं सहस्रऽभृष्टिं ववृतत्
शतऽअश्रिं निऽकामं अरऽमनसं येन नवंतं अहिं सं पिणक् ऋ-
जीषिन् ॥१०॥२॥ वर्धान् यं विश्वे मरुतः सऽजोषाः पचत् शतं
महिषान् इंद्र तुभ्यं पूषा विष्णुः त्रीणि सरांसि धावन् वृत्रऽहनं
मदिरं अंशुं अस्मै ॥११॥ आ क्षोदः महि वृतं नदीनां परिऽस्थितं
असृजः ऊर्मिं अपां तासां अनु प्रऽवतः इंद्र पंथां प्र आर्दयः नीचीः
अपसः समुद्रं ॥१२॥ एव ता विश्वा चकृऽवांसं इंद्रं महां उग्रं अजुर्यं
सहःऽदां सुऽवीरं त्वा सुऽआयुधं सुऽवज्रं आ ब्रह्म नव्यं अवसे ववृ-
त्यात् ॥१३॥ सः नः वाजाय श्रवसे इषे च राये धेहि द्युऽमतः इंद्र
विप्रान् भरत्ऽवाजे नृऽवतः इंद्र सूरीन् दिवि च स्म एधि पार्ये नः
इंद्र ॥१४॥ अया वाजं देवऽहितं सनेम मदेम शतऽहिमाः सुऽवीराः
॥ १५ ॥ ३ ॥

॥१८॥ तं ऊं' स्तुहि यः अभिभूतिऽओजाः वन्वन् अवातः पुरु-

ऽहूतः इंद्रः अषाळ्हं उग्रं सहमानं आभिः गीःऽभिः वर्ध वृषभं चर्षणीनां॥१॥ सः युध्मः सत्वा खजऽकृत् समत्ऽवा तुविऽम्रक्षः नदनुऽमान् ऋजीषी बृहत्ऽरेणुः च्यवनः मानुषीणां एकः कृष्टीनां अभवत् सहऽवा॥२॥ त्वं ह नु त्यत् अदमयः दस्यून् एकः कृष्टीः अवनोः आर्याय अस्ति स्वित् नु वीर्यं तत् ते इंद्र न स्वित् अस्ति तत् ऋतुऽथा वि वोचः॥३॥ सत् इत् हि ते तुविऽजातस्य मन्ये सहः सहिष्ठ तुरतः तुरस्य उग्रं उग्रस्य तवसः तवीयः अरध्रस्य रध्रऽतुरः बभूव॥४॥ तत् नः प्रत्नं सख्यं अस्तु युष्मे" इत्था वदत्ऽभिः वलं अंगिरःऽभिः हन् अच्युतऽच्युत् दस्म इषयंतं ऋणोः पुरः वि दुरः अस्य विश्वाः॥५॥४॥ सः हि धीभिः हव्यः अस्ति उग्रः ईशानऽकृत् महति वृत्रऽतूर्ये सः तोकऽसाता तनये सः वज्री वितंतसाय्यः अभवत् समत्ऽसु॥६॥ सः मज्मना जनिम मानुषाणां अमर्त्येन नाम्ना अति प्र सर्स्रे सः द्युम्नेन सः शवसा उत राया सः वीर्येण नृऽतमः संऽओकाः॥७॥ सः यः न मुहे न मिथु जनः भूत् सुमंतुऽनामा चुमुरिं धुनिं च वृणक् पिप्रुं शंबरं शुष्णं इंद्रः पुरां च्यौत्नाय शयथाय नु चित्॥८॥ उतऽअवता त्वक्षसा पन्यसा च वृत्रऽहत्याय रथं इंद्र तिष्ठ धिष्व वज्रं हस्ते आ दक्षिणऽत्रा अभि प्र मंद पुरुऽदत्र मायाः॥९॥ अग्निः न शुष्कं वनं इंद्र हेतिः रक्षः नि धक्षि अशनिः न भीमा गंभीरया ऋष्वया यः रुरोज अध्वनयत् दुःऽइता दंभयत् च॥१०॥५॥ आ सहस्रं पथिऽभिः इंद्र राया तुविऽद्युम्न तुविऽवाजेभिः अर्वाक् याहि सूनो" सहसः यस्य नु चित् अदेवः ईशे पुरुऽहूत योतोः॥११॥ प्र तुविऽद्युम्नस्य स्थविरस्य घृष्वेः दिवः ररप्शे महिमा पृथिव्याः न अस्य शत्रुः न प्रतिऽमानं अस्ति न प्रतिऽस्थिः पुरुऽमायस्य सह्योः॥१२॥ प्र तत् ते अद्य करणं कृतं

भूत् कुत्सं यत् आयुं अतिथिऽग्वं अस्मै पुरु सहस्रा नि शिशाः अभि क्षां उत् तूर्वयाणं धृषता निनेथ॥१३॥ अनु त्वा अहिऽघ्ने अध देव देवाः मदन् विश्वे कविऽतमं कवीनां करः यत्र वरिवः बाधिताय दिवे जनाय तन्वे गृणानः॥१४॥ अनु द्यावापृथिवी इति तत् ते ओजः अमर्त्याः जिहते इंद्र देवाः कृष्व कृत्नो इति अकृतं यत् ते अस्ति उक्थं नवीयः जनयस्व यज्ञैः॥१५॥६॥

॥१९॥ महान् इंद्रः नृऽवत् आ चर्षणिऽप्राः उत द्विऽबर्हाः अमिनः सहःऽभिः अस्मद्र्यक् ववृधे वीर्याय उरुः पृथुः सुऽकृतः कर्तृऽभिः भूत्॥१॥ इंद्रं एव धिषणा सातये धात् बृहंतं ऋष्वं अजरं युवानं अषाळ्हेन शवसा शूशुऽवांसं सद्यः चित् यः ववृधे असामि॥२॥ पृथू इति करस्ना बहुला गभस्ती इति अस्मद्र्यक् सं मिमीहि श्रवांसि यूथाऽइव पश्वः पशुऽपाः दमूनाः अस्मान् इंद्र अभि आ ववृत्स्व आजौ॥३॥ तं वः इंद्रं चतिनं अस्य शाकैः इह नूनं वाजऽयंतः हुवेम यथा चित् पूर्वे जरितारः आसुः अनेद्याः अनवद्याः अरिष्टाः॥४॥ धृतऽव्रतः धनऽदाः सोमऽवृद्धः सः हि वामस्य वसुनः पुरुऽक्षुः सं जग्मिरे पथ्याः रायः अस्मिन् समुद्रे न सिंधवः यादमानाः॥५॥७॥ शविष्ठं नः आ भर शूर शवः ओजिष्ठं ओजः अभिऽभूते उग्रं विश्वा द्युम्ना वृष्ण्या मानुषाणां अस्मभ्यं दाः हरिऽवः मादयध्यै॥६॥ यः ते मदः पृतनाषाट् अमृध्रः इंद्र तं नः आ भर शूशुऽवांसं येन तोकस्य तनयस्य सातौ मंसीमहि जिगीवांसः त्वाऽऊताः॥७॥ आ नः भर वृषणं शुष्मं इंद्र धनऽस्पृतं शूशुऽवांसं सुऽदक्षं येन वंसाम पृतनासु शत्रून् तव ऊतिऽभिः उत जामीन् अजामीन्॥८॥ आ ते शुष्मः वृषभः एतु पश्चात् आ उत्तरात् अध-

रात् आ पुरस्तात् आ विश्वतः अभि सं एतु अर्वाङ् इंद्रं द्युम्नं स्वः-
ऽवत् धेहि अस्मे ॥९॥ नृऽवत् ते इंद्र नृऽतमाभिः ऊती वंसीमहि
वामं श्रोमतेभिः ईक्षे हि वस्वः उभयस्य राजन् धाः रत्नं महि स्थूरं
बृहंतं ॥१०॥ मरुत्वंतं वृषभं ववृधानं अकवऽअरिं दिव्यं शासं इंद्रं
विश्वऽसहं अवसे नूतनाय उग्रं सहःऽदां इह तं हुवेम ॥११॥ जनं
वज्रिन् महि चित् मन्यमानं एभ्यः नृऽभ्यः रंधय येषु अस्मि अध
हि त्वा पृथिव्यां शूरऽसातौ हवामहे तनये गोषु अप्ऽसु ॥१२॥
वयं ते एभिः पुरुऽहूत सख्यैः शत्रोःऽशत्रोः उतःऽतरे इत् स्याम
घ्नंतः वृत्राणि उभयानि शूर राया मदेम बृहता त्वाऽऊताः
॥ १३ ॥ ८ ॥

॥२०॥ द्यौः न यः इंद्र अभि भूम अर्यः तस्थौ रयिः शवसा पृत्ऽसु
जनान् तं नः सहस्रऽभरं उर्वराऽसां दद्धि सूनो सहसः वृत्रऽतुरं
॥१॥ दिवः न तुभ्यं अनु इंद्र सत्रा असुर्यं देवेभिः धायि विश्वं अहिं
यत् वृत्रं अपः वव्रिऽवांसं हन् ऋजीषिन् विष्णुना सचानः ॥२॥
तूर्वन् ओजीयान् तवसः तवीयान् कृतऽब्रह्मा इंद्रः वृद्धऽमहाः
राजा अभवत् मधुनः सोम्यस्य विश्वासां यत् पुरां दर्त्नुं आवत्
॥३॥ शतैः अपद्रन् पणयः इंद्र अत्र दशऽओणये कवये अर्कऽसातौ
वधैः शुष्णस्य अशुषस्य मायाः पित्वः न अरिरेचीत् किं चन प्र
॥४॥ महः द्रुहः अप विश्वऽआयु धायि वज्रस्य यत् पतने पादि
शुष्णः उरु सः सऽरथं सारथये कः इंद्रः कुत्साय सूर्यस्य सातौ
॥५॥९॥ प्र श्येनः न मदिरं अंशुं अस्मै शिरः दासस्य नमुचेः मथा-
यन् प्र आवत् नमीं साप्यं ससंतं पृणक् राया सं इषा सं स्वस्ति
॥६॥ वि पिप्रोः अहिऽमायस्य दृळ्हाः पुरः वज्रिन् शवसा न दर्दः०

सुऽदामन् तत् रेक्णः अप्रऽमृष्यं ऋजिश्वने दात्रं दाशुषे दाः ॥ ७ ॥
सः वेतसुं दशऽमायं दशऽओणिं तूतुजिं इंद्रः स्वभिष्टिऽसुम्नः आ
तुग्रं शश्वत् इभं द्योतनाय मातुः न सीं उप सृज इयध्यै ॥ ८ ॥ सः ईं
स्पृधः वनते अप्रतिऽइतः बिभ्रत् वज्रं वृत्रऽहनं गभस्तौ तिष्ठत्
हरीं' अधि अस्ताऽइव गर्ते वचःऽयुजा वहतः इंद्रं ऋष्वं ॥ ९ ॥ स-
नेमं ते अवसा नव्यः इंद्र प्र पूरवः स्तवंते एना यज्ञैः सप्त यत् पुरः
शर्म शारदीः दर्त् हन् दासीः पुरुऽकुत्साय शिक्षन् ॥ १० ॥ त्वं वृधः इंद्र
पूर्व्यः भूः वरिवस्यन् उशने काव्याय परा नवऽवास्त्वं अनुऽदेयं
महे पित्रे ददाथ स्वं नपातं ॥ ११ ॥ त्वं धुनिः इंद्र धुनिऽमतीः ऋणोः
अपः सीराः न स्रवंतीः प्र यत् समुद्रं अति शूर पर्षि पारय तुर्वशं
यदुं स्वस्ति ॥ १२ ॥ तव ह त्यत् इंद्र विश्वं आजौ सस्तः धुनीचुमुरी'
या ह सिस्वप् दीदयत् इत् तुभ्यं सोमेभिः सुन्वन् दभीतिः इध्मऽभृ-
तिः पक्थी अर्कैः ॥ १३ ॥ १० ॥

॥ २१ ॥ इमाः ऊं' त्वा पुरुऽतमस्य कारोः हव्यं वीर हव्याः हवंते
धियः रथेऽस्थां अजरं नवीयः रयिः विऽभूतिः ईयते वचस्या ॥ १ ॥
तं ऊं' स्तुषे इंद्रं यः विदानः गिर्वाहसं गीःऽभिः यज्ञऽवृद्धं यस्य दिवं
अति मह्ना पृथिव्याः पुरुऽमायस्य रिरिचे महिऽत्वं ॥ २ ॥ सः इत्
तमः अवयुनं ततन्वत् सूर्येण वयुनऽवत् चकार कदा ते मर्ताः
अमृतस्य धाम इयक्षंतः न मिनंति स्वधाऽवः ॥ ३ ॥ यः ता चकार
सः कुह स्वित् इंद्रः कं आ जनं चरति कासु विक्षु कः ते यज्ञः मनसे
शं वराय कः अर्कः इंद्र कतमः सः होता ॥ ४ ॥ इदा हि ते वेविषतः
पुराऽजाः प्रत्नासः आसुः पुरुऽकृत सखायः ये मध्यमासः उत नू-
तनासः उत अवमस्य पुरुऽहूत बोधि ॥ ५ ॥ ११ ॥ तं पृच्छंतः अवरासः

पराणि प्रत्ना ते इंद्र श्रुत्या अनु येमुः अर्चामसि वीर ब्रह्मऽवाहः
यात् एव विद्म तात् त्वा महांतं ॥६॥ अभि त्वा पाजः रक्षसः वि
तस्थे महि जज्ञानं अभि तत् सु तिष्ठ तव प्रत्नेन युज्येन सख्या व-
ज्रेण धृष्णो' अप तानुदस्व ॥७॥ सः तु श्रुधि इंद्र नूतनस्य ब्रह्मण्यतः
वीर कारुऽधायः त्वं हि आपिः प्रऽदिवि पितृणां शश्वत् बभूथ सु-
ऽहवः आऽइष्टौ ॥८॥ प्र ऊतये वरुणं मित्रं इंद्रं मरुतः कृष्व अवसे
नः अद्य प्र पूषणं विष्णुं अग्निं पुरंऽधिं सवितारं ओषधीः पर्वतान्
च ॥९॥ इमे ऊं' त्वा पुरुऽशाक प्रऽयज्यो॰ जरितारः अभि अर्चं-
ति अर्कैः श्रुधि हवं आ हुवतः हुवानः न त्वाऽवान् अन्यः अमृत
त्वत् अस्ति ॥१०॥ नु मे आ वाचं उप याहि विद्वान् विश्वेभिः
सूनो' सहसः यजत्रैः ये अग्निऽजिह्वाः ऋतऽसापः आसुः ये मनुं
चक्रुः उपरं दसाय ॥११॥ सः नः बोधि पुरःऽएता सुऽगेषु उत दुः-
ऽगेषु पथिऽकृत् विदानः ये अश्रमासः उरवः वहिष्ठाः तेभिः नः
इंद्र अभि वक्षि वाजं ॥ १२ ॥ १२ ॥

॥२२॥ यः एकः इत् हव्यः चर्षणीनां इंद्रं तं गीःऽभिः अभि अर्चे
आभिः यः पत्यते वृषभः वृष्ण्यऽवान् सत्यः सत्वा पुरुऽमायः स-
हस्वान् ॥१॥ तं ऊं' नः पूर्वे पितरः नवऽग्वाः सप्त विप्रासः अभि
वाजयंतः नक्षत्ऽदाभं ततुरिं पर्वतेऽस्थां अद्रोघऽवाचं मति-
ऽभिः शविष्ठं ॥२॥ तं ईमहे इंद्रं अस्य रायः पुरुऽवीरस्य नृऽवतः
पुरुऽक्षोः यः अस्कृधोयुः अजरः स्वःऽवान् तं आ भर हरिऽवः मा-
दयध्यै ॥३॥ तत् नः वि वोचः यदि ते पुरा चित् जरितारः आनशुः
सुम्नं इंद्र कः ते भागः किं वयः दुध्र खिद्वः पुरुऽहूत पुरुऽवसो॰ असु-
रऽघ्नः ॥४॥ तं पृच्छंती वज्रऽहस्तं रथेऽस्थां इंद्रं वेपी वक्वरी यस्य नु

गीः तुवि॒ऽग्रा॒भं तु॒वि॒ऽकू॒र्मिं र॒भः॒ऽदां गा॒तुं इ॒षे नक्ष॑ते तुम्रं॑ अच्छ॑ ॥५॥१३॥ अ॒या ह॒ त्यं मा॒यया॑ व॒वृ॒धा॒नं म॒नः॒ऽजुवा॑ स्व॒ऽत॒वः॒ पर्व॑तेन अच्यु॑ता चि॒त् वी॒ळि॒ता सु॒ऽओ॒जः॒ रु॒जः वि दृ॒ळ्हा धृ॒ष॒ता वि॒ऽर॒प्शि॒न् ॥६॥ तं वः॒ धि॒या नव्य॑स्या शवि॑ष्ठं प्र॒त्नं प्र॒त्न॒ऽवत् प॒रि॒ऽतं॒स॒यध्यै॑ सः॒ नः॒ व॒क्ष॒त् अ॒नि॒ऽमा॒नः॒ सु॒ऽवह्मा॑ इंद्रः॑ विश्वा॑नि अति॑ दुः॒ऽगहा॑नि ॥७॥ आ जना॑य द्रुह्व॑णे पार्थि॑वानि दि॒व्यानि॑ दी॒प॒यः॒ अं॒तरि॑क्षा तप॑ वृ॒ष॒न् वि॒श्वतः॑ शो॒चिषा॑ तान् ब्र॒ह्म॒ऽद्विषे॑ शो॒च॒य॒ क्षां अ॒पः च॒ ॥८॥ भुवः॑ जन॑स्य दि॒व्यस्य॑ राजा॑ पार्थि॑वस्य जग॑तः त्वे॒ष॒ऽसं॒दृक् धि॒ष्व वज्रं॑ दक्षि॑णे इं॒द्र॒ हस्ते॑ विश्वाः॑ अ॒जु॒र्य॒ द॒य॒से॒ वि मा॒याः ॥९॥ आ सं॒ऽयतं॑ इं॒द्र॒ नः॒ स्व॒स्तिं श॒त्रु॒ऽतूर्या॑य बृ॒ह॒तीं अमृ॑ध्रां यया॑ दासा॑नि आर्या॑णि वृ॒त्रा करः॑ व॒ज्रि॒न् सु॒ऽतुका॑ नाहु॑षाणि ॥१०॥ सः॒ नः॒ नि॒युत्॒ऽभिः॑ पु॒रु॒ऽहू॒त॒ वे॒धः॒ वि॒श्व॒ऽवा॑राभिः आ ग॒हि॒ प्र॒ऽय॒ज्यो॒° न याः अदे॑वः वर॑ते न दे॒वः आ आ॒भि॒ः या॒हि॒ तूयं॑ आ म॒द्र्य॒द्रिक् ॥ ११ ॥ १४ ॥

॥२३॥ सु॒ते इ॒त् त्वं नि॒ऽमि॑श्लः इं॒द्र॒ सोमे॑ स्तोमे॑ ब्रह्म॑णि श॒स्यमा॑ने उ॒क्थे यत् वा॒ यु॒क्ताभ्या॑ं म॒घ॒ऽव॒न् हरि॑ऽभ्यां बिभ्र॑त् वज्रं॑ बा॒ह्वोः इं॒द्र॒ यासि॑ ॥१॥ यत् वा॒ दि॒वि पार्ये॑ सुष्वि॑ं इं॒द्र॒ वृ॒त्र॒ऽहत्ये॑ अव॑सि शूर॑ऽसातौ यत् वा॒ दक्ष॑स्य बि॒भ्युषः॑ अबि॑भ्यत् अरं॑धयः शर्ध॑तः इं॒द्र॒ दस्यू॑न् ॥२॥ पाता॑ सु॒तं इंद्रः॑ अ॒स्तु॒ सोमं॑ प्र॒ऽने॒नीः उ॒ग्रः ज॒रि॒तारं॑ ऊ॒ती कर्ता॑ वी॒राय॑ सुष्व॑ये ऊं॒ लो॒कं दाता॑ वसु॑ स्तु॒व॒ते की॒रये॑ चि॒त् ॥३॥ गंता॑ इ॒यंति॑ सव॑ना हरि॑ऽभ्यां ब॒भ्रिः वज्रं॑ प॒पिः सोमं॑ द॒दिः गाः कर्ता॑ वी॒रं नर्यं॑ सर्व॑ऽवीरं श्रोता॑ हवं॑ गृ॒ण॒तः स्तोम॑ऽवाहाः ॥४॥ अस्मै॑ व॒यं यत् व॒वान॑ तत् वि॒वि॒ष्मः॒ इंद्रा॑य यः नः॒ प्र॒ऽदिवः॑ अपः॑

कः॰ सुते सोमे स्तुमसि शंसत् उक्था इंद्राय ब्रह्म वर्धनं यथा
असत् ॥५॥१५॥ ब्रह्माणि हि चकृषे वर्धनानि तावत् ते इंद्र मति-
ऽभिः विविष्मः सुते सोमे सुतऽपाः शंऽतमानि रांद्र्या क्रियास्म
वक्षणानि यज्ञैः ॥६॥ सः नः बोधि पुरोळाशं रराणः पिब तु सोमं
गोऽऋजीकं इंद्र आ इदं बर्हिः यजमानस्य सीद उरुं कृधि त्वा-
ऽयतः ऊं लोकं ॥७॥ सः मंदस्व हि अनु जोषं उग्र प्र त्वा यज्ञासः
इमे अश्नुवंतु प्र इमे हवासः पुरुऽहूतं अस्मे आ त्वा इयं धीः अवसे
इंद्र यम्याः ॥८॥ तं वः सखायः सं यथा सुतेषु सोमेभिः ईं पृणत भोजं
इंद्रं कुवित् तस्मै असति नः भराय न सुस्विं इंद्रः अवसे मृधाति
॥९॥ एव इत् इंद्रः सुते अस्तावि सोमे भरतऽवाजेषु क्षयत् इत् म-
घोनः असत् यथा जरित्रे उत सूरिः इंद्रः रायः विश्वऽवारस्य दाता
॥ १० ॥ १६ ॥ २ ॥

॥२४॥ वृषा मदः इंद्रे श्लोकः उक्था सचा सोमेषु सुतऽपाः
ऋजीषी अर्चत्र्यः मघऽवा नृऽभ्यः उक्थैः द्युक्षः राजा गिरां अ-
क्षितऽऊतिः ॥१॥ ततुरिः वीरः नर्यः विऽचेताः श्रोता हवं गृणतः
उर्विऽऊतिः वसुः शंसः नरां कारुऽधायाः वाजी स्तुतः विदथे
दाति वाजं ॥२॥ अक्षः न चक्र्योः शूर बृहन् प्र ते मह्ना रिरिचे रोद-
स्योः वृक्षस्य नु ते पुरुऽहूत वयाः वि ऊतयः रुरुहुः इंद्र पूर्वीः ॥३॥
शचीऽवतः ते पुरुऽशाक शाकाः गवांऽइव स्रुतयः संऽचरणीः
वत्सानां न तंतयः ते इंद्र दामनऽवंतः अदामानः सुऽदामन् ॥४॥
अन्यत् अद्य कर्वरं अन्यत् ऊं श्वः असत् च सत् मुहुः आऽचक्रिः
इंद्रः मित्रः नः अत्र वरुणः च पूषा अर्यः वशस्य परिऽएता अस्ति
॥५॥१७॥ वि त्वत् आपः न पर्वतस्य पृष्ठात् उक्थेभिः इंद्र अनयंत

यज्ञैः तं त्वा आभिः सुस्तुतिऽभिः वाजयंतः आजिं न जग्मुः गिर्वाहः
अश्वाः ॥६॥ न यं जरंति शरदः न मासाः न द्यावः इंद्रं अवऽकर्शयंति
वृद्धस्य चित् वर्धतां अस्य तनूः स्तोमेभिः उक्थैः च शस्यमाना
॥७॥ न वीळवे नमते न स्थिराय न शर्धते दस्युऽजूताय स्तवान्
अज्राः इंद्रस्य गिरयः चित् ऋष्वाः गंभीरे चित् भवति गाधं
अस्मै ॥८॥ गंभीरेण नः उरुणा अमत्रिन् प्र इषः यंधि सुतऽपावन्
वाजान् स्थाः ऊं सु ऊर्ध्वः ऊती अरिषण्यन् अक्तोः विऽउष्टौ
परिऽतक्म्यायां ॥९॥ सचस्व नायं अवसे अभीके इतः वा तं इंद्र
पाहि रिषः अमा च एनं अरण्ये पाहि रिषः मदेम शतऽहिमाः
सुऽवीराः ॥ १० ॥ १८ ॥

॥२५॥ या ते ऊतिः अवमा या परमा या मध्यमा इंद्र शुष्मिन्
अस्ति ताभिः ऊं सु वृत्रऽहत्ये अवीः नः एभिः च वाजैः महान् नः
उग्र ॥१॥ आभिः स्पृधः मिथतीः अरिषण्यन् अमित्रस्य व्यथय
मन्युं इंद्र आभिः विश्वाः अभिऽयुजः विषूचीः आर्याय विशः अव
तारीः दासीः ॥२॥ इंद्र जामयः उत ये अजामयः अर्वाचीनासः
वनुषः युयुज्रे त्वं एषां विथुरा शवांसि जहि वृष्ण्यानि कृणुहि
परांचः ॥३॥ शूरः वा शूरं वनते शरीरैः तनूऽरुचा तरुषि यत् कृ-
ण्वैते तोके वा गोषु तनये यत् अप्ऽसु वि क्रंदसी उर्वरासु ब्रवैते
॥४॥ नहि त्वा शूरः न तुरः न धृष्णुः न त्वा योधः मन्यमानः युयोध
इंद्र नकिः त्वा प्रति अस्ति एषां विश्वा जातानि अभि असि तानि
॥५॥१९॥ सः पत्यते उभयोः नृम्णं अयोः यदि वेधसः संऽइथे
हवंते वृत्रे वा महः नृऽवति क्षये वा व्यचस्वंता यदि वितंतसैते
॥६॥ अध स्म ते चर्षणयः यत् एजान् इंद्र त्राता उत भव वरूता

अस्माकासः ये नृऽतमासः अर्यः इंद्र सूरयः दधिरे पुरः नः ॥७॥ अनु ते दायि महे इंद्रियाय सत्रा ते विश्वं अनु वृत्रऽहत्ये अनु क्षत्रं अनु सहः यजत्र इंद्र देवेभिः अनु ते नृऽसह्ये ॥८॥ एव नः स्पृधः सं अज समत्ऽसु इंद्र ररंधि मिथतीः अदेवीः विद्याम वस्तोः अवसा गृणंतः भरत्ऽवाजाः उत ते इंद्र नूनं ॥९॥२०॥

॥२६॥ श्रुधि नः इंद्र ह्वयामसि त्वा महः वाजस्य सातौ ववृषाणाः सं यत् विशः अयंत शूरऽसातौ उग्रं नः अवः पार्ये अहन् दाः ॥१॥ त्वां वाजी हवते वाजिनेयः महः वाजस्य गध्यस्य सातौ त्वां वृत्रेषु इंद्र सत्ऽपतिं तरुत्रं त्वां चष्टे मुष्टिऽहा गोषु युध्यन् ॥२॥ त्वं कविं चोदयः अर्कऽसातौ त्वं कुत्साय शुष्णं दाशुषे वर्क् त्वं शिरः अमर्मणः परा अहन् अतिथिऽग्वाय शंस्यं करिष्यन् ॥३॥ त्वं रथं प्र भरः योधं ऋष्वं आवः युध्यंतं वृषभं दशऽद्युं त्वं तुग्रं वेतसवे सचा अहन् त्वं तुजिं गृणंतं इंद्र तूतोः॰ ॥४॥ त्वं तत् उक्थं इंद्र बर्हणा कः॰ प्र यत् शता सहस्रा शूर दर्षि अव गिरेः दासं शंबरं हन् प्र आवः दिवःऽदासं चित्राभिः ऊती ॥५॥२१॥ त्वं श्रद्धाभिः मंदसानः सोमैः दभीतये चुमुरिं इंद्र सिस्वप् त्वं रजिं पिठीनसे दशस्यन् षष्टिं सहस्रा शच्या सचा अहन् ॥६॥ अहं चन तत् सूरिऽभिः आनश्यां तव ज्यायः इंद्र सुम्नं ओजः त्वया यत् स्तवंते सधऽवीर वीराः त्रिऽवरूथेन नहुषा शविष्ठ ॥७॥ वयं ते अस्यां इंद्र द्युम्नऽहूतौ सखायः स्याम महिन प्रेष्ठाः प्रातर्दनिः क्षत्रऽश्रीः अस्तु श्रेष्ठः घने वृत्राणां सनये धनानां ॥८॥२२॥

॥२७॥ किं अस्य मदे किं ऊं अस्य पीतौ इंद्रः किं अस्य सख्ये

चकार रणाः वा ये निऽसदि किं ते अस्य पुरा विविद्रे किं ऊं' नूतं-
नासः ॥१॥ सत् अस्य मदे सत् ऊं' अस्य पीतौ इंद्रः सत् अस्य सख्ये
चकार रणाः वा ये निऽसदि सत् ते अस्य पुरा विविद्रे सत् ऊं' नू-
तंनासः ॥२॥ नहि नु ते महिमनः समस्य न मघऽवन् मघवत्ऽत्वस्य
विद्म न राधसःऽराधसः नूतंनस्य इंद्र नकिः ददृशे इंद्रियं ते ॥३॥
एतत् त्यत् ते इंद्रियं अचेति येन अवधीः वरऽशिखस्य शेषः व-
ज्रस्य यत् ते निऽहतस्य शुष्मात् स्वनात् चित् इंद्र परमः ददार
॥४॥ वधीत् इंद्रः वरऽशिखस्य शेषः अभिऽआवर्तिने चायमा-
नाय शिक्षन् वृचीवंतः यत् हरिऽयूपीयायां हन् पूर्वे अर्धे भियसा
अपरः दर्त् ॥५॥२३॥ त्रिंशत्ऽशतं वर्मिणः इंद्र साकं यव्याऽवत्यां
पुरुऽहूत श्रवस्या वृचीवंतः शरवे पत्यमानाः पात्रा भिंदानाः
निऽअर्थानि आयन् ॥६॥ यस्य गावौ अरुषा सुऽयवस्यू॰ अंतः
ऊं' सु चरतः रेरिहाणा सः सृंजयाय तुर्वशं परा अदात् वृचीवंतः
दैवऽवाताय शिक्षन् ॥७॥ द्वयान् अग्ने रथिनः विंशतिं गाः वधू-
ऽमंतः मघऽवा मह्यं संऽराट् अभिऽआवर्ती चायमानः ददाति
दुःऽनशा इयं दक्षिणा पार्थवानां ॥८॥२४॥

॥२८॥ आ गावः अग्मन् उत भद्रं अक्रन् सीदंतु गोऽस्थे रणयंतु
अस्मे' प्रजाऽवतीः पुरुऽरूपाः इह स्युः इंद्राय पूर्वीः उषसः दुहा-
नाः ॥१॥ इंद्रः यज्वने पृणते च शिक्षति उप इत् ददाति न स्वं
मुषायति भूयःऽभूयः रयिं इत् अस्य वर्धयन् अभिन्ने खिल्ये नि
दधाति देवऽयुं ॥२॥ न ताः नशंति न दभाति तस्करः न आसां आ-
मित्रः व्यथिः आ दधर्षति देवान् च याभिः यजते ददाति च ज्योक्
इत् ताभिः सचते गोऽपतिः सह ॥३॥ न ताः अर्वा रेणुऽककाटः

अश्नुते न संस्कृतऽत्रं उप यंति ताः अभि उरुऽगायं अभयं तस्य
ताः अनु गावः मर्तस्य वि चरंति यज्वनः ॥४॥ गावः भगः गावः
इंद्रः मे अच्छान् गावः सोमस्य प्रथमस्य भक्षः इमाः याः गावः सः
जनासः इंद्रः इच्छामि इत् हृदा मनसा चित् इंद्रं ॥५॥ यूयं गावः
मेदयथ कृशं चित् अश्रीरं चित् कृणुथ सुऽप्रतीकं भद्रं गृहं कृणुथ
भद्रऽवाचः बृहत् वः वयः उच्यते सभासु ॥६॥ प्रजाऽवतीः सुऽय-
वसं रिशंतीः शुद्धाः अपः सुऽप्रपाने पिबंतीः मा वः स्तेनः ईशत
मा अघऽशंसः परि वः हेतिः रुद्रस्य वृज्याः ॥७॥ उप इदं उपऽपर्चनं
आसु गोषु उप पृच्यतां उप ऋषभस्य रेतसि उप इंद्र तव वीर्ये
॥ ८ ॥ २५ ॥ ६ ॥

॥२९॥ इंद्रं वः नरः सख्याय सेपुः महः यंतः सुऽमतये चकानाः
महः हि दाता वज्रऽहस्तः अस्ति महां ऊं रण्वं अवसे यजध्वं ॥१॥
आ यस्मिन् हस्ते नर्याः मिमिक्षुः आ रथे हिरण्यये रथेऽस्थाः आ
रश्मयः गभस्त्योः स्थूरयोः आ अध्वन् अश्वासः वृषणः युजानाः
॥२॥ श्रिये ते पादा दुवः आ मिमिक्षुः धृष्णुः वज्री शवसा दक्षिण-
ऽवान् वसानः अत्कं सुरभिं दृशे कं स्वः न नृतो इषिरः बभूथ ॥३॥
सः सोमः आमिश्लऽतमः सुतः भूत् यस्मिन् पक्तिः पच्यते संति
धानाः इंद्रं नरः स्तुवंतः ब्रह्मऽकाराः उक्था शंसंतः देववातऽतमाः
॥४॥ न ते अंतः शवसः धायि अस्य वि तु बाबधे रोदसी महिऽत्वा
आ ता सूरिः पृणति तूतुजानः यूथाऽइव अप्ऽसु संऽईजमानः
ऊती ॥५॥ एव इत् इंद्रः सुऽहवः ऋष्वः अस्तु ऊती अनूती हिरि-
ऽशिप्रः सत्वा एव हि जातः असमातिऽओजाः पुरु च वृत्रा हनति
नि दस्यून् ॥ ६ ॥ १ ॥

॥३०॥ भूयः इत् ववृधे वीर्याय एकः अजुर्यः दयते वसूनि प्र रि-
रिचे दिवः इंद्रः पृथिव्याः अर्धं इत् अस्य प्रति रोदसी' उभे' ॥१॥
अध मन्ये बृहत् असुर्यं अस्य यानि दाधार नकिः आ मिनाति
दिवेऽदिवे सूर्यः दर्शतः भूत् वि सद्मानि उर्विया सुऽक्रतुः धात्
॥२॥ अद्य चित् नु चित् तत् अपः नदीनां यत् आभ्यः अरदः गातुं
इंद्र नि पर्वताः अद्मऽसदः न सेदुः त्वया दृळ्हानि सुऽक्रतो॰ रजांसि
॥३॥ सत्यं इत् तत् न त्वाऽवान् अन्यः अस्ति इंद्र देवः न मर्त्यः ज्या-
यान् अहन् अहिं परिऽशयानं अर्णः अव असृजः अपः अच्छ
समुद्रं ॥४॥ त्वं अपः वि दुरः विषूचीः इंद्र दृळ्हं अरुजः पर्वतस्य
राजा अभवः जगतः चर्षणीनां साकं सूर्यं जनयन् द्यां उषसं
॥ ५ ॥ २ ॥

॥३१॥ अभूः एकः रयिऽपते रयीणां आ हस्तयोः अधिथाः इंद्र
कृष्टीः वि तोके अप्ऽसु तनये च सूरे अवोचंत चर्षणयः विऽवा-
चः ॥१॥ त्वत् भिया इंद्र पार्थिवानि विश्वा अच्युता चित् च्यवयंते
रजांसि द्यावाक्षामा पर्वतासः वनानि विश्वं दृळ्हं भयते अज्मन्
आ ते ॥२॥ त्वं कुत्सेन अभि शुष्णं इंद्र अशुषं युध्य कुयवं गोऽइष्टौ
दश प्रऽपित्वे अध सूर्यस्य मुषायः चक्रं अविवेः रपांसि ॥३॥ त्वं
शतानि अव शंबरस्य पुरः जघंथ अप्रतीनि दस्योः अशिक्षः यत्र
शच्या शचीऽवः दिवःऽदासाय सुन्वते सुतऽक्रे भरत्ऽवाजाय गृ-
णते वसूनि ॥४॥ सः सत्यऽसत्वन् महते रणाय रथं आ तिष्ठ तुवि-
ऽनृम्ण भीमं याहि प्रऽपथिन् अवसा उप मद्रिक् प्र च श्रुत श्रावय
चर्षणिऽभ्यः ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥३२॥ अपूर्व्या पुरुऽतमानि अस्मै महे वीराय तवसे तुराय

विऽरप्शिने वज्रिणे शंऽतमानि वचांसि आसा स्थविराय तक्षं ॥१॥ सः मातरा सूर्येण कवीनां अवासयत् रुजत् अद्रिं गृणानः सुऽआधीभिः ऋक्वऽभिः वावशानः उत् उस्रियाणां असृजत् निऽदानं ॥२॥ सः वह्निऽभिः ऋक्वऽभिः गोषु शश्वत् मितज्ञुऽभिः पुरुऽकृत्वा जिगाय पुरः पुरःऽहा सखिऽभिः सखिऽयन दृळ्हाः रुरोज कविऽभिः कविः सन ॥३॥ सः नीव्याभिः जरितारं अच्छ महः वाजेभिः महत्ऽभिः च शुष्मैः पुरुऽवीराभिः वृषभ क्षितीनां आ गिर्वणः सुविताय प्र याहि ॥४॥ सः सर्गेण शवसा तक्तः अत्यैः अपः इंद्रः दक्षिणतः तुराषाट् इत्था सृजानाः अनपऽवृत् अर्थं दिवेऽदिवे विविषुः अप्रऽमृष्यं ॥५॥४॥

॥३३॥ यः ओजिष्ठः इंद्र तं सु नः दाः मदः वृषन् सुऽअभिष्टिः दास्वान् सौवश्व्यं यः वनवत् सुऽअश्वः वृत्रा समत्ऽसु ससहत् अमित्रान् ॥१॥ त्वां हि इंद्र अवसे विऽवाचः हवंते चर्षणयः शूरऽसातौ त्वं विप्रेभिः वि पणीन् अशायः त्वाऽऊतः इत् सनिता वाजं अर्वा ॥२॥ त्वं तान् इंद्र उभयान् अमित्रान् दासा वृत्राणि आर्या च शूर वधीः वनाऽइव सुऽधितेभिः अत्कैः आ पृत्ऽसु दर्षि नृणां नृऽतम ॥३॥ सः त्वं नः इंद्र अकवाभिः ऊती सखा विश्वऽआयुः अविता वृधे भूः स्वःऽसाता यत् ह्वयामसि त्वा युध्यंतः नेमऽधिता पृत्ऽसु शूर ॥४॥ नूनं नः इंद्र अपराय च स्याः भव मृळीकः उत नः अभिष्टौ इत्था गृणंतः महिनस्य शर्मन् दिवि स्याम पार्ये गोसऽतमाः ॥५॥५॥

॥३४॥ सं च त्वे जग्मुः गिरः इंद्र पूर्वीः वि च त्वत् यंति विऽभ्वः

मनीषाः पुरा नूनं च स्तुतयः ऋषीणां पस्पृधे इंद्रे अधि उक्थऽअ-
र्का ॥१॥ पुरुऽहूतः यः पुरुऽगूर्तः ऋभ्वा एकः पुरुऽप्रशस्तः अस्ति
यज्ञैः रथः न महे शवसे युजानः अस्माभिः इंद्रः अनुमाद्यः भूत् ॥२॥
न यं हिंसंति धीतयः न वाणीः इंद्रं नक्षंति इत् अभि वर्धयंतीः यदि
स्तोतारः शतं यत् सहस्रं गृणंति गिर्वणसं शं तत् अस्मै ॥३॥ अस्मै
एतत् दिवि अर्चाऽइव मासा मिमिक्षः इंद्रे नि अयामि सोमः
जनः न धन्वन् अभि सं यत् आपः सत्रा ववृधुः हवनानि यज्ञैः ॥४॥
अस्मै एतत् महि आंगूषं अस्मै इंद्राय स्तोत्रं मतिऽभिः अवाचि
असत् यथा महति वृत्रऽतूर्ये इंद्रः विश्वऽआयुः अविता वृधः च
॥ ५ ॥ ६ ॥

॥३५॥ कदा भुवन् रथऽक्षयाणि ब्रह्म कदा स्तोत्रे सहस्रऽपोष्यं
दाः कदा स्तोमं वासयः अस्य राया कदा धियः करसि वाजऽरत्नाः
॥१॥ कर्हि स्वित् तत् इंद्र यत् नृऽभिः नॄन् वीरैः वीरान् नीळयासे
जयः आजीन् त्रिऽधातु गाः अधि जयासि गोषु इंद्र द्युम्नं स्वःऽवत्
धेहि अस्मे ॥२॥ कर्हि स्वित् तत् इंद्र यत् जरित्रे विश्वऽप्सु ब्रह्म
कृणवः शविष्ठ कदा धियः न निऽयुतः युवासे कदा गोऽमघा ह-
वनानि गच्छाः ॥३॥ सः गोऽमघाः जरित्रे अश्वऽचंद्राः वाजऽश्र-
वसः अधि धेहि पृक्षः पीपिहि इषः सुऽदुघां इंद्र धेनुं भरत्ऽवाजेषु
सुऽरुचः रुरुच्याः ॥४॥ तं आ नूनं वृजनं अन्यथा चित् शूरः यत् शक्र
वि दुरः गृणीषे मा निः अरं शुक्रऽदुघस्य धेनोः आंगिरसान् ब्रह्म-
णा विप्र जिन्व ॥ ५ ॥ ७ ॥

॥३६॥ सत्रा मदासः तव विश्वऽजन्याः सत्रा रायः अध ये पा-

थिवासः सत्रा वाजानां अभवः विऽभक्ता यत् देवेषु धारयथाः
असुर्यं ॥१॥ अनु प्र येजे जनः ओजः अस्य सत्रा दधिरे अनु वीर्याय
स्यूमऽगृभे दुधये अर्वते च क्रतुं वृंजंति अपि वृत्रऽहत्ये ॥२॥ तं स-
ध्रीचीः ऊतयः वृष्ण्यानि पौंस्यानि निऽयुतः सश्चुः इंद्रं समुद्रं न
सिंधवः उक्थऽशुष्माः उरुऽव्यचसं गिरः आ विशंति ॥३॥ सः रायः
खां उप सृज गृणानः पुरुऽचंद्रस्य त्वं इंद्र वस्वः पतिः बभूथ असमः
जनानां एकः विश्वस्य भुवनस्य राजा ॥४॥ सः तु श्रुधि श्रुत्या यः
दुवःऽयुः द्यौः न भूम अभि रायः अर्यः असः यथा नः शवसा च-
कानः युगेऽयुगे वयसा चेकितानः ॥ ५ ॥ ८ ॥

॥३७॥ अर्वाक् रथं विश्वऽवारं ते उग्र इंद्र युक्तासः हरयः वहंतु
कीरिः चित् हि त्वा हवते स्वःऽवान् ऋधीमहि सधऽमादः ते अद्य
॥१॥ प्रो द्रोणे हरयः कर्म अग्मन् पुनानासः ऋज्यंतः अभूवन् इंद्रः
नः अस्य पूर्व्यः सपीयात् द्युक्षः मदस्य सोम्यस्य राजा ॥२॥ आ-
ऽससाणासः शवसानं अच्छ इंद्रं सुऽचक्रे रथ्यासः अश्वाः अभि
श्रवः ऋज्यंतः वहेयुः नु चित् नु वायोः अमृतं वि दस्येत् ॥ ३ ॥
वरिष्ठः अस्य दक्षिणां इयर्ति इंद्रः मघोनां तुविकूर्मिऽतमः यया
वज्रिऽवः परिऽयासि अंहः मघा च धृष्णो दयसे वि सूरीन् ॥४॥
इंद्रः वाजस्य स्थविरस्य दाता इंद्रः गीःऽभिः वर्धतां वृद्धऽमहाः
इंद्रः वृत्रं हनिष्ठः अस्तु सत्वा आ ता सूरिः पृणति तूतुंजानः ॥५॥९॥

॥३८॥ अपात् इतः उत ऊं नः चित्रऽतमः महीं भर्षत् द्युऽमतीं
इंद्रऽहूतिं पन्यसी धीतिं दैव्यस्य यामन् जनस्य रातिं वनते सु-
ऽदानुः ॥१॥ दूरात् चित् आ वसतः अस्य कर्णा घोषात् इंद्रस्य

तन्यति ब्रुवाणः आ इयं एनं देवऽहूतिः ववृत्यात् मद्र्यक् इंद्रं इयं ऋच्यमाना ॥२॥ तं वः धिया परमया पुराऽजां अजरं इंद्रं अभि अनूषि अर्कैः ब्रह्म च गिरः दधिरे सं अस्मिन् महान् च स्तोमः अधि वर्धत् इंद्रे ॥३॥ वर्धात् यं यज्ञः उत सोमः इंद्रं वर्धात् ब्रह्म गिरः उक्था च मन्म वर्ध अह एनं उषसः यामन् अक्तोः वर्धान् मासाः शरदः द्यावः इंद्रं ॥४॥ एव जज्ञानं सहसे असामि ववृधानं राधसे च श्रुताय महां उग्रं अवसे विप्र नूनं आ विवासेम वृत्रऽतूर्येषु ॥ ५ ॥ १० ॥

॥३९॥ मंद्रस्य कवेः दिव्यस्य वह्नेः विप्रऽमन्मनः वचनस्य मध्वः अपाः नः तस्य सचनस्य देव इषः युवस्व गृणते गोऽअग्राः ॥१॥ अयं उशानः परि अद्रिं उस्राः ऋतधीतिऽभिः ऋतऽयुक् युजानः रुजत् अरुग्णं वि वलस्य सानुं पणीन् वचःऽभिः अभि योधत् इंद्रः ॥२॥ अयं द्योतयत् अद्युतः वि अक्तून् दोषा वस्तोः शरदः इंदुः इंद्र इमं केतुं अदधुः नु चित् अह्नां शुचिऽजन्मनः उषसः चकार ॥३॥ अयं रोचयत् अरुचः रुचानः अयं वासयत् वि ऋतेन पूर्वीः अयं ईयते ऋतयुक्ऽभिः अश्वैः स्वःऽविदा नाभिना चर्षणिऽप्राः ॥४॥ नु गृणानः गृणते प्रत्न राजन् इषः पिन्व वसुऽदेयाय पूर्वीः अपः ओषधीः अविषा वनानि गाः अर्वतः नॄन् ऋचसे रिरीहि ॥ ५ ॥ ११ ॥

॥४०॥ इंद्र पिब तुभ्यं सुतः मदाय अव स्य हरी इति वि मुच सखाया उत प्र गाय गणे आ निऽसद्य अथ यज्ञाय गृणते वयः धाः ॥१॥ अस्य पिब यस्य जज्ञानः इंद्र मदाय क्रत्वे अपिबः विऽरप्शिन्

तं ऊं ते गावः नरः आपः अद्रिः इंदुं सं अह्यन् पीतये सं अस्मै ॥२॥
सं॒ऽइद्धे अग्नौ सुते इंद्र सोमे आ त्वा वहंतु हरयः वहिष्ठाः त्वाऽयता
मनसा जोहवीमि इंद्र आ याहि सुऽविताय महे नः ॥३॥ आ याहि
शश्वत् उशता ययाथ इंद्र महा मनसा सोमऽपेयं उप ब्रह्माणि
शृणवः इमा नः अथ ते यज्ञः तन्वे वयः धात् ॥४॥ यत् इंद्र दिवि
पार्ये यत् ऋधक् यत् वा स्वे सदने यत्र वा असि अतः नः यज्ञं अ-
वसे नियुत्वान् सऽजोषाः पाहि गिर्वणः मरुत्ऽभिः ॥५॥ १२॥

॥४१॥ अहेळमानः उप याहि यज्ञं तुभ्यं पवंते इंदवः सुतासः
गावः न वज्रिन् स्वं ओकः अच्छ इंद्र आ गहि प्रथमः यज्ञियानां
॥१॥ या ते काकुत् सुऽकृता या वरिष्ठा यया शश्वत् पिबसि मध्वः
ऊर्मिं तया पाहि प्र ते अध्वर्युः अस्थात् सं ते वज्रः वर्ततां इंद्र गव्युः
॥२॥ एषः द्रप्सः वृषभः विश्वऽरूपः इंद्राय वृष्णे सं अकारि सोमः एतं
पिब हरिऽवः स्थातः उग्र यस्य ईशिषे प्रऽदिवि यः ते अन्नं ॥३॥
सुतः सोमः असुतात् इंद्र वस्यान् अयं श्रेयान् चिकितुषे रणाय
एतं तितिर्वः उप याहि यज्ञं तेन विश्वाः तविषीः आ पृणस्व ॥४॥
ह्वयामसि त्वा आ इंद्र याहि अर्वाङ् अरं ते सोमः तन्वे भवाति
शतऽक्रतो॰ मादयस्व सुतेषु प्र अस्मान् अव पृतनासु प्र विक्षु
॥ ५ ॥ १३ ॥

॥४२॥ प्रति अस्मै पिपीषते विश्वानि विदुषे भर अरंऽगमाय
जग्मये अपश्चात्ऽदघ्वने नरे ॥१॥ आ ईं एनं प्रतिऽएतन सोमेभिः
सोमऽपातमं अमत्रेभिः ऋजीषिणं इंद्रं सुतेभिः इंदुऽभिः ॥२॥
यदि सुतेभिः इंदुऽभिः सोमेभिः प्रतिऽभूषथ वेद विश्वस्य मेधिरः

धृषत् तंऽतं इत् आ ईषते ॥३॥ अस्मैऽअस्मै इत् अंधसः अध्वर्यो प्रभर सुतं कुवित् समस्य जेन्यस्य शर्धतः अभिऽशस्तेः अवऽस्परत् ॥ ४ ॥ १४ ॥

॥४३॥ यस्य त्यत् शंबरं मदे दिवःऽदासाय रंधयः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥१॥ यस्य तीव्रऽसुतं मदं मध्यं अंतं च रक्षसे अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥२॥ यस्य गाः अंतः अश्मनः मदे दृळ्हाः अवऽअसृजः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥३॥ यस्य मंदानः अंधसः माघोनं दधिषे शवः अयं सः सोमः इंद्र ते सुतः पिब ॥ ४ ॥ १५ ॥ ३ ॥

॥४४॥ यः रयिऽवः रयिंऽतमः यः द्युम्नैः द्युम्नवत्ऽतमः सोमः सुतः सः इंद्र ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥१॥ यः शग्मः तुविऽशग्म ते रायः दामा मतीनां सोमः सुतः सः इंद्र ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥२॥ येन वृद्धः न शवसा तुरः न स्वाभिः ऊतिऽभिः सोमः सुतः सः इंद्र ते अस्ति स्वधाऽपते मदः ॥३॥ त्यं ऊं वः अप्रऽहनं गृणीषे शवसः पतिं इंद्रं विश्वऽसहं नरं मंहिष्ठं विश्वऽचर्षणिं ॥४॥ यं वर्धयंति इत् गिरः पतिं तुरस्य राधसः तं इत् नु अस्य रोदसी देवी शुष्मं सपर्यतः ॥५॥१६॥ तत् वः उक्थस्य बर्हणा इंद्राय उपऽस्तृणीषणि विपः न यस्य ऊतयः वि यत् रोहंति सऽक्षितः ॥६॥ अविंदत् दक्षं मित्रः नवीयान् पपानः देवेभ्यः वस्यः अचैत् ससऽवान् स्तौलाभिः धौतरीभिः उरुष्या पायुः अभवत् सखिऽभ्यः ॥७॥ ऋतस्य पथि वेधाः अपायि श्रिये मनांसि देवासः अक्रन् दधानः नाम महः वचःऽभिः वपुः दृशये वेन्यः वि आवः० ॥८॥ द्युमत्ऽतमं

दक्षं धेहि अस्मे सेधं जनानां पूर्वीः अरातीः वर्षीयः वयः कृणुहि
शचीभिः धनस्य सातौ अस्मान् अविड्ढि ॥९॥ इंद्र तुभ्यं इत् मघ-
ऽवन् अभूम वयं दात्रे हरिऽवः मा वि वेनः नकिः आपिः ददृशे
मर्त्यऽत्रा किं अंग रध्रऽचोदनं त्वा आहुः ॥१०॥१७॥ मा जस्वने
वृषभ नः ररीथाः मा ते रेवतः सख्ये रिषाम पूर्वीः ते इंद्र निःऽसिधः
जनेषु जहि असुस्वीन् प्र वृह अपृणतः ॥११॥ उत् अभ्राणिऽइव
स्तनयन् इयर्ति इंद्रः राधांसि अश्व्यानि गव्या त्वं असि प्रऽदिवः
कारुऽधायाः मा त्वा अदामानः आ दभन् मघोनः ॥१२॥ अध्वर्यो
वीर प्र महे सुतानां इंद्राय भर सः हि अस्य राजा यः पूर्व्याभिः उत
नूतनाभिः गीःऽभिः ववृधे गृणतां ऋषीणां ॥१३॥ अस्य मदे पुरु
वर्पांसि विद्वान् इंद्रः वृत्राणि अप्रति जघान तं ऊं प्र होषि मधु-
ऽमंतं अस्मै सोमं वीराय शिप्रिणे पिबध्यै ॥१४॥ पाता सुतं इंद्रः
अस्तु सोमं हंता वृत्रं वज्रेण मंदसानः गंता यज्ञं पराऽवतः चित्
अच्छ वसुः धीनां अविता कारुऽधायाः ॥१५॥१८॥ इदं त्यत् पात्रं
इंद्रऽपानं इंद्रस्य प्रियं अमृतं अपायि मत्सत् यथा सौमनसाय
देवं वि अस्मत् द्वेषः युयवत् वि अंहः ॥१६॥ एना मंदानः जहि शूर
शत्रून् जामिं अजामिं मघऽवन् अमित्रान् अभिऽसेनान् अभि
आऽदेदिशानान् पराचः इंद्र प्र मृण जहि च ॥१७॥ आसु स्म नः
मघऽवन् इंद्र पृत्ऽसु अस्मभ्यं महि वरिवः सुऽगं कः॰ अपां तो-
कस्य तनयस्य जेषे इंद्र सूरीन् कृणुहि स्म नः अर्धं ॥१८॥ आ त्वा
हरयः वृषणः युजानाः वृषऽरथासः वृषऽरश्मयः अत्याः अस्म-
त्रांचः वृषणः वज्रऽवाहः वृष्णे मदाय सुऽयुजः वहंतु ॥१९॥ आ ते
वृषन् वृषणः द्रोणं अस्थुः घृतऽप्रुषः न ऊर्मयः मदंतः इंद्र प्र तुभ्यं
वृषऽभिः सुतानां वृष्णे भरंति वृषभाय सोमं ॥२०॥१९॥ वृषा असि

दिवः वृषभः पृथिव्याः वृषा सिंधूनां वृषभः स्तियानां वृष्णे ते इंदुः
वृषभ पीपाय स्वादुः रसः मधुऽपेयः वराय ॥२१॥ अयं देवः सहसा
जायमानः इंद्रेण युजा पणिं अस्तभायत् अयं स्वस्य पितुः आयु-
धानि इंदुः अमुष्णात् अशिवस्य मायाः ॥ २२ ॥ अयं अकृणोत्
उषसः सुऽपत्नीः अयं सूर्ये अदधात् ज्योतिः अंतः अयं त्रिऽधातु
दिवि रोचनेषु त्रितेषु विंदत् अमृतं निऽगूळ्हं ॥२३॥ अयं द्यावा-
पृथिवी वि स्कभायत् अयं रथं अयुनक् सप्तऽरश्मिं अयं गोषु
शच्या पक्वं अंतः सोमः दाधार दशऽयंत्रं उत्सं ॥ २४ ॥ २० ॥

॥४५॥ यः आ अनयत् पराऽवतः सुऽनीती तुर्वशं यदुं इंद्रः सः
नः युवा सखा ॥१॥ अविप्रे चित् वयः दधत् अनाशुना चित् अर्व-
ता इंद्रः जेता हितं धनं ॥२॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत
प्रऽशस्तयः न अस्य क्षीयंते ऊतयः ॥३॥ सखायः ब्रह्मऽवाहसे अ-
र्चत प्र च गायत सः हि नः प्रऽमतिः मही ॥४॥ त्वं एकस्य वृत्रऽहन्
अविता द्वयोः असि उत ईदृशे यथा वयं ॥५॥२१॥ नयसि इत् ऊं
अति द्विषः कृणोषि उक्थऽशंसिनः नृऽभिः सुऽवीरः उच्यसे ॥६॥
ब्रह्माणं ब्रह्मऽवाहसं गीःऽभिः सखायं ऋग्मियं गां न दोहसे हुवे
॥७॥ यस्य विश्वानि हस्तयोः ऊचुः वसूनि नि द्विता वीरस्य पृत-
नाऽसहः ॥८॥ विऽहळ्हानि चित् अद्रिऽवः जनानां शचीऽपते वृह
मायाः अनानत ॥९॥ तं ऊं त्वा सत्य सोमऽपाः इंद्र वाजानां पते
अहूमहि श्रवस्यवः ॥१०॥२२॥ तं ऊं त्वा यः पुरा आसिथ यः वा
नूनं हिते धने हव्यः सः श्रुधि हवं ॥११॥ धीभिः अर्वत्ऽभिः अर्वतः
वाजान् इंद्र श्रवाय्यान् त्वया जेष्म हितं धनं ॥१२॥ अभूः ऊं वीर
गिर्वणः महान् इंद्र धने हिते भरे वितंतसाय्यः ॥१३॥ या ते ऊतिः

अमित्रऽहन् मक्षुजवःऽतमा असंति तया नः हिनुहि रथं ॥ १४ ॥
सः रथेन रथिऽतमः अस्माकेन अभिऽयुग्वना जेषि जिष्णो' हितं
धनं ॥ १५ ॥ २३ ॥ यः एकः इत् तं ऊं' स्तुहि कृष्टीनां विऽचर्षणिः पतिः
जज्ञे वृषऽक्रतुः ॥ १६ ॥ यः गृणतां इत् आसिथ आपिः ऊती शिवः
सखा सः त्वं नः इंद्र मृळय ॥ १७ ॥ धिष्व वज्रं गभस्त्योः रक्षःऽहत्याय
वज्रिऽवः ससहीष्ठाः अभि स्पृधः ॥ १८ ॥ प्रत्नं रयीणां युजं सखायं
कीरिऽचोदनं ब्रह्मवाहःऽतमं हुवे ॥ १९ ॥ सः हि विश्वानि पार्थिवा
एकः वसूनि पत्यते गिर्वणःऽतमः अध्रिऽगुः ॥ २० ॥ २४ ॥ सः नः नि-
युत्ऽभिः आ पृण कामं वाजेभिः अश्विऽभिः गोमंत्ऽभिः गोऽपते
धृषत् ॥ २१ ॥ तत् वः गाय सुते सचा पुरुऽहूताय सत्वने शं यत् गवे
न शाकिने ॥ २२ ॥ न घ वसुः नि यमते दानं वाजस्य गोऽमतः यत्
सीं उप श्रवत् गिरः ॥ २३ ॥ कुवित्ऽसस्य प्र हि व्रजं गोऽमंतं दस्यु-
ऽहा गमत् शचीभिः अप नः वरत् ॥ २४ ॥ इमाः ऊं' त्वा शतऽक्रतो॰
अभि प्र नोनुवुः गिरः इंद्रं वत्सं न मातरः ॥ २५ ॥ २५ ॥ दुःऽनशं
सख्यं तव गौः असि वीर गव्यते अश्वः अश्वऽयते भव ॥ २६ ॥
सः मंदस्व हि अंधसः राधसे तन्वा महे न स्तोतारं निदे करः
॥ २७ ॥ इमाः ऊं' त्वा सुतेऽसुते नक्षंते गिर्वणः गिरः वत्सं गावः न
धेनवः ॥ २८ ॥ पुरुऽतमं पुरूणां स्तोतॄणां विऽवाचि वाजेभिः
वाजऽयतां ॥ २९ ॥ अस्माकं इंद्र भूतु ते स्तोमः वाहिष्ठः अंतमः
अस्मान् राये महे हिनु ॥ ३० ॥ अधि बृबुः पणीनां वर्षिष्ठे मूर्धन्
अस्थात् उरुः कक्षः न गांग्यः ॥ ३१ ॥ यस्य वायोःऽइव द्रवत्
भद्रा रातिः सहस्रिणी सद्यः दानाय मंहते ॥ ३२ ॥ तत् सु नः विश्वे
अर्यः आ सदा गृणंति कारवः बृबुं सहस्रऽदातमं सूरिं सहस्र-
ऽसातमं ॥ ३३ ॥ २६ ॥

॥४६॥ त्वां इत् हि हवामहे साता वाजस्य कारवः त्वां वृत्रेषु इंद्र
सत्ऽपतिं नरः त्वां काष्ठासु अर्वतः ॥१॥ सः त्वं नः चित्र वज्रऽहस्त
धृष्णुऽया महः स्तवानः अद्रिऽवः गां अश्वं रथ्यं इंद्र सं किर सत्रा
वाजं न जिग्युषे ॥२॥ यः सत्राऽहा विऽचर्षणिः इंद्रं तं हूमहे वयं
सहस्रऽमुष्क तुविऽनृम्ण सत्ऽपते भव समत्ऽसु नः वृधे ॥३॥
बाधसे जनान् वृषभाऽइव मन्युना घृषौ मीळ्हे ऋचीषम अ-
स्माकं बोधि अविता महाऽधने तनूषु अप्ऽसु सूर्ये ॥४॥ इंद्र ज्येष्ठं
नः आ भर ओजिष्ठं पपुरि श्रवः येन इमे चित्र वज्रऽहस्त रोदसी
आ उभे सुऽशिप्र प्राः ॥५॥२७॥ त्वां उग्रं अवसे चर्षणिऽसहं राजन्
देवेषु हूमहे विश्वा सु नः विथुरा पिब्दना वसो अमित्रान् सुऽस-
हान् कृधि ॥६॥ यत् इंद्र नाहुषीषु आ ओजः नृम्णं च कृष्टिषु यत्
वा पंच क्षितीनां द्युम्नं आ भर सत्रा विश्वानि पौंस्या ॥७॥ यत् वा
तृक्षौ मघऽवन् द्रुह्यौ आ जने यत् पूरौ कत् च वृष्ण्यं अस्मभ्यं तत्
रिरीहि सं नृऽसह्ये अमित्रान् पृत्ऽसु तुर्वणे ॥८॥ इंद्र त्रिऽधातु
शरणं त्रिऽवरूथं स्वस्तिऽमत् छर्दिः यच्छ मघवत्ऽभ्यः च मह्यं च
यवय दिद्युं एभ्यः ॥९॥ ये गव्यता मनसा शत्रुं आऽदभुः अभिऽप्र-
घ्नंति धृष्णुऽया अध स्म नः मघऽवन् इंद्र गिर्वणः तनूऽपाः अंतमः
भव ॥१०॥२८॥ अध स्म नः वृधे भव इंद्र नायं अव युधि यत् अंतरिक्षे
पतयंति पर्णिनः दिद्यवः तिग्मऽमूर्धानः ॥११॥ यत्र शूरासः तन्वः
विऽतन्वते प्रिया शर्म पितॄणां अध स्म यच्छ तन्वे तने च छर्दिः अ-
चित्तं यवय द्वेषः ॥१२॥ यत् इंद्र सर्गे अर्वतः चोदयासे महाऽधने
असमने अध्वनि वृजिने पथि श्येनान्ऽइव श्रवस्यतः ॥१३॥ सिं-
धून्ऽइव प्रवणे आशुऽया यतः यदि क्रोशं अनु स्वनि आ ये वयः
न वर्वृतति आमिषि गृभीताः बाह्वोः गवि ॥ १४ ॥ २९ ॥

॥४७॥ स्वादुः किल अयं मधुऽमान् उत अयं तीव्रः किल अयं रसऽवान् उत अयं उतो नु अस्य पपिऽवांसं इंद्रं न कः चन सहते आऽहवेषु ॥१॥ अयं स्वादुः इह मदिष्ठः आस यस्य इंद्रः वृत्रऽहत्ये ममाद पुरूणि यः च्यौत्ना शंबरस्य वि नवतिं नव च देह्यः हन् ॥२॥ अयं मे पीतः उत् इयर्ति वाचं अयं मनीषां उशती अजीगः अयं षट् उर्वीः अमिमीत धीरः न याभ्यः भुवनं कत् चन आरे ॥३॥ अयं सः यः वरिमाणं पृथिव्याः वर्ष्माणं दिवः अकृणोत् अयं सः अयं पीयूषं तिसृषु प्रवत्ऽसु सोमः दाधार उरु अंतरिक्षं ॥४॥ अयं विदत् चित्रऽदृशीकं अर्णः शुक्रऽसद्मनां उषसां अनीके अयं महान् महता स्कंभनेन उत् द्यां अस्तभ्नात् वृषभः मरुत्वान् ॥५॥३०॥ धृषत् पिब कलशे सोमं इंद्र वृत्रऽहा शूर संऽअरे वसूनां माध्यंदिने सवने आ वृषस्व रयिऽस्थानः रयिं अस्मासु धेहि ॥६॥ इंद्र प्र नः पुरएताऽइव पश्य प्र नः नय प्रऽतरं वस्यः अच्छ भव सुऽपारः अतिऽपारयः नः भव सुऽनीतिः उत वामऽनीतिः ॥७॥ उरुं नः लोकं अनु नेषि विद्वान् स्वःऽवत् ज्योतिः अभयं स्वस्ति ऋष्वा ते इंद्र स्थविरस्य बाहू उप स्थेयाम शरणा बृहंता ॥८॥ वरिष्ठे नः इंद्र वंधुरे धाः वहिष्ठयोः शतऽवन् अश्वयोः आ इषं आ वक्षि इषां वर्षिष्ठां मा नः तारीत् मघऽवन् रायः अर्यः ॥९॥ इंद्र मृळ मह्यं जीवातुं इच्छ चोदय धियं अयसः न धारां यत् किं च अहं त्वाऽयुः इदं वदामि तत् जुषस्व कृधि मा देवऽवंतं ॥१०॥३१॥ त्रातारं इंद्रं अवितारं इंद्रं हवेऽहवे सुऽहवं शूरं इंद्रं ह्वयामि शक्रं पुरुऽहूतं इंद्रं स्वस्ति नः मघऽवा धातु इंद्रः ॥११॥ इंद्रः सुऽत्रामा स्वऽवान् अवःऽभिः सुऽमृळी-

कः भवतु विश्वऽवेदाः बाधतां द्वेषः अभयं कृणोतु सुऽवीर्यस्य प-
तयः स्याम॥१२॥ तस्य वयं सुऽमतौ यज्ञियस्य अपि भद्रे सौमनसे
स्याम सः सुऽत्रामा स्वऽवान् इंद्रः अस्मे आरात् चित् द्वेषः सनुतः
युयोतु॥१३॥ अव त्वे इंद्र प्रऽवतः न ऊर्मिः गिरः ब्रह्माणि निऽयुतः
धवंते उरुं न राधः सवना पुरूणि अपः गाः वज्रिन् युवसे सं इंदून्
॥१४॥ कः ईं स्तवत् कः पृणात् कः यजाते यत् उग्रं इत् मघऽवा वि-
श्वहा अवेत् पादौऽइव प्रऽहरन् अन्यंऽअन्यं कृणोति पूर्वं अपरं
शचीभिः॥१५॥३२॥ शृण्वे वीरः उग्रंऽउग्रं दमऽयन् अन्यंऽअन्यं
अतिऽनेनीयमानः एधमानऽद्विट् उभयस्य राजा चोष्कूयते
विशः इंद्रः मनुष्यान्॥१६॥ परा पूर्वेषां सख्या वृणक्ति विऽतर्तुरा-
णः अपरेभिः एति अननुऽभूतीः अवऽधून्वानः पूर्वीः इंद्रः शरदः
तर्तरीति॥१७॥ रूपंऽरूपं प्रतिऽरूपः बभूव तत् अस्य रूपं प्रति-
ऽचक्षणाय इंद्रः मायाभिः पुरुऽरूपः ईयते युक्ताः हि अस्य हरयः
शता दश॥१८॥ युजानः हरिता रथे भूरि त्वष्टा इह राजति कः वि-
श्वाहा द्विषतः पक्षः आसते उत आसीनेषु सूरिषु॥१९॥ अगव्यूति
क्षेत्रं आ अगन्म देवाः उर्वी सती भूमिः अंहूरणा अभूत् बृहस्पते
प्र चिकित्स गोऽइष्टौ इत्था सते जरित्रे इंद्र पंथां॥२०॥३३॥ दिवे-
ऽदिवे सऽदृशीः अन्यं अर्धं कृष्णाः असेधत् अप सद्मनः जाः अहन्
दासा वृषभः वस्नऽयंता उदऽव्रजे वर्चिनं शंबरं च॥२१॥ प्रऽस्तोकः
इत् नु राधसः ते इंद्र दश कोशयीः दश वाजिनः अदात् दिवःऽदा-
सात् अतिथिऽग्वस्य राधः शांबरं वसु प्रति अग्रभीष्म॥२२॥ दश
अश्वान् दश कोशान् दश वस्त्रा अधिऽभोजना दशो हिरण्य-
ऽपिंडान् दिवःऽदासात् असानिषं॥२३॥ दश रथान् प्रष्टिऽमतः
शतं गाः अथर्वऽभ्यः अश्वथः पायवे अदात्॥२४॥ महि राधः

विश्वऽजन्यं दधानान् भरतऽवाजान् साञ्जयः अभि अयष्ट ॥२५॥३४॥ वनस्पते वीळुऽअंगः हि भूयाः अस्मत्ऽसखा प्रऽतरणः सुऽवीरः गोभिः संऽनद्धः असि वीळयस्व आऽस्थाता ते जयतु जेत्वानि ॥२६॥ दिवः पृथिव्याः परि ओजः उत्ऽभृतं वनस्पतिऽभ्यः परि आऽभृतं सहः अपां ओज्मानं परि गोभिः आऽवृतं इंद्रस्य वज्रं हविषा रथं यज ॥२७॥ इंद्रस्य वज्रः मरुतां अनीकं मित्रस्य गर्भः वरुणस्य नाभिः सः इमां नः हव्यऽदातिं जुषाणः देव रथ प्रति हव्या गृभाय ॥२८॥ उप श्वासय पृथिवीं उत द्यां पुरुऽत्रा ते मनुतां विऽस्थितं जगत् सः दुंदुभे सऽजूः इंद्रेण देवैः दूरात् दवीयः अप सेध शत्रून् ॥२९॥ आ क्रंदय बलं ओजः नः आ धाः निः स्तनिहि दुःऽइता बाधमानः अप प्रोथ दुंदुभे दुच्छुनाः इतः इंद्रस्य मुष्टिः असि वीळयस्व ॥३०॥ आ अमूः अज प्रतिऽआवर्तय इमाः केतुऽमत् दुंदुभिः वावदीति सं अश्वऽपर्णाः चरंति नः नरः अस्माकं इंद्र रथिनः जयंतु ॥३१॥३५॥७॥

॥४८॥ यज्ञाऽयज्ञा वः अग्नये गिराऽगिरा च दक्षसे प्रऽप्र वयं अमृतं जातऽवेदसं प्रियं मित्रं न शंसिषं ॥१॥ ऊर्जः नपातं सः हिन अयं अस्मऽयुः दाशेम हव्यऽदातये भुवत् वाजेषु अविता भुवत् वृधः उत त्राता तनूनां ॥२॥ वृषा हि अग्ने अजरः महान् विऽभासि अर्चिषा अजस्रेण शोचिषा शोशुचत् शुचे सुदीतिऽभिः सु दीदिहि ॥३॥ महः देवान् यजसि यक्षि आनुषक् तव क्रत्वा उत दंसना अर्वाचः सीं कृणुहि अग्ने अवसे रास्व वाजा उत वंस्व ॥४॥

यं आपः अद्रयः वना गर्भं ऋतस्य पिप्रति सहसा यः मथितः
जायते नृऽभिः पृथिव्याः अधि सानवि ॥५॥१॥ आ यः पप्रौ भानु-
ना रोदसी' उभे' धूमेन धावते दिवि तिरः तमः ददृशे ऊर्म्यासु आ
श्यावासु अरुषः वृषा आ श्यावाः अरुषः वृषा ॥६॥ बृहत्ऽभिः
अग्ने अर्चिऽभिः शुक्रेण देव शोचिषा भरत्ऽवाजे संऽइधानः
यविष्ठ्य रेवत् नः शुक्र दीदिहि द्युऽमत् पावक दीदिहि ॥७॥ वि-
श्वासां गृहऽपतिः विशां असि त्वं अग्ने मानुषीणां शतं पूःऽभिः
यविष्ठ पाहि अंहसः संऽइद्धारं शतं हिमाः स्तोतृऽभ्यः ये च ददति
॥८॥ त्वं नः चित्रः ऊत्या वसो' राधांसि चोदय अस्य रायः त्वं अग्ने
रथीः असि विदाः गाधं तुचे तु नः ॥९॥ पर्षि तोकं तनयं पर्तृऽभिः
त्वं अदब्धैः अप्रयुत्वऽभिः अग्ने हेळांसि दैव्या युयोधि नः अदेवा-
नि ह्वरांसि च ॥१०॥२॥ आ सखायः सबःऽदुघां धेनुं अजध्वं उप
नव्यसा वचः सृजध्वं अनपऽस्फुरां ॥११॥ या शर्धाय मारुताय
स्वऽभानवे श्रवः अमृत्यु धुक्षत या मृळीके मरुतां तुराणां या
सुम्नैः एवऽयावरी ॥१२॥ भरत्ऽवाजाय अव धुक्षत द्विता धेनुं च
विश्वऽदोहसं इषं च विश्वऽभोजसं ॥१३॥ तं वः इंद्रं न सुऽक्रतुं वरु-
णंऽइव मायिनं अर्यमणं न मंद्रं सृप्रऽभोजसं विष्णुं न स्तुषे आ-
ऽदिशे ॥१४॥ त्वेषं शर्धः न मारुतं तुविऽस्वनि अनर्वाणं पूषणं सं
यथा शता सं सहस्रा कारिषत् चर्षणिऽभ्यः आ आविः गूळ्हा वसु
करत् सुऽवेदा नः वसु करत् ॥१५॥ आ मा पूषन् उप द्रव शंसिषं नु
ते अपिऽकर्णे आघृणे अघाः अर्यः अरातयः ॥१६॥३॥ मा का-
कंबीरं उत् वृहः वनस्पतिं अशस्तीः वि हि नीनशः मा उत सूरः
अहः' एव चन ग्रीवाः आऽदधते वेः॰ ॥१७॥ दृतेःऽइव ते अवृकं
अस्तु सख्यं अच्छिद्रस्य दधन्ऽवतः सुऽपूर्णस्य दधन्ऽवतः ॥१८॥

परः हि मर्त्यैः असि समः देवैः उत श्रिया अभि ख्यः पूषन् पृतनासु नः त्वं अव नूनं यथा पुरा ॥१९॥ वामी वामस्य धूतयः प्रऽनीतिः अस्तु सूनृता देवस्य वा मरुतः मर्त्यस्य वा ईजानस्य प्रऽयज्यवः ॥२०॥ सद्यः चित् यस्य चर्कृतिः परि द्यां देवः न एति सूर्यः त्वेषं शवः दधिरे नाम यज्ञियं मरुतः वृत्रऽहं शवः ज्येष्ठं वृत्रऽहं शवः ॥२१॥ सकृत ह द्यौः अजायत सकृत भूमिः अजायत पृश्न्याः दुग्धं सकृत पयः तत् अन्यः न अनु जायते ॥ २२ ॥ ४ ॥

॥४९॥ स्तुषे जनं सुऽव्रतं नव्यसीभिः गीःऽभिः मित्रावरुणा सुम्नऽयंता ते आ गमंतु ते इह श्रुवंतु सुऽक्षत्रासः वरुणः मित्रः अग्निः ॥१॥ विशःऽविशः ईड्यं अध्वरेषु अदृप्तऽक्रतुं अरतिं युवत्योः दिवः शिशुं सहसः सूनुं अग्निं यज्ञस्य केतुं अरुषं यजध्यै ॥२॥ अरुषस्य दुहितरा विरूपे॰ स्तृऽभिः अन्या पिपिशे सूरः अन्या मिथःऽतुरा विऽचरंती॰ पावके मन्म श्रुतं नक्षतः ऋच्यमाने ॥३॥ प्र वायुं अच्छ बृहती मनीषा बृहत्ऽरयिं विश्वऽवारं रथऽप्रां द्युतत्ऽयामा निऽयुतः पत्यमानः कविः कविं इयक्षसि प्रऽयज्यो॰ ॥४॥ सः मे वपुः छदयत् अश्विनोः यः रथः विरुक्मान् मनसा युजानः येन नरा नासत्या इषयध्यै वर्तिः याथः तनयाय त्मने च ॥५॥५॥ पर्जन्यवाता वृषभा पृथिव्याः पुरीषाणि जिन्वतं अप्यानि सत्यऽश्रुतः कवयः यस्य गीःऽभिः जगतः स्थातः जगत् आ कृणुध्वं ॥ ६ ॥ पावीरवी कन्या चित्रऽआयुः सरस्वती वीरऽपत्नी धियं धात ग्नाभिः अच्छिद्रं शरणं सऽजोषाः दुःऽआधर्षं गृणते शर्म यंसत ॥७॥ पथःऽपथः परिऽपतिं वचस्या कामेन कृतः अभि आनट् अर्कं सः नः रासत शुरुधः चंद्रऽअग्राः धियंऽधियं सीसधाति

प्र पूषा ॥८॥ प्रथमऽभाजं यशसं वयःऽधां सुऽपाणिं देवं सुऽगभ-
स्तिं ऋभ्वं होता यक्षत् यजतं पस्त्यानां अग्निः त्वष्टारं सुऽहवं
विभाऽवा ॥९॥ भुवनस्य पितरं गीःऽभिः आभिः रुद्रं दिवा वर्धय
रुद्रं अक्तौ बृहंतं ऋष्वं अजरं सुऽसुम्नं ऋधक् हुवेम कविना इषि-
तासः ॥१०॥६॥ आ युवानः कवयः यज्ञियासः मरुतः गंत गृणतः
वरस्यां अचित्रं चित् हि जिन्वथ वृधंतः इत्था नक्षंतः नरः अंगि-
रस्वत् ॥११॥ प्र वीराय प्र तवसे तुराय अज यूथाऽइव पशुऽरक्षिः
अस्तं सः पिस्पृशति तन्वि श्रुतस्य स्तृऽभिः न नाकं वचनस्य वि-
पः ॥१२॥ यः रजांसि विऽममे पार्थिवानि त्रिः चित् विष्णुः मनवे
बाधिताय तस्य ते शर्मन् उपऽदद्यमाने राया मदेम तन्वा तना
च ॥१३॥ तत् नः अहिः बुध्न्यः अतऽभिः अर्कैः तत् पर्वतः तत्
सविता चनः धात् तत् ओषधीभिः अभि रातिऽसाचः भगः पुरं-
ऽधिः जिन्वतु प्र राये ॥१४॥ नु नः रयिं रथ्यं चर्षणिऽप्रां पुरुऽवीरं
महः ऋतस्य गोपां क्षयं दात अजरं येन जनान् स्पृधः अदेवीः
अभि च क्रमाम विशः आऽदेवीः अभि अश्नवाम ॥१५॥७॥४॥

॥५०॥ हुवे वः देवीं अदितिं नमःऽभिः मृळीकाय वरुणं मित्रं
अग्निं अभिऽक्षदां अर्यमणं सुऽशेवं त्रातॄन् देवान् सवितारं भगं
च ॥१॥ सुऽज्योतिषः सूर्य दक्षऽपितॄन् अनागाःऽत्वे सुऽमहः वीहि
देवान् द्विऽजन्मानः ये ऋतऽसापः सत्याः स्वःऽवंतः यजताः अ-
ग्निऽजिह्वाः ॥२॥ उत द्यावापृथिवी क्षत्रं उरु बृहत् रोदसी शरणं
सुऽसुम्ने॰ महः करथः वरिवः यथा नः अस्मे क्षयाय धिषणे
अनेहः ॥३॥ आ नः रुद्रस्य सूनवः नमंतां अद्य हूतासः वसवः अधृ-
ष्टाः यत् ईं अर्भे महति वा हितासः बाधे मरुतः अह्वाम देवान्

॥४॥ मिम्यक्ष येषु रोदसी नु देवी सिसक्ति पूषा अभ्यर्धऽयज्वा श्रु-
त्वा हवं मरुतः यत् ह याथ भूम रेजंते अध्वनि प्रऽविक्ते ॥५॥८॥
अभि त्यं वीरं गिर्वणसं अर्च इंद्रं ब्रह्मणा जरितः नवेन श्रवत् इत्
हवं उप च स्तवानः रासत् वाजान् उप महः गृणानः ॥६॥ ओ-
मानं आपः मानुषीः अमृक्तं धात तोकाय तनयाय शं योः यूयं हि
स्थ भिषजः मातृऽतमाः विश्वस्य स्थातुः जगतः जनित्रीः ॥७॥ आ
नः देवः सविता त्रायमाणः हिरण्यऽपाणिः यजतः जगम्यात् यः
दत्रऽवान् उषसः न प्रतीकं विऽऊर्णुते दाशुषे वार्याणि ॥८॥ उत
त्वं सूनो सहसः नः अद्य आ देवान् अस्मिन् अध्वरे ववृत्याः स्यां
अहं ते सदं इत् रातौ तव स्यां अग्ने अवसा सुऽवीरः ॥९॥ उत त्या
मे हवं आ जग्म्यातं नासत्या धीभिः युवं अंग विप्रा अत्रिं न महः
तमसः अमुमुक्तं तूर्वतं नरा दुःऽइतात् अभीके ॥१०॥९॥ ते नः रायः
द्युऽमतः वाजऽवतः दातारः भूत नृऽवतः पुरुऽक्षोः दशस्यंतः दि-
व्याः पार्थिवासः गोऽजाताः अप्याः मृळत च देवाः ॥११॥ ते नः
रुद्रः सरस्वती सऽजोषाः मीळ्हुष्मंतः विष्णुः मृळंतु वायुः ऋभु-
क्षाः वाजः दैव्यः विऽधाता पर्जन्यावाता पिप्यतां इषं नः ॥१२॥
उत स्यः देवः सविता भगः नः अपां नपात् अवतु दानु पप्रिः
त्वष्टा देवेभिः जनिऽभिः सऽजोषाः द्यौः देवेभिः पृथिवी समुद्रैः
॥१३॥ उत नः अहिः बुध्न्यः शृणोतु अजः एकऽपात् पृथिवी समु-
द्रः विश्वे देवाः ऋतऽवृधः हुवानाः स्तुताः मंत्राः कविऽशस्ताः
अवंतु ॥१४॥ एव नपातः मम तस्य धीभिः भरतऽवाजाः अभि
अर्चंति अर्कैः ग्नाः हुतासः वसवः अधृष्टाः विश्वैः स्तुतासः भूत य-
जत्राः ॥ १५ ॥ १० ॥

॥५१॥ उत् ऊं त्यत् चक्षुः महि मित्रयोः आ एति प्रियं वरुण-

उरुऽचक्षाः।
यः अदब्धं ऋतस्य शुचि दर्शतं अनीकं रुक्मः न दिवः उतऽइता
वि अद्यौत् ॥१॥ वेद यः त्रीणि विदथानि एषां देवानां जन्म स-
नुतः आ च विप्रः ऋजु मर्तेषु वृजिना च पश्यन् अभि चष्टे सूरः
अर्यः एवान् ॥२॥ स्तुषे ऊं इति वः महः ऋतस्य गोपान् अदितिं मित्रं
वरुणं सुऽजातान् अर्यमणं भगं अदब्धऽधीतीन् अच्छ वोचे
सऽधन्यः पावकान् ॥३॥ रिशादसः सत्ऽपतीन् अदब्धान् महः
राज्ञः सुऽवसनस्य दातॄन् यूनः सुऽक्षत्रान् क्षयतः दिवः नॄन् आ-
दित्यान् यामि अदितिं दुवःऽयु ॥४॥ द्यौः पितः पृथिवि मातः
अध्रुक् अग्ने भ्रातः वसवः मृळत नः विश्वे आदित्याः अदिते स-
ऽजोषाः अस्मभ्यं शर्म बहुलं वि यंत ॥५॥११॥ मा नः वृकाय वृक्ये
समस्मै अघऽयते रीरधत यजत्राः यूयं हि स्थ रथ्यः नः तनूनां यूयं
दक्षस्य वचसः बभूव ॥६॥ मा वः एनः अन्यऽकृतं भुजेम मा तत्
कर्म वसवः यत् चयध्वे विश्वस्य हि क्षयथ विश्वऽदेवाः स्वयं रिपुः
तन्वं रिरिषीष्ट ॥७॥ नमः इत् उग्रं नमः आ विवासे नमः दाधार
पृथिवीं उत द्यां नमः देवेभ्यः नमः ईशे एषां कृतं चित् एनः नम-
सा आ विवासे ॥८॥ ऋतस्य वः रथ्यः पूतऽदक्षान् ऋतस्य पस्त्य-
ऽसदः अदब्धान् तान् आ नमःऽभिः उरुऽचक्षसः नॄन् विश्वान्
वः आ नमे महः यजत्राः ॥९॥ ते हि श्रेष्ठऽवर्चसः ते ऊं इति नः तिरः वि-
श्वानि दुःऽइता नयंति सुऽक्षत्रासः वरुणः मित्रः अग्निः ऋतऽधी-
तयः वक्मराजऽसत्याः ॥१०॥१२॥ ते नः इंद्रः पृथिवी क्षाम वर्धन्
पूषा भगः अदितिः पंच जनाः सुऽशर्माणः सुऽअवसः सुऽनीथाः
भवंतु नः सुऽत्रात्रासः सुऽगोपाः ॥११॥ नु सद्मानं दिव्यं नंशि देवाः
भारद्वाजः सुऽमतिं याति होता आसानेभिः यजमानः मि-
येधैः देवानां जन्म वसुऽयुः ववंद ॥१२॥ अप त्यं वृजिनं रिपुं स्तेनं

अग्ने दुःऽआध्यं दविष्ठं अस्य सत्ऽपते कृधि सुऽगं ॥१३॥ ग्रावाणः
सोम नः हि कं सखिऽत्वनायं वावशुः जहि नि अत्रिणं पणिं वृकः
हि सः ॥१४॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः इंद्रऽज्येष्ठाः अभिऽद्यवः कर्त
नः अध्वन् आ सुऽगं गोपाः अमा ॥१५॥ अपि पंथां अगन्महि
स्वस्तिऽगां अनेहसं येन विश्वाः परि द्विषः वृणक्ति विंदते वसु
॥ १६ ॥ १३ ॥

॥५२॥ न तत् दिवा न पृथिव्या अनु मन्ये न यज्ञेन न उत शमी-
भिः आभिः उब्जंतु तं सुऽभ्वः पर्वतासः नि हीयतां अतिऽयाजस्य
यष्टा ॥१॥ अति वा यः मरुतः मन्यते नः ब्रह्म वा यः क्रियमाणं नि-
निंत्सात् तपूंषि तस्मै वृजिनानि संतु ब्रह्मऽद्विषं अभि तं शोचतु
द्यौः ॥२॥ किं अंग त्वा ब्रह्मणः सोम गोपां किं अंग त्वा आहुः अ-
भिशस्तिऽपां नः किं अंग नः पश्यसि निद्यमानान् ब्रह्मऽद्विषे
तपुंषिं हेतिं अस्य ॥३॥ अवंतु मां उषसः जायमानाः अवंतु मा
सिंधवः पिन्वमानाः अवंतु मा पर्वतासः ध्रुवासः अवंतु मा पि-
तरः देवऽहूतौ ॥४॥ विश्वऽदानीं सुऽमनसः स्याम पश्येम नु सूर्यं
उत्ऽचरंतं तथा करत् वसुऽपतिः वसूनां देवान् ओहानः अवसा
आऽगमिष्ठः ॥५॥१४॥ इंद्रः नेदिष्ठं अवसा आऽगमिष्ठः सरस्वती
सिंधुऽभिः पिन्वमाना पर्जन्यः नः ओषधीभिः मयःऽभुः अग्निः
सुऽशंसः सुऽहवः पिताऽइव ॥६॥ विश्वे देवासः आ गत शृणुत मे
इमं हवं आ इदं बर्हिः नि सीदत ॥७॥ यः वः देवाः घृतऽस्नुना ह-
व्येन प्रतिऽभूषति तं विश्वे उप गच्छथ ॥८॥ उप नः सूनवः गिरः
शृण्वंतु अमृतस्य ये सुऽमृळीकाः भवंतु नः ॥९॥ विश्वे देवाः ऋत-
ऽवृधः ऋतुऽभिः हवनऽश्रुतः जुषंतां युज्यं पयः ॥१०॥१५॥ स्तो-

त्वं इंद्रः मरुत्ऽगणः त्वष्टृऽमान् मित्रः अर्यमा इमा हव्या जुषंत नः ॥११॥ इमं नः अग्ने अध्वरं होतः वयुनऽशः यज चिकित्वान् दैव्यं जनं ॥१२॥ विश्वे देवाः शृणुत इमं हवं मे ये अंतरिक्षे ये उप द्यवि स्थ ये अग्निऽजिह्वाः उत वा यजत्राः आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मादयध्वं ॥१३॥ विश्वे देवाः मम शृण्वंतु यज्ञियाः उभे रोदसी अपां नपात् च मन्म मा वः वचांसि परिऽचक्ष्याणि वोचं सुम्नेषु इत् वः अंतमाः मदेम ॥१४॥ ये के च ज्मा महिनः अहिऽमायाः दिवः जज्ञिरे अपां सधऽस्थे ते अस्मभ्यं इषये विश्वं आयुः क्षपः उस्राः वरिवस्यंतु देवाः ॥१५॥ अग्नीपर्जन्यौ अवतं धियं मे अस्मिन् हवे सुऽहवा सुऽस्तुतिं नः इळां अन्यः जनयत् गर्भं अन्यः प्रजाऽवतीः इषः आ धत्तं अस्मे ॥१६॥ स्तीर्णे बर्हिषि संऽइधाने अग्नौ सुऽउक्तेन महा नमसा आ विवासे अस्मिन् नः अद्य विदथे यजत्राः विश्वे देवाः हविषि मादयध्वं ॥ १७ ॥ १६ ॥

॥५३॥ वयं ऊं त्वा पथः पते रथं न वाजऽसातये धिये पूषन् अयुज्महि ॥१॥ अभि नः नर्यं वसु वीरं प्रयतऽदक्षिणं वामं गृहऽपतिं नय ॥२॥ अदित्संतं चित् आघृणे पूषन् दानाय चोदय पणेः चित् वि म्रद मनः ॥३॥ वि पथः वाजऽसातये चिनुहि वि मृधः जहि साधंतां उग्र नः धियः ॥४॥ परि तृंधि पणीनां आरया हृदया कवे अथ ईं अस्मभ्यं रंधय ॥५॥१७॥ वि पूषन् आरया तुद पणेः इच्छ हृदि प्रियं अथ ईं अस्मभ्यं रंधय ॥६॥ आ रिख किकिरा कृणु पणीनां हृदया कवे अथ ईं अस्मभ्यं रंधय ॥७॥ यां पूषन् ब्रह्मऽचोदनीं आरां बिभर्षि आघृणे तया समस्य हृदयं आ रिख किकिरा कृणु ॥८॥ या ते अष्ट्रा गोऽओपशा आघृणे पशुऽसाधनी तस्याः ते

सुम्नं ईमहे ॥९॥ उत नः गोऽसनिं धियं अश्वऽसां वाजऽसां उत नृ-
ऽवत् कृणुहि वीतये ॥ १० ॥ १८ ॥

॥५४॥ सं पूषन् विदुषा नय यः अंजसा अनुऽशासति यः एव
इदं इति ब्रवत् ॥१॥ सं ऊं' पूष्णा गमेमहि यः गृहान् अभिऽशासं-
ति इमे एव इति च ब्रवत् ॥२॥ पूष्णः चक्रं न रिष्यति न कोशः अव
पद्यते नो' अस्य व्यथते पविः ॥३॥ यः अस्मै हविषा अविधत् न तं
पूषा अपि मृष्यते प्रथमः विंदते वसु ॥४॥ पूषा गाः अनु एतु नः
पूषा रक्षतु अर्वतः पूषा वाजं सनोतु नः ॥५॥१९॥ पूषन् अनु प्र गाः
इहि यजमानस्य सुन्वतः अस्माकं स्तुवतां उत ॥६॥ माकिः नेशत्
माकीं रिषत् माकीं सं शारि केवटे अथ अरिष्टाभिः आ गहि ॥७॥
शृण्वंतं पूषणं वयं इर्यं अनष्टऽवेदसं ईशानं रायः ईमहे ॥८॥ पूषन्
तव व्रते वयं न रिष्येम कदा चन स्तोतारः ते इह स्मसि ॥९॥ परि
पूषा परस्तात् हस्तं दधातु दक्षिणं पुनः नः नष्टं आ अजतु
॥ १० ॥ २० ॥

॥५५॥ आ इहि वां विऽमुचः नपात् आघृणे सं सचावहै रथीः
ऋतस्य नः भव ॥१॥ रथिऽतमं कपर्दिनं ईशानं राधसः महः रायः
सखायं ईमहे ॥२॥ रायः धारा असि आघृणे वसोः राशिः अज-
ऽअश्व धीवतःऽधीवतः सखा ॥३॥ पूषणं नु अजऽअश्वं उप स्तो-
षाम वाजिनं स्वसुः यः जारः उच्यते ॥४॥ मातुः दिधिषुं अब्रवं
स्वसुः जारः शृणोतु नः भ्राता इंद्रस्य सखा मम ॥५॥ आ अजासः
पूषणं रथे निऽशृंभाः ते जनऽश्रियं देवं वहंतु बिभ्रतः ॥६॥२१॥

॥५६॥ यः एनं आऽदिदेशति करंभऽअत् इति पूषणं न तेन देवः

आऽदिशे ॥१॥ उत घ सः रथिऽतमः सख्या सत्ऽपतिः युजा इंद्रः वृत्राणि जिघ्नते ॥२॥ उत अदः परुषे गवि सूरः चक्रं हिरण्ययं नि ऐरयत् रथिऽतमः ॥३॥ यत् अद्य त्वा पुरुऽस्तुत ब्रवाम दस्र मंतुऽमः तत् सु नः मन्म साधय ॥४॥ इमं च नः गोऽएषणं सातये सीसधः गणं आरात् पूषन् असि श्रुतः ॥५॥ आ ते स्वस्तिं ईमहे आरेऽअघां उपऽवसुं अद्य च सर्वऽतातये श्वः च सर्वऽतातये ॥ ६ ॥ २२ ॥

॥५७॥ इंद्रा नु पूषणा वयं सख्याय स्वस्तये हुवेम वाजऽसातये ॥१॥ सोमं अन्यः उप असदत् पातवे चम्वोः सुतं करंभं अन्यः इच्छति ॥२॥ अजाः अन्यस्य वह्नयः हरी इति अन्यस्य संऽभृता ताभ्यां वृत्राणि जिघ्नते ॥३॥ यत् इंद्रः अनयत् रितः महीः अपः वृषन्ऽतमः तत्र पूषा अभवत् सचा ॥४॥ तां पूष्णः सुऽमतिं वयं वृक्षस्य प्र वयांऽइव इंद्रस्य च आ रभामहे ॥५॥ उत् पूषणं युवामहे अभीशूनऽइव सारथिः मह्यै इंद्रं स्वस्तये ॥ ६ ॥ २३ ॥

॥५८॥ शुक्रं ते अन्यत् यजतं ते अन्यत् विषुरूपे इति विषुऽरूपे अहनी इति द्यौःऽइव असि विश्वाः हि मायाः अवसि स्वधाऽवः भद्रा ते पूषन् इह रातिः अस्तु ॥१॥ अजऽअश्वः पशुऽपाः वाजऽपस्त्यः धियंऽजिन्वः भुवने विश्वे अर्पितः अष्ट्रां पूषा शिथिरां उत्ऽवरीवृजत् संऽचक्षाणः भुवना देवः ईयते ॥२॥ याः ते पूषन् नावः अंतरिति समुद्रे हिरण्ययीः अंतरिक्षे चरंति ताभिः यासि दूत्यां सूर्यस्य कामेन कृत श्रवः इच्छमानः ॥३॥ पूषा सुऽबंधुः दिवः आ पृथिव्याः इळः पतिः मघऽवा दस्मऽवर्चाः यं देवासः अददुः सूर्यायै कामेन कृतं तवसं सुऽअंचं ॥ ४ ॥ २४ ॥

॥५९॥ प्र नु वोच सुतेषु वां वीर्या यानि चक्रथुः हतासः वां पितरः देवऽशत्रवः इंद्राग्नी' जीवथः युवं॥१॥ बट् इत्था महिमा वां इंद्राग्नी' पनिष्ठः आ समानः वां जनिता भ्रातरा युवं यमौ इहेहऽमातरा॥२॥ ओकिऽवांसा सुते सचा अश्वा सप्तीऽइव॰ आदने इंद्रा नु अग्नी' अवसा इह वज्रिणा वयं देवा हवामहे॥३॥ यः इंद्राग्नी' सुतेषु वां स्तवत् तेषु ऋतऽवृधा जोषऽवाकं वदतः पज्रऽहोषिणा न देवा भसथः चन॥४॥ इंद्राग्नी' कः अस्य वां देवौ मर्तः चिकेतति विषूचः अश्वान् युयुजानः ईयते एकः समाने आ रथे॥५॥२५॥ इंद्राग्नी' अपात् इयं पूर्वा आ अगात् पत्ऽवतीभ्यः हित्वी शिरः जिह्वया वावदत् चरत् त्रिंशत् पदा नि अक्रमीत् ॥६॥ इंद्राग्नी' आ हि तन्वते नरः धन्वानि बाह्वोः मा नः अस्मिन् महाऽधने परा वर्क्तं गोऽइष्टिषु॥७॥ इंद्राग्नी' तपंति मा अघाः अर्यः अरातयः अप द्वेषांसि आ कृतं युयुतं सूर्यात् अधि॥८॥ इंद्राग्नी' युवोः अपि वसु दिव्यानि पार्थिवा आ नः इह प्र यच्छतं रयिं विश्वायुऽपोषसं॥९॥ इंद्राग्नी' उक्थऽवाहसा स्तोमेभिः हवनऽश्रुता विश्वाभिः गीःऽभिः आ गतं अस्य सोमस्य पीतये ॥१०॥२६॥

॥६०॥ श्नथत् वृत्रं उत सनोति वाजं इंद्रा यः अग्नी' सहुरी' सपर्यात् इरज्यंता वसव्यस्य भूरेः सहःऽतमा सहसा वाजऽयंता॥१॥ ता योधिष्टं अभि गाः इंद्र नूनं अपः स्वः उषसः अग्ने ऊह्लाः दिशः स्वः उषसः इंद्र चित्राः अपः गाः अग्ने युवसे नियुत्वान्॥२॥ आ वृत्रऽहना वृत्रहऽभिः शुष्मैः इंद्र यातं नमःऽभिः अग्ने अर्वाक् युवं राधःऽभिः अकवेभिः इंद्र अग्ने अस्मे' भवतं उत्ऽतमेभिः॥३॥ ता

हुवे ययोः इदं पप्रे विश्वं पुरा कृतं इंद्राग्नी' न मर्धतः ॥४॥ उग्रा वि-
ऽघनिना मृधः इंद्राग्नी' हवामहे ता नः मृळातः ईदृशे ॥५॥२७॥
हतः वृत्राणि आर्या हतः दासानि सत्ऽपती॰ हतः विश्वाः अप
द्विषः ॥६॥ इंद्राग्नी' युवां इमे अभि स्तोमाः अनूषत पिबतं शं-
ऽभुवा सुतं ॥७॥ या वां संति पुरुऽस्पृहः निऽयुतः दाशुषे नरा
इंद्राग्नी' ताभिः आ गतं ॥८॥ ताभिः आ गच्छतं नरा उप इदं सवनं
सुतं इंद्राग्नी' सोमऽपीतये ॥९॥ तं ईळिष्व यः अर्चिषा वना वि-
श्वा परिऽस्वजंत् कृष्णा कृणोति जिह्वया ॥१०॥२८॥ यः इद्धे आ-
ऽविवासति सुम्नं इंद्रस्य मर्त्यः द्युम्नाय सुऽतराः अपः ॥११॥ ता नः
वाजऽवतीः इषः आशून् पिपृतं अर्वतः इंद्रं अग्निं च वोळ्हवे
॥१२॥ उभा वां इंद्राग्नी' आऽहुवध्यै उभा राधसः सह मादयध्यै
उभा दातारौ इषां रयीणां उभा वाजस्य सातये हुवे वां ॥१३॥ आ
नः गव्येभिः अश्व्यैः वसव्यैः उप गच्छतं सखायौ देवौ सख्याय शं-
ऽभुवा इंद्राग्नी' ता हवामहे ॥१४॥ इंद्राग्नी' शृणुतं हवं यजमानस्य
सुन्वतः वीतं हव्यानि आ गतं पिबतं सोम्यं मधु ॥१५॥२९॥

॥६१॥ इयं अददात् रभसं ऋणऽच्युतं दिवःऽदासं वध्रिऽअ-
श्वाय दाशुषे या शश्वंतं आऽचखाद अवसं पणिं ता ते दात्राणि
तविषा सरस्वति ॥१॥ इयं शुष्मेभिः बिसखाःऽइव अरुजत् सानु
गिरीणां तविषेभिः ऊर्मिऽभिः पारावतऽघ्नीं अवसे सुवृक्तिऽभिः
सरस्वतीं आ विवासेम धीतिऽभिः ॥२॥ सरस्वति देवऽनिदः नि
बर्हय प्रऽजां विश्वस्य बृसयस्य मायिनः उत क्षितिऽभ्यः अवनीः
अविंदः विषं एभ्यः अस्रवः वाजिनीऽवति ॥३॥ प्र नः देवी सर-

स्वती वाजेभिः वाजिनीऽवती धीनां अवित्री अवतु ॥४॥ यः त्वा देवि सरस्वति उपऽब्रूते धने हिते इंद्रं न वृत्रऽतूर्ये ॥५॥३०॥ त्वं देवि सरस्वति अव वाजेषु वाजिनि रद पूषाऽइव नः सनिं ॥६॥ उत स्या नः सरस्वती घोरा हिरण्यऽवर्तनिः वृत्रऽघ्नी वष्टि सुऽस्तुतिं ॥७॥ यस्याः अनंतः अह्रुतः त्वेषः चरिष्णुः अर्णवः अमः चरति रोरुवत् ॥८॥ सा नः विश्वाः अति द्विषः स्वसॄः अन्याः ऋतऽवरी अतन् अहाऽइव सूर्यः ॥९॥ उत नः प्रिया प्रियासु सप्तऽस्वसा सुऽजुष्टा सरस्वती स्तोम्या भूत् ॥१०॥३१॥ आऽपप्रुषी पार्थिवानि उरु रजः अंतरिक्षं सरस्वती निदः पातु ॥११॥ त्रिऽसधस्था सप्तऽधातुः पंच जाता वर्धयंती वाजेऽवाजे हव्या भूत् ॥१२॥ प्र या महिम्ना महिना आसु चेकिते द्युम्नेभिः अन्याः अपसां अपःऽतमा रथःऽइव बृहती विऽभ्वने कृता उपऽस्तुत्या चिकितुषा सरस्वती ॥१३॥ सरस्वति अभि नः नेषि वस्यः मा अप स्फरीः पयसा मा नः आ धक् जुषस्व नः सख्या वेश्या च मा त्वत् क्षेत्राणि अरणानि गन्म ॥ १४ ॥ ३२ ॥ ८ ॥ ४ ॥ ५ ॥

॥६२॥ स्तुषे नरा दिवः अस्य प्रऽसंता अश्विना हुवे जरमाणः अर्कैः या सद्यः उस्रा विऽउषि ज्मः अंतान् युयूषतः परि उरु वरांसि ॥१॥ ता यज्ञं आ शुचिऽभिः चक्रमाणा रथस्य भानुं रुरुचुः रजःऽभिः पुरु वरांसि अमिता मिमाना अपः धन्वानि अति याथः अज्रान् ॥२॥ ता ह त्यत् वर्तिः यत् अरध्रं उग्रा इत्था धियः ऊहथुः शश्वत् अश्वैः मनःऽजवेभिः इषिरैः शयध्यै परि व्यथिः दाशुषः मर्त्यस्य ॥३॥ ता नव्यसः जरमाणस्य मन्म उप भूषतः युयुजानऽसप्ती शुभं पृक्षं इषं ऊर्जं वहंता होता यक्षत् प्रत्नः अध्रुक् यु-

वाना ॥४॥ ता वल्गू दस्रा पुरुशाकऽतमा प्रत्ना नव्यसा वचसा आ विवासे या शंसते स्तुवते शंऽभविष्ठा बभूवतुः गृणते चित्रऽराती ॥५॥१॥ ता भुज्युं विऽभिः अत्ऽभ्यः समुद्रात् तुग्रस्य सूनुं ऊहथुः रजःऽभिः अरेणुऽभिः योजनेभिः भुजंता पतत्रिऽभिः अर्णसः निः उपऽस्थात् ॥६॥ वि जयुषा रथ्या यातं अद्रिं श्रुतं हवं वृषणा वध्रिऽमत्याः दशस्यंता शयवे पिप्यथुः गां इति च्यवाना सुऽमतिं भुरण्यू ॥७॥ यत् रोदसी प्रऽदिवः अस्ति भूम हेळः देवानां उत मर्त्यऽत्रा तत् आदित्याः वसवः रुद्रियासः रक्षःऽयुजे तपुः अघं दधात ॥८॥ यः ईं राजानौ ऋतुऽथा विऽदधत् रजसः मित्रः वरुणः चिकेतत् गंभीराय रक्षसे हेतिं अस्य द्रोघाय चित् वचसे आनवाय ॥९॥ अंतरैः चक्रैः तनयाय वर्तिः द्युऽमता आ यातं नृऽवता रथेन सनुत्येन त्यजसा मर्त्यस्य वनुष्यतां अपि शीर्षा ववृक्तं ॥१०॥ आ परमाभिः उत मध्यमाभिः नियुत्ऽभिः यातं अवमाभिः अर्वाक् दृळ्हस्य चित् गोऽमतः वि व्रजस्य दुरः वर्तं गृणते चित्रऽराती ॥ ११ ॥ २ ॥

॥६३॥ क्व त्या वल्गू पुरुऽहूता अद्य दूतः न स्तोमः अविदत् नमस्वान् आ यः अर्वाक् नासत्या ववर्त प्रेष्ठा हि असथः अस्य मन्मन् ॥१॥ अरं मे गंतं हवनाय अस्मै गृणाना यथा पिबाथः अंधः परि ह त्यत् वर्तिः याथः रिषः न यत् परः न अंतरः तुतुर्यात् ॥२॥ अकारि वां अंधसः वरीमन् अस्तारि बर्हिः सुप्रऽअयनतमं उत्तानऽहस्तः युवयुः ववंद आ वां नक्षंतः अद्रयः आंजन् ॥३॥ ऊर्ध्वः वां अग्निः अध्वरेषु अस्थात् प्र रातिः एति जूर्णिनी घृताची प्र होता गूर्तऽमनाः उराणः अयुक्त यः नासत्या हवीमन् ॥४॥

अधि श्रिये दुहिता सूर्यस्य रथं तस्थौ पुरुऽभुजा शतऽऊतिं प्र मा-
याभिः मायिना भूतं अत्र नरा नृतू जनिमन् यज्ञियानां ॥५॥३॥
युवं श्रीभिः दर्शताभिः आभिः शुभे पुष्टिं ऊहथुः सूर्यायाः प्र वां
वयः वपुषे अनु पप्तन् नक्षत् वाणी सुऽस्तुता धिष्ण्या वां ॥६॥
आ वां वयः अश्वासः वहिष्ठाः अभि प्रयः नासत्या वहंतु प्र वां
रथः मनःऽजवाः असर्जि इषः पृक्षः इषिधः अनु पूर्वीः ॥७॥ पुरु हि
वां पुरुऽभुजा देष्णं धेनुं नः इषं पिन्वतं असक्रां स्तुतः च वां मा-
ध्वी सुऽस्तुतिः च रसाः च ये वां अनु रातिं अग्मन् ॥८॥ उत मे
ऋज्रे पुरयस्य रघ्वी सुऽमीळ्हे शतं पेरुके च पक्वा शांडः दात् हि-
रण्निनः स्मतऽदिष्टीन् दश वशासः अभिऽसाचः ऋष्वान् ॥९॥ सं
वां शता नासत्या सहस्रा अश्वानां पुरुऽपंथाः गिरे दात् भरत-
ऽवाजाय वीर नु गिरे दात् हता रक्षांसि पुरुऽदंससा स्युः० ॥१०॥
आ वां सुम्ने वरिमन् सूरिऽभिः स्यां ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥६४॥ उत् ऊं श्रिये उषसः रोचमानाः अस्थुः अपां न ऊर्मयः
रुशंतः कृणोति विश्वा सुऽपथा सुऽगानि अभूत् ऊं वस्वी दक्षि-
णा मघोनी ॥१॥ भद्रा ददृक्षे उर्विया वि भासि उत् ते शोचिः
भानवः द्यां अपप्तन् आविः वक्षः कृणुषे शुंभमाना उषः देवि रो-
चमाना महःऽभिः ॥२॥ वहंति सीं अरुणासः रुशंतः गावः सुऽभ-
गां उर्विया प्रथानां अप ईजते शूरः अस्ताऽइव शत्रून् बाधते त-
मः अजिरः न वोळ्हा ॥३॥ सुऽगा उत ते सुऽपथा पर्वतेषु अवाते
अपः तरसि स्वऽभानो० सा नः आ वह पृथुऽयामन् ऋष्वे रयिं
दिवः दुहितः इषयध्यै ॥४॥ सा आ वह या उक्षऽभिः अवाता उषः
वरं वहसि जोषं अनु त्वं दिवः दुहितः या ह देवी पूर्वऽहूतौ मंहना

दृशता भूः ॥५॥ उत ते वयः चित् वसतेः अपप्तन् नरः च ये पितु-
ऽभाजः विऽउष्टौ अमा सते वहसि भूरि वामं उषः देवि दाशुषे
मर्त्याय ॥ ६ ॥ ५ ॥

॥६५॥ एषा स्या नः दुहिता दिवःऽजाः क्षितीः उच्छंती मानु-
षीः अजीगः॰ या भानुना रुशता राम्यासु अज्ञायि तिरः तमसः
चित् अक्तून् ॥१॥ वि तत् ययुः अरुणयुक्ऽभिः अश्वैः चित्रं भांति
उषसः चंद्रऽरथाः अग्रं यज्ञस्य बृहतः नयंतीः वि ताः बाधंते तमः
ऊर्म्यायाः ॥२॥ श्रवः वाजं इषं ऊर्जं वहंतीः नि दाशुषे उषसः म-
र्त्याय मघोनीः वीरऽवत् पत्यमानाः अवः धात विधते रत्नं अद्य
॥३॥ इदा हि वः विधते रत्नं अस्ति इदा वीराय दाशुषे उषसः इदा
विप्राय जरते यत् उक्था नि स्म माऽवते वहथ पुरा चित् ॥४॥
इदा हि ते उषः अद्रिऽसानो॰ गोत्रा गवां अंगिरसः गृणंति वि
अर्केण बिभिदुः ब्रह्मणा च सत्या नृणां अभवत् देवऽहूतिः ॥५॥
उच्छ दिवः दुहितः॰ प्रत्नऽवत् नः भरद्वाजऽवत् विधते मघोनि
सुऽवीरं रयिं गृणते रिरीहि उरुऽगायं अधि धेहि श्रवः नः ॥६॥६॥

॥६६॥ वपुः नु तत् चिकितुषे चित् अस्तु समानं नाम धेनु प-
त्यमानं मर्तेषु अन्यत् दोहसे पीपाय सकृत् शुक्रं दुदुहे पृश्निः ऊधः
॥१॥ ये अग्नयः न शोशुचन् इधानाः द्विः यत् त्रिः मरुतः ववृधंत
अरेणवः हिरण्ययासः एषां साकं नृम्णैः पौंस्येभिः च भूवन् ॥२॥
रुद्रस्य ये मीळ्हुषः संति पुत्राः॰ यान् चो॰ नु दाधृविः भरध्यै विदे हि
माता महः मही सा सा इत् पृश्निः सुऽभ्वे गर्भं आ अधात् ॥३॥
न ये ईषंते जनुषः अया नु अंतः॰ संतः अवद्यानि पुनानाः निः

यत् दुह्रे शुचयः अनु जोषं अनु श्रिया तन्वं उक्षमाणाः ॥४॥ मक्षु न
येषु दोहसे चित् अयाः आ नाम धृष्णु मारुतं दधानाः न ये स्तौनाः
अयासः मह्ना नु चित् सुऽदानुः अव यासत् उग्रान् ॥५॥७॥ ते इत्
उग्राः शवसा धृष्णुऽसेनाः उभे युजंत रोदसी सुमेके॰ अध स्म
एषु रोदसी स्वऽशोचिः आ अमवत्ऽसु तस्थौ न रोकः ॥६॥ अ-
नेनः वः मरुतः यामः अस्तु अनश्वः चित् यं अजति अरथीः अन-
वसः अनभीशुः रजःऽतूः वि रोदसी पथ्याः याति साधन् ॥७॥ न
अस्य वर्ता न तरुता नु अस्ति मरुतः यं अवथ वाजऽसातौ तोके
वा गोषु तनये यं अप्ऽसु सः व्रजं दर्ता पार्ये अध द्योः ॥८॥ प्र चित्रं
अर्कं गृणते तुराय मारुताय स्वऽतवसे भरध्वं ये सहांसि सहसा
सहंते रेजते अग्ने पृथिवी मखेभ्यः ॥९॥ त्विषिऽमंतः अध्वरस्यऽइव
दिद्युत् तृषुऽच्यवसः जुह्वः न अग्नेः अर्चत्रयः धुनयः न वीराः भ्रा-
जत्ऽजन्मानः मरुतः अधृष्टाः ॥१०॥ तं वृधंतं मारुतं भ्राजत्ऽऋष्टिं
रुद्रस्य सूनुं हवसा आ विवासे दिवः शर्धाय शुचयः मनीषाः गि-
रयः न आपः उग्राः अस्पृध्रन् ॥ ११ ॥ ८ ॥

॥६७॥ विश्वेषां वः सतां ज्येष्ठऽतमा गीःऽभिः मित्रावरुणा
ववृधध्यै सं या रश्माऽइव यमतुः यमिष्ठा द्वा जनान् असमा बा-
हुऽभिः स्वैः ॥१॥ इयं मत् वां प्र स्तृणीते मनीषा उप प्रिया नमसा
बर्हिः अच्छ यंतं नः मित्रावरुणौ अधृष्टं छर्दिः यत् वां वरूथ्यं सु-
ऽदानू॰ ॥२॥ आ यातं मित्रावरुणा सुऽशस्ति उप प्रिया नमसा
हूयमाना सं यौ अप्नःऽस्थः अपसाऽइव जनान् श्रुधिऽयतः चित्
यतथः महिऽत्वा ॥३॥ अश्वा न या वाजिना पूतऽबंधू॰ ऋता यत्
गर्भं अदितिः भरध्यै प्र या महि महांता जायमाना घोरा मर्ताय

रिपवे नि दीधः०॥४॥ विश्वे यत् वां मंहना मंदमानाः क्षत्रं देवासः
अदंधुः सऽजोषाः परि यत् भूथः रोदसी' चित् उर्वी' संति स्पशः
अदब्धासः अमूराः॥५॥९॥ ता हि क्षत्रं धारयेथे' अनु द्यून् दृंहेथे'
सानुं उपमातऽइव द्योः दृळ्हः नक्षत्रः उत विश्वऽदेवः भूमिं आ
अतान् द्यां धासिना आयोः॥६॥ ता विग्रं धैथे' जठरं पृणध्यै आ
यत् सद्म सऽभृतयः पृणंति न मृष्यंते युवतयः अवाताः वि यत्
पयः विश्वऽजिन्वा भरंते॥७॥ ता जिह्वया सदं आ इदं सुऽमेधाः
आ यत् वां सत्यः अरतिः ऋते भूत् तत् वां महिऽत्वं घृतऽअन्नौ
अस्तु युवं दाशुषे वि चयिष्टं अंहः॥८॥ प्र यत् वां मित्रावरुणा
स्पूर्धन् प्रिया धाम युवऽधिता मिनंति न ये देवासः ओहसा न
मर्ताः अयज्ञऽसाचः अप्यः न पुत्राः॥९॥ वि यत् वाचं कीस्तासः
भरंते शंसंति के चित् निऽविदः मनानाः आत् वां ब्रवाम सत्यानि
उक्था नकिः देवेभिः यतथः महिऽत्वा॥१०॥ अवोः इत्था वां छ-
र्दिषः अभिष्टौ युवोः मित्रावरुणौ अस्कृधोयु अनु यत् गावः
स्फुरान् ऋजिप्यं धृष्णुं यत् रणे वृषणं युनजन्॥११॥१०॥

॥६८॥ श्रुष्टी वां यज्ञः उत्ऽयतः सऽजोषाः मनुष्वत् वृक्तऽब-
र्हिषः यजध्यै आ यः इंद्रावरुणौ इषे अद्य महे सुम्नाय महे आऽव-
वर्तत्॥१॥ ता हि श्रेष्ठा देवऽताता तुजा शूराणां शविष्ठा ता हि
भूतं मघोनां मंहिष्ठा तुविऽशुष्मा ऋतेन वृत्रऽतुरा सर्वऽसेना
॥२॥ ता गृणीहि नमस्येभिः शूषैः सुम्नेभिः इंद्रावरुणा चकाना
वज्रेण अन्यः शवसा हंति वृत्रं सिसक्ति अन्यः वृजनेषु विप्रः॥३॥
ग्नाः च यत् नरः च ववृधंत विश्वे देवासः नरां स्वऽगूर्ताः प्र एभ्यः
इंद्रावरुणा महिऽत्वा द्यौः च पृथिवि भूतं उर्वी'॥४॥ सः इत् सु-

ऽदानुः स्वऽवान् ऋतऽवा इंद्रा यः वां वरुणा दाशति त्मन् इषा
सः द्विषः तरेत् दास्वान् वंसत् रयिं रयिऽवतः च जनान् ॥५॥११॥
यं युवं दाशुऽअध्वराय देवा रयिं धत्थः वसुऽमंतं पुरुऽक्षुं अस्मे सः
इंद्रावरुणौ अपि स्यात् प्र यः भनक्ति वनुषां अशस्तीः ॥६॥
उत नः सुऽत्रात्रः देवऽगोपाः सूरिऽभ्यः इंद्रावरुणा रयिः स्यात्
येषां शुष्मः पृतनासु सह्वान् प्र सद्यः द्युम्ना तिरते ततुरिः ॥७॥
नु नः इंद्रावरुणा गृणाना पृंक्तं रयिं सौश्रवसाय देवा इत्था गृ-
णंतः महिनस्य शर्धः अपः न नावा दुःऽइता तरेम ॥८॥ प्र संऽराजे
बृहते मन्म नु प्रियं अर्च देवाय वरुणाय सऽप्रथः अयं यः उर्वी
महिना महिऽव्रतः क्रत्वा विऽभाति अजरः न शोचिषा ॥९॥
इंद्रावरुणा सुतऽपौ इमं सुतं सोमं पिबतं मद्यं धृतऽव्रता युवोः
रथः अध्वरं देवऽवीतये प्रति स्वसरं उप याति पीतये ॥१०॥ इंद्रा-
वरुणा मधुमत्ऽतमस्य वृष्णः सोमस्य वृषणा आ वृषेथां इदं वां
अंधः परिऽसिक्तं अस्मे आऽसद्य अस्मिन् बर्हिषि मादयेथां
॥११॥१२॥

॥६९॥ सं वां कर्मणा सं इषा हिनोमि इंद्राविष्णू अपसः पारे
अस्य जुषेथां यज्ञं द्रविणं च धत्तं अरिष्टैः नः पथिऽभिः पारयंता
॥१॥ या विश्वासां जनितारा मतीनां इंद्राविष्णू कलशा सोम-
ऽधाना प्र वां गिरः शस्यमानाः अवंतु प्र स्तोमासः गीयमानासः
अर्कैः ॥२॥ इंद्राविष्णू मदऽपती॰ मदानां आ सोमं यातं द्रविणो
दधाना सं वां अंजंतु अक्तुऽभिः मतीनां सं स्तोमासः शस्यमा-
नासः उक्थैः ॥३॥ आ वां अश्वासः अभिमातिऽसहः इंद्राविष्णू
सधऽमादः वहंतु जुषेथां विश्वा हवना मतीनां उप ब्रह्माणि शृ-

णुतं गिरः मे ॥४॥ इंद्राविष्णू तत् पनयाय्यं वां सोमस्य मदे उरु
चक्रमाथे अकृणुतं अंतरिक्षं वरीयः अप्रथतं जीवसे नः रजांसि
॥५॥ इंद्राविष्णू हविषा ववृधाना अग्रऽअद्वाना नमसा रात
ऽहव्या घृतऽआसुती॰ द्रविणं धत्तं अस्मे समुद्रः स्थः कलशः सो
मऽधानः ॥६॥ इंद्राविष्णू पिबतं मध्वः अस्य सोमस्य दस्रा जठरं
पृणेथां आ वां अंधांसि मदिराणि अग्मन् उप ब्रह्माणि शृणुतं
हवं मे ॥७॥ उभा जिग्यथुः न परा जयेथे न परा जिग्ये कतरः चन
एनोः इंद्रः च विष्णो यत् अपस्पृधेथां त्रेधा सहस्रं वि तत् ऐरये-
थां ॥ ८ ॥ १३ ॥

॥७०॥ घृतऽवती॰ भुवनानां अभिऽश्रिया उर्वी पृथ्वी मधु-
ऽदुघे॰ सुऽपेशसा द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विऽस्कभिते॰
अजरे भूरिऽरेतसा ॥१॥ असश्चंती भूरिऽधारे॰ पयस्वती घृतं दु-
हाते सुऽकृते शुचिऽव्रते॰ राजंती अस्य भुवनस्य रोदसी अस्मे
रेतः सिंचतं यत् मनुःऽहितं ॥२॥ यः वां ऋजवे क्रमणाय रोदसी
मर्तः ददाश धिषणे सः साधति प्र प्रऽजाभिः जायते धर्मणः परि
युवोः सिक्ता विषुऽरूपाणि सऽव्रता ॥३॥ घृतेन द्यावापृथिवी
अभिऽवृते॰ घृतऽश्रिया घृतऽपृचा घृतऽवृधा उर्वी पृथ्वी होतृ-
ऽवूर्ये पुरःऽहिते॰ ते इत् विप्राः ईळते सुम्नं इष्टये ॥४॥ मधु नः द्या-
वापृथिवी मिमिक्षतां मधुऽश्चुता मधुऽदुघे॰ मधुऽव्रते॰ दधाने
यज्ञं द्रविणं च देवता महि श्रवः वाजं अस्मे सुऽवीर्यं ॥५॥ ऊर्जं नः
द्यौः च पृथिवी च पिन्वतां पिता माता विश्वऽविदा सुऽदंससा
संऽरराणे॰ रोदसी विश्वऽशंभुवा सनिं वाजं रयिं अस्मे सं इन्वतां
॥ ६ ॥ १४ ॥

॥७१॥ उत् ऊं' स्यः देवः सविता हिरण्यया बाहू' अयंस्त स-
वनाय सुऽक्रतुः घृतेन पाणी' अभि प्रुष्णुते मखः युवा सुऽदक्षः
रजसः विऽधर्मणि ॥१॥ देवस्य वयं सवितुः सवीमनि श्रेष्ठे स्याम
वसुनः च दावने यः विश्वस्य द्विऽपदः यः चतुःऽपदः निऽवेशने
प्रऽसवे च असि भूमनः ॥२॥ अदब्धेभिः सवितः पायुऽभिः त्वं शि-
वेभिः अद्य परि पाहि नः गयं हिरण्यऽजिह्वः सुविताय नव्यसे रक्ष
माकिः नः अघऽशंसः ईशत ॥३॥ उत ऊं' स्यः देवः सविता दमूनाः
हिरण्यऽपाणिः प्रतिऽदोषं अस्थात् अयःऽहनुः यजतः मंद्रऽजि-
ह्वः आ दाशुषे सुवति भूरि वामं ॥४॥ उत ऊं' अयान् उपवक्ता-
ऽइव बाहू' हिरण्यया सविता सुऽप्रतीका दिवः रोहांसि अरुहत्
पृथिव्याः अरीरमत् पतयत् कत् चित् अभ्वं ॥५॥ वामं अद्य स-
वितः वामं ऊं' श्वः दिवेऽदिवे वामं अस्मभ्यं सावीः वामस्य हि
क्षयस्य देव भूरेः अया धिया वामऽभाजः स्याम ॥६॥१५॥

॥७२॥ इंद्रासोमा महि तत् वां महिऽत्वं युवं महानि प्रथमानि
चक्रथुः युवं सूर्यं विविदथुः युवं स्वः विश्वा तमांसि अहतं निदः
च ॥१॥ इंद्रासोमा वासयथः उषसं उत् सूर्यं नयथः ज्योतिषा सह
उप द्यां स्कंभथुः स्कंभनेन अप्रथतं पृथिवीं मातरं वि ॥२॥ इंद्रासो-
मौ अहिं अपः परिऽस्थां हथः वृत्रं अनु वां द्यौः अमन्यत प्र अ-
र्णांसि ऐरयतं नदीनां आ समुद्राणि पप्रथुः पुरूणि ॥३॥ इंद्रासो-
मा पक्वं आमासु अंतः नि गवां इत् दधथुः वक्षणासु जगृभथुः
अनपिऽनद्धं आसु रुशंत् चित्रासु जगतीषु अंतः ॥४॥ इंद्रासोमा
युवं अंग तरुत्रं अपत्यऽसाचं श्रुत्यं रराथे' युवं शुष्मं नर्यं चर्षणि-
ऽभ्यः सं विव्यथुः पृतनाऽसहं उग्रा ॥५॥१६॥

॥७३॥ यः अद्रिऽभित् प्रथमऽजाः ऋतऽवा बृहस्पतिः आंगिरसः हविष्मान् द्विबर्हऽज्मा प्राघर्मऽसत् पिता नः आ रोदसी वृषभः रोरवीति ॥१॥ जनाय चित् यः ईवते ऊं लोकं बृहस्पतिः देवऽहूतौ चकार घ्नन् वृत्राणि वि पुरः दर्दरीति जयन् शत्रून् अमित्रान् पृत्ऽसु सहन् ॥२॥ बृहस्पतिः सं अजयत् वसूनि महः व्रजान् गोऽमतः देवः एषः अपः सिसासन् स्वः अप्रतिऽइतः बृहस्पतिः हंति अमित्रं अर्कैः ॥३॥१७॥

॥७४॥ सोमारुद्रा धारयेथां असुर्यं प्र वां इष्टयः अरं अश्नुवंतु दमेऽदमे सप्त रत्ना दधाना शं नः भूतं द्विऽपदे शं चतुःऽपदे ॥१॥ सोमारुद्रा वि वृहतं विषूचीं अमीवा या नः गयं आऽविवेश आरे बाधेथां निःऽऋतिं पराचैः अस्मे भद्रा सौश्रवसानि संतु ॥२॥ सोमारुद्रा युवं एतानि अस्मे विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तं अव स्यतं मुंचतं यत् नः अस्ति तनूषु बद्धं कृतं एनः अस्मत् ॥३॥ तिग्मऽआयुधौ तिग्मऽहेती इति सुऽशेवौ सोमारुद्रौ इह सु मृळतं नः प्र नः मुंचतं वरुणस्य पाशात् गोपायतं नः सुऽमनस्यमाना ॥४॥१८॥

॥७५॥ जीमूतस्यऽइव भवति प्रतीकं यत् वर्मी याति सऽमदां उपऽस्थे अनाविद्धया तन्वा जय त्वं सः त्वा वर्मणः महिमा पिपर्तु ॥१॥ धन्वना गाः धन्वना आजिं जयेम धन्वना तीव्राः सऽमदः जयेम धनुः शत्रोः अपऽकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रऽदिशः ज-

येम ॥२॥ वक्ष्यंतीऽइव इत् आ गनीगंति कर्णं प्रियं सखायं परि-
ऽसस्वजाना योषाऽइव शिंक्ते विऽतता अधि धन्वन् ज्या इयं
...ने पारयंती ॥३॥ ते॰ आऽचरंती॰ समनाऽइव योषा माता-
...व पुत्रं बिभृतां उपऽस्थे अप शत्रून् विध्यतां संऽविदाने॰
...र्त्नी॰ इमे॰ विऽस्फुरंती॰ अमित्रान् ॥४॥ बह्वीनां पिता बहुः
...स्य पुत्रः चिश्चा कृणोति समना अवऽगत्य इषुऽधिः संकाः पृ-
...ः च सर्वाः पृष्ठे निऽनद्धः जयति प्रऽसूतः ॥५॥१९॥ रथे तिष्ठन्
...ति वाजिनः पुरः यत्रऽयत्र कामयते सुऽसारथिः अभीशूनां
...हेमानं पनायत मनः पश्चात् अनु यच्छंति रश्मयः ॥६॥ तीव्रान्
...षान् कृण्वते वृषऽपाणयः अश्वाः रथेभिः सह वाजयंतः अव-
...ामन्तः प्रऽपदैः अमित्रान् क्षिणंति शत्रून् अनपऽव्ययंतः ॥७॥
...ऽवाहनं हविः अस्य नाम यत्र आयुधं निऽहितं अस्य वर्म तत्र
...ं उप ...ग्मं सदेम विश्वाहा वयं सुऽमनस्यमानाः ॥८॥ स्वा-
संसदः पितरः वयःऽधाः कृच्छ्रेऽश्रितः शक्तिऽवंतः गभीराः
...त्रऽसेनाः इषुऽबलाः अमृध्राः सतःऽवीराः उरवः व्रातऽसहाः
॥ ब्राह्मणासः पितरः सोम्यासः शिवे॰ नः द्यावापृथिवी॰ अने-
...ा पूषा नः पातु दुःऽइतात् ऋतऽवृधः रक्ष माकिः नः अघ-
...सः ईशत ॥१०॥२०॥ सुऽपर्णं वस्ते मृगः अस्याः दंतः गोभिः
...नद्धा पतति प्रऽसूता यत्र नरः सं च वि च द्रवंति तत्र अस्मभ्यं
...वः शर्म यंसन् ॥११॥ ऋजीते परि वृंग्धि नः अश्मा भवतु नः तनूः
...मः अधि ब्रवीतु नः अदितिः शर्म यच्छतु ॥१२॥ आ जंघंति सानु
...ां जघनान् उप जिघ्नते अश्वऽअजनि प्रऽचेतसः अश्वान्
...त्ऽसु चोदय ॥१३॥ अहिःऽइव भोगैः परि एति बाहुं ज्या-
...ः हेतिं परिऽबाधमानः हस्तऽघ्नः विश्वा वयुनानि विद्वान् पु-

मान् पुमांसं परि पातु विश्वतः ॥ १४॥ आलंऽअक्ता या रुरुऽशी-
र्ष्णी अथो यस्याः अयः मुखं इदं पर्जन्यऽरेतसे इष्वै देव्यै बृहत्
नमः ॥ १५॥ २१॥ अवंऽसृष्टा परा पत शरंव्ये ब्रह्मंऽसंशिते गच्छं
अमित्रान् प्र पद्यस्व मा अमीषां कं चन उत् शिषः ॥ १६॥ यत्रं
बाणाः संऽपतंति कुमाराः विशिखाःऽइंव तत्रं नः ब्रह्मंणः पतिः
अदितिः शर्म यच्छतु विश्वाहा शर्म यच्छतु ॥ १७॥ मर्माणि ते
वर्मणा छादयामि सोमः त्वा राजा अमृतेन अनुं वस्तां उरोः व-
रीयः वरुणः ते कृणोतु जयंतं त्वा अनुं देवाः मदंतु ॥१८॥ यः नः स्वः
अरंणः यः च निष्ट्यः जिघांसति देवाः तं सर्वे धूर्वंतु ब्रह्म वर्म मम
अंतरं ॥ १९॥ २२॥ ६॥ ६॥

॥ इति षष्ठं मंडलं समाप्तं ॥
